

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

MANDAT

VII

SEJA

34

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 34. SEJA

(16., 17., 18., 19., 20. in 24. oktober 2017)

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 34. seja (16., 17., 18., 19., 20. in 24. oktober 2017)

ISSN 2385-9490

Pripravi: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, dr. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2018

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 34. SEJE

1. točka dnevnega reda: VPRAŠANJA POSLANK IN POSLANCEV
2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVI ZAKONA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNOV REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETI 2017 IN 2018 (ZIPRS1718-B), NUJNI POSTOPEK, EPA 2269-VII
3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O URESNIČEVANJU JAVNEGA INTERESA ZA KULTURO (ZUJIK-G), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 2133-VII
4. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU (ZTNP-1A), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 2124-VII
5. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O ARHITEKTURNI IN INŽENIRSKI DEJAVNOSTI (ZAID), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1983-VII
6. točka dnevnega reda: PREDLOG GRADBENEGA ZAKONA (GZ), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1985-VII
7. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O UREJANJU PROSTORA (ZUreP-2), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2001-VII
8. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DRŽAVNI METEOROLOŠKI, HIDROLOŠKI, OCEANOGRAFSKI IN SEIZMOLOŠKI SLUŽBI (ZDMHS), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2143-VII
9. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA ZA UREJANJE POLOŽAJA ŠTUDENTOV (ZUPŠ), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2020-VII
10. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SODIŠČIH (ZS-M), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2042-VII
11. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DRŽAVNEM TOŽILSTVU (ZDT-1C), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2043-VII
12. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O GLAVNEM MESTU REPUBLIKE SLOVENIJE (ZGMRS-B), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2000-VII
13. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVI ZAKONA O VOLITVAH POSLANCEV IZ REPUBLIKE SLOVENIJE V EVROPSKI PARLAMENT (ZVPEP-D), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2093-VII
14. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI, DRUGA OBRAVNAVA, (ZLS-S), EPA 2116-VII
15. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O PRAVNEM VARSTVU V POSTOPKIH JAVNEGA NAROČANJA (ZPVPJN-B), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2137-VII
16. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O TUJCIH (ZTuj-2E), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2102-VII
17. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZAPOSLOVANJU, SAMOZAPOSLOVANJU IN DELU TUJCEV (ZZSDT-A), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2100-VII

18. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVKU NA DODANO VREDNOST (ZDDV-1J), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2134-VII

19. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O MNOŽIČNEM VREDNOTENJU NEPREMIČNIN (ZMVN-1), PRVA OBRAVNAVA, EPA 2138-VII

20. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O OBRAMBI (ZObr-1), PRVA OBRAVNAVA, EPA 2180-VII

21. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SLUŽBI V SLOVENSKI VOJSKI (ZSSloV-1), PRVA OBRAVNAVA, EPA 2179-VII

22. točka dnevnega reda: PONOVRNO ODLOČANJE O ZAKONU O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O KAZENSKEM POSTOPKU (ZKP-N), EPA 1855-VII

23. točka dnevnega reda: PREDLOG ZA SPREJEM AVTENTIČNE RAZLAGE DRUGEGA ODSTAVKA 26. ČLENA ZAKONA O LEKARNIŠKI DEJAVNOSTI (ZLD-1, URADNI LIST RS, ŠT. 85/16), (ORZLD26), EPA 2112-VII

24. točka dnevnega reda: DVAINDVAJSETO REDNO LETNO POROČILO VARUHA ČLOVEKOVIH PRAVIC REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2016, EPA 1981-VII

25. točka dnevnega reda: POSEBNO POROČILO VARUHA ČLOVEKOVIH PRAVIC REPUBLIKE SLOVENIJE O KRŠITVAH ČLOVEKOVIH PRAVIC OSEB Z DUŠEVNO MOTNJO PRI NJIHOVEM NEPROSTOVOLJNEM NASTANJEVANJU IN OBRAVNAVI V VAROVANIH ODDELKIH SOCIALNOVARSTVENIH ZAVODOV, EPA 2178-VII

26. točka dnevnega reda: MANDATNO-VOLILNE ZADEVE

Predlog za izvolitev v sodniško funkcijo na sodniško mesto višje sodnice na Upravnem sodišču Republike Slovenije, EPA 2222-VII

Predlog za imenovanje na sodniško mesto vrhovnega sodnika na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije, EPA 2223-VII

Predlog za izvolitev treh članov Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu (tajno glasovanje), EPA 2258-VII

Predlog Sklepa o imenovanju dveh članov Programskega sveta RTV Slovenija – na podlagi sedme alineje šestega odstavka 17. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija, EPA2280-VII

Predlog sklepa o imenovanju člana Statističnega sveta Republike Slovenije, EPA 2281-VII

Predlog sklepa o imenovanju člana izbirne komisije za izbiro primernih kandidatov za imenovanje namestnice oziroma namestnika predsednika Komisije za preprečevanje korupcije, EPA 2282-VII

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	18
1. točka dnevnega reda: VPRAŠANJA POSLANK IN POSLANCEV	18
MAG. MATEJ TONIN	18
MAG. MATEJ TONIN	19
MAG. MATEJ TONIN	19
DR. ANŽE LOGAR	19
DR. MIROSLAV CERAR	20
DR. ANŽE LOGAR	20
DR. MIROSLAV CERAR	21
DR. ANŽE LOGAR	21
VIOLETA TOMIČ	22
DR. MIROSLAV CERAR	22
VIOLETA TOMIČ	23
DR. MIROSLAV CERAR	23
VIOLETA TOMIČ	24
LJUDMILA NOVAK	24
DR. MIROSLAV CERAR	24
LJUDMILA NOVAK	25
DR. MIROSLAV CERAR	25
LJUDMILA NOVAK	26
MATJAŽ HAN	26
DR. MIROSLAV CERAR	26
MATJAŽ HAN	27
DR. MIROSLAV CERAR	28
DR. VINKO GORENAK	28
DR. VINKO GORENAK	28
DR. VINKO GORENAK	28
MAG. GORAN KLEMENČIČ	29
DR. VINKO GORENAK	29
MAG. GORAN KLEMENČIČ	30
DR. VINKO GORENAK	30
MIHA KORDIŠ	31
DR. ANJA KOPAČ MRAK	31
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	32
MIHA KORDIŠ	32
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	32
MIHA KORDIŠ	33
KAMAL IZIDOR SHAKER	33
ALENKA SMERKOLJ	33
KAMAL IZIDOR SHAKER	34
ALENKA SMERKOLJ	34
LJUBO ŽNIDAR	34
JOŽEF HORVAT	35
ZDRAVKO POČIVALŠEK	35
JOŽEF HORVAT	36
ZDRAVKO POČIVALŠEK	36
JOŽEF HORVAT	36
PRIMOŽ HAINZ	37
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	37
PRIMOŽ HAINZ	38
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	38
MAG. BRANKO GRIMS	38
MAG. GORAN KLEMENČIČ	39
MAG. BRANKO GRIMS	39

MAG. GORAN KLEMENČIČ	40
MAG. BRANKO GRIMS	40
JAN ŠKOBERNE	40
DR. FRANC TRČEK	41
DR. ANJA KOPAČ MRAK	41
ZDRAVKO POČIVALŠEK	42
DR. FRANC TRČEK	42
DR. FRANC TRČEK	42
JELKA GODEC	43
JELKA GODEC	43
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	43
JELKA GODEC	44
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	44
JELKA GODEC	45
ZVONKO LAH	45
IRENA MAJCEN	46
ZVONKO LAH	46
IRENA MAJCEN	47
ZVONKO LAH	47
EVA IRGL	47
DR. ANJA KOPAČ MRAK	48
FRANC JURŠA	49
BORIS KOPRIVNIKAR	49
FRANC JURŠA	49
BORIS KOPRIVNIKAR	50
ŽAN MAHNIČ	50
IRENA MAJCEN	50
ŽAN MAHNIČ	51
DANIJEL KRIVEC	51
IRENA MAJCEN	51
DANIJEL KRIVEC	52
IRENA MAJCEN	52
DANIJEL KRIVEC	52
JANJA SLUGA	53
IRENA MAJCEN	53
JANJA SLUGA	54
IRENA MAJCEN	54
BOJAN PODKRAJŠEK	54
IRENA MAJCEN	55
BOJAN PODKRAJŠEK	55
IRENA MAJCEN	55
KSENIJA KORENJAK KRAMAR	56
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	56
MATJAŽ HANŽEK	56
MAG. LILIJANA KOZLOVIČ	57
MATJAŽ HANŽEK	57
MAG. LILIJANA KOZLOVIČ	58
MATJAŽ HANŽEK	58
UROŠ PRIKL	59
BORIS KOPRIVNIKAR	59
UROŠ PRIKL	60
BORIS KOPRIVNIKAR	60
MAG. MARKO POGAČNIK	61
ZDRAVKO POČIVALŠEK	61
MAG. MARKO POGAČNIK	61
ZDRAVKO POČIVALŠEK	62
MARKO FERLUGA	62
DR. ANJA KOPAČ MRAK	63

MARKO FERLUGA	63
DR. ANJA KOPAČ MRAK.....	64
MARJAN DOLINŠEK	64
IRENA MAJCEN	64
MARJAN DOLINŠEK	65
IRENA MAJCEN	65
MARJAN DOLINŠEK	65
VIOLETA TOMIČ	66
ANTON PERŠAK.....	66
VIOLETA TOMIČ	67
ANTON PERŠAK.....	67
VIOLETA TOMIČ	68
MARKO FERLUGA	68
IRENA MAJCEN	68
MARJAN DOLINŠEK	69
IRENA MAJCEN	69
MARJAN DOLINŠEK	70
IRENA MAJCEN	70

2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVI ZAKONA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNOV REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETI 2017 IN 2018 (ZIPRS1718-B), NUJNI POSTOPEK, EPA 2269-VII.....	70
--	----

MAG. SAŠA JAZBEC.....	70
URŠKA BAN.....	71
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	72
MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ.....	72
JANKO VEBER.....	73
JOŽEF HORVAT	73
MIHA KORDIŠ	74
MAG. ALENKA BRATUŠEK	75
URŠKA BAN	75
MAG. ALENKA BRATUŠEK	76
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	76
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	77
MAG. ALENKA BRATUŠEK	78
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	78
JOŽEF HORVAT	78
MIHA KORDIŠ	80
MAG. ALENKA BRATUŠEK	81
MIHA KORDIŠ	81
MAG. SAŠA JAZBEC	81
MIHA KORDIŠ	82
MAG. ALENKA BRATUŠEK	82
MIHA KORDIŠ	83
MAG. SAŠA JAZBEC.....	83
MAG. ALENKA BRATUŠEK	83
IVAN ŠKODNIK	83
MAG. ALENKA BRATUŠEK	84

12. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O GLAVNEM MESTU REPUBLIKE SLOVENIJE (ZGMRS-B), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2000-VII.....	84
---	----

DR. NEJC BREZOVAR	84
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	84

13. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVI ZAKONA O VOLITVAH POSLANCEV IZ REPUBLIKE SLOVENIJE V EVROPSKI PARLAMENT (ZVPEP-D), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2093-VII.....	85
DR. NEJC BREZOVAR	85
JANJA SLUGA	86
BENEDIKT KOPMAJER.....	86
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	87
ZVONKO LAH.....	87
FRANC LAJ	87
ANITA KOLEŠA.....	87
TOMAŽ LISEC	88
9. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA ZA UREJANJE POLOŽAJA ŠTUDENTOV (ZUPŠ), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2020-VII	89
DR. MILAN BRGLEZ	89
SAŠA TABAKOVIĆ	89
DR. TOMAŽ BOH.....	90
JANKO VEBER.....	90
JOŽEF HORVAT	91
MIHA KORDIŠ	91
MAG. ALENKA BRATUŠEK	92
SAŠA TABAKOVIĆ	93
TOMAŽ LISEC	93
PETER VILFAN.....	94
16. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O TUJCIH (ZTuj-2E), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2102-VII.....	95
MAG. ALENKA BRATUŠEK	95
DR. BOJAN DOBOVŠEK	95
JANJA SLUGA	95
DR. VINKO GORENAK	96
PETER VILFAN.....	97
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	97
DR. FRANC TRČEK	98
ZVONKO LAH.....	99
DR. FRANC TRČEK	100
DR. FRANC TRČEK	100
MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR.....	100
DR. FRANC TRČEK	101
ŽAN MAHNIČ.....	102
SIMON ZAJC	103
DR. FRANC TRČEK	103
UROŠ PRIKL	104
MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR.....	104
ŽAN MAHNIČ.....	105
SIMON ZAJC	106
ŽAN MAHNIČ.....	106
DR. FRANC TRČEK	106
17. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZAPOSLOVANJU, SAMOZAPOSLOVANJU IN DELU TUJCEV (ZZSDT-A), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2100-VII.....	106
PETER POGAČAR	106

UROŠ PRIKL	107
DR. FRANC TRČEK	108
JANJA SLUGA	108
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	109
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR.....	110
MARIJA BAČIČ	110
JOŽEF HORVAT	111
DR. FRANC TRČEK	111
JOŽEF HORVAT	112
PETER POGAČAR	113
DR. FRANC TRČEK	114
JANJA SLUGA	115
DR. FRANC TRČEK	115
PETER POGAČAR	116
JANJA SLUGA	116
DR. FRANC TRČEK	116
DR. FRANC TRČEK	117
JANJA SLUGA	117
DR. FRANC TRČEK	117
2. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	117
12. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	117
13. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	118
9. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	118
16. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	118
17. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	119
1. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	119
7. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O UREJANJU PROSTORA (ZUreP- 2), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2001-VII.....	121
IRENA MAJCEN	121
IGOR ZORČIČ.....	122
DR. FRANC TRČEK	122
ZVONKO LAH.....	123
DANIJEL KRIVEC	125
JOŽEF HORVAT	127
IRENA MAJCEN	127
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	129
DANIJEL KRIVEC	131
LJUBO ŽNIDAR.....	131
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	133
DR. FRANC TRČEK	133
JAN ŠKOBERNE	135
DR. FRANC TRČEK	135
MAG. BOJAN KRAJNC	136
DR. FRANC TRČEK	137
ZVONKO LAH.....	138
JOŽEF HORVAT	138
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	138
IGOR ZORČIČ.....	139
DR. FRANC TRČEK	140

IGOR ZORČIČ.....	141
DR. FRANC TRČEK	141
ZVONKO LAH.....	141

6. točka dnevnega reda: PREDLOG GRADBENEGA ZAKONA (GZ), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1985-VII	142
--	------------

IRENA MAJCEN	142
IGOR ZORČIČ.....	143
DANIJEL KRIVEC	144
IRENA MAJCEN	145
DANIJEL KRIVEC	145
DR. FRANC TRČEK	145
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	146
DANIJEL KRIVEC	147
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	148
DR. FRANC TRČEK	148
BOJAN PODKRAJŠEK.....	148
LJUBO ŽNIDAR.....	149
IRENA MAJCEN	150
DR. FRANC TRČEK	151
ZVONKO LAH.....	152
BOJAN PODKRAJŠEK.....	153
IRENA MAJCEN	153
DR. FRANC TRČEK	154
IRENA MAJCEN	154
ZVONKO LAH.....	154
DR. FRANC TRČEK	155
ZVONKO LAH.....	156

5. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O ARHITEKTURNI IN INŽENIRSKI DEJAVNOSTI (ZAID), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1983-VII	156
---	------------

IRENA MAJCEN	156
DANILO ANTON RANC	157
DR. FRANC TRČEK	158
LJUBO ŽNIDAR.....	159
MAG. BRANISLAV RAJIĆ	160
DR. FRANC TRČEK	160
IRENA MAJCEN	160
DR. FRANC TRČEK	161
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	162
DR. FRANC TRČEK	162

4. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU (ZTNP-1A), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 2124-VII	163
---	------------

LIDIJA STEBERNAK.....	163
DANILO ANTON RANC	163
VOJKA ŠERGAN.....	164
DANIJEL KRIVEC	165
TOMAŽ GANTAR	165
ZVONKO LAH.....	166
DR. FRANC TRČEK	166

8. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DRŽAVNI METEOROLOŠKI, HIDROLOŠKI, OCEANOGRAFSKI IN SEIZMOLOŠKI SLUŽBI (ZDMHS), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2143-VII	167
LIDIJA STEBERNAK.....	167
DANILO ANTON RANC	168
DANILO ANTON RANC	168
BOJAN PODKRAJŠEK.....	169
IVAN HRŠAK	169
ZVONKO LAH.....	169
15. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O PRAVNEM VARSTVU V POSTOPKIH JAVNEGA NAROČANJA (ZPVPJN-B), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2137-VII	170
MAG. TANJA BOGATAJ	170
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	170
NADA BRINOVŠEK.....	171
BENEDIKT KOPMAJER.....	172
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	172
ZVONKO LAH.....	173
DR. FRANC TRČEK	173
FRANC LAJ	174
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	174
DANIJEL KRIVEC	175
DANIJEL KRIVEC	175
DR. FRANC TRČEK	176
MAG. BRANISLAV RAJIĆ	176
DR. FRANC TRČEK	176
DR. FRANC TRČEK	177
DR. FRANC TRČEK	177
ZVONKO LAH.....	177
MAG. MATEJ TONIN.....	178
JOŽEF HORVAT	178
DR. FRANC TRČEK	178
DR. FRANC TRČEK	180
IRENA MAJCEN	180
6. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	180
LJUBO ŽNIDAR.....	180
DR. FRANC TRČEK	181
DR. FRANC TRČEK	181
5. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	182
DR. FRANC TRČEK	182
ZVONKO LAH.....	183
4. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	184
DR. FRANC TRČEK	184
DANIJEL KRIVEC	184
DANIJEL KRIVEC	185
8. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	185
DR. FRANC TRČEK	185

15. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	185
DR. FRANC TRČEK	185
22. točka dnevnega reda: PONOVO ODLOČANJE O ZAKONU O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O KAZENSKEM POSTOPKU (ZKP-N), EPA 1855-VII	186
BOJANA POTOČAN	186
JAN ŠKOBERNE	187
MAG. GORAN KLEMENČIČ	187
MARJANA KOTNIK POROPAT	188
JAN ŠKOBERNE	189
MAG. MATEJ TONIN	189
VIOLETA TOMIČ	190
DR. BOJAN DOBOVŠEK	190
DR. JASNA MURGEL	191
DR. VINKO GORENAK	191
3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O URESNIČEVANJU JAVNEGA INTERESA ZA KULTURO (ZUJIK-G), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 2133-VII.....	192
DR. DRAGAN MATIČ	192
JANJA SLUGA	193
ANTON PERŠAK	193
MARIJA BAČIČ	194
JOŽEF HORVAT	194
VIOLETA TOMIČ	195
MAG. BRANISLAV RAJIČ	195
ANJA BAH ŽIBERT	196
PRIMOŽ HAINZ	197
PRIMOŽ HAINZ	197
VIOLETA TOMIČ	198
SAŠA TABAKOVIČ	198
ANITA KOLEŠA	199
JOŽEF HORVAT	200
DR. DRAGAN MATIČ	201
ANJA BAH ŽIBERT	203
SAŠA TABAKOVIČ	203
VIOLETA TOMIČ	203
DR. ANŽE LOGAR	204
DR. DRAGAN MATIČ	205
DR. ANŽE LOGAR	206
ZVONKO LAH	206
ANJA BAH ŽIBERT	207
SAŠA TABAKOVIČ	207
MAG. BRANKO GRIMS	208
MAG. BRANISLAV RAJIČ	208
DR. DRAGAN MATIČ	209
ANTON PERŠAK	209
SAŠA TABAKOVIČ	210
20. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O OBRAMBI (ZObr-1), PRVA OBRAVNAVA, EPA 2180-VII	210
ANDREJA KATIČ	210

MAG. MATEJ TONIN.....	211
MIHA KORDIŠ	213
DR. BOJAN DOBOVŠEK	215
MARJAN DOLINŠEK	215
ŽAN MAHNIČ.....	216
FRANC JURŠA.....	219
MATJAŽ NEMEC	220
ANDREJA KATIČ	221
DR. MILAN BRGLEZ	221
BENEDIKT KOPMAJER.....	224
JAN ŠKOBERNE	225
MIHA KORDIŠ	226
JAN ŠKOBERNE	227
MIHA KORDIŠ	227
JOŽEF HORVAT	228
PRIMOŽ HAINZ.....	229
MAG. BRANKO GRIMS	230
ANJA BAH ŽIBERT	231
FRANC JURŠA.....	232
ANJA BAH ŽIBERT	232
MARKO FERLUGA	232
FRANC BREZNIK	234
MATJAŽ NEMEC	235
ŽAN MAHNIČ.....	236
MARJAN DOLINŠEK	237
MIHA KORDIŠ	239
ANDREJA KATIČ	239
MIHA KORDIŠ	243
JANKO VEBER.....	243
JANKO VEBER.....	243

21. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SLUŽBI V SLOVENSKI VOJSKI (ZSSloV-1), PRVA OBRAVNAVA, EPA 2179-VII.....	244
--	-----

ANDREJA KATIČ	244
MIHA KORDIŠ	245
MARJAN DOLINŠEK	246
FRANC BREZNIK	247
BENEDIKT KOPMAJER.....	247
MATJAŽ NEMEC	248
MAG. MATEJ TONIN.....	249
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	250
JAN ŠKOBERNE	251
MARKO FERLUGA	252
ANJA BAH ŽIBERT	253
JANKO VEBER.....	255
ŽAN MAHNIČ.....	256
FRANC JURŠA.....	258
ANJA BAH ŽIBERT	259
FRANC BREZNIK	259
MARJAN DOLINŠEK	260
ANDREJA KATIČ	261
MARIJAN POJBIČ.....	264
MARIJAN POJBIČ.....	265
MARIJAN POJBIČ.....	265
ANJA BAH ŽIBERT	265
ŽAN MAHNIČ.....	266
DR. FRANC TRČEK	266

22. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	266
3. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	266
20. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	267
MIHA KORDIŠ	267
DR. FRANC TRČEK	267
MATJAŽ NEMEC	268
DR. FRANC TRČEK	268
21. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	268
MIHA KORDIŠ	268
JAN ŠKOBERNE	269
DR. FRANC TRČEK	269
MIHA KORDIŠ	270
MIHA KORDIŠ	270
MIHA KORDIŠ	270
DR. FRANC TRČEK	270
MIHA KORDIŠ	270
MARIJAN POJBIC	271
DR. FRANC TRČEK	271
DR. FRANC TRČEK	271
26. točka dnevnega reda: MANDATNO-VOLILNE ZADEVE.....	271
Predlog za izvolitev v sodniško funkcijo na sodniško mesto višje sodnice na Upravnem sodišču Republike Slovenije, EPA 2222-VII	271
MAG. JONIKA MARFLAK TRONTELJ	271
Predlog za imenovanje na sodniško mesto vrhovnega sodnika na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije, EPA 2223-VII.....	272
MAG. JONIKA MARFLAK TRONTELJ	272
DR. FRANC TRČEK	272
Predlog za izvolitev treh članov Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu (tajno glasovanje), EPA 2258-VII.....	273
NATAŠA KOVAČ.....	273
DR. MITJA HORVAT	274
DR. VINKO GORENAK	275
Predlog Sklepa o imenovanju dveh članov Programskega sveta RTV Slovenija – na podlagi sedme alineje šestega odstavka 17. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija, EPA2280-VII.....	276
Predlog sklepa o imenovanju člana Statističnega sveta Republike Slovenije, EPA 2281-VII.....	276
Predlog sklepa o imenovanju člana izbirne komisije za izbiro primernih kandidatov za imenovanje namestnice oziroma namestnika predsednika Komisije za preprečevanje korupcije, EPA 2282-VII.....	276
DR. VINKO GORENAK	276

10. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SODIŠČIH (ZS-M), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2042-VII.....	276
11. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DRŽAVNEM TOŽILSTVU (ZDT-1C), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2043-VII	276
DR. BOJAN DOBOVŠEK	277
KSENIJA KORENJAK KRAMAR.....	277
ANJA BAH ŽIBERT	277
MARJANA KOTNIK POROPAT	278
MAG. MATEJ TONIN.....	279
MIHA KORDIŠ	280
14. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI, DRUGA OBRAVNAVA, (ZLS-S), EPA 2116-VII	281
SIMON ZAJC	281
NADA BRINOVŠEK.....	282
PETER VILFAN.....	282
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	283
ZVONKO LAH.....	283
MIHA KORDIŠ	284
MAG. ALENKA BRATUŠEK	284
18. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVKU NA DODANO VREDNOST (ZDDV-1J), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 2134-VII	285
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	285
UROŠ PRIKL	286
JANKO VEBER.....	286
JOŽEF HORVAT	287
MIHA KORDIŠ	288
VOJKA ŠERGAN.....	288
23. točka dnevnega reda: PREDLOG ZA SPREJEM AVTENTIČNE RAZLAGE DRUGEGA ODSTAVKA 26. ČLENA ZAKONA O LEKARNIŠKI DEJAVNOSTI (ZLD-1, URADNI LIST RS, ŠT. 85/16), (ORZLD26), EPA 2112-VII	289
TOMAŽ GANTAR	289
JOŽEF HORVAT	290
JOŽICA MAUČEC ZAKOTNIK.....	291
TOMAŽ GANTAR	292
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	292
JOŽEF HORVAT	292
MIHA KORDIŠ	293
ERIKA DEKLEVA	294
NADA BRINOVŠEK.....	294
24. točka dnevnega reda: DVAINDVAJSETO REDNO LETNO POROČILO VARUHA ČLOVEKOVIH PRAVIC REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2016, EPA 1981-VII.....	295
VLASTA NUSSDORFER	295
EVA IRGL.....	298

DARKO STARE	298
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	299
IVA DIMIĆ	300
VIOLETA TOMIĆ	302
MAG. ALENKA BRATUŠEK	303
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ.....	304
KSENIJA KORENJAK KRAMAR.....	305
EVA IRGL.....	306
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR.....	310
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR.....	310
MARIJA BAČIČ	313
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ.....	314
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	314
FRANC BREZNIK	318
DR. MITJA HORVAT	320
DR. VINKO GORENAK	323
JANKO VEBER.....	324
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	325
VLASTA NUSSDORFER	326
DR. JASNA MURGEL	330
FRANC BREZNIK	330

25. točka dnevnega reda: POSEBNO POROČILO VARUHA ČLOVEKOVIH PRAVIC REPUBLIKE SLOVENIJE O KRŠITVAH ČLOVEKOVIH PRAVIC OSEB Z DUŠEVNO MOTNJO PRI NJIHOVEM NEPROSTOVOLJNEM NASTANJEVANJU IN OBRAVNAVI V VAROVANIH ODDELKIH SOCIALNOVARSTVENIH ZAVODOV, EPA 2178-VII.....	331
--	-----

VLASTA NUSSDORFER	331
EVA IRGL.....	332
MARTINA VUK	333
ZVONKO LAH.....	334
VIOLETA TOMIĆ	334
MAG. ALENKA BRATUŠEK	335
KSENIJA KORENJAK KRAMAR.....	335
EVA IRGL.....	336
MARINKA LEVIČAR.....	337
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	337
DR. MITJA HORVAT	338
MARIJA BAČIČ	339
MAG. TANJA CINK	339
VLASTA NUSSDORFER	340

19. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O MNOŽIČNEM VREDNOTENJU NEPREMIČNIN (ZMVN-1), PRVA OBRAVNAVA, EPA 2138-VII.....	341
---	-----

TILEN BOŽIČ.....	341
LUKA MESEC.....	342
MAG. ALENKA BRATUŠEK	343
MAG. ALENKA BRATUŠEK	343
VOJKA ŠERGAN.....	343
MAG. MARKO POGAČNIK	344
MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ.....	345
MATJAŽ NEMEC	345
ZVONKO LAH.....	346
TILEN BOŽIČ.....	347
URŠKA BAN	348
ZVONKO LAH.....	350

LJUBO ŽNIDAR.....	353
MARKO FERLUGA	354
BOJAN PODKRAJŠEK.....	354
IVAN ŠKODNIK	355
TOMAŽ LISEC	356
TILEN BOŽIČ.....	359
UROŠ PRIKL	362
TOMAŽ LISEC	363
UROŠ PRIKL	364
JANKO VEBER.....	364
VOJKA ŠERGAN.....	366
TILEN BOŽIČ.....	367
ROBERTO BATTELLI	370
FRANC JURŠA.....	370
TILEN BOŽIČ.....	371
ZVONKO LAH.....	372
24. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	373
25. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	373
19. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	373
23. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	373
7. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	373
IRENA MAJCEN	373
ZVONKO LAH.....	374
6. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	375
5. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	375

Državni zbor VII. mandat

34. seja

16., 17., 18., 19., 20. in 24. oktober 2017

Predsedujoči: dr. Milan Brglez.....predsednik Državnega zbora
Primož Hainz.....podpredsednik Državnega zbora
Matjaž Nemec.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 16. oktobra 2017 ob 12.02.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam 34. sejo Državnega zbora, ki je bila sklicana na podlagi prvega odstavka 57. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: mag. Tanja Cink, gospa Vesna Vervega, gospa Irena Kotnik, gospa Marinka Levičar, Violeta Tomić od 19. ure dalje, dr. Mirjam Bon Klanjšček, mag. Branislav Rajič, gospod Franc Breznik, gospod Peter Vilfan, gospod Tomaž Gantar, Miha Kordiš od 17. ure dalje, dr. Matej T. Vatovec, gospod Roberto Battelli in gospod Benedikt Kopmajer.

Na sejo sem vabil predsednika Vlade, ministre in ministre ter generalno sekretarko Vlade k 1. točki dnevnega reda, Državni svet k 22. točki dnevnega reda, gospo Vlasto Nussdorfer – varuhinjo človekovih pravic k 24. in 25. točki dnevnega reda, dr. Marka Novaka – predsednika Sodnega sveta k 26.a in 26.b točki dnevnega reda, predstavnika Urada predsednika republike k 26.c točki dnevnega reda ter predstavnike Vlade k vsem točkam dnevnega reda.

Vse prisotne lepo pozdravljam.

Preden nadaljujemo, bi vas želel samo spomniti tako delavce v Državnem zboru kot vse poslance, da imate do 18. tega meseca čas, da se prijavite na eno zadevo, ki je zadnja v tem mandatu in ki bo prispevala k temu, ko vsi pravimo, da smo vsi ljudje.

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 34. seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda ste prejeli v petek, 6. oktobra 2017, s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu s prvim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za umik posamezne točke z dnevnega reda oziroma predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel. Zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Prehajamo na odločanje. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 69, proti nihče.

(Za je glasovalo 69.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 34. seje zbora določen.

Prehajamo na 1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO SO VPRAŠANJA POSLANK IN POSLANCEV.

Postopkovno, mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Spoštovani predsednik Državnega zbora, Poslanska skupina Nove Slovenije je že pred meseci v parlamentarno proceduro vložila dva zakona, in sicer zakon o sodiščih pa zakon o državnem tožilstvu, s katerima predvidevamo ustanovitev posebnih sodišč in posebnih oddelkov državnega tožilstva za pregon bančnega kriminala. Na prejšnji seji Državnega zbora je večina v tej hiši, in sicer 37 poslancev je oba predloga zakona podprlo. Se pravi, da je zakon šel skozi prvo obravnavo. Potem je sledil odbor. Na odboru je ta dva predloga zakona zavrnilo 9 poslancev. Vi ste te dva zakona uvrstili na petkovo sejo, vendar pa niste predvideli glasovanja.

Moj proceduralni predlog je, predsednik Državnega zbora, da uvedete oziroma predlagate, da se o teh dveh zakonih glasuje, ker se nam zdi nesprejemljivo, da 9 poslancev na odboru lahko povozi voljo 37 poslancev na plenarnem zasedanju. Moj proceduralni predlog je, predsednik Državnega zbora, da glasovanje o teh dveh zakonih uvrstite na dnevni red te seje državnega zbora.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dobro veste, po čem se ravnamo. In ravnamo se po razlagi določb drugega odstavka 61. člena Poslovnika Državnega zbora v povezavi z določbami, ki urejajo obravnavo na matičnem delovnem telesu. Dejstvo, da člani niso bili sprejeti na matičnem delovnem telesu, pomeni,

da ni glasovanja, in to je razlaga z 9. 12. 2009. Dokler ta razlaga obstaja in je poslovnik takšen, kot je, proti temu ne morem delovati, ker smo delovali stalno po tej praksi. Postopkovno, mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Spoštovani predsednik Državnega zbora, jaz sem natančno pregledal, prebral poslovnik. V poslovniku v členih ni niti ene določbe, ki bi prepovedala glasovanje o teh dveh zakonih. In zdaj še en pomemben dodatek. V neki pravni državi naj bi o enakih stvareh odločali na enak način. Če je na odboru Državnega zbora sprejet sklep, da je zakon neprimeren za nadaljnjo obravnavo, ta zakon pride v parlament in o tem sklepu Državni zbor glasuje. Če pa je očitno na odboru sprejet ali pa je glasovano proti temu zakonu, pa glasovanja ni. Tukaj ni nobene logike. Če pogledate, je vsebina popolnoma enaka, torej da večina na odboru glasuje proti zakonu ali da večina na odboru sprejme sklep, da je zakon neprimeren za nadaljnjo obravnavo. In vi, predsednik Državnega zbora, ker je to, o čemer ste prej govorili, parlamentarna praksa, to ni zapisano v poslovniku, imate možnost, da neposredno uporabite poslovnik in glasovanje o teh dveh zakonih uvrstite na dnevni red. V nasprotnem primeru pa morate razumeti, da se bodo še dodatno razplamtele razne teorije zarote, da se večina resnično boji pregona bančnega kriminala. Še enkrat poudarjam, je nedemokratično in je nesprejemljivo, da 9 poslancev v tem državnem zboru povozi voljo 37 poslancev. Zakon je bil v prvi obravnavi sprejet.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: V tem mandatu je glede te določbe že bila seja poslovniške komisije. Ta seja je potrdila tisto razlago, ki je do sedaj bila, torej ni bila sprejeta drugačna razlaga poslovnika. Dokler ni sprejeta drugačna razlaga poslovnika in dokler ni spremenjen poslovnik, žal, ne morem delovati v nasprotju s tem, ker bi na ta način diskriminiral vse tisto, kar je bilo pa do sedaj na ta način že narejeno. Žal tukaj res ne morem pomagati in odločitev je v skladu tako s poslovníkom kot z odločitvami Komisije za poslovnik. Zakaj še enkrat na isto zadevo? Dodatni predlog?

Za dodatni predlog ima besedo mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Spoštovani predsednik Državnega zbora, meni se ta praksa zdi resnično krivična in nepoštena, ker se ne morem strinjati s tem, da bi se parlamentarni postopki končevali na odboru Državnega zbora, ne pa na plenarnem zasedanju Državnega zbora. Ker pravite, da je to stvar poslovnika, vas prosim, če lahko kot predsedujoči tej hiši sprožite postopek pred poslovniško komisijo, da te procedure spremeni.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Tisto, kar lahko naredim, je, da vas bom podprl pri vašem

predlogu na poslovniški komisiji, da se o tem razpravlja. Na to, kako se bo pa poslovniška komisija odločila, pa ne mislim vplivati.

Sedaj pa res končamo s to zadevo in smo nazaj pri 1. točki dnevnega reda. V zvezi s to točko dnevnega reda sem v poslovnškem roku prejel pisne prijave 37 poslanskih vprašanj. Vrstni red postavljanja poslanskih vprašanj je določen v skladu z 244. členom in drugim odstavkom 245. člena Poslovnika Državnega zbora. Na prva tri vprašanja poslanca in poslank opozicije ter na poslansko vprašanje poslanca vladajoče koalicije bo odgovoril predsednik Vlade Republike Slovenije. V zvezi s to točko so se danes opravičili: dr. Maja Makovec Brenčič, ministrica za izobraževanje, znanost in šport do 15. ure, gospod Karl Erjavec, minister za zunanje zadeve, mag. Mateja Vraničar Erman, ministrica za finance, gospod Gorazd Žmavc, minister, odgovoren za področje odnosov med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter med Republiko Slovenijo in Slovenci po svetu, ter dr. Peter Gašperšič, minister za infrastrukturo.

Prehajamo na predstavitev poslanskih vprašanj. Na prva štiri vprašanja bo odgovarjal predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar.

Dr. Anže Logar, imate besedo, da zastavite vprašanje predsedniku Vlade Republike Slovenije dr. Miru Cerarju.

DR. ANŽE LOGAR (PS SDS): Hvala, predsednik.

Čez dvanajst let naj bi se vsi vozili v električnih vozilih, leta 2050 pa naj bi bili vsi srečni. Tega sicer ni v koalicijski pogodbi, ki jo je sprejela ta vlada oziroma ta koalicija, je pa nekaj drugega, citiram: »Za zagotovitev povrnitve zaupanja v finančne inštitucije, nadzorne inštitucije in inštitut pravne države je treba opredeliti odgovornost za nastalo bančno luknjo in zahtevati odškodninsko ter materialno odgovornost članov uprav ter nadzornih svetov dokapitaliziranih bank.« Velika naloga na začetku koalicijskega sporazuma. Vemo pa, da je realnost vse prej kot drugačna sedem mesecev pred potekom roka trajnosti te koalicije.

Če gremo zdaj v realnost. V kabinetu predsednika Vlade je v posmeh zapisu v koalicijski pogodbi zaposlen Anton Žunič, podpisnik milijonske pogodbe o odpravnini za Marjana Kramarja, ki nas je kasneje stala 1,3 milijone evrov, in visoki funkcionar ali pa upravnik Factor banke, ki nas je stala skoraj 300 milijonov evrov. Za pravosodnega ministra ima predsednik Vlade Gorana Klemenčiča, ki je bil, takrat še šef KPK, seznanjen z milijardnim pranjem denarja v Novi Ljubljanski banki, pa ni obvestil o tem ne tožilstva, ne policije skladno z veljavnimi uzancami. Za državnega sekretarja na istem ministrstvu je zaposlen oziroma imenovan Darko Stare, ki je bil šef preiskav na KPK in ki je podobno kot njegov predstojnik na KPK ravnal v nasprotju z normativno podlago.

Na čelo Policije sta postavili Marjana Fanka, ki je bil v času preiskovanja zadeve Farrokh pomočnik direktorja uprave kriminalistične službe in je bil neposredni prejemnik dopisovanja v zvezi z zadevo Farrokh. Policija je takrat, tik pred nastopom vlade gospoda Janeza Janše, zadevo zaprla tako, da jo je postavila v tekoče zadeve, skratka, da postopoma odide v izbris, ni pa ravnala tako, kot pravi 148. člen Zakona o kazenskem postopku. Na čelu Specializiranega državnega tožilstva pa želite ohraniti Harija Furlana, torej osebo, ki je bila seznanjena z zadevo na čelu NPU.

Kako naj organi, ki jih vodijo osebe, ki so bile v času teh malverzacij na funkcijah in bi morale opraviti svoje naloge, pa jih niso, sedaj vlivajo zaupanje in novo vero v preiskovanje in vladavino prava ter delo organov pregona pod vašo vlado in izpolnijo koalicijsko zapoved, ki ste jo dali v tem koalicijskem sporazumu?

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za odgovor.

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala lepa za vprašanje, spoštovani poslanec dr. Anže Logar.

Glede bančne luknje in številnih drugih malverzacij, ki so zelo oslabile naš bančni sistem, naj najprej rečem, da je res zaveza te vlade, da bo storila vse, kar mora, in to tudi dela, da pripomore k temu, da bodo storilci za takšna dejanja odkriti, sankcionirani pred pristojnimi organi in zato vzpostavljamo ustrezen pravni okvir in izvajamo druge aktivnosti, ki jih Vlada lahko.

Če pogledamo, večina kreditov, ki so povzročili bančno luknjo, je bila najetih v obdobju 2004–2008. Potem so se takratne in naslednje vlade nekako težko znašle v tej situaciji, kajti niso se zavedali obsežnosti in možnih posledic krize, ki je sledila. Nato so se začele na to odzivati. Naša vlada je tista, ki je zdaj prišla v situacijo, ko mora čim bolj spodbuditi postopke na tem področju, da se čim prej zaključijo. Naj povem, da policija že od leta 2012 pa do danes obravnava tovrstne sume kaznivih dejanj. Od 1. 1. 2013 do 30. 9. 2017, se pravi do septembra letos je policija zaznala in evidentirala 258 sumov kaznivih dejanj, s katerimi so bile oškodovane tako komercialne banke kot banke v državni lasti. V tem obdobju je policija podala na pristojna državna tožilstva 106 kazenskih ovadb za 138 kaznivih dejanj. S temi ovadbami je bilo, nekoliko skrajšujem statistiko, ampak navajam podatke točno, je bilo ovadenih 157 bančnikov, ugotovljena škoda na podlagi zgolj teh podanih kazenskih ovadb pa znaša 456 milijonov evrov. Seveda se ti procesi še nadaljujejo, vendar pa se od leta 2015 število zaznanih kaznivih dejanj na tem področju zmanjšuje in je trenutno v preiskavi še 35 takšnih sumov, ki jih policija preiskuje. Tukaj so zadeve zdaj predvsem v rokah državnega tožilstva in šle bodo, upam, čim prej do sodišč,

kjer bodo obravnavane pred sodišči in kjer bo prišlo do končnih razsodb, policija pa jih obravnava še en del in je pozorna na to, kako naprej.

Vi ste želeli pozornost preusmeriti s svojim vprašanjem na konkretne ljudi, na konkretna imena, torej ljudi, ki danes delujejo v okviru vlade, njene administracije in podobno. Meni se zdi taka razprava, takšen javen linč, kot ga želite tukaj uprizarjati, neprimeren. Namreč nobena od teh oseb, kolikor vem, ni bila niti ovadena, sploh pa ne pravnomočno obtožena, če govorim zdaj o vseh skupaj, za kakršnokoli kaznivo dejanje s tega področja. Če so bile podane ovadbe, torej so v teku, se bodo verjetno pred tožilstvom, kasneje pred sodiščem izkazale za verodostojne ali ne. Ampak v tem trenutku nimam nobenega konkretnega, prijemljivega razloga, da bi lahko glede na navedeni koncept menil, da niso primerne za opravljanje funkcije. Nasprotno, verjamem, da opravljajo svojo nalogo odgovorno. Naj povem to, da naša vlada, in tukaj se ne želim spuščati v osebne diskreditacije, je nastopila funkcijo potem, ko je bančna luknja že zdavnaj nastala in ko so posledice čutili vsi državljani zelo močno. To se je dogajalo v prejšnjih obdobjih, ampak mi smo se odločno lotili ne le preiskave bančne luknje, ampak tudi sistemskih sprememb ter ukrepov, da do zlorab davkoplačevalskega denarja več ne bo prihajalo. Tako smo denimo, če navedem samo nekaj ukrepov, ker časa ni dovolj, uredili dostop do podatkov, varovanih kot bančna tajna. Potem smo za osebe, ki so z DUTB v pravnem razmerju, vzpostavili naznanilno dolžnost, zvišale so se kazni za korupcijska kazniva dejanja zoper gospodarstvo in zoper uradno dolžnost, podaljšan so zastaralni roki za korupcijska kazniva dejanja z 10 na 20 let, okrepljena je učinkovitost pregona. Mi smo 30 novih zaposlitev izvedli na Državnem tožilstvu, bistveno smo ga okrepili, to je bila največja okrepitev Državnega tožilstva od osamosvojitve dalje. Potem smo olajšali dokazovanje naklepa v zvezi s storitvijo kaznivega dejanja zlorabe položaja in tako naprej. Bom mogoče še v nadaljevanju uspel pojasniti kaj več. Zelo veliko sistemskih sprememb smo sprejeli, ki omogočajo policiji, tožilstvu in sodiščem, da ta dejanja ustrezno sankcionirajo, tako da počakajmo, da bodo postopki končani.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Anže Logar, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

DR. ANŽE LOGAR (PS SDS): Hvala lepa.

Predsednik Vlade je izpostavil, da sem poimensko omenjal ljudi. Tako kot bomo poimensko označevali to vlado z vlado Mira Cerarja, ne pa Vlado Republike Slovenije in tehtali njen uspeh, bomo uspeh posameznih organov merili tudi po delu predstojnikov teh organov. Zato je normalno, da če osebe, ki so

bile zapletene ali vpletene v neke druge posle, potem prevzamejo odgovorne funkcije, se poraja upravičen dvom, da bodo to funkcijo uspešno izpeljale. Zdaj podobnih kadrovanj vlade Mira Cerarja ali pa njenih pod-institucij je še celo morje. Jaz jih lahko naštevam cel dan, če bomo izglasovali, da se bo o tem razpravljalo v Državnem zboru, ampak poglejte, Preiskovalna komisija za ugotavljanje odgovornosti v bančnem sistemu je eno leto nazaj soglasno sklep, da se pozove Ministrstvo za pravosodje, da pripravi vse potrebno za oblikovanje sodišča za pregon finančne kriminalitete oziroma bančne kriminalitete. Kaj ste v enem letu naredili? Zavrnili ste predlog neke opozicijske poslanske skupine. Naprej. Pred enim mesecem je preiskovalna komisija predlagala in Državni zbor je sprejel, da se od SDH zahteva priprava poročila za zadevo Farrokh v največji državni banki NLB.

Kaj ste v enem mesecu naredili?

Konkretno prosim. V

koalicijskem sporazumu imate zahtevo, da se zahteva odškodninska in materialna odgovornost članov uprave in nadzornih svetov dokapitaliziranih bank.

Kaj ste na tem področju konkretno vi naredili?

Koliko zahtev ste dali?

In zelo konkretno:

Ali gospod Klemenčič pri vas še uživa zaupanje glede na vse zadeve, ki so se dogajale v zvezi z njegovo preteklo funkcijo in tudi vseh postopkov, ki so padali na sodišču?

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za dopolnitev odgovora.

DR. MIROSLAV CERAR: Spoštovani gospod poslanec, vi veste, da imam za ta odgovor še dve minuti. Zastavili ste toliko vprašanj, da bi za resen odgovor potreboval bistveno več.

Naj samo to najprej pojasnim. Pravite, da je treba ugotavljati odgovornost individualno in poimensko. Jaz se s tem vedno strinjam, ampak ne kar tako, da nekoga obtožite brez dokazov. Jaz ne poznam, da bi kdorkoli od teh, ki ste jih navedli, bil v kakršnemkoli kazenskem postopku, se pa spomnim marsičesa iz preteklosti in mislim, da ko bomo imeli čas, ko ne bo razprava potekala na dve, tri minute časa, bo zelo zanimivo ugotavljati, kdaj je nastala bančna luknja, kdo ni storil tistega, da bi jo preprečil in tako naprej. Ampak o tem verjetno bomo govorili kdaj drugič in tudi tam bodo konkretna imena lahko na voljo.

Bi pa dejal še enkrat, da ni res, da se ta vlada ne ukvarja s tem problemom. Ta vlada je vzpostavila, kot sem navedel in lahko bi še navajal, pa ni časa, kar veliko sistemskih sprememb, ki omogočajo učinkovitejše pregon vseh teh dejanj, ki so povezana z oškodovanjem bank, davkoplačevalskemu denarju in tako

naprej. Absolutno tudi zavračam razne obtožbe, da glede zadeve Farrokh nismo aktivni. Kot veste, sem tukaj že Državnemu zboru pojasnil, da pričakujem in sem tudi naložil pristojnim organom, da ukrenejo vse potrebno, da se te zadeve dodatno raziščejo. Če bodo te zadeve pripeljale do nekih ugotovitev na ravni policije, drugih državnih organov, urada za pranje denarja, karkoli, bodo naprej procesirane. Tako kot bo tudi še naprej potekala, in to zelo pozdravljam, preiskava, ki bo potekala pred preiskovalno komisijo, ki bo še posebej naslovila prav to vprašanje. Tako tudi menim, da je zelo dobro, da potekajo vse tri preiskave oziroma zasliševanja pred tremi komisijami Državnega zbora, ne nazadnje tudi pred vašo, ki je že opravila kar nekaj dobrega dela. Tako bomo skupaj, Vlada, Državni zbor, vsi nosilci, tudi pristojna ministrstva zaokrožili sliko. Bistveno je pa to, glede bančne luknje so zadeve bile v večini primerov od Policije predane Državnemu tožilstvu. Zdaj se procesirajo, in to ni več pristojnost Vlade. Ti organi delujejo neodvisno od Vlade po strokovnih kriterijih in kot predsednik Vlade lahko samo pričakujem in izrazim javni poziv, da se tej postopki pač v skladu s stroko čim prej prevedejo na sodišča, da se bodo tam zaključili. Verjamem, da bodo dobili tudi ustrezne epilogue, še posebej, ker vzpostavljamo boljši pravni okvir, kot je bil v preteklosti, da se bodo lažje krivci razkrili in kaznovali. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Anže Logar, imate besedo za postopkovni predlog, da se na naslednji seji opravi razprava o odgovoru.

DR. ANŽE LOGAR (PS SDS): Hvala, predsednik.

Jaz mislim, da je treba iti naproti predsedniku Vlade, ko je dejal, da v treh minutah nima dovolj časa, da razjasni vse, kar je želel v zvezi s to temo povedati, čeprav v teh zadnjih treh minutah ni odgovoril na niti eno moje vprašanje. Ni odgovoril na to, ali zaupa pravosodnemu ministru gospodu Klemenčiču, ni odgovoril, ali je SDH naročil, Vlada kot skupščina, da pripravi Nova Ljubljanska banka poročilo o zadevi Farrokh, in ni odgovoril o konkretnih aktivnostih, ki jih je Vlada sprejela na področju priprave specializiranega sodišča za pregon organizirane kriminalitete. Tri zelo kratka vprašanja, ki terjajo tri zelo kratke odgovore. Lahko so enozložni – da, ne.

Kljub temu mislim, da je treba, kot sem rekel, prisluhniti predsedniku Vlade in mu je treba iti naproti, da o tem pripravimo eno razpravo v Državnem zboru, kjer bomo lahko na te zadeve odgovorili. Me pa čudi, da predsednik Vlade, stranka SMC, ki ima v rokah tako pravosodno kot notranje ministrstvo, torej dva ključna vzvoda za preiskovanje bančne kriminalitete ali kriminalitete pranja denarja, največje upe polaga na preiskovalno komisijo, ki jo vodi spet poslanec SMC za preiskovanje v tej

zadevi. To pa je rahlo nenormalna ali pa nenavadna shema polaganja upov v razrešitev odgovornosti. Ampak razumem, da je bil v dilemi, v časovni stiski, zato predlagam, da o tem opravimo podrobno preiskavo.

Bi pa zaključil z besedami predsednika Vlade, s katerimi je šel na volitve, namreč dejal je: »Za zmago zla je dovolj že to, da dobri ljudje ne storijo ničesar.« Če smatramo, da so v Vladi dobri ljudje, se zdi, kot da do sedaj na področju bank, pregona bančne kriminalitete niso storili ničesar ali zelo malo. Časa imate sedem mesecev.

Če želite biti dobri ljudje tudi na koncu, čas se izteka, tako da predlagam, da vsaj tu v Državnem zboru mi sprožimo to razpravo, opravimo zelo podrobno razpravo s prisotnostjo predsednika Vlade, ki bo lahko vse razložil in tudi povedal, ali še zaupa pravosodnemu ministru gospodu Klemenčiču.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Anže Logar, o vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 17. oktobra 2017, v okviru glasovanj.

Violeta Tomić, imate besedo, da zastavite vprašanje predsedniku Vlade Republike Slovenije dr. Miru Cerarju.

VIOLETA TOMIČ (PS Levica): Hvala za besedo, spoštovani predsednik.

Že daljnega leta 2011, se pravi pred 6 leti in pol je ta državni zbor z dvotretjinsko večino sprejel deklaracijo o položaju narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji. Več kot 10 let traja organiziran boj skupnosti Albancev, Bošnjakov, Črnogorcev, Makedoncev, Hrvatov in Srbov za ureditev njihovega položaja in statusa z vpisom v ustavo. Žal pa je bilo sprejetje te deklaracije edina stvar, ki smo jo uspeli v skoraj četrto stoletja naše države narediti. Iz te sprejete deklaracije izhaja jasna namera in tudi zaveza države, da bomo celovito obravnavo, status in pravice uredili na ravni ustave. To je tudi pravzaprav edina primerna rešitev, ki bi v ustavi zagotovila podlago za urejanje kulturnih pravic s posebnim zakonom.

Več kot tri leta pa je tudi minilo, odkar ste vi predsednik Vlade in odkar ste podpisali koalicijsko pogodbo, ki kot ukrep na področju političnega sistema in človekovih pravic pod točko 12 vsebuje tudi zavezo za ureditev kolektivnih pravic narodnih skupnosti pripadnikov nekdanje SFRJ v Sloveniji, a kljub temu do danes na tem področju niste naredili čisto nič. Mi v Levici za razliko od vas dosledno spoštujemo svoje predvolilne obljube in se dosledno zavzemamo za spoštovanje človekovih pravic. Ravno zato smo pripravili tudi predlog za dopolnitev Ustave, ki bi v Ustavo zapisal, da so Albanci, Bošnjaki, Črnogorci, Hrvati, Makedonci in Srbi, ki živijo v Sloveniji, manjšinske narodne skupnosti ter da se njihov položaj in kolektivne pravice uredijo z zakonom. Za začetek postopka pa je potrebnih 20

podpisov poslancev. Kljub vaši jasni zavezi v koalicijski pogodbi zahtevanega števila podpisov še nismo dobili in poudariti želim, da nismo dobili prav nobenega podpisa od koalicijskih poslancev, ne od največje SMC, niti Desusa, niti Socialnih demokratov.

Zato vas sprašujem:

Ali kot predsednik Vlade in predsednik največje koalicijske stranke podpirate ustavno priznanje položaja in kulturnih pravic narodnih skupnosti po izvoru iz razpadle SFRJ?

Ali nameravate uresničiti zavezo, zapisano v vaši koalicijski pogodbi?

Ali ste vi sami oziroma vaše mnenje razlog za to, da poslanci SMC še niso prispevali podpisov za spremembo Ustave.

Hvala za vaše odgovore.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za odgovor.

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala lepa, spoštovana poslanka Violeta Tomić.

Najprej naj povem, da tako osebno kot predsednik Vlade in tudi kot predsednik Stranke modernega centra, SMC, menim, da je položaj narodnostnih skupnosti nekdanje SFRJ kot tudi ostalih narodnostnih skupnosti za Slovenijo zelo pomemben in ureditev tega položaja je predpogoj za njihovo integracijo, za pravzaprav korist, ki jo imamo od tega, ne samo oni, ampak vsi Slovenci, ki z njimi skupaj sobivamo. Stranka SMC pa tudi sam osebno in kot predsednik Vlade spodbujamo vse ukrepe, torej podpiramo vse ukrepe, ki gredo v korist teh narodnostnih skupnosti in njihovem dobremu sožitju z nami tu v Sloveniji. V ta namen, vemo, da ima nekatere ključne pristojnosti Ministrstvo za kulturo in njegov pristojni urad. Tako se že od začetka mandata pogovarjamo tudi s predstavniki teh skupnosti o zakonskih izboljšavah ureditve njihovega položaja v Sloveniji. Naj povem zelo jasno, da sem osebno naklonjen tudi možnosti, da bi se posebne kulturne pravice, torej posebne pravice na kulturnem področju teh narodnostnih skupnosti, predvsem pripadnikov bivših republik nekdanje skupne države, lahko uredile tudi z Ustavo, na ustavni ravni. Seveda pa moram poudariti to, kar vemo vsi in kar je zelo pomembno izpostaviti, da imajo vsi ti ljudje, ti naši sodržavljeni, pripadniki teh narodnostnih skupnosti po Ustavi že zagotovljene vse možnosti, da izražajo svojo pripadnost svojemu narodu, skupnosti, da se krepijo svoj jezik, nacionalno identiteto, kulturo. To ne nazadnje daje kot pravico kot neko možnost tudi deklaracija, ki smo jo sprejeli pred leti. Je pa res, da bi se dalo na teh področjih zadeve še izboljšati, ampak za to je potreben tudi nek konsenz s strani skupnosti, kajti teh skupnosti je kar nekaj v Sloveniji, več družtev, s katerimi smo v pogovoru. Ko bomo prišli do nekega konsenza, bomo na zakonski ravni vsi skupaj z veseljem dopolnili ta katalog pravic

oziroma obseg pravic na kulturnem področju – do jezika, izražanja neke pripadnosti, kulturnega udejstvovanja in tako naprej. Je pa tako, bodisi da gre za takšno vrsto ustavne spremembe bodisi da gre za bolj korenito, kot jo predlagate vi, ko gre za spremembo celo statusa oziroma vzpostavitev nekega novega statusa teh manjšin, je to pravzaprav zelo zahtevna naloga, ki jo v prvi vrsti izvede Državni zbor, kajti potrebna je absolutna večina, torej dvotretjinska večina vseh poslancev za takšno ustavno spremembo. Iz dosedanje prakse vemo, da je neprimerno in narobe, če z neko sprožitvijo postopka, denimo ustavnega postopka v tem primeru, dobijo predstavniki teh skupnosti nek občutek, da bo prišlo do ustavne spremembe, v resnici pa za ustavno spremembo ni dovolj volje, ni dovolj glasov v celotnem političnem prostoru. Ravno to sem tudi sam ugotovil s pomočjo nekaterih, ki so preverjali to podporo med samimi poslanci v Državnem zboru. Za enkrat ni realno pričakovati, kolikor imam informacijo, da bi lahko do takšne ustavne spremembe prišlo. Če se bo izkazalo, da jo podpirata dve tretjini vseh poslancev, temu nikakor ne bom nasprotoval. Kot sem rekel, je pa jasno, da je to zelo odgovorno. Če sprožiš postopek za ustavno spremembo, je zelo pomembno, da ga potem do konca izpelješ korektno, tako kot se pravzaprav spodobi – tako za parlament kot za tiste, ki jih ta ustavna sprememba zadeva.

Jaz menim, da je tukaj treba še naprej absolutno delati vse dobro in najboljše, kar moremo, za pripadnike teh skupnosti. Verjamem, da lahko dosežemo neke zelo konstruktivne spremembe na zakonske ravni. In če se bomo uskladili jutri, pojutrišnjem, sem prepričan, da jih bomo sprejeli nemudoma. Glede ustavne spremembe pa moram spošтовanemu zboru prepustiti to možnost, da oceni, ali lahko do nje pride. V takem primeru, če se bo postopek začel, bo Vlada zagotovo v njem zelo tvorno sodelovala. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Violeta Tomić, imate besedo, da obrazložite zahtevo za dopolnitev odgovora.

VIOLETA TOMIČ (PS Levica): Predsednik Vlade, jaz ne vem, kako naj ta vaš odgovor sploh jemljem resno. Res. Ali naj poudarim, koliko neresnic ste navedli, ali naj poudarim prej vašo popolno nepripravljenost za rešitev tega? Najprej ste rekli, da je potrebna dvotretjinska večina za spremembo Ustave. Vi imate to večino in velik vpliv znotraj koalicije in nikakor ne prelagajte odgovornosti na druge, ker to je popolna laž, da potem nimate nikakršne moči tukaj. Druga stvar, ki popolnoma ne drži, je, da se te kulturne skupnosti niso med sabo uskladile. Tukaj imam memorandum iz leta 2014, kjer so podpisali prav vseh, imate tukaj predstavnika albanske narodne skupnosti, bošnjaške, črnogorske, hrvaške, makedonske in srbske. Oni so složno prosili Vlado, da se ta

zadeva uredi. Od leta 2014 ni prišlo to na mizo in na dnevni red razprave. Vaše sodelovanje in posluš pri njihovih utemeljenih predlogih ni nikakor tvorno, niti kreativno. Na Svet Vlade za vprašanja narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanje SFRJ so pred kratkim tudi naslovili zahtevo po prekinitvi tri leta trajajočega molka v zvezi s tem in me zanima:

Kaj ste storili v zvezi s tem?

V deklaraciji je bila jasno omenjena sprememba Ustave in je bila sprejeta z glasovi več kot 60 poslank in poslancev.

Kako lahko ignorirate in popolnoma zaobidete voljo teh poslancev?

Kakšni so vaši konkretni argumenti proti dopolnitvi Ustave, kajti, kot vemo, je ta edini primeren način za doseg priznanja statusa in kulturnih pravic?

Hvala za dopolnitev.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar imate besedo za dopolnitev odgovora.

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala lepa.

V bistvu bom lahko zelo kratek, ker sem večino stvari že povedal. Najprej naj ponovno povem, da je dvotretjinska večina tisti kriterij, ki je potreben za izpolnitev pogoja, da pride do spremembe Ustave. Če obstaja ta dvotretjinska v Državnem zboru, če obstaja ta volja, bom zelo vesel, ker bo potem do take spremembe, ki je najboljša za to narodno skupnost, zagotovo prišlo. Ampak jaz poudarjam, da po mojih informacijah tega soglasja ni in ne nazadnje še predlog ni vložen. Jaz verjamem, da je to zadeva, na katero mora pravzaprav odgovoriti Državni zbor. To je zadeva, ki zadeva predvsem ustavodajalca, to je Državni zbor. Vlada pa bo tukaj vedno pomagala z informacijami, s pobudami, z vsemi možnimi sredstvi, ki so ji na voljo. Naj rečem, da ni res, da ni potekal dialog. Seveda je potekal dialog v več segmentih s predstavniki teh skupnosti. Tudi Stranka modernega centra je imela nekaj pogovorov z njimi in verjamem, da tudi ostale. Preverjamo politično voljo, da se uskladimo, kje bi lahko naredili skupaj najboljše za njih. Jaz vam zagotavljam, da če bo prišlo do uskladitve v prihodnjih tednih ali mesecih glede možnosti zakonodajnih sprememb v korist pripadnikov teh skupnosti, bo Vlada zanesljivo to predlagala, če ne tudi poslanske skupine same. Po drugi strani pa, kot rečeno, glede ustavne spremembe Vlada ni tista prva, ki bi v tem primeru lahko zagotovila, da do nje pride. Zato je potreben ta nadaljnji dialog, nek kontakt, ki bo pripeljal do tiste volje, da se bo to zgodilo. Torej toliko bi povedal. Ni pa res, da govorim neresnice. To pač odločno zavračam. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Violeta Tomić, imate besedo za postopkovni predlog, da se na naslednji seji opravi razprava o odgovoru.

VIOLETA TOMIĆ (PS Levica): Glejte, po toliko pretečenih letih, ko se ni na tem področju zgodilo čisto nič, mislim, da je skrajni čas, da te zadeve uredimo in da to vprašanje končno zapremo in priznamo njihov status na edini primeren način. Zdaj to lahko naredimo le tako, da se v Državnem zboru začne postopek za spremembo Ustave. Vse to, kar ste prej navedli, je stvar postopka. Mi smo želeli samo 20 sopodpisov, da bi lahko odprli razpravo o tem. Vi imate možnost in če pridobite glasove 52 koalicijskih poslancev, naše imate, verjetno boste dobili tudi predstavnike manjšin, se zna zagotoviti ta potrebna dvotretjinska večina, vendar najprej moramo pokazati voljo do tega.

Ravno zato mislim, da je nujno, da na naslednji seji opravimo o tem razpravo, kajti vi ste ustavni pravnik in veste, kakšen postopek je tukaj najboljši in da se vse to, kar ste izpostavili, tehta in spreminja šele potem, ko se postopek sploh začne. Vaš odgovor jaz ne jemljem kot nič drugega kot izmikanje mojemu vprašanju. Kako bomo zapisali, kako bo postopek tekkel, da bo rešitev najbolj primerna, je seveda stvar Ustavne komisije in strokovne skupine, ki bo imenovana. Torej to ni razlog vsaj za to, da niste zagotovili vsaj podpore Poslanski skupini Levica pri naši pobudi in da niste zagotovili potrebnih 20 sopodpisov. Predlagam, da se na seji opravi razprava o tem vprašanju in da končno zapremo vprašanje manjšine in odpravimo te krivice, kajti to je naša dolžnost. Stvar ni minorna, gre za več kot 200 tisoč državljanov in državljanov Republike Slovenije in po Ustavi so vsi državljani enakopravni. In še nekaj bom rekla, Slovenci v vseh državah, ki so nastale po razpadu bivše SFRJ, uživajo mnogo več pravic, kot jih mi, ki naj bi bili nek vzor na tem ozemelskem področju, zagotavljamo manjšinam, ki prihajajo iz razpadle bivše skupne države. Tako da jaz upam, da me boste podprli pri zahtevi za to razpravo, kajti čas je, da to uredimo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Violeta Tomić, o vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 17. oktobra 2017, v okviru glasovanja.

Gospa Ljudmila Novak, imate besedo, da zastavite vprašanje predsedniku Vlade Republike Slovenije dr. Miru Cerarju.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Spoštovani predsednik Vlade, pri svojem delu se pogosto srečujem z ljudmi, ki potožijo, da živijo v državi, ki ne zagotavlja enake obravnave za vse državljane. Res tudi sama opažam, da izgleda, kot da imamo res dve pravni državi. Ena velja za male ljudi, pridne in delavne, ti so tudi za male prekrške kaznovani z visokimi kaznimi, ki jih morajo hitro plačati, čeprav so kazni pogosto nesorazmerne teži prekrška. Druga pravna država namreč velja za določene izbrance, tako imenovane »velike ribe«, ki jim je dovoljeno prav vse, tudi nepoštenost in pohlep, pa za to ne odgovarjajo. Slovenija ne sme biti država, v kateri veljajo dvojna merila. Poglejmo samo

bančno luknjo, o kateri pogosto govorimo. Za 5 milijard evrov visoko bančno luknjo, ki smo jo zakrпали davkoplachevalci, nihče izmed odgovornih bančnikov ni ne kazensko in ne odškodninsko odgovarjal. Je to pravična država? Zato vas sprašujem:

Kaj bo Vlada naredila, da bo zagotavljala pravično državo, v kateri bodo zakoni veljali za vse enako?

Moj cilj namreč je in cilj Nove Slovenije, da Slovenija končno postane pravična domovina za vse. Če velikih lumpov ne bomo preganjali, potem dajemo poštenim državljanom slab zgled in upravičeno so žalostni in izgublajo zaupanje v državo in njene inštitucije. Nepoštenost mora biti kaznovana, sicer se bo vedno znova ponavljala tudi v prihodnosti. Tudi zaradi tega ker Slovenija ne nudi enakih pogojev za vse, jo mladi zapuščajajo. Torej imate dodatno možnost, prej ste rekli, da je premalo časa, da poveste:

Kaj bo vaša vlada naredila, da bo zagotovila bolj pravično državo, v kateri bodo zakoni veljali za vse enako?

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za odgovor.

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala lepa za vprašanje, spoštovana poslanka Ljudmila Novak.

Dosledno spoštovanje načel pravne države je zagotovo eden najpomembnejših ciljev in zavez te vlade in k temu smo se, kot pravite, zavezali tudi v koalicijski pogodbi. Razumem ljudi, ki ocenjujejo in mnogi tudi utemeljeno, da pravna država ne deluje optimalno, da je pravica prepogosto prepočasna, in da ni vedno povsem nepristranska, kot bi morala biti. To je dejstvo, ki pač obstaja.

Ampak tudi zato, da to presehamo, postopno, vendar vztrajno, smo v tem mandatu naredili že kar veliko, torej da bi stanje izboljšali. Tam, kjer imamo pristojnosti, to se pravi na organizacijskem, zakonodajnem in kadrovskem področju. Vemo pa, da izvršna veja oblasti ne more ne tožiti ne soditi namesto tožilca ali sodnikov, niti ne more preiskovati na način, da bi politiki preiskovali, ampak to delajo strokovnjaki, kot so inšpektorji, policisti in drugi. Tako da je odgovornost za spremembo tudi na teh organih. S tem se ne izogibam odgovornosti Vlade, ampak to je treba zelo jasno povedati, da je pravzaprav odgovornost za pravno državo porazdeljena na vse. Torej del odgovornosti nosijo organi odkrivanja, del tožilstvo, del sodstvo, del Vlada z ministrstvi, del pa nosimo vsi državljani. In tukaj bi bilo treba reči, da je včasih pravna zavest med državljani še prešibka in jo treba spodbujati, tako kot jo spodbujamo tudi pri organih.

V mandatu te vlade smo predvsem na področju pregona najzahtevnejše gospodarske kriminalitete, kot sem prej že deloma dejal, glede bančništva, sprejeli številne ukrepe. Nekatere

ste v obliki zakonskih sprememb potrdili tudi poslanci v Državnem zboru. To je še posebej pomembno zato, ker s tem naslavljamo skozi pregon za kazniva dejanja in druga kaznovalna ravnanja pravzaprav tiste, ki so najvplivnejši v družbi, ki so na najvplivnejših mestih in položajih, in s tem dejansko skušamo izenačiti to pozicijo, da bi prišli do večje enakopravnosti, ki si jo vsi želimo. Tako smo med drugim, kot sem že prej rekel, zvišali kazni za korupcijska kazniva dejanja, podaljšali zastaralne roke za gospodarska in korupcijska kazniva dejanja, zaostri smo zakonodajo, in to kazensko zakonodajo na področju davčnih utaj in pranja denarja. Omejili smo denimo možnost, kar pogosto zasledimo v časopisih, možnost zlorab zdravniških opravičil z namenom izogibanja kazenskemu sankcijam, kar nekaj je teh ravnanj, in mogoče najpomembnejši, če navedem še enega, spremenili smo elemente kaznivega dejanja zlorabe zaupanja pri opravljanju gospodarske dejavnosti. To je tipično kaznivo dejanje za bančno in gospodarsko kriminaliteto, ki je sedaj primerljiva z drugimi evropskimi ureditvami in omogoča lažje dokazovanje. Se pravi, Vlada dela to, Državni zbor sprejme potem zakon, da kazniva dejanja za ene in druge, torej manj premožne, bolj premožne, na položajih, tiste druge, so takšna, da bodo tudi tisti, ki so tam zgoraj, kot pravimo, v bankah, v strukturah oblasti, v vrhu podjetij odgovarjali. Pozablja se, da je bilo do te spremembe, ki sem jo zdaj uvedel in je bila na predlog Vlade v Državnem zboru potrjena lani, Slovenija med državami, ki je med evropskimi državami zahtevala kar najvišjo stopnjo dokazane krivde za bančne malverzacije, to se pravi, da je bilo pri nas najtežje odkrivati te bančne malverzacije. Če mi ne bi te spremembe naredili, bi še danes mnogi, ki se bodo zdaj znašli pred sodišči, ne odgovarjali za svoja dejanja. In poudarjam, ti postopki so v teku, vendar so v domeni tožilstev in morajo priti do sodišč. Na to pa mi nimamo neposrednega vpliva, politika na to ne sme vplivati in prav je tako. Tukaj mora delovati pravna stroka in tukaj apeliramo na pravno zavest in odgovornost nosilcev teh funkcij.

Ta vlada je pripravila tudi obsežne spremembe ključnega predpisa, ki določa pravila igre, nek tempo in odgovornost v predkazenskih in kazenskih postopkih, to je ZKP, Zakon o kazenskem postopku, ki že več kot 20 let ni bil spremenjen. Tukaj vas pozivam, da ga podprete pri ponovnem glasovanju, kajti prav tukaj bo prišlo do veliko takih sprememb, ki bodo prinesle to enakost v pravu, predvsem pa tudi to, da bo tisti, ki večji kriminal zagrešijo, ki so na odgovornejših položajih, bolj sankcionirani. Naj samo navedem nek primer. Minuli teden je potekala že stota obravnava ponovljene sodbe o sojenju v zadevi Balkanski bojevniki. Zakaj? Ker imamo takšne predpise, da lahko višja sodišča stalno vračajo zadeve na nižja. Novela ZKP pa bo od višjih sodišč

zahtevala odločitve in ne vračanja na prvo stopnjo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospa Ljudmila Novak, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Spoštovani predsednik Vlade, saj pogosto poslušamo, kaj vse ste naredili, žal pa še vedno ne vidimo pravih učinkov. Še vedno navadni ljudje plačajo za majhen prekršek 3 tisoč evrov kazni, kot na primer za podarjen izdelek na nekem sejmu, medtem ko nihče od teh, ki so naredili bančno luknjo, za to še vedno ni odgovarjal. Žalostno je, da neka komisija Državnega zbora ugotovi več o tej bančni luknji in o pranju denarja kot pa pristojne državne inštitucije. To pa je zaskrbljujoče. Vsi poznamo ta primer pranja iranskega denarja v NLB in da naj bi bila banka opozorjena, Vlada, vsi naj bi bili opozorjeni, inštitucije naj bi to delale, rezultata pa ni. Vse je potihnilo, če ne bi bilo te preiskovalne komisije, še vedeli ne bi za to.

Zato pa vas sprašujem:

Kaj pa bi vi naredili, če bi bili obveščeni, da se v državni banki pere denar v takih razsežnostih, kaj bi vi naredili kot predsednik Vlade?

In sprašujemo se tudi:

Ali tudi v tem času potekajo podobna dejanja v državni banki, ali smo sedaj bolj varni, ali smo varni ali pristojne inštitucije dovolj dobo delajo, da to preprečijo?

Kako vi temu sledite in kaj bi vi naredili, če bi bili obveščeni o takem dogajanju?

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za dopolnitev odgovora.

DR. MIROSLAV CERAR: Če bi bil obveščen o nezakonitem ali hudo neetičnem ravnanju, bi ukrepal na način kot lahko, to je pozval bi pristojne organe, predvsem policijo, inšpektorje in druge, da zadevo nemudoma raziščejo, primejo storilce takih dejanj in se potem postopki s tem nadaljujejo. Zdaj me vi sprašujete, kaj bi naredil, ampak to bi morale narediti prejšnje vlade. Ne nazadnje ste bili vi v eni takšnih vlad in jaz zdaj stalno poslušam – bančna luknja. Zakaj pa imamo bančno luknjo, zakaj pa je bila, zakaj pa smo vsi plačali potem toliko milijardi, da smo jo zapolnili? Zato ker v nekem obdobju ni bilo dovolj kontrolnih mehanizmov. Pa to ni zdaj obtožba, ampak to je ugotovitev nekega dejstva, ki ga želite vsi, ki ste takrat vodili državo, zakriti in zdaj pozornost preusmerjati na našo vlado. Naša vlada ni naredila bančne luknje, naša vlada tudi verjamem, da vzpostavlja boljše in bolj ustrezne mehanizme, da do nje ne bo prišlo in tudi da ne bo prišlo do drugih malverzacij v bančništvu. In verjamem, da smo danes bistveno bolj varni, kot smo bili v času 2004–

2008 ali 2008–2014. In primer pranja denarja v NLB, to se je zgodilo v času prejšnjih vlad.

Kot sem rekel, takoj ko smo za to izvedeli, smo ukrepali kot lahko. Pristojni organi so dobili navodila, da zadeve natančno raziščejo, kolikor se da, ne moremo pa sprejemati retroaktivnih predpisov za nazaj, ker je to protiustavno, lahko samo v skladu z zakoni zdaj ukrepamo, kot zmoremo. Ukrepamo na ravni Vlade, ukrepamo na ravni Državnega zbora in bomo videli, kam bodo zdaj ta preiskovalna ravnanja privedla. Če bo prišlo do tega, da najdemo krivce in ugotovimo, da je šlo za nezakonita ravnanja, kar je zelo verjetno še posebej v tem primeru, ki ste ga omenili, verjamem, da bodo pristojni organi ukrepali. In to je vse, kar lahko rečem. Absolutno kot predsednik Vlade zagovarjam pravno državo, enakost pred zakonom in to, da je treba ukrepati in tistega, ki je storil nekaj narobe, poslati pred sodišče, obsoditi in kaznovati. Konec. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospa Ljudmila Novak, imate besedo za postopkovno zahtevo, da se na naslednji seji opravi razprava o odgovoru.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Seveda imam to postopkovno zahtevo, kajti ne smemo dati miru vsem institucijam v državi, da dejansko odkrijemo, kdo so tisti, ki so povzročili bančno luknjo. Nikakor nisem obtožila vas, spoštovani gospod predsednik, da ste to vi storili, samo vprašala sem vas, kako bi vi ukrepali, če bi za to izvedeli. Predsednik Vlade mora ukrepati, mora se pozanimati, do kakšnih rezultatov so prišle pristojne institucije. Ne sme in ne more gledati stran, torej je odgovoren. Če bi sama za to vedela, bi zagotovo ukrepala, tako pa nisem vedela, čeprav sem eno leto sedela v Vladi, vendar bančna luknja se je dogajala veliko prej. Želim samo, da tisti, ki so jo naredili, za to odgovarjajo, da ste vi tisti, ki pristojne institucije k temu pozivate, zahtevate od njih, da se to v resnici zgodi.

Sem pa razočarana, moram priznati, da je bil na odboru zavržen oziroma sta bila zavržena naša zakona o specializiranem državnem tožilstvu in sodišču za pregon bančnega kriminala, kajti v prvem branju je večina poslancev to podprla. Podprli smo tudi poročilo o dogajanju v NLB, kjer smo prav tako želeli, da se to dodatno razišče, da ustanovimo za to okrepljene pristojne organe. Tako da sem zdaj razočarana, da ste to na odboru zavržili in da o tem ni v Državnem zboru ne bomo glasovali. Žal potem tudi ne morem verjeti, da resno mislimo.

Vsekakor pa zahtevam ponovno razpravo o tem, da damo tudi poslanci jasen znak vsem lopovom in tudi pristojnim institucijam, da moramo priti zadevi do dna, da se nam ne bodo kar naprej ponavljale enake stvari.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospa Ljudmila Novak, o vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 17. oktobra 2017, v okviru glasovanj.

Gospod Matjaž Han, imate besedo, da zastavite vprašanje predsedniku Vlade Republike Slovenije dr. Miru Cerarju.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa, predsednik. Spoštovani predsednik Vlade, ministrski zbor!

V Sloveniji imamo v zadnjih nekaj letih solidno gospodarsko rast, ki se kaže v različnih statističnih kazalnikih, kot sta rast družbenega bruto proizvoda in predvsem tudi kot nižanje brezposelnosti. Jaz mislim, da smo na to lahko še kako ponosni. Razlog za te statistične kazalnike jaz vidim predvsem v tem, da Evropa na nek način gospodarsko napreduje in pa tudi odločitve naše, vaše vlade in tudi prejšnjih vlad so pripeljale do tega, da je Slovenija prišla iz te krize. V tem mandatu smo sprostili nekatere varčevalne ukrepe, nekatere pa še moramo sprostiti. Zagotovili smo, da bodo najrevnejše skupine, predvsem upokojeanci prejeli višje prejemke in premaknili smo tudi nekatere pomembne infrastrukturne projekte. Ob tem seveda ne smemo, gospe in gospodje, pozabiti na pomen in vlogo občin, ki so v najtežjih časih gospodarsko-socialne krize nosile veliko breme. Kljub temu da niso imeli dovolj sredstev, so znali z evropskimi sredstvi ta investicijski cikel peljati tja, kjer je v bistvu država takrat na nek način počepnila. Zato je pomembno, da znamo z občinami ohranjati nek partnerski odnos, da bo ta partnerski odnos koristil občankam in občanom. V zadnjih štirih letih je bilo nekaj narejenega, tudi nekaj zelo dobrega, pa še vedno moramo ugotoviti, da številni ljudje, med njimi tudi nekateri, ki so v ranljivejši skupini, živijo težko in niso občutili vse te posledice gospodarske rasti ali pa te dobre statistične kazalnike. In vi veste, predsednik Vlade, da od statističnih kazalnikov ljudje žal ne morejo v trgovino po kruh in po zadeve, ki se jih tičejo vsak dan.

Zato vas na nek način, spoštovani predsednik, sprašujem tudi v luči volitev, da se ne bomo na nek način vsi skupaj razbili in da ne bomo preveč obljubljali:

Kateri so predvideni ukrepi odpravljanja varčevalnih ukrepov po posameznih resorjih?

Katere so ključne investicije, ki bodo pospešile gospodarsko rast, odprle nova delovna mesta, da bomo na nek način ta mandat pripeljali mirno do konca?

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za odgovor.

DR. MIROSLAV CERAR: Spoštovani poslanec Matjaž Han, hvala za vaše vprašanje.

Kot ste sami rekli, Vlada si, verjamem, z vsemi vami v Državnem zboru prizadeva, da bi

storila čim več za ljudi. Navsezadnje smo tu samo zaradi tega, da delamo za ljudi. Če odgovorim glede tega, bi najprej odgovoril glede sproščanja varčevalnih ukrepov. Zavedam se, da je to nek proces, vendar mislim, da gre za neke ukrepe, ki so že na vidiku in so pomembni ter bodo tudi ljudem prinesli kar nekaj dobrega. Tako denimo glede pokojnin. Uskladitve pokojnin so bile letos, pa tudi leta 2016 celo višje od predvidenih rednih uskladitev. Kot veste, smo usklajevali tudi izredno pokojnine in letni dodatek je bil letos ponovno izplačan vsem upokojujencem, prihodnje leto bo izplačan v polni meri. Vsi omejitveni ukrepi na področju pokojnin bodo tako odpravljeni že prihodnje leto. To, mislim, da je zelo pomembno.

Glede plač javnih uslužbencev je s sindikati že dogovorjena odprava plačnih anomalij najslabše plačanim javnim uslužbencem do vključno 26. plačnega razreda. Potekajo pa še pogajanja za odpravo anomalij za zaposlene nad tem, torej 26. plačnim razredom, ter za postopno odpravo preostalih varčevalnih ukrepov, kot so napredovanja, regres, premije za kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje.

Glede transferjev posameznikom in gospodinjstvom. Leta 2018 bodo otroški dodatek ponovno prejele družine, ki spadajo v sedmi in osmi dohodkovni razred, kar pomeni tudi okoli 45 tisoč otrok. Prav tako se bodo z letom 2018 sprostili ostali varčevalni ukrepi na področju družinskih prejemkov, se pravi pomoč ob rojstvu otroka, dodatek za veliko družino, starševska nadomestila.

Omenili ste občine. Postopno sproščanje omejitev se kaže tudi v ponudbi občinam, da bi povprečnina v letu 2018 znašala 551 evrov, kar je petnajst evrov več, kot je bilo predvideno. V prihodnjih dveh letih je za sofinanciranje investicij občin iz državnega proračuna zagotovljenih 6 % skupne primerne porabe, po 3 % za povratne in 3 % za nepovratna sredstva.

Največji in najboljši socialni ukrep pa je, kot ste sami omenili, zaposlenost, to, da ljudje lahko delajo. To bomo lahko spodbujali še naprej. Tu imamo zaenkrat res kar dobro situacijo, ampak ne smemo biti z njo že zadovoljni. To moramo spodbujati z investicijami. Najbolj pomembne bodo investicije na prometni infrastrukturi. Gre za posodabljanje železnic, cest, predvsem pa je tukaj pomembna investicija v drugi tir in v tretjo razvojno os.

Pomembna je tudi energetika. Kot veste, smo nedavno odprli hidroelektrarno Brežice, ki je največji energetski okolju prijazen projekt v tem mandatu, in nadaljujemo aktivnosti na hidroelektrarni Mokrice. Enako pomembno je tudi to, da nadaljujemo z izgradnjo verig hidroelektrarn na srednji Savi, torej da nadaljujemo s tem.

Potem bomo investirali v telekomunikacije in v pametna omrežja, kar bo pomembno prispevalo k rasti BDP. Pri predelavi

lesa smo letos namenili preko 12 milijonov evrov naložb v centre za zbiranje in predelavo lesa, kar se bo pospešeno izvajalo že v prihodnih šestih mesecih. Energetska sanacija upravnih sodnih stavb, izobraževalnih ustanov in drugih objektov prinaša multiplikativne učinke. Tudi prioritete, ki jih je Vlada sprejela letos, ko smo oblikovali proračun, so pomembne, tako bomo več denarja vložili v znanost, kar je zadeva, ki prinaša pomembne multiplikativne in razvojne učinke. Ne nazadnje je pomembno, da vlagamo dovolj tudi v varnost, kajti varnost je predpostavka vsega. Ne bi bilo gospodarske rasti, ne bi bilo uspešnega gospodarstva, če ne bi imeli varne države, politične stabilnosti in vseh ostalih dejavnosti, ki pomagajo našemu, hvala bogu, zelo uspešnemu gospodarstvu, in to smo mu lahko hvaležni.

Ob tem bomo vlagali posebej tudi v kmetijstvo, v vire energije, kot sem rekel, pa tudi v zdravstveno varstvo, izobraževanje, znanost, kot sem že omenil, pa tudi v šport. Investicije se povišujejo in tudi na zasebnem področju predvidevamo, da bodo v porastu in to naj bi peljalo z ostalimi spodbudami v neko sme, ki smo jo načrtali, torej v več dobrega za ljudi, v to, da se bodo tudi njihove življenjske situacije postopno še izboljševale.

Za to se bom prizadeval kot predsednik Vlade do konca mandata in verjamem, da bomo to počeli vsi skupaj tudi naprej. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Matjaž Han, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

MATJAŽ HAN (PS SD): Verjamem, predsednik, midva ne bova ta moment ljudi prepričala, da nisva bila dogovorjena za to vprašanje. Pa nisva bila. Enostavno je treba včasih izpostaviti tudi nekatere zadeve, ki so vendarle pozitivne v tej državi. Kot sem rekel, to ni zasluga samo te vlade, tudi prejšnja vlade so naredile kar pomembne in težke odločitve, in takrat ni bilo enostavno, da je danes gospodarstvo v takšni kondiciji, kot je.

Bi pa še nekaj rekel pozitivnega, kaj se je v Sloveniji naredilo v zadnjem tednu. To, da sta se sindikat in gospodarstvo usedla za eno mizo in sedaj sporočilo, kako gospodarstvo peljati ven. Se pravi, novi obrazi – gospa Jerkič in gospod Gorjup sta naredila neko veliko pozitivno stvar, in to pozdravljamo tudi Socialni demokrati.

Zdaj pa, predsednik, še vedno ne štima, kar se tiče črpanja evropskih sredstev. Tam smo ostali na 10 % od tistega, kar bi lahko naredili. Ta novi sistem EMA ne funkcionira. To midva veva, in to je slabo. Če ne bomo to popravili, potem s to finančno perspektivo in zaključkom, ne bo nič. To je ena stvar.

Druga stvar, ki jo vidim, veliko nevarnost je ta dogovor s sindikati in glede plačnih nesorazmerij. Enkrat bomo morali v tej državi jasno povedati, da so nekatere službe v

državi premalo plačane, nekatere pa žal preveč. Če ne bomo zagrizli še v to kislno jabolko, potem se tej Sloveniji zaradi vseh drugih dobrih ukrepov ne piše nič dobrega. Mogoče vaš komentar. Bi pa glede evropskih pa kohezijskih sredstev in črpanja pa vendarle prosil nek boljši odgovor. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za dopolnitev odgovora.

DR. MIROSLAV CERAR: Res je, spoštovani gospod poslanec, za ta vprašanja, odgovor nisva bila dogovorjena. Dejstvo je, da si prizadevamo v Vladi, si sam prizadevam s tem, ko vodim Vlado, da tisto, kar je dobrega bilo v preteklosti, v preteklih vladah, v celotnem sistemu, v gospodarstvu, kjerkoli, nadgrajujemo, to moramo krepiti. Kar pa je bilo slabega, in teh slabih praks je bilo kar nekaj, tudi razvad in podobnega, pa moramo postopno odpravljati in spreminjati na bolje. In to naša vlada počne, in to je moja vizija tudi za naprej. Na ta način gre edino lahko Slovenija v prihodnost.

Kar zadeva plačne anomalije, se strinjam. Obstajajo in jih postopno odpravljamo, ni pa to enostaven proces. Gre za številne človeške usode, za primerjave med poklici, ki so pogosto zelo težavne. Lahko samo zagotovim, da se tukaj zelo trudimo, da bi torej pogasili tisto, kar je gorelo v preteklih letih, da bi vsaj vzpostavili nek kolikor toliko normalen okvir sistema. Nas pa čakajo, jaz sem prepričan, tudi v prihodnjem mandatu prav te naloge, kako narediti celoten sistem plač, posebej v javnem sektorju, bolj pravičen, bolj tudi funkcionalen in spodbuden, da bodo tisti, ki delajo bolje, lahko še bolje nagrajeni.

Kar zadeva evropska sredstva. Tukaj pospešujemo proces črpanja. Vi veste, da smo se ob zaključevanju prejšnje perspektive izredno izkazali, počrpali skoraj vsa sredstva, da pa smo potem na prehodu v novo perspektivo padli v isto situacijo kot vse države, ko zastane črpanje za nek čas in ga je treba zdaj izrazito pospeševati. Na tem delamo in se trudim tudi sam spodbujati pristojne ministre, da se tukaj trudijo, da bomo čim bolj pospešili ta proces, da bomo imeli nek investicijski naboj tudi s tega zornega kota. Tudi mene veseli, da gospodarstvo, gospodarska zbornica in predstavniki sindikatov v določenih konstruktivnih zadevah sodelujejo, da pokažejo neke smeri, ki so koristne. Tudi tukaj je Vlada v dialogu z njimi in verjamemo, da bomo tudi tukaj našli rešitve. Tako da gremo naprej z dialogom, s poslušanjem, pa vendar tudi z jasno zavestjo, da moramo državo ohraniti kot dobrega gospodarja, ki skrbi za javne finance in dela napredek postopno, vendar zanesljivo v dobro ljudi. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsedniku Vlade se zahvaljujem za podane odgovore.

Prehajamo na vprašanja poslank in poslancev v prvem krogu.

Dr. Vinko Gorenak, imate besedo, da zastavite vprašanje ministru za pravosodje mag. Goranu Klemenčiču.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Ja, zelo lepo. Za trenutek, kljub temu da nisem v osebni krizi, sem imel občutek, da vidim dedka Mraza in ne predsednika Vlade. Ampak to vzemite kot vlozek.

Moje poslansko vprašanje pa se nanaša in ga postavljam ...

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mir v dvorani!

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): ... ministru za pravosodje in je precej podobno temu, o čemer je govorila gospa Novakova. Poglejte, jaz sem zastavil pisno vprašanje ministru, ki se nanaša na to:

Kaj bo ukrenila Vlada oziroma on kot pravosodni minister, da bi zagotovili neko poenotenje sodne prakse?

Govorim torej o poenotenju sodne prakse. Poglejte, mi imamo ... / oglašanje iz dvorane/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mir v dvorani!

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): ... primere, o katerih sem govoril na seji Državnega zbora tudi v četrtek, ki so pravzaprav v nebo vpijoči in se dogajajo znotraj pravosodja, pa se pravzaprav ne bi smeli.

Naj navedem recimo primer, o katerem je govoril tudi predsednik Vrhovnega sodišča v zadnjih Odmevih, mislim, da v petek. Vprašali so ga, zakaj so bili v primeru Kanglerja uporabljeni prisluhi, starejši od dveh let, in zakaj ne v primeru Jankoviča, ko so bili pa uničeni. Predsednik Vrhovnega sodišča je govoril o ustavni odločbi, da je vmes nastopila neka ustavna odločba. Jaz imam to ustavno odločbo pred seboj in o tem ne govori. To je ustavna odločba z dne 24. marca 2017. Če je še kakšna druga ustavna odločba, jaz upam, da jo bo minister omenil, ampak ta o tem ne govori. Primer, ki ga navajam, je v nebo vpijoč. Na eni strani se dokazi uničijo, pridobljeni na isti način, na podlagi istega zakona, na drugi strani pa se dokazi, starejši od dveh let, uporabijo. Primer, ki za moje pojme ni dopusten.

Gremo naprej. Zelo težko bodo ljudje razumeli, spet bom govoril o istem zakonu in o istem predpisu in o dveh osebah. Težko bodo ljudje razumeli, vsaj jaz ne razumem, kako je mogoče, da nekdo za tisoč 500 evrov nezakonito nakazanih za volilno kampanjo nekdanjega predsednika države Türka dobi

opomin, nekdo drug pa dobi 5 tisoč evrov denarne kazni za 100 evrov, nakazanih na prav tako nezakonit način mariborskemu županu Fištravcu. Minister, govorim o istem zakonu, o istih členih zakona in o tako različni sodni praksi. Mi imamo tudi primere, na katere me tudi ljudje opozarjajo, ko recimo sodišča v delovnopравниh sporih, identičnih delovnopравниh sporih odločijo popolnoma drugače.

Kaj je torej s poenotenjem sodne prakse?

Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Minister za pravosodje, mag. Goran Klemenčič, imate besedo za odgovor.

MAG. GORAN KLEMENČIČ: Hvala za besedo, spoštovani gospod predsednik Državnega zbora. Spoštovani dr. Gorenak, poslanec, ostale poslanke in poslanci, kolegice!

Neenotna sodna praksa v Sloveniji je problem. Vi sicer izpostavljate iz takih in drugačnih razlogov zmeraj bolj ali manj spolitizirane primere, ampak na splošno: neenotna sodna praksa v Sloveniji je problem, priznava jo tudi sodstvo, o njej se premalo govori, ne gre samo za neenotno sodno prakso, gre tudi za neenotno tožilsko prakso. Mi smo se, ne bom populističen, resno lotili tega problema. Če pogledate moje izjave že izpred dveh let, sem na to zelo jasno opozarjal in smo tudi v tem vmesnem času marsikaj storili. Jasno je, da Vlada, ne Državni zbor, še manj pa seveda minister za pravosodje, ne mora spreminjati sodne prakse. Lahko pa ustvarja pogoje za to, da se sodna praksa, različna sodna praksa, identificira in da imajo ustrezni organi vzvode za njihovo zagotavljanje.

Pa gremo po vrsti. Ena od težav identifikacije različne sodne prakse in državno tožilske prakse, ker tudi ta je problematična, ker se različno toži, različne kazni se zahtevajo po različnih okrožnih tožilstvih, ki so včasih samo 10 kilometrov narazen. Eden od ključnih razlogov za to, za enotno, recimo, tožilsko sodno prakso je, da generalno oziroma Vrhovno državno tožilstvo nikoli v svoji zgodovini ni vzpostavilo instrumentov in analitičnega sistemskega pristopa, da bi spremljalo različne tožilske odločitve. Mi smo z veliko težavo pred dvema letoma sprejeli ustrezne pravilnike, ki državnemu tožilstvu narekuje tudi to in že prejšnjemu generalnemu državnemu tožilcu sem ponudil roko pri vzpostavitvi analitičnega oddelka na Vrhovnem državnem tožilstvu. Ta roka ni bila v celoti sprejeta, je pa sprejeta pri sedanjem generalnem državnem tožilcu. Ministrstvo za pravosodje se je tako z računalniško opremo kot z zagotovitvijo ustreznih sredstev za kadre zavzelo za to, da – kar verjamemo – bo še do konca letošnjega leta tudi Vrhovno državno tožilstvo imelo svojo analitično službo, da bo lahko sploh identificiralo take primere.

Na Vrhovnem sodišču je nekoliko drugače; tam taka služba že obstaja, bila je v preteklosti nekoliko zapostavljena in v delovnih pogovorih s predsednikom Vrhovnega sodišča in tudi v svojem programu, ki je bil predstavljen tudi poslancem pri njegovi izvolitvi, je bilo povedano, da je to ena od njegovih prioritet.

Se pravi, prvi predpogoj, da lahko kaj storiš za enotnost sodne ali pa tožilske prakse, je, da imaš znotraj sisteme, da jih sploh identificiraš, ne samo takrat, ko je v medijih izpostavljena, ko jo nek poslanec izpostavi, ker to običajno ni glede navadnih ljudi, ampak je tako ali drugače spolitizirano.

Drugi način zagotavljanja krepitve enotne sodne prakse je, da se od zunaj lahko identificira in na tem delamo. Verjamem, da bomo do konca mandata imeli vse sodne odločitve objavljene na spletnih straneh; danes niso, to vsi vemo. Na tem področju smo veliko naredili; na področju javnosti sojenja, transparentnosti sodnih postopkov, vi se sicer v glavnem za te spremembe Sodnega sveta zahvaljujete Odboru 2014 pa 2015, ampak spremenilo je to ministrstvo za pravosodje spremembo sodnega reda. Kakorkoli, ko bo tako imenovani pravosodni supervisor zaživel – verjamem, da že do konca tega leta –, bo tudi to korak v pravo smer.

Zdaj pa na kratko še – se pravi identificirati, nato pa imeti vzvode za poenotenje sodne prakse. Te vzvode ima Vrhovno sodišče, drugi sodne prakse ne morejo spreminjati. In zanimivo je, da v civilnem postopku smo uspeli v Državnem zboru sprejeti kar nekaj ukrepov pri koreniti reformi Zakona o pravdnem postopku, ki bo omogočal bistveno večje poenotenje sodne prakse: tako združeni senati, gospodarsko-civilno pravo kot dovoljena revizija. Zanimivo je pa tudi, da smo tam, kjer pa ljudem na nek način največ pomeni, to je na kazenskem področju – ZKP vsebuje vrsto določil, ki bi pripeljale k boljši in bolj enotni sodni praksi tako na strani višjih sodišč kot na Vrhovnem sodišču. Tam pa, bog ne daj, tam smo pa dregnili v osir in poslušamo vse živo, pustite nam spreminjati, po domače povedano, civilne postopke, ne pa kazenskih – tam, kjer bi se dejansko lahko kaj spremenilo. Najbrž bo še podvprašanje, z veseljem bom še nadaljeval.

Hotel sem reči še nekaj: ena stvar je pa tudi dejstvo, da ob istem zakonu na različnih sodiščih se včasih res različno odloči, vendar je pa tudi treba vedeti, da ni vsaka taka različna odločitev res različna sodna praksa, ker so življenjski primeri, ki prihajajo, lahko zelo različni.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Vinko Gorenak, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Zdaj se vidi pravzaprav, da če ne jemljete mojih vprašanj osebno, potem se celo velikokrat lahko strinjava. Ja, sami ste nakazali,

da bi želeli še kaj povedati. Tudi zato odpiram ta del vprašanja, ampak pogledajte, tu se ne bova verjetno strinjala, kdo je zdaj spremenil te zadeve, Odbor 2014 ali vi. Seveda ste jih vi fizično oziroma Državni zbor. Ampak če tistega odbora ne bi bilo, pa ga tudi noben ne bi slišal. To je pa tudi res.

Ampak pazite! Ko ste govorili o poenotenju sodne prakse in odgovornosti Vrhovnega sodišča. Ja seveda, saj ne more drugače biti! Saj tega ne morete vi narediti, to mora narediti Vrhovno sodišče. Ampak v četrtek ali v sredo, ko smo imeli Odbor za pravosodje – vi ste bili odsotni –, pa dajte to uporabiti, ko boste spet kaj razpravljali s predsednikom Vrhovnega sodišča.

Glejte, predsednik Vrhovnega sodišča se je postavil, pravzaprav njegov sodelavec –, tak, z brado možakar, na njegovi levi je sedel –, se je postavil na stališče, da so razlike v odločitvah sodišč pravzaprav take zaradi sodniške svobode oziroma neodvisnosti sodnikov. Zagotovo se lahko strinjava, da z neodvisnostjo sodnikov ne moremo pokriti nekaterih zadev, ki so v nebo vpijoče, o katerih sem tudi govoril. Recimo primer, Vaskrsiќ se je zgodil, zgodilo se je tisto, kar se je zgodilo na Evropskem sodišču, Slovenija bo plačala 80 tisoč evrov, pa Vrhovno sodišče – uporabite to v pogovoru s predsednikom – ni naredilo nič, nič na tem področju. Absolutno nič! Celo več, 14 dni nazaj je bilo podobno prodajano stanovanje za 350 evrov v Novem mestu, pa je predsednica sodišča – torej deložacija pa seveda prodaja stanovanja –, pa je predsednica sodišča rekla: »Nismo dobili nobenih navodil Vrhovnega sodišča.«

Skratka, saj ne rabijo dobiti navodila, saj bi lahko že sodbo spoštovali. Nadaljujte tam, kjer ste končal. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Minister za pravosodje mag. Goran Klemenčič, imate besedo za dopolnitev odgovora.

MAG. GORAN KLEMENČIČ: Hvala lepa.

Kot rečeno, mislim, da je bilo v tem mandatu že doslej storjeno veliko za to, da se vzpostavi sistem identifikacije različne sodne prakse in okrepijo vzvodi za ugotavljanje tako na tožilstvu kot na sodiščih. Traja pa kar nekaj časa. In seveda, veste – tukaj upam, da se bova tudi strinjala –, dnevno slovenska sodišča po celi Sloveniji izdajajo okoli tisoč različnih odločb in sklepov, okoli tisoč različnih odločb in sklepov, in verjamem, da se marsikomu kdaj tudi zaradi neenotne sodne prakse zgodi krivica. Ampak največkrat se to zgodi človeku, ki dejansko nima vzvoda; če se zgodi seveda nekemu, ki vas pozna ali pa kakšnega drugega politika, pa lahko to da takoj v časopise, pa postavi poslansko vprašanje, potem je tam.

Tako je potrebno vzpostaviti sistem, mi smo v bistvu, bomo rekli, do 90 % tega naredili in verjamem, da bo začelo kmalu dajati

rezultate. Kar je pa zelo pomembno, je pa tudi, da imamo danes na vrhu tako sodne veje oblasti kot na vrhu državnega tožilstva ljudi, ki se tega zavedajo in jim ni več strah tega povedati, da je to težava in da se je bodo lotili. Moram pa reč, ni res, da pri Vaskrsiću Vrhovno sodišče ni naredilo nič. Že takrat, ko se je Vaskrsiќ zgodil, se je ugotovilo, da se je zgodil tudi zaradi tega, ker je bila izjemno slaba organizacija dela s spisi in potem sta bila dva različna predloga, izvršilna sodnica tega sploh ni vedela, pa bi mogoče morala in tako naprej, in to so popravili. Verjamem pa, da bo – upam, da bo že ta teden, če ne drug teden – Vlada obravnavala tudi Predlog spremembe Zakona o izvršbi in zavarovanju, ki bo preprečil, da bi se Vaskrsiќ ponovno zgodil. Toliko o tem. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Vinko Gorenak, imate besedo za postopkovni predlog, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala.

Ne toliko zaradi kakšnega nezadovoljstva z odgovorom ministra, ampak bolj zaradi tega, ker se mi zdi, da je stekla dosti pozitivna komunikacija zdaj. Nisem govoril, da ni Vrhovno sodišče naredilo nič v tistem smislu, ampak veste, če se isti primeri ponavljajo – namreč, isti primeri se ponavljajo; V Novem mestu ste imeli 3 tedne nazaj za 350 evrov prodajo stanovanja –, pomeni, da nekdo s strani Vrhovnega sodišča ni nečesa rekel navzdol. Ne vem, kaj bi moral reči.

Veste, je pa res tudi nekaj. Prej ste vi govorili o tem, da politika ne more kaj dosti vplivati na odločitve sodišč. Seveda ne more, tudi minister ne more kaj dosti vplivati in tako dalje na odločitve sodišč, seveda ne more in tudi ne more, z vsem se strinjam. Morate pa vedeti, da politika postavlja vrhovnega državnega tožilca in predsednika Vrhovnega sodišča na tak ali drugačen način, in tista dva, ki sta bila postavljena leta 2010 pa leta 2011, saj ste sami rekli konec koncev, da vsaj tožilec ni hotel slišati nič o enotni tožilski praksi, pa se strinjam lahko z vami, da je nujno potrebna taka enotna tožilska praksa. Predsednik Vrhovnega sodišča, prejšnji, je tudi bolj tako – saj vemo, kaj in kako –, ampak ko smo mi leta 2011 opozarjali v Državnem zboru, jaz sem sedel tu nekje dva sedeža naprej, tamle dol, pač je bila bolj pomembna politična lojalnost predsednika Vrhovnega sodišča kot pa kaj drugega, kar sem takrat utemeljeval.

Predlagam, da se pogovorimo o teh ukrepih, da razpravljamo o teh ukrepih v Državnem zboru za poenotenje sodne prakse, tudi tožilske, kar je minister sam načel na nek način, ker je to preprosto potrebno, ker ljudje to preprosto potrebujejo. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Vinko Gorenak, o vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 17. oktobra 2017, v okviru glasovanj.

Miha Kordiš, imate besedo, da zastavite vprašanje ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anji Kopač Mrak ter ministrici za zdravje gospe Mariji Milojki Kolar Celarc.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči!

V Državnem zboru smo že razpravljali in v zadnjih časih še posebej intenzivno spremljali to v medijih o razmerah domov za ostarele. Prvi problem, ki ga te institucije imajo, je zgarano, preobremenjeno, podhranjeno osebje. Imamo normative, stare štiri desetletja, medtem ko so se vmes pogoji dela toliko spremenili, da so domovi za ostarele učinkovito postali negovalne bolnišnice. Papirji pa tem spremembam niso sledili, pri tem, da so plače za težaško, zelo proletarsko delo sila slabe. Tako medicinska sestra prejema 900 evrov neto, bolničar slabih 600 evrov neto in tako naprej.

Drug problem, ki ga imamo, je infrastruktura. Že 18 let ta država ne gradi novih domov, ampak samo podeljuje koncesije. V tem trenutku imamo 100 domov za ostarele, od tega 59 javnih, 41 privatnih; no, letos smo pa dobili še razpis za koncesije. In tukaj so razmere grozljive, plačevanje za oskrbo je pogosto, da ne rečem v zlatu, krepko nad penziona večine upokojencev, v zasebnih, kjer naraste zadeva do tisoč evrov neto, morda celo še več, hkrati pa domovi za ostarele beležijo presežke. Za leto 2014, kolikor imam podatek, je bilo teh presežkov 5,5 milijonov evrov in iz tega denarja potem financirajo investicije, ki bi jih sicer morala kriti država.

Rešitve, ki se ponujajo za ta problem, so v resnici precej očitne: za cenik storitev je treba vpeljati dolgotrajno oskrbo na solidarnostni osnovi, kar se tiče koncesionarjev, jasno pač odpovedati koncesije, razširiti javno mrežo in proračunska sredstva za investicije v tem sektorju postaviti na 20, 25 milijonov evrov na leto. Zato pristojni ministrici sprašujem:

Ali boste zagotovili javna sredstva za prenovu in izgradnjo novih javnih domov in kdaj boste to storili?

Naprej:

Kje smo z Zakonom o dolgotrajni oskrbi?

Kar se tiče kadrov in s tem povezanih pravilnikov, me zanima:

Kdaj lahko pričakujemo popravek normativov in kadrovske okrepitve v domovih za ostarele – sestre, negovalci in še drugo podporno osebje?

Koncesije sem že omenil – evidentno delajo škodo. Za zelo visoke stroške smo pogosto priča slabi oskrbi, privatniki absurdno profitirajo na oskrbovancih in tako naprej. V luči tega me zanima:

Zakaj smo imeli letos razpis za nove koncesije namesto premisleka o širitvi javne mreže?

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anja Kopač Mrak, imate besedo, najprej, za odgovor.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Hvala, poslanec, za vprašanje.

Domovi za starejše so dejansko ena izmed bolj problematičnih točk predvsem glede staranja prebivalstva. Mi smo zgradili v 70. in 80. letih, lahko rečemo, zavidljivo mrežo javnih socialnovarstvenih zavodov. Ko smo naleteli na omejitve oziroma zmožnosti države ali željo, da investirajo v javnih domovih, se je v začetku zdajšnjega tisočletja pojavilo, da smo dopolnjevali mrežo s koncesionarji. Največ koncesij je bilo podeljenih v obdobju 2004–2008, nakar je bilo bolj ali manj zaustavljeno. V tem obdobju se je poskušalo s sredstvi – žal, če pogledate, koliko je imelo Ministrstvo za delo od 2000 pa do danes za investicijo, smo zdaj trenutno na 4 milijone 800 evrov za investicije –, potem si lahko predstavljate, kaj lahko s 4 milijoni 800 naredimo. Poskušamo z investicijo – tisto, kar je nujno –, dejstvo pa je, da domovi za starejše vseeno glede koncesij – da ne bi na splošno – ne pristajam na to, da se koncesionarje daje, kot da so neki privatniki, ki služijo, in da delajo slabo, da je vse narobe pri koncesionarjih. Prosim, vseeno so del javne službe oziroma javne mreže, izvajajo javno službo v skladu s standardi in normativi, ki jih morajo, so enako neprofitni; torej profit, za katerega pravite, da ga ustvarjajo, gre nazaj v dejavnost. Dejansko, na primer, v javnih socialnovarstvenih zavodih tisto, kar je prihodkov, odhodkov nad prihodki, je ustvarjeno predvsem z drugimi dejavnostmi, na primer pomoč na domu in druge storitve, ki jih opravljajo za trg. Na podlagi tega denarja v večji meri javni domovi sofinancirajo tudi prenovitve obstoječih domov in tudi investicije v nove. Zadnji javni socialnovarstveni, ki ga je država v celoti financirala, so Fužine, mislim, da je bilo 2004, od takrat dejansko nismo... Največjo investicijo imamo zdaj, mislim, da imam v letu 2018 milijon evrov rezerviranih za novo gradnjo doma na Regentovi v Ljubljani. In v 2019. Skratka, sredstev ni. Strinjam se, da bi tu morali imeti nek splošen širši dogovor, kaj bomo z domovi naredili.

Kar se tiče normativov in standardov ... Strinjam se, je pa dejstvo, da brez neke večje prenove v sistemu ni mogoče samo dvigniti. Če pogledamo zadnji dvig: do 26. plačnega razreda je bila uskladitev anomalij, odprave anomalij, to je povzročilo od 5 % do 7 % večje vrednosti, ker niso domovi za starejše pokriti in ker zdravstveni del ne pokriva tega, se iz socialnega dela, ki ga plačujejo ljudje in družine – predvsem zaradi

tega, ker kot ste ugotovili, ni dovolj, pokojnine so v povprečju nižje, in za tiste, ki ne zmorejo, krijejo: najprej družina, potem občina – in če gre za dvig stroškov pri zaposlenih, se to pozna tudi v ceni. Socialno oskrbo smo držali, smo dovolili maksimalno dvig 3 odstotne točke, tam smo lahko dovolili, v zdravstvu pa je stanje takšno, kakršno je. Tudi dejansko številne pobude, tako s strani direktorjev, da je stanje nevzdržno. Računsko sodišče je večkrat opozorilo na to, da se prelivajo s socialne oskrbe na plačevanje zdravstvenih storitev v domovih, tako to stanje je dejstvo, da ni sprejemljivo. Dolgotrajna oskrba je nujna, bi si pa želela, da vzpostavimo sistem, ki bo kreiral možnosti novih zaposlitev, predvsem socialnega podjetništva, in dajal možnost zaposlitve. Če se že staramo, naredimo iz tega priložnost. Predvsem pa, da bo kakovost storitev v domovih za starejše ostala še vedno taka, da bo tudi ta socialni del oskrbe pomemben, da bo v skupnosti obravnava poudarjena in da ne bomo domove za starejše v pomanjkanju investicij naredili zgolj v tisto, iz česar so izšli – torej, hiralnic. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: V preostanku časa ima besedo še ministrica za zdravje.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala, gospod predsednik Državnega zbora. Spoštovani poslanec!

Upam, da mi bo v nadaljevanju možnost še dopolniti ta odgovor, ker se bo čas iztek.

Vprašanje je bilo vezano na Predlog zakona o dolgotrajni oskrbi. Mi imamo ta zakon pripravljen, predvidoma naj bi šel v javno razpravo ali konec tega tedna ali na začetku naslednjega tedna. Ta predlog zakona namenja posebno podporo oskrbi na domu, uvaja tudi nove storitve ... /znak za konec razprave/ za ohranjanje samostojnosti in krepi tudi obstoječe institucionalno varstvo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Miha Kordiš, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Saj v osnovi mislim, da lahko damo ministricama besedo, da svoje misli izpeljeta do konca.

Gospa Kopač Mrak se v osnovi strinja z mano o premisleku javnih zdravstvenih domov, da imajo pa premalo investicijskih sredstev na voljo na MDDSZ, kar je dejansko res. Res je tudi, da se potem po koncesijah posega kot quick fix rešitvah, kar pa še ne pomeni, da če na tak način krpamo javno mrežo in če so te dejavnosti načeloma neprofitne, da potem dejansko so. Saj pod črto na papirju to še zdrži, ampak poglejmo DEOS, 7 domov, ekspanzija, rapidna ekspanzija na nova področja,

financirana iz preplačil oskrbovancev, zraven se pa lastniki oziroma ustanovitelji DEOS sponzorirajo iz teh prihodkov. Tako so na papirju morda neprofitni, ampak dejansko gre pa za izgubo sredstev, ki servisira zasebne interese in panoga je silno rentabilna.

Kar bi me potem tukaj naprej zanimalo, če se strinjate s tem, da moramo okrepiti investicijsko dejavnost:

Kdaj bi lahko pričakovali, da se bo vsaj debata na to temo začela odvijati in javna-javna mreža domov za ostarele širiti?

Kar se tiče Zakona o dolgotrajni oskrbi, me pa naprej zanima:

Kako bo to vplivalo na predvidene prihodke, zato da se storitve pokrijejo v večji meri?

Iz tega potem sledijo kadrovske okrepitve medicinskih sester, negovalcev, drugega osebja. Ti ljudje so zgarani, uničenih živcev, uničenih hrbtenic in edini razlog, da domovi še funkcionirajo, kolikor funkcionirajo, je požrtvovalnost teh ljudi. Ker v delovnem času za vse, kar imajo za narediti, v resnici tega pač ne morejo narediti za toliko, kolikor so plačani, in delajo tudi po eno uro več na dan, zato da pač zrihtajo tiste oskrbovance.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za zdravje, gospa Marija Milojka Kolar Celarc, imate besedo za dopolnitev odgovora.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala še enkrat.

Res je, varčevanje je pustilo svoje posledice tudi pri plačevanju storitev ali pa, če hočete, nagrajevanju zdravstvene nege, ki se odvija in opravlja v domovih starejših občanov. Prav zaradi tega je tudi v Predlogu zakona o dolgotrajni oskrbi zadeva rešena tako, da se bodo ponovno ovrednotile posamezne naloge oziroma storitve, kajti v središču ta predlog zakona postavlja uporabnika in mu daje tudi aktivno vlogo. V bodoče bo namreč imel posameznik možnost izbire med denarnim prejemkom ali osebnim pomočnikom v tisti najvišji kategoriji upravičenosti za neformalno oskrbo ali za formalno oskrbo, bodisi na domu ali v instituciji oziroma v domovih starejših občanov. Uporabniki bodo upravičeni tudi do rehabilitacije za ohranjanje samostojnosti, psihosocialne podpore, svetovanja ter tudi IKT storitev. Svetovanje in usposabljanje pa bo tudi namenjeno tudi neformalnim oskrbovalcem.

Predlog zakona uvaja enotno ocenjevalno orodje in enoten postopek za pridobitev pravice ter vzpostavlja primerljive storitve tako v formalni oskrbi na domu kot institucionalnem varstvu, predvsem zaradi tega, da bo prišlo do poenotenja pravic za vse državljane, potrebne te dolgotrajne oskrbe. Predlaga se integrirana mreža izvajalcev za vse oskrbe na državnem nivoju, seveda pa bo treba krepi tudi nadzor, zato da se bo zagotavljala kakovostna in varna oskrba.

Predlog zakona predlaga uvedbo zavarovanja za dolgotrajno oskrbo z obveznim doplačilom za vse zavarovance, odvisno od njihovega dohodka.

Seveda bo to priložnost za nove zaposlitve, tako predvsem z oblikovanjem socialnega podjetništva, kot tudi druge oblike – tukaj mislimo predvsem na prostovoljce. Kot sem že povedala, še to mogoče, da se bo uvedel poseben pilotni projekt, ki bo potekal dve leti, 2018 – 2019, kjer se bo v praksi preverjalo način izvajanja te nove systemske ureditve. Zato smo skupaj z ministrstvom pripravili ta izhodišča, kjer bomo v ruralni, urbani in neki vmesni regiji preverjali ureditev tega sistema.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Miha Kordiš, imate besedo za postopkovni predlog, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Saj je že iz dinamike odgovarjanja zelo jasno, da v bistvu skozi to poslansko vprašanje nismo niti teme dobro pokrili, da bi lahko ministrica nanj odgovorila, tako mislim, da to priča o potrebi, da Državni zbor na temo domov starejših občanov opravi javno razpravo.

Izhodišče, ki ga ponujam za to javno razpravo, je pa naslednje. Prvič, dolgotrajna oskrba in nova sredstva, iz katerih se financirajo storitve; vzporedno dvig normativov, standardov, ki bi omogočili kadrovske okrepitve medicinskih sester, bolničarjev v teh domovih in tako naprej. Tretjič, državna zaveza, da se vsako leto za področje investicij domov starejših občanov nameni od 20 do 25 milijonov evrov. In četrtič, odvzem koncesij zasebnikom oziroma sploh prehod na polno javno, zares javno mrežo oskrbe skozi domove starejših občanov.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Miha Kordiš, o vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 17. oktobra 2017, v okviru glasovanj.

Gospod Kamal Izidor Shaker, imate besedo, da zastavite vprašanje ministrici brez resorja, pristojni za razvoj strateške projekte in kohezijo, gospe Alenki Smerkolj.

KAMAL IZIDOR SHAKER (PS SMC): Hvala lepa, predsednik. Kolegice in kolegi, spoštovana ministrica!

Slovenija je odgovorna članica mednarodne skupnosti in zavezana k spoštovanju mednarodnega prava in predvsem mednarodnih razvojnih zavez, ki jih je dala. S tem mislim, tistega septembra leta 2015, ko so bili s strani voditeljev držav sprejeti cilji trajnostnega razvoja in Slovenija je bila ena izmed teh, ki je te zaveze tudi potrdila. Pred nekaj meseci, točno junija letošnjega leta, je pripravila tudi pregled uresničevanja teh ciljev trajnostnega razvoja in kot član slovenske delegacije sem bil deležen nemalo pohval, ker te

cilje zelo promptno izpolnjujemo. Namreč, uvrščamo se na visoko, deveto mesto izmed 157 držav glede ciljev trajnostnega razvoja.

Poleg uresničevanja zavez ciljev trajnostnega razvoja pa je pomembna tudi akcija, ki se dogaja tukaj doma. S tem mislim predvsem pripravo strategije razvoja Republike Slovenije. Ravno pretekli teden se je Vlada seznanila s Strategijo razvoja Republike Slovenije do leta 2030, zato vas, spoštovana ministrica, sprašujem, če bi nam lahko povedala kaj več o tej strategiji.

Prvič:

Kdaj bo sprejeta?

Drugič:

Kakšne so glavni vsebinski poudarki iz te strategije?

Predvsem pa:

Ali menite, da bi bila potrebna kakršnakoli razprava v Državnem zboru?

Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica brez resorja, pristojna za razvoj, strateške projekte in kohezijo, gospa Alenka Smerkolj, imate besedo za odgovor.

ALENKA SMERKOLJ: Hvala. Spoštovani poslanec, spoštovane poslanke, spoštovani ostali poslanci!

Res je, cilji trajnostnega razvoja so mednarodna zaveza Slovenije in letos na sedežu Združenih narodov je res pripravila poročilo. To poročilo smo tudi predstavili in poželi nemalo pohval. Tisto, kar je pomembno, vsaj kar se mene tiče, je, da smo se na sedežu Združenih narodov odpravili skupaj, ne samo jaz kot ministrica in ta del državne oblasti, ampak tudi poslanec iz Državnega zbora, predstavnica mladih in tudi predstavnik civilne družbe in nastopili smo skupaj. In dejstvo je, da Slovenija je tam bila uspešna, in upam, da bomo tudi v prihodnosti uspeli obdržati visoko mesto, ker visokega mesta, 9 med 157 državami članicami, ne bo enostavno obdržati.

Dejstvo je tudi, da si je Slovenija, ko smo v letošnjem letu pripravljali strategijo razvoja Slovenije, tudi Agenda 2030, se pravi naše mednarodne zaveze, uvrstila kot eno ključnih razvojnih ciljev, ki jih moramo do leta 2030 doseči. In res Slovenija – pač, prejšnji teden se je Vlada seznanila s prvim osnutkom. Kaj to pomeni? To pomeni, da je praktično z istim dnem ta osnutek strategije šel v okvir javnega posvetovanja, tako da je sedaj možno na Vladni strani, vlada.si, v tem posvetovanju tudi sodelovati. To posvetovanje bo potekalo do 9. 11.; to pomeni nekaj več kot mesec dni. Želimo si, da ne bi samo pisne pripombe dobivali, v bistvu bomo se dogovorili tudi, da bomo aktivno pristopili do tistih udeležencev, ki so nam v Sloveniji res pomembni. Se pravi, tudi do v bistvu političnih strank, ne samo strank koalicije, tudi do sindikatov, gospodarske zbornice; skratka, civilne družbe, skratka vseh

tistih, ki pač o razvoju morajo nekaj povedati in imajo svojo zelo zelo pomembno besedo. V resnici je oblikovanje trajnostnih politik dejansko zahteva, potem tudi takšne ukrepe, ki so vsevključujoči; tisto, kar je ključno, pa je, da nobenega od treh od ključnih stebrov trajnostnega razvoja ne pustimo oddrveti naprej in ostala dva ali pa enega pustiti zadaj.

Rekli ste, naj povem samo še nekaj besed, kaj je ambicija tega našega dokumenta. Gre za krovni razvojni okvir države, to pomeni, da nima ambicije, da povzame vseh 142 strategij, ki jih Slovenija v bistvu v okviru svojega delovanja že ima vzpostavljene, ampak da vzpostavi predvsem krovni razvojni okvir za naprej. Cilj je, da s temi cilji dosežemo smer in da se te smeri, kakršnakoli opcija bo prišla v vlade Republike Slovenije do leta 2030, tudi držimo. Ker je veliko manevrskega prostora, ki popolnoma legitimno mora dopuščati vsaki vladi, da sprejema svoje ukrepe in za svoj mandat svoje akcijske načrte.

Kaj je ključni cilj Strategije razvoja Slovenije?

Predvsem doseči kakovostno življenje za vse, kako z uravnoteženim gospodarskim, z uravnoteženim socialnim in okoljskim razvojem – se pravi z vsemi tremi cilji trajnostnega razvoja – , dve dodatni strateški usmeritvi pa sta še dejansko učenje za in skozi celo življenje. To je tisto, kar nas bo vse skupaj peljalo naprej; uporabna znanja so tista, do katerih moramo nujno priti, in še zadnji, prepleteni steber, to je pa visoka stopnja sodelovanja in učinkovita javna uprava. To je pa tudi nekaj, na čemer bo treba delati.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Kamal Izidor Shaker, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

KAMAL IZIDOR SHAKER (PS SMC): Hvala lepa.

Gre izrecno za vladni dokument, Državni zbor se z njim ne bo ukvarjal. Če sem pa prav vas razumel, spoštovana ministrica, ste se posvetovali s poslanskimi skupinami v Državnem zboru. Dodatno me zanima še:

Ali menite, da gre za dovolj ambiciozen dokument?

Slovenija je zelo ambiciozna država, sodeluje z najrazličnejšimi mednarodnimi organizacijami, predvsem v procesu priprave vizije 2050 je zelo sodelovala z OECD in tako naprej. Gre pa tudi za dokument, ki bo na nek način nadomestil tistih 180, – plus, minus – strategij, ki so bile pripravljene na podlagi različni dokumentov, raziskav, pa me zanima:

Ali je kakšna povezava med temi 180 dokumenti?

Ali je to nek zbir teh dokumentov, ali ste se morda kaj posvečali tem dokumentom, ali je to plod najrazličnejših razprav med različnimi deležniki, ki ste jih že omenili?

Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica brez resorja, pristojna za razvoj, strateške projekte in kohezijo, gospa Alenka Smerkolj, imate besedo za dopolnitev odgovora.

ALENKA SMERKOLJ: Hvala lepa še za to priložnost. Najprej posvetovanje. Vsem strankam v parlamentu, nekaterim smo, bomo ponudili, da pač pridemo predstaviti dokument in da se o njem pogovorimo. Z nekaterimi to že delamo, z ostalimi pa bomo to delali v okviru javnega posvetovanja. Tako upam, da v roku enega meseca bomo dejansko z vsemi lahko skomunicirali, ker verjamem, da je treba o tem dokumentu nekaj več povedati, ker zadeva nas vse, ne pa v bistvu samo koalicijo in to vlado. Govorim o dokumentu, ki pač je pred nami, in to je dolgoročen in do 2030 se bo tukaj zvrstilo še kar nekaj vlad. To je prvi del. Zato bi šli radi čim širše in verjamem, da moramo to narediti, če želimo, da potem dobi dokument tudi neko kredibilnost.

Druga stvar, ki ste jo izpostavili, je, kakšna je pravzaprav relacija med področnimi strategijami in to krovno strategijo. V krovni strategiji nobene področne strategije ni omenjene. Nobene. To pomeni, da daje samo smer in vsaka področna strategija potem tej smeri sledi. Imamo nekaj takih, ki so se sprejemale zdaj ali pa v okviru te vlade in glede na to, da smo ta dokument že pripravljali, smo se tudi že posvetovali in v bistvu v celoti grejo v isto smer. Tukaj lahko govorim o strategiji dolgožive družbe, kjer smo res izjemno tesno sodelovali. V bistvu je demografija eden ključnih izzivov Slovenije in to je ena od takih, bom rekla, dobrih praks, kjer smo bili ves čas zraven.

Druga je bila ravnokar tudi sprejeta, je strategija turizma Slovenije. Tretja je v bistvu strategija na področju zdravja. Vse to so tiste področne strategije in tiste, ki so zdaj pač nove, ali pa so se dogajale v tem trenutku, ali pa v tem letu, dveh in v bistvu so tudi bolj dolgoročno usmerjene, so na nek način že povezane. Vse ostale, ki pa zapadajo – recimo v naslednjem letu jih je kar nekaj, pa v letu 2020, pa ko se bodo spet ponovno pripravljale – pa bodo morale seveda konvergirati proti temu skupnemu cilju. To je mogoče na kratko, za kaj več pa bi potrebovala še kakšno minuto ali dve.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prosim, gospod Ljubo Žnidar, da zastavite vprašanje ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču, ki je opravičeno odsoten. Zato vas potem tudi sprašujem, ali želite pisni ali ustni odgovor.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoči.

Danes odsotnega spoštovanega ministra dr. Petra Gašperšiča bi prosil, da mi ustno odgovori na naslednji seji Državnega zbora, in sicer ministra bom spraševal v zvezi z zamujanjem z elektronskim cestninjenjem na slovenskih avtocestah.

Rok za vzpostavitev elektronskega cestninjenja na slovenskih avtocestah je bil postavljen in tudi pogodbeno določen s 1. 1. leta 2018. To se pravi, čez par mesecev naj bi bil ta sistem elektronskega cestninjenja vzpostavljen, po informacijah se ta rok postavlja, prestavlja, to se pravi, da izvajalci zamujajo z delom in na novo se postavljajo zahteve za dodatne dela. Naj predstavim, da ne gre za nek majhen projekt, ampak da gre to za projekt velikega obsega in tudi velike vrednosti, v osnovi v tem fizičnem delu je projekt vreden 47 milijonov evrov, dolgoročno, tudi z vzdrževanjem, pa kar 90 milijonov evrov. Skratka, gre za velik projekt in je temu primerno potrebno tudi odgovorno pristopiti k tako velikemu projektu. Meni se tu takoj postavlja vprašanje:

Kako je z obvladovanjem tveganj pri vodenju tega projekta?

Kajti vemo, da se z zamujanje že pri izvedbi oziroma roku dokončanja del, postavljajo velike izgube finančnih prihodkov na strani Darsa, kajti te izgube niso tako majhne in se mesečno štejejo kar v milijonih. Mesečna izguba pri necestninjenju oziroma pri obstoječem delu, kakršen je danes – to pomeni izgubo milijon 600 tisoč evrov je izpad prihodkov mesečno. To se pravi, zaenkrat je ta rok prestavljen za tri mesece, v teh treh mesecih bo na prihodkovni ravni izgubil kar 4,8 milijona evrov in potem je tu še zahtevke za dodatno delo. Verjamem, da so v gradbeništvu kar velikokrat podani zahtevki, ampak tu ni bilo neznanih osnov, ni bilo skritih napak; skratka stvari so zelo odprte in tudi ta zahtevke po dodatnih delih je skratka zelo ... /izklop mikrofona/.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Ljubo Žnidar, odgovor na vaše vprašanje boste predvidoma dobili ustno na naslednji seji.

Gospod Jožef Horvat, imate besedo, da zastavite vprašanje ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo gospodu Zdravku Počivalšku.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod predsednik Državnega zbora. Spoštovani gospod minister Zdravko Počivalšek!

Zelo hvaležen in vesel sem bil, da ste letos spomladi podprli, celotna vlada, moj predlog novele Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji. Šlo je za podaljšanje veljavnosti zakona do konca leta 2019, ker pač v letnih proračunih ni bilo zagotovljenega denarja. Takrat ste oziroma takrat je Vlada v mnenju o predlogu mojega zakona, ki so ga podpisali vsi poslanci Nove Slovenije, zapisala, da bomo v proračunu za leto 2018 potrebovali 1,6 milijona evrov, v letu 2019 pa milijon 890 tisoč 824 evrov. Torej skupaj za obe leti, kar je predmet podaljšanja tega zakona, skupaj 3 milijone 490 tisoč 824. Seveda sem takoj, ko smo poslanci dobili na mizo proračunske dokumente, preverjal in sem pogledal načrt razvojnih programov in zgrožen, ta trenutek še zgrožen – upam, da me

bo gospod minister potolažil –, ugotovil, da je denarja premalo, da je denarja za leto 2018 le milijon 565 tisoč, za leto 2019 pa milijon 135 tisoč, torej skupaj 2 milijona 700 tisoč. Ko se poigram s številkami in spet gledam vladne dokumente, vidim, da je do konca leta 2016 bilo realizirano iz instrumenta 1, to je spodbujanje konkurenčnosti pomurskega gospodarstva, je bilo realizirano, izplačano 23 milijonov 127 tisoč 292 od v zakonu definiranih 33 milijonov. Bil je razpis za dve leti, 2016 in 2017 in v okviru tega razpisa je odobrenih 5 milijonov 64 tisoč 350. Po teh mojih izračunih zdaj manjka do konca leta 2019 2 milijona 108 tisoč 358. Govorim do evra natančno, ker ko gre za denar, moramo biti zelo natančni.

Gospod minister, lepo vas prosim, da mi pojasnite:

Kako bomo zdaj ta Zakon o razvojni podpori Pomurski regiji izpeljali do leta 2019, predvsem pa instrument ena; torej spodbujanje konkurenčnosti?

To je za mene najpomembnejše, mene mehki projekti sploh ne brigajo, zanimajo me nova delovna mesta, edino to so prave rešitve, elaborati me ne brigajo; torej teh 33 milijonov. To bom pa vztrajal in zahtevam, da bomo ta del realizirali, če ne, gremo ponovno v zahtevo za podaljšanje zakona, kar pa je že malo smešno. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima minister za gospodarski razvoj in tehnologijo gospod Zdravko Počivalšek.

Izvolite.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Spoštovani predsedujoči, spoštovani poslanec, hvala za vprašanje!

Pri spremembah proračuna Republike Slovenije za leto 2018 in pri predlogu proračuna Republike Slovenije za 2019 smo sredstva za izvajanje Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji predvideli na proračunski postavki poimenovani Razvoj Pomurja. Predvidena so nepovratna sredstva v višini 3 milijone evrov, in sicer milijon 715 tisoč evrov za proračunsko leto 2018 in milijon 285 tisoč evrov za proračunsko leto 2019. Poleg tega so za leti 2018 in 2019 za območje Pomurja načrtovana še nepovratna sredstva v okviru javnega razpisa Spodbude za zagon podjetij v problematskih območjih z visoko brezposelnostjo v letu 2018 in 2019.

Glede na pretekle izkušnje in ob pogoju kvalitetnih prijav iz Pomurja okvirno pričakujemo, da bi bila podjetja iz občin območja Pomurja iz tega razpisa lahko deležna skupno do 400 tisoč evrov leta 2018 in do 400 tisoč evrov v letu 2019. Sredstva bodo dokončno zagotovljena, ko bo spremembe proračuna za leto 2018 in predlog proračuna za 2019 potrdil tudi Državni zbor. V načrtih razvojnih programov načrtovana sredstva sedaj še niso vidna. V informacijskem sistemu Ministrstva za finance tako imenovanem MFERAC bodo vidna šele takrat, ko bo proračun

potrjen v Državnem zboru in naložen v MFERAC.

Naj povem še, da se aktivnosti za izvajanje pomurskega zakona v letu 2017 izvajajo tekoče in glede na načrtovana sredstva v letih 2018 in 2019 bo do konca leta 2019, ko je tudi zadnje leto izvajanja Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji, dosežena ciljna vrednost, navedena v zakonu, to je 33 milijonov evrov za izvajanje instrumentov v okviru programa spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Jožef Horvat, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora.

Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala, spoštovani gospod podpredsednik!

Spoštovani gospod minister, vi ste v mojih očeh zaupanja vreden minister. To, kar ste mi zdaj povedali, vam verjamem. Tudi ta magnetogram bom nosil v žepu in res pričakujem, da bo do konca leta 2019 realiziran Zakon o razvojni podpori Pomurski regiji. Predvsem, kot sem povedal, me tu zanima najbolj in predvsem instrument ena, to je spodbujanje konkurenčnosti, ker v zakonu jasno piše, da mora država zagotoviti 33 milijonov evrov. Seveda me pa zmede to, da berem vladni dokument z datumom 23. marec 2017, ki se nanaša na moj zakon, kjer pa je Vlada zapisala – ponavljam, kar sem povedal prej –, da mora biti s proračunom za 2018 zagotovljenih milijon 600 tisoč evrov. Pa ni, manjka 35 tisoč – boste rekli, da sem preveč picajzlast, se opravičujem izrazu –, potem pa z državnim proračunom za leto 2019, da mora biti zagotovljenih milijon 890 tisoč 824, jih je pa samo milijon 135 tisoč evrov. Res je, jaz gledam načrt razvojnih programov, me pa čudi zdaj to, kar pravite, da imamo aplikacijo MFERAC na Ministrstvu za finance, kjer bomo mi poslanci potrjevali tudi načrt razvojnih programov, ne bomo pa videli števil. Bojim se potrjevati dokument, kjer ne vidim števil. Prosim vas, da morda tu spodbudite ministrico za finance, ki je skrbnik proračuna Republike Slovenije, da nam vendarle, poslancem, naj napiše komentar za postavke, za katere se jaz borim.

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Minister Počivalšek, izvolite, imate besedo za obrazložitev.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Hvala.

Še enkrat ponavljam, da je po tem, kar smo planirali, predvidenih 3 milijone za ti dve leti in – malo obratno, kot ste rekli – milijon 715 tisoč leto 2018 in pa milijon 285 – 2019.

Drugo. Dosedanja realizacija plačil po tem zakonu je bila sledeča: 3,8 milijonov do 2010, 3,6 – 2011, 4,4 – 2012, 2,9 – 2013, 4,2 –

2014, 3,8 – 2015, 2,6 – 2016. In planirano v letu 2017 – 4,1, planirano v letu 2018 – 2,1: 1,7 milijonov iz integralnih virov in 0,4 iz EU, planirano v 2019 – 1,7; 1,3 iz integralnih virov in 0,4 iz virov EU. Skupaj 33,2 milijonov nepovratnih virov.

Poleg nepovratnih virov pa so bila do konca 2016 dodeljena še sredstva iz povratnih virov v skupni višini 668 tisoč 126 evrov, in sicer za mikrokredite in za večje kredite za investicije podjetij. V letih 2018 in 2019 se predvideva realizacija programa na vseh instrumentih programa za spodbujanje konkurenčnosti Pomurske regije. In sicer, instrument 1, spodbujanje – to, kar pravite, začetek investicij in ustvarjanje novih delovnih mest, 2,2 milijona v obeh letih, od tega 1,4 v obeh letih za razpis za spodbujanje začetih investicij in do 0,8 milijonov v obeh letih za spodbujanje za zagon. To zdaj ponavljam v drugi obliki tisto, kar sem prej povedal.

Instrument 2, spodbujanje razvoja človeških virov 100 tisoč evrov v obeh letih, instrument 3, spodbujanje socialnega podjetništva 200 tisoč evrov v obeh letih, in instrument 4, promocija regija, ki bi privabila domače in tuje investicije, 740 tisoč evrov v obeh letih ter instrument 5, podpora pri pripravi in izvajanju razvojnih projektov v regiji – 300 tisoč evrov v obeh letih.

Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Jožef Horvat, želite podati postopkovni predlog? Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod minister, za te dodatne številke.

Upam, verjetno tudi vi, da se bo to realiziralo do konca leta 2019, pa kljub vsemu izkoriščam to poslovniško možnost, da predlagam Državnemu zboru širšo razpravo o tej problematiki, težišče bi pa postavil predvsem na prikazovanje posameznih proračunskih postavk. Gospod minister je povedal, zadeva bo realizirana na postavki Razvoj Pomurja. Konkretno te postavke v načrtu razvojnih programov ni, je ni, vsaj zaenkrat še ne. Minister pravi, to bo vidno, ko bo proračun sprejet. To, kar pa danes vidimo, je pa postavka Zakon o Pomurju. Se mi zdi logično. Seveda, normalno, da gre vsak poslanec gledat Zakon o Pomurju in tam vidiš, da ni dovolj denarja. Na podlagi tega potem moje poslansko vprašanje.

Tukaj moramo enkrat razčistiti proračunske postavke, ne samo za razvoj Pomurja – generalno, da bomo lahko potem tudi relevantno odločali. Mi smo danes že imeli en odbor zjutraj, Odbor za zunanjo politiko, kjer iz postavk nismo vsega videli. Ne bom zdaj šel v širine, ker to zdaj ni vsebina, ampak iz postavk, ki jih vidimo v načrtu razvojnih programov oziroma splošno v proračunskih dokumentih, mi za vsako postavko ne vemo, kaj se zadaj skriva, in to ni korektno. Gre za proračun države, težek

okrog 10 milijard, in mi moramo natančno vedeti, kam je denar namenjen.

Zato mislim, gospod podpredsednik Državnega zbora, da je moja zahteva utemeljena, in prosim, pričakujem, da me bodo tudi kolegice in kolegi iz drugih poslanskih skupin podprli. Ministru pa se najlepše zahvaljujem za njegov odgovor.

Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri v okviru glasovanj.

Nadaljujemo s poslanskim vprašanjem gospoda Primoža Hainza, ki ga bo namenil ministrici za zdravje gospe Mariji Milojki Kolar Celarc.

Izvolite.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani ministrici, kolegice in kolegi!

Očitno je jesen nek čas, ko se še dodatno ukvarjamo z zdravjem, če lahko tako rečem. Samo spomnil bi vas, da se je zdaj začelo obdobje cepljenja proti gripi, da je mesec oktober mesec osveščanja o raku dojke, ki praznuje 20-letnico, in seveda, da je današnji dan, 16. oktober, dan darovanja organov. Slučajno sovпада. To vprašanje sem postavil oziroma ki ga bom zastavil ministrici, sem se vprašal že prej, ampak sovпада pa na današnji dan. Namreč:

Na kakšen način bo ministrica za zdravje spodbudila državljanke in državljane Republike Slovenije, da bi se jih več odločilo za darovanje organov in tkiv po svoji smrti?

Zavod za presaditev organov in tkiv Slovenija Transplant je na pobudo agencije za tržno komuniciranje tega leta začelo s kampanjo Ne čakaj, postani darovalec, ki je kmalu obrodilo sadove. V samo nekaj tednih se je namreč število ljudi, ki so se opredelili za darovanje organov po smrti, povečalo za skoraj petkrat v primerjavi z enakim časovnim obdobjem lani, kljub temu pa je v register za darovanje organov pri nas vpisanih manj kot odstotek prebivalstva, nekaj manj kot 6 tisoč ljudi. Medtem ko je pri nas v zakonu tako imenovano informirano soglasje, pa v mnogih državah Evropske unije velja predvideno soglasje, ko lahko organe odvzamejo vsakemu posamezniku, ki se za čas življenja z vpisom v register nedarovalcev ni opredelil, da organov ne želi darovati. Skratka, v Evropi je režim tak, da vsak, ki ne reče, da ne da organov, je že darovalec. Torej, vprašanje je:

V čem vidi Ministrstvo za zdravje bistveno oviro, da se tako malo ljudi odloča za darovanje organov?

Je vzrok mogoče v tem, da je postopek opredelitve za darovalce preveč zapleten in premalo dostopen?

Hvala lepa za odgovor, gospa ministrica.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima ministrica za zdravje gospa Marija Milojka Kolar Celarc.

Izvolite.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC:

Spoštovani podpredsednik Državnega zbora, spoštovani poslanec Primož Hainz, najlepša hvala za to vprašanje prav na dan darovanja organov.

Odgovor je lahko zelo dolg ali pa tudi zelo kratek. Res je, kot pravilno ugotavljate, da imamo v Sloveniji uzakonjen tako imenovano informirano soglasje, da pa je v mnogih, ne seveda vseh, državah Evropske unije uzakonjeno tako imenovano predvideno soglasje, kar po svoji vsebini pomeni, da se lahko vsakemu umrlemu posamezniku, ki se za čas življenja z vpisom v ta register ni eksplicitno opredelil, da organov ne želi darovati, lahko uporabi njegove organe za transplantacijo brez soglasja najbližjih svojcev. Pred kratkim je ta način z zakonom opredelila v svoji zakonodaji tudi Francija, kar so vsi mediji pozitivno pozdravili.

Treba pa je povedati, zakaj pri nas mogoče še nimamo uzakonjeno tako imenovano predvideno soglasje. V Sloveniji je že leta 2010 potekala kar široka javna razprava, ker sta prav takrat Ministrstvo za zdravje in Slovenija Transplant dala pobudo za spremembo Zakona o pridobivanju in presaditvi delov človeškega telesa za namen zdravljenja prav v tem delu, da bi namesto informiranega soglasja v zakon vnesli tako imenovano predvideno soglasje. Na žalost pa ta predlog pobude, da bi se lahko organe odvzelo vsakemu umrlemu posamezniku, ki se ni že za čas življenja vpisal v ta register nedarovalcev, ni doživel takrat javne podpore, zaradi tega tudi tega leta do sprememb zakona v tem smislu ni prišlo. Kot veste, pa smo tudi zaradi uskladitve z Evropsko direktivo o kakovosti in varnosti v zakonodaji, ki je bila sprejeta v Državnem zboru leta 2015, predvideli novost, ki bo sicer začela veljati v začetku leta 2018; se pravi zelo hitro, in sicer ta novost je, da se s tem zakonom uvaja register za tiste, ki nasprotujejo darovanju, in uzakonjena tudi možnost elektronske opredelitve za darovanje, ki bo, kot sem rekla, realizirana v praksi v začetku leta 2018. Verjamem pa, da se je od takrat, se pravi od 2010 pa tudi od 2015, ko smo ponovno želeli uveljaviti to predvideno soglasje, kar bi zelo olajšalo delo tudi Slovenija Transplantu – žal v javnosti ni dobila podpore in zaradi tega smo v bistvu naredili ne cel korak proti temu, ampak pol, da se bo uvedlo register samo tistih, ki nasprotujejo darovanju in tudi elektronske opredelitve.

Morate pa vedeti, da takrat, ko pride do te situacije, je praktično samo 24 ur časa, da se opravijo vsi postopki kontakta s svojci, ki morajo dati to soglasje in privoljenje. Lahko rečem, če bo pač pobuda, da tudi v Sloveniji sprejmemo tak, da rečem, človeški ali pa bolj moderen

pristop k darovanju organov, bomo seveda mi kot nosilno ministrstvo skupaj s Slovenija Transplant prišli v to spremembo zakonodaje. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Primož Hainz, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora. Izvolite.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa za odgovor, gospa ministrica.

Moram reči, da sem kar prijetno presenečen, nisem tega vedel, ampak moram namreč reči naslednje. Slovenci smo zelo dobri darovalci krvi in mi nekako ni bilo jasno oziroma logično, da pri darovanju organov pa nekako ne gre. Tudi v Državnem zboru – moram reči; na to so me službe tu opozorile – je zelo veliko krvodajalcev in ko so imeli en posvet, so mi pripovedovali to zgodbo in na podlagi tega pravzaprav to sprašujem.

Tisto, kar ste rekli, da ni bilo javne podpore. To pomeni, da ni bilo podpore poslancev ali kaj to pomeni? Namreč, saj pravim, tu mi nekako ne gre skupaj, da krvodajalstvo »da«, darovanje organov pa »ne«. Vem, da je pomembna hitrost, da so pomembni sorodniki, ki v takem primeru, ko to ni obvezno, seveda se ne morejo dogovoriti, ker imajo druge skrbi, ker je to dan žalosti in tako naprej, ampak vendar:

Kaj to pomeni – register?

Sedaj je zelo zapleteno priti do tega. Moraš iti na Rdeči križ in se tam vpisati. Tega nisem čisto dobro razumel. Namreč, varianta bi bila, da bi vsak, ki pride k svojemu osebnemu zdravniku, tam preprosto podpisal papirje, da darujem organ in ne bi bilo nobene ... Mislim, to tudi za osebnega zdravnika ni veliko dela, da ne bi imeli občutek, da mora to, ker je pač tisti dve minuti, tri minute pogovora še dodatno. Ampak dobro, če ste šli na to računalniško varianto; kaj to natančno pomeni – register, si ne predstavljam, ker to potem je predvideno soglasje.

Hvala lepa za dodatno pojasnilo.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Spoštovana gospa ministrica, izvolite, imate besedo.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala tudi za to vprašanje.

Takrat se je predvsem debatiralo o možnih zlorabah, ker je treba pri takem načinu vzpostavitve predvidenega soglasja seveda zagotoviti tudi vse mehanizme, varovalne predvsem, ki bi preprečevali napake ali manipulacije, pa etični principi in veliko je bilo takrat teh ugovorov. Mogoče je zdaj v družbi splošno nekako bolj dozorela situacija, da tukaj ne bi bilo toliko ugovorov. Res je, da takrat nisem bila na tem resorju, ampak mislim, da so bile tukaj kar široke debate, ne vem, ali celo v parlamentu ali Državnem svetu na to temo,

zaradi tega, da potem ni šlo v spremembo zakona. Tudi ob teh spremembah, ki smo jih že pripravili za čas našega mandata, moram reči, da so bili že tudi zelo zelo močni ugovori s strani posameznih strank. To je bil tudi razlog, da dejansko nismo v celoti sprejeli tega mehanizma predvidenega soglasja. A vendar, narejen je napredek, tako da bomo imeli register nedarovalcev, tistih, ki se bodo eksplicitno izrazili, da ne želijo darovati, in ta elektronska opredelitev za darovanje.

Tako mislim, da mogoče bi bilo vseeno treba počakati, da bi videli, kako bi ta nov mehanizem delal, pa mogoče – ne vem, bomo videli, kakšen bo odziv po treh, šestih mesecih – ugotovimo, pa gremo potem v celoti na ta novi koncept in pristop. Je pa škoda, ker moram reči, da smo prav številu presaditev srca na številu prebivalcev prvi na svetu in tudi po preživetju ravno tako in še po mnogih drugih kotiramo zelo visoko. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Branko Grims bo postavil poslansko vprašanje ministru za pravosodje mag. Goranu Klemenčiču. Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala za besedo.

Delovanje pravne države je izjemno pomembno za zaupanje v institucije. Pred zakonom bi morali biti vsi enaki in to je konec koncev eno temeljnih načel, na katerih sloni slovenska ustava in je kot člen slovenske ustave tudi izrecno zapisano. Zaradi tega je seveda pomembno ne samo sojenje v razumnem roku, ne samo pošteno sojenje, ampak tudi postopek, ki mora biti za vse enak, transparenten in seveda ob spoštovanju zakonitih predpisov, kar pomeni tudi zakonitih rokov. V normalni, delujoči, pravni državni državi, ob pravilno, recimo temu skladno z evropskimi normami delujočem pravosodju, se preprosto ne bi moglo zgoditi, kar se je zgodilo nedavno v Sloveniji, da je bila prepozno vložena obtožnica; prepozno zaradi tega, ker zakon omejuje, še posebej pa to poudarja tudi ena odločba Ustavnega sodišča, dolžino roka, ko se lahko za namene obtožnice uporabi podatke, pridobljene s posebnimi metodami in sredstvi – po domače rečeno s prisluškovanjem.

Konkreten primer, ki je razburil slovensko javnost, vsi zagotovo dobro poznate. Ljubljanskemu županu so praktično zdaj odpravili obtožnico, ker je bila vložena prepozno. Najprej je sodišče izločilo vse prisluhe oziroma dokaze, pridobljene s posebnimi metodami in sredstvi, ker je že potekel, po ugotovitvah sodišča, zakoniti rok, do katerega bi bilo treba te uporabiti, kasneje je zaradi pritožbe ene od zaslišanih padel še drugi del dokazov. Tisto, kar ljudje zdaj razumejo kot poanto te zgodbe, je, da imamo zaradi tega v Sloveniji ljudi prvega in drugega reda. Če si človek drugega reda, ti hišo zarubijo za 124 evrov in jo prodajo na dražbi,

potem pa to kasneje plačujejo davkoplačevalci, če tisti vztraja in pridobi pravico nekje na evropskem sodišču, če pa si državljan prvega reda, ti nekje hkrati oprostijo kakšnih 16 milijonov in, kar je najhuje, v popolnoma očitni, v nebo vpijoči kazenskopravni zadevi – kajti stvari so vendarle prišle po zaslugi novinarjev v javnost – se potem zgodi to, da ker je nekdo prepozno storil tisto, za kar bi bil po zakonu dolžan storiti, se zavržejo dokazi, se odpravijo, celo uničijo dokazi o tem konkretnem primeru in nekdo bi za to moral prevzeti odgovornost.

Gospod minister:

Ali jo boste prevzeli vi ali kdo bo prevzel odgovornost ... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima minister za pravosodje, mag. Goran Klemenčič. Izvolite.

MAG. GORAN KLEMENČIČ: Hvala lepa.

Nekoliko sem z začudenjem zasledil v vašem vprašanju, da izhajate iz natančno drugačne predpostavke kot v nekoliko podobnem vprašanju vaš poslanski kolega dr. Gorenak, zato ker ste se sklicevali na ustavno odločbo, za katero pa on trdi, da v tej ustavni odločbi ne piše tega, in je pač polemiziral z odločitvijo sodišča v primeru Zorana Jankovića. Pa vendar, lahko se strinjam, kot sem danes že odgovarjal na vprašanje vašega poslanskega kolega dr. Gorenaka, da enotnost sodne prakse, predvsem pa enotnost in hitrost delovanja tožilstva v Sloveniji, absolutno ni optimalna. Povedal sem tudi, da smo sprejeli vrsto ukrepov, ki bodo stanje izboljšali. Ne izboljšajo pa se z danes na jutri. In sodne prakse ne sprejemata ne Vlada, ne Državni zbor in tudi ne Vlada in ne Državni zbor ne moreta ukazovati tožilcem ali sodnikom, kako naj odločajo in kako hitro naj odločajo.

V konkretnem primeru je prišlo do spremembe sodne prakse. Moje stališče ali stališče ministrstva do pravosodja je tukaj zelo identično stališču tožilstva. Menimo, da bo ta sodna praksa za sabo potegnila velike težave, ampak tako je – sodišče ima pravico, da se je tako odločilo in se je tako odločilo. In od tistega trenutka naprej jaz s to odločitvijo ne morem več polemizirati. Kar pa smo storili isti dan, ko je postalo znano in javno, da je bila taka odločitev sprejeta, smo na Ministrstvu za pravosodje nemudoma zaprosili oziroma zahtevali, tako od tožilcev kot tožilstva, kot Vrhovnega sodišča, da se pogledajo še vsi tekoči spisi, kjer bi se lahko pojavil tudi podoben problem. Če se ne motim, ste ravno vi tudi sklicali sejo KNOVS na to temo za drugi torek oziroma sredo in mislim, da bomo lahko imeli konstruktivno debato že na podlagi tovrstnih podatkov, ki kot rečeno, smo jih zahtevali že prejšnji teden.

Strinjam se tudi z vami, da imajo včasih ljudje lahko občutek, da je pravica različne hitrosti in ima različne vatlje pri različnih posameznikih, zato je pomembna

transparentnost. In še enkrat, čeprav boste rekli, da vam prodajam nekaj, to transparentnost prinašajo rešitve v novem Zakonu o kazenskem postopku, ki ste ga brez resnih argumentov napadali in trgali na koščke. Zakaj? Zato, ker danes v enem kazenskem postopku, pri katerem lahko pride do takšne ali drugačne odločitve, včasih sodeluje tudi po devet ali deset sodnikov, preden zadeva sploh pride na Vrhovno sodišče. Najprej odloča en preiskovalni sodnik, potem, če pride do pritožbe, odloča senat treh sodnikov v izvenrazpravnem senatu. Če je potem uvedena preiskava, se lahko obramba pritoži na višje sodišče, kjer odločajo spet trije sodniki. Torej, še preden je sodna preiskava, sodna preiskava, ne glavna obravnava, sploh uvedena, imamo že sedem različnih sodnikov, ki odločajo o določeni pritožbi in o določenem pravnem standardu. Tudi to je eden od razlogov, da prihaja do različnih odločitev, da je postopek izjemno netransparenten, da ne govorimo o tem, da je izjemno počasen. Smo edina država v Evropi, ki ima tako zapleten postopek, še preden pride do tovrstnih odločitev. To želimo z ZKP tudi spremeniti.

Še vedno čakamo na končno poročilo v tej zadevi o ravnanju tožilstva in takrat se bomo odločili. Seveda za to ne morem prevzeti odgovornosti, za posamezno ravnanje posamezne tožilke, ker nisem jaz vodil postopka zoper Zorana Jankovića niti mi ni tožilstvo neposredno podrejeno. Bomo pa zahtevali, seveda ob tem novem dejstvu, da je prišlo do takšne odločitve sodišča, da vidimo, kako velik je ta problem in kaj storiti, da se ne bi ponavljal, in ali je dejansko prišlo tudi v smislu državne tožilske uprave do kakšnih spodrslijajev, pomanjkljivosti, malomarnosti ali naklepnih napak. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Branko Grims, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora. Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Komisija, ki jo vodim, je sklicana z namenom, da pogledamo problematiko širše. Seveda tudi zaradi tega konkretnega primera, ki je v nebo vpjoč in se ne bi smel nikoli zgoditi. In da, seveda pogledamo, kaj se bo naredilo, da se kaj takega niti slučajno ne bi več ponovilo. Toda, kot rečeno, ta konkreten primer se je zgodil in v svojem nagovoru ste povedali vse, samo izgnili ste se jedru mojega vprašanja, to pa je vprašanje odgovornosti. Glejte, v normalni pravni državi, če bi se zgodila taka pravna šlamastika, ker to je edini pravi izraz za tole, kar se je zgodilo, bi seveda pravosodni minister takoj odstopil, to je zanesljivo. Po zakonu minister odgovarja subjektivno in objektivno za stanje na področju, ki ga pokriva, in ta zgodba z razveljavitvijo dokazov je seveda dokaz, da v pravosodju v najširšem pomenu te besede nekaj ne deluje sistemsko, kot bi moralo. To ni samo zgodba ene ženske nekje ali pa posameznika, ampak

ima mnogo mnogo širše dimenzije in tudi sporočilo, ki ga s tem dobijo, če želite, volivci ali pa mlajša generacija, je še posebej uničujoče. Nekaterim je pred zakonom dovoljeno enostavno vse, očitno nekaterim nič. Pred zakonom očitno nismo vsi enaki, smo državljani prvega, drugega reda, kar je popolnoma nedopustno. In da se je ta šlamastika zgodila, bi nekdo moral odgovarjati. Do tega trenutka, kolikor je meni znano, ni prevzel odgovornosti nihče, zato še enkrat postavljam vprašanje. V normalno pravno delujoči državi bi ob taki pravni šlamastiki, kot je bila razveljavitev oziroma celo uničenje dokazov zoper Zorana Jankovića v zadevi suma spolnega nadlegovanja, pač zadevi, ki je bila popolnoma prezentna in jasna ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod minister, izvolite.

MAG. GORAN KLEMENČIČ: Če pravite, da se je zgodila taka pravna šlamastika v primeru Zorana Jankovića, ne vem, zakaj ne pravite, da se je zgodila taka pravna šlamastika tudi v primeru gospoda Kanglerja. Ne smemo imeti dvojnih vatlov. In gospod Grims, če je prišlo do spremembe v interpretaciji prava zato, ker je bil zakon napisan tako, kot je bil in nisem ga pisal jaz, zgodil se je, pisan je bil tudi v času vaše vlade. Te preiskave potekajo že izjemno dolgo in zadnji sem najbrž, ki bi mu lahko nekdo rekel, da sodelujem pri tem, da se Jankovića rešuje. Toliko iskrenosti in samorefleksije upam, da premorete. Povedal sem vam, kaj bomo storili, da se kaj takega ne bo ponovilo. Povedal se vam, da bodo sankcije, morebitne, – pri čemer sankcij ne more izrekat pravosodni minister, verjamem, da se tega zavedate – odvisne od tega, kakšen je obseg tega problema. V tem trenutku ne vemo, koliko zadev bo zaradi tega padlo. In še enkrat na to, da bi vsi organi delali več, bolje in hitreje predvsem pa bolj transparentno, je odgovor tudi sprememba procesne zakonodaje, sicer se boste čez dve, tri, štiri ali pa pet let pogovarjali o istih stvareh.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Branko Grims, imate željo po postopkovnem predvidevam?
Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Konkretno pri primeru gospoda Kanglerja je takrat prišlo do ustavnopravne presoje, ki je stvari osvetlila potem tudi z ustavnopravnega vidika. Nekatera relevantna dejstva je Ustavno sodišče zapisalo še v nekatere odločbe celo kasneje, tako da je bila zdaj tukaj stvar popolnoma jasna. Tudi tukaj se ne govori samo o delovanju enega dela sistema, ampak sistema kot celote. Glede na vse, kar ste povedali, je pač očitno, da se o kakšni odgovornosti zaenkrat niste pripravili niti pogovarjati niti razmišljati, zato bo moj proceduralni predlog, da se vi osebno in seveda

vsii ostali udeležite seje o interpelaciji in da tam o tem zelo resno spregovorimo, kajti vprašanje odgovornosti je nekaj, kar je zagotovo najhujši problem te družbe, ko gre za delovanje sistema kot celote. Kakšne dodatne razprave najbrž na to temo pa v tem trenutku ne želite, kajti imeli bomo strokovni del, tega bomo opravili na komisiji, in imeli bomo razpravo o odgovornosti, takrat bomo pa tudi videli, ali ima beseda odgovornost v tej družbi in v tem parlamentu pravo besedo, in samo upam, da bodo to vsaj takrat pospremila prava dejanja za uveljavitev odgovornosti, še bolje, mnogo bolje pa bi bilo, če bi se odgovornost že uveljavila na vseh nivojih do takrat. Potem seveda tudi tista razprava ne bi bila več v taki obliki niti potrebna. Za družbo bi bilo to najbolje.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Branko Grims, če sem prav razumel, ne izkoriščate potem postopkovnega predloga in ne dajete razprave na glasovanje.

Nadaljujemo s poslanskim vprašanjem gospoda Jana Škoberneta, in sicer ministru za infrastrukturo, dr. Petru Gašperšiču, ki pa je danes upravičeno odsoten.

Izvolite, gospod Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani gospod podpredsednik. Spoštovana ministrica in minister, kolegice in kolegi!

Vsi, ki se večkrat tedensko, včasih tudi večkrat dnevno vozimo po cesti in cestah, kjer manjka tretja razvojna os, se seveda o tem, kdaj bo in kako nestrpno jo pričakujemo, pogovarjamo tako rekoč na dnevni bazi. Kolega Ranc s Koroške bo to seveda zelo dobro vedel. In te dni, ko smo se v okviru obiska Socialnih demokratov v Beli krajini, v Metliki in Črnomlju, pogovarjali o razvojnih potencialih te regije, smo seveda ugotavljali, da brez ustrezne logistične podpore, vsakršna debata na nek način odpade, ker sta Slovenija, Evropa ta trenutek v položaju, ko imamo gospodarsko rast, ko se veliko investira, investirajo tudi poslovneži, nosilci kapitala iz drugih kontinentov in ključno vprašanje v tej tekmi do naslednjega padca, je seveda, kdo bo dovolj učinkovito sposoben pridobiti dovolj ljudi, dovolj delovnih mest, dovolj produktov in nenazadnje minister za gospodarstvo, ki sedi danes z nami, bo znal povedati, dovolj učinkovito izkoristi tudi potencial reindustrializacije, ki jih ta država ima. Podpisana sta oba protokola glede časovnice izgradnje tretje razvojne osi, tako v njenem južnem kot v njenem severnem kraku. To nas seveda veseli, ker govori v prid temu, da bomo tako na Šaleškem koncu, na Koroškem, v Beli krajini in na Dolenjskem lahko izkoristili potencialne, ki jih lahko ponudimo, lahko ustvarili nova delovna mesta. Me pa kolegi in kolegice, tudi ljudje iz terena, denimo državni svetnik Samir Khalil opozarjajo, da v proračunu številke ne sledijo podpisanim protokoloma in da je težko ta trenutek z optimizmom zreti na

časovnico izgradnje tretje razvojne osi, ko pa v naslednjih dveh letih, vsaj tako je videti, ne najdemo denarja, ki bi tovrstne podpise teh protokolov ustrezno podprl.

Zato je moje vprašanje ministru za infrastrukturo, ob tem mu želim vse dobro na službeni poti:

Kdaj se bodo začele prve gradbene aktivnosti tako na južnem kot na severnem delu?

Kje in kako bo država zagotovila ustrezen denar bodisi znotraj DARS, ali je tam dovolj še limita za zadolževanje, je to izpopolnjeno ali ne, da bo do vzpostavitve tega, na nek način enega zadnjih razvojnih krakov, ki nam v državi še manjka, prišlo čim prej?

Verjetno je poudarek, da to na obeh delih, južnem kot tudi severnem, ljudje krvavo potrebujemo in potrebujejo, odveč ponavljati. Se zahvaljujem ministru za odgovore. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Želite ustni ali pisni, sem mogoče preslišal? Ustni.

Nadaljujemo. Dr. Franc Trček bo postavil poslansko vprašanje ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anji Kopač Mrak ter ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo gospodu Zdravku Počivalšku.

Dr. Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo. Malo sem presenečen, ampak ogromno jih je očitno obupalo, glede na listo, ki jo imam jaz. Lep pozdrav ministrici in ministru!

Začel bom nekoliko osebno. Pretekli teden so bili eni veseli, da me ni v bajti, drugi so bili žalostni. Z neko malo delegacijo Državnega zbora sem bil na letnem zasedanju OECD, parlamentarne dimenzije, če se tako izrazim, v Parizu in cel četrtek smo namenili proračunu – transparentnost proračuna, vključevan je ljudi v pripravo proračunov, vplivi lobijev, ne le gospodarskih, tudi kakšnih globalnih in regionalnih NGO pri oblikovanju proračunov. Tam sem opozoril na dve zadevi, ki pa običajno ljudje težko razumejo, ko to povem, ker nekako proračune se preveč gleda samo skozi številke in s pozicij ministrov in ministric skozi neke indeksacije, kar je seveda malo logično, ali bo eden dobil več, ali bo drugi dobil manj, vsak bi rad poštimal svoj resor. Ampak kaj so v bistvu proračuni? Jaz pravim, proračun je v bistvu zgodba o neki družbi. V proračunu vidiš tudi, kje smo zamočili, kaj bi lahko šlo boljše, kakšno je stanje. Iz proračuna, če ga znaš brati, žal obstajajo kakšni župani, ki ga tudi po par letih ne znajo, ampak večina ni takih, tudi znaš prebrati in vidiš, kam bomo šli. Ob seveda transparentnosti proračunov, kjer na neki, bom rekel, bazični ravni v Sloveniji nimamo problemov, saj so to javno dostopne zadeve, ampak sem tudi tam opozoril, moramo govoriti tudi o, bom rekel, nebralnosti teh proračunov. Slovenski državni proračun je en velik kup

papirja, ki ti pade na nogo, pa boš imel zvin, je morje nekih tabel. Jaz sem nek prvi proračun mogoče celo over scrutinizing, če se izrazim v angleščini in sem bil malo zgrožen, evo, govorec pred mano, moj bivši študent, je govoril o proračunu in o tem, kaj kolega Kalil, iz dodiplomskih let, s faksa ga poznam, pravi o tretji razvojni osi.

In da mi ne bo zmanjkalo časa, v prvi rundi sprašujem pomembno ministrico in ministra:

Kje je zgodba našega proračuna?

Ker jaz ga v zadovoljivi meri ne vidim. Zakaj sprašujem vaju dva, lahko bi koga drugega? Ker sta vajini ministrstvi ministrstvi, kjer se prelamljata delo in kapital. Kakorkoli že obračamo, gre za ključni področji, s katerih se navsezadnje polnijo tudi vsi štirje proračuni in tudi kohezija. Upam, da mi boste malo zgodbe povedali in sem zelo prizanesljiv kot opozicijski poslanec, da vas tako lepo sprašujem. Hvala

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Spoštovana ministra, kdo bi želel kot prvi?

Dr. Anja Kopač Mrak, izvolite, imate besedo.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala, spoštovani podpredsednik, za besedo.

Spoštovani Trček, hvala za vprašanje. Jaz malo razumem, da ste pod vplivom razprave na OECD, ki je vedno malo širša in pač pogledaš na proračun lahko tudi drugače kot skozi številke, ki so tu po navadi v ospredju. Ko gledamo tako pripravljenemu proračunu na Vladi kot tudi v Državnem zboru predvsem postavke, ki so interesantne tako, kot ste ugotavljal, gleda se indeksacija. Dejstvo glede proračuna, morda še širše, je, da se pač tisto, kar ustvarimo, razdeli in znotraj tega se vidijo prioritete. S tem se absolutno strinjam in dejansko je problem proračunov ali pa proračunskih razprav vsako leto zaradi tega, ker po navadi gledamo samo indeksacijo, realizacijo in ostajamo torej znotraj danih okvirjev posamezni resorji. Tukaj znotraj je pač prav to, da se vidi morda tam, kjer je nekaj bistveno več denarja napram preteklemu letu, da so pač tisto prioritete Vlade, ker tja potem pač tisto več denarja, kar je več ustvarjeno, da. Morate pa vedeti, na primer resor MDDSZ, ki je eden večjih poleg šolstva, če rečemo, zaokroža milijardo, milijardo pa pol razdelimo, je, mislim da, 87–89 % je zakonskih obveznosti, torej je manevrskega prostora, kot smo imeli prej na primer razpravo o tem, da bi ministrstvo dalo več za investicije v javno socialno varstvene zavode, da bi ministrstvo naredilo, je dejansko možno prerazporejati, če gledaš samo resor MDDSZ ali kolega Počivalška, je v bistvu samo, da nekaj znotraj svoje politike vzameš in daš drugam. Zato je tako pomemben proračun kot celota. Transparentnost v tej zgodbi, mislim, da je. Tako kot imamo mi razpravo v Državnem zboru, so

tudi proračuni javni. Je pa ena, morda tudi z vidika te razprave, ki jo imamo danes, pomembna. Ko mi gledamo proračune in razrez sredstev, ne smemo pozabljati, da je država dolžna zagotoviti sredstva za izplačilo vseh zakonskih pravic in da se včasih, če pogledate potem, kakšne so razlike med sprejetim proračunom, sprejet je bil na primer 2016 in potem realizacija proračuna 2016, jaz vam povem, za naš resor smo realizirali kar nekaj milijonov več, kot nam je bilo v samem proračunskem razrezu dano, ker je pomembno, da država zagotavlja vse zakonske pravice, izplačila. Razen seveda, če bi se politika odločila in bi bilo v Državnem zboru sprejeto, da bi se poseglo v posamezne zakonske pravice, ampak to se vsaj na področju sociale ni zgodilo.

Jaz ne vem, dam še mojemu kolegu možnost, če ima kaj za dodati glede proračuna na to.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Minister Zdravko Počivalšek, izvolite.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Spoštovani predsedujoči, gospod poslanec!

Jaz sem sicer dal pisno vprašanja o Slovenskem podjetniškem skladu, ampak v okviru tega proračuna moram povedati, da imamo neko solidno osnovo, čeprav nismo nikoli zadovoljni z njim, da tiste naše glavne naloge kljub vsemu izvajamo. Področju našega delovanja je široko, raziskave, razvoj, inovacije na eni strani, zakonodajni okvir na drugi. Moram reči, da sem zadovoljen s tem, ker smo lahko naredili pri realizaciji na področju tujih neposrednih investicij, da smo se na nek način trdo, ampak kljub vsemu prebili pri podpori vseh aktivnosti na problemskih območjih. Znotraj tega imamo pa tri organe v sestavi, ki na nek način služijo podporo izvajanju gospodarske aktivnosti, to so Slovenski regionalni razvojni sklad, Slovenski podjetniški sklad in pa agencija SPIRIT, kot centralna agencija za spodbujanje tujih neposrednih naložb. Moram reči, da če nekaj besed namenim Slovenskemu podjetniškemu skladu, da je v pripravi poslovni načrt za 2018 in da ga bo nadzorni svet obravnaval koncem oktobra tega meseca. Delovanje Slovenskega podjetniškega sklada, moram povedati, da ni financirano iz proračuna Republike Slovenije. V proračunu Republike Slovenije pa so zagotovljena sredstva za financiranje zagonskih spodbud za podjetja na področju inovativnih podjetij, rabe lesa, kulture, kreativnega sektorja v višini 3,5 milijonov evrov. V letu 2018 se nadaljuje izvajanje vsebinske podpore pri prejemnikih semenskega kapitala in za to bodo zagotovljena sredstva v višini 350 tisoč evrov iz evropske kohezijske politike. Poleg tega pa Slovenski podjetniški sklad izvaja garancije za bančne kredite, subvencije, obrestne mere in mikro kredite iz sproščenih sredstev.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Franc Trček, izvolite, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Dobro, bom kar odkrit. Jaz sem malo zanalašč to vprašanje postavil, kot rebus, da vidim, kako si boste odgovorili. Dejstvo je, lahko priznam, da sem se tudi z dr. Žarničem pogovarjal na OECD o tej naši strategiji 2030 in malo mi je tukaj čudno, sem mislil, da bo vsaj gospod Počivalšek, ker se mi zdi, da še njegove telice v času nočnih morah sanjajo mene in tisto strategije pametne specializacije, to sem mislil s tem, ne podjetniški sklad. Zakaj? Vsak, ki se malo bolj resno ukvarja s politiko, seveda ve to, kar sta govorila. Proračuni, vsi so v veliki meri zaštrikani z obveznostmi, ki jih nalaga ta hiša, včasih premalo o tem tudi razmišljamo. Sočasno seveda pa imajo neko fleksibilnost, to je ta nadrealizacija, če se tako izrazim, kot je rekla stanovska kolegica. Kaj mene moti? Seveda bo opozicija vedno kritična do proračunov, to je opis naših del in nalog. Moti me, da se bo sedanja vlada hvalila, da bomo imeli, koliko, 50 plusa, tam nekje, milijon. Veste, mogoče ne bi bilo slabo, da bi bilo tega plusa samo 10, pa bi tistih 40 milijonov porinili v strategijo pametne specializacije, v to, kar smo prej govorili, smo starajoča se družba, pa v bistvu, koliko že, 14 let nismo naredili enega resnega doma starejših občanov ali upokojevcev. Tako jaz v bistvu gledam na proračun in zdi se mi, če so že ministrici in ministri ujeti v vsakdan, da moramo vsaj mi, ki navsezadnje določamo proračun, ne ministri, ne Vlada, ne izvršilna oblast, izvršila oblast izvršuje, vi ga predlagate. Ta hiša je hiša, kjer se izvrši debata o proračunu. Zdi se mi, zato sem postavil to vprašanje, da se tega končno začnemo zavedati in da sami »odderogiramo« Državni zbor in tudi nekoliko bolj resno odpremo vsebinsko razpravo o proračunu.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Spoštovana ministra, želi še kdo dodati? Ugotavljam, da ne.

Gospod Trček, imate besedo. Želite najverjetneje podati postopkovni predlog? Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Ja, seveda želim podati postopkovni predlog, da opravimo to razpravo, ker po navadi – kaj se potem zgodi? V praksi se zgodi, da je takšna in drugačna opozicija. Recimo, ko smo mi prišli v parlament, sem rekel, glejte, v Levici, takrat v Združeni levici ne bomo pisali proračunskih amandmajev glede mostov, odsekov cest in tako naprej. Jaz se z vlakom vozim na šiht, jaz lahko napišem toliko amandmajev, da bomo dva dni obdelovali samo moje amandmaje, kar seveda je pomembno, ampak je treba mogoče reševati na drugačen način, kar, evo, kolega Lah tam sedi, največkrat skupaj opozarjava. Zdi se mi, da je

pomembno stopiti par korakov stran in navsezadnje proračun gledati holistično. Nekoč je bilo popularno govoriti, da bomo imeli projektni proračun, nek bivši finančni minister je o tem dosti govoril, pa so rekli, joj, nehaj s tem težiti, dajmo ostati pri indeksaciji. Ampak se mi zdi iz te zgodbe, kot jo jaz berem, če se dotaknem samo mojega malo ožjega področja, edino, kar malo ven štrli, je, ja, dali bomo za železnice. Super, fino. Ampak potem se morava z gospodarskim ministrom vprašati, ali to pomeni, da se bo zdaj ta denar tako zavrtel, pa da ga bo šla večina v Siemens, ali se bo denar tako zavrtel, da ga bodo več dobila slovenska podjetja, ki ne bodo naredila finančnega ali kakšnega drugačnega prestrukturiranja kot Henkel v Mariboru in bo na ta način tudi slovenski bodoči proračun ne glede na vlado, katera bo, nekoliko bolj debel, če se tako izrazim. Zdaj upam, da se ne bo z Magno zgodilo srednjeročno to, kar nam je Henkel naredil v Mariboru. Ampak veste, to ni nič tako novega. Pasti globalizacije je bila ena knjiga sredi devetdesetih let, ko so se direktorji največjih nemških firm hvalili, da do leta 2000 ne bojo nič več plačevali davkov v Nemčiji, ampak da bodo to vse globalni pretelovadili. Ampak po navadi, kot se reče v Mariboru, ko pa prideš v bulo, potem pa morajo Državni zbor in ljudje socializirati izgube. Se mi zdi v tem kontekstu, razmisleku, kako smo v veliki meri, dajmo reči od leta 2004 do 2014 ali 2015 zavozili to državo, moramo razmišljati tudi o proračunu. Jaz upam, da me boste podprli, čeprav sem realistični pesimist in glede na sedanjo koalicijo se bojim, da ne, da se opravi neka ta bolj vsebinska splošna razprava. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa. O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri v okviru glasovanj.

Gospa Jelka Godec bo postavila poslansko vprašanje ministrici za zdravje, gospe Mariji Milojki Kolar Celarc.

Izvolite, gospa Godec.

JELKA GODEC (PS SDS): Najlepša hvala.

Gospe ministrice za zdravje Milojke Kolar Celarc ... no, zdaj je prišla. Lahko postavim vprašanje ali naj počakam, da se gospa ministrica usede? Namreč, nima smisla govoriti v steno, če minister ne posluša.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Kar izvolite, gospa Godec, mislim, da lahko. / oglašanje iz dvorane/

JELKA GODEC (PS SDS): Aja, ministrica je že vnaprej vedela. Dobro. Moje vprašanje se nanaša na skupno javno naročilo za žilne opornice, ki je bilo zaključeno po mojih podatkih nekje konec meseca avgusta. Namreč, 7. septembra 2017 je bila novinarska konferenca Ministrstva za zdravje, kjer so predstavniki ministrstva, gospod Glažar s strokovnimi

sodelavci in pa Ministrstvo za javno upravo predstavili, kako je potekalo to javno naročilo. Takrat je bilo na tej novinarski konferenci s strani enega izmed strokovnih sodelavcev na javnem razpisu, to je dr. Noča, predstavljenih, mislim da, pet točk, kolikor sem si zapisala, kako naj bi ministrstvo oziroma Vlada delovala naprej po tem javnem naročilu, ki je bilo, po besedah Ministrstva za zdravje, razveljavljeno, kajti vsi dobavitelji so ponudili višje cene oziroma večina je ponudila višje cene, kot so bile zahtevane na javnem razpisu.

Mene zdaj zanima gospa ministrica:

Kaj ste od takrat, od 7. 9. 2017, naredili na tem področju?

Ali ste izpolnili katero izmed točk?

Predlagano je namreč bilo, da naj se obvesti multinacionalke o aroganci dobaviteljev, ki so ponudili višje cene na javnih razpisih, potem, da se, da Vlada nekako uradno obvesti ustrezne organe Evropske komisije o dogajanju v Sloveniji na področju javnih naročil, da se pokliče slovenske dobavitelje na razgovor glede presejanja cen, za kaj je do tega prišlo oziroma jih opozori na nesprejemljivo aroganco glede tega, torej prijave na javni razpis, potem naj se objavi ponovni razpis in se oblikuje cene enako, kot je uradni podatek za Švedsko, ki ga je dobilo tudi Ministrstvo za zdravje, in pa da naj Ministrstvo za zdravje takoj obvesti vse bolnišnice o cenah ponujenih stentov in se zahteva nekako od vodstev bolnišnic, da od dobaviteljev zahtevajo oziroma pričakuje se, da dobavitelji ponudijo iste cene kot so v UKC Ljubljana, kjer naj bi bile sedaj trenutno najnižje.

Glede na to, da je bilo to na novinarski konferenci izpostavljeno in da je bilo s strani ministrice za zdravje predstavniku obljubljeno, da se bodo te točke izvedle, kajti ministrica naj bi že izvajala preko bilateralnih pogovorov z drugimi državami tudi podobne zadeve, torej pogovarjanje, da gre za segmentacijo trga, da nismo nekako na enotnem evropskem trgu, me zanima gospa ministrica, kaj ste na tem področju naredili glede teh petih točk, mislim, da jih sami tudi imate pred seboj oziroma veste o čem govorim.

Prosim, če lahko poveste:

Kakšni so bili ukrepi Ministrstva za zdravje, Ministrstva za javno upravo oziroma vlade v celoti?

Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima ministrica za zdravje, gospa Marija Milojka Kolar Celarc. Izvolite.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Spoštovani! Hvala za vprašanje. Spoštovani podpredsednik Državnega zbora!

Glede postopkov oddaje skupnega javnega naročila za žilne opornice je bila 1. septembra sprejeta odločitev, da se za nobenega od petih sklopov javno naročilo ne odda, ker nobena od prejetih ponudb ni bila

dopustna oziroma popolna. Kaj so bili razlogi za zavrnitev vseh ponudb? Prvenstveno so bili to višje cene stenta, odpogojevane najvišje cene v javnem naročilu ali pa neizpolnjevanje posameznih ponudnikov, tako imenovanega pogoja randomizirane študije. O tem lahko povem malo kasneje, kaj pomeni. Postopek danes ni še formalnopravno zaključen, zaradi vloženega zahtevka za revizijo, ki ga je vložil ponudnik KEFO, d. o. o. MJU je zahtevek vlagatelja s sklepom zavrnil dne 20. 9. 2017 in zadevo skladno z zakonom takoj odstopil v nadaljnje reševanje Državni revizijski komisiji. Kljub temu, da je MJU takoj naslednji dan, se pravi 21. septembra, odpremil sklep, je pooblaščenca odvetniška družba vlagatelja zahtevka za revizijo sklep dvignila šele 2. oktobra, se pravi na skrajni rok, ko se dvigujejo te pošiljke, in nato je 5. oktobra vlagatelj tega zahtevka za revizijo po svojem pooblaščenca zoper Ministrstvo za javno upravo vložil pritožbo. O vlagateljevem zahtevku za revizijo in njegovi pritožbi mora sedaj odločiti pristojna Državna revizijska komisija. Dokler o zadevi dokončno ne odloči pristojni revizijski organ, s postopkom oddaje predmetnega javnega naročila, kot veste, v skladu z zakonom ni dopustno nadaljevati. Takoj, ko bo MJU dobil odločitev Državne komisije, bomo izvedli nadaljnje aktivnosti, vezane na oddajo predmetnega naročila. To je o tem, o katerem smo mi tudi seznanili javnost, kaj bomo, ko bo zadeva pravnomočno zaključena, nadaljevali. To so, da bomo osnovne matične ali pa če hočete principale proizvajalce stentov preko diplomatske konzularne mreže pisno seznanili s potekom neuspešnega javnega naročanja in pa seveda tudi z razlogi, ki so privedli do tega. Predvsem bo izpostavljen pogoj sprejemljivih cen stentov za slovenske bolnišnice, ki je bil oblikovan na podlagi dokumentirano dostopnih cen na Švedskem. Zaradi tega bomo na proizvajalce apelirali, da upoštevajo objektivne pogoje, ki jih je postavila Slovenija v svojem izvedenem javnem naročanju. Po pravnomočnosti odločitve bomo skupaj ministrstvo za javno upravo in zdravje izvedli seveda nov postopek javnega naročanja. To posledično seveda pomeni, da bojo bolnišnice, ki jih je trenutno pet, zdaj pa tudi Novo Mesto, torej šest, ki imajo katetrške laboratorije, nabavo stentov v tem času vršilo po obstoječih sklenjenih pogodbah. Za primer novih postopkov so katetrski laboratoriji seznanjeni tudi s cenami iz neuspešnega skupnega javnega naročanja. Novo javno naročilo stentov bo objavljeno tako na slovenskem portalu javnih naročil kot tudi na EU portalu, kot je bilo tudi v prvem primeru, pri čemer bo enako zagotovljeno, da bo tako objava v slovenskem in angleškem jeziku. In to dejansko pomeni, da bo ponovno naročilo brez nekih bistvenih sprememb glede vsebine in pa predmeta naročila. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Jelka Godec, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora. Izvolite.

JELKA GODEC (PS SDS): Ministrica, govorimo o dveh zadevah. Jaz vas nisem spraševala, zakaj niste izvedli postopka oddaje javnega naročila. Razumem, nekdo se je pritožil in te zadeve pač morajo iti po postopkih, ki jih zahteva zakonodaja. Jaz vas sprašujem, ali ste o aroganci prijaviteljev oziroma dobaviteljev obvestili principale oziroma proizvajalce, ker najvišje ponujene cene dobaviteljev bodo ostale oziroma so dejstvo, so dejstvo. In ne glede na to, kaj bo Državna revizijska komisija rekla, te cene so dejstvo, gospa ministrica, in jaz vas sprašujem, ali ste, zdaj odgovor sem sicer dobila, niste obvestili torej še vedno ne multinacionalk, vi pa ste šli 7. 9., 6 dni po odločitvi javnega naročila na tiskovno novinarsko konferenco, kjer ste se javno pohvalili, kako boste izvajali to oziroma kako rigorozno boste postopali do dobaviteljev, ki so se arogantno tudi z dvakrat višjimi cenami prijavili na javno naročilo. Zdaj pa vi meni govorite, da tega ne boste izvajali, dokler Državna revizijska komisija ne odloči, ali je šlo za pravilnost ali nepravilnost. Najvišje cene oziroma cene prijaviteljev, dobaviteljev ostajajo, gospa ministrica. In mene zanima – pa ne mi o randomiziranih študijah govoriti, ker nimajo veze z tem, kar se zdaj jaz sprašujem –, zakaj niste šli v postopek, v to, kar ste obljubili 7. 9., 6 dni po odločitvi na javnem razpisu na novinarski konferenci, čeprav danes govorite, da postopek še ni zaključen, vi pa ste novinarsko imeli že pred zaključkom postopka? Gospa ministrica, zakaj ste šli 7. 9. na novinarsko konferenco in s temi petimi točkami dr. Noča zavajali javnost, celo njemu dali besedo, naj on pove kot zdravnik, kaj mora Vlada narediti? Da vas v tem trenutku ne vprašam, če vam ni nerodno, da to en zdravnik govori.

Zakaj torej niste ali ste od ostalih bolnišnic zahtevali, da se cene prilagodijo UKC Ljubljana?

Zakaj niste kljub odločitvi še vedno, ker cene so jasne, obvestili multinacionalk o dobaviteljih v Sloveniji?

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Spoštovana ministrica, izvolite, imate besedo.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala za dopolnilno vprašanje.

Jaz spoštujem zakone, ki veljajo v Sloveniji. Vi dobro veste, dokler niso končani vsi postopki, vključno z vsemi pritožbami, revizijami in dokončno odločitvijo Državne revizijske komisije, ne moremo ukrepati oziroma izvajati ostale aktivnosti. Smo pa šli seveda v tiskovko zaradi tega, da obvestimo javnost, kaj se je dogodilo v primeru tega skupnega javnega naročila.

In še nekaj, gospa Godčeva, vi operirate s cenami, po katerih so se nabavljali stenti pred začetkom mojega mandata. Vi dobro veste pa tudi v Intravizorju, kjer so vse nabavne cene vseh stentov, če pustim po strani, koliko in kaj ustrezajo tehničnim pogojem in elementom, bistveno nižje, kakor so se te stenti nabavljali pred začetkom mojega mandata. Tako, da ne moremo govoriti da bodo bolnišnice tudi v nadaljevanju kupovale stente po teh visokih cenah iz leta 2013, pa še nazaj. Sami dobro veste, ve se tudi za UKC, da so uspeli izpogajati že bistveno nižje cene. Ampak to, kar sem rekla, da bom obvestila principale, mimogrede, večkrat sem že povedala, da tudi že v mnogih drugih razpisih, ki smo jih sami peljali, smo dejansko obveščali in tudi poklicali tudi osnovne proizvajalce znotraj Evropske unije, ali se bodo prijavi na razpis. Odgovor je vedno bil, če je sploh bil: »Imamo svoje zastopnike in predstavnike v Sloveniji. Torej, obrnite se na njih.« Treba je vedeti, da so pač v določenem delu to poslovna pravila, po katerih poslujejo ponudniki. Še enkrat, nobena od teh bolnišnic, ki imajo danes katetrske laboratorije, ne kupuje stentov po teh cenah, za katere je vaša preiskovalna komisija delala pregled oziroma analizo.

Še nekaj je treba pogledati, da do tega, da smo pripravili skupni javni razpis, nihče v tej državi ni pripravil medicinskotehničnih pogojev in standardov, kakšne stente bomo nabavljali oziroma kupovali. Prvič je bilo to zdaj narejeno, ker je bila to tudi osnova poleg cene, kakšne strokovne in medicinske kriterije morajo izpolnjevati ob ustrezni ceni v skupnem javnem naročilu. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Godec, imate besedo, da podate postopkovni predlog. Izvolite.

JELKA GODEC (PS SDS): Ministrica, še enkrat, očitno me sploh ne poslušate. Jaz nisem govorila o nobenih cenah, nobenih cen nisem izpostavljala, nisem govorila niti o preiskovalki. Vi govorite, češ, da jaz izpostavljam cene, ki so bile ugotovljene leta 2013. Jaz ne vem, od kod vam to. Jaz vas sprašujem o skupnem javnem naročilu za žilne opornice, izvedenem leta 2017. In nič drugega. Zdaj, izmikanje, češ, da jaz navajam neke stvari, ki jih sploh nisem, ne vem, o čem ima smisel. Gospa ministrica, če spoštujete zakonodajo in tako naprej, vse, kakor je treba, potem boste to verjetno v razpravi, jaz upam, da bo ta predlog sprejet, tudi pojasnili, kako skupna javna naročila na drugih področjih tečejo, ne samo na žilnih opornicah. Jaz sem vas spraševala – zakaj? Kljub temu, da so cene dobaviteljev jasne, niste obvestili multinacionalk, ker zadeva ne bo spremenjena po odločitvi Državne revizijske komisije popolnoma nič. Dejstvo bo, dobavitelji so ponudili tudi dvakrat višje cene, kot ste jih vi na javnem razpisu zahtevali oziroma sta zahtevala ministrstvo za

zdravstvo in pa javno upravo. Torej, gospa ministrica, nihče ne govori za nazaj, za leta 2014, 2013, ampak za leto 2017, ko ste vi ministrica in ste vi odgovorni za te zadeve. Če ste se lahko 7. 9. na novinarski konferenci hvalili, kako ste uspeli s tem ali pa ne uspeli s tem javnim naročilom, potem tudi prevzemite odgovornost tudi za to, da ste na novinarski konferenci oziroma so vaši predstavniki podprli pet točk dr. Noča in da ste se vi že pred tem bilateralno dogovarjali z drugimi ministri, verjetno z ministri, no, o tem, kako multinacionalke delujejo na evropske trgu, da je za Slovenijo višja cena in da se s tem pogovarjate tudi z drugimi državami. 7. 9. ste se torej lahko pohvalili na novinarski konferenci, kako ste uspešni, danes pa mi govorite, da ne morete zadev sproducirati, ker je prišlo do pritožbe na Državno revizijsko komisijo. Še enkrat, jaz mislim, da o delu ministrice za zdravje Milojke Kolar Celarc in pa tudi o tej odgovornosti in o skupnih javnih naročilih bi bilo treba opraviti konec koncev tudi javno razpravo, da se ljudem končno enkrat pove, da ministrstvo tisto, kar ministrica razlaga, kako uspešna so skupna javna naročila, da se pokaže, da v bistvu niso in da do zdaj na teh skupnih javnih naročilih niso bili uspešni razpisi in da tudi cene, ki so se znižale, definitivno niso bile na ravni evropskih cen. Kar se pa tiče tega, da bolnišnice ne nabavljajo po istih cenah, je pa spet drugo vprašanje, ki se prav tako lahko skozi to razpravo tudi razvije. Namreč, katetrski laboratorij po Sloveniji nabavlja žilne opornice po zelo različnih cenah in ne za razliko 5 % ali 3 %, ampak z zelo višjimi procenti. To dobro veste. Jaz predlagam, da se opravi javna razprava o skupnih javnih naročilih na Ministrstvu za zdravje. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 17. oktobra, v okviru glasovanj.

Gospod Zvonko Lah bo poslansko vprašanje ministrici za okolje in prostor, gospe Ireni Majcen.

Gospod Lah izvolite, imate besedo.

ZVONKO LAH (PS NSI): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik. Lep pozdrav vsem ministricam, ki ste tukaj!

Poraja se nam veliko vprašanje glede na sprejemanje prostorske gradbene zakonodaje, kako bo Vlada oziroma država rešila lastništvo zemljišč občinskih cest na zasebnih zemljiščih, potek občinskih cest na zasebnih zemljiščih. Namreč do leta 2002 so občine kategorizirale približno 31 tisoč kilometrov občinskih cest, zdaj jih je že okoli 32 tisoč, od tega pa naj bi 23 tisoč kilometrov cest potekalo delno tudi po zemljiščih v zasebni lasti. Po zakonu o cestah, naj bi občine rešile to problematiko že v letu 2012. Kolikor vemo, ta problematika ni rešena. Občine imajo velike težave, investitorji, občani tudi težave, ker ne

morejo dobiti gradbenih dovoljenj, če dovozna cesta poteka po privat lastnini. Zato jaz sem mislil, da bo Vlada oziroma ministrstvo, vaše, pristojno za to, v tej spremembi zakonodaje vneslo notri rešitev, da bodo podobno rešitvi v Zakonu o gradnjah, ker se bo določena legalizacija lahko izvedla v kratkem in ustavnem postopku, da bo v ZUREP-2 tudi notri rešitev, kako naj občine rešijo to problematiko. Zdaj imamo sodno prakso tako, kjer pač sodišča upoštevajo Stvarnopravni zakonik in dajejo pravico lastnine nad javno koristjo. Za nepremičnino, ki je določena z določeno površino, se smatra, da je tudi lastnina tistega objekta, na kateri je last tega lastnika. Potem ko prihaja do odškodnin, so nenormalno visoke odškodnine, ki jih, prvič, občine ne morejo procesirati, samega postopka, niti nimajo denarja za plačilo, saj bi za vseh 23 tisoč kilometrov to stalo kar nekaj milijard vse občine, kompletni postopkih.

Zato me zanima:

Kako je to vgrajeno in kako misli Vlada to v prihodnje ali v doglednem času rešiti?

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Irena Majcen, ministrica za okolje in prostor. Izvolite.

IRENA MAJCCEN: Spoštovani podpredsednik Državnega zbora, hvala za besedo. Spoštovani poslanke in poslanci!

Spoštovani gospod Zvonko Lah, hvala za vprašanje. Predlog zakona o urejanju prostora temelji na dosedanji ureditvi področja razlastitve in omejitve lastninske pravice, kar pomeni, da izhajajoč iz ustave dopušča takšne posege v zasebno lastnino le v javno korist in proti odškodnini ali v nadomestilu v naravi. Podobno kot veljavna ureditev se gradnja ali prevzem cest navaja kot eden temeljnih razlastitvenih namenov. Obstoj javne koristi za ta namen pa je vezan na ustrezne prostorskoizvedbene akte. A za razliko o dosedanje ureditve, po kateri javne koristi za razlastitev ni bilo možno dokazati, če objekt oziroma zemljišča, ki so predmet razlastitve, niso bila načrtovana tako natančno, da je bilo moč prikazati na zemljiškem katastru. Ta naš nov predlog zakona pa omogoča, da se javna korist izkaže tudi v primerih, ko prostorski akti niso pripravljene s tako natančnostjo. Vlada ali občinski svet lahko v takih primerih ugotovita, da je na določeni nepremičnini gradnja objekta, za katerega sicer obstaja razlastitveni namen, nujno potrebna in je v javno korist. Ta možnost bo prišla v poštev predvsem v primerih starejših prostorskih aktov, ki zaradi pravil zakonodaje, na podlagi katere so bili sprejeti, niso bili pripravljene s stopnjo natančnosti, kot se sicer zahteva za izkazovanje javne koristi.

Glede izkazovanja javne koristi je treba opozoriti tudi na novo možnost, ki jo prinaša predlog zakona za objekte gospodarske javne infrastrukture, ki so že zgrajeni in evidentirani v

zbirnem katastru gospodarske javne infrastrukture. Za tovrstne objekte in omrežja se javna korist šteje za izkazano že po samem zakonu. Prav tako pa se za izvedbo razlastitvenega postopka v takih primerih uporablja nujni postopek.

Predlog zakona za razliko o vseh dosedanjih ureditev ponuja tudi možnost, da se razlastitveni postopek začne na podlagi zahteve razlastitvenega zavezanca in ne le upravičenca, kot to velja sedaj. Tako bodo lahko tudi lastniki nepremičnin, ki so obremenjene z javno infrastrukturo in objekti grajenega javnega dobra, lahko zahtevali, da se stvarno pravna razmerja uredijo, kadar sporazumen način ureditve ne bo možen.

Predlog zakona vsebuje tudi pravilo, ki ga je uzakonil Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor, po katerem se razlastitveni postopek uvede z nesuspenzivnim sklepom in ne z odločbo, razširja pa se na vse razlastitvene postopke.

Nenazadnje je treba izpostaviti še predlog amandmaja k dopolnjenemu predlogu gradbenega zakona, po katerem bi se le za novozgrajene objekte zahtevala minimalna komunala oskrba, ne pa tudi za obstoječe. S tem naj bi se odpravile težave v postopkih izdaj gradbenih dovoljenj po veljavnem zakonu, ki se nanašajo na problematiko kategoriziranih javnih cest v zasebni lasti.

Navedene novosti in nadgradnje ureditve bodo vsekakor vplivale tudi na vprašanja urejanja stvarnopravnih razmerij na področju kategoriziranih cest, ki potekajo po zasebnih zemljiščih. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Zvonko Lah, imate besedo za dopolnitev odgovora, da zahtevate. Izvolite.

ZVONKO LAH (PS NSI): Hvala.

Ja, zelo lepo se sliši, ampak veste, hudič je v podrobnosti, kako to sprocesirati. Problem še vedno ostaja glede razlastitve. Prostorski akt, izveden na natančnost zemljiške parcele, ne zadostuje, ker se parcelacija ne da brez lastnika izvesti, brez podpisa lastnika se ta parcelacija ne da izvesti. Do zdaj lahko samo država za svoje linijske projekte to naredi in te spremembe v tem zakonu ni.

Ker je problematika tako pereča, je tudi Državni svet na novo, mislim da, v petek vložil zakon in oni poznajo tudi novo zakonodajo, prostorsko in gradbeno, pa so šli vložiti zakon, s katerim je nujno to rešiti. Veseli me, da je prišel tudi minister ta čas, ki je zadolžen za lokalne skupnosti, ker to ni rešeno. Ne moreš nikogar razlastiti, če ta ne pristane na parcelacijo. Razlastiš lahko samo s parcelo, s točno površino, ki je določena s parcelacijo. Če tega ni, se to ne da.

30. 3. 2015 je imel Državni svet posvet na to temo, so bili vsi deležniki, od tega je 2 leti pa pol in se ni nič zgodilo. Do sedaj nič. In po

mojem tudi ta zakonodaja ne bo rešila, kako sprocesirati to zadevo. Bo padlo na Ustavnem sodišču. Tudi ta predlagani zakon, kolikor vem, ne bo šel skozi, mogoče že Zakonodajno-pravna služba. Jaz sem takrat na tem posvetu imel svoj prispevek, kjer smo skupaj z občinami določili proces, kako naj bi zgledalo, da bi zadeva šla skozi, pa vam ga zdaj dam... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa. Če prav razumem, lahko nadaljujemo s poslanskimi vprašanji. / oglašanje iz dvorane/ Želite odgovor?

Gospa Irena Majcen, želite kaj dodati? Izvolite, imate besedo.

IRENA MAJCEN: Če najbolj iskreno povem, imam občutek, saj mogoče nisem prav poslušala, da nisem bila nič vprašana, ampak mi je bilo povedano, da te naše rešitve ne bodo pripomogle k drugačnemu, učinkovitejšemu izvajanju ureditve lokalnih, občinskih cest v prostorskih aktih oziroma zapisom zemljiške knjige. Glede na to, da sem se sama s to tematiko ukvarjala na občini, gospod Lah, si sama upam trditi, da se v mnogih primerih z lastniki zemljišč da dogovoriti in uskladiti ustrezen postopek. Navedla sem tudi, da prostorski akti starejšega datuma nimajo zarisanih mej občinskih cest do parcele natanko, ampak so lahko v tem predlogu našega zakona zadostna osnova za izvedbo razlastitve. Najlepše je, če se stranka, torej lastnik zemljišča, in občina dogovorita. Takrat potem odpade tudi razlog, zakaj nekoga ni na ugotavljanju meje oziroma na razmejitvi. Sama še vedno trdim, mislim, da sva o tem že tudi govorila, da je lastnina, zapisana po letu 1991 v ustavo, varovana, in da smo včasih imeli, v času pred letom 1991 drug sistem, ki nam je pač govoril, da so ceste naše. Torej gre pravzaprav za ureditev nekega stanja, ki je nastajal skozi desetletja do leta 1991, in da so se takrat ceste in še pravzaprav kar celotna komunalna infrastruktura gradili po zemljiščih, ki so bili v privatni lasti. Jaz sama vem, zagotavljam, da če je tudi na občini volja, se z lastniki da dogovarjati. Včasih te volje res ni. Takrat pride pa na vrsto razlastitev, ki ponavadi ima za seboj tudi velike finančne posledice, mnogo večje, kot pa če je dogovor obojestranski. Dvomim, da bo nekakšna druga razlastitev, ki bo obšla pravice lastnikov zemljišč, zdržala na Ustavnem sodišču. Če vi meni razlagate, da ta naša uredite ne bo, jaz pač pravim, da je lastnina tako visoko varovana, da Ustavno sodišče prav gotovo ne bo odstopilo od tega. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa, gospa ministrica.

Vidim, da gospod Zvonko Lah želi podatki postopkovni predlog. Izvolite.

ZVONKO LAH (PS NSI): Tako je, jaz bi izkoristil to poslovniško možnost. Že prej sem povedal,

da so sodišča dala lastninsko pravico pred javno koristjo. Kot ste rekli, že sam zakon določa javno korist. To ne zadostuje. Ne zadostuje. Mora biti akt sprejet po posebnem postopku, kot so izvedbeni prostorski akti ali pa prostorski akti, natančnost na parcelno mejo, tega pa nimamo in v tem zakonu ni. Tudi ta zakon, ki ga je Državni svet predlagal, mislim, da ne bo šel skozi. Mogoče bo že Zakonodajno-pravna služba ... Ampak v tej zakonodaji, ki jo bomo v četrtek oziroma v sredo obravnavali tukaj in tudi sprejemali, mislim, da nismo nič rešili. Vprašajte župane ali pa Združenje občin. Namreč, vi se spomnete, bom malo za šalo, tistega filma Ko to tamo pjeva, ko so šli z avtobusom proti Beogradu in je ceste zmanjkalo, je bila preorana cesta. Nič nismo napredovali od tistega časa, tudi zdaj ima vsak pravico prekopati cesto, če je njegova last zemljišče. Samo do zdaj po teh cestah vozijo šoferji mleko od kmetov, se vozi otroke v šolo, takrat je šel pa avtobus v Beograd. 70 let po tistem nimamo sprocesiranega tega postopka. In pogledajte, če bi imeli mi zelo jasno proces narejen, kako nekoga po enostavnem postopku razlastiti, bi se tudi lažje občina dogovorila s posameznikom. Jaz sem imel kot župan te primere, ker bi vedel, ko bi se pozanimal pri pravnih, da mu ni drugega, da lahko dobi samo še povečane stroške sodišča in odvetnika. Če pa teh pravnih praks nimamo, do zdaj jih še ni, potem bo pa vsak rekel, bo izsiljeval, toliko mi dajte. Tako kot v tistem filmu: »Buši, sine!« Pa je predril gumo. Tukaj bo prekopal cesto. Jaz imam primer, ko je eden od kmetov hotel od občine nekaj, pa so rekli na občini: »Ne, tega pa ne moreš dobiti.« Veste, kaj je rekel? »Tamle vam bom cesto prekopal, ker je na mojem.« Grožnja! Ampak je potem ni, k sreči. Lahko bi pa jo in nihče mu nič ne more. To je praksa in še nimamo take zakonodaje, da bi to lahko uredili po enostavnem postopku. Razen država ima za linijske objekte možnost nujnega postopka parcelacije. Tukaj pa ni določen nujni postopek parcelacije, ki je osnova za vse. Pa nek prostorski akt, sprejet na tak način, da je javnost vključena pri sprejemanju tega akta. Občinski odlok ni dovolj. Ali pa začetek sklep o razlastitvi.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: O vašem predlogu bo Državni zbor odločal jutri v okviru glasovanj.

Nadaljujemo z gospo Evo Irgl, ki bo postavila poslansko vprašanje ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anji Kopač Mrak. Izvolite.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, spoštovana gospa ministrica!

2. februarja sem vam že zastavila pisni poslanski vprašanji, vezani na socialno izključenost in pa revščino med starejšimi. Seveda pa se prav veliko stvari od takrat ni spremenilo. V Sloveniji še vedno živi pod

pragom revščine približno 290 tisoč ljudi, to predstavlja približno 14,5 %. Imamo veliko število brezposelnih, zlasti je problematična dolgotrajna brezposelnost, čeprav je tukaj treba priznati, da pa se je brezposelnost vendarle rahlo znižala. Ampak kot rečeno, dolgotrajna brezposelnost je pa še vedno problem. Posamezniki se soočajo s hudimi socialnimi stiskami. Jaz se srečujem z njimi kot poslanka in pa tudi kot predsednica Komisije za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti. V Ustavi Republike Slovenije imamo jasno zapisano, da smo socialna in pravna država, ampak tukaj se resno sprašujem glede na vse te podatke, ali smo to zgolj na papirju ali tudi v realnem stanju. Tukaj je seveda vprašanje socialne pravičnosti. Raziskave pa tudi realnost kažeta, da so starejši prebivalci najbolj izpostavljeni tveganju revščine, med njimi najbolj ženske, tiste nad 65 let, zlasti zaradi prenizkih pokojnin. Kljub temu, da so delale, kljub polni delovni dobi, kljub temu, da so pošteno delale, danes ne morejo preživeti. Ne morejo preživeti in ne morejo dostojno živeti, kar vodi seveda tudi v socialno izključenost in tudi v tako imenovano energetske revščine. Zdaj bodo zimski meseci, ponovno se bomo srečevali s tem pojmom in realnostjo energetske revščine. Kot veste, je to vedno večji problem v Sloveniji, najbolj prizadene tista gospodinjstva z nizkimi dohodki.

Zanima me:

Ali ste letošnjo zimo že kaj bolj pripravljeni na spopad s temi problemi in težavami?

Zanima me tudi:

Koliko ljudi po zadnjih podatkih zaradi nizkega življenjskega standarda trpi zaradi socialne izključenosti?

Ali so se številke po mojem zadnjem pisnem poslanskem vprašanju že kaj spremenile na bolje?

Ali po vašem, spoštovana gospa ministrica, socialna država in s tem tudi socialna pravičnost pri nas dejansko delujeta ali je to zgolj na deklarativni ravni, torej na papirju?

Naj opozorim, da na to opozarjata tudi obe zadnji varuhinji človekovih pravic. Hvala.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anja Kopač Mrak. Izvolite.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Spoštovani podpredsednik Državnega zbora, hvala za besedo. Spoštovana poslanka, hvala za to vprašanje.

Edini mednarodno primerljiv institut ali številka, ki jo imamo, je seveda stopnja tveganja revščine. Ta se ocenjuje enkrat letno. V 2017 imamo podatke, žal, iz leta 2016, ki pa upoštevajo podatke iz leta 2015, taka je statistika. Če me sprašujete o tem, če se je od februarja do danes karkoli spremenilo, veste, da se pač ni moglo, ker se meri enkrat letno. Dejstvo je, da se je v letošnjem letu znižala za

0,4 odstotne točke v primerjavi z lanskim letom, še vedno pa, žal, živi v Sloveniji 280 tisoč ljudi pod stopnjo tveganja revščine. Bilo jih je več, ampak vsakemu izmed teh 280 tisoč ta številka ne pomeni veliko. Vendar vseeno, ko govorimo o kontekstu in merimo slovensko socialno državo, pravičnost te države, je vseeno treba ob upoštevanju, da ti ljudje živijo v stiski in da bi bilo treba najti tudi rešitve za vse, vseeno treba dati v realni kontekst. Znotraj Evropske unije je žal situacija v številnih državah mnogo slabša, kot je v Sloveniji. Če pogledate stopnjo tveganja revščine na Švedskem, je višja kot v Republiki Sloveniji. Torej žal, žal je revščina bolj ali manj povsod znotraj Evropske unije. In Slovenija, ne boste verjeli, je po podatkih Evropske komisije ena izmed najbolj učinkovitih držav, koliko sredstev namenimo za preprečevanje revščine in koliko dejansko s transferji potem preprečimo. Naša učinkovitost je nad 42 %, medtem ko je povprečje v evropski državi 35 %. Torej za 35 % se zniža stopnja tveganja revščine s transferji, z našo politiko nad tem odstotkom dosežemo.

Zdaj pa, če gremo v posamezne skupine. Dejstvo je, da so najbolj ranljive in je treba večjo pozornost namenjati precej starejšim ženskam, ki ste jih izpostavili. Brezposelnost se nam je, tako kot ste omenili, bistveno znižala, ne malo, ampak bistveno, lahko rečemo. Pri mladih za 42 % od leta 2014, v tem trenutku imamo 80 tisoč brezposelnih oseb. Dejstvo pa je, da je dolgotrajna brezposelnost, ko se znižuje število brezposelnih, seveda ostajajo predvsem tisti, ki imajo večje težave, več ukrepov je za njih potrebno, zato je jasno, da je odstotek dolgotrajno brezposelnih jasen, to je bilo tudi v obdobju 2004–2008, ko smo pogledali, smo imeli 60 tisoč brezposelnih, pa je bilo tam znotraj zelo visok odstotek tistih, ki so dolgotrajno brezposelni. To so ti cikli in vsekakor je potrebna aktivna politika zaposlovanja, ki je zelo fokusirana na njih.

Kar se tiče starejših, pomembno je, da je bilo z zadnjo pokojninsko reformo 2013 mojega predhodnika zaustavljeno padanje pokojnin. To je pomembno. Treba je vedeti, da je tudi pomembno dejstvo, da se pokojnine usklajuje. Lansko leto so se uskladile več, kot bi se redno v letu 2018, pa je to predvidevanje oziroma bodo uskladitve dvakrat, sicer za 2,2 % se bodo po temeljnem zakonu ZPIZ-u in 1,1 bo izredna uskladitev za upokojece. Po drugi strani bodo letni regres dobili vsi upokojeanci, letos so ga že, drugo leto bo še nekaj več, tako da bo 140 milijonov namenjeno za regres. Prosim, ne pozabimo, da bodo konec oktobra dobile prav te, ki jih omenjate, prav ženske z najnižjo pokojninsko osnovo, ki so delale polno pokojninsko dobo, bodo konec oktobra dobile novo izračunano pokojnino. Namreč, sprejeli smo zakon, da imajo vsi tisti s polno pokojninsko dobo najnižjo pokojnino 500 evrov, torej nad tistim varstvenim dodatkom, in to najbolj zadeva ženske. Med 45 tisoč ljudmi, ki se jim bo

odmerila nova višja pokojnina, je kar 29 tisoč 722 žensk, tudi na primer 7 tisoč invalidov je znotraj tega. V luči tega morda tudi varstveni dodatek, spremembe glede zaznamb so imele vpliv. Mi imamo več kot še enkrat več prejemnikov varstvenega dodatka, predvsem starejše ženske, tako da je treba počakati na podatke predvsem zdaj, ko je gospodarska rast, ko se vsi indikatorji v državi izboljšujejo, je vseeno pričakovano, da se bo stopnja tveganja revščine zniževala. In tukja so spet zelo pomembni ti ukrepi socialne aktivacije, da se ljudi opolnomoči, tiste, ki so najbolj oddaljeni od trga dela.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Franc Jurša bo postavil poslansko vprašanje ministru za javno upravo, gospodu Borisu Koprivnikarju.

Gospod Jurša, izvolite.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Podpredsednik, hvala. Lep pozdrav vsem predstavnikom Vlade, posebej še ministru za javno upravo, gospodu Koprivnikarju.

Zakon o lokalnih volitvah določa, da se kandidate za člane občinskih svetov v posameznih volilnih enotah lahko določi s podpisovanjem skupine volivcev, ki imajo stalno prebivališče v volilni enoti. Potrebno število podpisov je najmanj 1 % od števila volivcev v volilni enoti, ki so glasovali na zadnjih lokalnih volitvah v občinski svet, vendar ne manj kot 15 volivcev. Prav tako navedeni zakon določa, da listo kandidatov v volilni enoti lahko določi s podpisovanjem skupina volivcev, ki imajo stalno prebivališče v volilni enoti. Potrebno število podpisov je najmanj 1 % od števila volivcev v volilni enoti, ki so glasovali na zadnjih rednih volitvah v občinski svet, vendar ne manj kot 15 in ne več kot tisoč. Glede na nizek odstotek zagotovljenih podpisov volivcev je podpise zelo enostavno zbrati, kar je pokazala tudi praksa, še najbolj pa je to očitno v manjših občinah, kjer dobresedno lahko ena družina zadosti dovolj podpisov. Tako imamo v občinske svete izvoljenih veliko svetnikov iz tako imenovane samostojne liste.

Sprašujem vas, gospod minister:

Ali ste na Ministrstvu za javno upravo razmišljali, da bi to zakonsko določilo dvignili na 2 oziroma na več odstotkov?

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima minister za javno upravo. Gospod Jurša, vas prosim, da izklopite mikrofona.

Gospod Boris Koprivnikar, izvolite, gospod minister.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala, predsedujoči. Hvala, gospod poslanec, za to vprašanje.

S tem vprašanjem smo seveda na Ministrstvu za javno upravo dobro seznanjeni, ker je bilo to predmet presoje že v preteklosti in kot veste, tudi pravkar je v Državnem zboru

novela Zakona o lokalnih volitvah, vendar s to novelo zakona te spremembe ne predvidevamo pa tudi v sami javni razpravi pred tem in posvetovanju ta problem dejansko ni bil izpostavljen, zato ta predlog ni bil oblikovan. Je pa treba vedeti, da je prav o tem razmerju, prav o tem vprašanju, dva procenta, en procent potrebnih glasov za vložitev kandidature že odločalo Ustavno sodišče leta 2006. Pobudniki so bile sicer fizične osebe, ampak ravno zaradi tega je takrat Ustavno sodišče zavzelo stališče, da je ravno zagotavljanje neodvisnih kandidatov visok demokratični standard in je to zelo pomembno tudi na lokalni ravni tako, da je takrat, ko je že bil prag 2 %, potem na podlagi odločbe Ustavnega sodišča bil prag spuščen nazaj na 1 %. Tako da smo to situacijo že imeli, pa je na podlagi odločbe Ustavnega sodišča bila vrnjena nazaj na 1 %.

Je pa zanimiva še situacija, tukaj imam primer iz Mestne občine Maribor, kjer je ravno obratno, ki je velika občina, recimo, na volitvah leta 2002 je bilo treba za kandidacijo za mestnega svetnika zbrati 912 podpisov, več kot je bilo potrebnih za izvolitev. Se pravi, do te anomalije pride, se pravi, da dejansko za samokandidacijo rabiš več podpisov, kot si jih potem dejansko potreboval za izvolitev, ampak ne glede na to morebitno anomalijo, je ključno, da je Ustavno sodišče o tem že odločalo, vrnilo prag nazaj na 1 %. Zaradi tega tudi v noveli zakona tega nismo predvideli niti ni bilo konkretne pobude, da bi to dejansko spremenili.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Franc Jurša, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora.

Izvolite.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala za ta del odgovora, gospod minister.

Moram pa reči, da mi pa ocenjujemo čisto drugače. Ugotavlja se, da ogromno kandidatov, ki so tudi politično aktivni v določeni stranki, raje izbira ta način izvolitve v občinski svet kot pa preko stranke. Predvsem zaradi tega, ker se, pod narekovaji, promovira v javnosti, kako so neodvisni. In verjemite, ogromno teh občinskih svetnikov, ki so pozneje izvoljeni, pravzaprav moram govoriti o kandidatih, so svoj čas imeli kar pomembne funkcije znotraj političnih strank, ker pa so ugotovili, da pač volivci na nek način gledajo na tiste, ki jim daste, ki so na neodvisnih listah, kot da so politično neopredeljeni, seveda imajo v takem primeru pa potem imajo na nek način tudi večjo možnost za izvolitev. Povedati pa moram tudi to, da enostavno in preprosto potem, ko je že občinski svet izvoljen, iz teh list enostavno v kolektivnem organu pa zelo težko deluje, kajti tu je, kolikor je občinskih svetnikov, lahko tudi toliko različnih interesov.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Minister Koprivnikar, izvolite, imate besedo.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala.

Kot rečeno, argumenti, se z njimi lahko tudi strinjam, so politične narave in način, kako na lokalni ravni o tem odločati. Če bi kot take dobili predloge v fazi priprave novele zakona, bi bilo seveda tudi na Državnem zboru, da odloča o takšni ureditvi, sicer je pa Ustavno sodišče takrat zavzelo stališče, da kandidiranje neodvisnih kandidatov oziroma list kandidatov je tako eden od pomembnih mehanizmov participacije prebivalcev občine pri odločanju na lokalni ravni mimo političnih strank. Tako je bilo takrat stališče Ustavnega sodišča, ko je o tem odločalo, čeprav pa seveda te vaše obrazložitve tudi do neke mere sprejemam kot logične in sprejemljive, ampak to je potem politična odločitev Državnega zbora, ob upoštevanju tega, da je Ustavno sodišče o tem enkrat že odločalo. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Gospod Žan Mahnič bo postavil poslansko vprašanje ministrici za okolje in prostor, gospe Ireni Majcen.

Gospod Mahnič, izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovana gospa ministrica!

Sam bom zastavil poslansko vprašanje v zvezi s protipoplavno varnostjo Selške doline oziroma z ukrepi za izboljšanje protipoplavne zašite v Občini Železniki. Kot veste, so bile 18. septembra 2007 hude poplave v Železnikih, ki so terjale žal tudi smrtne žrtve. Aprila 2013 je Vlada sprejela DPN o protipoplavnih ukrepih na Selški Sori, skupaj s suhim zadrževalnikom pod Sušo in preložitvijo državne ceste mimo starega dela Železnikov. Poleti 2014 so določili na ministrstvu vodjo za pripravo projektov za protipoplavne ukrepe, v juliju 2015 je bil razpis za izbiro inženirja in projektanta. Od jeseni 2015 naprej se projektira, v letu 2016 so začeli dodajati k ukrepom ozkega dela Sore tri pritoke: Češnjico, Dašnico in pa Prednjo Smolevo. V začetku leta 2016 je bila ustanovljena Direkcija za vode, v septembru so začeli usklajevati sporazum o skupnem nastopu pri zagotavljanju poplavne varnosti in preložitve državne ceste med MOP, Direkcijo za vode in pa Direkcijo za infrastrukturo. Sporazum je bil pa podpisan potem po osmih mesecih v aprilu letošnjega leta. V začetku 2017 so na Direkciji za vode začeli sestavljati vlogo za prijavo na kohezijska sredstva. Vloga se še vedno pripravlja, vmes pa je bilo na usklajevanju na MOP, na Sektorju za kohezijo kjer so bile predlagane določene spremembe. Ko bo vloga pripravljena, bo poslana na Službo Vlade za kohezijo in razvoj, takrat se bodo sprostila evropska sredstva. Takrat bodo lahko zaposlili tudi dodatne kadre in pa začeli pripravljati projekte za drugo fazo za zadrževalnik pod Sušo. Direktor Direkcije za vodo je obljubil, da bo vloga pripravljena do

konca meseca novembra 2017, to se pravi, je časa še mesec in pol. Gradbeno dovoljenje za prvo fazo naj bi bilo pridobljeno v drugi polovici leta 2018, do takrat naj bi izbrali tudi izvajalca, v drugi polovici leta 2018 začeli z deli, vsa dela pa naj bi bila zaključena do konca leta 2022.

Je pa tako, da ves čas, ko spremljamo ta projektiranja in pa pripravljala dela, opažamo, da ni bilo projektu namenjenih v celoti zadostnih finančnih sredstev, da bi projektiranje in druge priprave bolj tekoče in hitreje potekale. Midva z županom sva dvakrat na to temo v enem tednu govorila, ne moremo reči, da nismo zadovoljni, ker vendarle se poznajo neki premiki. Predvsem nas zanima, gospa ministrica, roki so jasno postavljeni, vemo predvsem ta november 2017, kot je bil sporazum iz letošnjega aprila, in pa ta, da bi se naj prihodnje leto začelo in pa zadeve zaključile do 2022.

Glavna stvar, ki me zanima, glede na to, da se vloga pripravlja že 10 mesecev, je:

Ali bo v novembru 2017, to se pravi, ali bo v roku enega meseca ta zadeva res pripravljena in pa tudi usklajena?

Hvala za odgovor.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima ministrica za okolje in prostor, gospa Irena Majcen. Izvolite.

IRENA MAJČEN: Hvala. Spoštovani poslanec gospod Žan Mahnič, hvala za vprašanje.

Če se osredotočim samo na ti dve vaši zadnji vprašanji, bi rekla, da je v pregledovanju ponovno vloga. V okviru Ministrstva za okolje in prostor, ki je organ v sestavi; Direkcija za vode najprej pregleda vlogo in jo, ko je pregledano in ugotovljeno, da so v vlogi vsi zahtevani elementi, potem v končno odobritev pošlje vladni službi za kohezijo. Jaz vam ne upam reči, da bo to v mesecu novembru; bom pa zelo vesela, če bo še kakšen dan prej, ker pripravi teh vlog namenjamo veliko pozornosti. Je res, da bi mogoče bilo dobro, če bi bilo več finančnih sredstev. Samo pri projektiranju je dejansko tako, da je zahtevnost projektiranja protipoplavnih ukrepov kar velika. Treba je biti poznavalec tega. Vi ste že sami ugotavljali, za katere pritoke je treba tudi izdelati te ukrepe. V prvi fazi; vodotoki Češnjica, Dašnica in Prednja Smoleva niso bili obdelani in bo to treba naknadno obdelati. Jaz lahko samo še to dodam, da je bila ocenjena vrednost projekta 36 milijonov 883 tisoč. Z gospodom županom, ko smo govorili, pri tem in podobnih projektih nekako od lokalnih skupnosti pričakujemo dobro sodelovanje pri nakupu oziroma pri pridobitvi pravice graditi, običajno je to nakup zemljišč. Je pa res, da tudi v tem primeru, če do tega nakupa ali služnosti ne bo prišlo, je potem na podlagi sprejetega DPN možna tudi razlastitev, ki se ji tudi mi izogibamo. Se veliko bolj posvečamo pripravi dogovora za stranko, ki je lastnik zemljišča. Na sotočju Selške in Poljanske Sore imamo tudi dogovor z Občino Škofja Loka in tudi

tam bodo izvedeni protipoplavni ukrepi, čeprav se strinjam, prav projekt Železniki nagovarja takšno rešitev v prostoru, ki bo krajane lahko, vsaj v večjem delu, prepričala, da je njihova protipoplavna varnost višja, kot je bila do sedaj, z neizgrajenimi protipoplavnimi ukrepi. Prav gotovo pa nobena gradnja ne zagotavlja stodontne poplavne varnosti. Vemo, da podnebne spremembe, ki jih ne doživljamo samo v Evropi, jih doživlja ves svet, prinašajo tudi takšne padavinske dogodke, da je lahko tudi to vprašljivo. Je pa izgradnja protipoplavnih ukrepov v točnem obsegu za Železnike nujno potrebna in sem prepričana, da se bodo navedbe, ki ste jih tudi vi dali, da se bo ta zadeva pričela z izgradnjo naslednjega leta, uresničile. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Žan Mahnič, imate besedo, da zahtevate dopolnitev dogovora.

Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala.

Vidimo približno, kje je problem; in to je kratka klop, če temu tako rečeva, na ministrstvu. Zagotovo bi zadeve tekle hitreje, če bi imeli več kadrov. Kot ste sami rekli, glavni problem je časovnica in zahtevnost projektov, ki jih morajo ljudje oziroma konkretno v tem primeru vaši zaposleni izpeljati. Kar se tiče tega ponovnega pregledovanja, jaz se z vami strinjam in tudi oba poznavata primer sosednje Poljanske doline, kjer sem vas obvestil, da je zaradi nekaterih novih okoliščin mosta investicija zrastle za več kot 20 %, kar pomeni, da mora iti v ponovno potrjevanje na vlado. Želeli bi si, gospa ministrica, da na Direkciji za vode stvari potekajo hitreje. Kaj je razlog, veste sami; verjetno bi šlo hitreje, če bi imeli kakšnega dodatnega zaposlenega. Je pa zadeva taka, da nikoli ni dovolj ukrepov; vemo pa, da je od poplav v Železnikih minilo letos že deset let, kar je pa kar dolga doba. Pričakovali bi, da pa se v teh desetih letih; tukaj ne krivim samo vas, sploh ne, ker vemo, koliko časa ste ministrica. Niti ni treba, da ministrica odgovarja naprej, če ne želi. Če bo zadeva res taka, kot ste rekli, da bo podpisano konec novembra ali morda še prej in da se dela začnejo v letu 2018, kot ste rekli na koncu, potem bomo, verjamem, vsi zadovoljni. Upam, da se sledi celotni časovnici in da so do leta 2022 dela tudi zaključena.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Gospod Danijel Krivec bo postavil poslansko vprašanje ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen.

Gospod Krivec, izvolite.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem prisotnim, lep pozdrav spoštovani ministrici!

Ministrico ponovno sprašujem isto vprašanje, ki sem ga zastavil že novembra 2014 na seji Državnega zbora. Nato sem pisno poslansko vprašanje postavil aprila 2015. Nato septembra 2016 ponovno ustno poslansko vprašanje. Nato novembra 2016 pisno poslansko vprašanje. Aprila 2017 ponovno ustno poslansko vprašanje in julija 2017 ponovno ustno poslansko vprašanje. Ves čas pa je to vprašanje glede imenovanja direktorja v javnem zavodu Triglavski narodni park, v našem edinem nacionalnem parku. Moram reči, da je gospa ministrica na vsa dosedanja vprašanja odgovarjala in vedno se je strinjala s tem, da je neprimerno, nedopustno in z vidika upravljanja javnega zavoda nesprejemljivo, da se tako pomemben zavod v naši državi upravlja z vršilcem dolžnosti. Lahko bi citiral, imam pred sabo vse magnetograme in na žalost se je podobna zgodba z imenovanjem zgodila tudi na koncu, v letošnjem juliju. 20. julija, ponovno, ne glede na vsa zatrdjanja, da bo postopek pripeljal do tega, da boste imenovali direktorja, ponovno imenovanje vršilca dolžnosti, tokrat za dobo šestih mesecev. Zdaj pa smo ponovno pred neko dilemo oziroma preizkusom zaupanja ministrice, ministrstva, ali bo v tem obdobju, ki ga ima ta vlada še na razpolago, slabo leto, res imenovala direktorja našega javnega zavoda Triglavski narodni park.

Iz tega vidika tudi vprašanje:

Ker je od julija do sedaj preteklo že skoraj pet mesecev, kar pomeni, da bo iztek mandata sedanjemu vršilcu dolžnosti nekje takoj po novem letu, ali je ministrstvo že pripravilo nov razpis in sprožilo vse postopke, da končno v tem javnem zavodu dobimo direktorja s polnimi pooblastili?

Ministrica, kot sem rekel, v vseh odgovorih – ne bom jih citiral, bom mogoče v nadaljevanju, če bo treba – tudi sama ugotavlja, da je nesprejemljivo vodenje tako pomembne inštitucije s strani vršilca dolžnosti, kajti to omejuje tudi neko dolgoročno predvidljivost; predvsem pa postavlja pod vprašaj vse izvajanje nalog, ki jih ta javni zavod predvideva.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen. Izvolite.

IRENA MAJCCEN: Hvala. Spoštovani Danijel Krivec, hvala za vprašanje.

Res je, da zavod Triglavski narodni park, kot ste sami navedli, že leta nima direktorja zavoda. Tukaj se ne morem sprenevedati, da sem tudi sama povedala, da s tem nisem zadovoljna; in tudi sedaj nisem zadovoljna. Ni pa nujno, da bi moral biti objavljen nov razpis za imenovanje direktorja. Jaz ocenjujem, da sedanji direktor opravlja svoje posle v skladu z nalogami, ki so predvidene za direktorja. Res pa je, da na ministrstvu na podoben način imenovanje direktorja opravljamo tudi za ostale zavode, kjer je tudi treba imenovati direktorje. In

tudi v nekaterih teh primerih imamo vršilce dolžnosti. Ko je razmišljanje ob teh imenovanjih bilo precej intenzivno, se postavlja vprašanje, vsaj meni, zakaj parki s tremi, štirimi zaposlenimi – ostali parki imajo tudi več, ampak imamo tudi parke z nekaj zaposlenimi – imajo direktorja; ali ne bi to bilo možno vključiti v neko zvezo parkov. Sama pa sem že takrat razmišljala in še danes mislim, da je Triglavski narodni park po velikosti, po obsegu, tudi po številu zaposlenih tako velik, da bi ostal samostojen. Res je, da je pri kadrovskih zadevah veliko odvisno od tistega, ki kader imenuje, torej od mene, od ministrice; nekaj dela, nekaj izvajanja je pa tudi v rokah imenovanih. Kot kaže, Triglavski narodni park, vsaj zame, je neuspešna zgodba, jo v sodelovanju tudi z direktorji ne znam razrešiti. Je pa mogoče del razlogov v tem, ker je v času imenovanja za štiriletno dobo zadnjega direktorja nastala v parku kar precejšnja izguba. Ta izguba je šla v nekaj sto tisoč evrov. Nastala je pa zaradi tega, ker je park želel biti aktiven in se je prijavljal na številne razpise v Evropski uniji, tudi na teh razpisih naj bi se pridobila finančna sredstva, vendar se je kasneje izkazalo, da na vseh razpisih park ni bil uspešen. V osnovi reči, da je moj neuspeh totalen; imam pa vsaj en tak razlog, da lahko rečem, da tudi, ko je pa bil nazadnje imenovan direktor za 4 leta, se je za park tudi nesrečno končalo. Ne znam drugače povedati, kot da se pa strinjam, da je za dobro vzdušje, za dobro delo v parku nujno, da je vodstvena struktura stabilna in da se projekti, ki se pripravljajo, da se dela z zaposlenimi; v primeru TNP pa je to še posebej pomembno, tudi z občinami, katerih ozemlje je vključeno v TNP. Pri tem bi bila, vsaj do sedaj, prepričana, da je sedanji vršilec dolžnosti relativno uspešen. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Danijel Krivec, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora. Izvolite.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Zahvaljujem se ministrici za te odgovore, ki sledijo točno temu, kar sem v vseh teh vprašanjih v celotnem mandatu izpostavljal. Tudi iz vaših odgovorov sledi, recimo aprila 2017 ste rekli, da je nujno za izvajanje in upravljanje imenovanje stabilne in strokovne osebe za vodenje institucije, kar nek vršilec dolžnosti v tem primeru ni. Zanimivo je pa, da ste julija 2017, ko sem vas spraševal glede imenovanja, kajti takrat je bil ta kandidacijski postopek že v zaključni fazi in svet zavoda je na nek način soglasno izbral neko osebo, ki je izpolnjevala vse kriterije, o katerih ministrstvo govori oziroma tudi vi v svojih odgovorih, da nekdo pozna zakonodajo, pozna turistični segment, gospodarski del in tako naprej. Svet zavoda je nekoga soglasno, bi rekel, ne izbral; ampak mu dal podporo, pa vseeno ni prišlo do imenovanja za direktorja, ampak se je neka druga oseba imenovala za v. d. Julija 2017 ste mi rekli v odgovoru, citiram:

»Tako v jeseni po imenovanju direktorja pa stopimo aktivneje v dogovarjanje z občinami, lokalnimi skupnostmi glede spremembe zakonodaje.« Sami ugotavljate, da brez nekega stabilnega vodenja te inštitucije je težko izvajati tudi vse dejavnosti znotraj tega zavoda, tudi to usklajevanje na področju celotnega območja parka z vsemi parkovnimi skupnostmi. Zato je še toliko bolj nerazumljivo, da se ne imenuje nekdo s polnimi pooblastili. In ta izgovor za nazaj, da takrat, ko je bil nekdo s polnimi pooblastili, je prišlo do neke izgube, vi ste sanacijski program sprejeli in verjetno je že zaključen, tako da ta razlog ne more biti. Ali je kaj drugega? Mogoče še kakšen odgovor.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa ministrica, mogoče še kašen komentar? Izvolite.

IRENA MAJCEN: Mogoče bi se samo odzvala glede trditve, da je sanacijski program že zaključen; moram povedati, da ni. V sanacijskem programu je bilo med drugim tudi zavedeno, da se bo z odprodajo nepremičnine zagotovilo del sredstev, tako da sanacijski program bo doživel spremembo in se prolongiral še za naslednje obdobje. Težko povem natančno, kolikšna je ta višina. Odprodaja nepremičnine je bila ustavljena zaradi podelitve stanovanjske pravice, tako da bo treba ta finančna sredstva, ki pa so še odprta in jih je treba vrniti, zagotoviti na drugačne načine. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Gospod Danijel Krivec, imate besedo, da podate postopkovni predlog.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Ja, predlagam, da se o odgovoru ministrice opravi razprava v tem državnem zboru, kajti zadeva je na tapeti že od začetka mandata te vlade. Ministrica je praktično iz leta v leto ponavljala in se strinjala s tem, da je treba imenovati direktorja, da se vse te stvari, o katerih je zdaj spregovorila, tudi ta sanacijski program izvrši. Recimo septembra 2016 je ravno tako na poslansko vprašanje v parlamentu sama rekla, da se izvaja v Triglavskem narodnem parku sanacijski program. »In prav to izvajanje sanacijskega programa je temelj za poslovanje v naslednjem obdobju.« V nadaljevanju pa tudi: »Za uresničevanje tega sanacijskega programa si po opravljenem razpisu, ki bo do konca letošnjega leta izveden, želimo, da bi v poslovanje prinesli več stabilnosti in ne bi več imenovali vršilca dolžnosti.« To je bilo leta 2016, vsi razlogi navajajo na to, da je to en velik problem. Mislim, da je prav, da se o tem v Državnem zboru opravi razprava, to je naš edini nacionalni park, ta, ki ga obsega.

Nedopustno je, da se praktično 4 leta vodi z vršilcem dolžnosti in da se ne odpravljajo vse težave, ki pri tem na nek način nastopajo. Tudi ta kolizija med interesi lokalnih skupnosti je

na nek način tudi posledica tega, da nimamo na čelu zavoda neke kredibilne osebe, ki bi lahko vse te različne interese usklajevala. Verjamem, da je to na koncu potem breme tudi za ministrstvo in uradnike, ki se morajo poleg svojih zadolžitve ukvarjati tudi z izvajanjem Zakona o Triglavskem narodnem parku, kajti zavod očitno v taki postavitvi z vršilcem dolžnosti teh nalog ne opravlja dobro; zato predlagam, da vseeno o tem opravimo razpravo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Danijel Krivec, o vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 17. oktobra 2017, v okviru glasovanj.

Gospa Janja Sluga, imate besedo, da zastavite vprašanje ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen.

JANJA SLUGA (PS SMC): Hvala lepa.

Spoštovana gospa ministrica, letos v mesecu marcu sva se že pogovarjali na to temo, ko sem vam zastavila poslansko vprašanje na temo priprave stanovanjske zakonodaje. Sprejeta Resolucija o nacionalnem stanovanjskem programu 2015–2025 tudi predvideva spremembo, je napovedala te sistemske spremembe širše zakonodaje. Zakaj je to zelo pomembno? Ker ta zakonodaja ščiti pravice etažnih lastnikov in omogoča etažnim lastnikom nadzor nad načinom upravljanja, nad upravnikom. Marca sem nekako dobila odgovor o časovnici sprejemanja te zakonodaje, bi pa posebej želela še enkrat odgovor na to temo, ravno zaradi vseh primerov, ki se pojavljajo na terenu. Ne pozabimo, da se je v Celju zgodil Atrij, ne pozabimo, da se dogajajo podobne stvari v Ljubljani, v Mariboru in še kje. Sama zelo podrobno spremljam tudi medije na to temo. Etažni lastniki so zelo aktivni, se dejansko pojavljajo dnevno, opozarjajo na določene stvari. Ker pa opozarjajo tudi na to, da niso slišani in da jim je dejansko onemogočeno sodelovati pri pripravi te zakonodaje, se zdaj s tem vprašanjem obračam na vas.

Zanima me:

Ali ste prejeli kakšne pripombe, predloge, sugestije etažnih lastnikov?

Ali ste preučili tisto, kar ste prejeli?

Ali bo kaj od tega tudi upoštevano pri konkretnih vsebinskih rešitvah? Kateri predlogi oziroma sugestije bodo upoštevane?

Zakaj vsakič znova, še vedno dobivamo informacije s strani etažnih lastnikov, s strani različnih združenj etažnih lastnikov, da niso slišani?

Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen, imate besedo za odgovor.

IRENA MAJCCEN: Spoštovani PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ, spoštovani poslanke in

poslanci! Spoštovana gospa Janja Sluga, hvala za vprašanje.

MOP je s strani Združenja etažnih lastnikov Slovenije prejel okoli 20 različnih dopisov. Nanje smo se tudi odzvali bodisi neposredno v obliki odgovora na dopis, bodisi preko odgovorov na vprašanja varuhinje človekovih pravic, bodisi odgovorov na pisna ali ustna poslanska vprašanja. Ravno tako je bilo združenje vabljeno na javne razprave in razgrnitve, povezane s stanovanjsko zakonodajo; in sprejeti so bili tudi na sestanku. V okviru priprave nove stanovanjske zakonodaje se bodo v največji možni meri upoštevali predlogi strokovne in širše javnosti ter etažnih lastnikov, ki se jih stanovanjska problematika dotika. V tem okviru bo podrobno proučena tudi možnost povečanja nadzora inšpekcijskih služb nad delom upravnikov. V okviru priprave novega zakona bodo oblikovane konkretne zakonodajne rešitve na podlagi projektne naloge Osnutek izhodišč za prenovo stanovanjske zakonodaje po posameznih področjih; predlogov in pripomb, ki smo jih prejeli na Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona na področju upravljanja večstanovanjskih stavb in kazenskih določb na področju upravljanja v letu 2016 – potem smo tiste spremembe mi umaknili, ampak predloge in pripombe bomo obravnavali –, ter ostalih predlogov in pripomb, ki smo jih prejeli in so povezani s področjem stanovanjske zakonodaje, in na podlagi Resolucije o nacionalnem stanovanjskem programu 2015–2025, ki predvideva uvedbo stroškovne najemnine in stanovanjskega dodatka. Osnutek izhodišč za prenovo stanovanjske zakonodaje ponuja nekaj novih predlogov in rešitev na področju pravnih razmerij med etažnimi lastniki ter tudi na področju pravnih razmerij med etažnimi lastniki in upravniki. Rešitve bodo naslavljele nekatere probleme v zvezi z rezervnim skladom, pogodbo o medsebojnih razmerjih, načinom odločanja skupnosti etažnih lastnikov, pravnim položajem skupnosti etažnih lastnikov, vlogo nadzornega odbora oziroma zastopnika etažnih lastnikov. Ravno tako je predlaganih nekaj rešitev, ki bi povečale transparentnost in jasnost poslovanja upravnikov, jasneje opredelile postopek imenovanja in odpoklica upravnikov.

Med možnimi rešitvami so v Osnutku izhodišč za prenovo stanovanjske zakonodaje po posameznih področjih omenjena na področju upravljanja. Razmislite glede prepovedi zalaganja plačil za neplačnike iz prejetih plačil etažnih lastnikov in zlasti sredstev upravnika; možnost zunanje revizije poslovanja; imenovanje nadzornega odbora za dobo dveh let, ki bi izvajal nadzor nad delom upravnika ter dajal soglasje k izbiri ponudnikov in pogojev za izvedbo posameznih storitev oziroma del, kamor bi sodila tudi dobava elektrike, vode; prepoved sklepanja poslov upravnika s povezanimi osebami brez soglasja zbora etažnih lastnikov ali nadzornega odbora. Zbor etažnih lastnikov

lahko sklene, da mora upravnik dobiti soglasje nadzornega odbora ali predsednika nadzornega odbora za izbiro izvajalcev posameznih storitev oziroma del. Predlog o mesečnem poročanju etažnim lastnikom o stroških obratovanja in vzdrževanja ter upravljanja skupnih delov, stalnih sredstev rezervnega sklada, o rabi sredstev rezervnega sklada in stanju neplačanih terjatev. Podrobnejša opredelitev obveznosti upravnika ob prenehanju pogodbe. Glede rezervnih skladov je predvideno, da je odločanje o porabi sredstev rezervnega sklada lahko le po sklepu etažnih lastnikov, razen v primeru nujnih opravil, ko sklep ni mogoč; takrat je soglasje nadzornega odbora. Predlog, da bi vsaka stavba imela ločen račun rezervnega sklada, ki je v lasti skupnosti etažnih lastnikov in ne upravnika. Podrobnejša opredelitev postopka odločanja etažnih lastnikov s podpisovanjem listine v izogib nejasnostim. Morebitno licenciranje upravnikov oziroma opredelitev pogojev, potrebnih za opravljanje upravniških storitev. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospa Janja Sluga, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

JANJA SLUGA (PS SMC): Hvala lepa.

To so vse stvari, ki so prišle na dan skozi vse te primere, ki smo jih spremljali na terenu; in to so ravno tiste vsebine, na katere etažni lastniki vseskozi opozarjajo. Sama trdno verjamem, da je pri pripravi teh zakonskih rešitev absolutno treba poslušati etažne lastnike, saj so zaradi vseh teh izkušenj, ki so se jim dogajale, katere sem jaz ravno pri primeru Atrij tudi zelo podrobno spremljala na terenu. Sem prepričana, da to, kar oni govorijo, je seveda treba absolutno upoštevati in poslušati. Verjamem, da bodo te rešitve, ki ste jih zdaj naštevali, prinesle neke premike v pravo smer.

Ampak moje vprašanje se je nanašalo:

Ali so s pripombami dovolj vključeni v pripravo teh rešitev?

Ali se njihove sugestije, predlogi upoštevajo in kateri se upoštevajo?

To bi rada zelo konkretno slišala in potem še časovnico sprejemanja zakonodaje.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen, imate besedo za dopolnitev odgovora.

IRENA MAJCCEN: Pri delu na Ministrstvu za okolje in prostor je javnost vedno vključena, ker mi imamo take predpise, ki se nanašajo na javnost. Zadovoljstvo javnosti z vključitvijo, mogoče je tudi gledanje na to vključenost drugačno, še posebej, ko želi nekatere dele zakona ta javnost kar sama spisati. Priznam, da z Združenjem etažnih lastnikov še nisem govorila. Neposredni razgovor je pomemben; je pa res, ko se bom z njimi srečala, želim te rešitve imeti že tako spisane, da bo meni lažje

voditi ta razgovor. So se pa z njimi srečevali in se še srečujejo moji sodelavci.

Pri časovnici je predvideno, bo pa to odvisno od kvalitete priprave tega predloga, da bi ta stanovanjski zakon konec leta ali pa prve mesece naslednjega leta dali v javno obravnavo, da se potem začne v roku dveh mesecev zbirati odziv na pripravljeno zakonodajo. Za tisti postopek je pa tudi z moje strani pripravljenost oziroma se tega zavedam, da moram to storiti – srečanje z etažnimi lastniki. Natančni odgovor vam lahko podam po tistem, ko se bom z njimi srečala. Dejstvo pa je, da v primeru Atrij in pri podobnih primerih gre za predvidoma kriminalno dejanje. Kriminalnih dejanj seveda tudi nov zakon ne bo mogel preprečiti. Mi bi ga radi spisali na način, da bo v največji možni meri preprečeno, da bi do takih dogodkov prihajalo tudi v prihodnje. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Bojan Podkrajšek, imate besedo, da zastavite vprašanje ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Spoštovani predsednik Državnega zbora, hvala za dano besedo. Cenjeni kolegice in kolegi, lep pozdrav; še posebej pa ministrici za okolje!

Spoštovana ministrica, moje vprašanje se nanaša na problematiko izvajanja dimnikarske službe v Republiki Sloveniji. Oba veva, da je bilo v preteklosti na to temo veliko dvignjenega prahu, veliko sej odborov v Državnem zboru. Mnogi od tistih, ki izvajajo to službo v Republiki Sloveniji, so imeli takšne ali drugačne interese, kar se včasih tudi zdi prav, ko gre za neko kvaliteto, izboljšanje neke službe, v tem primeru dimnikarske službe. Novi sistem izvajanja dimnikarske storitve, spoštovana ministrica, pa skrbi mene in tudi mnoge državljanke in državljane, ker znatno povečuje ceno te storitve v Republiki Sloveniji. Na zadnji 64. nujni seji Odbora za infrastrukturo in okolje in prostor ste tudi razlagali, da se to ne bo zgodilo oziroma da boste naredili vse, da bo to v nekih mejah normale. V Uradnem listu RS, št. 48/17 z dne 8. 9. 2017, so se ti normativi znatno podražili. Moram tudi reči, da je to, če to drži, potem oderuška podražitev. Naj omenim, da se je cena dimnikarske ure spremenila z 30,77 evra na 40,26; kar pomeni 31 %, redno čiščenje dimovodne naprave s 7,07 evra na 16,77 evra, kar pomeni, da je 137-odstotna povišica.

Mogoče kakšen podatek, v katerem se motim, je pa dejstvo; če smo v novem sistemu zavili v celofan višje oderuške cene; potem vas sprašujem, spoštovana ministrica:

Kaj boste storili, da do teh povišic ne bo prišlo?

Hvala za vaš odgovor.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen, imate besedo za odgovor.

IRENA MAJCEN: Spoštovani poslanec gospod Podkrajšek, hvala za vprašanje.

Res je, da smo imeli prejšnji teden na Odboru za infrastrukturo, okolje in prostor obsežno razpravo glede nove zakonodaje oziroma novega načina izvajanja dimnikarskih storitev. Iz tiste razprave sem razbrala, da civilne iniciative ter tudi bivši koncesionarji še vedno vztrajajo na svojih pripombah. Priznam, zelo vesela sem, da ste me vi konkretno vprašali o cenah. To meni pomaga, da lahko sedaj o cenah in stroških nekaj več povem. Res hvala lepa. Ta licenčni sistem, ki nam lastnikom kurilnih naprav dopušča, da si izberemo izvajalca dimnikarja, je postavil najvišje možne cene, ki nam jih lahko nek dimnikar zaračuna. Ob strokovnem sodelovanju strojne fakultete v Mariboru so bili tudi izdelani novi normativi za posamezno storitev, ki jo izvaja dimnikar. Pri navajanju teh podražitev bi samo še to povedala, to so najvišje cene, ki jih je v skladu s temi normativi in določeno urno postavko možno zaračunati. Če pa sedaj grem na posamezne primere, pa je znesek za čiščenje male kurilne naprave do 50 kilovatov, torej dimnik in peč na tekoča goriva, lahko po novem največ 31,54 evrov; čeprav je bila do zdaj ta cena 39,28 evrov in gre za pocenitev za 20 %. Če grem na drug primer, ko govorimo o skupni vrednosti pregleda za kurilne naprave na trda goriva, je sedaj ta vrednost 23,67 evrov, torej gre za posamezno storitev; ne tako, kot je bilo do sedaj, ko se je ta posamezna storitev nanašala na tri določbe iz prejšnje zakonodaje in so se te določbe seštevale. To govorim zaradi tega, ker takšna primerjava cen, kot jo je pripravila civilna iniciativa, ni možna; predvsem zaradi novih normativov Fakultete za strojništvo Maribor, ki so bili pripravljene in so del tega obračuna. Ko govorim recimo o dimovodni napravi, jaz nisem pravi poznavalec dimnikarskih storitev, to moram priznati, pri nas pride dimnikar, nam očisti peč in dimnik ter izstavi račun in se tega zdaj priučujem. Če govorimo o starih pravilnikih, se je tam govorilo: čiščenje samostojnega dimnika, čiščenje iztočnice dimnika in čiščenje dimovoda; po novem pa je to dimovodna naprava. In tu dejansko gre tudi pri obračunu za znižanje stroškov. To, kar sedaj tu razlagam, bomo mi jutri dali na spletno stran. Predvsem si sama prizadevam, da bi bili ti izračuni pripravljene tako, da bi jih lahko uporabniki pregledovali, kajti njim je to namenjeno. Dejstvo je tudi, da po tej razpravi v Državnem zboru sem pričakovala nekaj več odziva s terena, pa saj ne da koga nagovarjam, ampak v resnici odziva ni bilo velikega. Kdorkoli pa je mi pisal, pa priznam, če bodo predloženi računi, pri katerih bomo mi pri pregledu ugotovili, da so izdani na napačen način, da presegajo te naše pocenitve, ki sem jih sedaj navajala, bo prijava na ustrezno inšpekcijo

takoj podana. V nadaljevanju si predstavljam, da vam še kakšno stvar razložim. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Bojan Podkrajšek, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Spoštovana ministrica, hvala za vaš trud in vaš odgovor.

Jaz vem, da velikokrat niste v lahki situaciji, dejstvo je, da nisem jaz od vas pričakoval, da ste strokovnjakinja na področju dimnikarstva, mislim, da to niti ni potrebno; tudi sam nisem. Me pa skrbi nekaj; se bom potrudil, da vam bom kak izračun, če seveda gre v tisto smer, za katero jaz trdim, osebno dostavil; v prid tistih, da ne bodo te storitve plačevali predrago. Tukaj se midva razhajava z najinimi podatki. Vi govorite, da bodo šle storitve navzdol. Moja trditev je, da bodo šle navzgor.

Spoštovana ministrica, ko ne bova več na teh sedežih, če bo ta nov sistem, ki je bil v preteklosti sprejet, veljal, mogoče se bo kateri od naših državljanek in državljanov ukvarjal z inšpektorjem, prijavljal to storitev, ampak dejstvo je in moj dvom je vedno globlji, da smo mogoče pri novem sistemu izvajanja dimnikarske službe zavili v celofan nove, oderuške cene. Tega se jaz bojim, veva pa oba, da nekateri težko živijo, težko plačujejo položnice, čakajo na povišico kakšnih 5 evrov za pokojnine. Poklicni gasilci so nedavno morali pred vlado, da se borijo za neke evre. Se ne zdi prav, zato še enkrat ponavljam, da smo te oderuške cene zavili v celofan. Sam se bom pa osebno potrudil, da bom dobil dokument, ki moje trditve potrjuje. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen, imate besedo za dopolnitev odgovora.

IRENA MAJCEN: Hvala.

Po mojem vedenju je danes Gospodarska zbornica imela tiskovno konferenco, kjer so govorili ravno obratno, da pod takimi pogoji, ki smo jih zapisali, družbe ne morejo poslovati. Ni moja navada česar koli ovijati v celofan, jaz pa bom skupaj s svojimi strokovnimi službami – in vesela bom, če boste poslanci pri tem pomagali – izvajala skrb na terenu. Resnično je treba pri vsakem od naših državljanov, ki bo presegel svoje strokovne in tudi finančne sposobnosti, takoj ustrezno ukrepati. Prepričana sem, da bo pri lastnikih kurilnih naprav v takih primerih izveden nemudoma inšpekcijski nadzor. Več se nas bo za to zavzemalo, bolj je jasna zaveza, da bo delo, izvajanje te javne službe ugodno sprejeto ne samo na terenu, ampak tudi pri izvajanju protipožarne varnosti; zaradi katere dejansko s temi ukrepi nastopamo. Moji sodelavci z Ministrstva za okolje bi pa rekli, da je tudi naloga okoljskega ministra, da skrbi za čisto ozračje; in je to tudi del te naloge. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospa Ksenija Korenjak Kramar, imate besedo, da zastavite vprašanje ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo gospodu Zdravku Počivalšku.

KSENIJA KORENJAK KRAMAR (PS SMC): Hvala lepa. Spoštovani!

Jutri je slavnostna prireditev ob začetku gradnje tovarne Magna Nukleus v občini Hoče-Slivnica. Jutri je za nas, ki prihajamo s tega področja, prelomni dogodek. Prelomni dogodek zato, ker naj bi s tem začeli neko novo, bolj pozitivno obdobje. Na žalost sem danes slučajno, morda pa tudi ne, prejela scenarij jutrišnje prireditve, na katerem pa kot predstavniki Republike Slovenije niti z eno besedo nismo zapisani poslanci tega državnega zbora. Mnogi izmed nas, predvsem midva s kolegom iz Stranke modernega centra gospodom Ivanom Prelogom, tudi vsi vi, tudi vsi mi, smo začeli tlakovati to pot takrat, ko smo sprejeli ta zakon o strateški investiciji. Zato pričakujem, da bo tudi na takšnih dokumentih izkazano spoštovanje do nas, izvoljenih predstavnikov ljudstva, in spoštovanje do te institucije. Predstavljamo ljudi, predstavljamo Republiko Slovenijo; zato je prav, zato je kulturno, da smo na takšnih seznamih prisotni tudi poslanci Državnega zbora in da je prisotna institucija, brez katere ne bi bilo prvega koraka. V znamenje ogorčenosti nad tem, spoštovani minister, danes vprašanja ne bom postavila. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Potem gremo naprej.

Mag. Andrej Šircelj, imate besedo, da zastavite vprašanje ministrici za finance mag. Matej Vraničar Erman, ki je opravičeno odsotna; zato vas tudi sprašujem, ali želite ustni ali pisni odgovor.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani predsednik, za vprašanje.

Jaz postavljam vprašanje v povezavi z 68.a členom Zakona o davčnem postopku; to je člen, ki je ustavno sporen. To je tudi ocenilo Upravno sodišče in zaradi tega želim imeti v zvezi s tem tudi določeno mnenje Ustavnega sodišča oziroma da Ustavno sodišče določi, ali je ta člen v skladu z Ustavo ali ne. Za kaj gre? Gre za prekomerno, lahko rečemo zelo visoko obdavčitev, to je 70-odstotna obdavčitev. V zvezi s tem se postavlja vprašanje, ali ne gre za previsoko obdavčitev tako imenovanih neprijavljenih dohodkov. Še posebej v tej povezavi, ker naj bi po nekaterih merilih, tudi po merilih ustavnega sodišča Nemčije, znašala najvišja davčna stopnja 50 %. Drugo, kar je, je to, tudi na podlagi mnenj Finančne uprave in tako naprej, se je ta člen razširil glede zastaralnega roka. Ta zastaralni rok zdaj traja 10 let. Prej je bil 5 let, kar pomeni, da so nekateri

zavezanci prišli pod to, da se jim je sredi postopka ta rok podaljšal.

Zaradi tega me zanima mnenje Vlade oziroma mnenje Ministrstva za finance v zvezi s tem členom.

Ali meni, da bi bilo ta člen treba spremeniti?

Ne samo v zvezi s tem, da se zagotovi popolno izpolnjevanje ustavnih določb, ampak tudi v povezavi s tako imenovano davčno preiskavo, ki pa je druga težava. Ta davčna preiskava pa lahko poteka na način, da zavezanec sploh ne ve, da ta davčna preiskava poteka. Tudi tukaj gre za podaljšanje inšpekcijskega postopka na 10 let. V tej povezavi se ocenjuje oziroma nekateri ocenjujejo, da davčnemu zavezancu niso zagotovljene pravice, ki izhajajo iz davčnega postopka in ki so del človekovih pravic. V zvezi s tem bi prosil za pisni odgovor, ker je ministrica odsotna. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Matjaž Hanžek, imate besedo, da zastavite vprašanje generalni sekretarki Vlade mag. Lilijani Kozlovič.

MATJAŽ HANŽEK (NeP): Hvala lepa. Spoštovana generalna sekretarka!

Spomladi sta Vlada in za njo Državni zbor zavrnili predlog zakona Združene levice, s katerim bi popravili že desetletja stare napake prejšnjega Zakona o romski skupnosti v Republikli Sloveniji. Napake in pomanjkljivosti, za katere že ves čas ve slovenska politika, obljublja, da jih bo popravila; a jo vsakokrat prehitijo volitve. Vedno ji zmanjka časa. Bodimo realni. Vsa slovenska politika se v resnici otepa tega, da bi neko najbolj diskriminirano narodno manjšino naredila približno enakopravno vsem prebivalcem Slovenije. Vlada je o predlogu Združene levice sicer napisala, da razume; razume marsikaj in ničesar ne more spremeniti; ampak bo naredila svoj boljši zakon, ki bo celovit. V pripravo bo vključena romska skupnost ter tudi strokovnjaki, so bili argumenti ob zavrnitvi. Bojim pa se, da so ta prizadevanja za celoviti pristop le póza in da imate na vladi hude miselne pridržke; da je bilo bistvo političnega problema nereševanje ključnih problemov romske skupnosti pri nas v tem, da se lahko izgubijo kakšne volitve, če bo kdo poskušal resno presekat začarani voz in začarani krog izključevanja ter segregacije romske skupnosti.

Zdaj je že preteklo kar nekaj mesecev, pa me zanima. Znano mi je, da je vlada ustanovila medresorsko delovno skupino, ki pripravlja predloge sprememb in dopolnitev Zakona o romski skupnosti. Kot vem, ima delovna skupina začrtan rok za dokončanje svoje naloge v začetku novembra 2017; STA pa je 21. septembra poročala, da naj bi le-ta z delom zaključila šele maja prihodnjega leta.

Ali to pomeni, da se ta zakonski predlog dela v resnici s figo v žepu po časovnici,

ki realno onemogoča, da bi bil ta zakon sprejet pred volitvami?

Ali je res, da Vlada zainteresiranim noče posredovati niti prvega osnutka predloga zakona, na katerem dela medresorska komisija, oziroma da celo po pozivu informacijske pooblaščenke preprosto molči?

Ali je skrivanje priprave sprememb zakona način ne vključevanja romske skupnosti in strokovnjakov transparenten način delovanja te vlade?

Kako to nezakonitost, če je res, komentirate?

Resne kritike so znane praktično od sprejetja zakona. Spremembe se na vladi pripravljajo že leta, pred štirimi leti je bila o izhodiščih javna razprava.

Ali je Vlada tokrat dala kakšne specifične usmeritve?

Zanima me tudi:

Kaj se zatika pri sprejemanju tega zakona?

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Generalna sekretarka Vlade mag. Lilijana Kozlovič, imate besedo za odgovor.

MAG. LILIJANA KOZLOVIČ: Spoštovani poslanec gospod Hanžek!

Strinjam se z vami, da je to izredno težko vprašanje, ki so se ga v preteklosti vlade, kot ste tudi sami rekli, dejansko otepale. V naši vladi z reševanjem te tematike nimamo težav, se pa zavedamo, da je to izjemno težka problematika, saj gre za veliko medkulturno različnost med romsko skupnostjo in tudi ostalimi skupnostmi; ampak ni razloga, da ne bi država ter tudi lokalne skupnosti in tudi vsi zainteresirani želeli rešiti ta problem. Naj povem, da smo s tem namenom v vladi organizacijsko umestili urad za narodne skupnosti pod Generalni sekretariat, da lahko dosežemo večjo medresorsko povezanost, da lažje vključujemo tudi ostale, ki so vključeni v to tematiko, to so občine in tudi vse organizacije, od Sveta romske skupnosti, zveze in foruma romskih skupnosti. In tudi intenzivno sodelujemo pri reševanju teh vprašanj z varuhinjo človekovih pravic, ki jo tudi redno seznanjamo z našimi ukrepi. Kar se tiče samega zakona, vlada je predvidela, da najprej sprejme Nacionalni program ukrepov, pri tem programu so sodelovale občine in tudi vse zveze Romov. To je bil ključni dokument, s katerim želimo operativno na terenu doseči večjo vključenost romske skupnosti. Tisto, kar je do sedaj manjkalo, smo ugotovili, da je potrebna evalvacija, da torej ni dovolj, da se samo izvedejo neki ukrepi, ampak je treba na koncu tudi ugotoviti, kaj dejansko se je tudi realiziralo. Poleg tega se zelo velik poudarek v tem programu daje bivanjskim razmeram in tudi večji zaposlenosti, večji izobrazbeni sposobnosti oziroma večji izobrazbenosti Romov pa tudi ohranjanju njihove kulture.

Glede samega zakona, kot ste rekli, imenovana je bila delovna skupina, ki ima nalogo, da do začetka novembra pripravi osnutek zakona. Novelacija zakona gre v javno razpravo v novembru. V njej predvidevamo prav tiste spremembe, ki so jih nakazale tudi romske skupnosti, Svet romske skupnosti ter tudi ostale organizacije; in so pri tem tudi sodelovale. Tista organizacija, ki je že po samem zakonu neposredno zavezana k sodelovanju, je Svet romske skupnosti in ta je bil neposredno vključen. Prejšnji teden smo imeli sestanek z vsemi zvezami romskih skupnosti in Svetom romske skupnosti ter Forumom romskih svetnikov, ki smo jim predstavili tudi izhodišča zakona in jih pozvali, da podajo pripombe, ko bo javna razprava. Ne drži, da se Vlada Republike Slovenije pod vodstvom Mira Cerarja tega problema otepa. Celo več, naredili smo delovno skupino za reševanje bivanjskih razmer; njena naloga je, da za vsako naselje posebej ugotovi, kakšno je stanje, in pripravi potrebne ukrepe. Njihova naloga je, da v sodelovanju z občinami predvidijo, ali so potrebne zakonske spremembe ali katerikoli drugi ukrepi. Naj pa povem, da je zelo dober primer sodelovanja z lokalno skupnostjo, to je občino Novo mesto, kjer bomo tudi kot primer dobre prakse lahko pokazali in bo na vladi v sredo podpisana pogodba o tem, da se izvede projekt infrastrukture, komunalne ureditve v vrednosti 3,5 milijonov. Sprejet je tudi dogovor, da se spremeni oziroma sprejme OPN in pripravi časovnica, kdaj se bo ta zadeva dejansko tudi rešila. Prav tako je tudi glede reševanja pitne vode. Po naših podatkih je na Dolenjskem 23 naselij, ki že imajo pitno vodo, dve naselji nimata; eno pa je, ampak se prebivalci ne želijo priključiti na to pitno vodo. Nekoliko več težav imamo, ampak se tudi tam rešujejo, v Škocjanu; največ pa trenutno vidimo v Ribnici zaradi nesodelovanja lokalne skupnosti. Želimo pa skupaj s to delovno skupino in z občinami ugotoviti, kakšno je dejansko stanje, in na podlagi tega potem tudi reševati to problematiko. Toliko morda v tem trenutku, za dopolnitev sem vam na voljo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Matjaž Hanžek, imate besedo za obrazložitev zahteve po dopolnitvi odgovora.

MATJAŽ HANŽEK (NeP): Z generalno sekretarko oziroma celo z vlado se zelo strinjam, da je to zelo zapletena stvar, reševanje vseh teh problemov, ki so nastali. Ampak čudno pa je, da se je vlada lotila tega šele spomladi, je to medresorsko komisijo postavila skoraj tri leta po tem, ko je vlada nastala. In potem so takšni problemi. Jaz sem sicer zdaj dobil odgovor na to, da bo zanesljivo zakon pred oziroma do novih volitev sprejet. Jaz še vedno dvomim, tako kot je, ampak pustimo to za nekaj mesecev, ko bo bolj natančno videno.

Predvsem mi je problematična analiza. Zdj delati analizo bivanjskih pogojev, tri leta

zamude, jaz trdim, da ni variante. Predvsem pa mi je problematično to, kakor sem razbral iz teh zapisnikov, ki sem jih slučajno dobil, ta medresorska komisija kar reče – zakon je zakon, mi ne moremo narediti moratorija. Evropsko sodišče za človekove pravice je vsaj v dveh primerih odločilo, da je v takih primerih, kjer ljudje, Romi živijo že desetletja na neki zemlji, kjer so jih pustili, ker so jih tja dali, treba delati drugače, kot pa zakon mrtvo hladno reče – treba je podreti celo naselje. Samo zamislite si, kaj bi bilo pri denacionaliziranih stanovanjih, če bi novi lastniki prišli in zmetali vse, tistih 20, 30 tisoč delavcev na cesto. Pri Romih se to lahko naredi. Predvsem to bi rad vedel, kaj je.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Generalna sekretarka Vlade mag. Lilijana Kozlovič, imate besedo za dopolnitev odgovora.

MAG. LILIJANA KOZLOVIČ: Hvala.

Kar se tiče zakona, predvidevamo, da bo v nekaj mesecih v Državnem zboru. Potem verjamem, da bo Državni zbor dosegel konsenz, da bo ta zakon tudi dokaj hitro lahko sprejel, ker so dejansko vse spremembe, ki jih predvidevamo, soglasne oziroma so predlogi, ki so jih dale same romske skupnosti; in potreba po tej spremembi. Kar se tiče bivanjskih razmer, nikakor ne. Ne želimo, da teh naselij, kot pravite, preprosto ni več; ampak želimo, da se ta naselja legalizirajo. Morda bo lahko zelo dober primer projekt, ki se pelje trenutno na Dolenjskem, torej Žabjak-Brezje, kjer je namen, da se sprejme OPN, da se to območje dejansko prostorsko uredi, da država odstopi zemljišče lokalni skupnosti, potem pa se naprej uredi s stavbno pravico ali kako drugače lastnina Romov, ki imajo nepremičnino. Zakon o graditvi objektov, ki bo v mesecu oktobru sprejet v Državnem zboru oziroma bo v drugi obravnavi, predvideva legalizacijo objektov, ki so starejši od 20 let; in tukaj je velika možnost. Seveda pa je potem vprašanje tistih objektov, ki morda ne bodo izpolnjevali teh pogojev, kaj pa tam storiti.

Kar se tiče komunalne opremljenosti, do sedaj je bilo danih 15 milijonov v okviru regionalnega razvoja. Počrpano je bilo 73 % in okoli 20 občin je prav za romsko problematiko namenilo ta sredstva, mislim, da je bilo okoli 11 milijonov; in so uredili to infrastrukturo do naselij. Treba je potem še od naselja do konkretne hiše urediti situacijo. Verjamem in upam, da bodo tudi romske skupnosti prevzele odgovornost do svoje lastnine, da se bodo zavedale, da je to njihova last in da je napeljava elektrike možna takrat, kadar je objekt varen. Kajti če bomo elektriko napeljali v objekt, ki ni varen, v takem primeru bomo odgovorni za posledice, ki bodo nastale. Kar se vode tiče, vsekakor je možno, predvidevamo tudi začasno rešitev, da bi postavili sanitarne bokse, kjer bi bila voda in tudi sanitarni objekti in bi bil recimo en boks za dve družini. Res se zdi, da je morda nekoliko pozno, ampak mislim, da edino na tak legalen način, ob

sodelovanju romske skupnosti, ki bo prevzela tudi svoj del obveznosti, bomo to situacijo nedvomno rešili. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Matjaž Hanžek, imate besedo za postopkovni predlog, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru.

MATJAŽ HANŽEK (NeP): Hvala lepa.

Jaz bi v tem primeru bil zaradi ..., da bi se motil; moram pa vseeno reči, da sem vesel ob teh pozitivnih dejanjih, vaših besedah. Nisem pa prepričan, da bo to vse štimalo. Za Žabjek vem, že pred 15 leti je bil zelo navdušen, so celo en del uredili, ampak je tam država med drugim tudi blokirala zemljišče, zato državi ne verjamem. Najmanj 15 let, kar sem jaz bil tam, in je še vedno isti problem, ki ga boste pa sedaj kar naenkrat rešili. Ne vem, zakaj država ni mogla v 15 ali še več letih tega rešiti. Gre pa samo za prenos zemljišča. Druga stvar, imamo pa recimo občino Škocjan, kjer formalno, zakonito sploh niso narisali nekega naselja, ki 50 let stoji, ker so Romi tam. Po zakonu lahko pridejo buldožerji in vse povozijo, ker tam tako ali tako nikogar ni – ni ne hiš, ne barak, ne ljudi. To so stvari, ki mene skrbijo. Žabjek in te stvari boste najbrž lepo rešili, ampak to so pa druge stvari, sedaj tega ne vem.

Še ena stvar je, ki me zelo tukaj moti, tudi v teh zapisnikih sem videl, vprašanje avtohtonosti. To je ena najbolj zmešanih stvari, ki jih imamo v Sloveniji, avtohtonost. Če že rečemo avtohtona narodna manjšina, ne more biti posamezni pripadnik neke manjšine avtohton, drugi sosed pa neavtohton. Avtohtonost velja lahko za celo narodno manjšino, ne pa tisti, ki je 50 let. Kaj pa tisti, ki se sedaj rodi? Tisti pa ni. Upam, da boste tudi to v tem zakonu rešili; čeprav tukaj, kot sem videl, na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve ter na ministrstvu za, mislim da, upravo ali nekaj podobnega, saj je vseeno, zelo nasprotujejo, da bi ta zakon pomagal rešiti probleme, ki jih imajo neavtohtoni Romi. Ta zgodba je diskriminacija znotraj diskriminacije. Ene ljudi, ene manjšince nagrajevati z malo boljšim statusom kot druge. Upam, da boste tudi to rešili. Ustava ne govori o teh stvareh, o dveh romskih skupnostih – avtohtoni in neavtohtoni. Moram pa povedati, da je pred kakšnimi 20 ali več leti Dimitrij Rupel, ko je bil še zunanji minister, na zahtevo Sveta Evrope, ko so zahtevali, kdaj so pri nas manjšine avtohtone, rekel – ko živita dve generaciji. Se pravi, vsi so že tukaj. Zato bi jaz prosil, da se o tem v Državnem zboru pogovorimo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sem že mislil, da ne bo zahtevka na koncu.

Matjaž Hanžek, o vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 17. oktobra 2017, v okviru glasovanj.

Gospod Uroš Prikl, imate besedo, da zastavite vprašanje ministru za javno upravo gospodu Borisu Koprivnikarju.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovane kolegice in spoštovani kolegi, spoštovani minister Koprivnikar!

Moje vprašanje je v kontekstu ali pa v duhu sprejemanja državnega proračuna in hkratnega evidentnega, vidnega nezadovoljstva predstavnikov občin oziroma lokalnih skupnosti. Le-ti vedno znova izpostavljajo, da se nahajamo v situaciji, ko so mediji polni novic o koncu krize, stopnja rasti GDP v Sloveniji je med najvišjimi v Evropi; na drugi strani pa se občinam preko novih zakonskih obveznosti, novih zadolžitvev nalagajo posledično tudi višji stroški, sredstva pa praktično stagnirajo. Proračun je sigurno eden izmed najpomembnejših, če že ne najpomembnejši akt, ki ga Državni zbor sprejema. Običajno je tako, da s proračunom nihče ni v popolnosti zadovoljen. Tudi tokrat je temu tako, čeprav mnoga ministrstva, izjema je ministrstvo za delo, dobivajo v proračunu za leto 2018 več sredstev, kot je bilo prvotno planirano. Rdeča nit tega proračuna je predstavniki Skupnosti občin, Združenja občin in Združenja mestnih občin nezadovoljni. Kolegice in kolegi, vsi poslanci prihajamo iz občin, ne glede na našo politično barvo. Prihajamo iz občin, ki morajo biti uspešne, zadovoljne in progresivno naravnane. Posledica zadovoljstva teh občin pa so seveda zadovoljni državljani, zadovoljni uporabniki storitev, ki jih občine nudijo; in seveda v končni fazi tudi uspešna celotna država na dolgi rok. Dejstvo je namreč, da morajo občine deliti usodo, to je treba tudi izpostaviti na tem mestu, države v smislu vzdržnosti javnih financ. To narekuje tudi finančno fiskalno pravilo, ki smo ga v tem državnem zboru sprejeli.

Spoštovani minister, okviru javnofinančne vzdržnosti me zanima:

Kakšni so konkretni ukrepi, ki so oziroma bodo sprejeti v kontekstu razbremenitve nalog občin, razbremenitev občin generalno; saj le-te opravljajo vedno širši spekter nalog, nalagajo se jim določene zadolžitve, razbremenitev pa je bore malo ali pa praktično nič?

In še to, vedeti je treba, da so občine v preteklosti nemalokrat bile in, verjamem, da tudi v prihodnosti bodo generator investicijskih ciklov; tudi takrat, ko je država na tej točki nekoliko zaostala.

Zanima me:

Kaj je v funkciji države v mislih, da se bo naredilo, da se občine razbremenijo nekaterih obveznosti in nekaterih nalog; ali pa da se jim po drugi strani zagotovi nekoliko višji kolač v deležu sredstev?

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Minister za javno upravo gospod Boris Koprivnikar, imate besedo za odgovor.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala, spoštovani predsednik. Poslanke in poslanci! Hvala, poslanec Prikl, za to vprašanje.

Najprej naj povem malce na splošno. Ja, občine dobivajo več nalog in naloge so vedno bolj kompleksne, tako kot država in vsi tisti, ki se soočamo z vedno bolj zahtevnim poslovnim okoljem. Občine delujejo, tudi ugotavljamo pri strategiji razvoja lokalne samouprave, dobro. Lokalna samouprava deluje in zato sem tudi vesel kazalnikov, s katerimi se soočamo v zadnjem času, da povprečnina raste, da se finančno stanje občin izboljšuje, zadolženost upada, čeprav v času krize je v primerjavi med občinskimi in državnim proračunom prihajalo do razhajanja, saj se občinski proračuni niso krčili, tudi število zaposlenih ne; medtem ko na državni strani pa kar precej. In kot pravilno ugotavljate, seveda lahko v tem času, ko nam gre bolje, tudi popuščamo pri teh ukrepih. Se pa vedno soočamo s tem, da so jasno zahteve vseh strani – občinskih, sindikalnih, številnih drugih – bistveno večje, kot pa so dejanske zmožnosti države, ki je omejena tudi s fiskalnim pravilom in drugimi finančnimi omejitvami. Pa vendar, da sva bolj konkretna. Z Zakonom o ukrepih za uravnoteženje javnih financ smo posegli na področje enajstih zakonov, ki prinašajo trajne pozitivne učinke za delovanje občin. Mi smo takrat v dogovorih z občinskimi združenji ocenili, da so ti učinki okoli 22,8 milijona evrov. Poleg tega smo tudi pristojnim ministrstvom naložili, da predložijo konkretne rešitve za znižanje stroškov posebej za delovanje občin za odpravo ugotovljenih administrativnih ovir.

Na kratko bom še omenil, kaj vse smo na tem področju naredili. Celoten proces zniževanja stroškov občin posega v področje zakonodaje, ki se nanaša na občine. Tukaj smo stalno sodelovali v vseh pogajanjih in v celotnem procesu z vsemi tremi ključnimi občinskimi združenji, kjer smo povečini uspeli dosegaati konsenz; seveda pa je težko doseči konsenz v samem obsegu financiranja, ker zaradi zagotavljanja javnofinančne vzdržnosti in zahtev občine tukaj težko pričakujemo konkreten konsenz. Pa vendar smo uvedli tudi posebno orodje v enotni zbirki ukrepov za izboljšanje poslovnega okolja, ki ga imamo zato, da sledimo, kako se izvajajo odprave administrativnih ovir in poenostavitve. Smo posebej za občine uvedli poseben del, kjer spremljamo učinke teh ukrepov za občine. Te rešitve so celo objavljene na spletu, tako da lahko občani, župani in tudi vsi ostali spremljamo, kaj dejansko se dogaja na odpravi teh ukrepov. V Zakonu o lokalni samoupravi smo omogočili, da lahko občine ustanovljajo občinsko ali medobčinsko pravobranilstvo, ki je predstavljalo občinam velik strošek. To je bila

tudi ena velika zahteva občin, čeprav mislim, da je zelo malo občin potem to tudi realiziralo, ampak zakonska možnost je odprta. Potem smo omogočili predpisovanje občinske takse za dejavnosti, ki pomenijo posebno rabo javnih površin v lasti občine; to je bila tudi ena od zahtev, ki je bila vložena. Potem zelo pomembno, da lahko občine samostojno vložijo zemljiškoknjižni predlog tudi v elektronski obliki, da se s tem izognejo notarski pristojbini, ki je okrog 30 evrov. Glede na število teh zemljiškoknjižnih predlogov je samo ta ukrep sam po sebi vreden okoli 2 milijona; hkrati pa je bila zagotovljena tudi možnost brezplačnega ustanavljanja služnosti med državo in občinami, kar je bila tudi ena velika zahteva in tudi predstavlja kar precejšen prihranek.

Na področju kmetijskih zemljišč, stvarna služnost za nepremičnine, ki so v lasti Republike Slovenije, s katerimi upravlja gospodarski sklad, je lahko v korist občin neodplačna, to je bila tudi noviteta v zakonodaji. Pri Zakonu o vrtcih, ki je bil en velik problem glede vplivanja občin na plačevanje, je bilo omogočeno, da občine same vzpostavijo evidenco upravičencev; in je to v povezavi z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev tudi omogočeno, da so udeleženi v teh postopkih. Potem so tu ugodnosti na področju javnih naročil, skupnih naročil, ponovitve postopka, enotni zakladniški račun, souporaba MFERAC in številne druge poenostavitve, tudi na področju računalniške podpore občinam in njihovem delovanju. Teh ukrepov je kar veliko in aktivno tudi nadaljujemo v tej smeri, da v čim večji meri omogočimo občinam racionalno poslovanje.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Uroš Prikl, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa.

Minister, pozdravljam vse te napore, zagotovo niso enostavni, zagotovo je bilo mnogo energije vložene s strani vladnih predstavnikov in na drugi strani predstavnikov vseh treh občinskih organizacij. Dejstvo je, da tisto minimalno zadovoljstvo na strani občin še ni doseženo. Jaz verjamem, da se lahko temu približate. Jaz tukaj želim, hočem, ne smem seveda zahtevati, da dialog nadaljujete, da si vsi skupaj, ki boste v tem dialogu sodelovali, resnično po najboljših močeh prizadevate priti vsaj na tisto minimalno skupno točko, kjer bo vsaj minimalno zadovoljstvo na obeh straneh. Ne glede na to, iz katere občine prihajamo, lahko smo Mariborčani nezadovoljni nad svojim nesposobnim vodstvom v Mariboru, govorim o občinski upravi, lahko prihajate, kolegice in kolegi ali pa državljani iz katere druge občine, v kateri ste navdušeni nad svojim vodstvom, nad svojimi župani, skupni imenovalec, skupna želja vseh državljanov, ki prihajamo iz lokalnih sredin, pa seveda je, da bo občina tista, ki bo učinkovito

opravljala svoje naloge za svoje državljane, za svoje občane, kakorkoli hočete. In šele v tako uspešni občini bodo lahko državljani zadovoljni in tudi država bo seveda neko korist od tega imela.

Verjamem, da v tem trenutku pri nekaj sekundah, ki so mi še ostale, ni časa, da bi kaj rekel o Zakonu o pokrajinah, prepričan pa sem, da je to sigurno eden bistvenih korakov naprej. In vlada, ki ji bo uspelo na področju uvedbe Zakona o pokrajinah narediti preboj, si bo zagotovila ne samo vsečnost, ampak tudi uspešnost, nesporno uspešnost na dolgi rok.

Kot rečeno, želim, minister, da se s svojo pogajalsko ekipo s predstavniki občin pogovarjate, nadaljujete svoja prizadevanja, da se poslušate in da se pri teh svojih pogovorih tudi slišite. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Minister za javno upravo gospod Boris Koprivnikar, imate besedo za dopolnitev odgovora.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala, predsednik.

Če še dopolnim, dialog, sodelovanje je ne nazadnje meni osebno, če želite, ključno politično poslanstvo, ki se ga trudim vsak dan uveljavljati. Tudi dialog z občinami je nekaj, k čemur smo se zavezali, ne nazadnje v času te vlade je bil po dolgem času podpisan sporazum z občinami, ki prej leta in leta ni bil dosežen. Tudi v letošnjem letu nadaljujemo z dialogom. Prav v sredo imamo ponovno sestanek z občinskimi združenji, kjer se bomo ukvarjali tudi z zakonskimi osnovami, kjer temeljito usklajujemo vsak predlog občinskih združenj in ga poskušamo uveljaviti, če je seveda možno in ni kakšnih posebnih zadržkov. Imamo pa seveda s tem tudi nemalo težav, ker so stališča različnih občin, ne nazadnje tudi stanja v različnih občinah zelo različna. Imamo super uspešne občine in občine, ki so v velikih težavah, ne nazadnje pa tudi med občinskimi združenji pogosto obstajajo diametralno nasprotna stališča, pa kljub temu mi vztrajamo v dialogu in iščemo konsenz, sodelovanje. Od tega ne bomo odstopili.

In če ste omenili tudi pokrajine, na tem področju regionalizacije države se trudimo predvsem določiti, kaj so tiste izvirne pristojnosti pokrajin, ker to je po našem trdnem prepričanju razlog, da do sedaj še ni prišlo do regionalizacije. Da ne prihaja do podvajanja nalog med državo, regijo in občino. Na tak način bomo zagotovili, da bo tudi regijsko upravljanje delovalo učinkovito, bolje kot sedaj, in to je najhitrejša pot tudi do regionalizacije Slovenije v takem smislu, da bo res učinkovito in dobro delovala. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mag. Marko Pogačnik, imate besedo, da zastavite vprašanje ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo gospodu Zdravku Počivalšku.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS):
Spoštovani predsednik!

Spoštovani minister za gospodarstvo, v nadaljevanju bi vam rad zastavil vprašanje, in sicer v zvezi z javnim razpisom, ki ga je objavila vaša agencija SPIRIT, agencija za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in pa tehnologije, v Uradnem listu 29. 9. 2017, in sicer javni razpis za financiranje izvajanja celovitih podpornih storitev za potencialne podjetnike in podjetja v okviru Slovenskih poslovnih točk za obdobje od leta 2018 do leta 2022, okrajšano Spot regije 2018–2022.

Želel bi, da kot minister za gospodarstvo podate kratek komentar k temu razpisu. Nekateri deležniki, ki se tičejo tega razpisa, namreč ugotavljajo, da SPIRIT oziroma na koncu koncev tudi država s tem razpisom ne upošteva podpornega okolja, ki je že razvito in dobro deluje – vrsto let tudi na lastne stroške izvaja brezplačne storitve svetovanja e-V EM – da na nek način ta razpis, ki uvaja en spot regije, eno tako imenovano slovensko poslovno točko za regijo, uvaja tudi en del centralizacije, da na nek način vsem, ki se bodo posluževali teh svetovanj, otežuje zadevo, kajti morali bodo priti na eno točko, ter da na silo postavlja novo mrežo svetovalnih točk in predvsem da se pri pripravi tega razpisa ali ministrstvo ali agencija nista dovolj posvetovala z deležniki, ki že v danem trenutku ponujajo takšen način svetovanja.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Minister za gospodarski razvoj in tehnologijo gospod Zdravko Počivalšek, imate besedo za odgovor.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Spoštovani predsednik Državnega zbora!

Spoštovani poslanec, najlepša hvala za vprašanje. Predmetni razpis je bil v Uradnem listu Republike Slovenije objavljen 29. 9. 2017, kot ste povedali. Predmet razpisa je financiranje izvajanja brezplačnih storitev na 12 slovenskih poslovnih točkah (spot regije). Ob tem je treba povedati, da jih je bilo prej 36. Objava razpisa oziroma vzpostavitev slovenskih poslovnih točk je vezana na realizacijo vladnega strateškega projekta 6.3 VEM za poslovne subjekte. Regijske točke spot regije bodo na enem mestu zagotavljale brezplačne informacije, osnovno svetovanje, usposabljanja in delavnice ter izvajanje aktivnosti povezovanja regionalnega okolja. Ciljna skupina, ki so ji namenjene storitve spot regije, ki so predmet financiranja po tem javnem razpisu, so potencialni podjetniki in obstoječa podjetja. Cilj javnega razpisa je povečanje informiranosti in znanja za reševanje izzivov na podjetniški poti v vseh fazah podjetniškega ciklusa in povečanje zgodnje podjetniške aktivnosti, kar bo prispevalo k večjemu nastajanju in izboljšanju rasti in razvoja podjetij. Obdobje izvajanja aktivnosti je od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2022, torej 5 let. Razpisanih je 13 milijonov 875 tisoč 600 evrov

za celo petletno obdobje. Do zdaj so bili ti razpisi na enoletnem nivoju. Na razpis se je mogoče prijavit v roku 45 dni od objave v Uradnem listu Republike Slovenije, to je do 13. 11. 2017. Upravičeni stroški so: stroški plač in povračil v zvezi z delom za osebe, posredni stroški v obliki pavšalne stopnje do 15 % upravičenih neposrednih stroškov osebja, stroški storitev zunanjih izvajalcev.

Javni razpis Spot 2018–2022 predstavlja nadgradnjo javnega razpisa VEM 2016 in 2017. Pomembnejše razlike oziroma poudarki so pa naslednji – in tudi upam, da bom tukaj delno odgovoril na to, kar je bilo vprašanje – financirali bomo samo storitve 12 spotov regij, praviloma v obliki konzorcijev. Spodbuditi želimo povezovanje subjektov podpornega okolja, ki se bodo na ravni regije povezovali v konzorcij ter tako dosegli sinergijo znanja. Gre za to, da so ti subjekti podpornega okolja GZS, OZS, RRI in da so ti dobro razpredeni, kot ste povedali, s svojo mrežo po celi Sloveniji. Vendar na vseh točkah niso enako dobro usposobljeni. Aktivnosti se bodo izvajale na sedežu spota, torej na enem mestu v regiji, seveda pa je treba povedati tudi to, da ni pravne podlage, da bi zdaj enemu od teh v obstoječem sistemu lahko dodelili direktno, brez razpisa, mrežo. Oni se lahko prijavi tudi sami, vendar je treba povedati še to, da vsaj eden iz teh organizacij podpornega okolja, dokler je imel obvezno članstvo, ni bil zainteresiran za to zadevo, po izgubi pravice do obveznega članstva oziroma po prestrukturiranju pa je interes za to zadevo definitivno postal večji. V vsakem primeru mi želimo spodbuditi vse te organizacije podpornega okolja k temu, da se zorganizirajo na lokalnem nivoju na način, da bodo kot konzorcij lahko svoje delo opravljali najbolje.

Z namenom približevanja storitev uporabnikom pa bodo svetovalci del aktivnosti lahko izvajali v obliki mobilnih svetovanj tudi pri upravičenih na terenu. Delavnice, usposabljanja in tudi mobilna svetovanja se bodo izvajali tako, da bo zagotovljena pokritost regije, financirali bomo tudi polne zaposlitve svetovalcev, za katere bodo predpisana tudi izobraževanja in usposabljanja. Tako bo zagotovljena višja usposobljenost svetovalcev ter posledično višje kakovosti storitev za podjetnike.

Da zaključim v tem prvem delu. Podporne organizacije se bodo na ta razpis lahko prijavile same ali pa v konzorciju. Mi mislimo, da bodo bolj uspešni, če bodo, glede na to, da so razpršeni po celem teritoriju Slovenije, zmogli najti konsenz in se prijavit v obliki konzorcija.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mag. Marko Pogačnik, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS):
Spoštovani minister, zahvaljujem se za vaše

odgovore. Deloma sem zadovoljen, deloma pa bi še vseeno rad določene poudarke tukaj podal, da mi potem v nadaljevanju poskušate še na te odgovoriti. Saj sem vedel, očitki nekaterih, ki se ukvarjajo s tem, da ta razpis v določenem segmentu ni korekten in da se bo tukaj s tem razpisom – gre pa za obdobje štirih let, 2018–2022 – sistem bolj kot ne centraliziral. Recimo, ne vem, v razpisu so nekateri pogoji, da morajo vsi svetovalci imeti pisarno na sedežu spota, ko bo. To pomeni, če bo ena regija, če govorimo za gorenjsko regijo, lahko potem rečemo, da bo verjetno ta spot regija v Kranju in se bodo morali podjetniki ali pa tisti, ki se bo zanimal za te informacije, iz Škofje Loke, z Jesenic voziti v Kranj.

Zanima me:

Zakaj je obvezno, da imajo svetovalci sedež prav na tem spotu?

Lahko bi ga imeli tudi nekje drugje. Recimo, zahteva se seznam projektov, ki so jih partnerji konzorcija izvajali skupno v zadnjih dveh letih in je njihova vrednost najmanj dva tisoč evrov neto. Primer obrtne zbornice, točka e-DEM je brezplačna. In imajo, bi rekel, kvalitetne svetovalce, kvalitetno znanje. Tudi na drugih področjih. Recimo, v razpisu imate, da mora imeti regija showroom, sobo tridesetih kvadratnih metrov za predstavitev regije. Kup takih stvari, zaradi katerih se mi zdi, da res nekako razpis nakazuje, da ta razpis preferira določene svetovalce, po drugi strani se mi zdi, da se pa predvsem oddaljuje od uporabnikov teh storitev, kajti zadeva se centralizira, in da se za nekatere, ki nujno potrebujejo te informacije, zadeva na nek način otežuje.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Minister za gospodarski razvoj in tehnologijo gospod Zdravko Počivalšek, imate besedo za dopolnitev odgovora.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Še nekaj dodatnih informacij pa tudi, upam, odgovor na to, kar ste zdaj dodatno postavili. Želel bi povedati, da ne ustvarjamo nove vzporedne mreže, temveč v mrežo povezujemo že obstoječe deležnike, zbornici OZS, GZS, RRI in ostale, ki bodo izpolnjevali pogoje, da bi dosegli sinergijo znanja. Spoti regij bodo izvajali bistveno večji obseg storitev, kot to do sedaj delajo financirane točke DEM. Upoštevane bodo potrebe, izkazane s strani uporabnikov, upoštevana bo tudi specifikacija regij, saj lahko spoti izbirajo obseg posameznih aktivnosti, ki jih bodo izvajali. Poenostavljena je tudi sama prijava na razpis in predvideno poročanje.

Izhodišča projekta pa so naslednja. V Sloveniji že obstajajo nekateri deli sistema DEM, kot ste povedali, posamezni deli sistema DEM ne delujejo usklajeno in jih uporabniki ne prepoznajo kot celoto, nesodelovanje subjektov sistema DEM, zmeda zaradi poimenovanja točk DEM. Naloge posameznih delov sistema DEM niso jasno razmejene, zato

uporabniki nimajo jasne slike o tem, kje in kakšne brezplačne storitve lahko pričakujejo. Ni zagotovljena stalnost subjektov in storitev sistema DEM, predvsem mreže regionalnih točk. Strateški cilj vladnega projekta 6.3 DEM za poslovne subjekte je: povezati posamezne dele sistema v smiselno celoto, zagotoviti stalnost ter kakovost storitev in prepoznavnost podpornih storitev sistema, razmejiti naloge oziroma storitve posameznih delov sistema. Projekt, na koncu koncev, ta 6.3 DEM, sestavljajo štirje nivoji. Nacionalni nivo predstavlja SPIRIT Slovenija, regionalni nivo 12 regijskih točk, spotov, objavljen razpis, to, kar smo zdaj govorili. Registracijski nivo so točke spot, ki izvajajo e-DEM postopke za podjetja, cirka 140 teh točk je v državi na upravnih enotah, izpostavah Ajpesa, v zbornicah, se pravi, da s tem pokrivamo ta regionalni del, o katerem ste rekli, da ga centraliziramo. In zadnja zadeva, četrti nivo – portal, enotna kontaktna točka na spletu, portal, preko katerega lahko potencialni podjetniki in podjetja sami izvedejo e-DEM postopke.

Kljub vsemu mislim, da gre pri tem sistemu za nadgradnjo obstoječega sistema, za večjo povezanost, seveda pa ta sistem zahteva vsaj nekaj truda in pa usklajevanja na regionalnem pa tudi na vertikalnem nivoju znotraj vseh štirih nivojev. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Marko Ferluga, imate besedo, da zastavite vprašanje ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anji Kopač Mrak.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo. Pozdrav ministrici in obema ministroma ter ekipi, ki je še ostala!

Govorila bova o Pravilniku o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, konkretnije o 8. členu tega, ki določa bivalni standard. Vedno je bilo tako, da so bile definirane enoposteljne, dvoposteljne sobe za odrasle in seveda starejše ter enoposteljne, dvoposteljne in triposteljne za otroke in mladostnike. V tej konkretni določbi za primer doma za starejše veljajo precej stroga pravila. Ne vem, ali se strinjava, ampak to vprašanje sem dobil direktno s terena in mislim, da je treba nekako videti, kaj se da približati prebivalstvu.

Novozgrajeni domovi niso problematični, ti, ki so bili v zadnjih 10 letih narejeni, ker tukaj se je nekako dala standardom, bom rekel, prednost. V starejših domovih so bili stanovanjci tudi v triposteljnih sobah, in ti stanovanjci tudi zdaj, ko so novi standardi v veljavi, zavračajo selitve v enoposteljne sobe. Vsem nam je jasno, da tudi zaradi samih standardov in penzij, ki so, se nikakor ne morejo za to odločiti, tudi se bojijo zaradi tega zastavljanja, ki je bilo nekako zdaj tudi dano na stran. Ampak saj veste sami, kako so ti starejši, dejansko nekako ne želijo imeti tega. V standardni dvoposteljni sobi se odraža

tudi, jasno, višina oskrbnine. In tu je to vprašanje, ki nekako vse najbolj moti. V praksi, vsaj tako, kakor sem jaz dobil informacije, je bilo zaznati ravno obratno željo oskrbovancev, raje bi bili v teh večjih triposteljnih sobah, pač iz raznoraznih razlogov, tudi socialnih. Jasno nam pa je vsem, da si vsi želimo boljšega standarda, višjega standarda. Eno z drugim najbolj tudi ne gre, jasno je, da je tudi cena.

Zato predlagam in vas prosim, gospa ministrica, da v primerih sob za starejše od 65 let preverite možnost dopustitve tudi triposteljnih sob, kot je to dovoljeno za mladostnike in otroke. Toliko z moje strani.

Se pravi, apeliram na vas, da pogledate, ali bi se ta pravilnik mogoče lahko nekako prikrojil, približal dejansko socialno ogroženim, če lahko tako rečem. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anja Kopač Mrak, imate besedo za odgovor.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala, spoštovani predsednik, za besedo.

Hvala, spoštovani poslanec, za vprašanje. Govorimo o pravilniku, ki naj bi stopil v veljavo 2021. Ta pravilnik je bil sprejet že, mislim da, več kot 10 let nazaj in je bila njegova uveljavitev že kar nekajkrat prestavljena. Torej, mi smo se kot država, kot celota odločili, da je primeren standard za bivanje starejših, za njihovo kakovost življenja, da imajo pravico na starost bivali v eno- ali dvoposteljnih sobah in da se tisti domovi, ki imajo kapacitete tri, štiri, pet in šest sob, postopoma preoblikujejo. Zato je veljavnost tega pravilnika pokrivala daljše časovno obdobje. Tako kot ste povedali, večina novih domov, novozgrajenih, predvsem koncesionarjev, je gradila že tako, da je samo eno- in dvoposteljna soba kot standard. Večina domov za starejše, tudi javnih socialnovarstvenih, zdaj že v tem obdobju izvaja s sredstvi, ki jih imajo, adaptacijo obstoječih sob, nekateri tudi dograjujejo, da lahko nadomeščajo tiste prostore, ki jih z zmanjševanjem s šest- na dvoposteljne sobe zmanjšajo, ne morejo pa vsega na ta način rešiti. Vemo pa, da bo zaradi staranja prebivalstva na tem področju potreba velika.

Glede tega imam zelo načelno mnenje. Jaz ne bi mešala kakovosti s socialo. In v bistvu, da bi pristali na standard, da starostniki bivajo v tri-, štiri-, pet- ali šestposteljnih sobah zato, ker si tega ne morejo privoščiti – ker namreč morate se zavedati, da moramo kot država postaviti določen standard, in že sedaj je v sistemu, da pri tistem, ki ne zmore plačevati s svojo pokojnino, za to poskrbi njegova družina ali država oziroma občina. Torej, tu ne bi šla preveč v tem smislu in primerjala vseeno starostnike z mladoletnimi osebami, ker če si predstavljate, si verjetno deliva mnenje, da ne bi na starost bivala v tri-, štiri- ali petposteljni sobi s še

drugimi. Dejstvo pa je, da bo treba ob uveljavitvi dolgotrajne oskrbe pregledati mrežo obstoječih domov in pogledati tudi v povezavi z vzpostavljanjem mreže negovalnih bolnic, kaj se bo na tem področju storilo. Ker dejstvo je, da v negovalni bolnici nekdo, ki ni pokreten, lahko potrebuje en standard, medtem ko nekdo, ki se premika, ki ima potrebo po določnem – mu je treba zagotavljati določeno privatnost v sobi. Bi bilo pa prav, da se do 2021 ti standardi zagotovijo.

Se pa zavedam, da je seveda eno tisto, kar naj bi se zgodilo, drugo je pa, kaj je lahko v realnosti pričakovati. Tudi ko sem na terenu, mi domovi povedo, na primer v Novi Gorici je tako zgrajen dom, da sama adaptacija ni mogoča v tej smeri, da bo to zagotovila. V takih primerih, ko dejansko ne bo mogoče tega storiti, bo seveda reševanje tovrstnih težav določeno in dogovorjeno z vodstvom domov, ne bi pa že sedaj pristali, da dovolimo kar počez, da ohranimo v sistemu tri-, štiri- in večposteljne sobe. Gremo torej v smeri, da morajo domovi zagotavljati standard kot eno- in dvoposteljna soba, pri čemer pa se s tistimi domovi, ki bodo imeli še vedno težavo in ne bodo mogli te težave rešiti, dogovorimo o točnem načrtu tega in kaj to pomeni, tudi v povezavi z negovalnimi bolnicami.

To je odgovor, ki ga v tem trenutku lahko dam. Je pa glede domov z ... Smo pred pomembnim vprašanjem, kako, na kakšen način se bodo ti domovi, ki so bili v 70. in 80. letih zgrajeni, adaptirali. Večina se je vsaj delno adaptirala, stanje nekaterih pa ni tako, da bi bilo zadovoljivo, gradbeno gledano, medtem ko vsebinsko načini dela in to so vsi lahko primerljivi s katerikoli avstrijskim ali nemškim domom. In bo potrebna neka odločitev, tudi države, ki je lastnica teh domov, ali bomo investirali. Naša investicija – mislim, da ima MDDSZ za leto 2018 4 milijone 800 evrov za investicije. Za vse investicije, ki jih pokrivamo na našem področju. Potem si pa lahko predstavljate, kakšne so pa realne potrebe na tem področju.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Marko Ferluga, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala.

Se strinjam z vami, ministrica, in podpiram to vaše razmišljanje, ki vodi v to, da se bo standard dvigoval. Mislim, da tudi Desus ne bo imel nič proti, tako kot marsikdo ne, za te zadeve. In ja, res je, treba je nekako gledati na to, da bodo imeli tudi starostniki, bom rekel, lepo jesen in da bo, jasno, iz tega tudi na naši strani, se pravi tudi pri nas v parlamentu in s pomočjo Vlade, nekako standard rasel. Je pa nedvomno ta prehod, kot ste že povedali, verjetno – in to kar ste povedali, da bodo tudi negovalni domovi pa potem tisti dnevni centri in to – eden od teh elementov, ki bodo nekako ublažili te zadeve. Tako da se absolutno strinjam z vami, je pa za

to prehodno obdobje, ko ste rekli, da se ne sme mešati vseh teh standardov, vseeno mogoče treba pogledati malo v realnosti, kako se bo to dalo nekako obremeniti. Je pa jasno, da je tudi na sorodnikih in vseh ostalih nek del odgovornosti, da bodo poskrbeli za svoje, da bodo imeli prijetno jesen svojega življenja.

Absolutno se strinjam z vami, da je treba gledati na to, da bi imeli, ja, boljši standard, ne nižji standard, ampak kolikor sva oba verjetno hodila okoli in sva videla, je treba pa vseeno imeti to realno življenje pred seboj, da vidimo, kje se da približati in kje priti naproti. Toliko z moje strani. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anja Kopač Mrak, imate besedo za morebitno dopolnilno odgovora.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala.

Lahko se samo strinjam glede tega. Jaz sem že na ministrstvu naročila, da pregledamo celotno vse domove, kaj se dogaja, kakšno je stanje, in da se naredi neka celovita ocena. Ker vemo v tem trenutku, da nekateri javni socialnovarstveni zavodi verjetno ne bodo mogli do 2021 teh standardov zagotoviti. Treba se je pa tudi vprašati, ali je možnost, kaj lahko storimo, da jim pomagamo, ker vseeno smo lastnik in ustanovitelj teh domov. V bistvu idealno bi bilo, da bi javnim socialnovarstvenim zavodom zagotovili, da lahko izpolnijo ta standard. Ne bi pa že sedaj rekla, da pristanem na to, da se ne zgodi nič in da ponovno prestavimo uveljavitev teh standardov še za naslednje desetletje, ker mislim, da bi to predstavljalo nazadovanje. Je pa treba najti dovolj manevra, da se za določene skupine, ki pa niso z gmotnim položajem povezane, ampak predvsem z zdravstveno oceno, zagotovi tudi možnost bivanja v več sobah, kar je blizu nekega negovalnega koncepta. Tu je torej treba najti nek strokovni odgovor, predvsem z zdravstvenim resorjem. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Marjan Dolinšek, imate besedo, da zastavite vprašanje ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču ter ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen, pri čemer opozarjam, da je dr. Peter Gašperšič upravičeno odsoten, zato se opredelite tudi, ali od njega želite ustni ali pisni odgovor v nadaljevanju.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, predsednik. Lep pozdrav vsem skupaj! Spoštovani ministri, ministrica!

Najprej, se bom opredel do odgovora ministra dr. Gašperšiča, bi prosil, če mi lahko v pisni obliki odgovori.

Moje vprašanje se bo navezovalo na izgradnjo energetskega objekta hidroelektrarne na srednji Savi. Kot vemo, v svetu ravno tako pa v Sloveniji potreba po električni energiji nenehno

narašča. Primanjkljaj proizvedene električne energije je posledica visoke rasti potrošnje na eni strani, na drugi strani pa premajhne razpoložljivosti proizvodnih zmogljivosti. Z vstopom Slovenije na evropski trg in trg električne energije pa je postalo za Slovenijo tudi obvezujoče, da sama izpolni določene kriterije oziroma zahteve deleža električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov energije. Vemo, problem zmanjševanja toplogrednih plinov. Moje vprašanje gre v tej smeri: v Sobotni prilogi Dela je 9. 9. 2017 generalni direktor HSE Matjaž Marovt dal naslednje izjave. Izjavil je, da bo HSE po letu 2022 ponovno investicijsko sposoben.

Sprašujem vas:

Ali to pomeni, da do takrat do gradnje hidroelektrarn na srednji Savi sploh ne bo prišlo?

V istem intervjuju je prav tako povedal, da bo investiral v hidroelektrarne na srednji Savi samo, če bo projekt ekonomsko opravičljiv.

Zanima me:

Ali obstaja ocena te ekonomske upravičenosti? In če obstaja, vaju prosim, da nam jo posredujete.

Ali nam lahko predstavite terminski plan izgradnje, vire financiranja, torej višino in dinamiko, odnose z družbenikom Gen energija oziroma njegov del financiranja?

Ker je HSE dobil koncesijo za izgradnjo hidroelektrarn na srednji Savi, vaju prosim za informacijo:

Kdaj naj bi HSE in Vlada oziroma, spoštovana ministrica za okolje in prostor, vaše ministrstvo, ki je pristojno za umeščanje v prostor, podpisala koncesijske pogodbe?

Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen, imate besedo za odgovor.

IRENA MAJCCEN: Hvala, spoštovani predsednik Državnega zbora. Lep pozdrav tudi poslankam in poslancem!

Spoštovani poslanec gospod Marjan Dolinšek, hvala za vprašanje. Pri tem vašem vprašanju bi želela povedati – da bo mogoče mene bolj razumeti – predvsem to, da je energetika vsebinsko v pristojnosti Ministrstva za infrastrukturo. Minister mene ni pooblastil za podajanje odgovora, tako da se bom omejila na vprašanja, ki se dotikajo Ministrstva za okolje in prostor.

Mogoče bi začela tako, da HSE, vsaj na našem ministrstvu, ni dobil koncesije za izgradnjo hidroelektrarn na srednji Savi, dobil pa je, in to je pri nas običajno, ni nič posebnega, Uredbo o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delu vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadolega, in sicer je bila ta uredba s podelitvijo pravzaprav načelne možnosti koriščenja te vode sprejeta na Vladi v letu 2005. V tej uredbi je tudi navedeno, da pa je

treba koncesijsko pogodbo podpisati med koncendentom in koncesionarjem. Do podpisa te pogodbe še ni prišlo. Gospod Dolinšek, vi ste sodelovali tudi v skupini v letu 2015, ki se je veliko ukvarjala s tem vprašanjem, in jaz mislim, da ste imeli vsaj 10 srečanj. Do zaključka oziroma do zagotovitve uspeha v teh dogovarjanjih na žalost ni prišlo. Tako smo v letošnjem letu obnovili te dogovore oziroma pogovore. Bilo je kar nekaj srečanj, na žalost še sama pogodba, ki govori o izvedbi te koncesije, ni zapisana v takem smislu, da bi jo vsaj Ministrstvo za okolje in prostor podpisalo. Dogovori še potekajo. Lahko pa povem, tako kot ste že tudi vi navedli, umeščanje v prostor investicij na pobudo investitorja, to pa je HSE, pa je postopek, ki ga vodimo na našem ministrstvu, zato sem se tudi sama udeležila vsaj 2 srečanj z bivšim direktorjem HSE, gospodom Skubinom. Priznam, da se ne morem spomniti, ali ste bili prisotni ali pa so bili prisotni drugi poslanci. Takrat smo v tistih razgovorih nakazali pot, kako ob sprejemanju DPN za izgradnjo hidroelektrarn, seveda, umestiti še potek ceste skozi Zasavje. Prepričana sem, da bodo ti postopki tudi v skladu z dogovori sklenjeni oziroma bodo zagotovljeni.

Sama se lahko odzovem v zvezi s tem ekonomsko upravičljivim projektom, da na našem ministrstvu ne razpolagamo s takim projektom oziroma s tako izvedeno nalogo. Kaj več bo povedal minister za infrastrukturo. Se pa strinjam prav s tem, kar ste povedali, torej da to pa je skupni interes, tudi interes Ministrstva za okolje in prostor, da v duhu zmanjševanja podnebnih sprememb skrbimo za obnovljive vire energije, kar prav gotovo izgradnja hidroelektrarn je. Da ta, bi rekla, pozornost do takšnega vira energije ni samo načelna, kaže tudi to, da na spodnji Savi, kjer se sedaj izvajajo investicije, Ministrstvo za okolje in prostor financira tudi del investicije iz podnebnega sklada, ker je to dopustno, je to mogoče, prav tako pa del investicije, kjer se zagotavlja protipoplavna varnost okoliških krajev. Zagotavljamo iz Sklada za vode, ostali manjkajoči del investicije pa zagotavljamo preko integralnih sredstev proračuna. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Marjan Dolinšek, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala.

Spoštovana ministrica, ta zgodba se vleče že dvanajst let. Dvanajst let. Vaša ugotovitev je bila na mestu, decembra 2005 je bila izdana odločba Vlade, s katero se je HSE podelila koncesija. Pogodba pa do danes še ni bila podpisana, kar pomeni, normalno, minila so debela leta. Ne smemo pozabiti tudi nečesa, da je prejšnja vlada sprejela sklep, in sicer o pripravi državnega prostorskega načrta, to je bilo avgusta leta 2013, za hidroelektrarne Suhadol, Trbovlje in pa Renke. Prvi paket, ki naj

bi se začel pripravljati. In dogovorjeno je bilo, da se to obravnava prednostno, kar pomeni, na vaše ministrstvo ... Upam, da ne raztrgate vseh sklepov prejšnjih vlad pa v koš vržete, pa saj to se ne more tako delati. In minila so – začelo je teči četrto leto, ja, res je, na veliko sestankih sem bil zraven, ampak nič ne pomaga jamrati, moledovati in sem in tja. Hidroelektrarne, skladno s strategijo in z našimi načrti je povsem jasno, kdaj bo podpisana koncesijska pogodba. Napore morata vložiti, normalno, obe strani, vendar država je tista, ki mora zagotavljati in tudi izpolnjevati evropske direktive. Mi smo se zavezali, mi bomo plačevali kazni. Katera oseba bo takrat odgovorna, ko bomo dobili kazen iz Evrope? Ker ne bomo zagotavljali 25 % obnovljivih virov do leta 2020, kasnimo pa že krepko krepko. Dvanajst let se vleče ta projekt pa še kar se dogovarjamo ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen, imate besedo za dopolnitev odgovora.

IRENA MAJCEN: Hvala.

Pri umeščanju v prostor je investitor tisti, ki pripravlja ustrezno dokumentacijo za vodenje postopka državnega prostorskega načrta. Teh dokumentov ne pripravljamo na Ministrstvu za okolje in prostor. Če dajem za primerjavo drugi tir, torej za drugi tir se je vsa potrebna dokumentacija za pripravo in potem za zaključek državnega prostorskega akta pripravila na resorju, ki je pristojno za to infrastrukturo. Tako da razumem, gospod Dolinšek, da imate idejo, da je za vse kriv MOP, mi smo odgovorni za vodenje postopka pri umeščanju v prostor. Kar se pa tiče uredbe o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije, je pa, tako kot ste povedali, pogodba dvostranska in je seveda v nadaljevanju treba narediti tisto, kar ni uspelo nikomur v 12 letih. Če nam bo uspelo sedaj, bo to res velik uspeh. Dogovarjanja potekajo, je pa nekaj razkorakov predvsem pri koncesiji za rabo vode, ki ne pomeni istočasno koncesije za gradnjo. In v tem delu je pravzaprav največji razkorak med koncendentom in nami na Ministrstvu za okolje in prostor. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Marjan Dolinšek, imate besedo za postopkovni predlog, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala.

Ministrica, res je, drži, vendar zdaj smo na točki, kjer je treba podpisati koncesijsko pogodbo. Ne more je Ministrstvo za infrastrukturo. Zdaj ste vi na potezi.

Ne smemo pozabiti še nečesa, mi smo aprila 2015 poslali Nacionalni reformni program v sklopu Junckerjevega načrta. Noter smo to umestili. Ali se mi malo hecemo?! Kaj pa bomo rekli?! Pač, malo smo nekaj napisali? V

koalicijski pogodbi imamo tudi to, da bomo nadaljevali, zdaj če smo samo na papir izlili, ne bom še enkrat ponovil, prejšnja vlada je sprejela sklep in naložila Ministrstvu za okolje in prostor, da začne postopke DPN za te tri hidroelektrarne. Obveza do leta 2020, 25 % moramo zagotoviti iz obnovljivih virov. Kdo bo odgovoren za plačevanje kazni? Kazni pa se bodo plačevale, jasno, s strani države – se pravi davkoplačevalci. In ne vem, ne morem razumeti, četrt leto je začelo teči, seveda vmes pa se ni pol leta, več kot pol leta, da ne bom rekel eno leto, nič dogajalo. Ali nekdo ni imel interesa ali kaj drugega ... V glavnem, država je odgovorna, ne HSE. Država je odgovorna. Resorno ministrstvo, tako infrastruktura kot tudi vaše, ker zdaj je ... Še enkrat pravim, vi ste zdaj na potezi, ker gre za podpis koncesijske pogodbe, kar pa je naloga MOP.

Menim, da ni več časa za sprenevedanje. Terja se odgovornost do državljanov, državljanov, predvsem pa do Zasavja. Predvsem do Zasavja! Dvanajst let se nam laže. Dvanajst let. Povejmo jasno in glasno. Jaz mislim, da zmoremo te napore in da bodo ti naporji v kratkem tudi narejeni, da pride do tega končnega podpisa koncesijske pogodbe, potem pa nadaljnji koraki.

Ne bom zahteval. Ne bom zahteval razprave, vendar pričakujem do 30. oktobra, da se bo to tudi zgodilo. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mislim, da bom vašo zadevo razumel kot zahtevo, ki se nanaša odločanje o predlogu o razpravi o odgovoru, čeprav boste del odgovora šele pisno dobili od druge strani. Tako da bo o vašem predlogu Državni zbor odločil jutri, 17. oktobra 2017, v okviru glasovanj.

Prehajamo na drugi krog vprašanj poslank in poslancev.

Violeta Tomić, imate besedo, da zastavite vprašanje ministru za kulturo gospodu Antonu Peršaku.

VIOLETA TOMIĆ (PS Levica): Hvala za besedo, spoštovani predsednik.

Moje vprašanje je povezano z najbolj kompleksnim prevzemom na slovenskem medijskem področju v zadnjih 20 letih ali točneje, kako je Adem Skender, državni sekretar na Ministrstvu za kulturo, nezakonito omogočil medijski megaprevzem za vrtočlavih 230 milijonov evrov. Luksemburški Slovenia Broadband, ki je v 100-odstotni lasti ameriškega medijskega konglomerata United Group, je namreč od vašega ministrstva dobil zeleno luč za prevzem Pro Plusa, vodilne medijske hiše, ki ima v 100-odstotni lasti TV-programe POP TV, Kanal A, BRIO, OTO in KINO ter tudi najbolj obiskano spletno stran, 24ur. Ker je ista družba tudi lastnica drugega največjega ponudnika telekomunikacijskih storitev, Telemacha, gre v resnici za združitev Telemacha in Pro Plusa, to pa je v jasnem nasprotju z določili Zakona o

medijih, ki govorijo o nezdružljivosti opravljanja telekomunikacijske ter radijske in televizijske dejavnosti. Zakon namreč določa, da operater, ki izvaja telekomunikacijske storitve, v tem primeru Telemach, ne more biti tudi izdajatelj radijskega in televizijskega programa in ne sme razširjati programskih ali oglaševalskih vsebin. Pri opisanem primeru gre za jasno združitev drugega največjega kabelskega operaterja, Telemacha, in TV-hiše, ki obvladuje 75 % trga in dosega kar 48 % gledalcev. Posledica tega po mojem mnenju nezakonitega prevzema bo nastanek najvplivnejše gospodarske družbe v državi in tudi oblikovanje monopola na slovenski medijski sceni.

Kot je bilo razbrati iz različnih medijev, ste na ministrstvu ocenili, da Slovenia Broadband za prevzem ne potrebuje soglasja, in to ste naredili, kljub temu da v zakonu jasno piše, kdo so povezane osebe, kjer je nedvoumno, da Pro Plus, POP TV in Kanal A sodijo pod povezane osebe. S tem ste tujemu velikanu omogočili, da je preskočil vse ovire nacionalne zakonodaje ter niste opravili svoje z zakonom določene funkcije, to je zaščita javnega interesa.

Zato vas v zvezi s tem sprašujem:

Kako je mogoče, da ste na ministrstvu dovolili tovrstno z zakonom prepovedano navzkrižje, čeprav ste po zakonu pristojni za izdajanje soglasja za tovrstne prevzeme?

Prosim vas, da glede tega primera podate zelo natančna pojasnila in odgovore. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Minister za kulturo gospod Anton Peršak, imate besedo za odgovor.

ANTON PERŠAK: Najprej najlepša hvala za vprašanje, ki omogoča, da nekatere stvari vendarle razjasnimo in v bodoče bolj natančno beremo zakon. Naj povem, da imenovano luksemburško podjetje ni dobilo zelene luči od Ministrstva za kulturo, ampak je ministrstvo ugotovilo, da ni pristojno za odločanje o tej zadevi. V prvem odstavku 61. člena Zakona o medijih je določeno, da operater, ki izvaja telekomunikacijske storitve, določene v 111. členu tega zakona ali v zakonu, ki ureja telekomunikacije, ne sme biti tudi izdajatelj radijskega ali televizijskega programa in ne sme razširjati programskih ali oglaševalskih vsebin, razen kadar pridobi dovoljenje za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti iz 105. člena tega zakona. Nespoštovanje te prepovedi predstavlja prekršek, ki se kaznuje z ustrežno globo in tako naprej, pri čemer se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki je operater in izdaja tak ali drugačen program. Morebitna kršitev te zakonske določbe oziroma prepovedi iz 61. člena Zakona o medijih se ugotavlja v postopku inšpekcijskega nadzora, za katerega je v konkretnem primeru na podlagi 108. člena

zakona v povezavi z 21. členom Zakona o državni upravi pristojen Inšpektorat Republike Slovenije za kulturo in medije.

Takšen nadzor v konkretni zadevi še ni mogel biti izveden, saj po podatkih Ajpesa do omenjenega lastniškega prevzema družbe Pro Plus sploh še ni prišlo. Prav tako pa mora o njegovi skladnosti s pravili koncentracije najprej odločiti še Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence. Glede na navedeno se ministrstvo v tem trenutku še ne more vnaprej opredeljevati do morebitne kršitve 61. člena Zakona o medijih v zadevi, katere dejansko stanje dejansko še ni nastopilo. Če bo v zvezi z omenjenim lastniškim prevzemom prišlo do suma kršitve Zakona o medijih, bo pristojni inšpektorat gotovo ustrezno ukrepal.

V zvezi s prepovedjo po 61. členu Zakona o medijih pa natančno pojasnjujemo, da zakonska določba jasno prepoveduje le primer, ko bi bil operater hkrati tudi izdajatelj radijskega ali televizijskega programa. Ta določba ne govori o prepovedi lastništva nad operaterjem oziroma izdajateljem, saj o tem, kot rečeno, ni v zakonu in v tem členu niti besede. Tudi iz prekrškovne določbe po 137. členu Zakona o medijih jasno in določno izhaja, da je prekršek samo to, da operater, ki izvaja telekomunikacijske storitve, izdaja radijski ali televizijski program brez dovoljenja za opravljanje televizijske ali radijske dejavnosti. Tudi prekrškovna določba torej ne govori o prepovedi na ravni lastništva nad enim in drugim. Prepoved se nanaša samo na hkratno izvajanje dveh nezdružljivih dejavnosti s strani istega podjetja. Definicija operaterja je podana v 118. členu zakona, ne bom je bral, zato ker bo zmanjkalo časa. Iz definicije je popolnoma jasno, s čim se ukvarja operater, to je Telemach v tem primeru.

Izdajatelj medija pa je v skladu z 9. členom Zakona o medijih pravna ali fizična oseba, ki izvaja dejavnost razširjanja programskih vsebin v skladu s tem zakonom. V skladu s prvim odstavkom 10. člena zakona se lahko za izvajanje dejavnosti razširjanja programskih vsebin v Republiki Sloveniji ustanovi in vpiše v sodni register in tako naprej pač firma, ki izpolnjuje naslednje pogoje: ima sedež v Republiki Sloveniji ali pa stalno bivališče, če gre za fizično osebo. V skladu s prvim odstavkom 12. člena mora izdajatelj pred začetkom izvajanja dejavnosti prijaviti pri Ministrstvu za kulturo. Iz uradne evidence izhaja, da je operater družba Telemach, ki ni izdajatelj nobenega medija, in da je izdajatelj POP TV in Kanal A, ki nista operaterja. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Violeta Tomić, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora.

VIOLETA TOMIČ (PS Levica): Spoštovani minister, hvala, ker ste mi brali zakon, tudi mi smo ga brali in žal je vaša utemeljitev,

razumevanje tega zakona res čudno. Kaj pa je lastništvo drugega kot izvajanje dejavnosti? Družba Pro Plus je 100-odstotna lastnica tako POP TV kot Kanala A, in to je dejstvo. Sama nisem pravnica, to dobro veste, vi tudi niste, ampak vseeno kar dobro razumem neke določbe Zakona o medijih in dovolite mi, da vam kot opozicijska poslanka razložim, kaj določa zakon, ki bi ga moralo vaše ministrstvo spoštovati. Skratka, določba Zakona o medijih o omejevanju koncentracije jasno določa, da mora vsak, ki želi kupiti 20-odstotni delež v družbi POP TV, d. o. o., pridobiti soglasje Ministrstva za kulturo. Pri tem pa, pozor, četrti odstavek 58. člena določa, da se v ta delež štejejo tudi deleži obvladujočih in odvisnih podjetij. V našem primeru je obvladujoče podjetje Pro Plus, saj je 100-odstotni lastnik POP TV, POP TV pa je v tem primeru odvisno podjetje. In še več! Zakon določa, da lahko ministrstvo izdajo soglasja zavrne tisti osebi, ki bi s pridobitvijo lastninskega deleža sama ali skupno po povezanih osebah imela prevladujoč položaj na oglaševalskem trgu. Skratka, družba, ki si že lasti drugega največjega kabelskega operaterja in si želi prevzeti najbolj vplivno medijsko hišo v državi, ima nedvoumno prevladujoč položaj.

Zato še enkrat sprašujem:

Kako boste pred javnostjo opravičili to protizakonito monopolizacijo slovenskega medijskega trga?

Ali se zavedate, da ste na ministrstvu bodisi zaradi nesposobnosti bodisi zaradi skorumpiranosti pomagali ustvariti nov medijski imperij?

Hvala za odgovore.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Minister za kulturo gospod Anton Peršak, imate besedo za dopolnitev odgovora.

ANTON PERŠAK: Hvala.

Najbrž ni mogoče kar vseh členov brati na ta način, da kar določbe iz enega člena prenašamo v drug člen in rečemo, kadar nam ustreza, da je treba uporabljati en člen, kadar pa ne, pa ne. Tukaj so bile navedene določbe iz več členov, ampak mi bi lahko izdali soglasje oziroma nesoglasje samo v enem primeru. Kadar bi šlo za to, da družba, ki je operater, postane tudi izdajatelj. V tem primeru se to ne bo zgodilo, kajti Telemach se bo še naprej ukvarjal s svojo dejavnostjo, ker je kadrovski operater, izdajatelj je pa POP TV. Niti ne Pro Plus, ki je pač družba, ki je lastnica POP TV, zdaj bo pa stopila v to verigo tretja družba.

Mi se lahko strinjamo in tudi jaz se strinjam s tem, da bo, če se bo ta posel realiziral, prišlo do zelo velikega vpliva na slovenski medijski trg na ravni televizije, vendar je za presojo tega pristojna AVK, ne Ministrstvo za kulturo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Violeta Tomić, imate besedo za postopkovni predlog, da

Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru.

VIOLETA TOMIČ (PS Levica): Enostavno ne verjamem ministru, da verjame v svojo preohlapno interpretacijo zakonskih določil, ki so mu jih pripravili po mojem mnenju skorumpirani uradniki. Ena plus ena je dva. Telemach in POP TV je enako United Group. Mislim, to je ... Skratka, jasno je, in to so potrdili tudi pravniki, da je odločitev Ministrstva za kulturo nepravilna. Posledice neodgovornega ravnanja Ministrstva za kulturo v primeru medijskega prevzema družbe United Group bodo za slovenski medijski trg ogromne in usodne. Monopolizacija in popolno obvladovanje tega trga bosta povzročila velike in nepovratne spremembe, ki bodo imele negativne posledice za neodvisno, kakovostno novinarstvo, kvaliteto in ceno storitev. Predvsem pa bo to pomenilo izrivanje vseh ostalih igralcev na medijskem trgu, vključno z državnim Telekomom. Zadeva pa niti slučajno ni nedolžna.

Naj spomnim, da je lastnik skupine United Group ameriški sklad, ki ga vodi nekdanji direktor Cie in poveljnik koalicijskih sil v Iraku in Afganistanu in član pronatovskega možganskega trusta Atlantic Council general David Petraeus. Prav on je v Srbiji dosegel spremembo medijske zakonodaje, ki po novem dopušča kabelskim operaterjem, da so tudi izdajatelji televizijskih programov. Prav on je maja letos obiskal tudi Mira Cerarja, Borisa Koprivnikarja in Matejo Vraničar Erman, samo dva meseca kasneje pa je omenjeni sklad preko skupine United Group prevzel lastništvo Pro Plusa in postal največji medijski igralec na Balkanu. Ergo predlagam, da o okoliščinah in ozadjih ter o neupoštevanju zakonodaje na tem področju Državni zbor opravi splošno razpravo, kajti – kar je bistveno – kontrolo nad telekomunikacijskimi storitvami in medijskimi vsebinami dobivajo tuja podjetja, povezana z ameriško vojsko in tajnimi službami. Velja si ogledati na WikiLeaksu, kako ameriške obveščevalne službe preko Googla in Facebooka nadzirajo osebne komunikacije večine prebivalcev zahodnih držav, in seveda jih zdaj mika tudi vzhod. Slovenski telekomunikacijski medijski trg operativno obvladuje poslovnež, ki prek finančne hobotnice podjetij v davčnih oazah utaja davke v matičnih državah, pri tem pa se šlepa na največji svetovni finančni sklad, ki mu s svojim dostopom do vrha politike daje imuniteto.

Te zadeve bi morale vznemiriti regulatorje trga, obveščevalno-varnostno službo in finančno upravo, saj gre za strateške zadeve nacionalnega pomena. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Violeta Tomič, o vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 17. oktobra 2017, v okviru glasovanj.

Gospod Marko Ferluga, imate besedo, da zastavite vprašanje ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo.

Pozdrav ministrici in ministru in še ostalim delavcem v Državnem zboru!

Ministrica, vprašanje se nanaša na urejanje Jernejevega kanala v Seči. Oba sva seznanjena, kako tam stvari potekajo. Običajno je vedno tako, da občina, bom rekel, prenaša in se sklicuje na ministrstvo za okolje, ministrstvo za okolje nazaj na občino, tako da ta gordijski vozle je tudi Računsko sodišče prerezalo in naložilo vašemu ministrstvu, da nekako poskušate sanirati. Oba veva, da je nesprejemljivo v takem okolju in takem turističnem biseru, kot ga imamo, kot so Sečoveljske soline, da se stvari ne odvijajo, kot bi se morale. En korak naprej je naredila občina s tistim svojim odlokom, ki je ladje in barke, ki so ostale pol na suhem in pol zunaj, nekako poskušal urediti, ostajajo še tisti pomoli, ki so narejeni, kakor se je vsakemu posamezniku zdelo. Veliko Ljubljančanov si je tam prisvojilo ta del kanala kot neko svoje privatno parkirišče.

Moje vprašanje se glasi:

Kako vi vidite načrt urejanja tega kanala, da bi bil zgleden, da bi se lahko obenem tudi tržil in da bi bil urejen po vseh naravovarstvenih in drugih potrebnih parametrih in za zglede tudi prihodnjim rodovom?

Hvala.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa ministrica Irena Majcen, izvolite.

IRENA MAJČEN: Spoštovani podpredsednik Državnega zbora gospod Primož Hainz, spoštovani poslanec Marko Ferluga, spoštovani poslanec gospod Dolinšek, lepo pozdravljeni!

Zaključujemo s sejo in res nas ni veliko. Je pa, če govoriva o Jernejevem kanalu, treba veliko postoriti. In začela bi s tem, da je bila Občina Piran nosilec delnega vodnega dovoljenja, ki je prenehalo veljati konec leta 2015. Občina takrat, v času, ko je bila nosilec delnega vodnega dovoljenja, ni naredila, kar se je predvidevalo, da se naj naredi, zato smo na Direkciji RS za vode po uradni dolžnosti uvedli postopek prenehanja vodnega dovoljenja. V okviru revizije, ki ste jo, gospod Ferluga, tudi vi navedli, pa imamo za postoriti dve zadevi, in sicer pozvati lastnike vsakokrat odloženih plovil na kopnem, posebej na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, in plovila odstraniti, gre pa tudi za plovila, ki so ali potopljena ali poškodovana v samem Jernejevem kanalu. Pri našem delu je bila glede odloženih plovil na kopnem pristojna Inšpekcija za okolje in naravo, zato so bili v letu 2016 odrejeni odvozi tistih plovil, ki so dejansko v takšnem stanju, da se jih je smatralo kot odpadek, torej ne več kot plovila,

ki so sposobna plovbe na morju. Tako je družba Soline, d. o. o., izvedla te odvoze, in ker je zavezanec odločno izvršil, je bil inšpekcijski postopek potem ustavljen. Torej, odpadkov, če tako rečemo, na področju Jernejevega kanala ni več. Prav tako je Inšpekcija za okolje in naravo Medobčinskemu inšpektoratu in redarstvu Občine Piran in Občine Ankaran poslala ali posredovala v mesecu novembru lanskega leta pristojno reševanje zadeve, vezane na parkirana priklopna vozila in plovila na javnih površinah priobalnega zemljišča Jernejevega kanala. Občinski redarji so odredili odvoz in tudi ta je bil že izveden. Torej, nekaj se je premaknilo.

Sedaj želimo odstraniti potopljena, plavajoča ali pa delno plavajoča plovila v samem Jernejevem kanalu. Ta odvoz se ureja s tistimi lastniki, ki so po evidencah še živeči in jih lahko pozovemo, da odstranijo ta plovila. So pa težave s tem naborom lastnikov oziroma z evidenco, ker ni obveznosti lastnika plovila, da spremeni ali pa da javi vsakokratno spremembo lastnika takega plovila, tako da bo delo prav na tem področju verjetno najbolj težko oziroma ga bo težko izvesti. Bomo pa poskušali tudi z javno objavo nekako nagovoriti te lastnike in potem ustrezno plovila, za katera ne bodo lastniki sami ukrenili ničesar, odstraniti, verjetno na stroške Direkcije Republike Slovenije za vode. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Marjan Dolinšek bo postavil vprašanje ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen.

Izvolite, gospod Dolinšek.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala.

Še zadnje vprašanje. Spoštovana ministrica, v Dnevniku sem 19. septembra letošnjega leta z veseljem prebral vaše izjave in sem bil presenečen v zvezi s financiranjem infrastrukture hidroelektrarne Mokrice in pa srednjesavskih hidroelektrarn, da ni pod nikakršnim vprašanjem.

Zdaj me zanima:

Ali obstajajo, in če obstajajo, ali mi lahko obrazložite oziroma predstavite višino letnih prilivov v vodni in v podnebni sklad ter do zdaj sprejete zaveze za financiranje projektov iz teh dveh skladov?

Iz česa, kdaj in v kakšni višini bo financirana infrastruktura za hidroelektrarno Mokrice?

Kakšna je dinamika in višina sredstev za financiranje infrastrukture za hidroelektrarne na srednji Savi?

Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa ministrica Irena Majcen, izvolite.

IRENA MAJCCEN: Spoštovani poslanec gospod Marjan Dolinšek!

Prihodki Sklada za podnebne spremembe so prilivi iz naslova prodaje emisijskih kuponov na evropski dražbi, cene emisijskih kuponov variirajo, niso vedno enake, tako da je točno napovedovanje prihodkov Sklada za podnebne spremembe nemogoče. To je pri nas poznano, je pa približna ocena, da bodo v ta sklad prihodki v naslednjem letu 16 milijonov evrov. Sklad za vode se uporablja za financiranje ... Oziroma, vas zanimajo prihodki, se opravičujem. Sredstva so od prodaje vodnih in priobalnih zemljišč, ki jim je prenehal status naravnega vodnega javnega dobra, potem so v tem skladu nadomestila za ustanavljanje stvarne služnosti ali stavbne pravice v skladu z Zakonom o vodah in plačila za vodne pravice in vodna povračila. Tu gre v tem smislu tudi za del koncesnin. Ocena prihodkov za leto 2017 oziroma za naslednja leta je približno 42 milijonov evrov.

Če sem prav razumela vprašanje in govoriva o spodnjesavskih elektrarnah, izgradnja elektrarn na spodnji Savi je podprta z zakonom o izgradnji teh hidroelektrarn, v samem zakonu pa je tudi določilo, da se za izgradnjo akumulacij za hidroelektrarne zagotavljajo sredstva iz podnebnega sklada in iz vodnega sklada in seveda tudi integralna sredstva proračuna. Tako je tudi za Mokrice pripravljena taka investicijska struktura, ki jo je Vlada potrdila. Višina stroškov izgradnje same akumulacije je približno 74 milijonov, natančne razporeditve, koliko je predvidenega iz Sklada za vode, če zaokrožim, je nekaj čez 20 milijonov in iz Sklada za podnebne spremembe približno 15 milijonov, integralnih virov je predvidenih tudi 20 milijonov, ostali viri pa dokončujejo to investicijo za Mokrice. Se opravičujem, če kakšna številka ni povsem točna, lahko potem še v pisnem odgovoru dopolnimo te podatke.

Za investicije v izgradnjo hidroelektrarn oziroma akumulacij na srednji Savi niti ni sprejetega kakšnega zakona, ki bi o tem govoril, niti ni predvidenih investicij, kot je bilo za spodnjo Savo, zato vam na ta del vprašanja ne morem odgovoriti. Upam, da ne boste preveč hudi na mene, gospod Dolinšek, zaradi tega ker zdaj prideva spet na tisto stvar, ki sem jo že prej povedala. Pri teh vprašanjih se na nek način pristojnosti dveh ministrstev ali prekrivajo ali se dotikajo, zdaj tudi jaz ne najdem ustreznega vprašanja, vendar kot sem že prej povedala, energetika je v pristojnosti Ministrstva za infrastrukturo, na Ministrstvu za okolje in prostor, verjetno po neki logiki, ker je včasih energetika spadala pod to ministrstvo, se je ohranil ta del, torej izgradnja akumulacijskih jezov, čeprav je pri tem vseeno treba povedati, da pri izgradnji akumulacij gre v mnogo primerih tudi delno za zagotavljanje protipoplavne varnosti. In v tem delu je po spremembi Zakona o vodah seveda pristojno financiranje iz Sklada za vode, kar pomeni, če poenostavim, da bodo tudi za srednjo Savo ta dva vira plus integralni vir prav

gotovo zagotovljeni za izgradnjo akumulacije. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Marjan Dolinšek, zahtevate dopolnitev odgovora? Izvolite.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala.

Razumem, ministrica, da ne morete za hidroelektrarne na srednji Savi, predvsem za to trojko, prve tri, dati podatkov, vendar obstajajo številke in tudi pogovarjanja, dogovarjanja, ki jih je bilo nešteto. So bila. Kolikor je meni znano, govorimo o infrastrukturnem delu, ko govoriva za vse te tri v prvi fazi zasavske hidroelektrarne, govoriva o nekem znesku, ki se že kar nekaj let vrti okoli 72 milijonov evrov. Kar pomeni to, kar ste rekli, se pravi tako rekoč urejanje protipoplavnih ukrepov, jezov oziroma vsega, kar je treba. Tu ne govorimo o nobeni cesti, ker cesta, konkretno, je bila tudi že v tem primeru z letošnjim letom – ta, ki je bila kar dolga leta spor, se pravi Hrastnik–Zidani Most – izvzeta in se ne veže na noben del izgradnje hidroelektrarn, ampak bo svoj infrastrukturni projekt na direkciji za infrastrukturo. Tako da če izhajamo iz tega, to pomeni, da bi bilo treba dobrih 7 milijonov evrov na leto s strani države zagotoviti za ta del, kar pa pomeni ... In tudi ne takoj, ampak šele v naslednjih treh do štirih letih, ker vemo, kdaj nastajajo ti učinki. S tem tudi nima nobenega vpliva na uravnoteženost oziroma državni proračun, za kar moramo tudi, normalno, skrbeti. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa ministrica Irena Majcen, izvolite.

IRENA MAJCEN: Priznam, da tu pač ne morem komentirati gospoda Dolinška. 7 milijonov na leto – jaz ne razpolagam s tako številko. Je pa vsekakor res, da naj bi spremembe, premestitve obstoječe infrastrukture, ki se tičejo tako železnice kot cest, prevzelo Ministrstvo za infrastrukturo, če zdaj govoriva o tej številki, potem je to pač stvar Ministrstva za infrastrukturo, tega si res ne upam komentirati. Za samo izgradnjo akumulacij pa je bila podeljena koncesija za 10 hidroelektrarn, tako da pri nas bo vodna pravica oziroma ta pogodba verjetno zavzemala vse te hidroelektrarne. Tu priznam, da zdaj nisem najbolj razumela vprašanja. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dobro. S tem smo končali tudi drugi krog vprašanj. Ministricam in ministrom ter generalni sekretarki Vlade se zahvaljujem za podane odgovore.

S tem prekinjam 1. točko dnevnega reda, ki jo bomo nadaljevali jutri, 17. oktobra, ko

bo Državni zbor glasoval o predlaganih sklepih. Prekinjam tudi 34. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri. Želim vam lep večer.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 16. OKTOBRA 2017 OB 18.18 IN SE JE NADALJEVALA 17. OKTOBRA 2017 OB 9. URI.)

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje, prav lep dan želim vsem skupaj!

Začenjam z nadaljevanjem 34. seje Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: dr. Mirjam Bon Klanjšček, gospa Violeta Tomič od 10. do 14. ure, gospa Irena Kotnik, gospa Vesna Vervega do 14. ure, gospa Andreja Potočnik do 13. ure, gospa Ksenija Korenjak Kramar od 12. ure, dr. Jasna Murgel, dr. Matej T. Vatovec, gospod Miha Kordiš od 15. ure dalje, dr. Milan Brglez do 11. ure, gospod Uroš Prikl od 12. ure dalje, gospod Marjan Dolinšek do 13. ure, gospod Ivan Prelog od 12. ure, mag. Bojan Krajnc, mag. Aleksander Kavčič od 13. ure.

Prehajamo na **2. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNOV REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETI 2017 IN 2018 PO NUJNEM POSTOPKU.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade, in sicer mag. Saši Jazbec, državni sekretarki na Ministrstvu za finance.

Izvolite.

MAG. SAŠA JAZBEC: Spoštovani! Hvala lepa. Dober dan.

Predlagani zakon vsebuje zgolj eno določbo, s katero se Ministrstvu za finance podeljuje pooblastilo za prerazporeditev pravic porabe. Na ta način se bodo zagotovila potrebna sredstva za izvedbo Zakona o interventnih ukrepih za zagotovitev finančne stabilnosti javnih zdravstvenih zavodov, katerih ustanovitelj je Republika Slovenija v roku, ki ga določa navedeni zakon. Vlada je 8. septembra sprejela prej navedeni interventni zakon, ki med drugim kot enkratni ukrep zahteva izplačilo sredstev za pokrivanje presežkov odhodkov nad prihodki iz preteklih let v javnih zdravstvenih zavodih v višini 136,24 milijona evrov najkasneje do 29. decembra letos. Glede na to, da je zakon vseboval nove obveznosti za letošnji proračun, je ministrica, pristojna za finance, skladno s 40. členom Zakona o javnih financah na isti seji Vlade predlagala ukrep začasnega zadržanja

izvrševanja državnega proračuna. Vlada je predlogu sledila in sprejela sklep o začasnem zadržanju. 40. člen ZJF namreč določa, da če se med proračunskim letom zaradi nastanka novih obveznosti za proračun povečajo izdatki, lahko Vlada na predlog ministra, pristojnega za finance, največ za 45 dni zadrži izvrševanje posameznih izdatkov. ZJF prav tako določa, da če se med izvajanjem začasnega zadržanja proračun ne more uravnovesiti, mora Vlada najkasneje 15 dni pred iztekom roka za začasno zadržanje predlagati rebalans.

V konkretnem primeru smo v času zadržanja ugotovili, da kljub novim obveznostim proračun države ni neuravnotežen, kar pomeni, da pravne podlage za pripravo rebalansa proračuna ni več. ZJF v 41. členu določa, da če se po sprejetju proračuna sprejme zakon ali odlok, na podlagi katerega nastanejo nove obveznosti za proračun, vključi Vlada te obveznosti v proračun in določi obseg izdatkov za ta namen v okviru večjih pričakovanih prejemkov in obsega zadolžitve ali s prerazporeditvami sredstev v okviru možnih prihrankov. V primeru interventnega zakona sta izpolnjena oba pogoja. Nove obveznosti so nastale na podlagi zakona in ta zakon je bil sprejet po uveljavitvi proračuna.

Glede na dejstvo, da je sredstva za izvedbo interventnega zakona mogoče zagotoviti s prerazporeditvami v okviru sprejetega proračuna in da je kljub novim obveznostim proračun države uravnotežen, se s predlaganim zakonom podeljuje enkratno pooblastilo Ministrstvu za finance, da v obsegu iz navedenega zakona prerazporedi pravice porabe s tistih postavk, kjer se je med izvrševanjem ugotovilo, da ne bodo porabljene v načrtovani višini. S predlaganim zakonom se torej na transparenten način določajo politike, kjer pravice porabe ne bodo porabljene, obseg pravic, ki se lahko prerazporedi, in tudi namen. Pooblastilo, ki ga zakon podeljuje ministrstvu, pristojnemu za finance, ni splošno pooblastilo, kot so ta v veljavnem zakonu dana Vladi, predlagateljem finančnih načrtov in ministrstvom. Gre za enkratni dogodek, ki ga je treba na podlagi zakonske določbe izvršiti, pri tem pa ministrstvu ne dopušča nobenega diskrecijskega ravnanja. Posledično ni nobene potrebe, da bi o prerazporeditvi ponovno odločala Vlada, njena odločitve je namreč izražena že s sprejetjem predloga tega zakona.

Razlogi, zaradi katerih na določenih politikah ostajajo pravice porabe, so predvsem boljše stanje v gospodarstvu od tistega, ki je bilo predvideno pri pripravi proračuna 2017 lani jeseni, torej predvsem višje število zaposlenih, zaradi česar je zaradi višjega obsega prihodkov od načrtovanega v pokojninsko blagajno treba iz proračuna države zagotoviti nižji transfer. Drugi razlog je počasnejše črpanje kohezijskih sredstev na ravni Evropske unije in ker bo v letošnjem letu porabljenih manj kohezijskih sredstev, bomo države članice posledično

morale v proračun vplačati manj, kot se je načrtovalo pri pripravi proračuna. Tretji razlog je v tem, da v letošnjem letu ni prišlo do zaključka sodnih postopkov, ki bi zahtevali plačilo odškodnin s strani Republike Slovenije.

Finančne posledice za državni proračun so nastale s sprejetjem interventnega zakona. Spremembe zakona, ki ga obravnavamo, danes zgolj določajo pravno podlago za način zagotovitve sredstev, saj bi glede na obseg obveznosti tako Vlada kot ministrstvo, pristojno za finance, brez ustrezne pravne podlage prekoračilo odstotke, ki jih dopušča letni zakon glede prerazporejanja pravic porabe. Zato vam predlagam, da zakon podprete. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Predlog zakona je obravnaval Odbor za finance in monetarno politiko kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsednici odbora, in sicer gospe Urški Ban.

Prosim.

URŠKA BAN (PS SMC): Najlepša hvala za dano besedo. Lep pozdrav tudi z moje strani!

Odbor za finance in monetarno politiko je na 79. nujni seji 13. 10. kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o dopolnitvi Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo in sprejetje po nujnem postopku predložila Vlada. Odboru sta bili poleg predloga zakona posredovani še mnenji Zakonodajno-pravne službe in Združenja mestnih občin Slovenije.

V skladu s Poslovníkom so amandma k 1. členu predloga zakona vložile koalicijske poslanske skupine.

Seje odbora so se udeležili tudi predstavniki Ministrstva za finance, Ministrstva za zdravje in Zakonodajno-pravne službe.

V uvodni dopolnilni obrazložitvi je državna sekretarka na Ministrstvu za finance pojasnila, da predlagani zakon vsebuje zgolj določbo, s katero se Ministrstvu za finance podeljuje pooblastilo za prerazporeditev pravic porabe in se omogoči zagotovitev potrebnih sredstev za izvedbo Zakona o interventnih ukrepih za zagotovitev finančne stabilnosti javnih zdravstvenih zavodov, katerih ustanovitelj je Republika Slovenija v skupni višini 136 milijonov 240 tisoč evrov do konca leta 2017.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je pojasnila, da je služba v pisnem mnenju podala pripombe k 1. členu, ter povedala, da so z vložnim amandmajem koalicijskih poslanskih skupin vse pripombe službe ustrezno upošteevane.

V razpravi je bilo uvodoma postavljeno vprašanje glede natančnega vira sredstev za prerazporeditev, na katero je državna sekretarka odgovorila, da gre iz izplačil v Evropsko unijo približno 25 milijonov evrov, iz pokojninskega

varstva približno 77 in iz obveznosti po sodnih odločbah približno 34 milijonov evrov. V nadaljevanju je bilo kot problematično omenjeno prerazporejanje sredstev z obravnavanim zakonom ter opozorjeno, da pravna podlaga za prerazporejanje že obstaja, in sicer na podlagi 41. člena Zakona o javnih financah, če se Vladi dovoli ustrezen odstotek prerazporejanja z Zakonom o izvrševanju proračuna. Državna sekretarka je pojasnila, da ima Vlada v skladu z veljavnim Zakonom o izvrševanju proračuna možnost prerazporejanja le v določenih okvirih, glede česar je bilo v razpravi izraženo mnenje, da bi bilo torej potrebno Vladi omogočiti višji odstotek prerazporejanja sredstev. Državna sekretarka je poudarila, da gre za enkraten primer, ko je Vlada sprejela predlog, da se Ministrstvo za finance pooblasti za določeno prerazporeditev, torej za točno določen namen in iz točno določenih postavk.

V razpravi je bila med drugim izražena podpora predlaganemu zakonu, in sicer z vidika namena porabe sredstev za področje zdravja, ki je v Sloveniji finančno podhranjeno. Izraženo je bilo tudi mnenje, da bi bilo to problematiko bolje reševati s sprejetjem rebalansa proračuna, v okviru katerega bi se lahko izvedel tudi sklep Odbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino, da se v rebalansu proračuna za leto 2017 zagotovijo dodatna sredstva za raziskovalno dejavnost. Državna sekretarka je pojasnila, da omenjeni znesek v višini 9 milijonov sicer ni zakonska obveznost, je pa na prioriteten listi in če bodo ostale pravice porabe tudi za ta namen, ima Vlada pooblastilo za prerazporeditev omenjenega zneska že v okviru veljavnega zakona.

Odbor je v skladu z drugim odstavkom 130. člena Poslovnika Državnega zbora obravnaval amandma koalicijskih poslanskih skupin k 1. členu in ga sprejel. Nato je glasoval o obeh členih skupaj in ju sprejel. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospa Suzana Lep Šimenko.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoči. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, vsi prisotni, lepo pozdravljeni!

Sprememba Zakona o izvrševanju proračunov za leti 2017 in 2018 je pred nami zaradi uzakonitve že sprejetega Zakona o interventnih ukrepih za zagotovitev finančne stabilnosti javnih zdravstvenih zavodov. Finančne posledice, ki jih nosi predlagana sprememba, so v višini nekaj več kot 136 milijonov evrov. Kar velik znesek, ki ga namerava Vlada zagotoviti s prerazporeditvijo sredstev iz postavk na pravosodju, iz pokojninskega varstva in vplačil v EU. Seveda nas je v gradivu zaskrbelo zlasti obrazložitev, da

bo zaradi počasnejšega črpanja kohezijskih sredstev na ravni EU potrebno v proračun EU vplačati manj, kot je bilo načrtovano pri pripravi proračuna leta 2017. Črpanje EU sredstev je resnično izjemno slabo, počrpali smo komaj dobrih 5 odstotkov sredstev, ki so na voljo, pa so minila že skoraj štiri leta te finančne perspektive. Ampak to je seveda tema za katero drugo točko.

V Slovenski demokratski stranki nismo podprli Zakona o interventnih ukrepih za zagotovitev finančne stabilnosti javnih zdravstvenih zavodov. Razlogi za to so jasni; sanirati nameravate tiste zavode, ki so ustvarili izgubo, brez da bi odgovorni za nastale izgube za to ustrezno odgovarjali. S sanacijo nameravate nagraditi tiste zavode, ki so delali slabo, in to brez da bi pripravili ukrepe, ki bi zagotovili, da do izgub v prihodnje več ne bo prihajalo. Zakona o interventnih ukrepih nismo podprli tudi zato, ker zaradi te spremembe ne bo prišel prej na vrsto noben pacient, skrajšala se ne bo nobena čakalna doba, nesprejemljivo pa je zlasti dejstvo, da za izgube ne bo odgovarjal noben direktor in niti ne ministrstvo, ki je dovolilo še večje izgube v letu 2016. Konec leta 2016 je bilo namreč kar za 300 odstotkov več izgub kot v letu 2015.

Javni zdravstveni zavodi nimajo sodil in pravil za delitev prihodkov in odhodkov med javno in tržno dejavnostjo, zato se v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke sprašujemo, kako boste preko interventnega zakona lahko krili samo izgube v javni službi. Odgovora na to vprašanje nismo prejeli niti pri obravnavi interventnega zakona. Sprejetje interventnega zakona ocenjujemo kot izjemno neodgovorno ravnanje in spremembe zakona, ki je nastal kot posledica takšnega zakona, seveda ne moremo podpreti, zato bomo glasovali proti. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Marija Antonija Kovačič bo predstavila stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije.

Prosim.

MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ (PS DeSUS): Hvala za besedo. Vsem prav lep pozdrav!

Državni zbor Republike Slovenije je namreč septembra sprejel Zakon o interventnih ukrepih za zagotovitev finančne stabilnosti javnih zdravstvenih zavodov, kjer je določeno tudi izplačilo sredstev za pokrivanje presežkov od dohodkov nad prihodki iz preteklih let. S tem se bo razbremenil likvidnostni krč v bolnišnicah, da bodo lažje poslovale. Vlada je sicer pri pripravi proračuna za leto 2017 prihodke in odhodke načrtovala z veliko stopnjo previdnosti, a se stanje v gospodarstvu še naprej izboljšuje, število zaposlenih se viša, prav tako gospodarska rast. Predlog zakona, ki je pred nami, zato na postavko v novem podprogramu Dejavnost sekundarnega in terciarnega zdravstvenega varstva prerazporeja pravico

porabe do višine 136 milijonov evrov. Sredstva se bodo prerazporejala s postavk v politikah Pravosodje, Pokojninsko varstvo ter Vplačila v EU.

Zaradi večjega obsega prihodkov od načrtovanega v pokojninsko blagajno bo treba namreč iz proračuna države zagotoviti manj sredstev od načrtovanih. Poleg tega bomo v proračun EU vplačali manj, kot se je načrtovalo, prav tako pa v letošnjem letu ni prišlo do zaključka sodnih postopkov, ki bi zahtevali plačilo odškodnin. Spomnimo, z majsko novelo ZIPRS se je določila možnost prerazporejanja sredstev s postavk v politikah pokojninsko varstvo, servisiranje javnega dolga in vplačilo v EU. Pred tem prerazporejanje sredstev s teh postavk ni bilo dovoljeno, ker se je sredstva za pokrivanje teh obveznosti lahko zagotovilo tudi z dodatnim zadolženjem. Zaradi Zakona o fiskalnem pravilu in določene zgornje meje izdatkov pa se lahko sredstva za pokrivanje teh obveznosti zagotavljajo samo s prerazporeditvami. S sprejetjem predloga zakona bomo tako zagotovili finančno stabilnost javnih zdravstvenih zavodov. Bolnišnice ne bodo več v likvidnostnem krču in bodo lažje poslovale.

V Poslanski skupini Desus menimo, da je to nujno potrebno, zato bomo predlog zakona podprli. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Janko Veber bo predstavil stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem s imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov.

Predlog zakona o dopolnitvi Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018 je pravzaprav posledica sprejetega interventnega zakona, v katerem smo uzakonili 136 milijonov evrov visoko sanacijo nakopičenih izgub v javnih bolnišnicah. Od tega seveda poglaviti delež odpade na Univerzitetni klinični center v Ljubljani.

Z novelo Zakona o izvrševanju proračunov se poskuša urediti postopek, da bo teh 136 milijonov dejansko tudi prišlo do bolnišnic, ki potrebujejo ta sredstva za pokrivanje izgub. Pravna podlaga za to, da se zagotovijo sredstva znotraj obstoječega proračuna je v 41. členu Zakona o javnih finančah, ki določa, da če se po sprejetju proračuna sprejme zakon, vključni Vlada nove obveznosti v proračun ali na podlagi večjih pričakovanih prejemkov pri posameznih proračunskih postavkah oziroma področjih ali pa s prerazporeditvijo sredstev v okviru možnih prihrankov sredstev. Tako je ta možnost dejansko dana na področju pravosodja, pokojninskega varstva in vplačil sredstev v Evropsko unijo. Dilema pa je, vsaj na odboru izpostavljena dilema je bila, na kakšen način izpeljati potem to pooblastilo, ki ga daje Zakon o javnih finančah, ali v okviru povečanja limita, ki

ga Vlada ima za razporejanje sredstev. To bi bila ena od mogočih rešitev, tako da bi pač dvignili limit, ki ga ima Vlada, ko razporeja sredstva, seveda izrecno in samo za ta primer, ne za splošno ravnanje Vlade pri razpolaganju s sredstvi za leto 2017. Prevladalo je stališče, da Vlada raje da pooblastilo Ministrstvu za finance, da le-to potem prerazporedi 136 milijonov evrov iz proračunskih postavk, ki sem jih navedel, in s tem zagotovi možnost pokrivanja obveznosti, ki so nastale na podlagi sprejetega zakona.

Do tukaj je mogoče še nekako razumeti vse te postopke, nekoliko težje pa se sprijaznimo z dejstvom, da pa področje znanosti ni deležno takšnega posluha. Namreč tudi tukaj je Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino sprejel konkreten sklep, s katerim predlaga Vladi, da v rebalansu proračuna za leto 2017 zagotovi dodatna sredstva za raziskovalno dejavnost. Gre za 9 milijonov evrov, ki pa niso predmet tega Zakona o izvrševanju proračunov, čeprav bi lahko bila, pričakujemo pa, ker je Vlada prenesla pristojnost na Ministrstvo za finance, da ima dovolj razpoložljivega prostora znotraj obstoječih pooblastil glede na določen limit v Zakonu o javnih finančah, da bo v letošnjem letu to tudi izvedla in zagotovila tudi znanosti dodaten denar in s tem predvsem tudi zagotovila avtonomijo raziskovalnega dela, kar je ključno za naš prihodnji razvoj.

Samo novelo Zakona o izvrševanju proračuna za leti in 2017, 2018 pa bomo podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod podpredsednik! Spoštovana gospa ministrica, državna sekretarka, dragi kolegice in kolegi!

Predlog zakona o dopolnitvi Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018 Ministrstvu za finance daje pooblastilo za prerazporeditev sredstev za izvedbo Zakona o interventnih ukrepih za zagotovitev finančne stabilnosti javnih zdravstvenih zavodov, katerih ustanovitelj je Republika Slovenija. Po tem zakonu naj bi zagotovili finančno stabilnost javnih zdravstvenih zavodov, zato zakon predvideva dobrih 136 milijonov evrov veliko finančno injekcijo. To naj bi predstavljalo približno 80-odstotno kritje izgub, ki so jih javni zdravstveni zavodi imeli na dan 31. 12. 2016.

V Novi Sloveniji opozarjamo, da predlog zakona le gasi požar trenutnega stanja v nekaterih javnih zdravstvenih zavodih. Rešitev za slovenski zdravstveni sistem, ki bi deloval po meri človeka ter skrajšal nedopustno dolge čakalne vrste, pa že leta le čakamo in čakamo. Za dolgoročno rešitev je treba spremeniti način dela, pripraviti dober in realen načrt sanacije izgub, preprečiti korupcijo in javnim

zdravstvenim zavodom povrniti ugled. Gospe in gospodje, imamo vrhunske zdravnike, imamo izjemne medicinske sestre, strežno in drugo osebje. Imamo pa žal zdravstveni sistem, ki duši strokovnost in srčnost vseh teh navedenih.

Nova Slovenija je že pripravila predlog zdravstvene reforme. Vemo, da se zdravstvo spreminja, da imamo nove metode zdravljenja, zaradi katerih so potrebne nove oblike organiziranja. Vemo, da ima Zavod za zdravstveno zavarovanje monopol, medtem ko v Novi Sloveniji predlagamo več konkurenčnosti na področju ponudbe storitev in na področju ponudbe zdravstvenih zavarovanj. S tem, ko se bo povečala konkurenčnost – poudarjam, konkurenčnost –, se bo povečala tudi kvaliteta in ponudba storitev, kar bo pripomoglo k temu, da bi imel pacient boljše pogoje, da bo lahko sam izbral zavarovalnico in tudi zdravnika, kjer se bo želel zdraviti. Z modelom, kot ga predlagamo v Novi Sloveniji, imajo zavarovanci možnost izbire med domačimi, tujimi, javnimi in zasebnimi izvajalci pod enakimi pogoji. Zavarovanec bi moral imeti možnost izbrati izvajalce zdravstvenih storitev glede na svoje potrebe, bodisi glede na kakovost storitev, čakalno dobo, oddaljenost od svojega bivališča ali glede na izvajalčeve reference. V tem je tudi ključ za odpravo čakalnih vrst. Želimo zdravstvo, ki bo dostopno vsem. Novela Zakona o izvrševanju proračunov, ki je zdaj pred nami, ni sistemski zakon, kot se po navadi sliši od kakšnega predstavnika Vlade. Takih zakonov je bilo v zadnjem času kar nekaj, predvsem pa preveč. Naj spomnim le na zakon lex Magna, lex Mercator in tako dalje.

Zakon posega v že sprejeti proračun, kar je vsekakor nenavadno. Predlog tega zakona kaže predvsem na to, da Vlada Republike Slovenije situacije v državi ne obvladuje dovolj dobro in zato nastale požare poskuša gasiti z interventnimi ter nesistemskimi zakoni. Po več kot treh letih bi vsaj mi v Novi Sloveniji od te vlade pričakovali veliko več kot le to; pričakovali smo več kot le kozmetične popravke.

V Poslanski skupini Nova Slovenija predloga zakona ne bomo podprli.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Miha Kordiš bo predstavil stališče Poslanske skupine Levica.

Izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Lep pozdrav!

S predlaganim zakonom se sprošča 136 milijonov evrov za sanacijo bolnišnic. To sanacijo v Levici podpiramo, ob tem pa opozarjamo na dvojje; prvič, izgube bolnišnic so posledica siromašenja javnega zdravstva v času zadnjih vlad, to je vlad Boruta Pahorja, Janeza Janše, Alenke Bratušek in zdaj še vlade Mira Cerarja.

Drugič. Vlada še vedno namenja premalo sredstev za zdravstveno varstvo in zato

imamo dolge čakalne dobe, velike bolnišnice pa še vedno tolčejo minus. Prvo, kar je treba državljanom povedati, je, da izgube niso nastale zaradi korupcije, kot radi slišimo, ampak zaradi zgrešenih varčevalnih ukrepov. V času krize bi morale vlade odločno zmanjšati protokol, birokracijo, vojaške operacije v tujini in podobno, ampak namesto tega so šle v zmanjševanje prihodkov bolnišnic. Bolnišnice so vsako leto zdravile več bolnikov, plačane so bile pa vedno manj in zato ne smemo razlagati na populistične razklade, da je za izgube kriva korupcija. Ja, korupcija je problem, ampak tega problema ne bomo odpravili s stradanjem zdravstva. Če hočemo res presekat z napihljenimi provizijami dobaviteljev, moramo ustanoviti javno podjetje za nabavo medicinskih materialov.

Državljanom je treba odkrito povedati, da bo treba za zdravje nameniti več javnega denarja. Pika. Opozarjam pa, da Cerarjeva vlada denar, ki bi ga krvavo potrebovali v zdravstvenem sistemu, namenja za oboroževanje in za protokol. Če to podkrepim z dvema primeroma; v proračunu za leto 2018 je bilo za investicije v bolnišnice načrtovanih 48 milijonov evrov, Vlada bo v spremenjenem proračunu 10 milijonov evrov odvzela. Kam bo šel ta denar? Med drugimi za obnovo protokolarnih objektov na Brdu, čeprav je minilo šele 10 let, odkar je bil tam postavljen nov objekt, bo Vlada zdaj v imenu predsedovanja Evropski uniji, ki se bo zgodilo šele čez štiri leta, tja preusmerila 21 milijonov evrov. In to je šolski primer, kako Vlada jemlje 21 milijonov evrov s postavk zdravja državljanov, zato da vlaga v luksuz politikov in diplomatov. Pa niti slučajno ne gre za osamljen primer! Vlada bo 207 milijonov evrov zapravila za nakup novih patrij, medtem ko bodo bolnišnice še naprej iskale denar za nujno medicinsko opremo pri sponzorjih in donatorjih. Pa niti to še ni vse! Vlada namerava za oborožitev dveh bataljonskih skupin porabiti 1,2 milijardi evrov. Zakaj? Ne zato, ker bi bila Slovenija kakorkoli vojaško ogrožena, ampak zato ker so to neki cilji Nata za Slovenijo. In kadarkoli so interesi Nata in Evropske unije v nasprotju z interesi Slovenije, kar se zgodi precej pogosto, dajo naše vlade prednost tujim interesom pred blaginjo lastnih državljanov. Če bi Vlada izhajala iz potreb slovenskih državljanov, potem bi teh 1,2 milijardi evrov namenila za modernizacijo bolnišnic, zdravstvenih domov, domov za ostarele in tako naprej. In ni res, da kaj takšnega ne bi bilo mogoče iz kriznih ali kakšnih drugih razlogov. Takšno politiko, denimo, izvajajo v naši severni sosedni Avstriji. Avstrija za vojsko namenja manj svojih javnih sredstev kot Slovenija in zato lahko za zdravje nameni več. Če tega ne bomo naredili pri nas, bomo imeli sicer super ekspedicijsko vojsko, ki jo bodo lahko Američani pošiljali od Afganistana do Latvije, kamor jim bo prijalo, ampak imeli bomo tudi zdravstveni sistem, ki ne bo več kril niti osnovnih potreb prebivalstva.

Za konec ponavljam svoj poziv Vladi in Ministrstvu za zdravje. V naših bolnicah je že zdaj premalo zdravstvenega osebja. Pa čistilke, kuharji in drugi nujno potrebni kadri že prevečkrat delajo preko raznih izkoriščevalskih podjetij. Sanacija bolnišnic ne sme biti razlog za odpuščanje zdravstvenih delavcev ali stopnjevanje outsourcinga podpornega osebja. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Alenka Bratušek bo predstavila stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev. Prosim.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Lep pozdrav vsem!

Takoj na začetku naj povem, da v naši poslanski skupini tega zakona ne bomo podprli. Zakaj? Zato, ker se na tak način z javnimi financami ne upravlja. Gre za zelo netransparenten poseg, kar je v nasprotju s tem, kar sta Miro Cerar in njegova vlada obljubljala, ko so pisali koalicijsko pogodbo. Takrat so zapisali, da bosta transparentnost in tako imenovani programski proračun nekaj, za čemer bodo stremeli. Od tega ni ostalo nič. 140 milijonov, tako z enim zamahom, mimo pravil, ki veljajo za vse ostalo, prerazporejamo za en sam namen. Seveda je kar malce ironično, ko državna sekretarka pove, da je to treba narediti, ker ste vi oziroma smo mi sprejeli zakon, ki zagotavlja 140 milijonov zdravstvu. Ampak ta zakon je predlagala Vlada, ministrica je takrat povedala, da bo za to potreben rebalans državnega proračuna, kar bi bila edina prava pot. Danes pa smo tukaj, kjer smo; se pravi, v zakon zapišete kar preprosto, da Ministrstvo za finance lahko tam, kjer ostaja, pač denar pobere, ne glede na to, kaj je bilo v Državnem zboru sprejeto. In to seveda ni prav. Zdravstveni sistem oziroma podizvajalci oziroma ne podizvajalci, dobavitelji našemu zdravstvenemu sistemu verjetno upravičeno pričakujejo teh skoraj 140 milijonov evrov, ker so stvari, blago in tako naprej dobavili, plačanih pa niso dobili. Je pa dejstvo, da s temi 140 milijoni ne bo niti en pacient na vrsti prej. Čakalne vrste ne bodo ne krajše niti se ne bo skrajšala doba čakanja, kar je slabo.

Drugo, ne drži, da je to enkratni dogodek. Niste pokrili celotnih izgub v našem zdravstvu niti do leta 2016. 80 odstotkov tega ste pokrili in če gledate številke, izgube – in to krepke, največje v zadnjih 10 letih – nastajajo tudi v letu 2017. Se pravi, to je neka gasilska akcija, ki je potrebna, daleč od tega pa, da bo to rešilo problem. Kar me najbolj bode v oči, je vir, od kod boste ta denar vzeli.

Največji delež od teh 140 milijonov boste vzeli upokojencem. 77 milijonov evrov, tako kaže polletno poročilo o izvrševanju proračuna, boste na žalost vzeli upokojencem. Državni zbor je zagotovil denar za izplačilo pokojnin. Teh 77 milijonov bi lahko – da ne

rečem, bi morali – porabiti za pokojnine. To je 130 evrov, če izračunamo povprečno, 130 evrov na vsakega upokojenca. Namesto da danes tako rokohitrsko jemljete denar, ki je zagotovljen za upokojence oziroma pokojnine, bi lahko v ta isti zakon napisali, da glede na to, da so upokojenci prispevali k varčevanju v času krize – veliko prispevali, takrat pač ni bilo denarja; zagotovili smo jim, da se pokojnine niso zniževale. Mislim, da je za tisti čas bilo to največ, kar smo lahko naredili; ampak danes bi jim pa to, kar je v proračunu za njih zagotovljeno, lahko razdelili. Ampak ne! Odločili ste se, da teh 77 upokojenskih milijonov vzamete, daste na zdravstvo, upokojence pa prikrajšate, vsakega za 130 evrov. Zato sem vložila tudi amandma, ki bi to alinejo v zakonu črtal. Se pravi, da se iz izplačevanja pravic za pokojninsko varstvo sredstva ne morejo zniževati. Upam, spoštovane kolegice in kolegi, da se tisti, ki veliko govorite o pokojninah in upokojencih, da boste potegnili z menoj in glasovali za ta amandma in potem v nadaljevanju sprejmimo še zakon, ki bo upokojencem teh 130 evrov v letošnjem letu dal. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Urška Ban bo predstavila stališče poslanske skupine Stranke modernega centra. Izvolite.

URŠKA BAN (PS SMC): Najlepša hvala za besedo. Še enkrat lep pozdrav!

Tokratna sprememba Zakona o izvrševanju proračunov se nanaša zgolj na eno vsebinsko področje, posega v obstoječi 27. člen zakona, ki govori o prerazporeditvah, o katerih odloča Ministrstvo za finance. Obstoječo določbo širi tako, da Ministrstvu za finance podeljuje enkratno dodatno pooblastilo za prerazporeditev pravic porabe v obsegu, ki je potreben za izvedbo Zakona o interventnih ukrepih za zagotovitev finančne stabilnosti javnih zdravstvenih zavodov, katerih ustanoviteljica je Republike Slovenija. Gre torej za zagotovitev sredstev državnega proračuna za pokrivanje presežkov odhodkov nad prihodki oziroma izgub javnih zdravstvenih zavodov iz preteklih let skupaj v višini 136 milijonov 240 tisoč evrov.

Zakon o interventnih ukrepih je Državni zbor sprejel prejšnji mesec in kot enkratni ukrep je v tem zakonu določeno tudi izplačilo sredstev za pokrivanje izgub iz preteklih let najkasneje do 29. decembra letos. Vlada se je odločila, da Državnemu zboru za zagotovitev potrebnih sredstev za izvedbo tega ukrepa predlaga danes obravnavano novelo. Že ob sprejemanju Zakona o interventnih ukrepih je ministrica za finance povedala, da je Vlada zaradi obsega novih obveznosti za proračun države, ki jih je treba zagotoviti za namen transferov zdravstvene zavode, sprejela tudi sklep o zaustavitvi izvrševanja proračuna, kot to določa 40. člen Zakona o javnih financah. Ta člen govori tudi o

tem, da če proračuna na podlagi sprejetega ukrepa ni mogoče uravnovesiti, mora Vlada predlagati rebalans proračuna, torej rebalans sledi ukrepu začasne zaustavitve izvrševanja proračuna, če pride zaradi nove obveznosti do neuravnoveženega proračuna. Ker pa je v tem primeru sredstvo za izvedbo interventnega zakona mogoče zagotoviti s prerazporeditvami pravic porabe v okviru že sprejetega proračuna, torej proračun s to prerazporeditvijo ne bo neuravnovežen, ampak se ga lahko izvrši v istih okvirih, kot ga je Državni zbor sprejel, rebalans ni potreben. V noveli ZIPRS so tako določene tiste proračunske postavke, pri katerih se je med izvrševanjem proračuna za letošnje leto ugotovilo, da pravice porabe ne bodo porabljene v načrtovani višini. Gre za tri proračunske postavke: transfer v pokojninsko blagajno, vplačilo v proračun EU in plačila odškodnin.

Dovolite mi, da na kratko pojasnim, zakaj nižji transfer v pokojninsko blagajno, na kar se nanaša tudi vloženi amandma. Zaradi višjega števila zaposlenih in višje gospodarske rasti, torej boljšega stanja v gospodarstvu, kot je bilo predvideno pri pripravi proračuna za leto 2017, pokojninska blagajna beleži višje izvirne prihodke in je iz tega razloga iz državnega proračuna treba zagotoviti nižji transfer. To pa še ne pomeni, da bo upokojujencem namenjeno manj sredstev oziroma nikakor ne pomeni, da jim karkoli jemljemo. Nasprotno; kot sem že povedala, je bil glede na makroekonomske napovedi ob pripravi proračuna določen transfer iz državnega proračuna v pokojninsko blagajno v taki višini, da bi bila le-ta uravnovežena. Ker pa se je med letom izkazalo, da je trg dela v vzponu, da ima več ljudi delo in posledično več ljudi plačuje prispevke, je potreben transfer iz državnega proračuna v pokojninsko blagajno nižji. Naj ob tem dodam, da se je v letih ob 2014 do 2016 raven pokojninske blagajne gibala blizu 5 milijard, medtem ko se za letos ocenjuje, da bo izplačanih 5 milijard 160 milijonov evrov za upokojujence, in v letih 2018 5 milijard 381 milijonov. Se pravi, denarja za upokojujence je več tako v letih 2017 kot 2018. Je pa res, da vsi varčevalni ukrepi tako za upokojujence kot druge skupine še niso sproščeni v celoti. Moramo se zavedati, da imamo tako v državnem proračunu kot tudi v sektorju države še vedno primanjkljaj in je zato odgovorno, da ukrepe, ki so bili uvedeni med krizo, sproščam postopoma. Postopoma se sproščajo tako pri upokojujencih kot tudi na drugih področjih; sproščajo se tudi varčevalni ukrepi na področju plač, na področju transferjev posameznikom in gospodinjstvom, na področju družinske politike, socialni transferji in tako naprej. Vsi ti sproščeni ukrepi postopno vračajo vsem državljanom to, kar jim je bilo med krizo odvzeto, torej so namenjeni ljudem. Ocenjujemo, da je to edina prava pot.

V Poslanski skupini SMC smo mnenja, da bi brez dodatnih proračunskih sredstev, ki jih zagotavljamo s tem zakonom, bilo ogroženo nemoteno izvajanje javne zdravstvene službe.

Predlagani Zakon o izvrševanju proračuna na popolnoma transparenten način določa pravno podlago za zagotovitev finančnih sredstev za sanacijo javnih zdravstvenih zavodov, kot to predvideva interventni zakon, in ne ogroža ciljev, ki smo si jih zadali v smeri dolgoročne vzdržnosti javnih financ, zato ga bomo v naši poslanski skupini podprli.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Prehajamo na razpravo o členu in o vložnem amandmaju. V razpravo dajem 1. člen ter amandma Poslanske skupine nepovezanih poslancev.

Želi kdo razpravljati? Vidim, da ja.

Mag. Alenka Bratušek, izvolite, imate besedo.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Najlepša hvala, podpredsednik.

Samo še enkrat kaj pravzaprav s tem amandmajem želimo. Želimo preprečiti, da se denar, ki je bil zagotovljen za pokojnine in upokojujence, prerazporedi drugam, to je vse.

Državni zbor je določil, koliko za pokojnine lahko državni proračun prispeva. Res je, v pokojninski blagajni je zaradi gospodarske rasti, dobre gospodarske rasti, gospodarske aktivnosti denarja več, kar je zelo dobro in veseli moramo biti in smo, da je tako. Ampak to pa še ne pomeni, da tistega, kar je Državni zbor že dal slovenskim upokojujencem, ne bi tudi razdelili. Ja, treba bi bilo sprejeti zakon, da se teh 77 milijonov tudi z enkratnim transferjem da tja, kamor so bili namenjeni.

Seveda moram tukaj še enkrat spomniti, da tudi pri upokojujencih še vedno veljajo varčevalni ukrepi, kljub obljubi bodo veljali tudi v letu 2018 in 2019, ko govorimo o izplačilu regresa, še vedno bo izplačan v petih namesto dveh višinah. Ne razumem čisto dobro, zakaj, če v Sloveniji beležimo skoraj 5-odstotno gospodarsko rast.

Zato, spoštovane kolegice in kolegi, apeliram na vas, da ta moj amandma podprete in v nadaljevanju skupaj sprejmete zakon, ki bo teh 77 milijonov evrov dal tja, kamor so bili namenjeni, to je upokojujencem.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Vidim, da obstaja še želja po razpravi.

Mag. Andrej Šircelj, izvolite, imate besedo.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik. Spoštovani predstavniki Vlade, kolegi in kolegice!

Res imamo precej težav pri tem zakonu. Tukaj mislim in strokovne in vsebinske težave. Prva zadeva, ki je, je, da bi po mojem mnenju moral biti vrstni red sprejemanja zakonov obraten; ali bi oba zakona – se pravi in zakon, s katerim se dejansko odloči o tem, da se

da zdravstveni blagajni dodatnih 136 milijonov in seveda tudi način financiranja – moralo obravnavati skupaj, v istem časovnem obdobju.

Naslednji vsebinski problem, če je ta, lahko rečemo, bolj formalne narave, pa je, da v zdravstvu se zaradi tega ne bo nič zgodilo. Minuta čakalne dobe ne bo krajša. Nič se ne bo zgodilo. Kar pomeni, da enostavno s tem ukrepom gasimo požar, ki je nastal zaradi slabega gospodarjenja in slabega vodenja zdravstvenih zavodov v državi. In ne samo to; tudi nadzorni mehanizmi v zdravstvenih ustanovah niso delovali, da bi na to opozorili prej, da bi se nekaj zgodilo prej. Tukaj vlada Mira Cerarja sicer tri leta napoveduje zdravstveno reformo, pa bom rekel, saj ni treba reforme, samo spremembe. Pa nič se ne zgodi; nič se ne zgodi tistim, ki so bolni. Tisti zaradi tega nimajo boljše zdravstvene storitve, v treh letih je niso dobili nič boljše, prej slabšo kot boljšo. Ne glede na to, ali je Vlada predlagala novo zakonodajo, ne glede na to, ali je Vlada enostavno to zakonodajo, bom rekel, nekako zmašila skozi Državni zbor in smo jo tukaj sprejeli in že vnaprej smo vedeli, da ta zakonodaja, ne da ni optimalna, ampak, da je slaba. Tudi strokovnjaki s področja zdravstva, tudi strokovnjaki s področja zdravstvene organiziranosti in tako naprej, ki so v koaliciji, so imeli velike zadržke do tega. Ampak s temi 126 milijoni – še enkrat – se ne bo nič zgodilo za pacienta, za bolnika. To je, bom rekel, neka travma, da enostavno ta vlada, vlada Mira Cerarja, enostavno ni sposobna tega narediti. Ni sposobna! Ni sposobna v korist ljudi nič narediti.

Druga zadeva, ki pa se tukaj dejansko zdaj poraja, pa je to, da se jemlje iz proračunskega denarja, ki je namenjen za pokojnine. Pokojnine se ne bodo zaradi tega nič zmanjšale, drži – kot pribito drži! Upokojeanci so nosili glavno breme v času krize. Glavno breme. In še zdaj se jim ni to ... Ne da se jim ni povrnilo, ampak niti njihove pokojnine se niso uskladile, poenostavljeno povedano, na pokrizno raven. Na raven, kjer se Vlada hvali, da imamo 3-odstotno, 4-odstotno gospodarsko rast in tako naprej. Ki za ljudi nič ne pomeni, to so številke tokrat! Ta gospodarska rast ne pomeni nič za upokojeince. Lahko sicer poslušajo televizije oziroma radio, berejo časopise o razcvetu, vendar pri njihovi pokojnini se to ne pozna. In res je, zaradi tega ukrepa se ne bodo zmanjšale pokojnine. Glejte, kdor to pravi, je največji cinik. In kdor se na to spozna, je največji cinik. Njim bi se morale povečati pokojnine! In njim bi teh 70 milijonov dejansko prineslo to, da bi se doplačilo iz proračuna povečalo oziroma bilo takšno, da bi se pokojnine lahko povečale. Zaradi tega ne govoriti, saj ne bomo upokojeincem nič vzeli. Vse vlade, ki so bile, so upokojeincem največ vzele in še zdaj jim niso dale tistega, kar bi jim morale dati. Glejte, dostojanstvo bi jim morali dati! Simbolično bi morali reči, da bomo upokojeincem pa zdaj povrnili toliko in toliko. To bi jim morali dati in s tem se na simbolični način dejansko

upokojeincem ne da tistega, kar bi morali dejansko dobiti.

Na drugi strani se jim ne izboljšuje zdravstvenih storitev s tem. Kdo pa so največji – da rečem, grdo bom rekel, se opravičujem vsem – porabniki zdravstvenih storitev? Ja, starejši občani! Na eni strani bomo dali 136 milijonov, kar se ne bo nič zgodilo z njimi, nič se ne bo izboljšalo storitve, in na drugi strani jim ne bomo dali tistega, kar bi dejansko morali dobiti. Zaradi tega takega zakona in takšne rešitve v Slovenski demokratični stranki ne moremo podpreti. Ne moremo! Iz več razlogov. Ampak ta vlada to predlaga. Glejte, vsaj simbolno naredite nekaj, da se te stvari ne bodo zgodile. Če se že gremo tukaj neke računovodske zadeve, da tako rečem, iz ene blagajne v drugo blagajno pa malo več iz ene v drugo pa tako naprej. Glejte, saj upokojeinec ne ve, ali je dobil pokojnino iz proračuna ali je dobil iz pokojninskega zavoda. Denar, govorim; denar, ki ga upokojeinec dobi, je sestavljen: del iz proračuna in del iz blagajne ZPIZ. Pokojnina je pokojnina, je pa popolnoma vseeno. Tako tukaj mislim, da je koalicija dejansko izgubila kompas, da v bistvu dela neke ukrepe samo zato, da jih dela, zato da dejansko ne bo celotni zdravstveni sistem prišel v kolaps, ker dobavitelji zdravstvenega materiala ne bodo več dobavljali zdravstvenega materiala bolnicam, ker so toliko dolžne. Če se teh 136 milijonov ne zagotovi, dejansko zdravstveni sistem pade v kolaps.

Tako mislim, da je še nekaj mesecev, ne vem, ali lahko naredi še kaj iz tega Vlada ali ne more še česa narediti, ampak to, kar dela, mislim, da je enostavno: prvič, nelogično, da ne govorim nesistemsko, nemoralno, neetično in tako naprej.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Besedo ima ministrica za zdravje, gospa Marija Milojka Kolar Celarc, potem pa nadaljujemo.

Izvolite, gospa ministrica.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala za besedo, gospod podpredsednik.

Mislim, da se je na toliko neresnic, da ne rečem še kaj hujšega, pa res treba odzvati. Spet pozabljate, bom rekla, kar tako, da so bivše vlade – če že govorite, da je odgovornost ministrstva – proizvedle, ker smo prejeli sistem, ki je imel 132 milijonov evrov nepokritih izgub. Pa ne bom se spuščala, ker je bilo že dovolj povedanega in analiz narejenega, zakaj je prihajalo do teh izgub. Večkrat sem tudi že povedala, da je seveda en del odgovornosti, ampak manjši del, lahko tudi neučinkovito ali pa neoptimalno vodenje javnih zavodov – pa vemo, kakšen sistem imamo iz leta 1991. Ampak, govoriti slovenskim gledalcem, poslušalcem in prebivalstvu in zavajati, da to ni nič za paciente. Pa lepo vas prosim! Če bodo dobavitelji ustavili dobavo protez kolčnih, ram, kolen, zdravil in

drugih zadev – smo se že soočali v primeru Topolšice, ko sem morala zagotoviti iz lastnih sredstev ministrstva, da ni prišlo do blokade. Ja, a to ni za paciente? Ne bi mogli skrajševati čakalnih dob, če se dobavitelje ne bo v nekem doglednem časovnem roku poplačalo, da se bodo lahko vgrajevali umetni kolki, rame, kolena in podobno. Da ne govorim o zdravilih, takih in drugačnih, inovativnih. Se mi zdi, da je res zelo nekorektno reči, da to je za dobavitelje, da to ni za paciente. Seveda zaradi nerazmišljenega ali pa strokovne neutemeljenega, kar počez zniževanja cen, ki se je dogajalo v preteklosti v času krize – pa tudi lahko marsikaj razumem od tega – je imelo za posledico tudi daljše čakalne dobe, ker seveda ni bilo dovolj, da rečem, in dobavljenega materiala, investicij, da o kadrovske politiki ne govorim. Odločno zavračam take neresnice, da to ni za paciente. In zato ni boljšega delovanja sistema. Zaradi tega tudi smo pripravili interventni zakon, ker želimo, da se pripravijo dolgoročni sanacijski programi, da se uvede tudi večja odgovornost, pa tudi stimulatивно nagrajevanje in da se stabilizira ta sistem. Veste pa sami, kar sem tudi že v Državnem zboru večkrat povedala, kako enormno se nam povečujejo nadomestila za bolniško nad 30 dni, in da smo ... Ko govorite o tem, da se tudi v letu 2017 dela izguba, če hočete uporabiti ta izraz. Zakaj? Zaradi tega, ker je padel nivo ocen storitev v letu 2014. In samo v zadnjih dveh letih je bilo za 15 odstotkov napravljenih več pregledov in več posegov v bolnišnicah. Pa dajmo argumente pa prikažimo realno sliko! Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika mag. Alenka Bratušek, potem imamo še eno repliko mag. Širclja, potem bom pa sprožil postopke za prijavo, kajti vidim, da je veliko interesa za razpravo.

Mag. Alena Bratušek, izvolite, imate besedo.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Hvala, ampak spoštovana ministrica, je treba poslušati, kaj tukaj govorimo.

Povedala sem, da nihče zaradi tega denarja ne bo prej na vrsti, in da vrste ne bodo nič krajše, in denar gre dobaviteljem. Ja, to so dejstva. Če kdo govori neresnice, potem najprej postavite ogledalo pred sebe. Govorite o znižanju cen. V letošnjem letu so nižje kot zadnja tri leta. Pa kdo je ministrica v tem trenutku, pa kdo vodi Vlado v tem trenutku? Hecate se, malček, iz naših ljudi in iz pacientov. Zakaj so nastajale izgube? V vašem mandatu dve tretjini teh izgub, zato ker ste povišali plače, denarja za to pa niste zagotovili. To so dejstva. In najprej je treba pogledati, če govorite o neresnicah, sami vase, se postaviti pred ogledalo pa te stvari ljudem povedati. In ne zavajajte! To so dejstva, dokazljiva s številkami. Izgube v vašem mandatu sta dve tretjini vseh izgub in tudi letos nastajajo. Kdo bo to pokril? Tri

leta se za zdravstvo ni naredilo nič. Sama vedno povem, da ni in ne more biti vsega kriva ta vlada in ta ministrica. Je pa za zadnja tri leta definitivno kriva in odgovorna. Kriva in odgovorna, ampak danes govorimo samo o denarju, kako se bo denar zagotovil.

Ta zakon je že bil na dnevnem redu, zato sem sama svojo osnovno razpravo usmerila v nekaj drugega, da boste denar vzeli upokojencem in ga dali v zdravstvo. To je dejstvo, ki izhaja iz tega zakona, ampak sem se morala oglasiti ob takšnem nastopu ministrice. Marsikaj iz tega nastopa ne drži.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Širclj, želeli ste repliko. Izvolite.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa.

Ne vem, ali me ministrica ni dobro razumela ali pa je samo rekla, da me ni dobro razumela, potem je pa ponovila tisto, kar sem jaz povedal. Rekel sem, da bo zdravstveni sistem, če ne bo dobil teh 136 milijonov, šel v kolaps. Ona je rekla, da je to za dobavitelje, zato da se zagotovi nadaljnje delo zdravstvenega sistema, pri tem je omenjala kolke in tako naprej. Ampak pogledajte, govoriva o istem, spoštovana ministrica. In to je za paciente, to je toliko za paciente, da bodo zdravstveni zavodi še delovali. Ker če tega denarja ne dobijo, ne bodo delovali. Tukaj se popolnoma strinjava. In jaz sem to povedal. Samo to.

Drugo pa je glede prerazporeditve, pa zdaj ne bom ponavljal. Ampak, čakalne dobe ne bodo zaradi tega nič krajše, zdravstvena storitev ne bo nič bolj kvalitetna. Ne vem, zaradi tega ne. Morda zaradi kakšnega drugega ukrepa. In ja, vse vlade – se strinjam. Nimam težav s tem – vse vlade. Ampak vaš del pa vi izvzemite, kaj je vaš del in vaše izgube, ki ste jih tukaj pridelali.

Pa ne samo to! Glejte, vi ste ministrica in morate pač ... Pač vsak minister mora tudi za nazaj nekatere stvari rešiti, počistiti in tako naprej. Ker življenje se ne konča in na novo začne ob tem, ko se ena vlada zamenja z drugo. V nobeni državi, pa tudi pri nas se nikoli to ni zgodilo. Pač dobi dediščino vsak minister tudi za nazaj. In to ve vnaprej. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Kolegice, kolegi, vabim vas, da se prijavite k razpravi. Prijava poteka.

Besedo ima gospod Jožef Horvat, izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovana gospa ministrica, drage kolegice in kolegi!

Namesto uvoda: če tukaj govori minister, ministrica, pa seveda tudi poslanec, poslanka, je treba biti natančen. Če operiramo s številkami, je treba na dve decimalki natančno.

Počasi imam že tako, čez glavo raznih izgovorov in kazanj s prstom na neke prejšnje

vlade. Kot rečeno, ministrica je rekla, s čimer se seveda strinjam, da so tudi prejšnje vlade krive za to izgubo. Jaz se s tem strinjam! Zdaj pa prosim, ker želim številke: Koliko je k tej 165-milijonski izgubi v lanskem letu pripomogla vlada, ki je delala cel mandat od 2004 do 2008, ko smo mi, Nova Slovenija, imeli finančnega ministra dr. Andreja Bajuka? Res prosim v strukturi te izgube, koliko smo mi krivi.

Naprej. Gospe in gospodje, mi imamo injekcijsko brizgalko, na kateri piše analgetik 136 m evrov, 136 mega evrov. In zdaj bo s to injekcijsko brizgalko Ministrstvo za finance šlo od zavoda do zavoda in bo vsakemu špricnilo eno določeno dozo. In bolečina bo prenehala. Tako delujejo analgetiki. Kaj pa potem naprej? Ali smo ozdravili bolezen, smo pozdravil bolezen? Nismo! Kaj potrebujemo za zdravljenje bolezni? Potrebujemo sistemske zakone, potrebujemo reformo zdravstvenega sistema. No, reforma je menda zelo nesimpatična beseda in je marsikdo ne sprejme.

Potrebujemo modernizacijo zdravstvenega sistema. OECD, generalni sekretar, je pred časom tukaj sedel, je povedal v svojih poročilih, da je preveč nekih preteklih, morda socialističnih elementov v našem zdravstvenem sistemu. To moramo popraviti.

Zdaj je konec. Mandat te vlade se je iztekel. Konec! To se dela, takšni reformni ukrepi, strukturni ukrepi se delajo v začetku mandata. Rešitve so bile na mizi, vendar ni bilo posluha! Ni bilo posluha tudi do rešitev opozicijske Nove Slovenije – krščanskih demokratov. Veliko smo se angažirali, okrogle mize, strokovnjaki, zunanji, domači, poslušali, pisali, risali, simulirali. Ne! Bili smo praktično eno leto v čakalni vrsti pred vrati ministrice, da predstavimo naše rešitve. Verjamem, da niso vse rešitve za vse sprejemljive, ker smo različni, ker imamo parlamentarno demokracijo.

Res je, sam želim ponoviti, da je na Odboru za finance, ko smo obravnavali ta Zakon o interventnih ukrepih za zagotovitev finančne stabilnosti javnih zdravstvenih zavodov, tudi jaz sem slišal, da je ministrica za financer rekla: »Potreben bo rebalans.« Očitno tega ne bo in zdaj gremo skozi ta zelo zelo zanimivi, nesistemske Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije. Ta prenese vse; od prispevka za RTV do analgetika za zdravstvene zavode. Ta vse prenese, to je neverjeten zakon, nihče pa seveda nima korajže, da bi ga spremenil.

Res je za moj pogled, za pogled Nove Slovenije, nedopustno, da se jemlje denar tudi s postavke Pokojninsko varstvo, kar je tukaj zapisano in kar vemo in kar je zapisano v amandmaju in ta amandma dejansko je deležen moje velike pozornosti. Vsak mesec praktično spremljam, kako se gibljejo pokojnine. V poslanski pisarni, če je le priložnost, če sem doma – ampak zadnje čase zelo malo, ker smo cele dneve, cel teden smo pravzaprav tukaj v Državnem zboru in nimamo poslanci časa za

stike z našimi državljani, da bi še bolj poslušali njihove stiske. Dejstvo je, da so v zadnjem desetletju pokojnine realno padle za približno 16 odstotkov. Kaj to pomeni? Če je leta 2007 upokojenec v rokah držal 100 evrov, potem danes, leta 2017, taisti upokojenec ne drži v rokah več 100 evrov, ampak samo še 84. In meni se trga srce, ko gledam statistiko! Boste rekli, da nimam zadnjih podatkov. Morda čisto zadnjih ne, imam pa avgust 2017. Imate oziroma mi vsi imamo okrog 105 tisoč ljudi, ki prevzemajo, ki dobivajo različne pokojnine, ampak te so pod 500 evrov. Eni tudi jih imajo pod 200 evrov, eni jih imajo – in takšnih je 27 tisoč, ki imajo penzijo med 200 in 300 evri. Ja, boste rekli, niso delali 40 let – pa kaj? To je realna situacija, gospe in gospodje, pri nas. Kljub temu da damo milijardo, skoraj milijardo in pol iz proračuna za socialne transfere! O tem se moramo pogovarjati! In potem ko se o tem pogovarjamo, smo seveda takoj tudi pri nujnosti za spremembo modernizacije pokojninskega sistema. Hvala bogu, zdaj upam, da bo tudi ta vlada upoštevala evropsko uredbo, ki uvaja pravzaprav podobno kot Nova Slovenija, da ta uredba daje posebno podporo, posebno veljavo tretjemu pokojninskemu stebru. Kot veste, tudi mi imamo, Nova Slovenija ima rešitev za pokojninski sistem, to je tako imenovani tristebni pokojninski sistem, podoben švedskemu, o katerem je pisal, namreč o tem švedskem je pisal in nastopal, mislim da, na neki okrogli mizi tudi državni sekretar s pristojnega ministrstva za pokojnine in ga ocenil kot model, ki bi lahko bil sprejemljiv tudi za našo državo. In zdaj tem upokojencem, da ne bom zdaj bral cele tabele, ki imajo nekateri samo 5 evrov za to, da dan preživijo, ali pa 10 evrov za to, da dan preživijo, ob seveda vseh stroških, ki so povezani z življenjem – energija in tako naprej, komunalni stroški in tako dalje. Te moramo imeti pred očmi. Ni jih drobiž, jih je 105 tisoč, kot poroča statistika, ki imajo manj kot 500 evrov penzije. In nič se ne zgodi. Jemljemo še zdaj tudi tem, zato da nafilamo, kot se grdo reče, injekcijsko brizgalko z analgetikom za zdravstvene zavode!

Sam se strinjam, da se direktno iz te finančne injekcije, ki jo bodo dobili javni zdravstveni zavodi, ne bo čutilo, da se pa zdaj takoj zmanjšujejo čakalne vrste. Kako je potem zdravstveni sistem sploh deloval, saj bilance so morale biti sprejete tam februarja, marca, takrat je bila ugotovljena izguba – 165 milijonov približno – za lansko leto? Glejte, od marca pa do oktobra je sedem mesecev. Kako so sploh funkcionirali v tem času? Še čuda, da dobavitelji niso odšli, ker je najbrž likvidnost porazna v teh zavodih. In res je, da bodo ljudje razumeli, ki nas poslušajo, gotovo ustanovitelj mora to izgubo pokriti. Ja kaj? Seveda! In drugo leto bo tudi pokrili. Bomo imeli interventni zakon 2.0 in tretje leto bomo imeli interventni zakon 3.0 in ti milijoni, ki gredo v to, zato ker sistem, kot sem v stališču povedal, duši, zdravstveni sistem duši

naše odlične, vrhunske zdravnike, srčne, medicinske sestre in drugo osebje in tako dalje. Sistem jih duši, da ne govorim zdaj spet o tem, ker bodo eni spet skočili v zrak, da bi morali angažirati več zasebnih finančnih sredstev za javni, podčrtujem, javni zdravstveni sistem. Ampak to pa pomeni modernizacijo zdravstvenega sistema, nujne zdravstvene reforme. Ampak to je seveda zdaj tema, vsebina za naslednji mandat. Zdaj je konec.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Miha Kordiš.
Izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala, predsedujoči.

Nekaj vsebine se je nabralo, tako da bom šel kar po točkah. Za začetek, prvič, kar naenkrat je v tem državnem zboru kup prijateljev upokojujencev. Ja kako potem, da je tako veliko naših pokojnin pod pragom revščine oziroma tako nizkih, da naših upokojujencev ne spravijo skozi mesec, če ste pa vsi taki prijatelji upokojujencev in se zdaj repenčite? Zato ker po navadi, sploh takrat, ko ste na vladi, vas v dejanjih zmanjka, ker vas je v besedah v Državnem zboru vse polno. Recimo, z ZUJF je druga Janševa vlada protiustavno vzela oziroma znižala penzije 26 tisoč upokojujencem. Pa je takrat dvignil roke za to Desus, pa tamle kolegi Nove Slovenije so dvignili roke za to in tako naprej. Tudi aktualni penzijski zakon je bil sprejet v isti konstelaciji političnih sil. Seveda s strankami, ki se imajo za stranke centra ali pa leve sredine, je zgodba precej podobna.

Drugič. Ta amandma, ki ga imamo na mizi, glejte; največji izdatki v zdravstvenem sistemu, v storitvah nastajajo za potrebe upokojujencev, kar je jasno in normalno in še eden izmed razlogov, zakaj potrebujemo solidaren javni zdravstveni sistem in ne zasebnega, tržnega. S tem amandmajem se v bistvu zaradi tega potem – kaj? Jemlje upokojujencem, zato da se da upokojujencem. Pri tem, da očitno tukaj komu ni jasno, če bolnišnicam ne zrihtamo 136 milijonov evrov, bodo poklekile. Pika. In potem bomo pa – kaj? Na vratih zavračali paciente? Začeli zdravila zaračunavati? Glejte, to ne gre. Ob tem teh 77 milijonov evrov v proračunu upokojujenci ne bi dobili v nobenem primeru, ker tudi če ga ne bi uporabili za sanacijo bolnišnic, se to na penzijah ne bi poznalo. Zakaj? Zato, ker je teh 77 milijonov evrov presežka, ker je imel Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v letošnjem letu višje prihodke od načrtovanih. Iz tega naslova se zmanjša transfer iz proračuna, ne pa dvignejo penzije. Zato je ostalo 77 milijonov evrov neporabljenih, ne pa zato, ker bi kdo ostal brez penziona. Pa tukaj vsi veste, da sem velik zagovornik tega, da se najnižje pokojnine dvignejo, da se ta sredstva pridobijo iz prispevka iz izplačanih plač, torej iz dodatnih prispevkov kapitala, kot je nekoč že bilo. Ampak

pač s takim ukrepom žal večje solidarnosti ne bomo dosegli in večjega učinka pri pokojninah tudi ne bomo dosegli. Slovenski upokojujenci, sploh tista večina, ki ima slabe penzije, presneto dobro vejo, kaj je to solidarnost. Čisto konkretne številke na tem primeru, 77 milijonov evrov – hipotetično, če bi lahko – vzeli sanaciji bolnišnic in bi jih razdelili med 615 tisoč ljudi, ki prejemajo razne oblike pokojnin. Vsak bi dobil 125 evrov, nihče od teh ljudi ne bi bil bistveno na boljšem, bi pa vsi upokojujenci in vsi prebivalci Slovenije presneto na slabšem in presneto trpeli, če bi bolnišnice začele zavračati bolnike oziroma zaračunavati zdravila. Pa ravno upokojujenci so tisti, ki rabijo največ zdravstvenih storitev in jim je v najbolj organskem, življenjskem interesu, da izgube bolnišnic saniramo. Če tega ne bomo naredili, se bo prej ali slej zgodilo, da bodo dobavitelji, to so kapitalisti, da se razumemo, ki jih zanima profit in nič drugega, ustavili dobavo medicinskih materialov ali pa zašponali njihove cene ali pa kakorkoli na nek način kompenzirali ta svoj izpad na račun ljudi. In pod črto bojo v vsakem primeru nastradali bolniki; prvi med njimi upokojujenci. Ta amandma mislim, da se napačno loteva problema. Dobre bolnišnice so za upokojujence ravno toliko življenjskega pomena, kot so dobre pokojnine. Kje se zares skriva problem, je v tem, da Slovenija kot država namenja premalo denarja in za zdravstveno varstvo in za pokojnine. Zakaj je temu tako: zato ker vse nekdanje vlade, vključno z vlado današnjega predlagatelja oziroma predlagateljice, nočejo pravično obdavčiti kapitala in visokih plač. In zato ker vse nekdanje vlade, vključno s predlagateljico amandmaja, sistematično sledijo interesom Nata in Evropske unije, blaginja lastnih državljanov jim je pa v drugem planu. Potem trošijo za protokole, za birokracijo, za nabavo vojnega železja in sponzoriranje vojaškoindustrijskih kompleksov, zmanjka pa na toliko življenjskih stvarih, kot je to zdravstvo pa kot so to pokojnine.

Skratka, kar želim pač povedati, celoten politični razred postavlja upokojujence in sploh tiste v slabšem gmotnem položaju, delavske razrede, v drugi plan, tretji plan oziroma jih celo naredi za tarčo svojih ukrepov, potem pa, ko pridejo volitve, se jim pa vsi letijo dobrikrat. Ko je treba dobrobit delavskih razredov zagovarjati v Bruslju, pred voditelji Nata in Evropske unije in tistim strukturam oči reči, ne, mi pa ne bomo financirali vaših interesov, mi bomo pa financirali potrebe naših ljudi, takrat se vsa ta hrbtenica, ki je danes tako zelo velika v tem državnem zboru, zlomi. In naši ljudje ostanejo brez potrebne oskrbe in v smislu socialne zaščite in v smislu zdravstvenega varstva, pogosto tudi brez kvalitetnejšega izobraževanja in tako naprej. Profitira pa, recimo, kakšen vojaški industrijski kompleks naših prijateljskih držav.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Spoštovani kolega, seveda je ljudem lepo govoriti, kako bi jim vi nič razdelili; če v proračunu ni denarja, tudi vi ne bi mogli nič deliti. Zelo podobne, take zelo evforične, emotivne nastope je imel vaš grški kolega, levičarski kolega, ko pa je prišel na oblast, je pa seveda moral ploščo temeljito obrniti. Enako bi se zgodilo z vami oziroma Levico tudi v naši državi. Nič ne jemljemo zdravstvu – to ne drži! S tem zakonom jim zagotavljate, če boste tudi vi na tem vlakcu, zagotavljate, da bodo dobavitelji denar dobili. Jemljete ga pa upokojemcem, to je dejstvo. Teh 77 milijonov bi lahko razdelili upokojemcem. Zelo preprosto je sprejeti zakon in zapisati, da vsak upokojenec v letošnjem letu dobi 130 evrov. Pika. Zelo enostavno, samo je treba nabrati 46 glasov. Če slišim, da so proti temu tudi vaši kolegi in vaša stranka, sem pa res začudena. Lahko si pogledate številke, ker to vedno znova ponavljam, seveda pa težko marsikdo to sliši; naša, moja vlada, če želite, je v državnem proračunu za upokojemce zagotovila 300 milijonov evrov več, kot je danes. 300 milijonov evrov. Če tega ne bi bilo, bi bile pokojnine 10 odstotkov nižje. Povprečno 700 evrov bi dobil vsak upokojenec manj v enem letu. To je pa realnost. Ker tega nismo dovolili, smo zagotovili denar in upokojemcem zagotovili, da se pokojnine niso zniževale. Danes ob gospodarski rasti imajo upokojemci pravico, da delček tega dobijo nazaj. 130 evrov je v tem trenutku na mizi in 130 evrov boste tisti, ki boste ta zakon podprli, vzeli vsakemu slovenskemu upokojemcu. To je pa dejstvo. Bodimo realni, operirajmo s številkami, ne metati floskule tu po dvorani pa med ljudmi kar tako, kako bi, pa ne morete.

Sedaj je na mizi amandma, da ta denar ostane upokojemcem. Naslednji korak je, da sprejmemo zakon, ki ta denar razdeli upokojemcem. To je zelo zelo preprosto. Verjamem, vsaj mislila sem, da me kolegi iz Levice pri tem podpirajo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC:
Postopkovno, gospod Miha Kordiš.
Izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Predsedujoči, bom najprej jaz vprašal, pa potem še vi vprašajte kolegice in kolege, poslanke, poslance, v tem državnem zboru. Ali sem jaz Grk? Ali komu izgledam kot Grk? Dvignite roke, če kdo misli, da sem Grk. Dvignite roko, tudi če mislite, da se pišem Cipras. Nobene roke ne vidim!

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC:
Nadaljujemo z delom.

Gospa državna sekretarka na Ministrstvu za finance, želeli ste besedo.
Mag. Saša Jazbec, izvolite.

MAG. SAŠA JAZBEC: Hvala lepa za besedo. Ne bom se spuščala v vsebino interventnega

zakona, ampak zgolj v postopek zagotavljanja sredstev za ta zakon, kar je tema današnjega predloga zakona.

Če še enkrat ponovim. Ko je septembra Vlada sprejela interventni zakon, ki je pomenil 136,24 milijonov dodatnih odhodkov po denarnem toku za državni proračun tekočega leta, je seveda ministrica za finance naredila to, kar je morala; predlagala je Vladi, da sprejme začasno zaustavitev izvrševanja proračuna, da ugotovi, ali je proračun uravnotežen ali ne. Zato ker 136 milijonov je kljub 9 milijardam in pol odhodkovne strani proračuna visok znesek. 30 dni ima Vlada časa, da ugotovi, ali je proračun uravnotežen ali ni; se pravi, ali je potreben rebalans ali ni potreben. Z začasnim zadržanjem izvrševanja proračuna se povzroči to, da ministrstvo oziroma proračunski uporabniki ne prevzemajo več ne nujnih obveznosti, se pravi proračun teče normalno, vse zakonske obveznosti se izplačujejo normalno, prepreči se ali pa onemogoči pa se prevzemanje teh nenujnih obveznosti.

Tako smo, ko smo preračunavali v tem času, ugotovili, da proračun za letošnje leto ni neuravnotežen, kar povedano drugače pomeni, da ga lahko izvršimo v okvirih, ki jih je določil ta državni zbor. Se pravi, da bomo spoštovali tako zgornjo mejo odhodkov kot tudi določeni maksimalni primanjkljaj. Zato enostavno ni potrebe ali pa, če želite, ni pravne podlage, da bi šli v rebalans obstoječega proračuna, bomo pa na popolnoma transparenten način, brez spreminjanja finančnih načrtov vseh proračunskih uporabnikov, ker za to, pravim, enostavno ni potrebe, lahko zagotovimo ta sredstva znotraj okvirov; ob tem, da sprejmemo danes predlagani zakon, ki daje Ministrstvu za finance možnost oziroma dolžnost, da izvede to prerazporeditev.

Kot sem omenila že v uvodu pa kot je bilo že omenjeno v razpravi, ima Vlada z obstoječim Zakonom o izvrševanju proračunov možnost, da ga spreminja tako na politikah, kot na programih, kot na podprogramih ima določene limite, v katerih lahko spreminja proračun, kot ga sprejme Državni zbor. V tem primeru, ker gre za visok znesek, bi pa trenutno obstoječe možnosti prerazporejanja Vlada preseгла, zato je predlog danes na mizi, da se omogoči enkratni transfer, kar se zdi Vladi bolje kot neko splošno pooblastilo, ki bi Vladi omogočalo višje prerazporejanje pravic porabe.

V obdobju fiskalne konsolidacije bi se praviloma neporabljene pravice porabe na posameznih namenih uporabile za znižanje primanjkljaja. V tem konkretnem primeru so bile pa izgube javnih zdravstvenih zavodov po posameznem letu, torej po obračunskem toku so bile že prepoznane, tako da ta transakcija letos ne bo vplivala na doseganje zastavljenih javnofinančnih ciljev.

Rada bi poudarila še enkrat, da nič ne jemljemo upokojemcem, da so izplačila vseh dogovorjenih pravic zagotovljena. Kot je bilo že

danes omenjeno, se je velikost pokojninske blagajne v zadnjih treh letih gibala od 4 milijarde 977 do 5 milijard 35 v lanskem letu, letos je pa zgornja meja določena pri petih milijardah 166 milijonih evrov, tako da bo letos izplačanih bistveno več pokojnin in drugih pravic iz pokojninske blagajne kot v preteklih letih. Glede teh 77 milijonov ali pa 130, kolikor jih je zdaj na koncu nastalo, mogoče teh 77 – to ni namenski denar. Vlada, ko pripravlja predlog proračuna, seveda oceni, koliko bo potrebnih sredstev za posamezen namen. Ta denar ni namenski, da se nujno rabi porabiti za ta namen. Kot smo danes že slišali in kot drži, je letos enostavno toliko več zaposlenih, da so prispevki v pokojninsko blagajno dovolj visoki, da je ta potreben transfer iz državnega proračuna, ki uravnoteži pokojninsko blagajno, toliko nižji. Upokojencem se ne jemlje nič. Breme krize so poleg upokojencev nosili tako javni uslužbenci, kot so se tudi znižali transferji posameznikom in gospodinjstvom, znižala se je povprečnina za občine, bodo pa upokojenci prva skupina, ki se jim v letu 2018, torej naslednje leto, odpravljajo v celoti varčevalni ukrepi. Pokojnine so se v letih do vključno 2009, so se usklajevale v skladu s sistemsko zakonodajo, potem v letih od 2010 do 2015 so bili ti varčevalni ukrepi, o katerih govorimo, medtem ko se pokojnine tako v letih 2016 in 2017 – in tudi v letu 2018 se bodo pa usklajevale več, kot bi znašala redna uskladitev po sistemskem zakonu. Tako se na ta način vsaj delno vrača upokojencem to, kar je bilo med krizo izgubljeno.

Za konec bi poudarila, da Vlada namenja za zdravstvo več, kot je bilo tudi ... Torej, tudi iz državnega proračuna več, kot je bilo do zdaj. Namreč, državni proračun je z letošnjim letom začel prevzemati del nezdravstvenih storitev, ki jih plačuje zdravstvena blagajna, tako da bodo ta sredstva, ki jih zbere zdravstvena blagajna – in tudi ta bistveno raste v zadnjih letih, če se je gibala prej na ravni 2 milijardi 300, 2 milijardi 400, ima letos zgornjo sejo 2 milijardi 685 in za naslednje leto preko 2 milijardi 800; se pravi, je več denarja za zdravstvo.

Če zaključim. Vlada mora poskrbeti za to, da se zagotovijo potrebna sredstva za izvršitev interventnega zakona, na podlagi oziroma v primeru sprejetja, v primeru potrditve predlaganega zakona danes, bo to storjeno na transparenten način, znotraj obstoječih fiskalnih omejitev. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Povabil vas bom, da se prijavite k razpravi. Prijava poteka.

Gospod Miha Kordiš, izvolite, imate besedo.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Glejte, stvar je zelo preprosta. Teh 136 milijonov evrov za bolnišnice ne bo, bolnišnice

počepnejo. Pika. Kdor pa misli resno s socialnim varstvom in z blaginjo naših državljanov, na čelu z upokojenci, o katerih se zdaj pogovarjamo, bo pa podprl amandma, ki smo ga naštimali v Levici, ki jemlje s postavk, ki so dejansko smiselne – iz obnove protokolarnih objektov na Brdu in iz nabave patrij –, pa daje za dvig denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka. To je socialno pravičen ukrep, ki ne bo naredil škode zdravstvenemu sistemu in bo poskrbel in začel pri socialno najbolj ogroženih, najbolj izpostavljenih. Med temi je tudi 15 tisoč prejemnikov varstvenega dodatka.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Alenka Bratušek izvolite, imate besedo.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): To, kar je ravnokar povedal kolega, je amandma za proračun k naslednjemu letu, če jaz prav vem, mi se pa danes pogovarjamo o letu 2017. Se pravi, lahko letos rešimo en problem, ampak zbudlo me je v bistvu nekaj drugega.

Državna sekretarka pravi, da to ni namenski denar. Mislim, čemu potem sprejemamo proračun v Državnem zboru? Pod to milijardo 300 piše približno, ne približno, točno takole: Podprogram 210101 – Izplačevanje pravic v politiki 21 – Pokojninsko varstvo. Kako to ni namenski denar? Državni zbor je za pokojnine namenil toliko denarja. Ker ga zaradi dobre gospodarske situacije v pokojninsko blagajno za izplačilo normalnih, redno usklajevanih pokojnin ni potrebno toliko, ga ostaja. In zato, ker ostaja, lahko skupaj naredimo korak in našim upokojencem že letos damo dodatnih, govorim v povprečju, 130 evrov. Denar, spoštovana državna sekretarka, je pa še kako namenski. Če mislite drugače, povejte. Državni zbor je to sprejel in to, kar Državni zbor sprejme, je tudi za vas zakon in obveznost in drugače ne more biti. In še enkrat; teh 77 milijonov lahko, seveda je treba tudi to zapisati v zakon, že v letošnjem letu damo upokojencem povprečno 130 evrov na vsakega upokojenca. Tudi če kolega, ki je bil pred mano na vrsti, misli, da je to malo, jaz mislim, da za marsikaterega upokojenca je to ogromno ogromno denarja. Za bolnišnice bo pač Vlada morala najti nekje drugje. To je naredila, bom rekla, tako, na najlažji mogoč način, na treh velikih postavkah pobrala denar.

V svojem življenju sem sestavila in izvršila po mojem nekih 20, 30 proračunov in na takšen način, kot danes delamo oziroma delate, tega nobena vlada ni delala, da 140 milijonov kar tako pobere nekje, da nekam drugam in to še ne vlada, ampak preprosto Ministrstvo za finance. Ampak okej, to je transparentnost te vlade, to je programski proračun, proračun, ki so jih bila polna usta.

Amandma, ki je pred vami, bi samo zagotovil, da denar, ki je bil namensko zagotovljen upokojencem, pri teh upokojencih tudi ostane.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Miha Kordiš, želeli ste repliko, izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala.

Glej, Alenka, najdeš teh 77 milijonov evrov na kakšni drugi postavki, pa dobiš podporo polne Poslanske skupine Levice. Dobiš podpise za izredno sejo ... Mislim, zelo hitro se lahko pač zmenimo za kakšno tako stvar, če najdeš denar na neki postavki, ki ne bo udarila po socialnih in bitnih sistemih. Če pa teh 77 milijonov evrov vzamemo iz sanacije bolnišnic, bomo morali pa jutri bolnice zapreti. Pač, to je ta temeljni problem. Drugače v letošnjem letu, se bojim, se ne da aktivirati. Kar pa lahko naredimo, je pa, da v naslednjih letih poskrbimo za to, da se bo dvignil budžet. To med drugim v Levici predlagamo, s tem ko jemljemo s postavk obnove protokolarnih objektov na Brdu in iz brezzvezne nabave novih patrij, pa dajemo za dvig denarne socialne pomoči in za dvig varstvenega dodatka. Seveda pa lahko zmeraj poskrbimo za večjo družbeno pravičnost in s tem večje tudi prihodke v proračun, s tem da pravično obdavčimo bogate, ne pa, da se jim davki nonstop znižujejo, da pravično obdavčimo kapital, ne pa, da se mu davki nonstop znižujejo, in s tem prihodkom financiramo investicijske projekte, zdravstvo, šolstvo in socialne transferje.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Preden dam besedo gospodu Škodniku, je za besedo zaprosila še državna sekretarka.

Mag. Jazbec, izvolite, imate besedo.

MAG. SAŠA JAZBEC: Želela bi samo pojasniti, da ne bi bila napačno razumljena.

Namenski prihodki in odhodki proračuna je termin, ki se pač uporablja pri pripravi proračuna. Želela sem povedati, da 77 milijonov evrov, ki bodo ostali neporabljeni na namenu transferji v skladu socialnega zavarovanja, da ne gre za namenski denar v kontekstu definicije iz Zakona o javnih financah in Zakona o izvrševanju proračuna. Zato je to denar, ki se lahko, če pač ostane neporabljen, se lahko za razliko od pravih namenskih, prerazporedi. Samo to sem želela povedati.

Drugače pa seveda 136 milijonov, ki bodo porabljeni za interventni zakon v zdravstvu, je pa tako; vsebinsko je namenski, ker je lahko namenjen samo za ta namen, ni pa čisto natančno spet namenski po definiciji, če bi se spuščali, kaj je po definiciji Zakona o javnih financah in Zakona o izvrševanju ... Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika mag. Bratušek.

Izvolite.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): S tem se zelo strinjam, saj nihče ni govoril, razen vas, o tem, da so to namenska sredstva. So pa sredstva, namenjena za upokoјence. S tem se

pa strinjamo; in ne transfer v socialne sklade, kot pravite, ampak konkretno izplačevanje pravic v politiki 21, to je Pokojninsko varstvo. To je dejstvo. Državni zbor je to zagotovil in to boste pač z današnjim zakonom prerazporedili drugam, namesto da daste upokoјencem.

In ja, pripravljena sem najti na drugih postavkah 77 milijonov. Nekaj več truda je za to treba, treba je imeti pred sabo proračun do konca leta, ocene in se da .. Verjemite, da se da, marsikaj se da. Najlažje pa je seveda porezati najvišjo postavko, udariti po upokoјencih, ne vem sicer, zakaj je to tako enostavno. Ampak še enkrat apel, če ta amandma sprejmemo, bo Vlada morala ta denar poiskati drugje in morala ga bo najti, ker zakon o sanaciji bolnišnic je sprejet, kolega Kordiš. Zakon zavezuje Vlado, da mora ta denar najti. Oni – in če prav razumem, tudi vi zagovarjate to – so denar našli pri upokoјencih. Lahko bi ga oziroma morali bi ga najti kje drugje!

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Ivan Škodnik, izvolite, imate besedo.

IVAN ŠKODNIK (PS SMC): Hvala za besedo. Spoštovana ministrica, ostali predstavniki Vlade in seveda kolegice in kolegi poslanci!

Sem danes ves čas v tej dvorani, poslušam razprave, ki so tako, na desno, in sem zelo presenečen, da je kar naenkrat tako veliko zanimanje. Tu moram potrditi kolegu ali pa dati prav kolegu Kordišu, ko je rekel, kakšno zanimanje je za upokoјence oziroma najbrž tudi za stranko Desus, ampak jaz podpiram pravzaprav ... ali pa nimam nič proti nobeni stranki. Ampak očitno so danes pač neki cilji prevladali, da bi se nekateri posamezniki pač prikupili določeni stranki. Ampak še enkrat bom povedal zelo na kratko najprej. Ta namenska sredstva ta sredstva so namenska za sanacijo bolnišnic. Zelo jasno je. Nikjer ni razvidno, da bi to vzeli upokoјencem. Lahko pa bi seveda dobili upokoјenci, pa tudi marsikdo. Pozabljate tudi na stvari, da tudi v šolstvu, tudi razne gradnje v srednjih in osnovnih šolah pa tudi vrtcih stojijo ali pa so v zaostanku. Ni bilo denarja. Zdaj pa je treba te stvari sanirati v bolnišnicah in tudi formirale se bodo posebne komisije oziroma uprave, ki bodo spremljale sanacijo bolnišnic, predvsem tam, kjer bodo izdatki večji do prihodkov. To ni tako, na pamet vržen denar, ampak se bo spremljalo in ugotavljalo. Tudi ostale stvari, zakonodaja, ki se je sprejemala v zadnjih letih ali pa v zadnjem letu še največ v zdravstvu, bodo učinki te zakonodaje šele v naslednjih letih. Ne more biti tako hitro. Ne bom zdaj govoril, da je to potrebna sanacija za nazaj, pa koliko vlad je bilo. Sigurno je bilo za nazaj in sigurno je bilo več sredstev v preteklih vladah, kot pa je zdaj kolegica Alenka Bratušek rekla, da je dve tretjini izgube ustvarila ta vlada. To, na pamet govorim – nimam s seboj –, ampak to lahko na pamet rečem, da to ne drži.

Je pa sigurno tudi nekaj sredstev ... ali pa izguba, ki je nastala, tudi pri tej vladi. Če bi teh sredstev ne nakazali ... V preteklosti pacienti niso čutili posledic, ker so se bolj na nek način bolnišnice znašle in denar prerazporejale iz drugih zadev, da pacienti niso bili oškodovani. Zdaj pa so prišle v takšno situacijo, ko ta denar nujno potrebujejo. Če pa tega denarja v bolnišnicah v tej situaciji, tem času ne bo, potem pa bodo prikrajšani pacienti, pa tudi verjetno med njimi tisti bolj bolni upokojenci in tako naprej. Toliko. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Alenka Bratušek, imate repliko, izvolite.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Kolega, res je. Od 9. ure govorim o tem zakonu in mogoče bi bilo dobro, da si preberete, kaj v tem zakonu piše. Ker je točno navedeno, od kod se bo denar vzel. Takole piše: »Poprava krivic in odškodnine v politiki pravosodje, Izplačevanje pravic v politiki 21 – Pokojninsko varstvo in Plačilo prispevka v proračun EU.« To je jasno zapisano v zakonu. Tako mogoče priporočam, da ko razpravljamo in ko glasujemo o nečem, vemo, o čem govorimo, še bolj pomembno pa o tem, o čemer glasujemo. Dejstvo je, da boste vzeli 77 milijonov zagotovljenega denarja za upokojence. To je dejstvo, to izhaja iz predloga.

Moj apel gre samo vsem skupaj, da zavežemo Vlado, da ta denar najde drugje. To je vse. To je vse! Zakon o sanaciji bolnišnic je sprejet. 136,6 – mislim, da je – milijona Vlada mora najti, ker ste zakon sprejeli, ni pa treba točno tukaj. To je vse, kar vam želim danes dopovedati. Nihče ne sme biti za to prikrajšan. Zakone je verjetno treba spoštovati. Preden pa se jih sprejme, jih je pa treba vsaj prebrati.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: S tem zaključujem razpravo, če prav razumem. Vidim, da interesa več ni. Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo. O amandmaju bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali danes, v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 17. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **12. TOČKO DNEVNEGA REDA, to je na DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O GLAVNEM MESTU REPUBLIKE SLOVENIJE v okviru rednega postopka.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, in sicer državnemu sekretarju na Ministrstvu za javno upravo dr. Nejcju Brezovarju.

Prosim.

DR. NEJC BREZOVAR: Hvala za besedo, predsedujoči. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Zakon o glavnem mestu Republike Slovenije je podlaga za sodelovanje državnih organov in organov Mestne občine Ljubljana pri izpolnjevanju nalog, pomembnih za razvoj glavnega mesta, in pri izpolnjevanju pogojev za delovanje državnih organov in organizacij ter predstavništev. Poseben položaj glavnega mesta ni slovenska posebnost. Prav obratno. Takšno zakonsko ureditev poznajo v skoraj vseh evropskih državah.

S prelaganimi spremembami in dopolnitvami 6.a člena Zakona o glavnem mestu se določa način določanja deleža dohodnine, ki bo za posamezno proračunsko leto pripadal Mestni občini Ljubljana. Odstotek dohodnine je temeljil na izračunu prihodka glavnega mesta po formuli, s katero se primerja povprečne stroške Mestne občine Ljubljana in povprečne stroške mestnih občin. Določba veljavnega zakona je nomotehnično sporna in povzroča različne možne interpretacije, saj zakon določa eno vrednost, z uredbo pa se ne glede na to vsaka štiril leta izračunava drugačna vrednost. Zato Vlada ocenjuje, da je določba spremembe nujna, ne glede na višino zneska, ki jo bo zakon ali uredba določila. Predlogu zakona se tako nedvoumno določa, da ne glede na izračun na podlagi metodologije, določene z uredbo, delež dohodnine, ki pripada mestni občini za posamezno proračunsko leto, ne sme biti nižji in ne višji od razpona, ki ga določa zakon. Ker bo način izračuna urejen z novo uredbo, se bo v celoti razveljavila Uredba o metodologiji za izračun razmerja med ocenjenimi stroški financiranja nalog in programov glavnega mesta in dohodnino. S takšno ureditvijo bo jasno in nedvoumno določen vir prihodkov Mestne občine Ljubljana za financiranje nalog po Zakonu o glavnem mestu, njenim organom pa bo omogočena samostojnost pri načrtovanju in sprejemanju odločitev o financiranju – govorim o tako imenovani predvidljivosti oziroma o predvidljivosti deleža dohodnine–, na drugi strani pa bo seveda ta predvidljivost tudi obveznost državnega proračuna. Najlepša hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Predlog zakona je obravnaval Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem predsedniku odbora in sicer mag. Dušanu Verbiču.

Izvolite.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala za besedo, podpredsednik, spoštovani poslanke, poslanci, državni sekretar, prav lep pozdrav!

Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo je na 40. seji dne 4. 10. 2017 kot matično delovno telo obravnaval

Predlog zakona o spremembah Zakona o glavnem mestu Republike Slovenije, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada. Državni zbor je na zahtevo skupine poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom o predlogu zakona na 32. seji dne 14. 7. 2017 opravil splošno razpravo in sklenil, da je primeren za nadaljnjo obravnavo. V poslovnem roku so amandmaje vložile poslanske skupine SMC, Desus in SD k 1., 2., in 4. členu. Predstavniki predlagatelja, državni sekretar na Ministrstvu za javno upravo, je v dopolnilni obrazložitvi pojasnil, da je v obravnavi pred poslankami in poslanci drugi predlog sprememb osnovnega besedila zakona, ki je bil uveljavljen v letu 2005.

Glavno mesto je že po ustavi eden bistvenih simbolov državnosti in upravno središče države. Da se pravni položaj glavnega mesta ureja z zakonom, po njegovem prepričanju ni nekaj odklonilnega, saj je to uveljavljena praksa v večini primerljivih držav. Položaj glavnega mesta pa s seboj prinaša dodatno stroškovno in investicijsko obremenitev samega mesta. S predlaganimi spremembami, dopolnitvami 6. a člena zakona, se tako jasno določa način določanja deležev dohodnine, ki bo za posamezno proračunsko leto pripadal Mestni občini Ljubljana. V predlogu zakona se sedaj nedvoumno določa, da ne glede na izračun na podlagi metodologije, določene z uredbo Vlade, delež dohodnine, ki pripada glavnemu mestu za posamezno proračunsko leto, ne sme biti nižje od 0,6 in ne višji od 0,8 odstotka dohodnine. S takšno ureditvijo bo jasno in nedvoumno določen vir prihodka Mestne občine Ljubljana za financiranje nalog po Zakonu o glavnem mestu.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je v predstavitvi pisnega mnenja poudarila, da predlagana zakonska ureditev v enem delu ni v celoti jasna, razumljiva, v drugem delu pa so njihove pripombe glede predlaganih rešitev predloga zakona osredotočile na nezadostno varstvo načela pravne varnosti, ki med drugim zahteva, da morajo biti pravna izhodišča za vedenje in ravnanje pravnih subjektov vnaprej določene ali vsaj določljiva.

Mnenje Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je predstavil državni svetnik, ki je povedal, da komisija predlog zakona podpira.

V živahni razpravi, ki se je razvila med članicami in člani odbora, je bilo govora predvsem o dilemi, zakaj se Mestni občini Ljubljana, ki je hkrati tudi glavno mesto, določa privilegiran status med občinami. Iz vrst koalicijskih poslancev je bilo slišati, da Ljubljana kot glavno mesto izvaja vrsto nalog, ki jih kot upravno in kulturno središče Slovenije ne more izvajati nihče drug. V predlogu zakona je govora o financiranju nalog glavnega mesta splošnega pomena, ne pa o splošni ureditvi financiranja občin.

V nadaljevanju je odbor sprejel amandmaje poslanskih skupin SMC, Desus in

SD k 1., 2. in 4. členu. Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh členih predloga zakona skupaj in jih sprejel. Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo dopolnjenega predloga zakona, v katerega so sprejeti amandmaji vključeni. Dopolnjen predlog zakona je sestavni del tega poročila. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Ker je zbor na 32. seji opravil splošno razpravo o predlogu zakona, predstavitev stališč poslanskih skupin ni mogoča.

Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, zaključujem drugo obravnavo predloga zakona.

Glasovanje o predlogu zakona bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora opravili danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 17. točki dnevnega reda.

S tem tudi prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **13. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O DOPOLNITVI ZAKONA O VOLITVAH POSLANCEV IZ REPUBLIKE SLOVENIJE V EVROPSKI PARLAMENTN, redni postopek.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, in sicer državnemu sekretarju na Ministrstvu za javno upravo dr. Nejc Brezovarju.

DR. NEJC BREZOVAR: Ponovno hvala za besedo, predsedujoči. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Zakon o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament je treba dopolniti zaradi dosledne implementacije 1. člena direktive 2013/1 Evropske unije o spremembi direktive 93/109 Evropske skupnosti v zvezi z nekaterimi podrobnimi ureditvami za uresničevanje pasivne volilne pravice na volitvah v Evropski parlament za državljane Evropske unije, ki prebivajo v državi članici, niso pa njihovi državljani. Evropska komisija v zvezi s prenosom direktive vodi neformalni postopek, ker meni, da naša zakonodaja ne določa skrajnega roka, to je 5 delovnih dni, v katerem mora pristojni organ poslati informacije o obstoju volilne pravice slovenskega kandidata, ki na volitvah v Evropski parlament kandidira v drugi državi članici. Evropska komisija tudi meni, da volivec iz 8. člena Zakona o evidenci volilne pravice ne zajema kandidata, državljan Republike Slovenije, ki v drugi državi članici EU, v kateri prebiva, kandidira na volitvah v Evropski parlament.

8. člen Zakona o evidenci volilne pravice namreč določa, da je Ministrstvo za notranje zadeve točka za stike za izmenjavo

informacij in preverjanje podatkov o volivcu in njegovi volilni pravici z drugimi državami članicami Evropske unije ter da mora poslati ali preveriti podatke v čim krajšem mogočem času, najpozneje pa v petih delovnih dneh po sprejetju zahteve. Potrebno je noveliranje 18. člena zakona, tako da se v njem izrecno določi pristojni organ za preverjanje obstoja volilne pravice kandidata, ki je slovenski državljan in prebiva v drugi državi članici EU ter kandidira v Evropski parlament, in določi skrajni rok za predložitev podatkov o obstoju volilne pravice pristojnemu organu druge države članice EU. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Predlog zakona je obravnaval Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo podpredsednici gospe Janji Sluga. Izvolite.

JANJA SLUGA (PS SMC): Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo je na 40. seji dne 4. oktobra 2017 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o dopolnitvi Zakona o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada in je bil objavljen na spletnih straneh Državnega zbora v Poročevalcu 30. junija 2017.

Članice in člani odbora so kot gradivo za sejo prejeli še mnenje Zakonodajno-pravna službe z dne 19. septembra ter Komisije Državnega sveta za državno ureditev z dne 3. oktobra 2017.

V poslovnem roku amandmaji niso bili vloženi.

Predstavnica predlagateljica, državna sekretarka na Ministrstvu za javno upravo mag. Tanja Bogataj je v dopolnilni obrazložitvi na kratko pojasnila, zakaj je treba dopolniti veljavno besedilo zakona.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je v predstavitvi pisnega mnenja te službe izpostavila, da v mnenju vsebinskih pripomb na besedilo predloga zakona, razen v že dopolnilni obrazložitvi omenjene sugestije, ni bilo. Slednja je bila namenjena zgolj in samo zagotovitvi ustrežnejše dikcije v tem delu predloga zakona.

Mnenje Komisije Državnega sveta za državno ureditev je predstavil državni svetnik Jernej Verbič, ki je najprej poudaril, da je komisija predlog zakona podprla. Komisija se namreč strinja s predlagano dopolnitvijo zakona, na podlagi katere bo Ministrstvo za notranje zadeve v okviru izvedbe volitev v Evropski parlament kontaktna točka za izmenjavo informacij in preverjanje podatkov o volilni pravici slovenskega državljana, ki bi kandidiral v drugi državi Evropske unije.

V razpravi je predstavnik Poslanske skupine Levica dejal, da bodo v njihovi poslanski

skupini rešitve predloga zakona, ki so po vsebini bolj kot ne zgolj tehnične narave, podprli. Skrbi pa ga po njegovi oceni premajhen angažma osmih evropskih poslancev iz Republike Slovenije, katerih prisotnost v Državnem zboru pogreša. Sprašuje se tudi, ali bi imela Slovenija po dokončnem izstopu Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske kaj več poslancev v skupni kvoti Evropskega parlamenta. Predstavnica predlagateljica na to vprašanje ni znala odgovoriti, saj naj bi bilo za tovrstno vprašanje pristojno Ministrstvo za zunanje zadeve, lahko pa Vlada pojasnila o tem dejstvu posreduje naknadno.

Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o členih predloga zakona in jih sprejel. Ker k predlogu zakona na matičnem delovnem telesu niso bili sprejeti amandmaji, Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo Državnemu zboru predlaga, da Predlog zakona o dopolnitvi Zakona o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament sprejme v predloženem besedilu. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Gospod Benedikt Kopmajer bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokoencev Slovenije.

Izvolite.

BENEDIKT KOPMAJER (PS DeSUS): Spoštovani podpredsednik, predstavniki Vlade, kolegice in kolegi, lep pozdrav tudi v imenu Poslanske skupine Desus!

Stališče naše poslanske skupine o tej problematiki je naslednje. S predlogom, ki ga obravnavamo, se veljavno besedilo zakona dopolnjuje zaradi doslednejše implementacije 1. člena Direktive 2013/1/EU o spremembi Direktive 93/109/ES v zvezi z nekaterimi podrobnimi ureditvami za uresničevanje pasivne volilne pravice na volitvah v Evropski parlament za državljane Evropske unije, ki prebivajo v državni članici, niso pa njeni državljani. Kot je že bilo povedano, Evropska komisija v zvezi s prenosom že navedene direktive zoper Slovenijo vodi neformalen postopek, o odpravi ugotovljenih nedoslednosti pa bo treba poročati do konca letošnjega leta. To je ključni razlog, zakaj danes sprejemamo ta dopolnila zakona. Tu ni nikakršnih odprtih dilem, predlog je dobil soglasno podporo že na matičnem delovnem telesu.

V Poslanski skupini Desus se strinjamo s predlagano dopolnitvijo Zakona o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament, da bo torej Ministrstvo za notranje zadeve v okviru izvedbe volitev v Evropski parlament kontaktna točka za izmenjavo informacij in preverjanja podatkov o volilni pravici slovenskega državljana, ki bi kandidiral v drugi državi Evropske unije in bomo glede na navedeno predlog podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Bojana Muršič bo predstavila stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov. Prosim.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik, za besedo. Spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Naše stališče bo kratko, kot je bila razprava tudi na matičnem delovnem telesu. Novela Zakona o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament je tako rekoč tehnični zakon. Pripravljena je bila na podlagi opozoril Evropske komisije in sproženega postopka Evropske unije proti Sloveniji glede prenosa direktive, ki se nanaša na uresničevanje pasivne volilne pravice na volitvah v Evropski parlament za državljane Evropske unije, ki prebivajo v državi članici, niso pa njeni državljani. Skratka, gre za dopolnitev 18. člena zakona, kjer je navedeno, da je Ministrstvo za notranje zadeve točka za stike, za izmenjavo informacij in preverjanja podatkov o volilni pravici državljanov Republike Slovenije, ki v drugi državi članici prebiva in kandidira na volitvah v Evropski parlament. Prav tako je naveden skrajni rok petih delovnih dni za posredovanje podatkov, ki jih za potrebe volitev v Evropski parlament zahtevajo druge države članice Evropske unije.

Ker s Predlogom zakona o dopolnitvah Zakona o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament natančneje prenašamo direktivo v naš pravni red, bomo Socialni demokrati predlog novele zakona tudi podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Zvonko Lah bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov.

ZVONKO LAH (PS NSI): Spoštovani podpredsednik, spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Proti Sloveniji zopet teče postopek Evropske komisije, in to zaradi naše nedoslednosti pri implementaciji direktive v zvezi z nekaterimi podrobnimi ureditvami za uresničevanje pasivne volilne pravice na volitvah v Evropski parlament za državljane Evropske unije, ki prebivajo v državi članici, niso pa njeni državljani. Veljavni zakon namreč ne vsebuje izrecne določbe o tem, kateri organ je pristojen za izmenjavo informacij s pristojnim organom v drugi državi Evropske unije. Prav tako pa drugi zakon ne določa roka, v katerem je treba odgovoriti na vprašanje predstojnega organa druge države članice Evropske unije. Enostavneje povedano, če slovenski državljan, ki živi v drugi državi članici Evropske unije, kandidira v Evropski parlament, mora Ministrstvo za notranje zadeve preveriti obstoj njegove pasivne volilne pravice. To mora storiti najkasneje v petih delovnih dneh po prejemu zahteve. Ker Ministrstvo za notranje zadeve tudi

sicer vodi evidenco volilne pravice, je logično, da mora enake postopke voditi tudi za slovenske državljane, ki v drugi državi članici Evropske unije želijo kandidirati v Evropski parlament.

V Novi Sloveniji poudarjamo, da bi prenos te evropske direktive lahko v celoti pravilno izvedli že leta 2014, vendar smo del njene vsebine spregledali. Upamo, da bomo danes domačo nalogo opravili tako, kot je prav.

V Novi Sloveniji bomo Predlog zakona o dopolnitvah Zakona o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament podprli.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Franc Laj bo predstavil stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev.

FRANC LAJ (PS NP): Spoštovani predsedujoči, državni sekretar, dragi kolegice in kolegi!

V Poslanski skupini nepovezanih poslancev podpiramo Predlog zakona o dopolnitvah Zakona o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament.

Bistvo novele zakona je, da odpravimo pomanjkljivosti, ki so se zgodile pri sprejemanju zakona v letu 2014, ko smo nedosledno prenašali Evropsko direktivo 2013/1/EU. Z odpravo pomanjkljivosti bomo omogočili, da državljani Republike Slovenije lahko uresničujejo svojo pasivno volilno pravico in kandidirajo na volitvah v Evropski parlament v državah, v katerih prebivajo in niso njihovi državljani. Cilj sprememb zakona je določitev postopkov izmenjave informacije o obstoju pasivne volilne pravice slovenskih državljanov, ki v državi članici EU, v kateri prebiva, kandidira na volitvah v Evropski parlament. Z dopolnitvijo 18. člena tega zakona se določi, da je Ministrstvo za notranje zadeve pristojni organ, ki preverja obstoj pasivne volilne pravice, določi se tudi skrajni rok 5 delovnih dni, v katerem mora Ministrstvo za notranje zadeve posredovati podatke pristojnemu organu v drugi državi članici EU.

Naj še za konec povem, da trdno upamo, da bomo v bodoče pri prenašanju evropskih direktiv bolj natančni in da ne bo treba večkrat obravnavati iste teme. Hvala za vašo pozornost.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospa Anita Koleča.

ANITA KOLEŠA (PS SMC): Spoštovani gospod predsednik, državni sekretar, kolegice in kolegi!

Kot članica Evropske unije ima Slovenija pravico in dolžnost sodelovati pri delu vseh organov Evropske unije, vendar je sodelovanje pri delu Evropskega parlamenta drugačno od sodelovanja v drugih organih, saj je Evropski parlament edini organ EU, ki se oblikuje z neposrednimi volitvami. Evropski parlament torej izvolijo volivci v državah članicah Evropske unije. Sloveniji pripada na podlagi

Lizbonske pogodbe 8 članov v Evropskem parlamentu. Volitve poslancev iz Slovenije v Evropski parlament, to je Zakon o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament, poslanci iz Slovenije v EU oziroma v Evropskem parlamentu se volijo neposredno na podlagi splošne in enake volilne pravice s tajnim glasovanjem za dobo pet let. Zakon o volitvah v Evropski parlament je bil nazadnje spremenjen leta 2014, in sicer tik pred volitvami zaradi obveznosti prenosa direktive 2013/1. Ta sprememba je v bistvu tehnični popravek novele iz leta 2014, saj je Evropska komisija v zvezi s prenosom omenjene direktive ugotovila, da ni bil v celoti prenesen njen 1. člen, saj ne vsebuje določbe o roku, v katerem bi morala Republika Slovenija posredovati informacije o slovenskih kandidatih njihovi državi članici prebivanja. Z dopolnitvijo zakona se izrecno ureja, kateri pristojni organ preverja obstoj pasivne volilne pravice, kadar državljan Republike Slovenije v državi članici EU prebivanja kandidira v evropski parlament. V dopolnitvi se določa tudi skrajni rok, v katerem mora slovenski pristojni organ poslati zahtevane podatke pristojnemu organu druge članice EU.

V Poslanski skupini SMC bomo seveda novelo zakona, ki v bistvu v celoti implementira direktivo iz leta 2013 podprli. Kljub temu pa bi ob predstavitvi tega stališča opozorili, da so od zadnjih volitev v Evropski parlament minila več kot tri leta, do naslednjih pa nas ločita manj kot dve. V zadnjih letih se soočamo s padanjem podpore in zaupanja državljanov v institucije EU, zato velja podpreti vsakršno aktivnost, ki gre v smer krepitve zaupanja. Od zadnje spremembe volilne zakonodaje v Evropski parlament je minilo že ogromno let in v tem času se je zgodilo ogromno sprememb, tako na področju celotne EU kakor tudi na področju Evropskega parlamenta. Volitve v Evropski parlament morajo dobiti evropsko noto in ne smejo izzveneti kot soočenja o nacionalnih temah. Volitve v Evropski parlament ostajajo preveč nacionalno obarvane, gre za splošno pomanjkanje zavedanja, koliko politike, sprejete na evropski ravni, vplivajo na naša življenja. Zato si želimo, da bi volilna reforma povečala zanimanje državljanov za sodelovanje v tej pomembni instituciji v sistemu evropskega sprejemanja odločitev. Žal se volitev v Evropski parlament drži pečat drugorazrednih volitev v odnosu do nacionalnih volitev, čeprav so se pristojnosti Evropskega parlamenta skozi leta povečevala in je le-ta pridobil vedno pomembnejšo vlogo v oblastnih nadnacionalnih strukturah. Paradoksalno je dejstvo, da medtem ko se je moč parlamenta nenehno povečevala, se je volilna udeležba zmanjševala. Opozoriti velja, da parlament odloča o za državljanke in državljanke Evropske unije pomembnih zadevah, zato upamo in pričakujemo, da bomo pravočasno pred naslednjimi volitvami deležni sprememb akta o volitvah v Evropski parlament iz leta 1976. Sprememb, ki bodo šle v korak s časom,

povečale demokratične in nadnacionalne razsežnosti evropskih volitev in legitimnosti procesa sprejemanja odločitev ter približale parlament njegovim volivcem, torej nam vsem.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospod Tomaž Liseč.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, predsednik, za dano besedo. Spoštovani predstavniki ministrstva, kolegi, kolegice, vsem skupaj lep pozdrav!

Kot rečeno, je pred nami predlog novele Zakona o volitvah Poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament, s katerim se v slovenski pravni red dosledneje prenaša direktivo, ki ureja uresničevanje pasivne volilne pravice na volitvah v Evropski parlament, in sicer, kot že večkrat rečeno, za državljane Evropske unije, ki prebivajo v državi članici, niso pa njeni državljani. Gre pač za nek zakon, ki bi lahko rekli, da je bolj kot po vsebini pomembna tehnična izvedba in tehnična narava tega zakona, ta pa določa, da bo Ministrstvo za notranje zadeve v okviru izvedbe volitev v Evropski parlament kontaktna točka za izmenjavo informacij in pa tudi preverjanje podatkov o volilni pravici slovenskega državljana, ki bi kandidiral v drugi državi Evropske unije.

Rok za implementacijo direktive je bil 28. januar 2014, danes pa smo 17. oktobra 2017. Skratka, kljub temu, da je bila vmes v letu 2013 sprejeta novela po skrajšanem postopku, tik pred iztekom implementacije, je bila ta implementacija izvedena nedosledno. In danes popravljamo tisto, kar nekateri niso znali narediti leta 2014, ko so se ukvarjali z vsem drugim kot pa z nekim tehničnim predpisom iz Evropske unije. Očitno so bile druge prioritete. In zato na žalost danes Evropska komisija v zvezi z prenosom te zgoraj že navedene direktive zoper Slovenijo vodi neformalni postopek in Slovenija bo morala, hočeš nočeš, do konca leta poročati o odpravi ugotovljenih nedoslednosti. Skratka, ker koalicija 2014 – pa vemo, kdo so bili takrat v koaliciji – niso znali opraviti svojega dela, bo dve tretjine tiste koalicije tudi danes ponovilo domačo nalogo, upamo, da veliko bolj uspešno. Na žalost pa bomo porabili preveč časa in preveč volje in preveč znanja za ugotovitev neke tehnične materije.

V Poslanski skupini SDS bomo zakon podprli. Od predlagatelja pa bi pričakovali, da bi s predlogom novele v zakonodajni postopek prišel prej, ne pa spet pred iztekom roka za poročanje. Skratka, še vedno se drži te vlade modus operandi Hiti počasi. In zato zamujamo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč Poslanskih skupin. Ker k predlogu zakona matično delovno telo ni

sprejelo nobenega amandmaja, amandmajev na seji zborni ni možno vlagati.

Zaključujem drugo obravnavo predloga zakona. Odločanje o predlogu zakona bomo v skladu s časovnim potekom seje zborni opravili danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 17. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to **točko dnevnega reda**.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC:
Prehajamo na **9. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA ZA UREJANJE POLOŽAJA ŠTUDENTOV V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.**

Predlog zakona je v obravnavo zborni predložil poslanec dr. Milan Brglez, ki mu dajem besedo za dopolnilno obrazložitev predloga zakona.

Dr. Brglez, izvolite.

DR. MILAN BRGLEZ (PS SMC): Najlepša hvala, gospod podpredsednik.

Najprej bi rad izrazil zadovoljstvo, da je pred vami zakon, ki je plod sodelovanja vseh deležnikov v zakonodajnem postopku, tako ciljne študentov, izvršne veje oblasti in tudi zakonodajalca. Brez sodelovanja do tega zakona dejansko ne bi prišli.

Predlog tega zakona sem vložil v bistvu na pobudo študentov, da bi pač jim stopil korak bližje, skozi postopek, skozi mnenja Zakonodajno-pravne službe, skozi mnenja na samem odboru smo se vsi učili tudi demokratičnih postopkov, to moram priznati. Me veseli in mislim, da je ta izkušnja koristna, še zlasti pa mislim, da je koristna v smislu opolnomočenja samih študentov, da so sposobni tudi vlagati zakonodajo na primeren način, čeprav so vsekakor glede tega lahko določene pripombe. Mislim pa, da si glede na vse, kar so vložili, svoj zakon zaslužijo.

Mislim, da je država danes v precej drugačnem položaju, kot je bila kot takrat, ko je bilo treba varčevati. Še vedno ni situacija absolutno dobra, je pa vsaj toliko dobra, da nam ob preudarnosti in ob izogibanju brezglavemu ravnanju omogoča, da so sadov trdega dela, odrekanja in izboljšanja javne finančne slike deležni tudi državljani, med njimi so pa študentje vsekakor del tiste populacije, ki si to, mislim da, zasluži, ker je na njih grajena prihodnost naše družbe. Vsekakor predložen zakon ne predstavlja vseobsegajočega odgovora na vse težave. Gre za tiste odgovore, ki so jo študentje bili sami sposobni v času, v katerem je bil na voljo, spoznati, zdaj bi najverjetneje že dodali še kakšno zadevo. Mislim pa, da ureja najnujnejše in najbolj akutne težave. Mislim, v to sem prepričan, da bodo rešitve olajšale in izboljšale tudi socialni položaj študentov in ga naredile bolj pravičnega.

Katerih je pet glavnih sklopov rešitev, ki jih predlog prinaša, o katerem smo se

konstruktivno dogovorili vsi deležniki, torej predstavniki študentov in izvršne oblasti? Prvič, nudenje zdravstvenega zavarovanja za vse študente do konca študijskega leta, v katerem dopolnijo 27 let. Drugič, kompromisno podaljšanje nudenja subvencionirane študentske prehrane do 21. ure, tretjič, uskladitev pogojev štipendiranja s pravom Evropske unije in sodno prakso ter pravična ureditev dodatka za bivanje. Četrto, ureditev uresničevanja posebnih pravic za študente s posebnimi potrebami in posebnim statusom. In petič, možnost ohranitve študentskega statusa do konca študijskega leta po končani drugi bolonjski stopnji.

Upam, da bodo tudi te rešitve še dodatno prispevale k temu, da bo terciarno izobraževanje in s tem bistvo našega razvoja še bolj privlačno tudi do nosilcev tega razvoja, kar pa mladi vsekakor so. Moram izraziti zadovoljstvo za to, kako ste sodelovali vsi v tem postopku, tudi na samem matičnem delovnem telesu, kjer je bil pač zakon potrjen brez glasu proti. Vsem se zahvaljuje, še zlasti pa Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, ki je bilo nekako nosilec tudi medresorskega usklajevanja.

Pozivam pa seveda vse kolegice in kolege, da ta zakon podprete in s tem naredimo en korak k izboljšanju položaja študentov. Je simboličen, ampak je pomemben. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Predlog zakona je obravnaval Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila dajem besedo podpredsedniku, gospodu Saši Tabaković.

Izvolite.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Spoštovani predsedujoči, hvala za besedo. Kogecice, kolegi!

Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino je na 35. seji 28. septembra letos obravnaval Predlog zakona za urejanje položajev študentov, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložil poslanec dr. Milan Brglez.

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je v svojem mnenju predlog zakona podprla. V poslovniškem roku amandmaji niso bili vloženi, so bili pa predlagani predlogi za amandmaje odbora s strani poslanca dr. Milana Brgleza in poslanca Janka Vebra.

Predlagatelj predloga zakona dr. Milan Brglez je v uvodu povedal, da se bodo z zakonom uredile najnujnejše težave, s katerimi se študentje vsakodnevno soočajo. Cilj predlaganih sprememb je namreč olajšati socialni položaj študentov in ga narediti bolj pravičnega ter omogočiti, da študij na terciarni ravni zopet postane privlačen, kar je z vidika razvoja Slovenije nujno. Pojasnil je, da predlogi členov urejajo področje, ki so sistemsko že urejena in ne posegajo v sistemske ureditve posameznega področja. Predlog zakona je usklajen s študenti in ministrstvi, na katera se vsebina naša, in tudi s koalicijo.

Ministrica za izobraževanje, znanost in šport dr. Maja Makovec Brenčič je v uvodu predstavila mnenje Vlade in povedala, da zakon po vsebini posredno posega na področje dohodnine, zdravstvenega zavarovanja, subvencionirane študentske prehrane, štipendiranja in na področje visokega šolstva oziroma na šest veljavnih zakonov, ki predmetno materijo regulirajo. Pojasnila je, da je Vlada opozorila na neustreznost tovrstnega reguliranja, saj je lahko sledno sporno z vidika jasnosti, preglednosti, določnosti in konsistentnosti zakonske ureditev. Glede na to, je Vlada podala tudi določene pripombe in predlogu zakona ni nasprotovala ob upoštevanju le-teh.

Razprava je potekala predvsem o neobičajnem spreminjanju več zakonov hkrati z eno novelo, o spremembah glede višine štipendije med študijskim letom in o ohranitvi statusa do izteka študijskega leta. Nekateri so menili, da bi bilo bolje, če se z amandmajem odbora ne bi črtalo koriščenje bonov v poletnem mesecu in vračanje študentske olajšave na raven, kot je bila pred novembrom 2012. Ker se vaje in ostale študijske obveznosti velikokrat nadaljujejo pozno v večer, je bil predlagan in sprejet tudi amandma odbora k 4. členu predloga zakona, s katerim se bo omogočilo koriščenje pravice do subvencioniranega obroka eno uro dlje, in sicer do 21. ure, ne glede na to, da je bilo s strani članov odbora opozorjeno, da že sedaj obstaja zakonsko določilo, kjer študentu pripada pravica do pavze, da lahko obrok poje v normalnem času.

Odbor je na podlagi razprave in vloženih amandmajev zakon sprejel. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima predstavnik Vlade, gospod državni sekretar na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport dr. Tomaž Boh.

Izvolite.

DR. TOMAŽ BOH: Hvala lepa, spoštovani predsedujoči. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Pred vami je Predlog zakona za urejanje položaja študentov, ki ga je kot zelo obsežno oziroma zahtevno materijo pravzaprav takoj po prejemu Vlada poslala na različne resorje, kajti posega na različna področja, kot je že bilo omenjeno, od Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport do Ministrstva za finance in drugih ministrstev, in na podlagi tega usklajevanja je pravzaprav Vlada pripravila obsežen seznam pripomb oziroma obsežen seznam predlogov, kako je treba samo materijo spremeniti. Ugotavljamo potem tudi na podlagi nadaljnjih procedur, ki so tekle v tem kontekstu, kot je povedal že dr. Brglez, da so bila pravzaprav vsa odprta vprašanja med predlagateljem in pa pravzaprav ministrstvi nekako usklajena in lahko ugotavljamo v tem

trenutku, da so pripombe, ki jih je posredovala Vlada že uvrščene in tudi sprejete v predlaganih amandmajih predlagateljev oziroma pristojnega odbora. In glede na to, da je zakon pomemben zaradi izboljševanja položaja študentov, glede na to, da so bili v relativno širokem in dolgotrajnem in moram reči zelo zelo konstruktivnem dialogu, tudi pripombe upoštevane oziroma so bile usklajene, s tega razloga lahko povem, da Vlada nadaljnjemu postopku sprejemanja zakona ne nasprotuje.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Sledi stališče poslanskih skupin. Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Janko Veber.

Izvolite.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo in lep pozdrav še enkrat vsem v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov!

Predlog zakona o urejanju položaja študentov bomo v poslanski skupini podprli, smo pa seveda zaskrbljeni, ker ravno v tem trenutku, ko sprejemamo ta zakon, so nastopile okoliščine, ki bodo narekovala zagotovo podoben zakon, ki bo urejal položaj študentov, kajti ne glede na to, da imajo status študenta, ne bodo pravzaprav prejeli vseh dodatkov, ki bi jih sicer lahko, tako da bo temu zagotovo sledilo še nadaljevanje. Vendar pomembno je, da se pristopi k odpravi vseh tistih omejitev, ki so bile uvedene v času gospodarske in finančne krize. S tem zakonom se resda posega v več drugih zakonov, vendar bi lahko rekli, da so študentje s tem nekako vrnili državi, ker je tudi država z enim zakonom posegla v več drugih, ko jim je zmanjševala pravice oziroma poslabševala njihov status. Zato smo seveda nekako tudi z večjim razumevanjem sprejeli ta opozorila tako Zakonodajno-pravne službe kot tudi sicer postopek, ki nekako ni najbolj transparenten za to, da bi imeli pregledno zakonodajo. Vendar pomembna je vsebina. Pri tej vsebini je resnično pomembno to, da se izboljšuje položaj tako na področju štipendiranja, tukaj lahko posebej izpostavimo dejstvo, da štipendist, ki med šolskim letom ali študijskim letom izpolni pogoje za pridobitev dodatka za bivanje, je s prvim dnem naslednjega meseca od nastanka spremembe upravičen do tega dodatka za tekoče šolsko ali študijsko leto. To je bila zagotovo ena od tistih točk, ki je pravzaprav močno posegla v status študentov in bili so v veliki meri tudi upravičeno nezadovoljni. Ta zakon bo to odpravil. Pomembno je tudi urejanje tako zdravstvenega varstva v tem zakonu in predvsem položaj tistih študentov, torej študentov s posebnimi potrebami, ki bodo vendarle imeli več možnosti, da se njihovim možnostim prilagodijo izvajanju, programi in strokovna pomoč. S tem se tudi približa sam študij najranjlivejšim skupinam študentov, tako da je to zagotovo ena od izjemno pomembnih,

če ne celo najpomembnejših pridobite tega zakona.

V samem postopku sprejemanja zakona smo uspeli tudi sprejeti na odboru amandma, sem ga tudi oblikoval v sodelovanju s študenti. Tako bo podaljšana možnost koriščenja subvencioniranega obroka za študent, in sicer do 21. ure, kar pomeni, da se tudi na tej točki poskušalo slediti najzahtevnejšim študijskim programom in obveznostim, ki jih študentje imajo, in jim tudi potem omogočiti, da do te 21. ure kljub vsemu tudi izkoristijo to možnost, ki jo imajo sicer pri subvencioniranju obroka za posameznega študenta.

Skratka, zakon bomo podprli in lahko povem, da smo ga izjemno občutljivi tudi na položaj, ki se je zgodil v tem vmesnem obdobju, in pričakujemo tudi zelo hitro rešitev za uredite nastalega položaja študentov pri zdravstvenem zavarovanju. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Jožef Horvat bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov.

Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik. Spoštovani predstavnik Vlade, dragi kolegice in kolegi!

Osnovni zakon o urejevanju položaja študentov, ki ga v parlamentarno proceduro vlaga naš kolega dr. Milan Brglez, je razdeljena na sedem ključnih področij, ki naj bi v enem zakonu uredili položaj študentov. Pri pisanju predloga zakona je predlagatelj uporabil specifično zakonodajno tehniko, saj predlog posega kar v pet različnih zakonov, in sicer s področja dohodnine, zdravstvenega zavarovanja, subvencionirane prehrane, štipendiranja in visokega šolstva. Gre za odstop od običajnega sprejemanja zakonov, kjer se sprememba ali dopolnitve izvede v okviru samostojne novele. Zakonodajno-pravna služba je opozorila, da je ta tehnika dopustna le izjemoma, restriktivno in vedno v nekem vsebinsko strogo omejenem obsegu, ob seveda izkazanih razlogih.

Predlogi amandmajev odbora so prvotni predlog zakona vsebinsko zelo spremenili.

V Poslanski skupini Nove Slovenije močno podpiramo predlog vračila višine posebne olajšave, tako imenovane študentske olajšave, do katere so upravičeni dijaki in študenti ob opravljanju študentskega dela, na raven izpred spremembe zakona leta 2012. To pomeni dvig študentske olajšave iz zdajšnjih 2 tisoč 477,03 evrov na splošno olajšavo, ki znaša trenutno 3 tisoč 302,70 evrov. Vendar je bil ta člen iz predloga zakona z amandmajem odbora črtan. Predlog zakona omogoča dijakom in študentom koriščenje pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja za čas trajanja

izobraževanja, če se pravočasno vpišejo na program sekundarnega oziroma na program terciarnega izobraževanja. Po sprejetem amandmaju odbora ima študent možnost koriščenja pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja največ do konca študijskega leta, v katerem dopolni 26 let. V Poslanski skupini Nove Slovenije menimo, da je to razumna meja, saj so to odrasli ljudje, ki so sposobni poskrbeti za plačilo zdravstvenega zavarovanja.

Usklajevanje subvencij v študentske prehrane z indeksom cen življenjskih stroškov v Poslanski skupini Nove Slovenije podpiramo, saj je cena subvencije že pet let na isti ravni, znaša 2,63 evrov. Tudi ta člen je bil z amandmajem odbora črtan. Vsekakor se strinjamo, da je redna in zdrava prehrana ključ do dobrih študijskih uspehov in zato tudi podpiramo podaljšanje možnosti koriščenja bonov do 21. ure.

Moja poslanska kolegica Iva Dimić je že meseca marca letos pristojni ministrici poslala pisno poslansko vprašanje glede prejemanja dodatka za bivanje k štipendiji, če študent med študijskim letom izpolni pogoje za njegovo pridobitev, na primer zaradi preselitve. Trenutno veljavna ureditev je nepravilna, saj študenta v primeru prejemanja dodatka za bivanje zavezuje, da sporoči medletno spremembo, ki vpliva na prejemanje dodatka za bivanje, do katerega na podlagi spremembe ni upravičen, ni pa mogoče med letom začeti prejemati dodatka za bivanje, če do njega štipendist ni bil upravičen ob sklenitvi štipendijskega razmerja. To se s tem predlogom zakona ureja.

Predlog zakona podaljšuje trajanje statusa študenta po diplomiranju na drugi bolonjski stopnji do izteka študijskega leta. Študent ne izgubi statusa po zagovoru magistrske naloge, ampak šele z iztekom študijskega leta. Enaka ureditev že velja na prvi stopnji študija. V Novi Sloveniji ta predlog podpiramo. Res je, da takšno podaljšanje študentskega statusa ne spodbuja k hitrejšemu iskanju redne zaposlitve, vendar pa ta predlog nagraduje pridne študente, ki prej zaključijo študij, in odvrta zavlačevanje z zagovorom do konca študijskega leta v mesecu septembru.

Seveda v Poslanski skupini Nove Slovenije predlogu ne bomo nasprotovali.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Miha Kordiš bo predstavil stališče Poslanske skupine Levica.

Izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo.

V Levici podpiramo vsebinske rešitve tako imenovanega Brglezovega zakona za urejanje položaja študentov, in to že od začetka. Smo pa kritični oziroma še vedno kritični do načina, kako je potekalo predlaganje tega zakona. Tudi Zakonodajno-pravna služba, denimo, je opozorila na kršitev načela pravne varnosti. Predvsem je problematično to, da so

pravni zadržki Zakonodajno-pravne službe bolj ali manj pomembni v odvisnosti do tega, katera poslanska skupina oziroma v tem slučaju posameznik je vložil določen predlog. V nadaljnjem primeru je predlog vložil nekdo, ki se postavlja v pozicijo prvega med enakimi, varuha postopka, poslovnika in ustave, zato je neupoštevanje mnenja Zakonodajno-pravne službe še nekoliko bolj zaskrbljujoče kot običajno.

Sicer smo predlog na vsebinski ravni, kot sem že dejal, vseskozi podpirali. Tak, kot je bil izvorno vložen, je prinašal kupico dobrih sprememb na področju dohodnine, zdravstvenega zavarovanja študentov, študentske prehrane, štipendiranja in na področju študentov s posebnimi potrebami so te spremembe izboljševale socialni položaj študentov. S predlaganimi in sprejetimi amandmaji odbora, ki jih je pripravil predlagatelj, pa smo se znašli v neki situaciji, ko je dobri mož dedek Mraz prinesel darila, potem je pa prišel en dan kasneje, pa ta darila vzel nazaj. Predlagatelj je na mizo dal pet rešitev, nato pa tri od teh rešitev gladko izbrisal iz zakona. Na odboru smo sicer do neke mere rešili del spremembe na področju študentske prehrane, kjer je prišlo do kompromisa, da lahko študentje te bone uporabljajo do devetih zvečer. No, še vedno pa so izletele rešitve, ki so dvigovale višino subvencije za študentske bone in dovoljevale njihovo uporabo do 10. zvečer, pa tudi med poletjem. Ravno tako je bilo zaradi vladne obljube sistemskega urejanja izbrisano vračanje posebne davčne olajšave za študente na raven pred letom 2012. Zaradi vladnega nasprotovanja in zaradi nasprotovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje pa je kratki konec potegnila še rešitev daljšega zdravstvenega zavarovanja za študente. In vam iskreno povem, da smo v Levici razočarani nad trenutno močno okrnjeno verzijo prvotnega zakona, ki pa pod črto vendarle še vedno prispeva k izboljššanemu položaju študentov predvsem na področju štipendiranja in na področju urejanja posebnih pravic študentov s posebnimi potrebami in posebnim statusom.

Zato tudi ta okrnjena verzija uživa podporo Poslanske skupine Levice. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Alenka Bratušek bo predstavila stališče Poslanske skupine nepovezanih Poslancev.

Izvolite.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Lep pozdrav še enkrat, spoštovani kolegice in kolegi!

V naši poslanski skupini bomo Zakon o urejanju položaja študentov podprli. Podprli ga bomo tudi zato, ker je prvo različico tega zakona s svojimi podpisi podprlo skoraj 17 tisoč študentov in roko na srce, tudi pripravljen je bil zakon med oziroma s študenti. Naš predsednik je pač njihov predlog preprosto podpisal.

Moram pa biti tudi sama na začetku nekoliko kritična. Zakon ni sistemski in če bi ga vložil kdorkoli od nas, ki nismo del koalicije, sem prepričana, da ne bi bil podprt. Ni sistemski, posega v pet zakonov in Zakonodajno-pravna služba je imela kar veliko kritik na račun tega. Ampak kakorkoli, ureja določene stvari, študenti bodo imeli status študenta do konca študijskega leta tudi v primeru druge stopnje študija, zdravstveno zavarovani bodo do konca študijskega leta, v katerem še dopolni 26 let, in med letom bodo lahko uveljavljali tudi dodatek za bivanje. Poleg tega bodo za državno štipendijo lahko zaprosili tudi tuji državljani. Problematiko študentov s posebnimi potrebami in posebnim statusom pa bo moralo s pravilnikom oziroma posebnim aktom urediti pristojno ministrstvo. In nenazadnje, verjamete ali ne, mislim, da smo se na odboru tri ure pogovarjali o tem, študenti bodo lahko koristili subvencionirano študentsko prehrano do 21. ure namesto do 20. ure. Po moji oceni bi to uro lahko preprosto ukinito, ne bi bilo nič dodatnih finančnih posledic, ampak očitno bo to nek naslednji korak.

Res je, v osnovnem zakonu je bilo več rešitev, ki jih je koalicija na predlog Vlade potem iz zakona črtala, ampak seveda je treba tukaj povedati tudi to, da so se študenti s tem črtanjem iz zakona tudi strinjali.

Po široki razpravi na matičnem delovnem telesu smo predlog podprle vse poslanske skupine, zato sem prepričana, da bomo tudi danes ob reševanju teh problemov pokazali enotnost. Čeprav sem vesela, da bomo skupaj naredili še en korak k izboljššanju splošnega statusa študentov, bi ob tem opozorila, da sprejemati ukrepe za študente, ne pomeni sprejemati ukrepe za vse mlade. Morali bi se posvetiti predvsem temu, torej mladim na splošno. Mladinska politika, ki jo vodimo, namreč še vedno premalo odgovarja na izzive in potrebe mladih. Če to povzamem z besedami mlade delegatke, ki je na 72. zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov v New Yorku zastopala Slovenijo povedala: »Borimo se z brezposelnostjo, različnimi oblikami nestabilnega zaposlovanja, pomanjkanjem ustrezno usposobljenih delavcev, kar vodi v zapoznel prehod v odraslo dobo in onemogoča, da bi mladi postali popolnoma avtonomni.« To kaže, da se tega očitno ne zavedamo tudi mi. Sprejemamo samo parcialne ukrepe, namesto da bi opolnomočenje mladih zasledovali širše in bolj premišljeno.

Kot sem že povedala na začetku, v naši poslanski skupini bomo predlog zakona podprli, opozarjamo pa, da je treba za res boljše življenje mladih v Slovenije izbrati drugačen pristop. Ob zavedanju potenciala mladih bi rešitve njihovih problemov morali nasloviti celovito, in to bo eden od večjih izzivov naslednje vlade.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Saša Tabaković bo predstavil stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra.

Izvolite.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Hvala za besedo. Spoštovani in spoštovane!

V Poslanski skupini Stranke modernega centra smo zadovoljni, da je tokrat tudi študentska srenja do predlaganih zakonskih sprememb, ki jih je predlagal dr. Brglez, nastopila enotno. Zgodilo se nam je že, da so v parlamentarno proceduro priromale spremembe zakonodaje, ki so pokazale neenotnost in notranjo neuskkljenost med samimi študenti oziroma njihovimi predstavniškimi skupinami, kar vsekakor ni bila dobra popotnica za zakonodajo, ki je urejala njihov položaj.

Drži dejstvo, da je bil predlog zakona deležen nekaj kritik, predvsem glede uporabe specifične zakonodajne tehnike in poseganja zakona na različna resorna področja. Kljub temu pa je treba predlagane rešitve pretehtati predvsem iz vsebinskega vidika, saj izboljšujejo položaj študentov.

Na seji matičnega delovnega telesa so bile z našo podporo sprejete rešitve, ki bodo študentom zagotovo v prid. Status študenta jim bo tekkel do konca študijskega leta tudi po diplomiranju na drugi stopnji, prav tako se mu bodo lahko odpovedali, če se bodo že prej želeli vključiti na trg dela kot iskalci zaposlitve. Zdravstveno zavarovanje bodo lahko koristili do konca študijskega leta, v katerem so dopolnili 26 let. Do državne štipendije bodo upravičeni tudi tuji državljani, mišljeno je predvsem na predstavnike slovenskih skupnosti v tujini, možno bo uveljavljanje dodatka za bivanje k štipendiji med študijskim letom. Ureja se problematika študentov s posebnimi potrebami in posebnim statusom. Študenti pa bodo lahko koristili subvencionirano študentsko prehrano do 21. ure zvečer.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra še posebej izpostavljamo skrb za ureditev položaja študentov s posebnimi potrebami, saj veljavna zakonodaja na tem področju ni zadostno urejena. Pravice so razpršene in različno urejene. S sprejetjem predmetnega zakona bodo narejeni prvi koraki k celostni ureditvi njihovega položaja, in prav je tako.

Ker je bilo tudi v predstavitvi stališč omenjeno, pa bi nekaj v stališču poslanske skupine namenili še novici, da so določeni študentje zaradi veljavne visokošolske zakonodaje ostali brez pravic, ki jim pripadajo iz naslova statusa študenta. Govorimo seveda o noveli Zakona o visokem šolstvu, ki je določila, da imajo študentje pravico do zdravstvenega varstva in drugih ugodnosti najdlje za čas trajanja enega študijskega programa na posamezni stopnji plus eno leto. Tudi v naši

poslanski skupini se strinjamo, da bo treba izčistiti različne interpretacije 69. člena ter zagotoviti, da mladi ne bodo neupravičeno prikrajšani za svoje pravice, a vendar moramo to storiti na način, da bodo rešitve enakopravne in pravične do vseh študentov. Za študente enovitih magistrskih programov se po našem vedenju napako v formuli izračuna možnih let koriščenja pravic in ugodnosti že odpravlja. To poudarjamo zato, ker imamo v mislih, in je treba imeti v mislih, da študentom pravice seveda pripadajo, da pa študij sam po sebi ne more biti namenjen samo koriščenju pravic, temveč prvenstveno pridobitvi ustrezne izobrazbe. Na tak način bomo tudi politično premaknili mentaliteto, da status študenta ne sme biti več socialni korektiv in da moramo v tem smislu v ospredje postaviti politiko zaposlovanja mladih.

Sicer pa bomo predlog zakona v Poslanski skupini Stranke modernega centra podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Tomaž Lisec bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

Izvolite.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, predsednik, za besedo. Spoštovana predstavnika ministrstva, kolegi, kolegice, lep pozdrav!

Sam sem v Državnem zboru že toliko časa, da pri vsaki drugi seji vsaj dvakrat slišimo besedo o zloglasnem ZUJF, tako o vsebinskih rešitvah kot tudi postopkovnih. Danes je pred nami nek podoba, strokovno se mu reče omnibus, torej pristop, ko z enim zakonom urejamo področje več zakonov. In da citiram Zakonodajno-pravno službo, ki govori, »da je takšen pristop dopusten samo izjemoma, restriktivno in vedno v vsebinsko strogo omejenem obsegu, ob izkazanih razlogih, da običajno noveliranje za ureditev določenega vprašanja ni ustrezno in je celo takšna zakonodajna tehnika nujna«. Na podlagi tega je Zakonodajno-pravna služba predlagala in menila, da bi bilo treba predlagane rešitve ustrezneje obravnavati v okviru določenih predlogov zakonov. In s tem se v Poslanski skupini SDS strinjamo.

Vemo tudi in se zavedamo, da smo z zloglasnim ZUJF, ki ste ga doma cefrali, v Evropi pa vsi branili in hvalili, tudi študentom določen del njihovih pravic okrnili, ampak z zavezo, da je bila velika večina teh zavez dogovorjena z njimi in ob soglasju, da takoj, ko se bodo primerne finančne situacije v Sloveniji spremenile, da bomo to študentom vrnili. Da bomo določen del vrnili in še nekaj dodali, se je odločil in v Državni zbor predlog zakona vložil predsednik Državnega zbora. Kar je čisto prav, da je predsednik prvopodpisani. V Poslanski skupini SDS nas žalosti le to, da ni pod tem podpisom predsednika dr. Milana Brgleza še 89 ostalih

podpisov. Procesno bi to verjetno podaljšalo celoten postopek za en ali dva dni, vsi skupaj pa bi pokazali, da lahko študentom nekaj damo.

Kar pa je v nadaljevanju sporno pri tem dajanju študentom, da smo potem dobili na sami seji matičnega delovnega telesa amandmaje, kjer smo več kot polovico teh pozitivnih ukrepov nazaj vzeli. Skratka, kot je bilo rečeno, dedek Mráz je prinesel polno vrečo, med trosenjem daril pa je polovico daril izgubil. In s tem imamo v Poslanski skupini SDS probleme. Zakaj? Samo pogledjmo glede študentskih bonov. V SDS, mislim da, smo že dvakrat vložili zakon, da bi študenti lahko koristili študentske bone do 22. ure, pa je bilo ne vem koliko odgovorov, nesistemske rešitve, ne da se, preveč bo stalo in tako naprej. Potem pa en predlog koalicijskega poslanca na seji odbora in kompromisni predlog 21. ura. Skratka, vse se da, če se hoče. Dejstvo je le, da v tem mandatu ta koalicija preveč stvari noče urediti. Z lahkoto bi to že prej uredili in naredili bi tako, kot je rekla Zakonodajno-pravna služba, v zakonih, ki se dotikajo določene problematike.

Ko smo že pri študentskih bonih, žalosti nas, da si predlagatelj, ki je predlagal to spremembo glede študentskih bonov, ni dosledno izbral tega, kar so študentje zahtevali, to pa je dvig cene študentskih bonov. Pri deljenju bombončkov, ki si jih je ta koalicija namenila v teh zadnjih pol leta dati slovenskim državljanom in državljanam, je tukaj še enkrat spustila študente kot eno tistih, danes večkrat slišano, najranjlivejših skupin v naši državi.

Potem druga stvar, dodatek za bivanje. Sam sem v tem mandatu postavil eno poslansko vprašanje, v prejšnjem mandatu tudi eno poslansko vprašanje, kako je s tem dodatkom za bivanje in štipendijami. V moji poslanski skupini je bilo nekaj študentov, ki so rekli, zakaj, hudiča, moramo čakati na nek datum, če pa bi lahko prvi dan naslednjega meseca zadeve uredili. In glejte ga, dedek Mráz je prišel in je prinesel delno izpolnitev teh zadev.

In tudi to, da se v tem zakonu določa določene ugodnosti za študente s posebnimi potrebami in posebnimi statusi, podpiramo v poslanski skupini. Zaskrbljeni smo le, da v zakonu piše, da to uredi ministrstvo s podzakonskimi akti. Vemo pa, kakšna so naše zgođe in nezgođe s podzakonskimi akti. Verjetno tudi tam ne bo vse idealno, tako kot ni ta idealen.

In še enkrat koaliciji v vednost, sprejemate zakon, kjer smo na seji matičnega delovnega telesa pri čisto vsakem členu imeli vsebinski amandma. Toliko v vednost, ko boste naslednjič govorili o tem, kakšni zakoni niso sistemski.

Ta zakon bomo potem v Poslanski skupini SDS podprli. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Peter Vilfan bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokoencev Slovenije.
Izvolite.

PETER VILFAN (PS DeSUS): Spoštovani podpredsednik, predstavnik ministrstva, kolegice in kolegi in seveda spoštovani predlagatelj zakona dr. Milan Brglez!

Poslanke in poslanci Desusa uvodoma ne moremo mimo tega, da vas ne bi okrcali v zvezi z načinom vložitve tega predloga zakona. Sicer se zavedamo vaše ustavne pravice, da lahko kot poslanec vložite zakon in seveda vam ne oporekamo ali jemljemo te pravice, upamo pa, da se zavedate, da ste s tem, ko ste samoiniciativno vložili predlog zakona mimo koalicijskih partnerjev in celo brez vedenja vaše lastne stranke, tvegali sprejetje po namenu sicer dobrega zakona. Drug očitek, ki ga tudi ne moremo izpustiti, pa je neustrezen način reguliranja vsebin, ki v vašem konkretnem primeru pomeni zaobid normativnih pravil, gre za poseganje na 6 različnih področij, saj ste v bistvu ustvarili mini anti-ZUJF, ki pa je bil ob sprejemanju deležen prav tega očitka.

Sama vsebina zakona je za našo poslansko skupino sicer sprejemljiva. Zavedamo se, da je na nek način ta zakon popravek ZUJF, vsaj kar se tiče finančnih sredstev, ki jih je v težkih gospodarskih časih potrebovala za stabiliziranje javnih financ. Študentska dohodninska olajšava bo torej višja za približno 700 evrov. In ja, vsaj pri enem od šestih zakonov, v katerega posega ta zakon, bo to urejeno na ustrezen normativni način, to je z novelo Zakona o dohodnini.

Preostale rešitve, ki so se še bolj izkristalizirale v drugi obravnavi zakona na matičnem delovnem telesu ob prispevku pristojnih ministrstev ter poslank in poslance, razumemo kot rešitve, ki na nek način olajšajo tako študij kot samo življenje študentov. Po naši oceni, torej oceni poslank in poslancev Desus, je stabilno okolje ali če hočete življenjski pogoji predpostavka za uspešno študiranje in njegov zaključek. Tako ugotavljamo, da bo s tem zakonom pravičnejše rešeno vprašanje družinskega zdravstvenega zavarovanja za študente druge stopnje, smiselno urejeno trajanje statusa z možnostjo odpovedi statusa za tiste, ki so pridni pri študiju in se želijo takoj zaposliti in delo tudi dobijo, bolje poskrbljeno za študente s posebnimi potrebami in posebnim statusom in uzakonjena sodna praksa glede dodatka za bivanje štipendista.

Poslanska skupina Desus je sicer že večkrat zavrnila predhodno vložene predloge za podaljšanje ure koriščenja študentskih bonov za prehrano. Sam sicer s tem nisem imel težav, naj pa spomnim, da je bil v ospredju poudarek na zdravem načinu prehranjevanja. Seveda Desus stališča na tej točki ne spreminja, toda ob vsej ostali vsebini, ki pa jo pozdravljamo, saj je v dobrobit študentom, naši bodoči gonilni sili

družbe, lahko na tej točki tudi zamižimo na eno oko.

Napovedujem podporo vložnim amandmajem in samemu zakonu.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Prehajamo na razpravo o členih in vložnih amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vložnih amandmajev z dne 16. oktobra 2017.

V razpravo dajem 1. člen ter amandma predlagatelja predloga zakona poslanca dr. Milana Brgleza.

Želi kdo razpravljati? Prosim za prijavo. Prav, hvala lepa. Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo.

Ker sta amandmaja predlagatelja predloga zakona poslanca dr. Milana Brgleza k 7. in 7.a členu vsebinsko povezana z amandmajem k 8. členu, bomo o vseh treh amandmajih razpravljali skupaj. Torej v razpravo dajem 7., 8.a in 8. člen ter tri amandmaje poslanca dr. Milana Brgleza.

Želi kdo razpravljati? Nihče. Hvala lepa. Torej zaključujem razpravo.

O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali danes v okviru glasovanj pol ure po prekinjeni 17. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam 9. točko dnevnega reda.

Prehajamo na **16. TOČKO DNEVNEGA REDA – DRUGA OBRAVNAVA PREDLOGA ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O TUJCIH V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade. Predstavnika Vlade ni.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila odbora dajem besedo podpredsednici gospe Janji Sluga. Ni.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Gospod Zvonko Lah bo predstavil stališče ... Nove Slovenije ni. Dr. Franc Trček, ga ni. Gospod Franc Laj ...

Prosim, izvolite postopkovno, mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Jaz predlagam, podpredsednik, jaz mislim, da vi to pristojnost imate, da glede na to, da je predhodna točka bila končana tri ure prej, kot je bilo predvideno, da damo ljudem čas, da se pripravijo, pridejo v dvorano, tako da jaz mislim, da vi lahko naredite pet ali deset minut odmora, zato, da bomo lahko normalno delali naprej, ker gre konec koncev za pomemben zakon.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Dobro. Odrejam 5 minut pavze.

(Seja je bila prekinjena ob 11.55 in se je nadaljevala ob 11.58.)

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Nadaljujemo sejo.

Dr. Bojan Dobovšek bo predstavil stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev.

Izvolite.

DR. BOJAN DOBOVŠEK: (PS NP): Spoštovani vsi, ki spremljate to sejo!

Spremembe te zakonodaje kažejo na neke probleme, ki jih imamo v Državnem zboru že dlje časa. In sicer, sprejemajo se zakoni, ki niso operabilni in se težko izvršujejo v praksi. V danem primeru gre za prenos direktiv. Direktive so večkrat površno prenesene in zato imamo problem, da jih moramo vseskozi dopolnjevati in tovrstne razprave in izgube časa sploh ne bi bilo potrebno. Kaj bi tukaj izpostavil? Gre za problem, ki se pojavlja v neformalni ekonomiji, in sicer gre za to, da imamo sezonske delavce, in da imamo tiste, ki so znotraj nekih korporacij ali povezanih preneseni na drugo delo. In tukaj prihaja potem do zlorab, do nelojalne konkurence in do izgub plačila davkov na račun kršenja človekovih pravic. Drugi del, ki pa bi ga lahko izpostavili, pa je, da gre za osebe, ki jim je status mednarodne zaščite prenehal veljati. Tukaj gre zopet za te človekove pravice in pa za ključno zdravstveno varstvo, varnost države pred vsemi ogroženimi, predvsem ogroženi nalezljivih boleznih. Če država ni ustrezno zdravstveno zaščitena, potem lahko prihaja tudi do širših katastrof na področju zdravstva in varnosti ljudi. Poudarjam še enkrat za zaključek, da tovrstne razprave in obravnave ne bi bile potrebne, če bi že v začetku ustrezno prenesli in uredili stanje.

V Poslanski skupini nepovezanih poslancev bomo predloge podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Janja Sluga bo predstavila Stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra.

Izvolite.

JANJA SLUGA (PS SMC): Temeljni razlog za pripravo predloga sprememb in dopolnitev zakona je prenos dveh direktiv Evropske unije v nacionalni pravni red, in sicer direktive 2014/36 EU, s katero se na novo ureja izdajanje enotnega dovoljenja za prebivanje in delo zaradi opravljanja sezonskega dela, ter direktive 2014/66 EU s prenosom katere tudi Republika Slovenija sledi ciljem Evropske unije, s katerimi se v več nacionalnim gospodarskim družbam omogoča, da kar najboljše izkoristijo svoje človeške vire in jih znotraj posameznih

povezanih gospodarskih družb tudi lažje premeščajo. Direktiva 2014/66 namreč določa pogoje za izdajo enotnega dovoljenja za osebe, premeščene znotraj povezanih gospodarskih družb s sedežem v tretji državi, Republiki Sloveniji ali drugi državi članici EU.

Zaradi slednjega je istočasno z novelo Zakona o tujcih Državni zbor obravnaval tudi novelo Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev. Gre dejansko za dvojček med seboj povezanih zakonov, ki se urejata zaradi omenjenega razloga. S tem Slovenija sledi ciljem za čim boljše izkoriščanje človeških virov in odpravo administrativnih ovir, ki olajšuje pretok delovne sile med državami članicami. Ne glede na slednje, pa se je Vlada na predlog pristojnega resornega ministrstva odločila, da se v noveli Zakona o tujcih ureja tudi določbe, ki niso povezane z navedeno materijo.

Če izpostavim zgolj nekatere bistvene, novela zakona ima namreč kar 64 členov. Novelo tako dopolnjuje tudi prenos Direktive o pravici državljanov unije, njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja za ozemlju držav članic, s katerim bomo omogočili izdajo novega varnostno grajenega potrdila o prijavi prebivanja za državljane Evropske unije in njihove družinske člane. Izpostavila bi tudi na primer spremembe, ki so povezane z ratifikacijo Konvencije o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini, ki jo je Republika Slovenija ratificirala leta 2015. Govorim seveda o Istanbulski konvenciji. S predlaganimi spremembami se določa možnost žrtvam družinskega nasilja, da pridobijo dovoljenje zadrževanja oziroma izdajo tega po uradni dolžnosti in pod določenimi pogoji tudi pridobitev dovoljenja za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji. Posebej pa želim opozoriti tudi na nove določbe, ki jih je pristojno ministrstvo vneslo v to novelo na pobudo Varuhinje človekovih pravic in nekaterih nevladnih organizacij, ki delujejo na področju migracij. V zvezi s tem bi tudi opozorila, da smo bili v okviru obravnave novele na matičnem delovnem telesu deležni pohval tako pravno-informacijskega centra nevladnih organizacij kot tudi Amnesty International Slovenije, in sicer v imenu 21 nevladnih organizacij, ki so pozdravile nekatere spremembe, ki jih prinaša predlog zakona, kot je na primer 47.a člen. Zato smo se v luči dobrega dosedanjega sodelovanja odločili, da bomo ne glede na prvotni predlog ohranili časovne pogoje za priznanje pravice do združitve družine tujcem s podeljeno subsidiarno zaščito. Zaradi slednjega je bil sprejet ustrezen amandma k 18. členu. Do zapleta pa je prišlo zaradi različnega razumevanja določb prvega in tretjega odstavka 18. člena novele oziroma potem spremenjenega 47.b člena.

Spremembi sicer ohranjata trenutno veljavno ureditev združitve družine, a smo se koalicijski partnerji dogovorili, da za sejo zbornice pripravimo amandma, ki bo odpravil vsakršen

dvom o tem, kako je moč razumeti določbe spremenjenega 47.b člena.

Glede sprememb 44. člena veljavnega zakona oziroma 13. člena novele in s tem povezanega amandmaja, ki je bil sprejet na matičnem delovnem telesu, pa smo se koalicijski partnerji dogovorili, da bomo prisluhnili predlogu nevladnih organizacij, da se problematika zlorab, ki ne izpolnjuje pogojev za izdajo dovoljenja za združitev družine, ponovno preučili v luči sistemske rešitve oziroma v luči uvedbe varoval, ki bodo onemogočile, da se ti dve pravici oziroma dovoljenji obravnavata ločeno, mimo prvotnega namena z nezadostnim izkazovanjem izpolnjevanja pogojev. Slednje predlagane spremembe se bodo torej ponovno preučile in uredile v novi noveli Zakona o tujcih, s katero bodo v naš pravni red prinesene določbe Direktive 2016/801/EU, za katero implementacijski rok poteče 23. maja 2018.

Predlog zakona in omenjena amandmaja koalicijskih poslanskih skupin bomo v Poslanski skupini Stranke modernega centra podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Kar se tiče zakona, ki je pred nami odnosno ki ga imamo na dnevnem redu, v osnovi gre seveda za implementacijo uredb evropskih dokumentov v naš pravni red, tako da v tem delu stranka SDS nima kakšnih posebnih težav. Je pa res, da je pri 47.b členu, ki govori o združevanju družin v primeru mednarodne, torej subsidiarne zaščite, v tem primeru pa smo že na odboru kot tudi za sejo Državnega zbora vložili amandma, ki pogoje seveda zaostreje. To pa pomeni, da želimo, da se vnese pet let kot tisto obdobje, po katerem pride do združevanja družin. Zakaj to predlagamo? Preprosto zato, ker po celotni Evropski uniji, poudarjam, po celotni Evropski uniji tovrstne pogoje in še mnoge druge pogoje zaostrejuje. In nobenega razloga ni, da bi Slovenija ostala neka oaza znotraj Evropske unije, kjer bi bili tovrstni pogoji ali kakšni drugi pogoji boljši, ker bi to pomenilo seveda veliko večjo privlačnost države za prihajanje migrantov. Vi se boste spomnili, da smo v Državnem zboru, ne vem, čisto v začetku leta, recimo, obravnavali tisti zakon o javnem redu in miru, ki je govoril o burkah, pa ste se režali, bom rekel, mediji so se norce delali, pa mene so narisali z burko na glavi in tako dalje in tako dalje. Ampak poglejte, zdaj pa pojdite tistih par kilometrov v Avstrijo, boste videli, da jih že imajo. Avstrijci zakon imajo, recimo. Kaj to pomeni? Pomeni, da se pogoji zaostrejuje, pri nas se ne zaostrejuje dovolj. To pomeni, da se postajamo država, ki bo s tega vidika privlačna za migrante, kar pa seveda ni dobro.

Če bo naš amandma sprejet, lahko govorimo o podpori zakonov, v nasprotnem

primeru pa seveda zakona ne moremo podpreti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospod Peter Vilfan.

PETER VILFAN (PS DeSUS): Še enkrat lep pozdrav vsem skupaj!

Novela tega zakona in novela Zakona o tujcih vsebinsko sovpadata glede prenosa dveh evropskih direktiv, povezanih z dovoljenji za bivanje in delo tujcev, ki prihajajo v EU zaradi dela, torej tudi v Slovenijo iz tretjih držav. Novosti, vezane na naš pravni red v povezavi z evropskim pravnim redom, ki se navezujejo na vsebino predloga zakona, ki ga bomo obravnavali pri naslednji točki dnevnega reda, bodo: glede sezonskega dela, ki je daljše od 90 dni, se bo izdajalo enotno dovoljenje za prebivanje in delo, in sicer na podlagi soglasja Zavoda za zaposlovanje; glede premestitve znotraj kapitalsko povezanih družb se v skladu z direktivo omogoča boljši izkoristek človeških virov na način, da se zaposleni lažje premeščajo, in sicer gre za enotno dovoljenje za vse premeščene delavce znotraj podjetja. Ob teh vsebinskih spremembah obeh zakonov je pomembno to, da gre predvsem za odpravo administrativnih bremen, na kar so opozarjali v gospodarstvu, kjer seveda želijo dobiti iskani kader čim prej in s čim manj nepotrebne papirologije. Ampak v Poslanski skupini Desus opozarjamo, da kljub pomanjkanju določenih poklicnih profilov, s čimer se danes ob bistvenem padcu stopnje brezposelnosti soočamo še bolj kot pred kakšnimi tremi, štirimi leti, zaposlovanje in delo tujcev navkljub velikim potrebam trga dela mora ohranjati ustrezen standard spoštovanja in varovanja pravic delavcev.

Polega pravkar naštetih sprememb, ki jih v naši poslanski skupini sprejemamo in podpiramo, pa je ta novela v preostalem delu na matičnem delovnem telesu dvignila precej prahu. Gre za predvidene novosti v zvezi z združevanjem družinskih članov, ki uživajo subsidiarno zaščito. Glede na opozorila nevladnih organizacij, da bi nova ureditev dejansko vodila v podaljšanje oziroma še do nadaljnega odmika trenutka, ko bi se družina lahko združila, je pred nami danes na mizi predlog dopolnila, ki tako neživiljenjsko situacijo odpravlja. Podobno se je zgodilo tudi pri poskusu Ministrstva za notranje zadeve, da bi preprečilo zlorabe, ki se jih v zvezi s pridobitvijo dovoljenja za prebivanje poslužujejo posamezniki na način, da koristijo naš izobraževalni sistem. Verjamem, da se bo ob tem odprla širša razprava.

V Poslanski skupini Desus bomo potrdili pripravljene amandmaje koalicije, ravno tako podpiramo druge rešitve tega predloga zakona.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo mag. Bojana Muršič.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, ponovno za besedo in lep pozdrav vsem skupaj!

Pred nami je tretji vladni predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih, bistveno obsežnejši, tako po členih kot tudi po vsebini. Seveda pa razlog sprejema te novele ponovno tiči v prenosu direktiv Evropske unije v nacionalni pravni red. Direktivi se nanašata na pogoje za vstop in bivanje državljanov tretjih držav zaradi zaposlitve sezonskih delavcev in na pogoje za vstop in prebivanja državljanov tretjih držav v okviru premestitve znotraj podjetij. Na podlagi teh dveh direktiv se na novo ureja izdaja enotnega dovoljenja za prebivanje in delo za opravljanje sezonskih del. S soglasjem organa, pristojnega za zaposlovanje, se dovoljenje izda, ko je predvideno opravljanje sezonskega dela daljše od 90 dni. Za sezonska dela, katera bodo opravljena prej kot v 90 dneh, pa organ izda soglasje za sezonsko delo.

Z drugo direktivo pa so določeni pogoji za izdajo oziroma podaljšanje enotnega dovoljenja za osebe, premeščene znotraj gospodarskih družb s sedežem v tretji državi. Ob tem pa so določeni tudi pogoji, kdaj se šteje za kratkotrajno in kdaj za dolgotrajno premestitev osebe znotraj teh gospodarskih družb. Je pa ta predlog novele Zakona o tujcih prav tako zaradi prenosa navedenih direktiv vsebinsko povezan z novelo Zakona o zaposlovanju in samozaposlovanju in delu tujcev, katerega bomo danes obravnavali pri naslednji točki dnevnega reda. V noveli zakona se na novo določajo tudi pogoji vstopa in prebivanja državljanov Evropske unije in njihovih družinskih članov. Predlagatelj, torej Vlada, navaja, da je to zaveza Republike Slovenije, ki izhaja tudi iz odgovora na uvedbo sistema EU Pilot zaradi domnevno nepopolnega prenosa evropske zakonodaje v nacionalni pravni red. Na novo pa se ureja izdaja potrdila o prijavi prebivanja za državljane Evropske unije. Spremenjeno je poimenovanje dovoljenja za stalno prebivanje za državljane Evropske unije in dovoljenja začasno prebivanje za družinskega člana.

Morda bi izpostavila še, da se s to novelo ureja izdaja potrdila o prijavi prebivanja za otroke državljanov Evropske unije, rojene v Republiki Sloveniji.

Seveda pa je bilo tudi na to novelo zakona danih nekaj pripomb tako s strani naše Zakonodajno-pravne službe kot tudi s strani nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo s tujci oziroma zakonodajo s področja tujcev. Z amandmaji smo nekaj teh odprtih vprašanj že odpravili na matičnem delovnem telesu. Ostali pa sta še dve dilemi, ki se nanašata na vključevanje tujcev v izobraževalne programe in priznavanje pogojev in upoštevanja časovne

komponente za priznavanje pravice do združitve družine.

Socialni demokrati bomo oba amandmaja koalicije k 13. in 18. členu ter tudi Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih sprejeli. Hvala.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo o členih in vloženih amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženih amandmajev z dne 16. 10. 2017. V razpravo dajem 13. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD in amandma Poslanske skupine Levica.

Želi kdo razpravljati? Prosim za prijavo. Besedo ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Lep pozdrav vsem skupaj! Hvala za besedo.

Priznam, da sem malo besen in bi skoraj zahteval postopkovno, da predsedujoči prekine sejo, ampak v bistvu kriv sem jaz in moj strokovec, da sem pozabil, prepozno prišel na branje stališča. Pa mogoče kdo to posluša, v parlamentu najavimo čas, ki ga bomo porabili za točke, na predhodnih točkah je bilo najavljenih osem ur časa, običajno se izkoristi dve tretjini časa, sredi sestankov v mestu sem tekkel sem. Zakaj? Očitno, ker ste že vsi na poti, kdo se bo v Hočah slikal v prvi vrsti, pa kdo bo na VIP-loži sedel v Mariboru, pa kdo se bo šel predvolitve. Ampak seveda volivci bodo, žal, na to pozabili pa bodo volili spet sorodne nedelavce. Zato bom izkoristil čas, ki ga imam, in bom enkrat za spremembo bral. Najprej bom prebral stališče, ker mi to poslovnik omogoča. Upam pa, Milan, ker si tudi podpredsednik SMC, da boš povzdignil tvoj glas, kot rečeš, na Facebooku.

Stališče. Spremembe in dopolnitve Zakona o tujcih so v pretežnem delu povezane s spremembami Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev, ki je naslednja točka te seje. Že v tem delu je zakon problematičen, saj se v obeh primerih jasno kaže dejstvo, da vlada ne misli narediti konec izkoriščevalskih praks delodajalcev. Čeprav je v Sloveniji izkoriščanje delavcev, tako domačih kot tujih, praktično že preraslo v poslovni model, kršitve pa so vedno huje, to očitno ni dovolj, da bi vlada in koalicija temu naredili konec. Ne le, da teh praks ne želi izkoreniniti, izkoriščevalskem delodajalcem, ki kršijo pravice delavcev, celo poenostavlja postopke, nižja kriterije in nižja kazni. Razkritih zgodb o tujih delavcih, ki so novodobni sužnji, brez osnovnih pravic in dostojanstva, očitno še nimamo dovolj. Žrtve zgrešene zakonodaje, ki dopušča to, pa niso le tuji delavci, ampak tudi tisti, ki so se k nam zatekli v begu pred vojno in precej gotovo smrtjo. Še preden je Ustavno sodišče odločilo o morebitni protiustavnosti prejšnje novele zakona, je vlada pripravila že novo, moja someščanka, žal, žal glede take zakonodaje, in tudi tokrat želite omejiti pravice oseb z

mednarodno zaščito, na primer, karseda omejiti možnosti združitve z družino. S sprejetimi koalicijskimi amandmaji pa želite še ukiniti možnost pridobitve dovoljenja začasno prebivanje vseh tujih učencev in dijakov – to je bilo preden ste ukrali naše amandmaje, hvala vam za to – z argumentom, da se ta možnost sistemsko izkorišča, se vlada ni trudi z iskanjem varovalke, ki bi to preprečila. Raje kot to, ste se v vašem prvotnem predlogu odločili, da to možnost preprosto ukinete, tudi za tiste učence in dijake, ki so na izmenjavi. Politika vsesplošnega kršenja pravic, poniževanja ranljivih in poglobljanja stiske, v kateri so se znašli, se torej nadaljuje.

In kot ponavadi, bomo zopet pričali dvoletnosti te vlade in koalicije. Zakaj? Zaključili smo prvi krog obravnave sprememb proračuna za 2018, ki največ, 40 milijonov evrov, jemlje za socialno pomoč in varstvene dodatke. Na redni seji bomo najprej obravnavali vladne in koalicijske predloge, ki jih obravnavamo sedaj, ki kršijo pravice bežečih pred vojno, olajšujejo postopke za delodajalce, ki se okoriščajo na račun kršenja pravic tujih delavcev in krajšajo kazenske postopke na račun materialno šibkejših. Po vsem tem pa boste čez teden dni, čeprav bi lahko to sejo, Milan, že do četrtega končali, če bo šla takoj naprej, celotna vlada in koalicija obrnili ploščo. Naslednji torek bomo obravnavali kaj, Poročila Varuha človekovih pravic. Varuhinja med drugim opozarja, navajam, »na sovražnost, diskriminacijo in kršitve pravic, s katerimi se srečujejo begunci in tujci, na vse hujše kršitve pravic delavcev, tako domačih kot tujih, na neplačevanje plač in prispevkov za socialno varnost, prekarnost zaposlovanja, napotitev na delo v tujino, nasilje na delovnem mestu,« čeprav je na odboru gospa, ki ima isti priimek kot jaz in vodi Inšpektorat za delo, rekla, da imamo vse podatke, »na vse hujše poseg v človekovo dostojanstvo, ki ga povzročata revščina in pomanjkanje osnovnih dobrin«. Z vsemi temi opozorili se boste strinjali tako vlada kot koalicija, pohvalili bomo, kako so pripravili lepo poročilo, kako je pregledno, kako je, žal, vedno debelejša. Strinjali se boste kljub temu, da se zaradi protisocialne politike, ki jo vodita in protisocialne zakonodaje, ki jo sprejemata ta vlada in koalicija, pogosto s podporo SDS, ti problemi le še poglobljali. Od visoke gospodarske rasti ima korist le peščica bogatih v tej družbi in državi. Revščina medtem še vedno klesti ne le po brezposelnih, klesti tudi po zaposlenih. In odraz vsega pomembnega je tudi zakon o tujcih, zakon o tujcih je predvsem in vedno zakon o nas. Zakon, po vsebini katerega najlažje prepoznaš, kakšna družba smo.

V Levici se zavzemamo za korenite družbene spremembe in zaradi tega zakona o tujcih, ki pogloblja stiske tujih delavcev in beguncev ne bomo podprli. Zakaj? Tudi zato ne, ker to, kar si želite sedaj tujcem, bo postalo kmalu veljavno za večino nas. In že danes se ob

takšnih vaših politikah številne državljanke in državljani v Sloveniji počutijo kot tujci. Hvala za besedo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (PS NSI): Tudi jaz sem zamudil na stališče, ampak sem bil tukaj v parlamentu za razliko od kolega, pa tudi nisem uspel priti pravočasno. Bom tudi jaz izkoristil to, da bom prebral stališče in potem še nekaj rekel o amandmajih, ker imam 10 minut.

V Novi Sloveniji smo bili predlogu novele Zakona o tujcih v prvi obravnavi naklonjeni, saj je glede združitve družine tujca, ki ima v naši državi priznano subsidiarno zaščito, prinašal rahlo zaostrovanje pogojev. Tujec bi moral pred združitvijo družine v Sloveniji živeti najmanj eno leto in bi moral izkazati, da ima sredstva za preživljanje družinskih članov. Takšnemu predlogu bi lahko pritrdili, žal pa tega ne moremo reči danes, ker besedilo do polnega predloga glede pravice do združitve družine s sprejemom amandmajev ohranja veljavno ureditev. Pogoj zahtevanega enoletnega prebivanja v Sloveniji pred združitvijo je odpravljen, prav tako pogoj zagotavljanja sredstev za njihovo preživljanje. Ponovno je uvedena možnost vložitve vloge za združitve družine v roku 90 dni od priznanja pravice do združitve, s tem pa so pogoji za združitve zelo širokogrudni. V Novi Sloveniji poudarjamo tudi, da zakon še vedno ohranja vse izjeme o tem, kdo se lahko šteje za družinskega člana osebe s priznano subsidiarno zaščito. Tako imajo pravico do združitve še vedno tudi drugi sorodniki, če posebne okoliščine govorijo v prid združitve družine, te so podane, kadar obstaja življenjska skupnost med drugimi sorodniki, ki zaradi specifičnih dejanskih okoliščin v bistvenem podobna primarni družini oziroma ima enako funkcijo, kot jo imajo primarno družine, kar pomeni predvsem pristne družinske vezi med družinskimi člani: fizično skrb, varstvo, zaščito, čustveno podporo in finančno odvisnost. Konkretno to pomeni, da v našo državo z tujcem s subsidiarno zaščito lahko pridejo tudi osebe, ki z njimi niti niso v sorodu. Le kako bi lahko označili tujce, pri katerem je njegova življenjska skupnost v bistvenem podobna primarni družini. V bistvu bi lahko rekli, da gre za tako široko poimenovanje družinskih oziroma podobnih vezi, ki v Evropi ne more obveljati. Medtem ko druge države članice EU zaostrejuje pogoje za združevanje družine, naša država še vedno ne naredi tega koraka, da bi to pravico omogočila le najožjim družinskim članom. Takšna širokogrudnost namreč pomeni tudi več sredstev v breme državnega proračuna, ki mora takšnim osebam omogočiti vse druge pravice, zdravstveno varstvo, socialno varstvo, izobraževanje in zaposlovanje. Glede vseh omenjenih pravic so namreč ti tujci izenačeni z državljani Republike Slovenije.

V Novi Sloveniji bomo, glede na navedeno, predlogu novele nasprotovali.

Pa bom nadaljeval. Pred desetimi in več leti, ko smo hoteli iti v šoping čez mejo, smo morali na meji pokazati, da imamo denar, da ne gremo krast. To se zahtevali na meji tujci. V praksi verjetno nima država analize, koliko je že do sedaj teh tujcev v Sloveniji, predvsem iz bivših bratskih republik, ki imajo vse bonitete, ki so prišli kot družinski člani. Ko govorimo, kakšne ugodnosti ima romska skupnost pri socialnih prejemkih in tako naprej – tisti, ki na bankah izplačujejo to, pravijo, da to ne pomeni nič v primerjavi s tujci, ki so prišli v Slovenijo kot družinski člani. Da je teh bistveno več. Ali ima kdo podatek, koliko tega je, preden gremo sprejemati tako zakonodajo? Po drugi strani, ko govorimo, da je meja revščine pri nas 600 evrov na mesec prihodkov, imamo pa nekaj 100 tisoč Slovencev. Tukaj se, kolega Trček, z vami in z vašo poslansko ne morem strinjati, če za socialo damo že sedaj milijardo, vi ste pa takrat, ko smo govorili o migrantih, izjavili, da bi jih morali v Slovenijo spustiti 200 tisoč. 200 tisoč krat 300 evrov na mesec. Koliko je to? S tem, da ne poskrbimo za naše, ki živijo pod pragom revščine. Danes smo poslušali tukaj glede proračuna s strani nepovezanih poslancev, preberite si tudi mnenje Fiskalnega sveta glede na proračun. Jaz bi pričakoval, da Fiskalni svet pove svoje že pri proračunu ali s tem, ko imamo gospodarsko rast, milijardo več prihodkov v državni proračun, kam bomo ta denar deli. Mislim, da se take politike mi ne moremo iti, čeprav hočemo biti širokogrudni do tujcev iz bivših bratskih republik, to že nekako gre, ampak če pa s tem privabljam migrantne, da bo še Slovenija postala ciljna država, ker jim nudimo vse, pri tem pa ne poskrbimo za domače, ki živijo pod pragom revščine. Zdaj smo podelili miloščine tistim, ki imajo za polno delovno dobo pod 500 evrov penzije, rekli smo, da je minimum 500, to se pravi za 40 let delovne dobe in doseženo starost polno. Kaj je ta razlika? Miloščina. Ali s tem stimuliramo, da ljudje vplačujejo čim več v penzijski sklad? Ne. Ker vsi bodo imeli najmanj 500. Pa če še tako malo plačujejo. Ali bodo stimulirali nekega espeja, da bo čim več plačeval? Ne, minimalno. Saj je vseeno, bo dobil 500 evrov. Ali je teh 500 evrov dovolj? Ni za preživetje, je pod pragom revščine. Kaj pa invalidi, tisti, ki so invalidi tretje kategorije? Ne dobijo zaposlitev, dobijo 250 evrov na mesec, pa še zato, ker so invalidi, niso zaposljivi, nihče jih noče zaposliti. Kaj pa tisti? Mi se gremo ne vem kakšno širokogrudnost. Mislim, da se moramo najprej doma prešteti. Za tiste tujce ima pa Slavko Avsenik lepo pesem Ne išči sreče drugod, kot le doma.

Amandma, ki ga je dala Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, s katerim predlaga, da se pravica do združitve družine veže na priznan status subsidiarne zaščite za čas petih let, bomo v Poslanski skupini Nove Slovenije podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Očitno je še interes za razpravo. Prosim, da se prijavite.

Besedo ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Gospod Lah že zapušča dvorano, zato mu bom za slovo rekel: »Nekdo lahko izstopi iz SDS, SDS malo težje izstopi iz njega!« Ampak dajmo biti resni.

Nadaljeval bom pa takole, glejte, jaz lahko ostanem zadnji kurc v tej Evropi, ki ne bo pristajal na tovrstne populizme, pa bom zadnji kurc v tej Evropi, ki ne bo pristajal na tovrstne populizme. Kdo je uničil to družbo in državo, gospoda? Številni vi, ki tu visite že 20 in več let! A veste, meni pa mojim pravite, ja kaj vi, Levica, vi nič ne veste, vi nikoli niste delali. Kaj sta pa Janša pa Pahor delala cel lajf? Svaljkala sta se po politiki in v 25 letih pod krinko parlamentarne demokracije vzpostavila pajdaško-pleniški fevdalizem. To je to, kar se je v dveh letih naučil celo SMC reči: »Iz naših kvot.« Ali pa, kaj reče tisti gospod v Državnih gozdovih iz Desus: »Končno je čas, da jaz pridem v nebesa.« Vi ste uničili to družbo! Zaradi vas ima moja mati zdaj 500 evrov penzije, pa še ogromno drugih! Zaradi vas ljudje, če ne delajo v energetiki, nimajo jurja plače, ne zaradi tujcev! Tujci so takrat res namignili gospodu Peterletu, naj gre v denacionalizacijo in vračanje, ki si je Nemčija ni mogla privoščiti, ker ni bila tako bogata. O tem je, če me spomin ne moti, ustavni sodnik Šinkovec leta 1996, 1997 govoril. Niso tujci uničili SDH, uničil ga je Demos, ker je to odgovarjalo tudi Murglam, kot bi vi rekli, spoštovana gospoda. In število teh tujcev, o katerih zdaj govorite, ki naj bi preplavili Slovenijo, je v realnosti takšno, kot je število tovrstnih tujcev, ki jih je dobila povprečna avstrijska občina velikosti Mirne Peči, iz katere je gospod Lah, ko je 90 tisoč tujcev beguncev prišlo v Avstrijo v zadnjem valu.

Če se resno pogovarjamo, gospa Ljudmila Novak je rekla po obisku Avstrije z menoj, da je Slovenija takoj sposobna sprejeti 5 do 6 tisoč tujcev, ampak to je seveda ta dvolična politika, enkrat paše – ne paše. Hanžek je rekel – kaj je rekel? Gospa Anja Bah Žibert vedno reče, Slovenija bo vedno poskrbela za vse pomoči potrebne, gor in dol. Ne moremo tega narediti! Vseh pomoči potrebnih na svetu je sedaj 66 milijonov. Ne moremo jih preskrbeti! In ko gre za družine, da se ne bom javljal, razen če ne bo Vinko imel preveč dela in dneva, navsezadnje ste, gospod Mahnič in gospod Vinko in gospod Grims, diplomirani družboslovci, tudi dr. Brglez. V družboslovju obstaja nekaj kar imenujemo družboslovni eksperiment. Jaz predlagam, da se poslanke in poslanci SDS za pet let odredete videvanja vaše družine. Ja, hah, Žan, enkrat boš imel otroke, pa boš malo manj bluzil, kot bluziš sedaj, pa bomo se potem pogovarjali. Ko je šlo za otroke Janeza Janše,

pa prepuščam tretji veji oblasti, ali je bil po krivdi ali ne v zaporu, je bil teater ...

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: A je možno malo na temo?

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): ... ko gre za koga drugega, pa ni teatra. Dragi moji, vedete se protiustavno. In ja, bom zadnji kurc, ki bo v Evropi tulil proti tem. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za notranje zadeve mag. Vesna Györkös Žnidar.

MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR: Spoštovani predsednik, najlepša hvala za besedo. Spoštovani poslanke, poslanci!

Glede na to, da sem v tem trenutku prvič pri besedi, bi želela poudariti, da ta novela Zakona o tujcih prinaša pomembne olajšave za zaposlitev sezonskih delavcev in premeščanje znotraj povezanih gospodarskih družb. Te spremembe dejansko omogočajo gospodarskim družbam, da bodo lahko dobro izkoristile svoje človeške vire, saj pravzaprav odpravljajo s strani gospodarstva zaznane administrativne ovire, ob tem pa se spoštuje tako pravica delavcev kot tudi delodajalcev.

Rada bi na tem mestu tudi še opozorila na nove določbe, ki jih je Vlada na predlog Ministrstva za notranje zadeve zapisala pod to novelo Zakona o tujcih, in so na nas bile naslovljene bodisi kot pobuda Varuha človekovih pravic bodisi nekaterih nevladnih organizacij, ki delujejo na področju migracij. S predlogom zakona se osebam, ki jim je prenehal status mednarodne zaščite na podlagi zakona, ki ureja mednarodno zaščito, omogoča, da zaprosijo za izdajo dovoljenja za začasno ali stalno prebivanje in tako nadaljujejo življenje v Republiki Sloveniji. S predlogom zakona se osebam, ki imajo priznan status subsidiarne zaščite in ki niso vložile prošnje za podaljšanje te zaščite ali zahtevka za uvedbo ponovnega postopka v skladu z določbami zakona, ki ureja mednarodno zaščito, omogoča, da pred potekom subsidiarne zaščite pri pristojnem organu v Sloveniji vložijo prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno ali stalno prebivanje. Prav tako se uvaja pomembna novost, in sicer da se ureja status dlje časa nezakonito prebivajočih oseb, katerim je Slovenija dolgotrajno tolerirala nezakonito bivanje v Republiki Sloveniji. Prav tako se dopolnjuje določba, ki določa naknadno pridobitev statusa rezidenta za daljši čas, v katere se vključuje priznavanje bivanja osebam, ki so bile izbrisane in so pridobile dopolnilno ali posebno odločbo z retroaktivnim priznanim statusom v Sloveniji. V predlogu zakona se zagotavljanje zadostnih sredstev za preživljanje v primerih združevanja za družino usklajuje z določili Zakona o socialno-varstvenih prejemkih, kar je izjemnega pomena. Bolj natančno se

ureja tudi zdravstveno varstvo mladoletnih tujcev.

To priložnost želim tudi izkoristiti glede na to, da je predlog zakona vsebinsko povezan z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev, ter zaradi potrebe po sočasni objavi, predlaga Vlada, da se zakona sprejmeta sočasno. Prav tako Vlada predlaga, da Državni zbor pripravi uradno prečiščeno besedilo Zakona o tujcih. Prav tako predlagamo, da se na podlagi prvega odstavka 138. člena Poslovnika na isti seji opravi tudi tretja obravnava tega zakona, če Državni zbor k temu predlogu ne bo sprejel amandmajev k več kot desetini členov dopolnjenega predloga zakona.

Kar se tiče razprave, ki je bila že opravljena v zvezi z amandmaji, morda na začetku samo pojasnilo glede izvajanja poslanca Laha, da bo morda razprava bolj osredotočena. Namreč iz tega izvajanja smo nekako zaznali, da je bilo izraženo nasprotovanje noveli iz razloga, ki tiči v določbah v že obstoječem zakonu, ki pa je bilo po drugi strani definirano z odločbo Ustavnega sodišča, ki se je izreklo, kaj pravzaprav družina je oziroma povedalo, kakšna je definicija družine za vse tujce. Mislim, da je to treba razjasniti, da se bomo razumeli.

Glede 13. člena predloga zakona, ki se nanaša na spremembo 44. člena, torej dovoljenje za prebivanje z razlogom študija. S predlaganim amandmajem k 13. členu se spreminja besedilo 44. člena zakona, kot je bilo sicer sprejeto s tem amandmajem, ki je bil sprejet na matičnem odboru, kjer smo tudi pojasnjevali naša stališča, je bila sedanja določba 44. člena v okviru pojma »druge oblike izobraževanja«, katerega interpretacija zajema tudi osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje, spremenjena tako, da onemogoča tujcem sistemsko zlorabo v primeru, ko ne izpolnjujejo pogojev bodisi za izdajo dovoljenj za začasno prebivanje zaradi združitve družine bodisi zaradi neizpolnjevanja pogoja enoletnega prehodnega bivanja tujcev v Sloveniji pred združitvijo ali zaradi neizpolnjevanja pogoja zadostnih sredstev za preživljanje. Že na odboru smo opozorili, da se nam taki obidi zakona oziroma zlorabe dogajajo, to jasno potrjuje statistika, saj se v obdobju po 1. 1. 2015, ko se je začela uporabljati določba spremenjenega 47. člena, ki določa enoletno prehodno prebivanje tujca, preden se mu dovoli združitev družine, ki je bila vnesena pravzaprav na predlog Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, pojavilo povečano število vlog za izdajo samostojnega prvega dovoljenja za začasno prebivanje iz razloga študija za otroke v starosti 5 do 19 let. V obdobju med 1. 1. 2012 do 31. 12. 2014 otrokom od starosti 5 do 9 let ni bilo izdano nič dovoljenj za prebivanje na podlagi 44. člena, v starosti od 10 do 14 let pa samo 4 dovoljenja. Od 1. 1. 2015 do 31. 8. 2015 pa je bilo otrokom med 5. in 9. letom izdanih 127 dovoljenj zaradi študija, otrokom med 10. in 14.

letom pa 132. Torej v obdobju osmih mesecev je bilo izdanih kar 259 takšnih dovoljenj. Takšno povečanje je vsekakor pokazatelj sistemske zlorabe s strani tujcev, ki ne izpolnjujejo pogojev za izdajo dovoljenja za združitev družine na podlagi 47. člena zakona. Na to smo bili opozorjeni tudi v Državnem svetu. Prav tako smo bili s strani nekaterih upravnih enot v zadnjem letu opozorjeni na večje število primerov, ko tujec oziroma vlagatelj vloge ne izpolnjuje pogoja zadostnih sredstev za preživljanje za združitev družine, zaradi česar se potem za otroke vlaga vloga za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje iz razloga študija, kjer kot dokaz o zadostnih sredstev zadostuje pisna izjava staršev oziroma zakonitega zastopnika o tem, da bodo svojega otroka v času študija preživljali. Omejitev, ki jo je potrdilo matično delovno telo v amandmaju, ki je bil izglasovan, in kot smo tudi že pojasnili, je v skladu tudi z določbami EU direktive, v skladu s katero osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje ni zajeto v obsegu direktive, razen program izmenjave učencev v okviru srednješolskega izobraževanja, ki v predlogu zakona ostajajo.

Skratka, stališče, kakršno je bilo pravkar podano, temelji na dolžnosti prognosticiranja skozi analize, upoštevanje tveganj za prihodnost, da dejansko gremo proti vzpostavljanju sistema za obvladovanje situacije, na kar pač je Ministrstvo za notranje zadeve dolžno opozoriti. Tukaj gre dejansko za tisto iskanje varovalk, ki pač sodi v ta kontekst, ob dejstvu, da seveda je problem takšne narave, da presega pravzaprav samo domet Ministrstva za notranje zadeve in posega tudi na področje zdravstva, sociale, šolstva in teh resorjev, ki pač morajo pri teh situacijah sodelovati.

Glede na razloge, ki sem jih pravkar navedla in zaradi katerih je bilo besedilo 44. člena z amandmajem matičnega odbora spremenjeno, je pač jasno, da nas iz vsebinskih razlogov in utemeljitev novo besedilo amandmaja ne prepriča.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prosim za prijavo. Besedo ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Poslušam tole. Glejte, koliko je pri nas? Pri nas je starostna kohorta generacije malo čez 20 tisoč, če seštejem vse osnovnošolce pa ljudi, ki so na faksu, gor in dol, koliko ljudi imamo v izobraževalnem sistemu. Milan zmaga je z glavo. Dajmo reči 350 tisoč. Na 350 tisoč ljudi v izobraževalnem sistemu je problem 200 ljudi, pod katerim nam ministrica ne pove, koliko je kršilo, koliko jih je zlorabilo ali zlorabljalo nekaj. Tudi če je kdo od njih zlorabljal, zakaj je zlorabljal? Veste, zelo rado se govori o zlorabah. Že večkrat sem tukaj govoril, enkrat sem šel gledat angleške podatke oziroma podatke Združenega kraljestva za zlorabe socialnih transferjev in je bilo ogromno prijav. Tudi tam

imajo dobre sosede in so ugotovili, da je bilo od 300 tisoč prijav 0,4 % zlorab. Dajmo se potem realno pogovarjati, koliko je teh zlorab. Zdaj očitno je prevladujoča politika te države, pa bom jaz citiral Ivico Šerfezija: »Žena naj bo doma, čakaj naj na moža.« Mi se bomo lepo zazidal in bomo šli v smeri čim večjih runklov. In s tem bodo naše penzije brez tujcev, naše plače z načinom, da bomo vse prodali še tujcem pa po partijskih linijah tistim, ki iz enega evra ne znajo še pol narediti, kaj šele 1,2, še slabše. Smo starajoča se družba. Morali bi resno razmišljati o neki, ja, resni migrantski politiki, ker to, kar pravi gospa Ljudmila: »Ja vsaki mladi družini dajmo zastavo.« Jaz sem imel otroka na faksu, zdi se mi, Milan, ti si ga tudi imel, takrat sva verjetno kaj drugega potrebovala kot slovensko zastavo. Navsezadnje, kaj mi hčerka srala po slovenski zastavi, gospoda? In to kar lapate tukaj, je grozno. In ta groza nas pelje v pekel.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Še kakšna razprava? Ne. Potem razpravo o 13. členu zaključujem.

V razpravo dajem 18. člen ter amandma Poslanske skupine SDS, amandma Poslanske skupine Levica in amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD.

Želi kdo razpravljati? Prosim za prijavo. Besedo ima gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik. Spoštovana gospa ministrica, kolegice in kolegi!

Tudi sam bom podprl amandma Slovenske demokratske stranke, ki podaljšuje združitev družine, potem ko lahko pridejo na najmanj pet let.

Zakaj menim, da je takšen amandma primeren? Zaradi tega, ker ne želimo, kot je bilo že prej rečeno, da Slovenija postane ciljna država. Tisti, ki smo spremljali volilno kampanjo za avstrijske volitve, ki so se zgodile v nedeljo, vemo, kakšna bo po vsej verjetnosti koalicija, skratka, Avstrijska ljudska stranka in svobodnjaki. Vemo kakšno je stališče ljudske stranke do migrantov, predvsem pa kakšno je stališče svobodnjakov. Ne moremo si privoščiti zdaj, ko bo Avstrija tista, ki bo zaostrovala pogoje, Sebastian Kurz, bodoči kancler, je že kot zunanji minister večkrat dejal, da je treba spremeniti tako zakone, ki se tičejo pravic in pogojev do bivanja v Avstriji, v tem primeru tudi združevanje družin, in nenazadnje, kar je zagotovo tudi zelo pomembno in se tukaj še nismo pogovarjali, pa je, da bodo odprli debato tudi o zaostrovanju socialnih prejemkov in socialnih transferjev, ki jih dobijo osebe, ki so, recimo, v zadnjih dveh letih prišle v tistem migrantskem valu najprej čez Madžarsko, potem pa čez Slovenijo v Avstrijo. Slovenija si ne more privoščiti, da bi v času, ko vse države dejansko zaostčujejo azilno zakonodajo, da bi pa Slovenija tukaj šla v kontra smer in postala bodisi ciljna država bodisi država, ki bi jo tisti, ki tukaj

prebivajo, predvsem izkoriščali kot socialno državo.

Ne strinjam se s tem, da imajo tujci enake pogoje in pa enake pravice kot pa državljanke in državljani v Republiki Sloveniji. Večkrat slišim, gospod Trček reče, njegov brat na 600 evrov plače, moja mama tudi za 40 let delovne dobe na 500 evrih, še manj, dokler ni bilo tega zakona, ki je bil spremenjen, jaz bi predvsem takšne ljudi in sprašujem se, veste pri nas je predvsem velik problem, da je zelo majhna razlika med minimalno plačo in pa socialnimi transferji in ljudje s preprosto logiko rečejo, najbolje je, namesto iti delat za minimalno plačo, biti na socialnih transferjih, zraven nekaj še na črno narediti, kar je tudi velik problem, in seveda se pride čez minimalno plačo. In sprašujem, se kako bo potem v teh primerih, ko bodo ljudje imeli pravico, da s seboj pripeljejo še družino. Ne, ne gre za to, da bi jaz šel nekaj in šele čez pet let, kot mi je dejal gospod poslanski kolega dr. Trček, da naj gremo, mislim, da je tudi na Facebook napisal, poslanci SDS v tujino za pet let in šele čez pet let vidimo družino. To ni isto, nihče ni nikoli in tudi iz Slovenske demokratske stranke nismo nikoli nasprotovali temu. Večkrat smo Slovenijo kot svetel primer izpostavili, ko je bila vojna v bivši Jugoslaviji, ko so prišli res tisti pravi begunci, ko je prišlo tudi do združitve družin. Nihče ni temu nasprotoval. Še danes nismo proti temu. Ampak smo pa proti temu, da pa ljudje, ki trenutno prihajajo oziroma so prihajali v migrantskem valu čez Slovenijo, da imajo pravico, da potem pride še do združitve družine in da dobimo še ne vem koliko ljudi. Mi enostavno nimamo financ, da bi lahko za te ljudi poskrbeli. Izračuni so bili, da z denarjem, ki ga Evropska unija tukaj nameni v povprečju za enega migranta, lahko osmim pomaga v državah, kjer so konflikti. Namesto, da ljudi stimuliramo z našo zakonodajo, da gredo na pot, da želijo biti del tega evropskega welfare, države blaginje, socialne države, kaj jaz vem kaj še vse, predvsem socialne države, ker žal nimamo in nismo država blaginje. Dajmo s tem denarjem raje pomagati ljudem dol. Ja, smo bili zraven, ko se je rušilo njihove režime, pustimo, kakšni so bili, velika krivda je na nas, lahko se samo posipamo s pepelom, Evropska unija, ko se je tolklo po Iraku, ko se je tolklo po Libiji, vemo, s kakšnimi razlogi. Ampak če se strinjamo, da je ljudem potrebno pomagati, ne delajmo si tega problema, da sedaj ta problem rešujemo na evropskih tleh. Dajmo ga rešiti tam, kjer ga je Evropa tudi v veliki meri sama povzročila. Se pravi, v državah, kjer je kriza, v državah, kjer je izvor teh konfliktov. S tem denarjem, ki ga Evropski uniji namenimo za te ljudi, za migrante, pa recimo, da je begunec, če je bil relociran iz Turčije v Evropo, ker Turčija je bila prva varna država, sam ne podpiram tega dogovora, ki se ga je sklenilo s turškim predsednikom Erdoganom, vidimo, milijarde in milijarde se plačuje. In glavno vprašanje, ki se

nam zastavlja, je, kaj bo potem, ko bo tiste tri milijarde porabil, ki mu jih je Evropska unija plačala, da je zaprl vrata, upošteva dejstvo, da smo velikokrat govorili, da marsikdo te ljudi, begunce, ko govorimo o prvi varni državi, naprej migrante, uporablja tudi kot orožje v namene hibridnega vojskovanja. Vemo, kako se Turčija v zadnjem času čedalje bolj naslanja tudi na Rusijo, kakšna je geostrateška in geopolitična spremenjena pozicija na Bližnjem vzhodu. In jaz se ne bi zanašal, da bo dogovor, ki trenutno je v veljavi, še dolgo časa zdržal. In mi se moramo začeti pripravljati, kaj se bo zgodilo v primeru, da se zadeva ponovno odpre, kako to preprečiti. Eno je varovanje zunanjih meja, ampak, kar je pa bistveno, pa je, da moramo mi ljudi prepričati, da sploh ne krenejo na to pot s tem, da bomo sprejemali zakonodajo, ki nudi možnost prihoda, kasneje tudi socialnih transferov, to ne bomo naredili. Se pa strinjam, da tudi če se da več denarja, da se ga nameni za to, da se tem ljudem pomaga tam, kjer problem je, da problem rešujemo tam, kjer smo ga tudi sami, govorim seveda o Evropski uniji, povzročili, ne pa da ga selimo na evropska tla in potem tukaj rešujemo.

300 tisoč državljanek in državljanov imamo pod pragom revščine. Lahko rečete temu, da je populizem, jaz mislim pa, da je žal žalostna realnost, da imamo veliko svojih ljudi, za katere moramo poskrbeti, ne pa da se mačehovsko obnašamo do lastnih državljanek in državljanov samo zato, da bomo zadostili neki mednarodni skupnosti, kjer smo pa velikokrat še bolj papeški od papeža. In če naše sosednje države, Madžarska je to že storila, Avstrija bo to storila, v Italiji se tudi pripravljajo spremembe, kljub temu da se oni ukvarjajo predvsem sami s sabo zaradi volitev, zaradi notranjepolitične situacije, moramo tudi mi iti v takšne spremembe. In ena od takšnih sprememb je ta amandma, da res ne bo Slovenija postala ciljna država in pa država, kjer bodo prihajali ljudje, ki bodo izkoriščali naš socialni sistem.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ker je še interes za razpravo, dajem možnost za prijavo.

Besedo ima gospod Simon Zajc.

SIMON ZAJC (PS SMC): Hvala, gospod predsednik, za besedo.

Jaz se bom osredotočil le na amandma Poslanske skupine SDS. Za začetek bi rekel, da izgovor, da denar, porabljen v državah, iz katerih prihajajo ljudje ali begunci ali ti, ki potem kasneje dobijo subsidiarno zaščito, da je ta denar bolje porabljen tam in da je to izgovor za to, da mi danes pri sebi ničesar ne naredimo, jaz tega izgovora pač enostavno ne morem kupiti. Dokler Evropska unija ali Evropa širše tega ne počne zares, to za nas ne more biti izgovor za to, da jim to pravico odrekamo. Enostavno dokler tega ne bomo počeli, ko bomo pa to počeli, ko bomo pa lahko pokazali, poglejte, tam pa tam smo to in to naredili, ta sistem smo ponovno vzpostavili, tam lahko ljudje živijo, potem pa lahko rečemo,

okej, zdaj pa tisti naš izgovor pa mogoče pije vodo. Do takrat pa se mi zdi to nekorektno, da na ta način kupčkamo, aha, če bi jim tam dali, bi bilo petkrat bolj vsak evro izkoriščen, kot če jim tukaj priznamo subsidiarno zaščito. Zato ta izgovor zame ni sprejemljiv.

Zdaj pa, če grem na 5 let ali 1 leto. Se pravi oseba, ki ima subsidiarno zaščito, seveda država Slovenija ugotovi, zakaj oziroma če so razlogi za to izpolnjeni. Torej ali osebi grozi, če jo vrnemo v izvorno državo, zaradi ne vem ali iz spolne usmerjenosti ali političnega prepričanja in tako naprej, da se jo bo mučilo ali mogoče tudi smrt in tako naprej. Ko dobi to zaščito, mora še eno leto počakati in če se ji takrat podaljša, dobi to pravico. Zdaj bi pa vi to na 5 let dali. Pa veste, kaj je 5 let za nekoga, ki mu že tako doma grozi, ali da ga ubijejo ali da ga mučijo, potem pa bo 5 let, da vsi njegovi otroci odrastejo brez njega, še čakal. Zakaj? Če po enem letu mi ugotovimo, da razlogi za to, da bi mu subsidiarno zaščito ukinili, ne obstaja, ampak obstajajo razlogi, da se mu jo še podaljša, ja pa po človeški plati moramo dopustiti to, da se ta oseba združi s svojo družino. Saj imamo vsi svoje družine, vemo, kako to je. Nekomu bi jo priznali, drugim pa ne. Mislim, da po tej človeški plati že, za mene osebno, tega amandmaja ne gre podpreti. Seveda potem, ko razlogi za to zaščito prenehajo, se vsem prekine, vsi morajo potem zapustiti Slovenijo. Se pravi ne gre tako, da bojo zdaj potem kar tukaj ostali. Dokler so razlogi za subsidiarno zaščito, po enem letu, se mi zdi, najmanj človeško, da jim dovolimo, da se združijo s svojo družino. Ne vidim v tem nič narobe, vidim pa problem v tem, da jim to podaljšamo na 5 let, da jim ne priznamo, ne privoščimo družinskega življenja, ki pa sebi ga. Govorimo pa o ljudeh, ki jih doma čaka mučenje in tako naprej, če jih vrnemo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Poslušam to razpravo in se bojim, da bodo s tako politiko kmalu tujci vsi naši otroci, vključno tudi z deco Žana Mahnič, ko in če jo bo imel. Poslušam to razpravo, spomnim se, gospod Mahnič nam je enkrat delal razliko in rekel, da eni verjamejo, da je nekaj nad nami, in drugi ne, in sem se spomnil tiste znane, slavne Jbove zgodbe iz Stare zaveze: tujci, preganjani, begunci, on jih skriva in v zameno da, ponudi lastna otroka, obe hčeri. Resni primerjalni teologi vidijo v tej zgodbi zelo znani začetek človekovih pravic. Jaz sicer k maši ne hodim, ampak z mojo najmlajšo hčerko beremo biblijske zgodbe resno, očitno dosti bolj kot tisti, ki se trkate po prsih, kakšni katoliki ste, kakšni kristjani ste, kako berete evangelij, bojda, pravi neka gospa. Zdaj skratka, ko mladi gospod ne počne, kaj počne, mimogrede, gospod Žan, Kurz je že omejil njegova stališča že v prvih izjavah,

ko se je nakazalo, da mogoče bo, kaj bo. Verjetno gospod študira resno obramboslovje. Direktor MI6 je rekel: »Migracije bodo problem te generacije, verjetno pa še naslednje.« Lahko se s temi migracijami resno ukvarjamo, ne na tak populističen način, kot se poskuša zdaj, ali pa jih prepuščamo v roke kriminala. In to je v bistvu tudi neka zadeva, na katero se pozablja.

Drugič, politika ni posipanje s pepelom. Me pa nekaj malo navdušuje vseeno v tem, kar je govoril gospod Žan. Verjetno ste za izstop iz Nata, ker če je Evropa to zakuhala, potem pa niste dosledni. In ste rekli, če je Evropa to zakuhala, potem na osnovi logike, jaz sem po osnovni izobrazbi naravoslovno-matematični tehnik, smer uporabna matematika, potem je izvor tega tukaj, če smo mi zakuhali. / oglašanje iz dvorane/ A ne, ni izvor tega tukaj, če je Evropa to zakuhala? Kdo je pa šel razsvetljevati Bližnji vzhod, če ne Američani, ker je dolar vezan za nafto? To ve že triletni otrok. Skratka, če se pogovarjamo že, dajmo se potem resno pogovarjati o nekih zadevah. In vi ste zelo mladi. Pa ne vem, ali ste kdaj vašega šefa vprašali, počakaj, Janez, zakaj pa moja in Trčkova mama imata tako nizko penzijo. Kaj pa si ti delal 25 let? Dajte ga vprašati. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Uroš Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Najlepša hvala za besedo. Lep pozdrav še z moje strani!

Najprej zelo na kratko. Ne sme in ne more biti vprašanje na eni strani, če bomo namenili tisto osnovno nujno potrebno beguncem, migrantom iz držav, kjer vlada vojna, kjer letijo bombe na vse strani. Na eni strani ne more biti dilema ali pomagati našim ljudem, torej državljanom Republike Slovenije zagotoviti to, kar potrebujejo, in to, kar so si skozi dolga leta dela zaslužili. Torej, na račun pomoči beguncem, migrantom ne smejo biti pod vprašaj postavljeni socialni transferji pokojnine, dostojne plače in tako dalje. To je dejstvo. Mislím, da tu umetno vprašanje med enim in drugim postavljati, je skrajno nekorektno.

Drugič, migrantski vali, migrantski pritisk, migrantski stampedo v takih dimenzijah, kot je danes, to je na žalost dejstvo. Zakaj je do tega prišlo? Jaz moram tukaj reči in gledam tu kolega Mahničič, niso stvari, s katerimi se jaz pogosto z njim strinjam, tukaj je pa ena stvar, s katero se z njim absolutno strinjam, to je potrebno v kali zatreti, torej tam na žariščih, tam, kjer je eskalirala vojna, kjer je prišel imperator ali kakorkoli to imenujemo, tisti, ki so prišli red delat v Libijo, v Sirijo, v Egipt in še kje, in kjer so dobro delujoče zdravstvene in druge sisteme, izobraževalne, podrlí, porušili, tam je potrebno vzpostaviti, ne bom rekel prvotno stanje, ampak umiriti zadeve in omogočiti ljudem pogoje za nemoteno, za dostojno življenje. In če se tam zadeva seveda reši, če bo interes velikih sil, ki

so pomagale to stvar zakuhati, potem lahko tudi, kot se je Žan izrazil, prepričamo ljudi, da ne bodo bežali iz svojih domov, iz svojih ognjišč po širnem svetu. Verjetno ni njim v interesu, da zapustijo svoje domove, da iščejo ne samo srečo ali prostor pod soncem, ampak da gredo v tujino zato, da si zagotovijo golo preživetje. In jaz iskreno upam, da na kakšnem srečanju, Žan, ko boš šel v tujino, bo srečanje Nato, kjer si član, da boš tudi to povedal. Da ni poanta za te svetovne vojaške inštitucije alianse, da pridejo na neko območje, da vzpostavijo po svojih željah neke interesne sfere, ampak tudi da tudi pomagajo tam, kjer je dejansko pomoč potrebna. Če ne bi bilo vpada, če ne bi bilo tako imenovane, sedaj se temu reče arabske pomladi, verjetno tudi tega vala beguncev, tega vala ljudi, ki iščejo, ne, še enkrat poudarjam, ne svoj prostor pod soncem, ampak mesto za normalno življenje, za preživetje, seveda tega ne bi bilo. In jaz iskreno upam, da se bo požar začel gasiti tam, kjer je izbruhnil, in da se ne bo na obronkih gasilo s kapljicami vode tega požara. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima ministrica za notranje zadeve mag. Vesna Györkös Žnidar. Izvolite.

MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR: Hvala za besedo, podpredsednik.

Kar se tiče 18. člena predloga zakona oziroma amandmaja oziroma spremembe 47.b člena, ki ureja združevanje družine oseb s priznano subsidiarno zaščito. Koalicijske stranke in Levica predlagajo, da se rok 90 dni za olajšanje pogoja za združitev družine veže na priznanje statusa subsidiarne zaščite in ne na priznanje pravice do združitve družine. V zvezi s tem bom podala nekaj kratkih pojasnil, o katerih smo že veliko govorili na odboru; pa vendarle. Združitev družine oseb s priznano subsidiarno zaščito je, kot rečeno, trenutno urejena v 47.b členu Zakona o tujcih. V prvem odstavku je določeno, da se tujcu, kateremu je v Republiki Sloveniji priznana subsidiarna zaščita za več kot eno leto, prizna pravica do združitve družine. Nadalje zakon določa, da se osebi s subsidiarno zaščito, priznana za eno leto, pravica do združitve družine prizna, ko je subsidiarna zaščita podaljšana skladno z zakonom, ki ureja mednarodno zaščito; kar dejansko pomeni, da se oseba s priznano subsidiarno zaščito za samo eno leto z družino ne more združevati takoj. Veljavni tretji odstavek pa določa, da se dovoljenje za začasno prebivanje družinskemu članu osebe s subsidiarno zaščito izda na prošnjo osebe s subsidiarno zaščito, ki mora prošnjo vložiti 90 dni od priznanja statusa subsidiarne zaščite, če želi uveljavljati olajšave glede pogoja za izdajo dovoljenja družinskemu članom, torej dokazovanje sredstev za preživljanje. Z amandmajem koalicijskih strank,

sprejetim na matičnem odboru, je bilo spremenjeno besedilo prvega stavka tretjega odstavka, kjer se dikcija »od priznanja statusa subsidiarne zaščite« zamenja z »od priznanja pravice do združitve družine«; to pa zato, da bi dikcija bila bolj jasna in bolj nedvoumna ter usklajena z besedilom prvega odstavka 47.b člena. Glede na navedeno Vlada meni, da bi bilo za samo izvajanje zakona bolje ohraniti besedilo, sprejeto na odboru, čemur potrjuje tudi Amnesty International v pismu, ki smo ga tudi mi prejeli. Tukaj pa moram še enkrat izraziti veliko zadovoljstvo, da je tudi Amnesty International ter tudi Pravno-informacijski center na odboru jasno povedal, da se zahvaljuje sodelovanju in da dejansko hvali sodelovanje z Ministrstvom za notranje zadeve pri pripravi tega zakona; za kar menim, da je izjemno pomembno, ker so nevladne organizacije pomemben dejavnik pri delu Ministrstva za notranje zadeve. Tudi zavestno vlagamo napore v to sodelovanje, ki je pomemben korektiv sicer imanentno togega državitvornega resorja. Zato je takšno javno izrekanje, pohvale tudi zelo pomembno.

Kar se pa tiče celotnega konteksta sprejemanja te novele, zelo pomembno je to, da tudi iz tega pisma izhaja, da je Amnesty International nekako premostil vse tiste skrbi, ki so bile izražene tudi na odboru. Jasno se je tudi tam povedalo, da jih je zaskrbelo, da bi lahko dikcija, kakršna je bila obravnavana, lahko pomenila kak dodaten korak oziroma odločanje, v katerem naj bi ministrstvo posebej priznavalo, ali ima nekdo pravico do združevanja. Skrbelo jih je, da se uvaja nek dodaten postopek. Iz pisma zelo jasno izhaja, da pri razlagi, ki so jo na seji podali predstavniki ministrstva; smo pa razumeli, da so imeli v mislih, da se to besedilo razume, kot da se prošnja za združitev vložijo na ministrstvu, in to 90 dni po tem, ko je priznana pravica do združitve. Priznanje pravice pa določa prvi odstavek, kot sem ravno povedala, dejansko berejo tako kot mi. Potem tudi v besedilu amandmaja jasno piše, da mi ne vidimo več težav in to razumemo kot popravek trenutno veljavne dikcije – 90 dni po priznanju statusa mednarodne zaščite. In tudi pišejo, da ta trenutno veljavna dikcija namreč ni bili čisto točna, ker imajo tisti, ki dobijo status subsidiarne zaščite le za eno leto, pravico do združevanja šele ob podaljšanju statusa. In tako šele ob podaljšanju lahko vložijo prošnjo za združevanje, ne pa v devetdesetih dneh po priznanju subsidiarne zaščite. Ker je bilo sedaj zelo jasno tudi na ta način povedano, da je bil namen teh sprememb, ki jih tudi mi podpiramo, torej amandma odbora, urediti tekst, da je pravno gledano tekst boljši, da ni nomotehnično zapisano tako, da bi kdorkoli lahko ta tekst bral na način, kakor da se ta pravica prizna samo tujcem, ki imajo priznano subsidiarno zaščito za več kot eno leto; in da potem osebe, ki se jim prizna za eno leto in morajo še dejansko biti podvrženi podaljšanju, da bi na kakršenkoli način izpadli iz te ureditve.

Opredelila se bom tudi do amandmaja SDS, ki predlaga, da se pravica do združitve družine veže na priznan status subsidiarne zaščite za čas petih let. Tukaj Vlada meni, da je priznanje pravice do združitve družine oseb s priznano mednarodno zaščito pet let od priznanja statusa nesorazmereno glede na ureditev tega koncepta v slovenskem pravnem redu.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Želi še kdo razpravljati?
Gospod Žan Mahnič, izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo.

Ni bil Nato tisti, ki je napadel Libijo, ni bil Nato tisti, ki je napadel Sirijo, niti ni bil Nato tisti, ki je napadel Irak. Res pa je, da je potem Nato prišel v marsikakšno državo izvajati najprej peacebuilding, potem pa peacekeeping operacije. Ne, nisem za izstop iz zveze Nato, ker ni Nato razbil teh držav, kvečjemu je Nato tisti, ki je kasneje prišel pomagat in tudi finančno graditi te države. Če pa obstaja koalicija držav pod vodstvom bodisi najprej Francije bodisi ZDA, ki posreduje v neki državi, pa to ni zveza Nato. Drugo je recimo, da je na eni strani zveza Nato, ki ni neposredno vpletena v boj proti Daesh oziroma Islamski državi, je pa koalicija voljnih držav pod vodstvom ZDA, ampak to ni enako zvezi Nato, četudi so nekatere države članice v eni in drugi organizaciji. Pa ne gre v koaliciji voljnih držav za organizacijo.

Strinjam se s tem v večji meri, kar je rekel gospod Zajc, kako zadeva deluje. Vprašajmo se, kako pa deluje premestitev v okviru teh kvot. Koliko ljudi je bilo premeščenih v primerjavi s tem, koliko se je govorilo? Ena stvar, ki jo Evropska unija počne, v zvezi z migracijami ne deluje. Ne ščiti zunanjih meja, ni bila sposobna relocirati migrantov, predvsem tudi, in jaz pravim hvala bogu, zaradi nasprotovanja višegrajskih držav. Namesto tega so potem grozili državam, ki so temu nasprotovale. In ne pomaga, kot bi morala, obnavljati sistemov v državah, ki so bili porušeni. Ampak Stranka modernega centra ima Violeto Bulc, ki je evropska komisarka, imate predsednika Vlade, imate ministrico za notranje zadeve, ki lahko takšne stvari vpraša, zakaj zadeve ne potekajo tako, kot bi morale.

Američani so pred mesecem dni začeli z novo kampanjo in vlaganjem denarja v to, da ljudje ostajajo na kriznih žariščih v varnih conah. Predsednik Trump je v govoru na zasedanju Združenih narodov dejal, da za denar, ki ga Američani namenijo za enega migranta, begunca v Združenih državah Amerike, oskrbijo 10 ljudi v državah izvora. In tudi sam večkrat rečete, gospod Zajc, migranti ali begunci. Ja, jaz sem za to, da pomagamo beguncem, ne v državah izvora, lahko tudi pri nas; ampak beguncem, ne migrantom. To pa so migranti. Nekateri poslanci smo bili dol na meji. Kakšni

konflikti so v Alžiriji, Maroku, Iranu, od koder so prihajali ljudje in se jih je čez mejo spuščalo brez kakršnihkoli zadržkov, še prstnih odtisov se jim ni pobralo. In ni bil samo direktor MI6, ki je rekel, da so migracije izziv naše generacije in tudi prihodnih generacij. To je na zaprti seji odbora dejal tudi direktor Sove, Slovenske obveščevalno-varnostne agencije, gospod Zoran Klemenčič. Ampak je tudi dejal, da bo ob takšnih številkah, kot se napovedujejo, problem nadzorovati osebe, ki prihajajo; pa smo jih sprejeli nekajkrat tisoč več čez našo mejo, kot je on takrat govoril. Pomoč v tistih državah, iz katerih ljudje bežijo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Želi še kdo razpravljati? Prosim za prijavo.

Gospod Simon Zajc, imate besedo.

SIMON ZAJC (PS SMC): Hvala.

Bom kratek, to bo bolj replika na gospoda Mahniča. V tem členu ne govorimo o migrantih, ampak govorimo o tujcih s subsidiarno zaščito. Tu pa je spet razlika. Gre za ljudi, ki sicer niso begunci, ampak jim doma lahko grozi tudi smrt. To moramo ločiti in ne bi želel metati v isti koš. Tukaj gre za ljudi, ki jim je priznana subsidiarna zaščita v tem členu; da bo jasno, o čem govorimo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Replika, izvolite, gospod Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala.

Saj ravno na to sem jaz opozoril, da eno govorite o migrantih, eno pa o beguncih. V tem zakonu se govori o beguncih, ki jim je priznana subsidiarna zaščita. Ja, seveda, v tem zakonu se govori o beguncih, o tujcih, ki dobijo subsidiarno zaščito. Kar sem pa jaz potem na koncu povedal, je pa komu mi to dajemo, komu mi to priznamo; tudi tistim, ki niso upravičeni do tega.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Dr. Franc Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Vidim, da gospod Mahnič azilnega prava ni ravno študiral. Ampak če poslušate diskurz SDS, kaj je neka ključna beseda – pravi. Pravi begunci, pravi Slovenci, nek predsedniški kandidat ni dovolj pravi, pa ga vi potem nabijate; nekdo drugi nabija tudi, da Janez Janša ni pravi. Gospod Mahnič, dobronamerno, v nekem trenutku se vam bo zgodilo, da v vaši stranki, za katero njen vidni član pravi: Saj mi v bistvu nismo stranka, mi smo privat firma enega človeka; vi ne boste več ta pravi pa boste ratali begunec. Druga zgodba, seveda povezana z Natom, ne Natom, ampak to je ta tipična

dvoličnost. Če se omejim samo na Libijo, vse ključne države, številne od njih tudi članice Nata, so z Gadafijem trgovale z orožjem, spoštovani gospod Mahnič, kar sami dobro veste. In če že hočete reševati pri koreninah zadevo, potem upam, da boste na ves glas na odborih Nata, če že vztrajate v njem, tulili ne le za demontažo jedrskega oboroževanja, ampak tudi za demontažo vojne in vojaške industrije. Ker dogajajo se tudi notranje proliferacije, kar vi sami dobro veste. Ob Severni Koreji, ki je najbolj shallow glede jedrskega orožja, Izrael. Dajmo se potem lotiti zadev pri koreninah, gospodje.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Lahko zaključim razpravo? Hvala lepa.

O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 17. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam 16. točko dnevnega reda.

Prehajamo na **17. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZAPOSLOVANJU, SAMOZAPOSLOVANJU IN DELU TUJCEV, V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, državnemu sekretarju na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti gospodu Petru Pogačarju.

PETER POGAČAR: Spoštovani predsedujoči, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Pred vami je predlog novele Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev, s katerim se v našo pravno ureditev prenašata še dve dodatni direktivi Evropske unije; in sicer Direktiva o pogojih za vstop in bivanje državljanov tretjih držav zaradi zaposlitve sezonskih delavcev ter Direktiva o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav v okviru premestitev znotraj enega podjetja. S prenosom direktive o pogojih za vstop in bivanje državljanov tretjih držav zaradi zaposlitve sezonskih delavcev se na novo ureja izdaja enotnega dovoljenja za prebivanje in delo. Enotno dovoljenje se bo v skladu s tem zakonom izdalo na podlagi soglasja Zavoda za zaposlovanje Republike Slovenije v primeru, ko bo predvideno opravljanje sezonskega dela daljše od 90 dni. S prenosom druge direktive pa tudi Republika Slovenija sledi ciljem Evropske zveze, s katerim se kapitalsko povezanim družbam omogoča, da kar najbolje izkoristijo svoje človeške vire in jih znotraj skupine povezanih podjetij tudi lažje premeščajo. Ta direktiva namreč določa pogoje za izdajo

enotnega dovoljenja za osebe, premeščene znotraj iste skupine kapitalsko povezanih družb, ki prihajajo iz družbe s sedežem v tretji državi v podjetje s sedežem na območju Evropske unije. Ostale spremembe v zakonu so tiste spremembe, ki so se pokazale med izvajanjem veljavnega zakona o zaposlovanju in delu tujcev. Bistveno je poudariti, da s tem predlogom zakona določamo jasnejšo zaščito pravic zaposlenih tujih delavcev, in sicer na način, da se lahko tujci v Republiki Sloveniji zaposlujejo samo za polni delovni čas in ne več za krajši, kot je bilo do sedaj.

Z novelo se v zakonodajni okvir vnaša tudi določene izjeme, ki bodo olajšale zaposlovanje ali delo določenim kategorijam, saj tovrstne rešitve narekujejo potrebe zainteresiranih deležnikov v praksi. Predlagana je tudi sprememba veljavne ureditve, s katero se želi olajšati postopek podaje soglasja zavoda v primerih izdajanja enotnega dovoljenja za prebivanje in delo ali modre karte Evropske unije. V skladu s tem se bo v postopku izdaje ali podaljšanje enotnega dovoljenja za prebivanje in delo ali modre karte v primeru obvestila o neizpolnjevanju pogojev poravnanih davčnih obveznosti vlagateljem omogočilo, da je ta pogoj izpolnjen tudi v času odločanja zavoda o podaji soglasja. Predlagana sprememba je izrazito v korist podjetij, prijaznejšega okolja do strank v postopku izdaje enotnih dovoljenj za prebivanje in delo. Poudariti velja tudi precej pomembno spremembo v zvezi s prepovedmi zaposlovanja tujcev, ki se preverjajo v postopkih podaje soglasja zavoda k enotnemu dovoljenju, modri karti ali pisni odobritvi, saj se je v praksi izkazalo, da prepovedi zaposlovanja ali dela tujcev tudi v primeru podaljševanja enotnih dovoljenj, modrih kart ali dovoljenj za sezonsko delo predstavljajo takšne sankcije nesorazmeren ukrep. Ob tem želim glede na razpravo na seji odbora izrecno poudariti, da s tem predlogom spremembe zakona ne odpravljamo nobenih sankcij, ne odpravljamo nobenih kršitev. Gre samo za primer, katere so tiste kršitve, ko se poleg siceršnjih sankcij izreče tudi stranska sankcija, da se soglasje za podaljšanje delovnega dovoljenja ne sme izdati.

Spoštovani poslanci, zakon torej ne odpravlja sankcij po delovni zakonodaji; niti ne omogoča delodajalcem, ki kakorkoli kršijo zakonodajo, da pridobijo soglasje za nova delovna dovoljenja. Gre samo za določene primere, ko se navkljub ugotovljenim kršitvam, ko se delodajalce sankcionira, vseeno v korist delavca temu delavcu omogoča podaljšanje delovnega dovoljenja. Predlagam, da predlagano novelo zakona podprete. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku gospodu Urošu Priklu.

Izvolite.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa, spoštovani predsedujoči; spoštovane kolegice, spoštovani kolegi!

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je na svoji 48. seji 28. 9. kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev, ki ga je Državnem zboru predložila Vlada. Pri delu odbora so sodelovali predstavniki predlagatelja, predstavniki Zakonodajno-pravne službe, predstavniki Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide ter predstavniki Delavske svetovalnice. Odbor je bilo uvodoma posredovano mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je predlog predpisa proučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo in s pravnim sistemom ter podala pripombe k nekaterim členom. Odbor je prav tako prejel mnenje Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, spremembe zakona podpira. Predlagatelj predloga zakona je uvodoma na kratko predstavil predlog zakona in povedal, da je temeljni razlog za pripravo novele predpisa delni prenos dveh novih direktiv Evropske unije; in sicer Direktive 2014/36 Evropskega parlamenta in Sveta o pogojih za vstop in bivanje državljanov tretjih držav zaradi zaposlitve sezonskih delavcev in Direktive 2014/66/EU Evropskega parlamenta in Sveta o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav v okviru premestitev znotraj podjetja.

Razprava na odboru je potekala predvsem oziroma v največji meri o 15. členu predloga zakona, ki z novim šestim odstavkom omogoča delodajalcem in tujcem, da podaljšajo zaposlitev ali delo kljub pravnomočno ugotovljenim kršitvam določb Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev ter Zakona o delovnih razmerjih. Eksplicitno je bilo poudarjeno, da Vlada predlaga, da se določene manj pomembne kršitve nacionalne zakonodaje izvzamejo iz sistema prepovedi zaposlovanja v primeru podaljšanja zaposlitve ali dela tujcev, saj se je v praksi izkazalo, da zdajšnja zakonodaja velikokrat ni v prid tujim delavcem, saj mora delodajalec prekiniti pogodbo o zaposlitvi, ker mu je bila pravnomočno izrečena globa za storjen prekršek. S predlogom za amandma odbora, ki je po mnenju zagovornikov nekakšen kompromis med vsemi stranmi, se je iz odločbe črtalo najbolj občutljive kršitve. Sankcije za vseh 17 navedenih kršitev seveda ostajajo in to velja na tem mestu eksplicitno izpostaviti, v nekaterih primerih pa se ukinja prepoved zaposlovanja za delodajalce. Delodajalec zaradi kršitve ne bo mogel več zaposlovati novih tujcev, gre pa za soglasje podaljšanja delovnega razmerja tujcu, ki je že zaposlen. Dejstvo tudi je, da je za vsako

kršitev določena sankcija, ki jo mora delodajalec odpraviti; v tem primeru pa je delodajalcu določena samo še stranska sankcija.

Odbor je sprejel amandmaje koalicijskih poslanskih skupin k členu 3, 5, 8, 18 in 24; ne pa tudi k členu 15, ki ga je predlagala Poslanska skupina Levica. Odbor je prav tako sprejel predloga za amandma odbora k 23. členu in 15. členu. V zaključku je odbor skladno s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh členih predloga zakona ter jih sprejel. Glede na sprejete amandmaje, ki sem jih navedel, je na podlagi prvega odstavka 133. člena našega poslovnika pripravljeno besedilo dopolnjenega predloga zakona, v katerega so vključeni sprejeti amandmaji. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Dr. Franc Trček bo predstavil stališče Poslanske skupine Levica.

Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Lep pozdrav še enkrat, hvala za besedo.

Najprej bi se skoraj vprašal, ali smo v Levici brali isti zakon ali ne. Zakaj, boste slišali iz stališča. V Levici seveda ostro nasprotujemo predlaganemu rahljanju zakonodaje na področju zaposlovanja tujcev in tudi domačih delavcev v zakonih, ki to urejajo. Vladni predlog tokrat predvideva ukinitve sankcij za delodajalce, ki nezakonito izkoriščajo tuje delavce. Spremembe iz predloga so jasen signal delodajalcem, da bo Slovenija pri številnih kršitvah zamižala. Spremembe ne naslavljajo problemov nezakonitega izkoriščanja, socialnega dampinga, nelojalne konkurence in slabega nadzora, na katere neprestano opozarjamo v Levici. Ravno nasprotno. Rešitve spodbujajo razraščanje novodobnega suženjstva in v bistvu uzakonjajo na nezakonitem izkoriščanju osnovane poslovne modele. Vladni predlog je predvidel izjeme pri izrekanju sankcije prepovedi zaposlovanja tujcev ob ugotovljenih kršitvah delovnopravne zakonodaje. Vlada je za tako imenovane manj grobe kršitve, to je tiste, za katere je predvidela izjemo od izrekanja prepovedi zaposlovanja, označila tudi naslednje kršitve, navajam: »Delodajalec ne zagotavlja minimalnih bivanjskih ali higienskih standardov. Odredi delo preko polnega delovnega časa in v nasprotju z določili o nadurnem delu. Ne zagotavlja posebnega varstva delavcev pri nočnem delu, ne zagotavlja odmora ter počitkov, ne izplača dodatkov.« Če naštejemo samo nekaj od njih. Predlog, ki bi se še najbolj neoliberalnemu politiku moral zatakni v grlu oziroma delovati neprebavljivo, je dobesedno zakonska spodbuda že tako slabim praksam na področju zaposlovanja tujcev. Zakaj? Če pogledamo – in večkrat bi ga morali – zadnje poročilo Inšpektorata za delo, ugotovimo, da so

ravno ta področja tista z največ kršitvami – 5 tisoč kršitev na področju plačila za delo, 700 na področju delovnega časa, 2 tisoč na področju pogodbe o zaposlitvi. Če izvzete kršitve primerjamo z obsegom dovoljenih kršitev, predloga ne moremo razumeti drugače kot jasen signal delodajalcem, da se vlada in koalicija prilagajta njihovim poslovnim modelom, da je oblast v primeru zaposlovanja tujcev z izgovorom pomanjkanja delovne sile pripravljena podpreti te kršitve.

V Levici smo zato na odboru predlagali črtanje zadevnega člena, žal neuspešno; je pa absurdnost vladnega predloga vseeno prepoznal del koalicije. Nekatere poslane je srečala pamet in predlagan je bil amandma odbora, ki je iz vladnih izjem res izločil najhujše kršitve; vendar žal nezadostno. Med kršitvami tako še vedno ostajajo kršitve, ki pomenijo precejšen poseg v delavske pravice. Neizplačevanje odpravnin in regresa, kratenje pravice do dopusta, pobot preko plače, nezakonito določanje delovnega časa in druge kršitve v očeh predlagateljev še vedno veljajo za manjše kršitve, za katere se predvideva rahljanje obstoječih sankcij. Soočeni smo s situacijo, ko vlada predlaga neko absurdno rešitev, nato pride nek konsenz in se ta tako imenovani konsenz kaže kot neka kršitev, kar v bistvu ni res. Z izjemo nekih rešitev, ki so povezane z birokratsko-administrativnimi postopki, na kar bi pristali, obstaja, kot sem že prej omenil, cela vrsta kršitev, ki bodo še vedno omogočene. Kje je torej rešitev? Pomanjkanje delovne sile rajši rešujemo z dostojnimi plačami. Nezakonito izkoriščanje, katerega posledica je socialni damping, nelojalna konkurenca ter teptanje osebnega dostojanstva delavcev, pa rešujemo z nadzorom izvajanja zakonodaje, torej z večkrat predlagano in sklepom odbora potrjeno kadrovske okrepitvijo delovne inšpekcije. V Levici ne bomo pristajali na zaigrane compromise. Če naš amandma ne bo sprejet, bomo predlogu nasprotovali; in naš amandma seveda povozi tovrstne prakse novodobnega suženjstva. Zakaj bomo nasprotovali in zakaj tega ne smemo sprejeti? Tudi iz razloga, ker to, kar danes privoščiš tujemu delavcu, jutri postane tvoj vsakdan oziroma je za preštevilne domače delavke in delavce že desetletje njihov vsakdan. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Janja Sluga bo predstavila stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra.

Izvolite.

JANJA SLUGA (PS SMC): Hvala lepa.

Glede na izboljšanje gospodarske situacije v Sloveniji v letu 2017 se zvišujejo tudi podatki glede brezposelnosti. Ne glede na to pa se delodajalci srečujejo s problemom pridobivanja ustreznega kadra, na kar jasno

kažejo podatki Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje. Kar zadeva zaposlovanje tuje delovne sile, je treba zagotoviti večjo zaščito in preprečevanje izkoriščanja delavcev migrantov ter odpravo administrativnih ovir pri zaposlovanju državljanov Republike Slovenije in tudi državljanov tretjih držav. Ob prihajajočem pomanjkanju delovne sile, ki ga spremljajo neugodne demografske napovedi, mora Slovenija večji poudarek dati tudi migracijski politiki. Ena izmed pomembnih priporočil Strategije ekonomskih migracij za obdobje od 2010 do 2020 je, da morajo biti sheme migracij skrbno pretehtane in ne smejo nasprotovati hkratnim prizadevanjem za aktiviranje domačih ljudi, ki so delovno sposobni; a brezposelni. Zato politika delovnih migracij temelji na sistemu kontrole trga dela, s čimer se dostop do slovenskega trga dela omogoča le tujcem s poklici, ki jih na slovenskem trgu dela primanjkuje. Z novelo, ki jo obravnavamo danes, se v slovenski pravni sistem delno prenašata dve evropski direktivi. Na novo se ureja izdaja enotnega dovoljenja za prebivanje in delo zaradi opravljanja sezonskega dela, daljšega od 90 dni; kapitalsko povezanim družbam pa se omogoča, da z namenom boljše izkoriščenosti človeških virov znotraj skupine povezanih podjetij delavce lažje premeščajo.

Ker se delodajalci, ki zaposlujejo tujce, ob upoštevanju dinamike posla soočajo s problemom dolgotrajnih in zapletenih postopkov pri pridobivanju dovoljenj za delo, se z novelo v zakonodajni okvir vnašajo tudi določene izjeme, ki bodo olajšale zaposlovanje ali delo določenim kategorijam tujcev. Verjamemo, da bodo spremembe, ki jih predvideva novela Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev, odločilno vplivale tudi na zaposlovanje tujega kadra v Sloveniji. Jasno je, da so spremembe na trgu dela njegov sestavni del, in jasno je, da se mora država na te spremembe in spremljajoče izzive odzivati pravočasno in učinkovito. Pojavljajo se nove oblike dela, priča smo neskladju med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela, digitalizaciji, staranju prebivalstva in tako naprej. Čeprav je v Sloveniji gospodarsko stanje trenutno ugodno, pa se še vedno soočamo z brezposelnostjo. Ker naj bi naravna brezposelnost nastopila pri približno 6 %, vse kaže na to, da bo verjetno treba delovno silo iskati tudi v tujini. Čeprav je poglobitveni razlog za spremembo zakona delni prenos direktiv v pravni red, pa verjamemo, da bodo spremembe pozitivno vplivale na slovensko gospodarstvo ter na trg dela oziroma na delavce. Spremembe ravnno tako odgovarjajo na izzive, s katerimi se na trgu dela soočamo. Zato bomo v Poslanski skupini Stranke modernega centra predlog zakona podprli.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Suzana Lep Šimenko bo predstavila stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.
Izvolite.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoči. Vsi prisotni prav lepo pozdravljeni!

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev ureja implementacijo dveh evropskih direktiv. Določa pogoje za kratkotrajno in dolgotrajno premestitev tujca v povezano družbo s sedežem v Republiki Sloveniji; na novo ureja enotno dovoljenje tujcem za prebivanje in delo zaradi opravljanja sezonskega dela; določa obvezno zaposlovanje tujcev za polni delovni čas in ureja, da se določene manj pomembne kršitve nacionalne zakonodaje izvzamejo iz sistema prepovedi zaposlovanja v primeru podaljšanja zaposlitve ali dela tujcev. Nekatere rešitve so dobre, z drugimi pa se ne moremo strinjati. Predvsem pa nas moti, da je predlog zakona obravnavan v nasprotju s Poslovnikom Državnega zbora in bi se kot tak moral šteti za neveljen predlog, na kar smo opozorili tudi pred samo obravnavo zakona. Predlogu zakona je manjkala vsebina zakona, ki jo Poslovník Državnega zbora šteje kot obvezno sestavino predloga zakona, preden gre predlog zakona sploh lahko v zakonodajni postopek. Obvezne vsebine torej jasno določa poslovnik in ne more biti stvar interpretacije posameznikov, ali gre za bistveno ali nebistveno kršitev poslovnika.

Po že opravljeni prvi obravnavi je generalna sekretarka Vlade, nekdanja poslanka Stranke modernega centra mag. Lilijana Kozlovič predlog dopolnila s pravilno vsebino, pa še to brez sklepa Vlade Republike Slovenije, torej v imenu Generalnega sekretariata Vlade Republike Slovenije, ki pa ni predlagatelj zakona. Navkljub našim večkratnim opozorilom na Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide ter na Kolegiju Državnega zbora se je zakonodajni postopek kljub očitni poslovniški kršitvi nadaljeval. Če bi predsednik Državnega zbora in predsednik delovnega telesa Uroš Prikl želela spoštovati poslovnik, bi morala ob dopolnitvi predloga zakona zakonodajni postopek začeti na novo, torej s prvo obravnavo; predlog zakona pa danes ne bi smel biti obravnavan na seji Državnega zbora. Povsem razumemo, da se lahko Poslovník Državnega zbora po pomoti krši, kot se je to že večkrat zgodilo v preteklosti; ne razumemo pa, da se pri poslovniških kršitvah vztraja, četudi se na to večkrat opozori. Ker se bo zakon začel uporabljati šele s 1. januarjem leta 2018, je toliko bolj nerazumno, zakaj se je v danem primeru namenoma kršilo poslovnik in se sprejetja zakona ni preložilo na eno izmed naslednjih sej, saj bi bilo za sprejetje zakona še vedno dovolj časa. Pri takšni namerni kršitvi poslovnika in aroganci do pravne države ne

mislimo sodelovati, zato tega zakona ne bomo podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Julijana Bizjak Mlakar bo predstavila stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije.

Izvolite.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik Državnega zbora. Lep pozdrav vsem prisotnim!

Novela Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev vsebinsko sovпада z novelo Zakona o tujcih, kar se tiče prenosa dveh evropskih direktiv, povezanih z dovoljenji za bivanje in za delo tujcev, ki prihajajo v Evropsko unijo iz tretjih držav, torej tudi v Slovenijo. Če smo se v preteklosti soočali z zelo kritično maso brezposelnih oseb, v letu 2013 je ta preseгла številko 124 tisoč, pa zadnje obdobje kaže drugačno sliko. Število registriranih brezposelnih oseb je padlo pod 81 tisoč, to je občutno izboljšanje, podatek je zelo spodbuden. Toda nekateri poznavalci razmer na trgu dela že opozarjajo, ne da bi bile najprej izkoriščene domače zmogljivosti, da se nakazuje nov problem, to pa je pomanjkanje delovne sile. Govorim o kadrih, ki jih v Sloveniji ni možno dobiti, ker jih ali enostavno ni ali pa ni poskrbljeno za ustrezne politike izobraževanja in usposabljanja kadrov, da bi lahko na prosta delovna mesta zaposlovali brezposelne in zadržali kakovosten mlad kader v državi. Ne pozabimo, da celo OECD opozarja Slovenijo, da v aktivno politiko zaposlovanja ne vlaga zadostnih sredstev. Poleg tega ne gre pozabiti, da trg dela še vedno ni urejen tako, da bi onemogočal kršitve delavskih pravic, prekarne zaposlitve in slabo oziroma nedostojno plačana delovna mesta. Kaj več o tem ob kakšni drugi priložnosti, ki pa mora biti naslonjena širše.

Nujno je povezovanje problematike brezposelnosti in pomanjkanje delovne sile s potrebami gospodarstva; z ukrepi aktivne politike zaposlovanja in s ponudbami izobraževalne sfere. Kar pa se tiče stališča Poslanske skupine Desus glede konkretne vsebine novele, naj napovem podporo predlogu. Novosti, vezane na naš pravni red v povezavi z evropskim pravnim redom, pa bodo: glede sezonskega dela, ki je daljše od 90 dni, se bo izdajalo enotno dovoljenje za prebivanje in delo, in sicer na podlagi soglasja Zavoda za zaposlovanje Republike Slovenije; glede premestitve znotraj kapitalsko povezanih družb se bo v skladu z direktivo omogočil boljši izkoristek človeških virov na način, da se zaposleni lažje premeščajo, in sicer gre za enotno dovoljenje za vse premeščene delavce znotraj podjetja; daje se možnost izjemne

zaposlitve tujcev, ki so športniki, v smislu da ni treba preverjati morebitnega obstoja prijavljenih na zavodu za zaposlovanje; pri čemer pa v Poslanski skupini Desus pogrešamo določitev izjeme še za kakšno drugo področje.

Zaščita pravic zaposlenih tujih delavcev je tema, ki se je že mnogokrat odvila na tematskih sejah pristojnega odbora. V Poslanski skupini Desus ugotavljamo, da je zloraba tujih delavcev po deležu in po teži kršitev še hujša, kot se to dogaja našim zaposlenim. S to novelo se vnaša varovalka zanje, in sicer gre za splošno obveznost zaposlitve tujega delavca za polni delovni čas. Zadnja vsebinska točka, na katero se nanaša tudi predložen amandma, je povezana z vprašanjem nadaljnjega dela tujcev oziroma dovoljenja za delo, če je njegov delodajalec kršil delovnopravno zakonodajo. V Poslanski skupini Desus ne želimo, da bi se dajalo potuho nepoštenim delodajalcem, to je tistim, ki kršijo pravice zaposlenih. Pač pa ugotavljamo in se strinjamo, da prepoved zaposlovanja tujcev, ki lahko sledi kot sankcija za blažje kršitve, in ob dejstvu, da je bil delodajalec že sankcioniran z globo ter je s kršitvijo že prenehal, lahko pomeni nesorazmeren ukrep glede na posledice, ki bi sicer doletele delodajalca. Ta se mora posledično soočiti s pomanjkanjem delovne sile. Tovrstna proti delodajalcu uperjena sankcija bi neugodno vplivala tudi na delavca, ki bi se moral vrniti nazaj v svojo državo. To so razlogi, da se na tej točki v Poslanski skupini Desus strinjamo, da se najhujša sankcija, to je prepoved zaposlovanja tujca, ohrani le pri hujših kršitvah, ki hkrati pomenijo tudi najbolj pogoste kršitve, s katerimi se neposredno prizadene delavce. Hvala za pozornost.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Marija Bačič bo predstavila stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

Izvolite.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Predlog novele zakona predstavlja del paketa zakonodaje, s katerim se celovito ureja status tujih delavcev v Republiki Sloveniji, z novelo pa se v nacionalni pravni red delno prenašata dve novi direktivi Evropske unije, in sicer Direktiva 2014/36/EU, ki na novo ureja izdajo enotnega dovoljenja za prebivanje in delo ali modre karte zaradi opravljanja sezonskega dela. Enotno dovoljenje se poda na podlagi podanega soglasja Zavoda za zaposlovanje Republike Slovenije, in sicer takrat, ko je predvideno sezonsko delo daljše od 90 dni. Za opravljanje sezonskega dela, krajšega od 90 dni, pa zavod izda dovoljenje za sezonsko delo, ki pa je že preneseno v zakon. S prenosom Direktive 2014/66/EU tudi Republika Slovenija

sledi cilju Evropske unije, s katerim se kapitalsko povezanim družbam omogoča, da se znotraj skupine povezanih podjetij delavce lažje premešča. Direktiva namreč določa pogoje za izdajo enotnega dovoljenja za osebe, premeščene znotraj iste skupine kapitalsko povezanih družb, ki prihajajo iz družbe s sedežem v tretji državi v podjetje s sedežem v Republiki Sloveniji ali v podjetje s sedežem na območju Evropske unije. Zaradi večje zaščite pravic zaposlenih tujih delavcev se dovoljuje zgolj zaposlovanje tujcev za polni delovni čas in nič več tudi za krajši čas.

Določba, ki je verjetno dvignila največ prahu in v zvezi s katero je vložen tudi amandma, ki ga v naši poslanski skupini ne bomo podprli, pa je ta, s katero se predlaga odprava nesorazmernega ukrepa enoletne prepovedi zaposlovanja ali dela tujcev ob podaljševanju enotnih dovoljenj, modrih kart Evropske unije ali dovoljenj za sezonsko delo v primeru manj pomembnih kršitev določb tega zakona ali Zakona o delovnih razmerjih. V postopku sprejemanja zakona smo namreč tudi na podlagi stališč sindikatov predlagane določbe ponovno proučili, jih na odboru izboljšali in zato lahko rečemo, da je sedaj zakon v tem delu primerno dopolnjen in spremenjen. Ena od poglavitnih rešitev predloga zakona so tudi določene izjeme, ki bodo olajšale zaposlovanje določenih kategorij tujcev, na primer športnikov, ali napotitev delavcev na usposabljanje. Predlagana je tudi sprememba sedaj veljavne ureditve, s katero se želi olajšati postopek soglasja zavoda v primerih izdaje ali podaljšanja enotnega dovoljenja za prebivanje in delo ali modre karte Evropske unije v zvezi s pogoji, ki so se izkazali za neživiljenjske. Ocenjuje se, da je predlagana sprememba korak v smeri bolj prijaznega okolja do strank v postopku izdaje enotnih dovoljenj za prebivanje in delo. Na področju trga dela procesi in spremembe tečejo izredno hitro in dinamično, zato moramo biti nenehno pozorni na anomalije, ki se pojavljajo in jih moramo sproti odpravljati. V naši poslanski skupini menimo, da ta novela prinaša nekaj dobrih rešitev in odgovorov na zaznane težave; in ker te rešitve pomenijo dodatno zaščito delavcev, jih bomo tudi podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Jožef Horvat bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov.

Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod državni sekretar, kolegice in kolegi!

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev predstavlja del paketa zakonodaje, s katerim naj bi se celovito uredil status tujih delavcev v Republiki Sloveniji.

Ko govorim o paketu zakonodaje, mislim na novelo Zakona o tujcih. Razmere na trgu dela se na področju zaposlovanja tujcev hitro spreminjajo, kar terja hitro odzivnost vseh socialnih partnerjev. Posledično se pogosteje spreminja zakonodaja, ki ureja to področje. Tokratna sprememba, po besedah predlagatelja, s prenosom Direktive o pogojih za vstop in bivanje državljanov tretjih držav zaradi zaposlitve sezonskih delavcev na novo ureja izdajo enotnega dovoljenja za prebivanje in delo zaradi opravljanja sezonskega dela. Enotno dovoljenje se bo po novem izdalo na podlagi izdanega soglasja zavoda za zaposlovanje v primeru, ko je predvideno opravljanje sezonskega dela, daljšega od 90 dni. Za opravljanje sezonskega dela, krajšega od 90 dni, pa zavod izda dovoljenje za sezonsko delo. S prenosom Direktive o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav v okviru premestitev znotraj enega podjetja Republika Slovenija sledi ciljem Evropske zveze, s katero se kapitalsko povezanim družbam omogoča, da kar najbolje izkoristijo svoje človeške vire in jih znotraj skupine povezanih podjetij lažje premeščajo. Direktiva določa pogoje za izdajo enotnega dovoljenja za osebe, premeščene znotraj iste skupine kapitalsko povezanih družb. Spoštovani kolegice in kolegi, zaradi navedenih rešitev bomo v Poslanski skupini Nove Slovenije novelo zakona podprli.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Prehajamo na razpravo o členu in vloženih amandmajih, ki jih bomo opravili na podlagi pregleda vloženega amandmaja z dne 16. oktobra 2017. V razpravo dajem 15. člen ter amandma Poslanske skupine Levica. Želi kdo razpravljati?

Dr. Franc Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Poslušal sem ta stališča, poslušal sem to, kar je povedal državni sekretar in potem se človek vpraša, ali smo brali isti zakon. Smo; ampak dejansko zelo različno. Zadnji, ki je predstavljal stališče, je rekel, da bodo korporacije lažje premeščale človeške vire, delovno silo. Jaz prihajam iz Maribora, korporacije se odločijo, da naredijo notranjo reorganizacijo, v parlamentu bi rekli fiskalno, in potem eno leto Henkel plača nekaj milijonov davka na dobiček, ki je v Sloveniji zelo nizek, naslednje leto pa ga plača samo še 300 jurjev. Zakaj? Zaradi notranje reorganizacije. In to očitno nas v Državnem zboru ne skrbi. Kolega malo zmajuje z glavo, pa bom povedal nekaj. Ko je bil generalni sekretar OECD gospod Gurria tukaj, smo šli na kosilo in je gospa Ljudmila, ki jo sicer kot političarko spoštujem, začela, kako je pri nas biznis zelo obdavčen, kako je težko,

kako je gor in dol. Pa je odgovoril gospod Gurria: »Not really.«

Vrnimo se k zakonu. Zakaj mi vlagamo ta amandma? Če imamo mi problem z delovno silo, če je nimamo, se vprašajmo, zakaj je ni. Meni je enkrat »počil film« pa sem Mira Cerarja nekam poslal. Moj brat je v Revozu delal tako imenovano rusko izmeno, veste, za kakšno ceno in kakšno plačo. Naše trgovke delajo v Hoferju, v Lidlu, ker so cene končnih izdelkov iste ali še višje kot v Avstriji, pa že v Avstriji trgovke nimajo visokih plač, pri nas jo imajo pa – koliko. Kam se izvlečejo dobički? Kam so se izvlekli dobički od kreditov v švicarjih? Dajmo se resno pogovarjati. In v tem predlogu, ki ga je Vlada predlagala, ste dejansko izrabili evropsko direktivo za odpust; dajmo te tuje delavce še bolj sekljati. Pa bi lahko zdaj našteval zgodbe od nabiralcev jagod, gradbenega sektorja, do kakšnih zadev, ki se dogajajo v Luki Koper. In potem, kot sem že povedal v stališču, je vseeno nekaj poslancev koalicije srečala pamet, malo si je ukradel naš predlog, ampak kljub temu še vedno obstajajo tako imenovane manjše kršitve, zaradi katerih delodajalec, ki bo izvajal te novodobne oblike suženjstva ...; in to je spet citat angleške besede. Dva angleška politika s tridesetletnimi izkušnjami, ki sem jih srečal v Rimu, ko smo se pogovarjali točno o teh zadevah, ne govorijo več o trgovanju z ljudmi, ampak dobesedno o novodobnem suženjstvu. Skratka, kaj je še vedno manjša kršitev? Citiram: »Delodajalec določi polni čas v nasprotju s 143. členom Zakona o delovnih razmerjih.« To pomeni, da določi polni delovni čas, ki je daljši od 40 ur na teden. »Delovni čas razporedi v nasprotju s 148. členom Zakona o delovnih razmerjih. Delavcu ne zagotovi pravice do letnega dopusta v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja.« Če že ne pustite družine sem, ta delavec niti ne bo mogel iti domov, če navežem na neko prejšnjo točko, ker mu ne boste dali dopusta; in bo to manjša kršitev. »Delodajalec brez delavčevega pisnega soglasja pobota svojo terjatev do njega s svojo obveznostjo plačila.« Plačaj! Jaz se kdaj pa kdaj vozim s taksisti, ko moram iti zjutraj, ki so zaenkrat še domači delavci, pa rečejo: U, gazda je v redu; če guma počí, mi ne trga od plače. »Delodajalec delavcu ne izplača odpravnin in regresa v skladu z zakonom.« Jaz nisem ljubljanska lacanovska šola, ampak Slavoj Žižek je že leta nazaj rekel: Pojdite pogledat, kako ravnajo z delavci na Kitajskem, tako bodo čez 10 let ravnali z delavci v Sloveniji in Evropi. In to je ta problematika. Kar nekaj mojih nekdanih študentov se je skozi civilnodružbene organizacije ukvarjalo z nevidnimi delavci pri nas. Mogoče mi te bede ne vidimo in v tej bedi so tudi naši delavci, ki grejo delati v tujino. Kot sem že večkrat ponovil, dve tretjini trgovine z ljudmi v Evropske uniji je interne narave, je notranja. Naš gradbeni delavec bo šel delat v Nemčijo, ne bodo mu plačali, Nemeč to ve, ampak ga briga, on reče: Jaz sem njemu plačal. Bo šel na sodišče, poznam kake odvetnike,

poznam eno zgodbo, bodo rekli: Gospod, saj vi ste imeli tam dobro plačo, 35 bruto. Bo odgovoril: Seveda sem imel 35 bruto, ker me drugače Nemeč ne bi spustil noter; ampak od teh 35 bruto mi je šef dve tretjini pobral, ker me je peljal gor, ker mi je dal malico, ker smo kot kure na kamionu nagačeni spali v kakem kontejnerju. In to so dejstva tega novodobnega suženjstva, ker mi bomo pač pristajali in bomo to sprejeli v zakon.

Če berete slovensko ustavo, mi tega ne smemo narediti. In zaradi tega gre ta naš člen, ker vsak delavec naj ima iste pravice in vsak delavec naj bo za isto delo pošteno plačan, ne glede na to, ali je domač ali tuj. Dandanes v globalizirani družbi bo veliko nas – domačih in tujih delavcev. In zrela parlamentarna demokracija ni to, da najdeš nekaj, kar se v jeziku moje matere imenuje šutiranje mačke, da najdeš nekoga, ki ga lahko nabijaš, pa ga nabijaš; ampak ustavna parlamentarna demokracija izhaja iz Ustave. Tovrstni predlogi so protiustavni, če resno beremo Ustavo. In tudi zaradi tega ne moremo neke direktive vedno znova izrabljati, zlorabljati, da bomo nekim ljudem; in ponavadi tuji delavci, razen redkih izjem, zlasti tisti, ki naj bi jih manjkalo, so tisti delavci, ki delajo najbolj umazana dela, ki delajo slabo plačana dela, ki delajo dela, ki jih mi nočemo delati. Ni tukaj velike razlike med Slovenijo in Mehiko. Ko katerikoli ameriški predsednik rabi Mehičane – hop, se dela, da ne vidi, kako grejo čez mejo. Ko jih pa ne rabi, pa pridejo kaki jagermajstri na mejo. Na tej točki se bom ustavil. Mi resno beremo vsak zakon. Hvala pameti, da je nekoga v koaliciji vseeno malo srečala pamet, ampak te izjeme, ki so tukaj, so prehude in še vedno sistemsko omogočajo neke poslovne modele, na katerih že predolgo temelji gospodarstvo v Sloveniji. S takimi poslovnimi modeli, gospoda, tudi mi, ki to sprejemamo, še takšnih penzij ne bomo imeli, kot jih imajo naši starši. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Jožef Horvat, izvolite, imate besedo.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Kolegice in kolegi!

Jaz spoštujem in mi v Novi Sloveniji spoštujemo politična stališča o pomembnih vprašanih vsake od poslanskih skupin. Vemo pa, kako deluje parlamentarna demokracija. Vesel sem, če se kdo kdaj spotakne, problematizira ali tudi pohvali stališče Nove Slovenije. Tudi spoštujem neko konstantno držo Levice, ki pravi – vsaj večina njih, velikokrat slišim razprave iz njihove poslanske skupine –, da Evropska unija ni prava združba držav in narodov. Oni pač stalno to zagovarjajo, so konstantni, so načelni. Mi, Nova Slovenija pač spoštujemo voljo ljudstva. 23. marca 2003 je bil referendum, en milijon volivcev je prišlo na

volišča. 90 % volivcev v Sloveniji se je odločilo za vstop Slovenije v Evropsko unijo. Ja, to ima veze, dragi in spoštovani kolega dr. Franc Trček, gre za implementacijo evropske direktive. To je naša zaveza. V tej družini je to naša zaveza. Mi smo se za to odločili, spremenili ustavo, kot vi dobro veste, in konstantno evropski pravni red implementiramo v naš pravni red. In to je to. Vi se spotaknete ob tem, kakšna so naša stališča. Mimo naše pisarne hodite, hvala bogu velikokrat tudi notri zavijete; upam, da imate na svoji knjižni polici še vedno naš program, program Nove Slovenije. Na naslovnici piše, da zagovarjamo ekonomski model socialno-tržnega gospodarstva, torej ne samo tržno; socialno-tržno gospodarstvo. Nobeni modeli niso idealni, to vem jaz, to vi veste bolj, ker ste univerzitetni učitelj; ampak vedno pa moraš imeti nek cilj, nek okvir, kateremu se v neki časovni limiti približuješ. Da imaš kompas, da veš v navigacijo vtipkati naslov, cilj, kam naj te potem tvoj politični program, tvoja politična načela pripeljejo. Seveda tudi ta direktiva ni idealna, seveda tudi ta zakon ni idealen in noben ni.

Mi je pa bilo zelo všeč; se opravičujem, če ne bom natančno ponovil vaše izjave: Vsak delavec mora dobiti za isto delo pošteno plačilo. Podpišem trikrat! Včasih ali pa tudi danes smo malo drugače rekli: Za enako delo enako plačilo. Tu se tudi najbrž strinjava. Ampak potem pa imamo zasebne šole in državne šole. Se opravičujem, dr. Trček. Dr. Trček uči v javni šoli, beri državni šoli, poštevanko števila 7; Jožef Horvat uči učence poštevanko števila 7 v zasebni šoli. Dr. Trček, vi pravite, da midva ne smeva enako zaslužiti oziroma da morajo starši teh otrok ..., ker imamo po ustavi svobodo in imajo starši po deklaraciji o človekovih pravicah svobodo, da zagotovijo izobraževanje svojim otrokom v skladu s svojimi filozofskimi, verskimi in tako dalje načeli. Torej poštevanka števila 7, poštevanka števila 7; vi pravite – različno plačilo. Vau, tu pa trčimo. In tu se moramo še veliko pogovarjati. Jaz prav to, ta pogovor, ta dialog, to argumentacijo, tudi neko primerjavo z razvitiimi, starimi demokracijami, če hočete, nekako pogrešam in zagovarjam ter si to želim. Vaš amandma je pa vreden resnega razmisleka in mi bomo do glasovanja tudi zavzeli končno stališče. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Državni sekretar gospod Peter Pogačar, imate besedo.

PETER POGAČAR: Hvala za besedo, gospod podpredsednik.

V zvezi s predlogom amandmaja Poslanske skupine Levica bi želel najprej pojasniti, na kaj se 15. člen sploh nanaša. Gre za to, da se s spremembo 15. člena ne odpravlja nobena kršitev, nobena sankcija v zakonu. Vse, kar se s 15. členom določa, se določa, katere so tiste kršitve, pri katerih se v skladu s temeljno

zakonodajo, z Zakonom o delovnih razmerjih ter Zakonom o zaposlovanju in delu tujcev izrečejo globe, izrečejo ureditvene odločbe; ni pa stranske sankcije neizdaje soglasja k podaljšanju enotnega delovnega dovoljenja; k podaljšanju. To pomeni, da tudi po spremembi zakona delodajalec, pri katerem inšpektor za delo ugotovi kakršnokoli kršitev s področja Zakona o delovnih razmerjih, s področja Zakona o zaposlovanju in delu tujcev, kakršnokoli kršitev se zgodi naslednje, inšpektor ga sankcionira, izreče globo, inšpektor lahko izda ureditveno odločbo; stranska sankcija pa je, da ta delodajalec ne more pridobiti soglasja za enotno delovno dovoljenje v naslednjih dvanajstih mesecih. Edina sprememba tukaj je, da za določene kršitve – in katere kršitve pa so te, je bil na matičnem odboru sprejet amandma koalicije, tukaj moram reči, da so poslanci koalicije zelo natančno pregledovali, katere so tiste kršitve, kjer pa bo delodajalec dobil za tega konkretnega delavca soglasje za podaljšanje enotnega delovnega dovoljenja. Spoštovani gospod poslanec Trček je omenil pravila glede delovnega časa. Ne. Kršitev pravil glede delovnega časa je sankcionirana. Delodajalec, ki to krši, ne more dobiti soglasja ne za izdajo novega delovnega dovoljenja ne za podaljšanje delovnega dovoljenja. Gre za kršitev, ali je imel delodajalec ustrezno v internih aktih urejeno prerazporejanje delovnega časa. In kar želim tukaj poudariti, je naslednje. V vsakem primeru bo tudi po tej spremembi zakona, če bo seveda sprejeta, delodajalec sankcioniran po predpisih o Zakonu o delovnih razmerjih, po Zakonu o zaposlovanju in delu tujcev. Nobenega odpustka tukaj ni.

Kaj pa se je v praksi izvajanje tega zakona izkazalo? Da se je za določene kršitve – kljub temu da se kršitev sploh ni nanašala na tega delavca, delodajalec je kršitev v vmesnem času že odpravil, na primer izplačal regres, izplačal odpravnino. Kršitev se ni nanašala niti na tega delavca –, za tega delavca delodajalec ni mogel dobiti soglasja za podaljšanje enotnega delovnega dovoljenja. Kakšna je bila posledica? Delavec je izgubil zaposlitev, šel je na zavod za zaposlovanje in če si ni našel nove zaposlitve, se je moral vrniti nazaj v svojo matično državo. Ne vem, ali je to res v interesu tega delavca. V določenih primerih je prav gotovo v interesu tega delavca, da se delodajalcu, ki je odpravil kršitve, ki niso bile ... pri tem, da se oba seveda strinjava, da je zavržna vsaka kršitev Zakona o delovnih razmerjih, vsaka kršitev zakona o zaposlovanju, delu tujcev. Tukaj ni nobene dileme in zato so sankcije, zato so globe. Tukaj govorimo o tem, da v določenih primerih, ko do kršitve pride, ko je delodajalec odpravil to kršitev, da se mu za konkretnega delavca vseeno izda soglasje za podaljšanje delovnega dovoljenja, da ta delavec lahko ostane in dela tukaj. Lahko rečem, da je bila razprava na matičnem odboru v tem delu zelo temeljita, praktično smo pregledali res po vseh kršitvah

Zakona o delovnih razmerjih, katere pa so od vseh kršitev, ki so vse zavržne, ki jih je vse treba sankcionirati in se tudi jih, tiste, pri katerih bo delodajalec vseeno lahko dobil soglasje zavoda za zaposlovanje za podaljšanje delovnega dovoljenja za delavca, ki že opravlja delo pri njem. V nobenem primeru delodajalec ne bo dobil, če je kakršnakoli kršitev ugotovljena, soglasja za izdajo novega delovnega dovoljenja za novega delavca; ampak za tega delavca, ki se mu po dvanajstih mesecih izteče enotno delovno dovoljenje, želi podaljšanje za njega. Naša ideja, predlog vlade je šel zgolj v smeri, da so določene kršitve pa vendarle take, kjer se v vsakem primeru izrečejo globe, izreče se ureditvena odločba; vendar pa je ta stranska sankcija neizdaje soglasja k podaljšanju delovnega dovoljenja vendarle prehuda, kar tudi ni vedno v interesu tega konkretnega delavca. Lahko kršitev s strani tega delodajalca sploh ni bila nad tem konkretnim delavcem, za katerega se zaprosi podaljšanje delovnega dovoljenja, lahko je bila popolnoma neke drugje. Samo za to je šlo. Nikakor ni namen predlagatelja zakona, nikakor ni namen vlade, da bi dajala kakršnekoli odpustke kršiteljem delovne zakonodaje, nikakor. Vse sankcije ostajajo enake, vse sankcije ostajajo v zakonu, gre samo za postopek, kriterije, kdaj zavod za zaposlovanje izda soglasje k podaljšanju enotnega delovnega dovoljenja. Verjamem, da nisem bil dovolj jasen, ampak bomo še v razpravi govorili.

Ko sem že ravno pri besedi, spoštovani podpredsednik, predlagam, da se na podlagi 138. člena poslovnika na tej seji opravi tudi tretja obravnava predloga zakona. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Franc Trček, izvolite, imate besedo.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Spoštovani državni sekretar, čas je tudi odpustek. Vi v bistvu delodajalcu, ki zlorablja tuje delavce, omogočate, Računsko sodišče bi reklo, popravljalne ukrepe v nekem določenem času. Vi mu nekako sporočate: Te lumparije še naprej lahko počneš, mogoče te bom pa potem enkrat štrafal. To je eno. Drugo, kolega prekmurski Jože je šel ven, v malih strankah ogromno delamo. Vsak, ki se resno ukvarja z evropskimi zadevami, ve, da imajo direktive nek prostor zaradi različnih praks v Evropski uniji; in jih potem prenašamo v naš pravni red, kot se temu reče. Običajno jih v Sloveniji prenašamo dokaj butasto, ali jih niti dobro ne preberemo, v lastno škodo; pogosto pa se jih zanalašč prenaša v škodo dela in delavcev, zaposlenih. In to je velik problem. Gospod prekmurski kolega je govoril, da smo se Slovenci takrat odločili, da gremo v Evropsko unijo. Nismo se pa sočasno odločili, da se krši Ustava Republike Slovenije. Jaz sam sebe vedno deklariram kot ustavnega patriota, kar mojim levičarjem, novolevičarjem

zveni preveč desno; ampak na tem trdno vztrajam. Jaz sem poslanec v ustavni parlamentarni demokraciji in to, da smo mi v Evropski uniji, kakršnakoli direktiva že pride, ne pomeni, da mi damo ustavo pod mizo. Pa jo damo, ne glede na mandat imamo mi eno majhno morje protiustavnih zakonov, gospod Vinko je odkrito povedal, da je Zakon o tujcih je proti ustaven, j... Ja, lahko te najdem v magnetogramu, si to izjavljaj. In to je dejansko problem. Vi v bistvu ta odpustek omogočate. Mi hočemo v 15. členu samo ta odpustek zapreti.

Tretjič, ki pa je nek realni problem. Mi bomo imeli, imamo 9,5-milijardni proračun, v osmih letih se nam je število na Inšpektoratu za delo zmanjšalo za desetino. Kje se je zmanjšalo? Za eno četrtno se je zmanjšalo pri tistih inšpektorjih, ki naj bi se ukvarjali s pogoji dela in varnostjo pri delu. V enakem obdobju se nam je število pravnih subjektov povečalo za eno petino; je v tej eni petini tudi ogromno prisilnih espezicij, to veva, odkrito povedano. In vedno znova, ko v Združeni levici, zdaj Levici, predlagamo povečanje, podvojitve števila ljudi na inšpektoratu, ki potrebujejo tudi nek čas za šolanje, in če to prevedem v bruto plače in vse skupaj, govoriva v rangu 2,5 milijona proti trem, vseh teh penez ne najdem. In to je ideologija o srčiki. In tukaj je razlika med Levico in ostalim delom parlamenta oziroma večino parlamenta, čeprav osebno se številni poslanci iz Nelevice s tem ne strinjajo, ampak pač pritisnejo tipke, kakor jim pač šefi rečejo. In to je ključni problem. Jaz sem že rekel, mi v Sloveniji moramo delu dati čast in oblast, kot smo včasih rekli, biti spoštljivi do zaposlenih, v vseh oblikah lastniškega zaposlovanja, vključno z zadrugami; ker imamo državnega sekretarja v Kabinetu predsednika Vlade, pa kaj je naredil. Pa se mi zdi, da bi hotel kaj narediti, pa se mu ni dovolilo. In ne pisati neke strategije pametnih specializacij kar tako na pamet – bomo pametni to, bomo pametni tisto. Že 25 let dokazujemo, da kaj dosti pametni nismo. In naslednji dve vladi morata razvijati gospodarstvo tako, da bo pri nas minimalna plača – rad bi rekel jurja, kot Karl Erjavec rad reče za penzije, ampak ste preveč zavozili to državo –, vsaj 800 evrov. Sektorji, ki ne morejo tega doseči, morajo ugasniti, preprosto, ker ti sektorji s takšnimi plačami, pa da ne bom spet svojega brata omenjal, delajo prihodnje socialne probleme. In ne glede na to, kdo bo vlado sestavljal, ali Žan Mahnič, ali Miha Kordiš, ali kdorkoli drug, se mora tega zavedati. In to je problem, s katerim se mi ne ukvarjamo. So seveda določeni sektorji, ki ne generirajo denarja, da bi takšne plače lahko zagotavljali, ampak so splošnega družbenega pomena, kot na primer dolgotrajna oskrba. Miha pogosto tukaj govori o negovalkah v domovih starejših občanov v občinah in še kje; tem ljudem moramo pa dostojne plače zagotoviti preko transferja, preko proračuna. Ne glede na to; ali bodo ti konkretni ljudje rojeni v isti vasi kot Marijan Pojbič ali v Moldaviji. To! Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Želi še kdo razpravljati? Prosim za prijavo.

Gospa Janja Sluga, izvolite.

JANJA SLUGA (PS SMC): Hvala lepa.

Se bom skoncentrirala samo na prvi del razprave mojega predgovornika, ki se je dejansko nanašala na konkretni amandma, amandma, ki je vložen s strani Levice. Čeprav smo na odboru, kot je rekel gospod državni sekretar, resnično podrobno šli skozi te stvari, pa bom vseeno. Tudi v Poslanski skupini Stranke modernega centra smo se zelo natančno posvetili vsebini tega, kar je bilo v predlogu zakona. Moram reči, da smo veliko na to temo sedeli, se pogovarjali o vsaki alineji posebej, se pogovarjali tudi z Delavsko svetovalnico in prišli do tiste rešitve, ki je bila v obliki amandmaja na odboru tudi sprejeta. Ni res, kolega Trček, kar trdite, da zdaj bomo sprejeli to, da bodo mogoči neki popravljalni ukrepi, na podlagi katerih, kot ste rekli, »mogoče te bomo pa potem enkrat štrafali«. Ni to res. In kot je rekel gospod državni sekretar, glavna sankcija za delodajalca ostaja. Za vse kršitve, ki so bile do zdaj, ostaja tudi poslej. Mi se pogovarjamo o stranski sankciji, in to edino o podaljšanju dovoljenja za delo za delavca, ki že dela pri tem delodajalcu. Tukaj moram povedati, da smo šli zelo selektivno skozi te spremembe in smo v Poslanski skupini Stranke modernega centra dosledno vztrajali, da je nemogoče obdržati v besedilu tiste kršitve pri delodajalcu, ki se nanašajo na osebno integriteto, dostojanstvo delavca, na njegove življenjske razmere ali pa na delovni čas in plačilo za to delo. Vse tisto, kar se nanaša na te stvari, ki sem jih zdaj naštel, je letelo ven. Notri pa je ostalo: če delodajalec v predpisanem roku ne vrne dovoljenja za sezonsko delo tujca, če ne prijavi začetka izvajanja storitve, če ne hrani dokumentacije; takšne stvari so ostale, na te stvari smo pristali. Absolutno pa ne moremo pristati ... in ko smo se dogovorili z ministrstvom, da stvari, ki zadevajo minimalne bivanjske in higienske standarde delavca, ali pa da delodajalec ne da delavcu v pisni obliki pogodbe o zaposlitvi oziroma njene odpovedi. Ali pa kar zadeva delovnega časa, delovnega varstva pri delu ponoči, da mora delodajalec absolutno upoštevati vse časovne omejitve za delo in da mu mora zagotoviti odmor med delovnim časom ter počitek med zaporednima delovnima dnevo; to vse smo vrgli ven ravno iz teh razlogov. In kaj se zdaj zgodi? Delavec, na katerega se kršitve pri tem delodajalcu sploh ne nanašajo ali pa gre za kršitve, ki sem jih prej naštel – ni se vodila evidenca, delodajalec ni prijavil začetka –, zaradi takih kršitev potem delavcu ni možno podaljšati dovoljenja. In to je škoda za delavca, za tega istega delavca, ki ga hočete zaščititi, ker ostane brez dela, gre na zavod za zaposlovanje, prejema socialne transferje. Če pa ne najde

drugega dela, mora celo iti nazaj v svojo državo. To sem povedala in o tem se pogovarjamo. Mislim, da je v takšnem primeru delavec bistveno na slabšem, zopet delavec. Ne govorimo o delodajalcu. In vse te stvari, ki sem jih naštel, ki zadevajo njegove delovne pogoje, ki zadevajo njegovo osebno dostojanstvo, njegovo življenje, neke minimalne higienske standarde, vse to je šlo ven, ker se s tem absolutno ne moremo strinjati, da postane nek odpustek, kot vi pravite. Se pa absolutno tudi strinjam z vami, ko se pogovarjamo o tem, da ne moremo nikoli govoriti, ne v tem kontekstu ali pa kateremkoli drugem, o bolj pomembnih, manj pomembnih kršitvah; ali pa če jih poimenujemo grobe, manj grobe, ne vem kakšne. Popolnoma vseeno je kako, jih poimenujemo; še vedno gre za kršitve. In naj opozorim, da še vedno za evidenco delodajalcev z negativnimi referencami po Zakonu o urejanju trga dela ostajajo popolnoma enaki kriteriji, popolnoma enake kršitve. Tisto se v ničemer ne spreminja. K takemu delodajalcu zavod še vedno ne napotuje delavcev. Samo toliko, da smo te stvari resnično razčistili, in upam, da ste pogledali tudi pri vas, kaj je zdaj dejansko še notri ostalo. Niti približek tistega, kar je bilo na začetku namenjeno. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Franc Trček, replika, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Spoštovana kolegica, jaz sem lani in letos na začetku dopusta padel skupaj, kolapsiral. Nisem verjetno padel skupaj zaradi tega, ker bi leto dni pokemone lovil po bajti ali pa kot kaki poslanci gledal fuzbal, karate, film; ali pa kot kakšne poslanke, ko jaz crknem, skoraj štiri ure gledal, katere čevlje si bodo kupili. Jaz tukaj garam, za kar me tudi dokaj dostojno, glede na splošno stanje v Sloveniji, plačajo. Ampak državni sekretar in tudi vi v bistvu zlorabljate usodo nekega konkretnega delavca. Saj v bistvu ste povedali, v čem je problem. Ta človek potem pride na socialni transfer; tako se da razumeti. Kakorkoli že obračate, mi bi morali reči – Okej, zgodijo se birokratske napake. To je enako kot pri tistem zakonu, ki ga nočete spreminjati, pa vas je Vinko opozarjal, da ga ne bom samo kritiziral. Nekdo bo napisal Terček namesto Trček, ko bom jaz šel na kmečki turizem, pa ga boste štrafali, da ne bo mogel živeti. Birokratske napake se dogajajo. Gospa Nataša Trček, ki ima slučajno enak priimek kot jaz, nisem gledal, ali sva v sorodu ali ne, je rekla: Saj vse vidimo, vse imamo, vse se da pogledati. Seveda, saj živimo v neki informatični družbi.

In bi morali imeti nulto toleranco do kršitev kakršnekoli delovnopravne zakonodaje; tudi če zaposlimo marsovca! In ni tukaj neke zgodbe, kot jo je prekmurski poslanec govoril: Evropska unija gor in dol. To je tudi vloga nekih malih držav, ki so lahko velike v neki združbi

držav. Da reče: Mi v Sloveniji ne bomo kršili delovnopravne zakonodaje. Tukaj je dejansko problem. Moji strokovci in jaz seveda beremo zakone in vejice in črke in smo že vsi preplozani od vsega skupaj. Jaz sem – ne vem, če je bila kolegica v dvorani – v stališču pohvalil, da je koalicijo končno malo srečala pamet in da ste šli oziroma smo šli, kot se temu reče, zelo selektivno; ampak v tej selektivnosti je nekaj še izpadlo. In to je vsebina tega. Me pa blazno žalosti, da je to resor, ki ga obvladujejo Socialni demokrati, ki napovedujejo, da bodo vodili naslednjo vlado; pa so predlagali takšen zakon. Upam, če nekdo dela ali bi rad delal, pa če se mu kaj malo bliska – bom tudi jaz malo populističen, kot je bil kolega iz Nove Slovenije – , da mu je jasno, da brez Levice v naslednji vladi boljših pogojev za delo v tej družbi in državi ne bo. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Državni sekretar gospod Peter Pogačar, izvolite.

PETER POGAČAR: Hvala za besedo, gospod podpredsednik.

Ocenjujem, da je spoštovana poslanka gospa Sluga zelo natančno predstavila, kakšna je končna rešitev, ki je bila izoblikovana na seji matičnega delovnega telesa, ob pomoči vseh koalicijskih poslancev. Spoštovani gospod poslanec Trček je omenil, da je problem v tem, ker bo ta delavec končal na socialnih transferjih. Nikakor ne gre za to. Sami vidimo težavo v tem, ker bo temu delavcu, če mu ne bo podaljšano delovno dovoljenje, prekinjena pogodba o zaposlitvi po samem zakonu. Sicer bo upravičen do relativno kratkega denarnega nadomestila za brezposelnost, če si v tem času ne najde zaposlitve. Če si v tem času ne uspe dobiti novega delovnega dovoljenja, se mora vrniti nazaj v svojo matično državo. Vse tiste kršitve, ki so po obravnavi na matičnem odboru ostale notri, so tiste, ki jih delavec lahko izterja tudi po sodni poti. Verjamem, da bo delavec to veliko lažje naredil pri svojem delodajalcu, če bo dejansko prebival v Republiki Sloveniji, kot pa če ga Republika Slovenija vrne nazaj v matično državo in mu prepusti uveljavljanje pravice iz tuje države. Za to gre.

Naj še enkrat ponovim. Vse kršitve Zakona o delovnih razmerjih, vse kršitve Zakona o zaposlovanju in delu tujcev – mislim, da smo tukaj enotnega mnenja – so zavržne, jih je treba odkrivati, jih je treba preprečiti in jih je treba najstrožje sankcionirati. In to zakonodaja tudi določa. Lahko se tudi pogovarjamo o še višjih sankcijah, vprašanje je, kakšen učinek bi še višje globe in sankcije imela. Nobena od teh kršitev, nobena od sankcij se ne ukinja, se ne znižuje. Nikakor. Bistvo tega predloga je, samo katere so tiste kršitve – ki pa navkljub temu, da jih je inšpektor za delo ugotovil, in niso tiste, kot je gospa poslanka Sluga lepo povedala, ki bi se

kakorkoli nanašale na dostojanstvo tega delavca ali kakorkoli na plačilo za delo tega delavca ali na razporeditev delovnega časa –, kjer bo delodajalec sankcioniran z globo, z ureditveno odločbo; ne bo pa sankcioniran s tem, da za tega delavca ne more dobiti soglasja za podaljšanje enotnega delovnega dovoljenja. Samo o tem govorimo. Tukaj ni nobenih odpustkov za delodajalca. Opustitev te stranske sankcije za manj grobe kršitve delovne zakonodaje se nanaša samo na podaljšanje delovnega dovoljenja; tudi ob teh kršitvah ta delodajalec novega soglasja za novo delovno dovoljenje ne bo dobil. Tukaj se nič ne spreminja, ker to je zelo učinkovita sankcija. Vprašanje pa je, ali za vse kršitve res zavod ne sme izdati soglasja za podaljšanje enotnega delovnega dovoljenja. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Janja Sluga, imate besedo, izvolite.

JANJA SLUGA (PS SMC): Jaz sem se javila že prej, ker želim absolutno zavrniti ta podtikanja kolega Trčka.

Nikoli in nikdar si ne bom dovolila, da mi kdorkoli reče, da sem jaz neko rešitev sprejela zato, da neki tuj delavec ne bi prejemal denarnega nadomestila na našem zavodu za zaposlovanje. Absolutno to trditev zavračam, tega nisem nikoli rekla. Rešitve, ki jih imamo zdaj na mizi, smo v Poslanski skupini Stranke modernega centra gledali izključno skozi oči tega delavca – kaj je za tega delavca v redu, kaj za tega delavca ni v redu in kaj se mu zgodi, če ne dobi podaljšanega delovnega dovoljenja. In če ne dobi podaljšanega delovnega dovoljenja, mora na zavod in res tam prejema socialne transferje; na koncu pa mu še grozi, ker drugega dela ne najde, da se mora vrniti v svojo državo. Absolutno je to s stališča tega delavca nekaj, kar za njega ni dobro.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Franc Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Dobro, če zdaj prevedem to moralno-etično zgodbo, ki jo je povedala kolegica – za tujega delavca je dobro, da v Sloveniji dela v podjetjih, kjer se krši delovnoppravna zakonodaja v manjšem obsegu, in bomo taistemu delavcu podaljšali. Dobro, ne bom se kregal z državnim sekretarjem, sočasno ne bo potrebe po nadomestilu za brezposelnost za kratek delovni čas. Vi zdaj zlorablajte zgodbo nekega konkretnega delavca, za katerega vi blazno skrbite, na račun tega, da ne gledate, zakaj se ta sranja v Sloveniji že 20 let dogajajo. In to je tudi čista ideologija v najbolj čisti obliki. Če bi še predaval, samo 10 ur predavam, kolega me je prej omenjal, bi dal kot študijo primera študentom, da bi študirali, kaj je dejansko

Prosim lepo, omica, pa ne bi bil rad žaljiv do konkretne veroizpovedi; katerikoli pridigar, ki bi tako pri katerikoli maši govoril, bi ljudje rekli – ne mi bučk saditi. In za to gre. Dajte pač odkrito priznati; jebiga, pripadamo – se opravičujem, da tako govorim – temu in temu ideološkemu ...

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Gospod Trček, lepo prosim.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): ... spektru in pač zastopamo takšen in takšen odnos do dela in delavcev; pika.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Janja Sluga, izvolite.

JANJA SLUGA (PS SMC): Ne, kolega Trček, jaz vem, da ne glede na to, kar bom zdaj še govorila ali pa bo govoril kdorkoli drug, vi boste vztrajali pri svojem, boste ponavljali eno in isto lajno, ki jo ponavljate danes tukaj vi in ki jo je kolega Kordiš ponavljal brez prestanka tudi na odboru. Ampak ni res! Nobene kršitve niso sprejemljive in nobeni odpustki se ne dajejo delodajalcem. Glavne sankcije ostajajo nedotaknjene, glavna sankcija, globa, odprava kršitve. Vse to mora delodajalec še vedno narediti. In šele ko to naredi in ko dokaže, da je to naredil, se potem pogovarjamo o nekih stranskih sankcijah, izključno z vidika delavca. V ničemer se ne povečujejo odpustki, v ničemer ne spodbujamo kršitev delovnopravne zakonodaje ali česa podobnega, kar trdite vi.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Replika, dr. Franc Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Verjamem, da določene poslanke in poslanci, zlasti v takih strankah, nimate obilice časa, da imajo državni sekretarji obilico dela, to resno mislim, prvo pa je bilo cinično. Jaz prihajam iz Maribora, pa mi en tujec, delavec reče: Fotr in sin imata 10 firm, nas kolobarijo, da niti sami več ne vemo, sem en mesec na eni firmi, drugi mesec na drugi, tretji na tretji. Ta zgodba ne bo pila vode. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Želi še kdo razpravljati? Ne, hvala lepa. Potem zaključujem razpravo.

O amandmaju bomo v skladu s časovnim potekom seje zbornice odločali čez pol ure v okviru glasovanj.

S tem prekinjam 17. točko dnevnega reda in 34. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali ob 15.05.

(Seja je bila prekinjena ob 14.35 in se je nadaljevala ob 15.07.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo zbornice. Preden preidemo na postopek glasovanja, vas želim obvestiti, da bo Državni zbor glasovanje opravil po naslednjem vrstnem redu: 2., 12., 13., 9., 16., 17. in 1. točka dnevnega reda.

Prehajamo na glasovanje zbornice o predlogih odločitev. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Nadaljujemo s prekinjeno 2. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga zakona o dopolnitvi Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018, po nujnem postopku.

Nadaljujemo z drugo obravnavo, to je z odločanjem o vložnem amandmaju, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vložnega amandmaja z dne 17. 10. 2017, ki ste na prejeli na e-klop.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine nepovezanih poslancev k 1. členu.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 5, proti pa 54.

(Za je glasovalo 5.) (Proti 54.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Končali smo z glasovanjem o amandmaju in z drugo obravnavo predloga zakona v okviru nujnega postopka.

Prehajamo na tretjo obravnavo predloga zakona. Ker v drugi obravnavi predlagani amandma ni bil sprejet, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neusklajen.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 47, proti pa 20.

(Za je glasovalo 47.) (Proti 20.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 12. točko dnevnega reda, to je s tretjo obravnavo Predloga zakona o spremembah Zakona o glavnem mestu Republike Slovenije, v okviru rednega postopka.

Ker v drugi obravnavi amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neusklajen.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 44, proti pa jih je bilo 17.

(Za je glasovalo 44.) (Proti 17.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 13. točko dnevnega reda, to je z drugo obravnavo Predloga zakona o dopolnitvi Zakona o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament, v okviru rednega postopka.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ker k predlogu zakona matično delovno telo ni sprejelo nobenega amandmaja, amandmajev na seji zboru ni bilo možno vlagati, zato prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 70, nihče pa ni bil proti.

(Za je glasovalo 70.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 9. točko dnevnega reda, to je z drugo obravnavo Predloga zakona za urejanje položaja študentov, v okviru rednega postopka.

Prehajamo na odločanje o vloženih amandmajih, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženih amandmajev z dne 16. 10. 2017.

Odločamo o amandmaju predlagatelja dr. Milana Brgleza k 1. členu.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 67, nihče pa ni bil proti.

(Za je glasovalo 67.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju predlagatelja dr. Milana Brgleza k 7. členu. Amandma je vsebinsko povezan z amandmajem istega predlagatelja k 8. členu. Če ta amandma ne bo sprejet, postane amandma k 8. členu brezpredmeten.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 67, nihče pa ni bil proti.

(Za je glasovalo 67.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju predlagatelja dr. Milana Brgleza k 7.a členu. Amandma je vsebinsko povezan z amandmajem istega predlagatelja k 8. členu. Če ta amandma ne bo sprejet, postane amandma k 8. členu brezpredmeten.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 67, nihče pa ni bil proti.

(Za je glasovalo 67.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanca dr. Milana Brgleza k 8. členu.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 66, nihče pa ni bil proti.

(Za je glasovalo 66.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Zaključili smo z odločanjem o amandmajih, s tem zaključujem drugo obravnavo predloga zakona.

Državni zbor bo tretjo obravnavo predloga zakona opravil na naslednji seji. Besedilo predloga zakona za tretjo obravnavo bodo pripravile službe Državnega zbora.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 16. točko dnevnega reda, to je z drugo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih, v okviru rednega postopka.

Prehajamo na odločanje o vloženih amandmajih, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženih amandmajev z dne 16. 10. 2017.

Amandma Poslanske skupine Levica k 13. členu pod številko 1 in amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD k istemu členu pod številko 2 sta vsebinsko enaka, zato bomo o njiju glasovali skupaj.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Levica in amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 13. členu.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 47, proti pa 19.

(Za je glasovalo 47.) (Proti 19.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine SDS k 18. členu. Če bo ta amandma sprejet, postaneta amandma Poslanske skupine Levica k istemu členu pod številko 2 in amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD k istemu členu pod številko 3 brezpredmetna.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 24, proti pa 46.

(Za je glasovalo 24.) (Proti 46.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Amandma Poslanske skupine Levica k 18. členu pod številko 2 in amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD k istemu členu pod številko 3 sta enaka, zato bomo o njiju glasovali skupaj.

Odločamo torej o amandmaju Poslanske skupine Levica in amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 18. členu.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti pa 16.

(Za je glasovanje 51.) (Proti 16.)

Ugotavljam, da sta amandmaja sprejeta.

Zaključili smo z odločanjem o amandmajih. S tem zaključujem drugo obravnavo predloga zakona.

Ker so bili v drugi obravnavi sprejeti amandmaji k manj kot desetini členov dopolnjenega predloga zakona, je predlagatelj predloga zakona v razpravi predlagal, da zbor na podlagi prvega odstavka 138. člena Poslovnika zbora še na tej seji opravi tretjo obravnavo predloga zakona. Prehajamo na odločanje o navedenem predlogu. Sklep ne bo sprejet, če mu bo nasprotovala več kot tretjina navzočih poslancev.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 49, proti pa 20.

(Za je glasovalo 49.) (Proti 20.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Ugotavljam, da je zbor v drugi obravnavi sprejel amandmaja k 13. in 18. členu dopolnjenega predloga zakona. Na podlagi tretjega odstavka 138. člena poslovnika sprašujem kvalificirane predlagatelje, ali nameravajo k tema členoma vložiti amandmaje.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ugotavljam, da k predlogu zakona za tretjo obravnavo ni bilo vloženih amandmajev. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na seji matičnega delovnega telesa oziroma Državnega zbora v drugi obravnavi, predlog zakona neuskladen.

Prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 46, proti pa 22.

(Za je glasovalo 46.) (Proti 22.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

V zvezi s to točko dnevnega reda Vlada predlaga zboru, da na podlagi 153. člena Poslovnika zbora sprejme naslednji sklep: Zakonodajno-pravna služba pripravi uradno prečiščeno besedilo Zakona o tujcih.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 44, proti 9.

(Za je glasovalo 44.) (Proti 9.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 17. točko dnevnega reda, to je z drugo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev, v okviru rednega postopka.

Prehajamo na odločanje o vložnem amandmaju, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vložnega amandmaja z dne 16. 10. 2017.

Odlučamo o amandmaju Poslanske skupine Levica k 15. členu.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 6, proti 42.

(Za je glasovalo 6.) (Proti 42.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Zaključili smo z odločanjem o amandmaju. S tem zaključujem drugo obravnavo predloga zakona.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ker v drugi obravnavi amandma k dopolnjenemu predlogu zakona ni bil sprejet, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskladen.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti 16.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 16.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

V zvezi s to točko dnevnega reda Vlada predlaga zboru, da na podlagi 153. člena Poslovnika zbora sprejme naslednji sklep: Zakonodajno-pravna služba pripravi uradno prečiščeno besedilo Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 49, proti 3.

(Za je glasovalo 49.) (Proti 3.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na prekinjeno 1. točko dnevnega reda, to je na Vprašanja poslank in poslancev.

Glasovanje o predlogih sklepov bomo opravili na podlagi pregleda predlogov sklepov poslank in poslancev za razpravo o odgovorih predsednika Vlade, ministrice in ministrov ter generalne sekretarke Vlade z dne 17. 10. 2017, ki je objavljen na e-klopi.

Prehajamo na odločanje o prvem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru predsednika Vlade dr. Mira Cerarja na poslansko vprašanje dr. Anžeta Logarja v zvezi z bančno luknjo.

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 23, proti 37.

(Za je glasovalo 23.) (Proti 37.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o drugem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru predsednika Vlade dr. Mira Cerarja na poslansko vprašanje Violete Tomić v zvezi z dopolnitvijo Ustave Republike Slovenije, s katero bi se narodnim skupnostim, po izvoru iz razpadle SFRJ, priznal status manjšinskih narodnih skupnosti.

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 9, proti 54.

(Za je glasovalo 9.) (Proti 54.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o tretjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji

seji opravil razpravo o odgovoru predsednika Vlade dr. Mira Cerarja na poslansko vprašanje gospe Ljudmile Novak v zvezi z zagotavljanjem pravičnosti in enakih meril za vse državljane.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslanek in poslancev, za je glasovalo 22, proti 43.

(Za je glasovalo 22.) (Proti 43.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o četrtem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za pravosodje mag. Gorana Klemenčiča na poslansko vprašanje dr. Vinka Gorenaka v zvezi s poenotenjem sodne prakse.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 19, proti 43.

(Za je glasovalo 19.) (Proti 43.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o petem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anje Kopač Mrak ter ministrice za zdravje gospe Marije Milojke Kolar Celarc na poslansko vprašanje Mihe Kordiša v zvezi s problematiko v domovih za starejše.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 26, proti 39.

(Za je glasovalo 26.) (Proti 39.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o šestem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo gospoda Zdravka Počivalška na poslansko vprašanje gospoda Jožefa Horvata v zvezi z zagotovitvijo finančnih sredstev za izvajanje Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2019.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 26, proti 42.

(Za je glasovalo 26.) (Proti 42.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o sedmem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anje Kopač Mrak ter ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo gospoda Zdravka Počivalška na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi s proračunoma za leti 2018 in 2019 obeh ministrstev na področju Strategije pametne specializacije in položaj dela ter varnosti delavcev.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 27, proti 43.

(Za je glasovalo 27.) (Proti 43.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o osmem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji

seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za zdravje gospe Marije Milojke Kolar Celarc na poslansko vprašanje gospe Jelke Godec v zvezi s skupnimi javnimi naročili za žilne opornice.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 23, proti 40.

(Za je glasovalo 23.) (Proti 40.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o devetem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za okolje in prostor gospe Irene Majcen na poslansko vprašanje gospoda Zvonka Laha v zvezi z razlastitvijo lastnikov zemljišč.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 20, proti 44.

(Za je glasovalo 20.) (Proti 44.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o desetem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za okolje in prostor gospe Irene Majcen na poslansko vprašanje gospoda Danijela Krivca v zvezi z zavodom Triglavski narodni park.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 22, proti 42.

(Za je glasovalo 22.) (Proti 42.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o enajstem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru generalne sekretarke Vlade mag. Lilijane Kozlovič na poslansko vprašanje Matjaža Hanžka v zvezi z urejanjem in izboljševanjem položaja romske skupnosti v Sloveniji.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 11, proti 45.

(Za je glasovalo 11.) (Proti 45.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o dvanajstem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za okolje in prostor gospe Irene Majcen na poslansko vprašanje gospoda Marjana Dolinška v zvezi z izgradnjo energetskega objekta Hidroelektrarna srednja Sava.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 30, proti 33.

(Za je glasovalo 30.) (Proti 33.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o trinajstem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za kulturo gospoda Antona Peršaka na poslansko vprašanje gospoda Violete Tomić v zvezi z lastniškim prevzemom medijske hiše Pro Plus.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 27, proti 39.

(Za je glasovalo 27.) (Proti 39.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda in prekinjam 34. sejo zбора, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 17. OKTOBRA 2017 OB 15.37 IN SE JE NADALJEVALA 18. OKTOBRA 2017 OB 9. URI.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam z nadaljevanjem 34. seje Državnega zbora.

Obveščam sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: Mirjam Bon Klanjšček, Violeta Tomić od 10. do 14. ure, Iva Dimic, Irena Kotnik, Erika Dekleva od 16. ure dalje, Jelka Godec do 15. ure, Tanja Cink do 18. ure, Simona Kustec Lipicer do 13. ure, Suzana Lep Šimenko, Matej T. Vatovec, Miha Kordiš od 16. ure dalje, Jernej Vrtovec od 19. ure dalje, László Göncz od 16. do 18. ure, Jože Tanko do 16. ure, Žan Mahnič, Uroš Prikl od 16.30 dalje in Matjaž Han od 16. ure dalje.

Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **7. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O UREJANJU PROSTORA V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen.

IRENA MAJCEN: Spoštovani predsednik Državnega zbora dr. Milan Brglez, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Pred vami je dopolnjen Predlog zakona o urejanju prostora, ki predstavlja nov krovni zakon na tem področju. Združuje materijo treh obsežnih zakonov: Zakona o prostorskem načrtovanju, ki sicer ureja občinsko prostorsko načrtovanje, Zakona o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor in Zakona o urejanju prostora, ki sedaj ureja prostorske ukrepe. Zadnjih 15 let nas je naučilo, da je treba vzpostaviti pregleden in celovit sistem urejanja prostora in vpeljati nove mehanizme, ki bi omogočali fleksibilnost urejanja prostora, prilagajanje aktualnim razmeram in usklajenost delovanja med nosilci urejanja prostora. Predlog novega zakona tako dosedanja vsebino združuje, jo nadgrajuje in povezuje, pri čemer želi preseči sektorski pristop k urejanju prostora in omogočiti bolj učinkovito usklajevanje razvojnih in varstvenih interesov v prostoru. Na področju prostorskega načrtovanja predlog zakona tako vpeljuje nove mehanizme, kot so lokacijska preveritev, delovanje komisije Vlade za prostorski razvoj, postopek prevlade ene javne koristi nad drugo v primeru kolizij med

različnimi javnimi interesi, strateško prostorsko načrtovanje na regionalnem nivoju, nov združen postopek načrtovanja in dovoljevanja prostorskih ureditev državnega pomena po principu vse na enem mestu, prostorsko načrtovanje na morju, ločitev določenih vsebin dosedanjih občinskih prostorskih načrtov na ločene akte, nov odlok o urejanju podobe naselja in krajine, ki ga lahko sprejmejo občine za druge posege v prostor. Poleg navedenega predlog zakona v celoti sledi zahtevam Aarhuške konvencije, saj omogoča zgodnje in učinkovito sodelovanje javnosti v postopkih priprave prostorskih izvedbenih aktov že od priprave izhodišč dalje. Prav tako opredeljuje status nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju urejanja prostora.

Na področju zemljiške politike izboljšave pomenijo večji instrumentarij za gospodarjenje s prostorom, predvsem s stavbnimi zemljišči. Aktivno upravljanje z njimi je sicer nujno potrebno, saj je prostor prepoznan kot omejena dobrina, za katerega naj velja načelo trajnostnega prostorskega razvoja in racionalne rabe. Vprašanje je sicer tesno povezano s področjem vrednotenja in obdavčenja nepremičnin, za katere so urejene nepremičninske evidence seveda osnoven predpogoj. Predlog zakona tako posodablja obstoječe prostorske ukrepe, občinam omogoča širša uveljavljanja predkupne pravice, določa pravila za oblikovanje gradbenih parcel za nove stavbe, vpeljuje razvojne stopnje stavbnih zemljišč ter njihovo evidentiranje in vpeljuje takse za neizkoriščena stavbna zemljišča, ki jih lahko zaračuna občina. Predlog zakona nadgrajuje sedanji prostorski informacijski sistem kot osrednjo podatkovno in storitveno podporo za urejanje prostora vključno z nastavki za storitev elektronskega prostorskega načrtovanja in izdajanja upravnih dovoljenj ter državo in občino zavezuje k spremljanju in analizi stanja v prostoru, preko katerega se vrednotijo investicijske in druge pobude.

V okviru druge obravnave na matičnem odboru je bil predlog zakona izboljššan in redakcijsko dodelan. Na podlagi mnenja Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora so bile tako pregledane, ustrezno popravljene povezave na predlog gradbenega zakona glede plačevanja komunalnega prispevka, kjer se je sledilo mnenju občin in je plačan komunalni prispevek pogoj za izdajo gradbenega dovoljenja. Sistem prostorskih aktov je postavljen jasno in pregledno, da je razvidna hierarhija, vrsta in namen prostorskih aktov, ki se jih deli na strateške in izvedbene. Odpravljeni ali pojasnjeni so bili tudi drugi očitki Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora glede pravne podlage za izdajo celovitega dovoljenja za prostorske ureditve državnega pomena, glede rabe pojma gospodarska javna infrastruktura, pogojev za občinskega urbanista in drugih.

Menimo, da je na podlagi že sprejetih in dodatno vloženih amandmajev predlog zakona vsebinsko in nomotehnično izboljššan do te mere, da bo zagotavljal učinkovit, jasen in sistemski pristop k urejanju prostora. Ker je vloženih amandmajev na drugi obravnavi manj kot k desetini členov dopolnjenega predloga zakona, predlagamo, da se na isti seji opravi tudi tretja obravnava zakona. Hvala.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog zakona je obravnaval Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor kot matično delovno telo, za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku gospodu Igorju Zorčiču.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Gospod predsednik, hvala za besedo. Spoštovani ministrica, kolegice, kolegi!

Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor je na 33. seji dne 3. 10. 2017 kot matično delovno obravnaval Predlog zakona o urejanju prostora, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo po rednem postopku predložila Vlada. V poslovnem roku so bili vloženi amandmaji poslanca Branislava Rajiča, Poslanske skupine Levica, Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov, na odboru pa smo v okviru sprejemanja zakona odločali tudi o predlogih amandmajev za amandma odbora koalicijskih poslanskih skupin. Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke je napovedala odsotnost pri obravnavi te točke, enako je storil tudi poslanec Poslanske skupine Levica.

V dopolnilni obrazložitvi je v imenu predlagatelja ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen poudarila, da predlog zakona predstavlja celotno prenovno področja, ki je eno ključnih za uspešen trajnostni razvoj Slovenije, a katerega osrednja značilnost zadnjih 15 let je tudi drobljenje celovite materije v različne zakone, njegova sektorizacija skozi področne predpise in odsotnost nekaterih ključnih mehanizmov za doseganje ustreznega prostorskega razvoja. S predlogom zakona se na področju prostorskega načrtovanja predlaga zakonitost mehanizmov za aktivno usklajevanje legitimnih, a pogosto nasprotnih javnih interesov v prostoru, kjer je osrednja vloga dana Komisiji Vlade za prostorski razvoj in možnosti izvedbe postopka prevlade javne koristi. Predlog zakona povečuje prožnost izvedbenega prostorskega načrtovanja z vzpostavitvijo instituta lokacijske preveritve kot instrumenta omogočanja dopolnilnih posegov v prostor pri posamični poselitvi individualnih odstopanj od prostorskih aktov in začasne rabe prostora. Vpeljuje se nov postopek načrtovanja in dovoljevanja prostorskih ureditev državnega pomena po principu vse na enem mestu in v enem postopku. Poudarek se daje tudi odslej odsotnemu, a ključnemu vidiku strateškega načrtovanja na regionalnem razvoju, prvič se ureja tudi prostorsko načrtovanje na morju. Zakon namenja pozornost tudi urejanju

tako imenovanih negradbenih posegov v prostor z uzakonitvijo odloka o urejanju podobe naselij in krajine, omogoča se boljše in zgodnejše sodelovanje javnosti v postopku priprave prostorskih aktov in vzpostavlja možnost sodnega varstva glede sprejetih prostorskih izvedbenih aktov, opredeljuje pa se tudi status nevladnih organizacij, ki deluje v javnem interesu na področju urejanja prostora.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je pojasnila, da je ta služba skladno s svojimi pristojnostmi pripravila obsežno mnenje k predlogu zakona, o njem podala nekaj splošnih pripomb in pripombe k večjemu številu posameznih členov, pri čemer je predlagatelj številne pripombe in mnenja upošteval, medtem ko nekateri pomisleki ostajajo.

Predstavniki Državnega sveta je poudaril, da Državni svet podpira predlog zakona in v zvezi s tem pozdravlja napore predlagatelja, ki je v dolgotrajnem procesu iskanja zakonskih rešitev prisluhnil reprezentativnim združenjem občin in poklicnim zbornicam ter v veliki meri upošteval njihove predloge in pripombe.

Prisotni predstavniki reprezentativnih občinskih organizacij in poklicnih zbornic so v svojih stališčih izrekli splošno podporo predlogu zakona in ga označili za korak v pravo smer k boljši ureditvi tega področja, kljub načelni podpori pa so v svojih razpravah opozorili na nekatere rešitve, s katerimi se ne strinjajo in v zvezi s katerimi so v večini primerov predhodno opozorili že v svojih pisnih mnenjih.

V razpravi poslank in poslancev je poslanec Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov izrazil mnenje, da predlog zakona ne bo odpravil številnih problemov, s katerimi se soočamo na področju urejanja prostora že več desetletij. Poslanci Poslanske skupine Stranke modernega centra so v razpravi izrazili podporo predlogu zakona.

Po razpravi odbor ni sprejel amandmajev poslanca Rajiča, prav tako ne amandmaja Poslanske skupine Levica in amandmaja Poslanske skupine Nove Slovenije, sprejel pa je predloge za amandma odbora koalicijskih poslanskih skupin. Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval še o vseh členih predloga zakona skupaj in jih sprejel. Hvala lepa.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Moje postopkovno bo, da v bodoče pričakujem bolj temeljita tovrstna poročila, ker iz tega poročila nekako izhaja, da smo kolega iz SDS, ki pokrivata to materijo, in jaz, ki to pokrivam iz Levice, pač luftarji, ki smo nekako rekli, ajde, mi se tega ne gremo pa gremo domov, kar je daleč od resnice. Mi smo interpelirali obravnavo teh členov, ker je koalicija

dobesedno oziroma še zlasti SMC v petek malo po drugi uri zmetal en majhen milijon amandmajev, pri teh zakonih vsega skupaj okrog 200 strani in dejansko se tega ni dalo resno prebrati v treh dneh do začetka seje odbora. Zato smo zahtevali, da se točka preloži, da to resno preberemo in obravnavamo, ker se s to tematiko v tem državnem zboru ukvarjamo ljudje, ki so, smo bili ali župani, podžupani, občinski, mestni svetniki ali so bili uradniki – mi je žal, da tukaj ni kolega iz SMC, ki iz te pozicije pozna – ali arhitekt ali prostorski sociolog. In mi smo z vso odgovornostjo do te pomembne materije zgolj hoteli imeti primeren čas in ne zopet derogacije dela Državnega zbora. To iz poročila ni izhajalo in zato sem moral zahtevati postopkovno in to povedati.

Upam, da bodo v bodoče do konca tega mandata poročila tudi vsebinsko v tem smislu, da se pove, zakaj nekdo obstruira neko točko ali neko sejo, ker to poslanci na seji tudi dokaj vsebinsko in dokaj jasno razložimo. Hvala za besedo.

PREDESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ker je Državni zbor na 32. seji opravil splošno razpravo o predlogu zakona, predstavitev stališč poslanskih skupin ni možna.

Prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 17. 10. 2017.

V razpravo dajem 44. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Prosim za prijavo.

Besedo ima gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (PS NSi): Hvala lepa, predsednik.

Na samem odboru sem od tistih, ki nasprotujemo temu zakonu, ostal sam in sem poskušal razložiti podobno, kot je bilo stališče poslanskih skupin, ki so obstruirale sejo odbora. Problematika urejanja prostora se namreč vleče že toliko časa, kolikor je stara ta država. Vse nove države bivše Zvezne republike Jugoslavije se soočajo z enakimi težavami, se pravi z neurejenim prostorom, ogromno objektov je zgrajenih v neskladju s predpisi ali zgrajenih na črno. K ureditvi tega so pristopile druge države, kot so Srbija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina in Makedonija, samo Slovenija ne, in to pred približno 5 leti. Čeprav smo ... Jaz ves čas, odkar sem v parlamentu, opozarjam na to problematiko, pri nas se namreč vleče umeščanje v prostor od 4 do 8 let, pridobitev gradbenega dovoljenja tudi 5, 6 let, in to je nedopustno v tem času in prostoru. V sosednjih državah, na primer Hrvaška je od 800 tisoč takšnih objektov zelo uspešno legalizirala že polovico, med investitorji so tudi naši državljani, ki imajo nepremičnine na Hrvaškem in so z ureditvijo zadovoljni. Pri nas pa se tega nikakor ne moremo lotiti in imajo investitorji ogromne težave, tako tisti, ki si hočejo urediti svoje

bivanje za stanovanjsko gradnjo, še večje težave pa investitorji, gospodarstvo, kjer želijo graditi z namenom gospodarske dejavnosti in je postopek nemogoč. Samo primer Akrapoviča, 6 let ni mogel dobiti gradbenega dovoljenja, in še nekaj ostalih. Da ne govorim o tujih investitorjih, tuj investitor, ki pride k nam, si želi, da bi v enem letu dobil gradbeno dovoljenje, pričel graditi, lep primer je Magna. En kup investitorjev, ki so prišli, pa niso tako pompozno prišli v Slovenijo, je šel naprej, pa so ponujali bolj kvalitetna delovna mesta kot pa bodo v Magni v lakimici. Ampak tega se ne ve. Kakšna je situacija pri nas? Investitor, ko pride – jaz sem se sam kot župan soočal s tem – najprej vpraša, ali imate okoljevarstveno dovoljenje. Če župan na občini reče, nimamo, pravi hvala lepa, nič več ne sprašuje, ker je rok eno do dve leti. Samo okoljevarstveno dovoljenje, kaj šele gradbeno dovoljenje!

Kar se tiče cen, pri nas se sprejme OPN, se sprejme recimo za eno industrijsko cono OPPN, potem občina nima denarja za izgradnjo komunalne infrastrukture, sklene pogodbo o komunalnem opremljanju oziroma prej sprejme odlok in potem sklene pogodbo o komunalnem opremljanju, da investitorji to sami gradijo, postopoma, počasi, kolikor pač zgradijo. In glej ga zlomka, potem pride investitor. Kaj občina prodaja? Občina lahko samo zaračuna komunalni prispevek za infrastrukturo do industrijske cone. V industrijski coni zgradijo investitorji sami, ker občina ne zmore, ker nima tega denarja, lastniki komunalno opremljenih zemljišč so pa špekulanti ali kvaziinvestitorji, ki ceno zemljišča, ki je komunalno opremljeno, zaračunajo ne tako kot v tujini po dejanski rabi, pošteno, ampak 20-krat višje, kot je cena dejanske rabe tistega zemljišča. S komunalnim opremljanjem same cone in potem še s primarnim komunalnim prispevkom za infrastrukturo, ki je pripeljana do cone, kar je občina že zgradila, pride cena tega zemljišča preko 100 evrov. SPIRIT je naredil analizo, kakšne so te cene v sosednjih državah, predvsem za logistiko, in te cene, komunalno opremljene z vsemi stroški, so od 28 do 35 evrov, pri nas pa v povprečju krepko čez 100, zato investitorjev ni. Ve pa se v logistiki, ker rabijo velike površine, se za kakršnokoli proizvodnjo ne prenese cena bistveno preko 40 evrov na kvadratni meter komunalno opremljenega zemljišča. Take so cene v regiji! Pri nas pa – ampak zakaj? Kako pridejo v tujini do te cene? Pridejo tako, da občina odkupi zemljišče prej, preden spremeni dejansko rabo, po poštenu ceni dejanske rabe zemljišča, če je gozd, je ena cena, če je travnik, je druga, če je njiva, je tretja, tako kot je pri nas kupoval Dars za avtoceste. Potem občina sama komunalno opremi, da je čim ceneje, in potem to občina prodaja investitorju. Pri nas pa prodajajo špekulanti. Poglejte si lastništva zemljišč okrog mest, okrog Ljubljane, okrog večjih mest tam, kjer so zazidljiva – kdo je lastnik? Razni espeji,

deooji, za njimi pa stojijo določeni ljudje, ki so prej vedeli, kaj bo tam, preden je bila dejanska raba spremenjena, večina teh zemljišč. In tudi zaradi tega mi danes ne sprejemamo zakonodaje, ki bi to odpravila, zaradi določenih lobijev pa nosilcev urejanja prostora, ki so kvazistrokovnjaki, se delajo pametne in zavlačujejo postopke nekaj let. Pri Magni, kot je sam predstavnik Vlade povedal na odboru, je šlo vse po zakonu, po predpisih in se je dalo vse izpeljati v pol leta. Zakaj drugje ne? Zakaj od štiri do osem let? In kaj s tem zakonom sedaj spreminjamo? Ali to odpravljamo? Ali pospešujemo legalizacijo? Delno ja, v zakonu o gradnjah, v tistih prehodnih določbah se veliko tega, samo vprašanje je, kako se bo potem sprocesiralo s podzakonskimi akti, ali bodo upravne enote zmoгле, ne vem, v nekaj letih 300 tisoč objektov legalizirati.

Kar se tega tiče smo pa tam, kjer smo bili, ko smo se osamosvajali. Tudi z zakonom ZUreP-2 nismo odpravili največjih težav. Nismo jih. Tudi sam postopek, na odboru sem pokazal postopke, primerjave s sosednjimi državami, v sosednjih državah, v Nemčiji, Švedski ... Bom kar kolegu vzel, jaz imam prevelik kup, da bi takoj našel. V Nemčiji je postopek sprejemanja OPN največ eno leto, isto v Švedski, isto v Finski. Eno leto. Pri nas smo pri Magni dokazali, da se da celo v pol leta. Samo zakaj je potem povprečje 4–8 let? Ta postopek, ki je bil že sedaj predolg, se s tem novim zakonom še podaljšuje. Uradno se še podaljšuje. To je na odboru povedala tudi predstavnica MOL, ki dela na tem, ampak nihče noče slišati. Upam, da bomo enkrat tudi pri nas, čez kakšno leto, verjetno v drugačni sestavi ugotavljali, kaj je prinesel ta zakon. Jaz vam vnaprej povem, in tisti, ki se ukvarjajo s tem zakonom, da imajo največ ali pa edini skoraj s tem zakonom občine in župani. In kaj pravijo župani? Da ni dober. V stari Avstriji so imeli v parlamentu enega kmeta, ki je dajal veto, ker je bila zakonodaja v glavnem za kmete. Če so profesorji sprejeli nek zakon v parlamentu, ki za kmeta ni bil dober ali pa ga ni razumel, ni šel v izvedbo, je bil veto. Pri nas pa tisti, ki zakone uporabljajo, izvršujejo, nimajo pravice glasu, ker so uradniki pripravili ta zakon. Na ta zakon je imela Zakonodajno-pravna služba 38,5 strani pripomb. Koliko členov je bilo amandmiranih na seji odbora na koncu, ko bi bilo treba samo še malo sfrizirati zakon? Kdo se strinja s tem zakonom? Kakšna so stališča posameznih občin in združenj občin? S tem zakonom se ne strinja. Za koga pa potem je ta zakon? Za neko drugo državo? Za neke druge občine ali ljudi? Vi morate seveda odključati ta zakon, da ste ga v mandatu dali skozi, čeprav je bila na začetku mandata to prioriteta.

Mogoče je celo zakonodajalec oziroma pripravljavec določene stvari hotel rešiti – z gospodarsko infrastrukturo, kot je bilo rečeno notri, da bo v samih conah gospodarske infrastrukture, verjetno je bila mišljena tudi tista parcela, ki se prodaja, ki je bila komunalno

opremljena. Pa je bil amandma, in to Desusa, da spremenimo gospodarsko infrastrukturo v javno, v gospodarsko javno infrastrukturo. Zdaj mi pa povejte, kakšna je razlika med gospodarsko javno infrastrukturo in komunalno infrastrukturo. Ker tisto, kar je javno, je komunalno. In s tem, da bi bila možna tista parcela, ki je komunalno opremljena, namenjena strogo po OPPN za neko gospodarsko uporabo, za gradnjo gospodarskih objektov, to jaz smatram kot gospodarsko infrastrukturo, se je s temi amandmaji, ki jih je Desus predstavljal, ta možnost odpravila. Ker je samo javno, ve se pa, kaj je javno, javno je tisto, kar je občinsko ali pa državno pa nič drugega. To se pravi, zopet imajo špekulanti vse v rokah. Ni možno, da občina, razen recimo Kočevje, Yaskawa, ker je imela občina zemljišča že prej v lasti, je lahko po taki ceni prodala, da je prišla Yaskawa v Kočevje – vsaka čast! Ampak zato, ker je občina. Koliko občin pa ima v lasti toliko parcel, da jih lahko komunalno opremi in po sorazmerno ugodni ceni da investitorju? V sosednji Avstriji vabijo naše strokovnjake, univerzitetno diplomirane strojne inženirje, jim dajo parcelo na kredit, službo za nedoločen čas, 3 tisoč evrov mesečne neto plače pa še ugoden kredit, da si v pol leta postavi hišo. Kaj pa pri nas? Pri nas občina spremeni določeno dejansko rabo, namensko rabo iz kmetijskega v stavbno, potem nima nikjer v proračunu denarja za komunalno opremiti in potem lastniki, ki so po navadi kmetje ali pa špekulanti, ki so prej kupili z namenom, da bodo fino obogateli, prodajo parcele po 80 evrov kvadratni meter. Poglejte si, kakšne so cene! V Avstriji to občina naredi, kupi, opremi ali pa celo gradi, zgradi, ne vem, kot socialna stanovanja ali pa hiše in jih da tistim po najnižji možni ceni. Pri nas pa gradimo socialna stanovanja za 2 tisoč 500, 3 tisoč evrov po kvadratu, najbolj luksuzna. Čista zmešnjava in nič ne urejamo s tem zakonom.

Boste videli, kakšni bodo rezultati tega, jaz se bojim, da se bo tudi tista legalizacija, ki je, s podzakonskimi akti tako zakomplicirala, da se ne bo urejalo v doglednem času, kar je pa nujno tudi glede evidenc za sprejetje Zakona o davku na nepremičnine. Vse delamo v smeri, da tega davka ne bo. Veste, zakaj ga ne bo? Zato ker tisti, ki imajo vpliv tudi na zakonodajo, imajo tako bogate nepremičnine, da se bojijo, da bodo morali preveč davka plačevati. V tujini je davek na nepremičnine davek na luksuz ali pa bogatijo, pri nas pa plačujemo NUSZ vsi. Vsi, tako kot fotovoltaiko plačujejo navadna gospodinjstva, reveži, ne tisti, ki največ elektrike porabijo, tako tudi NUSZ. Po drugi strani pa se govori, da davek na nepremičnine ne bo višji, kot je NUSZ, ampak je čisto drug davek. Tukaj plačujejo NUSZ vsi, ki imajo stavbna zemljišča, davek na nepremičnine pa naj bi bogati plačevali, zato ga pri nas, ker smo revni, ne bomo uvedli. Tukaj je vse nekje v zraku, ko vse delamo v smeri, da ne bi nič spremenili. Kako naj nam gre potem na bolje? Vprašajte na SPIRIT, ministrstvo za

gospodarstvo, za vsakega investitorja bomo poseben zakon sprejemali in ljudem grozili, da jih bomo razlastili, če ne bodo po 10 evrov prodali, čeprav je zemljišče v Mariboru, je rekel župan, 60 evrov po kvadratu. Tukaj je pa država zažugala, če ne boste dali po 10, vas bomo pa razlastili. Ali smo pravična država? Šlomprija, da večje ni. In s tem niste naredili nič, s tem zakonom, niti z amandmajem. Že tako ste neke izraze spreminjali, jaz imam občutek, da je ta zakon pisal nekdo, ki je z nekega drugega planeta, ki se nikoli ni ukvarjal, ni bil nikoli blizu občin, županstva ali ne vem česa vse, da bi se realno srečeval s to problematiko. Nek uradnik je prišel mogoče kot asistent s faksom za državnega sekretarja ali kaj podobnega in si izmišljuje razne predpise, niti dosedanjih izrazov ali pa pojmov ne pozna, ki so bili dvajset let v tej zakonodaji – gospodarska javna infrastruktura, jaz sem že na odboru rekel, naj mi kdo razloži, kaj je to.

V Poslanski skupini Nove Slovenije – krščanskih demokratov tega zakona nikakor ne moremo potrditi, vi imate pa srečo, ker je še pol leta do konca mandata.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Danijel Krivec.

DANIJELO KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Lep pozdrav vsem prisotnim, lep pozdrav tudi ministrici!

Sicer smo zdaj pri 44. členu in amandmaju k temu členu, kar je na nek način dobra iztočnica tudi za razpravo, ta člen in amandma k temu členu namreč govori o zagotavljanju strokovnosti in zakonitosti opravljanja nalog urejanja prostora po tem zakonu, ki jih nalagamo lokalnim skupnostim. Če ste prebrali dopise, ki ste jih dobili včeraj pa danes zjutraj s strani krovnih organizacij, SOS in ZOS, boste razumeli zakaj je to dobra iztočnica. Oni namreč nasprotujejo tako rigoroznim posegom v to, kaj mora posamezen občinski urbanist izpolnjevati. To govorim zato, ker imamo na drugi strani v zakonu prosto pot dopuščeno, bom rekel, drugemu delu, ki se ukvarja s prostorom, ki izdaja gradbena dovoljenja. Na upravnih enotah izdajajo gradbena dovoljenja uradniki, ki imajo na upravno šolo ali pa neko nestrokovno šolo, ki ni nič nujno povezana z urejanjem prostora, kar navajamo ali pa nalagamo lokalnim skupnostim. Se pravi, upravne enote lahko zaposlijo za izdajo gradbenega dovoljenja kogarkoli, nobenih predpisov ni in ti uradniki nam krojijo kasneje v postopku, bi rekel, pravice in dolžnosti, na drugi strani pa zdaj vsem lokalnim skupnostim, tudi tistim najmanjšim, nalagamo, da si zagotovijo občinskega urbanista, ki mora izpolnjevati pogoje pooblaščenega arhitekta ali pooblaščenega prostorskega načrtovalca v skladu s predpisi, ki urejajo arhitekturo in inženirsko dejavnost.

Če že prenavljamo zakonodajo, bi bilo treba rešiti obe strani, ker največkrat so zapleteni na upravnih enotah. Se pravi, nek uradnik zna brati prostorsko zakonodajo, zna brati vse predpise, pa je, ne vem, z izobrazbo, ki ni niti blizu tema dvema zahtevama, ki ju mora izpolnjevati občinski urbanist, na drugi strani pa od lokalnih skupnosti, ki so že tako podhranjene in jim z novimi zakoni predpisujemo vedno nove obremenitve, zahtevamo, da morajo zaposliti inženirja gradbeništva, inženirja arhitekture, ki je vpisan v nek nabor pooblaščenih arhitektov ali inženirjev. Dajte mi razložiti, nekdo, ki pripravlja neke dokumente, ki svetuje nekemu, mora imeti neko zelo strokovno in visoko izobrazbo, tisti, ki pa na koncu izdaja neko dovoljenje, pa ni treba, da ima neko izobrazbo, ki se pritiče tej stroki. Sami veste, zapleteni so takrat, ko se gradbeno dovoljenje izdaja, ne pa nujno v fazi postopka. Tako da ne vem, kako bodo lokalne skupnosti to sprejele glede na dopise in opozorila s strani ZOS in SOS, ki smo jih včeraj prejeli po mailu, da se s tem ne strinjajo, niti te obveze ne vidijo kot potrebno. Kajti naloge tega urbanista – kdor je bil kdaj v lokalni skupnosti, bo razumel, da je to pisal nekdo, ki nikoli ni bil v službi v lokalni skupnosti ali pa tudi verjetno ne v občinskem svetu kot svetnik, pa še manj verjetno od tega kot župan.

Vzeti je treba ministrico, ki je sicer vse to dala skozi, verjetno pa se kaj dosti o tem zakonu se ni posvetovala ali prebrala, ampak je to materijo prinesla zato, ker se pač mandat izteka. V 3. členu v tem amandmaju govori o tem, da bo ta urbanist imel naloge strokovnega svetovanja županji ali županu. To je sicer lepo slišati, ampak ko so enkrat plani in dokumenti sprejeti, ne vem, kakšno grozno svetovanje je še potrebno županu, ki ima službe, ki so zadolžene za posamezne segmente v lokalni politiki, ki ima direktorja, ki že ima druge ljudi. Ampak če bo to obveljalo, bo moral imeti obvezno še nekoga zaposlenega za to zadevo. »Skrbi za celostno politiko prostorskega razvoja občine«, spet lepo slišati, ampak to je v fazi sprejemanja nekega OPN ali nekega dokumenta, za katerega mora občina tako ali tako na razpisu poiskati izvajalca, ki ji to naredi, ker v lastni režiji tega ne sme. Se pravi, tudi bolj enkratna zadeva. »Skrbi za koordinacijo priprave prostorskih aktov med občino in izdelovalcem prostorskega akta.« V primeru, da je to zaposlena oseba na občini, je to še razumljivo, če pa je tu treba nekoga najeti, pa to ni razumljivo, ker koordinacijo med tistim, ki ga izberemo na nekem razpisu, zato da nam pripravi nek prostorski dokument, ki mora jasno izpolnjevati vse pogoje, in občino običajno upravlja ali direktor uprave ali nekdo iz referata oziroma oddelka, ki se ukvarja s prostorom. Ne rabimo še enega posebnega človeka, ki ga bomo plačevali iz občinskega proračuna zato, da bo to delal, predvsem v primerih malih občin, ki verjetno urbanista ne bodo imele zaposlenega. In v nadaljevanju še: »Izvajala naloge v postopkih lokacijske preveritve v skladu

s tem zakonom.« Kdor ne ve, kaj je lokacijska preveritev, to je lokacijska informacija, ki jo daje občina občanom, ki zaprosijo, to je prepis iz dokumenta, ki se imenuje OPN ali pa OPPN. Zato ne rabimo neke svetovne klase, da bo znala to napisati in ki mora imeti inženirsko znanje iz arhitekture in gradbeništva, na drugi strani pa je lahko upravnica ali uradnica na upravni enoti, ki mi izda gradbeno dovoljenje, brez kakršnekoli izobrazbe s tega področja. Upam, da razumete, da je tu neko totalno nerazumevanje, kaj so naloge posameznih upravnih organov in tudi zadolžitve, ki jih nalagate občinam, ki bodo občinam v bistvu zvišale stroške delovanja, nič pa pripomogle k izboljšanju na tem področju prostorske zakonodaje. Zato mislim, da je to treba vzeti v obzir, tudi zato, ker ste vsi dobili dopise lokalnih skupnosti, da tega absolutno ne podpirajo.

Ministrica je rekla, da gre v tem primeru za nek pregleden in celovit sistem, ki ga vpeljujemo na novo. Kolega Zorčič je rekel, da gre za to, da se zmanjša drobljenje te zakonodaje. Poglejte, v starem sistemu smo imeli dva zakona, ki sta urejala to področje, Zakon o graditvi objektov in Zakon o urejanju prostora. S to spremembo delamo dodaten zakon, poleg Zakona o urejanju prostora in gradbenega zakona dajemo še tretji zakon, Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti, ki je bil prej vkomponiran v Zakon o graditvi objektov. Se pravi, ne drži to, kar je kolega Zorčič kot predsednik odbora povedal, da se s tem preglednim in celovitim sistemom zmanjšuje število zakonov, ki urejajo to področje. Nasprotno, celo en zakon več je. Drugič, kolega Zorčič, vas moram tudi jaz opozoriti, da naslednjič, ko razlagate razpravo na odboru, bi bilo korektno, da tudi poveste, zakaj nekdo obstruira sejo, ker v nasprotnem primeru res izgleda tako, kot je kolega Trček omenil, da smo to sejo zapustili zato, ker se nam ne da delati. Ravno nasprotno, mi smo opozorili, da se v enem dnevu ne da tako obsežne materije pregledati, že sam zakon je dosti obširen, na 56 straneh, vi ste pa zadnji dan pred obravnavo na matičnem delovnem telesu prinesli 73 strani amandmajev. In kar je še bolj pomembno v primeru sprejemanja te zakonodaje, s katero se zdaj ukvarjamo, je to, da vsak amandma pri enem zakonu vpliva tudi na ostala dva zakona in je navzkrižno amandmiranje zelo težko in jaz kot odgovoren poslanec si ne privoščim, da bi delal dobesedno neumnosti, kajti težko je v enem dnevu najprej predelati vse te amandmaje, nato pa spremljati razpravo, kjer se zadeva dopolnjuje, izmenjuje. V izogib temu, kar je že bilo v preteklosti, ko je nek zakon kasneje dobil veliko nasprotnikov v izvajanju, je včasih moral tudi obstati oziroma je bilo treba sprejeti sklep, da se ne izvaja, in je bila v tistem primeru dostikrat vržena neka, bi rekel, odgovornost tudi na opozicijo, »saj ste bili zraven, zakaj pa niste amandmirali pa bi popravili pa bi bil boljši zakon«. Ravno zaradi tega smo mi pri drugi

obravnavi najavili nesodelovanje oziroma obstrukcijo, ker si ne želimo, da bi nekdo rekel, da smo imeli možnost zakon popraviti, kajti zakon, to vam je tudi Zakonodajno-pravna služba povedala, je nemogoče konsistentno spraviti v okvire in bo verjetno v naslednji fazi romal tudi na kakšno od sodišč.

Pri teh zakonih je tudi kar velik problem v tem, da v zaključni fazi ni bilo neke javne predstavitve mnenj, ni bilo neke izmenjave. Res je, da so bile v preteklosti, vendar glede na to, da je to tako pomembna materija in da se dotika vsakega izmed nas, je bilo pričakovati, da bo to vseeno nekoliko prej na klopeh Državnega zbora in da se bomo lahko s tem tudi korektno seznanili in dali svoje pripombe in s tem tudi izboljšali zakon. To, kar se zdaj dogaja, je na nek način farsa. Kdor je gledal sejo odbora, je ugotovil, da niti ministrstvo ne ve pri določenem členu, kaj to pomeni. Iz odgovorov je bilo to jasno razvidno. In za tretjo obravnavo imamo ponovno neko amandmiranje, na katerega je veliko pripomb s strani predvsem lokalnih skupnosti, ki se jih ta zadeva najbolj tiče. Vi ste v uvodnem govoru veliko govorili o regionalnih razvojnih planih, ki bodo morali biti sprejeti, od strateških do drugih. Poglejte, ta zadeva je mrtva črka na papirju. Dokler nimamo pokrajin, dokler nimamo regij, je to brezvezno govorjenje. Mi niti na državnem nivoju planov nimamo. Vse obveze, ki jih je ta zakon zdaj vpeljal, grede na rovaš lokalnih skupnosti, vse obveznosti ste s tem zakonom prevallili na župane in lokalne skupnosti, ki bodo imele bistveno več dela. Drugi velik problem, ki ste ga naredili s temi zakoni, če bodo obveljali, pa je to, da niste rešili črnih gradenj, kajti vsi postopki bodo stali na upravnih enotah, ker je sam postopek, ki ste ga predvideli, ponovno zakompliciran in birokratsko tako izpeljan, da bo po mojem mnenju v 95 % primerov obstal zaradi nesoglasij, ki bodo predvidena skozi proceduro, ki jo imate. Velik problem je tudi to, da smo ves čas na odboru za infrastrukturo govorili, »v redu, ko pridejo zakoni, ampak nujno morajo biti tudi podzakonski akti vsaj v neki draft verziji pripravljene, zato da vidimo, kaj bo z uredbami, kaj bo s podzakonskimi akti«, tega na žalost nimamo, imamo tri zelo obširne zakone, ki se navzkrižno amandmirajo, kdor to prebere, enostavno ne ve več, kako bodo postopki v resnici tekli. In če poznamo logiko in delovanje upravnih organov, kjer se zadeva ustavi, če ni jasnega naslednjega koraka, nihče ne bo po neki zdravi kmečki pameti v nadaljevanju odločal, bo to pomenilo, da se bodo vsaj v določenih postopkih zadeve samo kopičile, ne pa pospešile. Na drugi strani bodo imele pa občine zaradi teh sprejetih zakonov bistveno bistveno večje obremenitve, kajti obremenili ste samo lokalne skupnosti z obvezami po posameznih kadrih po nekih novih dokumentih, na drugi strani pa upravne enote in ministrstvo nimajo nobenih dodatnih obveznosti.

Mi bomo ta zakon v tretji obravnavi jasno zavrnil, tako kot smo opozorili tudi v

obravnavi na odboru, glede na vsa mnenja, ki smo jih imeli na voljo za prebrati, ni mogoče s tako rokohitrskim amandmiranje pripraviti zakona, ki bo v nadaljevanju lahko operativno pospešil postopke umeščanja v prostor, izdaje gradbenih dovoljenj in ne nazadnje tudi odpravo vseh teh črnih gradenj, ki jih imamo v prostoru. Upam, da boste vseeno razmislili, preden potrdimo te zakone. Res je, da vam je zelo malo mar, ker izvajanje teh zakonov, ki jih boste sprejeli, če jih boste, bo izvajala neka druga vlada, neki drugi uradniki, in takrat bo težava nastopila, tako kot je že v veliko primerih, ko so bili na mizi praktično tehnični zakoni, nobene politike, ampak vi tega očitno nočete razumeti in se zgodi tako kot pri dimnikarjih pa še kje drugje, ko vam na koncu uporabniki ali pa tisti, ki izvajajo določene storitve, jasno povedo, da je zadeva nekonistentna in v praksi povzroča samo težave. V tem primeru gre za isto.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Najprej v izogib ponavljanju ali postopkovnih ali kakršnihkoli drugih zadev, poročilo obsega 91 strani, te stvari, ki so postopkovno ali pa vsebinsko pojasnjene, so v samem poročilu, povzetek je pa – vsi ste povedali svoje, in to je to. To moram povedati, da se ne bomo okoli tega lovili.

Očitno je še interes za razpravo, zato prosim, da se prijavite.

Besedo ima gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani gospa ministrica, kolegice in kolegi!

V Novi Sloveniji smo veliko pričakovali od tega novega zakona, zakona o urejanju prostora. Naše razočaranje je neizmerno. Neizmerno, in zato logično, da tega zakona ne bomo podprli. Naš kolega Zvonko Lah je na odboru in tudi danes tukaj na plenarnem zasedanju povedal samo nekaj zadev, s katerimi se ne strinjamo, povedal je, da ta zakon ne bo in ni izvedljiv. Ta zakon ne bo izvedljiv, ne boste ga mogli izvajati. In če parlament sprejema neizvedljive zakone, potem gorje takšni državi. Gorje takšni državi! Deležniki, ki bi morali biti vključeni pri snovanju tega zakona – škoda, gospa ministrica, da kolega Laha niste povabili, z županskimi in raznoraznimi drugimi izkušnjami bi vam bil v veliko pomoč, pa recimo tudi dr. Trčka in še koga, Danijela in še katere, ki so bili včasih župani in vedo in me gotovo podprejo pri moji izjavi, da ta zakon ne bo izvedljiv.

Imamo pripombe mestnih občin, imamo pripombe skupnosti občin, obžalujem, da je Skupnost občin Slovenije prepozno poslala, torej včeraj, svoje pripombe, ker jih preprosto ni več mogoče vključiti v obliki amandmajev, ampak gre za tako pomembno materijo, gre za resurs, za vrednoto, ki se ji reče prostor. Ta prostor je omejen. Tesno povezan s prostorom, z upravljanjem, urejanjem prostora pa je seveda tudi čas. Na to je že opozoril kolega Zvonko Lah,

kako druge države, napredne države, napredne ekonomije, če hočete, urejajo prostor za interes ljudi, za interes poslovnih subjektov. Narejeno imamo zelo natančno primerjavo z državami, s katerimi se večkrat radi primerjamo, kot že rečeno, v Nemčiji celoten postopek za pripravo in sprejetje osnovnega občinskega prostorskega načrta traja eno leto, prav tako na Švedskem, da ne boste rekli, da se vedno na Nemčijo obračam, ker je pač tam vladajoča krščanska demokracija. Zato omenjam Švedsko, prav tako celoten postopek eno leto. Pa Finska, celoten postopek eno leto. Pri nas, iz izkušenj, od 4 do 8 let. In s tem zakonom se zdaj ta postopek še podaljšuje. Natančno imamo razdelane faze, vse faze – zdaj ne morete videti, niti kamera jih ne more videti – ki jih mora občina izvesti in seveda tudi drugi deležniki pri sprejemanju občinskega prostorskega načrta po tej novi zakonodaji, po tem novem zakonu o urejanju prostora. Nimam časa, da bi vam vse te faze naštel, dejstvo pa je, 23 faz, če nove dodam, in če vsaka traja 2 meseca in pol, smo na 5 letih. In to je dokaj optimistično, ker OPN se pri nas sprejema od 5 ali od 4 do 8 let. 5 let je 60 mesecev, če to razdelite s 23 fazami, dobite 2,5 meseca, kar je razumljivo, pod narekovaji razumljivo, za neko fazo.

Ta zakon o urejanju prostora bo torej podaljšal sprejemanje občinskega prostorskega načrta. Bo podaljšal. In mi želimo biti konkurenčna država? Čas je danes vendarle izjemno pomemben resurs. Izjemno pomemben. Pride investitor, ima neko poslovno idejo, ima poslovni načrt, ima razvite nove proizvode in ima trg in želi jutri, dobesedno jutri začeti s proizvodnjo v neki novi proizvodni hali. Gradbinci so danes sposobni narediti, včeraj smo slišali, v 12 mesecih tovarno Magna. Pri gradbincih ni problema. Glejte, 12 mesecev se gradi mega tovarna, konkretno Magna, mi pa tukaj od 4 do 8 let papirje prekladamo. Normalno, da bo vsak investitor, in slovenski in tuji, šel mimo in bo investiral drugje in bo tam zaposloval in bo tam plačeval davke, ne pa v naš proračun. Izjemno sem razočaran. Izjemno razočaran. Če je res cilj te koalicije to, da pač naredi še eno kljukico in za plus ena poveča število sprejetih zakonov, potem bodite tudi s tem srečni. Mi smo razočarani in bomo ostro nasprotovali takšnemu urejanju prostora, kot je definirano v tem zakonu. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen.

IRENA MAJCEN: Hvala za besedo.

Pri tem amandmaju bi se najprej dotaknila samega besedila člena. Gre za pravzaprav zagotovljeno sodelovanje. Mi vemo, da imamo v Sloveniji 212 občin, da so številne občine s pet in manj tisoč prebivalci, in seveda se tega, da občinskega urbanista take občine ne bodo zaposlile, še kako dobro zavedamo.

Zavedamo se pa tudi sicer težav teh občin, ko sprejemajo občinske prostorske načrte in so običajno ta posel, to nalogo za njih opravljali pripravljavci, izvajalci občinskega prostorskega načrta. Po našem mnenju to ni dobro, ni sprejemljivo, tako ne za občino kot ne za njene prebivalce. To pomeni, da so skupne občinske uprave, ki so v prihodnje še kako potrebne za takšne občine, če se jih poslužujejo recimo na ptujskem, pravzaprav sama Mestna občina Ptuj in njene sosednje občine, še kako potrebne. In seveda tak občinski urbanist lahko pokriva večje število občin in to strokovno svetovanje županji, županu ni mišljeno, da če ga župan ne potrebuje, da se mu vsiljuje, marsikateri župan pa bi ob potekanju ne samo sprejemanja občinskih prostorskih načrtov, tudi spremljanja občinskih podrobnih prostorskih načrtov žele nekoga, da bi mu ustrezno in dobronamerno svetoval.

Dejstvo je, da smo sam zakon usklajevali z vsemi deležniki, še posebej pa s Skupnostjo občin Slovenije, Združenjem občin Slovenije in Združenjem mestnih občin Slovenije, 2 leti, mogoče še kakšen mesec dlje. Tudi sama sem se nekajkrat udeležila teh usklajevanj. Zakaj je prišlo to kot nasprotovanje pravzaprav na samem sprejemanju v drugem branju, težko ocenjujem. Politično ne bom ocenjevala, strokovno pa, če smo bili v 2 letih pri tej vsebini usklajeni, potem smatram, da po 2 letih in še nekaj usklajevanja strokovnih dilem ni, lahko so pa politične in s tem nimam težav.

Pri lokacijski preveritvi bi vseeno želela povedati, da to ni lokacijska informacija, kot jo danes poznamo in jo seveda uradniki na občini izdajajo. Ta lokacijska preveritev gre v smeri ali pa v možnosti, da se spremeni neka začasna raba, ki je zapisana v občinskem prostorskem načrtu, ali pa gre za manjša odstopanja. Če povem drugače, v naši občini smo imeli skupno komisijo s predstavniki upravne enote, kjer smo takšna manjša odstopanja odobraval, ker tega dela komisije seveda v procesu ni možno vsepovsod vzpostaviti, posebej kjer so te upravne enote tako velike, da obsegajo veliko število občin, bi takšne manjše stvari lahko izvajal urbanist občine in se mi zdi to še kako nujno in potrebno. Tako da ta amandma oziroma ta vsebina je bila usklajena, je bila sprocesirana in sem prepričana, da bo tistim občinam, ki bodo želele še posebej privabiti investitorje in taka manjša odstopanja korigirati, to še kako omogočala v nadaljnjih postopkih.

Če govorim o samih navedbah, bi vseeno želela povedati, da je za pridobitev gradbenega dovoljenja šest let izjema, ni pravilo. Pravilo pri upravnih enotah za pridobitev gradbenega dovoljenja je znotraj enega leta, to tudi statistika tako kaže, res je, da statistika kaže, da tudi, ko je vloga za pridobitev gradbenega dovoljenja popolna, je čas za izdajo gradbenega dovoljenja dva meseca oziroma manj. Splošen postopek ocenjevati za prostorske plane osem let je spet, bi rekla, če se

govori o prvem sprejetju občinskega prostorskega načrta v neki občini. Mi vemo, da dosednji akti, kjer OPN-jev občine še nimajo sprejetih, so bili sprejeti nekje do leta 1980 in so v kategoriji, kako so pripravljene, kaj se je takrat upoštevalo, v mnogočem močno različni od novosprejetih OPN-jev. In se strinjam, ja, ko se gre v sprejetje novega občinskega prostorskega načrta občine, je treba veliko stvari urediti, narediti, je pa nenavadno, da je dve tretjini občin to nalogo že opravilo, tretjina občin pa ne, imamo celo občino, ki še niti ni sprejela sklepa o pripravi občinskega prostorskega načrta. To kaže tudi na to, s čimer nekateri seveda ne boste zadovoljni, da povem, interesi županov, župani vodijo občine, so različni. Če govorimo o tem, da pride nek investitor in zahteva OVD-je od občine, je tu nekaj narobe z investitorjem, torej okoljevarstvenih dovoljenj ne pridobiva občina, pridobiva jih investitor in sedaj imamo v možnostih, da se postopka izdaje gradbenega dovoljenja in pridobivanja OVD združita, torej smo imeli v mislih, da te stvari izboljšamo.

Ozrla bi se še na to komunalno infrastrukturo in javno gospodarsko infrastrukturo, mislim, da je bilo na samem odboru povedano, sama tudi ne vidim razlike med tema dvema izrazoma, je pa bilo ustrezno izrazoslovje uvedeno na podlagi mnenja Zakonodajno-pravne službe in prav posebej jaz o tem ne bi več diskutirala. Hočem samo povedati, da ko se sprašuje, kakšna je razlika med tema dvema izrazoma oziroma kaj ta dva izraza v izvajanju pomenita, pomenita isto, upoštevali pa smo pripombe oziroma predlog Zakonodajno-pravne službe in uporabili ta izraz.

Kar se tiče razlastitev, seveda se z ustreznimi prostorskimi načrti občine za izvajanje javnega interesa, torej kadar gre za javni interes, razlastitev omogoča. Ker je bilo tudi o upravnih enotah kar precej govora, bi rekla, da vse obveznosti niso dane samo lokalnim skupnostim, upam si trditi, da imajo lokalne skupnosti takšne obveznosti kot do sedaj, če želijo oziroma sem prepričana, da bodo želele seveda tudi te regionalne prostorske oziroma večje, širšega obsega prostorske akte, se bo lahko sprejemalo. Upravne enote imajo nove obveznosti in imajo predvidene tudi nove zaposlitve, prav tako ima nove obveznosti tudi ministrstvo. Če vzamemo še en praktični primer, res je, občina Hoče - Slivnica je spremenila OPN za investicijo, katere položitev temeljnega kamna je bila včeraj, v šestih mesecih, angažirala se je občina in vsi nosilci urejanja prostora so ji sledili. Ker pa v tej spremembi ni bila zajeta sprememba za širjenje oziroma za omogočanje razvoja že gospodarstvenika, ki je v tej občini, je občina Hoče - Slivnica takoj za to spremembo občinskega načrta naredila še eno spremembo, tista je bila sprocesirana v še manj kot v pol leta. To pomeni, da če ima občina interes, se s sprejetimi občinskimi prostorskimi načrti lahko pohitrijo mnogi postopki.

Predlagam, da se ta amandma k 44. členu potrdi. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Dušan Verbič.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo, predsednik. Ministrica, kolegice in kolegi, prav lep pozdrav!

Tukaj prosim, predsednik, za malce razumevanja, kljub temu da imamo zelo jasna postopkovna pravila, kar se tiče obravnav, vendar naj bo tudi meni malce dovoljeno, da komentiram predvsem spoštovane poslance iz opozicijskih vrst, kajti kljub temu da imamo točko zakon o urejanju prostora, je bilo marsikaj rečeno in mislim, da je prav, da mi je dovoljeno, da tudi sam malce pokomentiram, absolutno bo pa težišče v nadaljevanju na predmetu amandmaja k temu 44. členu.

Prvo, kar je, uvodoma zelo jasno povem, da Predlog zakona o urejanju prostora v celoti podpiram. Glede na to, da so nekateri poslanci pred mano razpravljali, bom to vseeno na kratko pokomentiral, predvsem zaradi tega ker menim, da je v njihovi razpravi vsebina, ki je zavajajoča in postavlja položaj, če govorim, tudi uradništva v neko situacijo, sploh ko se sedaj tukaj pogovarjamo, in se dobi vtis v javnosti, da je uradništvo preprosto tisti nebodigatreba oziroma delajo zelo slabo, ne spoštujejo zakonov in podobno. Tukaj se moram odločno postaviti na stran uradništva, predvsem tistega, ki dela na upravnih enotah, kajti vemo, da je v izključni pristojnosti upravnih enot, da izdajajo gradbena dovoljenja, predvsem v tistih postopkih, kjer niso projekti državnega pomena. Tukaj se že takoj dotikam enega razpravljavca, ki preprosto očitno ni poglobljeno pogledal, da imamo dve vrsti izdaj tako imenovanih gradbenih dovoljenj. Na upravnih enotah je za izdelavo gradbenih dovoljenj zaposlenih, če govorim zelo na grobo, okoli 100 uradnikov in moram priznati, razen redkih izjem, kolikor sem se imel priložnost soočiti z njimi, so strokovni. Te strokovnosti ne ocenjuje politika niti ne člani tega državnega zbora, vendar o tem odločajo instančni organi, to se pravi drugostopenjski organ izdaja konkretne odločbe in na koncu tudi Upravno sodišče. Tisti, ki se malce bolj po vsebinski plati spoznajo, mislim, da se morajo zavedati in tudi ne govoriti javnosti, da uradniki niso strokovni. V to nas prepričuje tudi zelo malo število odločb Upravnega sodišča, ki tako ali drugače zavračajo ali negirajo odločitve prve stopnje. Dejstvo je, da uradništvo v zvezi z zakonom o urejanju prostora, sploh pa upravnih enot, praviloma nima skoraj nič in zaradi tega sem se moral odločno postaviti v njihovo bran. Druga stvar je pa gradbeni zakon, vendar to ni točka tega dnevnega reda. Tisto, kar zelo zbode, je, da se govori, da niso strokovni. Veste, saj v končni fazi, kakšno strokovnost pa imamo mi na posameznih mestih, ki so vodilna mesta v sistemu ožjega ali širšega javnega sektorja, kjer

se pa praviloma ne glede na to, katera vlada je na oblasti, tako ali drugače postavlja strankarske posameznike? In nehajmo se potem slepiti, in v bistvu tukaj v Državnem zboru zavajamo javnost, da določen del uradništva, da uradništvo ni strokovno.

Naslednja zadeva. Kar se tiče tega zakona o urejanju prostora, nikogar še nisem slišal, dobra tri leta je bil ta zakon več ali manj v nekem odprtem postopku z vsemi možnimi aktivnostmi, tako ali drugače se je dalo priložnost, da se lahko opredeljuje do zakona o urejanju prostora. Veste, sklicevanje posameznih poslancev, predvsem opozicijskih, da nimajo možnosti te množice gradiv pregledati, je pač politična retorika, ki jo poznamo tudi na drugih odborih. O številu amandmajev ni nič novega. Vemo, da tudi na vseh drugih področjih, takrat ko gre v neko fazo zakonodajnega postopka, Zakonodajno-pravna služba zavzema določena stališča in popolnoma logično je, da se temu sledi, v največji možni meri tudi strokovnosti, nepolitični, in se z amandmaji odpravljajo neke nedorečenosti, morda tudi kakšne stvari v nerodnosti strokovne presoje in podobno. Tisto, kar pa moram priznati in mi je žal, da ni spoštovanega poslanca prisotnega, ki je izjavil, da je razočaranje neizmerno v zvezi s tem zakonom o urejanju prostora, mislim, da si spoštovani poslanec glede na vsebino tovrstne izjave praviloma sploh ne bi smel dovoliti. Razumem, da je konkreten predmet zakona lahko za katero poslansko ali politično stranko nesprejemljiv, vendar se moramo ob tovrstnih izjavah kot poslanci potem vedno pač postaviti na stališče, ali sledimo nekim usmeritvam politične stranke, potem poslanske skupine ali pa vseeno sledimo neki smeri stroke. Sam sem prepričan, da ne glede ali ta izvršilna veja oblasti ali spoštovana ministrica, ki je sedaj na tem mestu, ali katerakoli vlada, izvršilna veja oblasti sledi tudi stroki. In tu je sedaj vprašanje, ko se pogovarjamo v političnem Državnem zboru, ali naj politika dobesedno z retoriko preprosto pohodi tudi stroko. Toliko za uvod.

Sem pa dolžan spoštovanim opozicijskim poslancem dati še naslednji komentar. Na matičnem odboru – tisti, ki lahko, če še niste, poglejte magnetogram tega odbora – je bilo dobesedno veliko število vabljenih. Vabljenih je bilo skoraj enako število kot članov matičnega odbora. V nadaljevanju se je zgodilo, da so nekateri opozicijski poslanci iz popolnoma razumljivega in legitimnega razloga zapustili matični odbor, tako da se je v nadaljevanju ta zakon o urejanju prostora in tudi ostala dva obravnavala na nenavaden način, da je bilo povabljenih več kot pa članov matičnega odbora. Ali je to prav ali ne, prepuščam v razmislek in odločitvam posameznim poslanskim skupinam. Ampak tisto, kar iz magnetograma zelo jasno izhaja, je, da je stroka kljub pomislekom opozicijskih poslancev glede na vsebino zakona o urejanju prostora zakonu zelo

naklonjena. Do sedaj v razpravi od tega sploh ni bilo nič slišati, zaradi tega se zahvaljujem, predsednik, da ste mi dovolil, da se v neki smeri malce širše okrog tega lahko pogovarjam.

Predstavnik Državnega sveta je zelo jasno izpostavil, da v celoti podpirajo ne samo ta zakon, ampak kompletan paket, trojčka. Ampak kdo pa sestavlja Državni svet? Najbrž predstavniki občin, civilnih iniciativ, raznih civilnih institucij in podobno. In jaz ne dvomim o njihovem sporočilu. Tisto, kar je pa zelo pomenljivo v tem, pa samo, če pogledamo, kdo od vabljenih, je bil prisoten in je bil v svoji predstavitvi zelo naklonjen, nekateri so celo zelo pohvalili, še celo bolj kot koalicijski poslanci, glede same vsebine posameznega zakona. In sedaj smo pri stroki in politiki, Skupnost občin Slovenije, predstavnik, potem Inženirska zbornica Slovenije, Zbornica za arhitekturo in prostor, potem Mestna občina Ljubljana, ki je predstavila tudi Združenje mestnih občin, potem predstavnik Fakultete za gradbeništvo in geodezijo, nadalje Biotehnična fakulteta, oddelek za krajinsko stroko, Društvo krajinskih arhitektov Slovenije, ne bom naprej našteval, v magnetogramu je jasno. In tukaj je ta politična retorika v zvezi z zakonom o urejanju prostora odraz stališča posameznih poslanskih skupin, ki v neki smeri v tem primeru nimajo interesa, da se naredi bistveni premik na področju urejanja prostora. Zaključujem v tem delu, moram se pa še vseeno dotakniti, zakaj je potreben ta zakon o urejanju prostora. Predvsem zaradi tega, ker se s tem zakonom o urejanju prostora nadomeščajo trije zakoni. Ne bom jih konkretiziral, bi se pa vseeno rad dotaknil ene zadeve, ki pa izhaja iz stroke. Stroka pravi, da je še kako treba na tem področju narediti končno nek premik – sem pa pri zakonu o urejanju prostora. Stroka pravi, da so v tem zakonu o urejanju prostora dobre rešitve, in zanimivo, kaj postavljajo na prvo mesto – na prvem mestu je regionalno planiranje. Zakaj? Zaradi tega, ker je vmesni člen med državnim in občinskim planiranjem. In ti spoštovani, kakorkoli že, poslanci, ki zagovarjajo popolnoma odklonilno stališče do tega zakona, sprašujem se, kje je bila vrsto let politika na tem področju, ker nimamo pokrajina, vendar urejanje prostora, in sploh potem v nadaljevanju, ko se bomo dotikali gradbenega zakona, to je neka vmesna točka, ki bi preprosto morala biti že pred vrsto let. Naslednje, kar zelo zagovarjajo stališča, je ponovna uvedba tako imenovane gradbene parcele. Ne bom se spuščal v te, kajti tisti poslanci, ki se malce spoznajo na to, zelo dobro vedo, kaj to pomeni. Da ne govorim pa še, bi človek rekel, o dveh ključnih zadevah, kar se tiče tega zakona, in sicer ena od zelo pomembnih je, da se bo s tem zakonom dobesedno imenovala ali določila vladna komisija za prostorski nadzor glede na to, da vemo, koliko odmikov, koliko nedopustnih posegov v prostor se desetletje dogaja, in drugo,

da se praktično ustanovi tudi tako imenovani strokovni prostorski svet.

Na tej točki bi vseeno zaključil in povprašal poslance, ki s politično retoriko tako nasprotujejo temu zakonu. Vendar to so zadeve, ki takrat, ko se posega v prostor, ali če sem konkretni, občinski podrobni prostorski načrt ali OPPN – jaz se zavedam, da ga govorniki pred mano zelo dobro poznajo, sploh pa župani, ki so na posameznih županskih mestih imeli v preteklih letih obilico težav, vendar so sedaj tako negativni v zvezi s spremembo tega zakona. Ko sem pri občinskem prostorskem načrtu, dajmo potem ponovno vzpostaviti tisto, kar zelo zagovarjam, stališče ministrice, da je treba in skrajni čas, da se ta zadeva uredi. Kaj je revizija Računskega sodišča ugotovila v zvezi z OPN-ji? Od lepega števila občin, ki jih imamo v Republiki Sloveniji, je nesporna ugotovitev, da ima urejen prostorski načrt samo 149 občin. Ali ni to zaskrbljujoče tudi za ta državni zbor, da je samo tako malo število občin pristopilo in uredilo podlage? In se potem pogovarjamo o tako imenovanem projektu ali zakonu Magna in podobno, nihče pa ne izpostavi, ko že konkretizirajo poslanci v svojih političnih nastopih, v primeru Akrapovič, zakaj je resnično zgleda vreden podjetnik v Republiki Sloveniji po dolgih letih, ko ni mogel priti do tako imenovanega gradbenega dovoljenja, podlaga je bila ravno neurejenost prostorskih zadev v lokalni občini, moral je praktično prestaviti svoj investicijski razvoj popolnoma na drugi konec. Hočem reči, da se ta politična retorika vedno bolj izmika v smeri predvsem interesa raznih poslanskih skupin. Če OPN ni sprejet, se nihče ne vpraša, v čem je problem, najverjetneje občine normalno funkcionirajo, problem pa je, če so župani, ki želijo biti kolikor razvojno usmerjeni, in je treba pridobiti zemljišče, ki je zazidljivo in s tem tudi prostorsko urejeno glede namembnosti. Tukaj ta enoznačnost prikaza – moram priznati, da sem se moral odločno in jasno postaviti na stališče, da po treh letih potrebujemo zakon o urejanju prostora.

Če se za konec dotaknem še amandmaja 44. člena. Vse to, kar je ministrica obrazložila v celoti, sam podpiram, je še kako upravičeno, kajti dejstvo je, da tudi na občinskih nivojih, vsaj kar se tiče urejanja prostora, je treba imeti več poslušaja za stroko, da se ne bomo potem pogovarjali samo, ali uradniki delajo dobro ali ne pri izdaji gradbenih dovoljenj. Veste, ena od ključnih zadev uradništva v zvezi z izdajo gradbenega dovoljenja je, da če kdo, potem morajo oni dosledno slediti načelu zakonitosti. Uradnik mora pri izdaji odločbe gradbenega dovoljenja upoštevati vse zakonske in podzakonske predpise. Če tega ni, potem je on v sila nevhvaležni vlogi med nakovalom župana, investitorja, projektanta, arhitekta in vseh tistih, tudi stranskega udeleženca, ki pritiskajo, da se vendar ta zadeva izda. Vendar ta uradnik ni vsemogočen. Dopušča se možnost, da v posameznih primerih bere ali razume

kakšno določbo drugače kot projektant, in če se to zgodi, imamo za to pritožbene postopke. In kot sem uvodoma omenil, zelo malo je pritožb, ugodenih na strani upravnih sodišč. Kar se tiče tega člena, bi samo dodal, hkrati bi prosil tudi ministrici, absolutno mora občinski urbanist dobiti vso možnost, tudi če se posamezna občina ne more iz različnih, predvsem finančnih razlogov organizirati, da gre to v neko, recimo, povezovalno obliko med občinami. Tisto, kar sem tudi v sami razpravi na matičnem odboru izpostavil, je, da mislim, da bi tudi v tem primeru morali slediti ne zgolj samo, recimo temu, povprečju v številu občin, ampak tudi mestnim občinam. Ne da zagovarjam njihov pristop, ampak tudi v Sloveniji se moramo zavedati, da se je treba pri urejanju prostora in graditve v zelo strnjenih naseljih zgledovati po tem, kako imajo tudi to zadevo urejeno evropske prestolnice. Vse evropske prestolnice, po katerih se velikokrat zgledujemo, imajo na tem področju poseben institut, ki se imenuje mestni arhitekt, in njihova praksa je, da je še kako potrebno, kajti tudi v zvezi z zakonodajo in tudi podzakonskimi predpisi, ki se sprejemajo, se pa vsi zavedamo nečesa, da nikoli ne more biti normativno urejeno tako, da ni tako imenovanih pravnih praznin. In ravno čez te institute ali recimo občinskega urbanista v postopku priprave prostorskih aktov ali pa v nadaljevanju, kot sem omenil, evropske prestolnice, mestni arhitekt, z nekimi pooblastili se pridobi možnost, da se odpravijo – vsaj tisti, ki so kakorkoli povezani z gradbeništvom, običajno uporabljajo ime tako imenovane – škrbine. Da se to odpravi, do zdaj ne moreš na nivoju organov državne uprave, se pravi tako imenovanih upravnih enot, ne resornega ministrstva ne preko lokalnih skupnosti od župana in mestnega sveta, te pristojnosti so preverjene, in v bodoče ali pa morda s kakšnim podzakonskim aktom, da se dopusti možnost, kajti menim, da imamo vsi tukaj prisotni interes, da se na urejanju prostora, sploh v urbanih naseljih, naredi bistveno večji del. O hitrosti postopka se pa strinjam z vsemi razpravljavci, da je treba na tem področju, se pravi hitrosti postopka, soglasij in podobno, bistveni premik narediti, kajti zanemarja se pomen investitorja, najsibo to domačega ali tujega. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replika.

Replika, gospod Danijel Krivec.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo.

Spoštovani kolega Verbič, mislim, da sva se narobe razumela. Jaz sem govoril o strokovnosti na nivoju upravnih enot v kontekstu tega amandmaja k 44. členu, kjer predpisujemo neke obveznosti za urbanista na lokalnem nivoju, na drugi strani pa imamo upravni organ, upravno enoto, ki izdaja gradbena dovoljenja. Vi ste lepo povedali, da so tam strokovni – ja, v smislu izvajanja Zupa definitivno, imajo vso podlago, z vidika gradbene stroke pa nimajo. In

zdaj vi pravite, da oni odločajo samo na osnovi zakonske materije – ja, ampak odločajo tudi na podlagi podzakonskih aktov in določenih pravilnikov, ki nastopajo pri gradbeni zakonodaji. Pa bom samo omenil spremembe, ki so bile v zadnjem obdobju, recimo Evrokod, ki je predpisal določene statične popravke na objektih zaradi po potresne, pa PURES, ki govori o tem, kako morajo stavbe z vidika varčnosti in tako naprej izgledati. Kako bo nek upravni organ v takih primerih, glede na to, da ni strokovnjak, res korektno obravnaval neko vlogo? To govorim čisto iz prakse, ker podobni primeri so se dogajali. Zato sem jaz naredil to paralelo, da ministrstvo na eni strani za lokalne skupnosti predpisuje zelo visok nivo uradnikom, ki morajo neke naloge upravljati, na drugi strani na upravnih enotah je pač upravni delavec, ki ne potrebuje nekih znanj, bi jih pa moral imeti, ker v primeru izdaje gradbenega dovoljenja se ne presoja samo zakonitost v smislu upravnega postopka, ampak so tudi druge stvari, ki pridejo. In ravno tam največkrat prihaja tudi do težav, ne samo zaradi umeščanja v prostor in urbanizma kot takega, pa tudi s tistega področja niso uradniki izobraženi, največkrat niso iz te stroke. Na to sem želel opozoriti.

Rekli ste, da je regionalno planiranje napisano, jaz to vem, na žalost sem že dolgo časa v državnem zboru, pa tudi v preteklosti kot funkcionar na lokalnem nivoju, saj v zakonih marsikaj piše, ampak v praksi to ne bo funkcioniralo, v tem je problem. In je škoda pisati neke stvari pa še dinamiko, kako bo moral občinski prostorski načrt slediti smernicam, na drugi strani pa mi regionalnih prostorskih strateških dokumentov ne bomo imeli. Kaj bo v tem primeru, na kaj se bo skliceval občinski prostorski načrt? Na nič, na zrak. Tudi državnih prostorskih načrtov nimamo valoriziranih, imamo stare smernice, ki jih dobimo, in tako naprej. Tako da ni problem o tem, kar je zapisano, mi to nekako akceptiramo, ampak vemo, da v praksi to ne funkcionira, in zato govorimo o tem, da je ta zakon slabo napisan in da ne bo funkcioniral in da je zato brez potrebe, da ga sprejemamo. Sami ste ugotovili, dve tretjini občin ima ... /oglašanje iz dvorane/ Bom zaključil. Dve tretjini občin ima sprejete OPN-je, se pravi, da zakonodaja na nek način funkcionira, in to na nek način ni problem, vedno je problem v izvajanju. Še enkrat poudarjamo, mi imamo problem s tem, da vemo, glede na izkušnje iz preteklosti, da ta zadeva v praksi zaradi postopkov, ki niso dorečeni, pač ne bo funkcionirala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Ljubo Žnidar.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Spoštovani predsedujoči, spoštovani ministrica, kolegice in kolegi!

Bom kar na začetku uporabil besede gospoda Verbiča, ki je dejal, da gradbeni trojček,

to se pravi ti trije zakoni, pomeni bistven premik. Do tukaj se s kolegom absolutno strinjam, jaz bom pa rekel, da pomenijo bistven premik v podaljšanje postopkov in v večanje administrativnih zadev, pa bom to utemeljil v nadaljevanju. Najprej drobljenje, če iz dveh zakonov naredimo tri, nismo te zadeve skrajšali, ampak smo jo podaljšali, to se pravi smo šli v drobljenje v osnovi iz dveh zakonov na tri zakone. Potem v nadaljevanju, da ustanovljamo nove službe, nove inštitute in tako naprej, to pomeni podaljševanje in večanje postopkov. Bom konkretno, uvaja se nov inštitut regionalnega prostorskega plana, zelo lepo, fino se sliši, nimamo niti regij, imamo neka statistična področja v Republiki Sloveniji, mi ne znamo niti opredeliti hierarhije občinskega projekta OPN in projekta OPPN, kjer se mora vključevati Upravno sodišče. Dejansko tudi ta zakonodaja ne razmeji skladnosti s prostorskimi izvedbenimi pogoji OPN, kateri morajo biti skladni, kateri pa ne. Že tega ne znamo razmejiti, tu pa uvajamo nov regionalni prostorski inštitut, ne mi govoriti, da bomo s tem zdaj skrajšali postopke, ker imamo še en nivo prostorskega urejanja. Jaz pravim, da bi bilo to zelo dobrodošlo, in zelo škoda je, da nismo uvedli regij že takrat, ko je minister Žagar to poskušal narediti. To je velika škoda. Če bi takrat uvedli regije, bi danes morali imeti regionalni prostorski akt in bi bil zelo dobrodošel in zelo racionalen za Republiko Slovenijo. To je ena zadeva.

Potem v nadaljevanju, na področju ministrstva na novo ustanovljen prostorski svet na Ministrstvu za okolje in prostor. To se pravi, ustanavlja se nov svet oziroma še ena institucija, ne zdaj govoriti, da bo novoustanovljena institucija skrajšala postopek. Ali bo imela kakšno nalogo pa kakšno delo ali ne bo? Po mojem bo, če ste jo ustanovili, to se pravi, zopet en element podaljšanja postopka. In potem se na ministrstvu vzpostavljajo dodatne naloge glede državnega prostorskega reda. Ali do zdaj tega nismo upravljali ali smo? Mislim, da ne, če se zdaj to na novo vzpostavlja. To se pravi, zopet ena dodatna instanca, ki bo skrbela na področju državnega reda, prostorskega reda. To so konkretni dodatni postopki, ki jih dejansko doslej ni bilo, in potem ne govoriti, da s to gradbeno zakonodajo skrajšujemo postopke. Da se vrnem nazaj na te očitke, na sodelovanje opozicije pri sprejemanju teh predlogov amandmajev in tako naprej. Amandmajev je okrog 250 strani, pa ne, da so prišli v enem zamahu ali pa v enem pregledu, štirje krogi dodatkov so bili. Včeraj, še včeraj za vse tri zakone cirka 25 strani. Še včeraj cirka 25 strani. To se pravi, amandmajev je več, kolikor je samega zakona, pa prej nas je predsednik Državnega zbora podučil, da je 93 strani poročila, da ne bo kakšnih postopkov in da ne bo potem dilem. To je jasen signal, kakšen je bil postopek, kakšna je bila priprava spremembe te gradbene zakonodaje – kriminalno slaba, če je amandmajev trikrat več, kolikor je pa samega

zakona. Kriminalno slaba! Na to smo opozarjali in jaz verjamem, ko je bilo rečeno, pohvalno je bilo to, da je bilo deležnikov na odboru za infrastrukturo dvakrat več, kolikor pa je bilo poslancev tam. Seveda, dve vrsti teh gostov sta bili tam. Glavnina so bili tisti, ki so bili nezadovoljni s sprejemanjem te zakonodaje, to je bila glavnina. Drugi del so bili pa tisti, ki so v tej zakonodaji pa vsej tej zmedi vseh teh dodatkov iskali svoj vrtiček za svoj poklic, ali je bil krajinar ali je bil ta prostorski del ali tako naprej. Iskali so še, bi rekel, tisto zadnjo možnost, da pridejo na sejo pa izpostavijo en del inženirskega poklica, kje se bo ta našel v zakonu in kako bo tisti resor omejen, da ja ne bi kakšen drug gradbeni inženir posegel v njegov vrtiček. To sta bili ti dve vrsti vabljenih, ki so prevladovali na seji. Toliko o tem.

Potem je pa zelo zanimiva tale zadeva, kjer piše, ugotavljanje finančnih posledic predloga zakona. Tu lepo piše, da ima obravnavani zakon negativne finančne posledice v višini nad 40 tisoč evrov. Ali je to 41 tisoč evrov ali je to 400 tisoč evrov ali je to 4 milijone? To je nad 40 tisoč evrov, ampak jaz verjamem, da ne znate natančno izračunati, in tudi zapis je temu primeren. Ne znate natančno izračunati! Veste, kdo bo pa znal natančno izračunati? 210 občin v Sloveniji, ki jih najbolj udarite s to zakonodajo. Občine so tiste. Ne vem, jaz mislim, da je tudi predsednik Državnega zbora ... Da je to eno vprašanje, ki ga bo treba rešiti, čemu ima sploh smisel pisati noter finančne posledice zakona. Kako boste občinam, ali boste pri Zakonu o financiranju občin upoštevali ta predlog vaše nove zakonodaje, ki finančno obremenjuje občine? Ali se to upošteva pri financiranju občin in boste dodatno zagotovili ta sredstva? Čemu ima sploh to dikcijo, čemu ima to pomen sploh pisati v zakon? Ali se samo zapiše, ja, ima finančne posledice, občine bomo obremenili. To je treba jasno povedati. Poglejte si te obremenitve, občinski urbanist, potem inšpekcijske službe, določene predpise, spremembe in tako naprej. Mislim, da je to prav za eno dodatno, posebno razpravo, čemu se v predlogih zakonov to piše, ali je to samo ugotovitev, da ima finančne posledice, ni pa važno za koga, ni pa važno, koga se pa obremenijo. Jaz pa mislim, da je bistvenega pomena, koga bo zakon finančno obremenil. To je bistvenega pomena! Če si vse to preberemo, je odgovor jasen, finančno obremenjujemo občine, to je dejstvo, pa dobro, tudi ministrstvo, ki bo ustanovilo še dodatne inštitute pa še dodatnih pet služb s tega področja, pa tudi ministrstvo. Ampak dobro, ministrstvo je tako sestavni del državnega proračuna, seveda so tudi občine, ampak občine teh dodatnih sredstev, ki jih tukaj obremenjujete, ne bodo videle. Ali boste podrobno ugotavljali, katera občina je dodatno obremenjena in za koliko bo ta zakon dodatno obremenil občine? Skratka pripomb – saj ste videli s strani deležnikov. Prej je bilo, koliko je zadovoljnih deležnikov, ampak

ta zadovoljstva... Poglejte te pripombe od Skupnosti občin Slovenije, tudi Fakultete za gradbeništvo, neusklajenost, ampak dobro, tisto bomo potem pri inženirski dejavnosti med samimi poklici obravnavali, ni usklajeno in tako naprej.

Zakon, celoten trojček je izjemno slab, tako da takšnega zakona ob poznavanju tega področja absolutno ne morem podpreti.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replika, mag. Dušan Verbič.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo, predsednik.

Samo na kratko spoštovanemu kolegu Žnidarju. Kar se tiče zadovoljstva, v tem primeru govorim o zakonu o urejanju prostora, izhajam iz vsebine matičnega odbora, na katerem so bili predstavniki, ki sem jih prej navedel, in je zelo podrobno razvidno tudi iz magnetograma, kateri so bili, ki so predstavljali stroko. Izhajam zgolj iz tega in ne izhajam iz obilice vseh mogočih faz prej, predno je prišla ta zadeva na matični odbor, kajti meni je bilo ključno na tem matičnem odboru predvsem pridobiti njihovo sporočilo, ali so naklonjeni oziroma ali pozitivno ocenjujejo ta predlog o urejanju prostora. In nesporno iz magnetograma izhaja, da ti prisotni niso zagovarjali politike, ampak so zagovarjali stroke. Tudi sam nisem komentiral, da jih je bilo dvakrat več, moj komentar je bil samo, da je bilo več vabljenih kot pa članov odbora.

Tisto, kar je bilo govora tudi v zvezi z regionalnim planiranjem, moram priznati, spoštovani kolega, da kolikor razumem in ocenjujem stroko v zvezi s potrebo po regionalnem planiranju, je z njihovih strani izredno veliko sporočil, da je to regionalno planiranje v bistvu slabost desetletja v slovenskem prostoru in da je to resnično manjkajoči člen, kar je tudi spoštovani kolega iz Nove Slovenije povedal, ker ni pokrajini, in dejstvo je, da na področju urejanja prostora sistem mora delovati. Zaradi tega vidim zelo pozitivno tudi s strani stroke, da pozdravljajo predlog ali pobudo, ki je bila dana v tem zakonu, da se ta zadeva sedaj uredi na način, da je to vez med državnim in občinskim, če temu lahko tako rečem, interesom.

Za konec, glede na to, da je bil komentar o tako imenovanem drobljenju, moram priznati, da sem presenečen, kajti zakon o urejanju prostora ravno združuje, kajti zakon o urejanju prostora je sedaj kot krovni akt, ki nadomesti tri veljavne zakone, in sicer Zakon o prostorskem načrtovanju, Zakon o urejanju prostora ter Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor. Tako pač jaz to razumem. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Užitek je bil poslušati vse skupaj in z veliko večino se strinjam, ampak ker sem navsezadnje vseeno še malo profesor, bom začel malo profesorsko tudi zaradi tega, ker imamo krasne mlade fante na balkonu. Ali je kakšna dama med njimi? Se opravičujem, če je nisem opazil, vsaj gospa tovarišica verjetno.

Glejte, zakaj. Verjetno mi vsi vemo, pa pozabljamo na to, da smo bitja, ki živimo v prostoru, času. Ves čas. Samo dva agregatna stanja sta, ko nismo v tem. Trije. Ko smo zadeti od bolečine, ko smo zadeti od kakšnih substanc in ko smo na vrhuncu orgazma. Pika. Ne bo to spolna vzgoja, ampak to je dejstvo. Kant bi rekel, prostor in čas sta apriorni kategoriji duha. Mi ne znamo živeti, ne znamo misliti izven prostora in časa. V tem kontekstu je škandalozno, da se četrto stoletja v tej bajti na to pozablja. V tem kontekstu je škandalozno, da je bil ta resor nekako, ko se izbere in tipa za resore, resor, na katerega težkokategorniki niso hoteli iti. Zdaj ne bom omenjal nekega gospoda iz Desusa, ki je bil najprej predviden, pa ni hotel, Karl Erjavec je bil edini težkokategornik v slovenski politiki, ki je šel na ta resor, njemu se pa skoraj ne more zgoditi, da mu ne uspe kakšna afera, da mu kakšna kanta kam ne pade, ampak dobro, tak pač je, pa ne bi zdaj bil žaljiv, ker ta debata, moram reči, zelo v redu poteka. In bom rekel, na tej intimni ravni se meni gospa smisli, že od prvega dne, že od takrat, ko sva se reševala na hearingu, čeprav gospa Majcen pogosto reče, ko ji zmanjka argumentov, »kaj bodo pa ljudje mislili, gospod Trček, da smo na Štajerskem vsi taki« – nismo, smo pač v nekih pozicijah, na katerih smo, in poskušamo profesionalno delovati.

Seveda gre za težko materijo, ker vsi živimo v času in prostoru, vsi interesi tukaj trčijo. Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor je v bistvu odbor, kjer vsaj opozicija, bom rekel, najbolj konstruktivno deluje. Pa sem iz relativno majhne poslanske skupine in moram pokrivati pol Vlade po odborih, ki jih pokrivam, pa še drugo polovico, ko skačem noter. In če bi zdaj rekel, za resno delo parlamenta bi potrebovali še 30 več poslancev, pa me bodo sedaj časopisi in ljudje raztrgali – zakaj? Ker v resnih parlamentih poslanec pokriva dva odbora, pa še nekaj, če bi približno hoteli ta zakon poštimiti, ZUreP, ne trojčka, bi se jaz moral do konca mandata ukvarjati samo s tem pa še kakega strokovca imeti poleg mojega Vlada, ki si je zdaj nogo zlomil pa ga trenutno ni. Mi smo tudi ljudje in tudi jaz poskušam in se veselim tega, kar je kolega Verbič povedal, jaz poskušam ne stopiti čez rob, ne biti osebno žaljiv, mi pogosto žalimo številne stroke, tukaj bolj desnica izstopa, včasih SMC, ko ga preveč potisnemo. To je edino na odbor, ko se mi ne strinjamo, ker imam jaz seveda drugačna stališča, potem običajno desnica začne s profesorji pa da jaz filozofiram pa tako naprej. Ampak mi pozabljamo na to, zakaj

imamo vse te zastoje pa dolgotrajne postopke – ker imamo na eni strani pregarane ljudi pa ker sočasno smo, ste v tem bevskanju Janša, Antijanša v parlamentu prišli do tega, da mi ne znamo več misliti, da zadev ne znamo odpreti in jih resno pogledati, kje so sistemske težave. In kaj se potem v praksi zgodi? V praksi se zgodi to, da se najde tistega reveža, v jeziku moje matere se temu reče šutiranje mačke, v slovenščini se reče brcanje mrtvega konja, ki ga potem v medijih damo na pranger. Recimo zdaj imam v glavi nek primer, ministrstvo za kmetijstvo, tisti moj del proti Ormožu, ko je en birokrat dobesedno pregorel in ni mogel do roka speljati nekih postopkov, ali bodo kmetje nazaj dobili razpis. Mi na to pozabljamo, mogoče se komu zdi, da grem preširoko pri tej temi, pa ne grem. Mi resno te zakonodaje v tem mandatu ne bomo uredili.

V naslednjih dveh mandatih – in srčno upam, da bo Levica notri, ker drugače ne bodo samo moji otroci iz Slovenije pobegnili, in bi bilo dobro, da ima naslednja dva mandata ista ekipa – bomo morali resno urediti ta trojček, reformo lokalne samouprave, ki je povezana s tem, vključno z regijami, jaz kot strokovnjak rečem, to je skoraj edina zadeva, v kateri se RKC strinjam, toliko kot je škofij, nadškofij, v bistvu ena manj, če sem iskren. Zakonodaja o investicijah – kaj nam zdaj Magna govori? Magna nam govori, glejte, če imate dovolj penezov, če ste globalna korporacija, bomo uredili. Če bi se pa recimo jaz pa, ne vem, kolega Lah pa kolega Kranjc pa dragi Marko Ferluža hoteli iti nek skupni biznis, nas bodo pa zgrabili za »cojones« pa iz tega ne bo nič. In seveda infrastrukturo. Človek je neavtentično bitje, je v bistvu nedonošenček in je zelo entropično bitje. Kaj to pomeni? Potrebujemo dosti energije, pa se ne ukvarjamo z vprašanjem energetske oskrbe, energetske revščine, energetske učinkovitosti, kar v Sloveniji zelo šepa, in proizvajamo smeti. In to sta dva od ključnih lobijev, ki jih je Milan našteval, ko so prvič SMC malo prijeli in ko SMC svoje nove politike ni odigral. In navsezadnje, v Energetiki imate 42 % višje povprečne plače. To so neke zadeve, ki se jih bo treba lotiti.

Konkretno, če grem k tej zakonodaji, imam eno gospo Meto, ki spremlja te naše seje pa mi vsak dan pošlje enih 10, 12 mailov, včasih ji odgovorim, včasih ne. Pozdravljam gospo Meto in si kot poslanec nekako ne znam več predstavljati življenja brez gospe Mete, zelo imam rad, ko mi tudi čez vikend pošlje kak mail, ker vidim, da nisem edina oseba, ki ves čas razmišlja o dobrobiti Slovenije. Danes mi je rekla, da bi iskreno pohvalil – najprej koga? Jaz bi pohvalil najprej vse, ki v tej razpravi sodelujemo, ker mislim, da se nekako z vso resnostjo, brez nekkih žalitev dotikamo zelo zelo pomembne materije. Seveda bi pohvalil tudi neke smeri, ki so nakazane, združevati zakonodajo v neke krovne zakone po nekkih ključnih področjih. Ko sem kot sociolog padel v parlament, sem se najprej moral naučiti branja

prava. Moja pot na postdiplomski stopnji je šla malo drugače kot Milanova. In na kaj so me opozorili? Opozorili so me, da smo mi številne sektorje – to so pomembne teme, ki se dotikajo tega, pa mladi poslušajo, upam, da bo nekdo od njih tukaj sedel, da ne bomo mi vetrili kot Janša in Pahor 30 let v politiki, 3 mandate po 5 let je dovolj, kot je v Avstriji, tri leta in pol resna vlada dela, pa tudi koalicija; se bom potem še dvakrat oglašal – številna pomembna področja razbili na 2, 3 zakone, podzakonske akte, pravilnike in je seveda tukaj večja kaluža, kjer se potem lahko interesi prečijo in se krade naš skupni denar in naša skupna prihodnost. V tej smeri pozdravljam, ampak pozdravljam tudi s tem opominom kolegu iz SDS, ali to pomeni, da rečemo, zdaj bomo pa to združili v en zakon, potem pa bomo tiste 2, 3 zakone ugasnili. Jaz bi bil najbolj srečen, da bi bil v sklicu državnega zbora, ki bi zmanjšal število zakonov, dajmo reči za eno desetino, na takšen način. In zdi se mi, da bi to v bistvu morali narediti.

Preseči sektorski pristop. Absolutno se strinjam, sektorski pristop je pristop, če gledamo razvojne modele med obema vojnama. Država, kot je Slovenija, to pa je ena redkih zadev, ki mi je všeč v švicarskem sistemu, bi si lahko privoščila in potrebovala ta premislek, 7 ministrstev, vrh glave, ki prečijo horizontale, a seveda, to potem pomeni, da bo manj ministrskih mest, bo pa več odgovornih sekretarskih mest. To bi v bistvu mi potrebovali, in tudi to bi morala v naslednjih dveh mandatih izvesti politična ekipa, ki bo tukaj notri sedela. In seveda tudi višje plače, dajmo biti odkriti, ministrom, državnim sekretarjem, podsekretarjem, ker že resni poslanec nima nobenega življenja, ti ljudje ga imajo še manj. Že za mano pljuva vsak, ki ima 3 sekunde časa, njih pa seveda napiči vsak, ki ima nanosekundo časa. Ampak to govori tudi o nas, tukaj ni dosti razlike med tem, ko je Maribor včeraj izgubil in kako se tuli po Facebooku pa kje drugje, pa med odnosom do politike. Takšni smo, in to predavanje imam zaradi vas, mladi ljudje gori, ker bi rad, da postanete drugačni. Ker če bomo takšni še naprej, boste tisti, ki lahko pobegnete ven, pobegnili, tisti, ki pa ne, boste v Sloveniji ostali. In to ni smešno! To je tragično. In to tragedijo ste eni zakuhal v 25 letih. Včeraj sem šel gledat Iztrebljevalca, in moja vloga v parlamentu je, da takšno politiko in takšne ljudi iztrebim. V dobrobit vas, ki ste gori na balkonu. Koliko imam še časa pri tej točki? Grem dalje.

Stroški. Logično, da občine gledajo to skozi stroške. Tukaj se desnica nekako kaže ob meni, ki je edina, ki se s tem ukvarja, ampak jaz že cel mandat neuspešno tulim ministru, ki ima itak preveč vsebin, stroški občin. Mi se nikoli tega resno nočemo lotiti. Nikjer v resnem svetu nimajo občine uravnilovke, kot jo imajo pri nas. To župani neradi slišijo in tudi v to bomo morali drezniti. Vse občine ne morejo imeti istega obsega obveznih nalog in dobiti tudi istih penezov. Manjše občine bodo imele manjši

obseg obveznih nalog, na prvo žogo bodo res dobile manj penezov, ampak to je v bistvu izravnava pozitivne diskriminacije, ker bodo v osnovi na manjši obseg obveznih nalog dobile več penezov, denarja.

Druga zgodba. Jaz bi si seveda želel, ker sem predaval prostorske zadeve, ob prečenju vseh teh strok, da bi na upravnih enotah in na lokalni ravni in na ministrstvu končno spustili noter mlade ljudi, ki imajo znanje. Mi smo družba in država, kjer ljudje pod 40 let ne obstajajo. Nimamo nobene resne politike o tem in me nihče ne bo prepričal, da jo imamo. V 9,5 milijarde proračuna najdemo tam neko fliko, 1,5 milijona, in tisti, ki zaseda nek resor, partijskemu podmladku pa civilnodružbenim odvodom pogosto te peneze razdeli. Tudi tukaj se moramo nekako resno prijeti in premisliti.

Planiranje na občinski ravni je, bom povedal v ljudskem jeziku, bedastoča. Zakaj? Še drevo, ki vam raste ob občinski meji pa je zaščiten kot naravni spomenik, lahko ima par dolgih vej v sosednji občini, potok se vam verjetno ne ustavi na občinski meji, razen če sta dve občini tako skregani pa se bo v Sloveniji zgodilo, kot se je – kaj? Firenze pa Siena sta hoteli reke premikati, pa kdo bo koga na ta način potem premagal. Iz te logike bi morali dejansko izhajati. Ja, planiranje se dogaja na regionalni ravni in mi dejanskega planiranja urbanizma, odkar obstaja samostojna Slovenija, nismo imeli. Edine, ki imajo še največ tega znanja pa so se s tem ukvarjale – zakaj govorim v ženskem spolu? – so v glavnem krajinske arhitektke, ki se jih hoče zdaj tukaj malo povoziti. Če bi bil malo ciničen, bi rekel, da nekdo hoče malo Janši pa Kučanu nagajati, ker imata in en in drug hčeri, ki sta v tujini vrhunsko šolani krajinski arhitektki. Ampak to tudi kaže na nek naš odnos ali neodnos do strok. Tukaj pridemo do Jeffersona, federalističnih spisov, Milan bo vedel, o čem govorim, da večina ne povozi manjšine. Imate neko manjšo stroko, ki se jo nekako v tem prečenju poskuša povoziti. Mi regij nimamo, seveda, moramo jih narediti, ampak ne na način, kot si bo predstavljala večina politike, dajmo tako računati, dajmo to ubogo kokoško tako razrezati, da bodo moji dobili več, da bo ta regija iz naših kvot pa da bo spet nekdo, kot je rekel nekdo viden iz Desusa, prišel v nebesa. Na ta način seveda ne. Industrijske cone, kar se nam lepo kaže na primeru Magne, mi imamo ogromno nekih deindustrializiranih območij, kjer se moramo ukvarjati tudi z onesnaženo prstjo in podobno. Ali ste šli reševati te zadeve, vi, ki zdaj tako pametujete pa ste 20 let v politiki? Ne! Seveda je rajši vsaka občina, ki je lahko, gradila svojo novo industrijsko-obrtno cono, da so lahko župani in prijatelji služili. Tudi tukaj potrebujemo iztrebljevalca, ki bo iztrebil tovrstne prakse. /znak za konec razprave/ Bom nadaljeval v naslednjih dveh javljanjih. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Je še kakšna potreba po razpravi glede te točke?

/oglašanje iz dvorane/ Aha, pardon, pardon, tako dolgo je govoril, da sem pozabil, da imam še enega na vrsti.

Postopkovno, gospod Jan Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani predsednik.

Sem najprej počakal v upanju na vašo reakcijo. Cenjeni dr. Trček je v svojem izvajanju med drugim povedal, da svoje poslanstvo in vlogo razume tudi v iztrebljanju neke skupine ljudi. Zdi se mi pomembno, da jasno poveste, da tovrstne izjave ne sodijo ne v ta prostor ne v katerikoli javni diskurz.

Spoštovani predsednik, predlagam, da omogočite dr. Trčku, da se opraviči za izrečeno, ker nazadnje, ko je družba tolerirala diskurz iztrebiti neko družbeno skupino, katerikoli že, tudi če je skušal to metaforično povedati, vemo, kam je to pripeljalo. Če želite, imate to možnost, lahko prekinete sejo zбора, dobimo magnetogram, v vsakem primeru mislim, da je šlo preko meje. Ob vsem, kar dr. Trček zna povedati in kar mu je tu tolerirano, je tovrstni diskurz nesprejemljiv za ta zbor, za to družbo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dal bom postopkovno, preden bom povedal do konca.

Postopkovno, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Kolega Škoberne je eden mojih boljših študentov, to sem že večkrat povedal. /oglašanje iz dvorane/ Ja kaj?! Če je dejstvo. Zakaj ga ne bi pohvalili? Jaz se v bistvu ... /oglašanje iz dvorane/ Dobro, starejši moramo večkrat kaj slišati, ker ne jemo persena. Jaz se lahko opravičim, ampak, spoštovani kolega Škoberne, seveda ste vi to malo zlorabili, ker ste zelo dobro poslušali – moram v bistvu Milana gledati – da jaz navajam naslov nekega filma, ki ga je nekdo tako prevedel. Prevedel ga je pa relativno nerodno. In jaz se bom še naprej trudil iztrebljati tovrstne politike, ker jih dejansko moram, ker drugače tvoj pa moj otrok, otroci ne bodo imeli za penzije. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Moja presoja je taka, da te besede ne vežem na takšne kontekste, ki bi ... Ta je bila metaforična, nikakor ni bila mišljena drugače, ker tudi drugače ne more biti. Vse, kar je odvisno in kar je v politiki odvisno od tega, je to, kako nas ljudje izvolijo, ali nas izvolijo ali ne, in od tega je odvisna usoda kogarkoli. Na kakršenkoli drug način pa tega nisem videl. Mislim, da je to delno opravičilo, ki ga je sedaj kolega Trček dal, zadostno na tej točki. Sem pa tudi sam zelo natančno poslušal, ker je ravno predaval, da ne bi predaval preveč.

Besedo ima sedaj mag. Bojan Krajnc.

MAG. BOJAN KRAJNC (PS SMC): Hvala za besedo, gospod predsednik.

Hvala, da ste opazili, da sem na vrsti za razpravo. /oglašanje iz dvorane/ Opravičilo sprejeto. Prav tako pa lahko razumem tudi razpravo vstajniškega kolega iz Maribora, kolega Trčka, njegovo metaforo v povezavi s filmom. Sam nikakor nisem razumel, da bi kolega Trček hotel iztrebiti mene, SMC, kolega Škoberneta ali SD, ne nazadnje je že večkrat napovedal, da si želi sodelovati v prihodnji koaliciji.

Preden ta razprava pobegne v neresno smer, moram vseeno začeti nekoliko trčkovsko, če se izrazim po kafkovsko. Kolega Trček je govoril o stanjih, v katerih se ne zavedamo prostora in časa. Še nekaj takih stanj je, med njimi tudi sanje, in meni se danes pravzaprav nič ne sanja o tem, kaj ste govorili o tem, kaj se je dogajalo na odboru. Sprašujem se, kdo je takrat ob pol enih zjutraj pa še proti polnoči tam delal in razpravljaj o členih in amandmajih. Vi, ki ste govorili o tem, kako je razprava na odboru potekala, jedro razprave, kako je ta državni zbor in njegovo delo organizirano, se opravi na odboru, ker vas tam ni bilo, prav gotovo ne veste, kaj se je tam dogajalo. Očitno je iz tega, kar ste danes tukaj povedali. Jaz lahko razumem legitimne politične razloge za obstrukcijo Levice in SDS na odboru, povezani so s tem, na kakšen način so bili vložni amandmaji. Odkrito lahko povem, da tudi v SMC nismo bili zadovoljni z načinom, kako so amandmaji prihajali, bili pa smo zelo zadovoljni z načinom usklajevanja s koalicijo in z Ministrstvom za okolje in prostor, zato smo na koncu tolerirali tak način dela odbora, ne nazadnje pa smo pri delu odbora tudi sodelovali, medtem ko tisti, ki ste sejo obstruirali, niste. Resno politično misliti pomeni izkoristiti vse možnosti za delo v Državnem zboru. Govoriti zdaj za nazaj, da niste imeli možnosti delati in sodelovati pri razpravi, ni resno. Ne nazadnje, kolega Trček, ni resno tudi to, da v 15 minutah nisi besede spregovoril o svojem amandmaju oziroma o amandmaju Levice, ki ste ga vložili, zato verjetno ne pričakujete, da ga bomo podprli. Poleg tega, da ne obstajajo vsebinski razlogi, čeprav zdaj ne teče razprava o amandmaju k 63. členu, kjer je Levica vložila amandma, ampak o 44. Ampak glede na prakso govorim pač o vsem. Poleg tega, da je vsebinsko ta materija čisto dovolj dobro v zakonu urejena, kar smo tudi slišali na odboru, pa seveda, kolega Trček, te ni bilo.

Za začetek je vseeno treba odgovoriti še na argument, ki se je v zvezi z obstrukcijo na odboru pojavljal, in to je neko hitenje. Kasneje se je iz izvajanja vseh vabljenih, o katerih se zdaj tu nekateri pripravate, koliko jih je bilo, pa sploh ni pomembno, ampak pomembno je to, kaj so povedali, izkazalo, da hitenja pri sprejemanju celega paketa, ne samo tega zakona, sploh ni bilo. Več let, so povedali vabljeni, so trajala usklajevanja. Celo od 2012 pri, recimo temu, idejni zasnovi spremembe te zakonodaje, zato ker se je v praksi pokazalo, da je dosedanja

zakonodaja, ki je bila preveč razdrobljena, nerazumljiva, povzročala ogromno konfliktov v času in prostoru, kot bi rekel kolega Trček, ni bila ustrezna. Zato imamo pri ZUreP redukcijo iz treh zakonov na enega, in tudi sam bi si želel, da bi nam to uspelo pri kakšnih drugih zakonih, da jih ne bi imeli 7 tisoč pa ne vem koliko, 20 tisoč podzakonskih aktov, ampak tudi število podzakonskih aktov se tu zmanjšuje z 12 na 4, in od tega sta dva že sprejeta. Vse to bi lahko slišali na odboru.

Senka Šifkovič Vrbica, ki je na seji odbora predstavljala Mrežo za prostor in Plan B za Slovenijo, je govorila, citiram: »Nadstandardna izvedba participativnega postopka.« Jaz česa takega še nisem slišal na nobenem odboru, prav tako na nobenem odboru še nisem slišal toliko pritrdjevanja k sprejetju tega paketa in še posebej ZUreP. Seveda so bila opozorila, predvsem, največ dela je bilo z Zakonodajno-pravno službo, pa tudi s strani občin in nekaterih posameznikov, predvsem tistega gospoda, ki je takrat govoril o panojih v povezavi s spremenjeno določbo o gospodarski javni infrastrukturi, in mu je bilo seveda pojasnjeno, da je njegova bojazen odveč. Zato je zelo pomembno pri tem, da smo tudi zaradi tega pristali na način dela na odboru z amandmaji odbora in predstavniki ministrstva za prostor, gospa ministrica, gospod Luka Ivanič, gospa Teja Baloh so natančno pojasnjevali vse stvari, in zato smo delali do pol enih zjutraj, medtem ko so nekateri verjetno že sanjali, če se vrnem na začetek. Kaj bistvenega smo upoštevali? Naslednji amandma je k 58. členu, sodno varstvo. Tukaj je bila dilema, ali pustiti sodno varstvo tako, kot je bilo do zdaj urejeno, torej samo po Zakonu o pravnem postopku, pa glede sporov po Zakonu o upravnem sporu in drugih materialnih določbah glede sporov tja do Ustavnega sodišča, ali ga urediti tako, kot se temu pritiče glede na opozorila Evropske komisije ali pa celo, mislim da, tožbe v zvezi s tem, da pravno varstvo v zvezi s tem ni dobro urejeno.

V zvezi s pripombami občin, komunalni prispevek, z amandmaji smo uskladili materialne določbe v zvezi z gradbenim zakonikom in v razpravi pri naslednji točki podrobneje pojasnujemo, kako točno in kdaj ga je treba plačati v povezavi z izdajo gradbenega dovoljenja, torej da obstaja ta pogoj. Številne nevladne organizacije smo pri tem upoštevali. Ponovno ponavljam, vrsta jih je sedala na odboru, vsi so pritrdjevali zakonu in sprejetju tega in sodelovanju pri tem v preteklih letih, ne nazadnje se je tudi koalicija o tem zakonu usklajevala več kot eno leto.

Kar se tiče občinskega urbanista, to pa je zdaj povezano tudi s tem 44. členom in njegovo strokovnostjo, cela intenca zakona je taka, da se v ranih fazah načrtovanja in urejanja prostora zagotovi strokovnost. Tu so tudi občine same, predstavnica MOL in ZMOS je opozarjala na primanjkljaj v strokovnosti na občinski ravni,

seveda v povezavi s strokovnostjo uradnikov, ki se z urejanjem prostora ukvarjajo na državni ravni, pa vendarle, pogoji, ki smo jih v tem členu zapisali za občinskega urbanista, odgovarjajo na to strokovno vprašanje, torej kako strokovni morajo biti urbanisti na občinski ravni. Poleg tega z amandmajem občinam ne zategujemo vratu, ampak jim dajemo dve leti možnosti, da izpolnijo pogoje za občinskega urbanista. Da ne govorim o tem, da bodo lahko občinskega urbanista zagotovili na različne načine, ne samo s tem, da ga bodo zaposlili v upravi.

Nazadnje pa glede tega, kar sta kolega Lah in kolega Horvat govorila o tem, da zakon ne skrajšuje postopkov, ampak jih pravzaprav podaljšuje, in sta to utemeljevala s številom novih faz. Bila je neka pavšalna ocena, da če vsaka faza traja – ne vem, koliko je rekel kolega Horvat –, dva in pol meseca, da pride na 5 let, kar seveda sploh ne drži, mimogrede, in da je to spet nek poskus manipulacij, ki smo jih sicer vajeni od kolega Horvata iz nekih drugih bolj številskih; se pravi, finančnega odbora v zvezi s tem, kako se kakšni učinki računajo. Bolj bistveno tukaj pa je, da število novih faz ne pomeni avtomatsko podaljševanje postopka, zato ker nove faze pripomorejo k odpravljanju problema, ki sem ga prej omenil, da dosedanja zakonodajna ni bila dovolj jasna, pregledna in razumljiva. To pomeni, da z novimi fazami sedaj je in seveda lahko ob pogoju strokovnosti vseh sodelujočih, tudi občinskih urbanistov, ki sem jih prej omenjal, te faze, ki jih je sicer več, tečejo bistveno hitreje.

Gospod Luka Ivanič je na odboru natančno pojasnjeval to primerjavo s tujino, občinskimi prostorskimi načrti in občinskimi podrobnimi prostorskimi načrti, kjer ste vi skušali vzpostaviti nek videz, da drugje to vse hitreje teče in vse bolj gladko. Razložil je razliko med tem, kaj pravzaprav primerjamo; ali je bolj primerno s tujino primerjati naše OPN ali OPPN, plus to, da je razložil, da so v tujini za primerljive predpise postavljeni celo daljši roki kot pri nas. Torej je pravo vprašanje, zakaj pri nas stvari tako dolgo trajajo. In smo spet pri strokovnosti! In pri tem, kako jasna in razumljiva je za uporabo in izvrševanje zakonodaja in te nove faze temu služijo. Metaforo, kolega Lah, vam povem; če kupite kos pohištva, pa dobite zraven samo dve sliki, na začetku samo vijake pa orodje, ki ga potrebujete, pa končno sliko, boste potrebovali več časa za sestavljanje te omare, kot če dobite natančen načrt po fazah, kam morate kakšen vijak priviti pa kaj sestaviti. Pa bi vi rekli, oh tole bo pa zelo dolgo trajalo, pa ni res. Natančno se vodi cel postopek urejanja prostora in hierarhija, o kateri je bilo tudi s strani SDS rečeno, da ni znana –seveda je znana!

Tako v SMC ne bi ponavljal tega, kar je bilo že rečeno s strani ministrstva in kar smo tudi sami v predstavitvi stališča po splošni razpravi navajali v zvezi z nameni, rešitvami in cilji zakona, ker si to lahko vsak preveri. Skratka, tudi sam in v SMC bomo v celoti zakon podprli,

amandmaja Levica, o katerem sploh ni bilo govora s strani predlagatelja, pa amandmajev Nove Slovenije pa ne. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC:
Postopkovno in kasneje imamo še repliko.

Postopkovno dr. Franc Trček. Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Moram se oglasiti, da ne bi ta debata, ki je bila v redu, zdrsnila nekam. Moj postopkovni predlog je, da se mi bo kolega opravičil. Moram razložiti v bistvu, zakaj.

On je sicer nastavljal neko všečno retorično figuro, ki pa v bistvu ne pije vode iz več razlogov. Prvič je to, da sem na seji bil, dokler niso vsi vabljeni povedali svoje. Drugič je to, kar vedno rečem študentom, nikoli ne sklepaj iz sebe na populacijo. Kaj to pomeni? To pomeni, tudi ko obstruiram sejo, grem v pisarno in poslušam, kaj vi govorite. Pogosto moram celo svoje strokovke in strokovce domov naganjat pozno zvečer: »Pojdite! Če že jaz nimam nič od družine, pojdite, sam bom oddejal zadevo.«

Tretja zgodba. To, da ste vi delali do enih zjutraj. Sedel sem v pisarni pa sem vam rekel naslednji dan, če bi jaz bil tam, bi ta seja trajala tri dni. Enkrat vam bom to naredil, upošteva ves poslovnik, ampak veste, število ur ni ključno. Ključno je, ali mi pridemo do dobre zakonodaje ali ne, kar pa pogostokrat ne pridemo. Enkrat ste se kao nekaj malo pretregnil, pa še to ne kaj pretirano, ker niti ... Evo, kolega Bane Rajič, arhitekt, urbanist z dobre beograjske šole urbanizma, z magisterijem, član vaše stranke – niti njegovih amandmajev niste sprejeli. Skratka, ne mi, prosim lepo, bučke kotaliti in ne resno debato usmerjati stran, kar ste zdaj hoteli, vstajniški kolega. SMC, ko se ga pritisne ob zid z argumenti, se običajno začnete vesti na način, ki ga največkrat v Državnem zboru uporablja SDS, pa včasih kolega Laha še malo zanese – dobronamerno sem ti tisto včeraj rekel, ker sem navsezadnje tudi zaradi tega prekopavanja kosti iz SDS izstopil. Pa da ne bom zdaj zlorabljal tega, rad bi, da se debata vrne tja, kamor se mora. Sem pa v svojem tako imenovanem predavanju tudi obrazložil amandma, ki bi ga lahko kolega slišal, če bi pozorno poslušal. Govoril sem seveda o krajinskih arhitektkah. To.

Pričakujem opravičilo in upam, da bo debata o vseh treh zakonih šla naprej, tako kot je šla do sedaj. So pa kolegi v bistvu že povedali, da gre za poperpleksno materijo, ker se vam ta amandmiranja tako lomijo čez različne zadeve, da bom zaključil z metaforo, ki jo bo kolega strojnik razumel. Ta zakon, kot se ga pelje naprej, je tista najslabša Ikejina omarica, kjer vam bo manjkal imbus pa tretjina tistega v bistvu, kar rabite za našravnat. In to je v bistvu problem, če ljudje to poslušajo, na katerega vas cela opozicija opozarja. Me pa žalosti, da od Desusa noben ust ne odpre. Navsezadnje bi

pričakoval, da vsaj vi malo svojo ministrico argumentirano branite.

Pričakujem opravičilo. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Bom razumel ta vaš postopkovni kot želja po razpravi. Izkoristile ste tri minute, seveda z željo, da se vam mag. Krajnc opraviči. Sam verjamem, da se bosta pogovorila. Je pa mogoče ta nauk zgodbe, da je treba biti racionalen s časom, zato da se ga izkorišča in izkoristi za razpravo, zaradi katere danes tukaj sedimo.

Repliko je želel gospod Lah. Izvolite, imate besedo.

ZVONKO LAH (PS NSI): Kolega Bojan, iz tega, kar si zdaj nazadnje razpravljaj, je razvidno, da se nisi nikoli ukvarjal s to problematiko. Ravno tisto, ko si ti povedal, da je treba vse skupaj, zato je več postopkov, da bodo in vijaki in stranice in ne vem kaj še vse prišlo naenkrat, ravno na to mi opozarjamo, ker tukaj je treba nosilce urejanja prostora trikrat vprašati. To se pravi, da ti dobiš najprej samo deske, potem pa moraš poklicati, da rabiš še vijake, pa ti pošljejo še vijake, potem ti manjkajo še ključi, pokličeš še enkrat, da dobiš še ključe. To je ta postopek. Tudi naši amandmaji gredo, čeprav je zakon slab, v to smer, da na začetku že pri sklepu, da takrat tisti, ki hočejo spremeniti prostorski akt, pove, kaj bi rad spremenil, dosti natančno in da nosilci urejanja prostora enkrat rečejo, da tako, tako, tako. Ne pa trikrat potem še spraševati pa te nategujejo še, oprostite izrazu, ne vem kolikokrat, in to potem pride v letih.

Sam gospod Ivanič je povedal, da je Magna, da je prostorski akt bil postopek po predpisih. Vse po predpisih je šlo v pol leta skozi. Zakaj pa pri vseh ostalih občinah 4 do 8 let? Kje je zdaj to? Gospod Verbič je govoril prej pa o ne vem kakšnih dobrih uradnikih. Kje? V razvitem zahodnem svetu sploh ne poznajo upravnih enot. Vi ste bili pa načelnik. Če jih pri nas ne bi imeli, ne bi imeli službe. V tem je problem, da vse preveč kompliciramo in da je vse na uradnikih, vse ga je treba trikrat vprašati. Poenostavimo, združimo to vse. Enkrat naj se pove, da to rabimo, in pika.

Tisto, kar sem govoril okoli cest. Tukaj imamo amandma pri gradbenem zakonu, da niso potrebne služnosti za dostop do parcel, ker drugače legalizacij ne bomo rešili. Potrjujete tisto, kar sem govoril v poslanskem vprašanju, pa kar bom še danes. Kar nekaj govorimo v tri dni!

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Razumem, da obstaja še želja po razpravi. Vas vabim ... Replika želite? Gospod Horvat ima repliko.

Jožef Horvat, izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Seveda, ravno to, kar ste rekli. Tukaj mora biti argumentirana razprava. Jaz nimam težav, če me moj spoštovani kolega Krajnc, dragi Bojan, ocenjuje, da sem manipuliral, da govorim s številkami. Ja, ponavljam številke. Ponavljam. 18 faz je bilo do sedaj. To so številke, to je diagram poteka sprejemanja OPN. Enega sem dal skozi – ne vem, koliko ste jih vi – in do sedaj 18, zdaj pa je prišlo novih 5. Koliko je potem to skupaj? 18 plus 5 je 23 novih faz. To je podaljšanje, kolega Krajnc – ne se tam skrivati, pridite na mesto, kjer vam je mesto – in to je zdaj vaša manipulacija in vam zdaj gotovo gospod Krajnc ploska vseh 212 slovenskih županov.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Kolegice, kolegi, želi še kdo razpravljati o 44. členu? Vidim, da ja, vseeno vas vabim, da se prijavite k razpravi. Prijava poteka. Izvolite, prosim.

Besedo ima mag. Dušan Verbič. Izvolite.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo, podpredsednik.

Moram priznati, da ta razprava nekako se v nekem delu kar odmika od same vsebine, in sicer Zakona o urejanju prostora. Zaradi tega sem nekako tudi dolžan, da se odzovem na kakšen komentar. Glede na to, da sem se tudi sam v uvodni razpravi dotaknil predvsem v večjem delu zaščite uradništva, ki dela na področju okolja in prostora, se pravi izdaja gradbenih dovoljenj in tako imenovanih uporabnih dovoljenj, in ko je bilo zdajle govora s strani spoštovanega predhodnika, da ni vse tako, kot bi moralo biti, se tudi sam strinjam. 58 upravnih enot, katere so izključno pristojne za odločanje na prvi stopnji, te upravne enote so bile ustanovljene davnega leta 1994. Moje ključno vprašanje je, kje so vsi tisti – če lahko temu tako rečem –, ki tudi danes nekako kar malce zlorabljajo vsebino tega zakona tudi za kritiko tovrstnega uradništva. Poudarjam še enkrat, od teh stotih uradnikov na prvi stopnji, prav gotovo je določen odstotek, ki praviloma ne bi smel biti na teh mestih – ne pogovarjamo se o tem, ali so strokovno usposobljeni ali ne. Moje skromno mnenje je, da so strokovno usposobljeni, ampak dejstvo je, da je to na plečih odgovornih, v tem primeru tistih, ki vodijo ali upravne enote ali višji nivo, da to selekcionirajo. Res je, da se v posameznih primerih, predvsem pri zahtevnih gradbenih dovoljenjih, pojavljajo primeri, ki niso v ponos, ampak ne moremo govoriti pa o vseh.

Menim, da je ravno tudi sprejetje tega zakona en od elementov, ki se absolutno tesno povezuje tudi z naslednjim zakonom, Zakonom o graditvi objektov, pa orodje, instrument, ki bo v procesih izdaje gradbenega dovoljenja prinesel nek napredek. Zaradi tega se ne morem strinjati z negacijo ali kakorkoli nasprotovanjem potrebnih sprememb, ki ga prenaša ta konkreten

zakon. Tudi v razpravi spoštovanih poslancev je bilo ponovno izpostavljeno, zakaj se z Zakonom o urejanju prostora pojavljajo sedaj neki novi organi, skupine, komisije in podobno. Pa bom ponovno izpostavil, v ta tako imenovani ustanovljeni prostorski svet in ta tako imenovana komisija za prostorski nadzor – čemu je to namenjeno? Ne zaradi tega, da se birokracija množi po nepotrebnem, ampak zaradi tega, da bo stroka imela večji vpliv. Sam si razlagam tovrstno spremembo predvsem v smeri, da tisto, kjer je bilo tudi malce skepse v razpravi nekaterih poslancev, to tako imenovano regionalno planiranje. Prepričan sem, da se marsikdo slepi, da danes ni potrebe ali ni nujnosti po regionalnem planiranju. Velikokrat je v Državnem zboru in tudi matičnih odborih izrečeno, da je ena od slabosti, da se po tolikih desetletjih samostojnosti Slovenije še vedno ni uresničila ustavna kategorija pokrajin. Ampak, ko se pogovarjamo o prostorih, pa mislim, da moramo prisluhniti stroki, ki pritiska na ministrstvo ali na ministrico, da naj se tega tako imenovanega regionalnega vidika resneje loti in se zapiše tudi v ta zakon.

Verjamem, da tukaj skoraj ni politike, je pa interes predvsem lokalnih skupnosti, da se končno tako imenovani občinski prostorski načrti, kaj šele občinski podrobni prostorski načrti že čim bolj približajo po eni strani interesom lokalnih skupnosti, županom, občinam, njihovim občinskim svetom – tisto, kar pa nas še kako močno mora zanimati pa investitorje. Kajti za vsakega investitorja resnično moramo biti zelo veseli.

Za konec, ko je govora, kar se tiče teh občinskih prostorskih načrtov. Dejstvo je, da z Zakonom o urejanju prostora se dobesedno s tem zakonom izloči ta tako imenovani strateški del. In kaj posledično ta zakon ravno s tega dela prinese dobrega? Predvsem to, da bo občinski podrobni prostorski načrt postal izvedbeni akt. Tukaj bi na tej točki končal. Ne rečem, da je zakon idealen, da ni morda v posameznih zadevah potreben še nadgradnje. Če v treh letih ni bilo toliko strokovne in politične volje, da bi se ta premik ali zasuk na bolje naredil, potem je skrajni čas, da imamo Zakon o urejanju prostora tukaj sedaj na mizi in da se ga sprejme. Preprosto pa v nadaljevanju prepustiti stroki in tudi lokalnim skupnostim, da bodo sledili in po potrebi tudi nadgrajevali to vsebino. Kateri zakon pa je tako idealen, da lahko rečemo, da je tako sestavljen, da že v samem začetku zadovolji vse deležnike? Ni to primer ne v Sloveniji ne v katerikoli državi, ki se resno ukvarja z demokracijo. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Bojan Podkrajšek. Ne.

Besedo ima gospod Igor Zorčič.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Spoštovani podpredsednik, hvala za besedo. Pred nami je ena zelo pomembna sprememba zakonodaje,

prostorsko urejanje. Opažam, da že v teku priprave tega zakona in pri usklajevanju, pri odločanju o posameznih amandmajih prihaja do zelo različnih mnenj in stališč o načinu ureditve posameznih vprašanj, ki se tičejo urejanja prostora. Ne dvomim, da do tega prihaja tudi v praksi, sploh, ko se sprejemajo občinski prostorski načrti in drugi izvedbeni dokumenti. Več kot očitno je, da ta zakonodaja, ki je sedaj obstoječa, ki je trenutno veljavna, da potrebuje neko nadgradnjo in da ta nadgradnja mora vsebovati tudi določene mehanizme, da se vsa ta nasprotujoča mnenja usklajujejo.

Na sami seji odbora smo bili priča nekim stališčem vabljenih, ki so sodelovali pri nastanku te zakonodaje. Mene je njihovo stališče, da je ta zakonodaja v osnovi dobra, prepričalo. Seveda je vsak od njih povedal, kje so posamezne točke, ki so problematične po njihovem stališču, pa vendarle je Ministrstvo za okolje in prostor dalo v teh pomislekih ali pa na te pomisleke argumentirana mnenja, zaradi česar ocenjujem, da zakon, takšen kot je, je primeren za to, da se tudi sprejme v tem državnem zboru.

Ne želim prejudicirati izvedbe tega zakona v prihodnje. Prepričan sem, da bo seveda tudi prišlo do odprtih vprašanj, sploh dokler se ne ustali praksa pri odločanju, recimo, o posameznih zadevah v sprejemanju občinskih prostorskih načrtov, praksa glede pravnih sredstev in podobno. Zato verjamem, da bo tudi takrat prišlo do določenih manipulacij, pa kazanja s prsti in podobno. Pa vendarle glede na tista mnenja, ki smo jih bili deležni na odboru, ocenjujem, da ta zakon ni tako slab, da bi ga morali zavrniti.

Seveda se pa tu strinjam s kolegom Verbičem pa tudi z ostalimi, ki so izpostavili, da je to ogromno število amandmajev, ki smo jim bili priča, da je to precej problematično in da bo na relaciji ministrstvo–Državni zbor, predvsem Zakonodajno-pravne službe pa Službe Vlade za zakonodajo, treba narediti nek napor, da se neke smernice sprejmejo glede nomotehničnih vprašanj pri sprejemanju zakona. Včasih imam občutek, da ti dve službi enostavno tekmujeta med seboj, katera ima bolj prav, na koncu pa pravzaprav vso težo teh neskladij nosimo poslanci.

Danes je bilo slišati veliko kritik s strani nekaterih opozicijskih poslancev. Mene to seveda ne preseneča, preseneča me pa res toliko v tem delu, da se oglašajo tisti, ki so sejo obstruirali. Slišal sem celo nekakšne pripombe na poročilo oziroma povzetek poročila, ki sem ga prebral kot predsednik odbora, in lahko samo napotim vse, ki se strinjajo s tem, da si pač preberejo poročilo na spletni strani Državnega zbora. Razumem ali pa ne, da nekateri niso imeli časa prebrati amandmajev na seji odbora, ne razumem pa, da si ne preberete tega poročila, kjer se tudi omenja, zakaj vas ni bilo.

Ampak, če sem bil izzvan v tem delu, lahko tudi to preberem. Na primer, bom citiral

kolega Trčka, preden je napovedal obstrukcijo, kaj je povedal na delovnem telesu. Citiram iz magnetograma: »Dajmo iti resno z dvema zakonoma naprej, ki jih lahko kolikor toliko solidno izpeljemo, ampak seveda na način, da se nam da vsaj štirinajst dni časa, da se prebijemo čez vse amandmaje, in da imamo – celo bi predlagal – vsak zakon posebej na seji v nekem prostoru, kjer lahko vsi dihamo, ker sem že čisto pred tem, da se bom šel preobleč v trenirko, po domače povedano. Določen spekter trenirk ne mara, ampak tukaj, ampak ker drugače, če boste to danes gnali, bom potem sejo obstruiral.«

Skratka, povedal sem, zakaj je kolega Trček obstruiral. Navajal je še tudi to, da potrebuje pravico do dneva privatnega življenja čez vikend in podobno. Danijel Krivec je povedal, da »bomo ta predlog podprli, enako predlagamo za vse tri zakone ... Aha, govorili smo o proceduralnem predlogu, da se zadevo prestavi. Dokaz temu, da je zadeva neuskklajena, je tudi to, kar je kolega Trček opozoril, amandmaji prihajajo na klop. Vem, da je to po poslovniku sicer mogoče, vendar za tako pomembno zadevo, ki je povezana – to, kar sem prej povedal –, amandma v enakem zakonu vpliva tudi na ostala dva zakona in takega primera amandmiranja tako pomembne zakonodaje nismo vajeni. Do sedaj tega še ni bilo, zato v primeru, da pač zakonov ne prestavimo na eno od naslednjih sej, da imamo možnost pregledati vso to goro amandmajev, tudi v naši poslanski skupini napovedujemo obstrukcijo«.

Skratka, to so ti razlogi. Če želite, vam jih bom lahko prebral še enkrat pri poročilu o naslednjih dveh zakonih, ker ste pač obstruirali enkrat za vse tri zakone, mislim pa, da je iz pisnega poročila več kot jasno, zakaj in kako.

Kar se tiče očitkov, ki smo jih bili danes deležni, bi mogoče še izpostavil to. Ponekod je slišati, slišal sem celo očitek kolegu Bojanu Krajncu, v smislu; vidi se, da nisi nikoli ukvarjal s to problematiko. To so zelo problematične besede, če jih omenja ali pa govori nekdo, ki se je ukvarjal s to problematiko, s prostorsko zakonodajo, če je delal na občini, pa je bil potem poslanec, pa ni nič naredil niti kot poslanec, sedaj pa drugim, ki sprejemajo novo zakonodajo očita, ti se pa nisi s tem ukvarjal; se mi zdi, da je to malo neresno in neodgovorno. Mislim, da tisti, ki so bili zadolženi za pripravo te zakonodaje na ministrstvu, so bili tudi prisotni na sami seji odbora, da so dali toliko argumentirane odgovore na vse pomisleke, tudi tistim, ki se ukvarjajo ali pa so se ukvarjali s to problematiko. Tako zdaj to manipuliranje s tem, kdo se je ukvarjal s tem ali pa ne, mislim, da ni na mestu.

Govorilo se je tudi o problematiki o Magni in podobno; skratka kakšne probleme in kako se da v primeru Magne. Seveda je res, ampak pogledajte, tudi pri Magni smo imeli ta problem, da je del politike vstal proti temu projektu in našel cel kup izgovorov. Poslanska

skupina SDS, na primer. Da bi bilo neprimerno. Opozarjali so na škodljive posledice za okolje in podobno.

Ni ga zakona, ki lahko prepreči neke take manipulacije in podobne stvari; skratka, še posebej ne, če gre za neke cilje, ki so čisto povsem dnevno-politične narave. Verjamem, da bo v teku od začetka izvajanja tega zakona, pa potem, ne vem, v roku enega leta prišlo do pomembnih pripomb s strani tistih, ki zakon uporabljajo, da bo verjetno tudi v kakšnem delu treba karkoli amandmirati, ampak da vseeno v grobem pa je to ta pot, ki jo moramo nadaljevati. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC:
Postopkovno dr. Franc Trček. Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Seveda bom pričakoval opravičilo, moram pa nekaj zadev vsebinsko povedati, kar sem že enkrat povedal. Zadnjič sem se normalno z Mirom Cerarjem pogovarjal na tisti dan, ko je postal predsednik Vlade Republike Slovenije. Skupaj smo bili na pogovoru Luka Mesec, Miro Cerar in moja malenkost. Miru Cerarju sem dobesedno predlagal, da v delitvi odborov da Odbor za infrastrukturo Levici. Zakaj? Zato ker smo bili edini v teh infrastrukturnih, okolju, prostorskih zadevah neomadeževani. Miro Cerar je rekel, tega ti ne bom naredil, ker me bo SD drugače preveč nabijal in posledico imamo gospoda Zorčiča, ki je zdaj lepo demonstriral, da ni primeren za vodenje tega odbora. Jaz podpredsednik tega odbora večkrat kaj svetujem, kar je moja dolžnost po poslovniku. Nikoli pa tega ne upošteva. Mi imamo tudi problem odborov v Državnem zboru, da podpredsedniki niti ne dobimo informacij. Informacijo dobimo, če je treba na kakšno službeno pot iti, ko kdo noče. Zelo nerado se hodi v Bruselj, ker potem jaz grem reševati občasno čast Slovenije.

Gospod Zorčič ne pove nekega bistva. Kot predsednik odbora je videl, da pride ogromna skupina civilne družbe, strokovne javnosti, pa nas je nabutal tja – in to bi bila tudi tvoja dolžnost –, v nek mali prostor, kjer res skoraj nismo mogli dihati, kar lahko ljudje potrdijo. Ampak to je seveda zamolčal. V bistvu SDS ..., ne SDS, SMC, vi ste dosti bolj vehementni, kot je bil SDS kadarkoli, to moram reči. Vi ste nadgradili to njihovo zadevo, ko se vas pritisne ob zid. Mislim, v treh letih politike se bi lahko kaj naučili, zlasti vi, kolega Zorčič, ki ste fasali tisti lex Zorčič, ampak vam očitno ni treba in boste to vehemenco gnali naprej in v bistvu hočete zdaj to resno debato izničiti. Pa še nekaj! Zelo radi govorite, joj, kako so prišli, kaj so vsi povedali, civilna družba je podprla ta zakon. Bodimo odkriti! Moj strokovec z zlomljeno nogo me je zdaj opozoril: velika večina njih teh amandmajev ni prebrala, ker tudi oni imajo pravico do vikenda, ker tudi niso gledali tistih

amandmajev, o katerih naj bi na odboru odločali. Drugič – pljuvam napol, se opravičujem – zelo pogosto mi civilno družbeniki rečejo, ne smem biti preveč kritičen, ker potem ne bom dobil penez. To je tudi dejstvo tega. Pogovarjajmo se potem resno o tem, ne pa reči, ja, saj so nas vsi podprli. Niso vas vsi podprli! Če ste resno poslušali, je bilo ogromno, ogromno, ogromno nekih pomislekov, predlogov, pa če bi imeli poslovnik malo drugačen, da bi vabljenim pustili več vključevanja tudi med samo debato, bi jih bilo še obilno več.

Pričakujem opravičilo.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Trček, priča smo, z vsem dolžnim spoštovanjem, o zlorabi tega instituta, kajti že v drugo zapored razpravljate. Imate dve možnosti, ali najavite več časa ali pa poskušate izkoristiti čas, ki vam je namenjen, koristneje za to, da lahko v nadaljevanju razpravljate s sodelavci, kolegi poslanci in poslankami.

Imamo dve repliki. Prva je gospod Lah, druga pa gospod Zorčič. Želeli ste postopkovno, gospod Zorčič? Postopkovno. Se opravičujem gospod Lah, ima prednost gospod Zorčič.

Imate postopkovno.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Hvala za besedo.

Gospod podpredsednik, samo predlagal bi, da kolegu Trčku položite na dušo, naj si pogleda vsaj posnetek tega odbora, če ga že ni bilo tam. Mi smo se preselili v drug prostor. Ravno zaradi takih zavajanj, pa tudi zaradi tega, ker obstruirate seje, se mi ne zdite vi nič boljši kandidat za vodenje tega odbora. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Postopkovno, dr. Franc Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Spoštovani kolega Zorčič, zdaj pa lažete, kot pes teče. Ko sem tisto izjavil, smo bili še v tisti luknji, kar je preverljivo tudi verjetno v magnetogramu. A bom moral zdaj zahtevati postopkovno, da pride strokovka, ki je tam sedela, da bo to potrdila? Odrastite! To, da primerjate vas pa mene glede tega vodenja odbora, je pa žalitev že trojanskih krofov – zdaj pa mi lahko daste opomin.

Hvala in upam, da bo ta debata zdaj šla resno, mogoče ne bi bilo slabo, da resni del SMC zahteva neko pavzo, da gospoda Zorčiča umirite.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Jaz pa predlagam, da nadaljujemo z delom. Verjamem, da se oba zavedata, da je to najpomembnejše danes zaradi dogodkov, ki so se ravnokar odvili, upam, da bomo v prihodnje bolj konstruktivni.

Gospod Zvonko Lah, želite repliko? Izvolite, imate besedo.

ZVONKO LAH (PS NSi): Tega ne morem, gospod Zorčič, sprejeti, ko ste očitali, da tisti, ki smo že dlje časa v tem parlamentu, nismo o tej

problematiki razpravljali ali pa zahtevali, da se to reši v vseh teh letih. To ni res. Resda vam je veliko odpuščeno z moje strani, da tako vodite sejo odbora, ker ste prileteli kot z lune v Odbor za infrastrukturo, jaz sem pa ves čas – lahko v arhivu preverite –, ves čas sem v tem odboru, ves čas, odkar sem v parlamentu, in ves čas sem se zavzemal za rešitev te problematike. Še prej! Preden sem prišel v parlamentu, sem se preko Združenja občin zavzemal za rešitev te problematike, lahko pa gospod Ivanič pove, da sem bil preko Združenja občin tudi na ministrstvu, ko smo na nek način poskušali nek zakon spraviti o umeščanju projektov državnega pomena v prostor. Ves čas! Nazadnje, kar sem naredil, sem v ponedeljek na poslanskem vprašanju ministrici nesel svojo rešitev problematike občinskih kategorizacij občinskih cest iz marca meseca 2015, ko je Državni svet sklical velik sestanek, kjer so bili vse deležniki od Računskega sodišča, Ustavnega sodišča, pa nismo od takrat naredili nič, sedaj pa oni vlagajo zakon za rešitev tega problema, ker ga v tem ZUreP ne rešujemo. Ne takih stvari govoriti! Ves čas si določeni prizadevamo, ker smo kot župani bili dostikrat omejeni z delovanjem občin na škodo investitorjev, na škodo občanov, ker ta problematika ni bila tako urejena kot imajo v sosednjih državah. Ali sem vam ...

Glede tega vam še povem, da se je veliko tistih vabljenih strinjalo s tem. Tisti vabljeni so v glavnem lobiji, tisti, ki so zlobirali ta zakon, da je na mesto 18 točk 23 in da imajo še dodatni čas, ker bodo imeli več dela in bodo lahko opravičevali svoj obstoj. Tisti so bili na ... Pa poglejte magnetogram, za koga so se predstavljali. Magnetogram! Tisti so vam kimali! Seveda, ker bodo postopki daljši in bodo imeli več dela. In ker bodo imeli več dela, bodo postopki še bistveno daljši za občine. Če pa je ta zakon tako dober, pa čez pol leta preverimo, koliko občin je sprejelo po tem zakonu v pol leta OPN od zdaj naprej, ko je zakon sprejet. In bomo ugotovili, preden bodo volitve, da nič, nobena – po tem zakonu. To bi šel staviti!

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Kologice in kolegi, sprašujem, ali želi še kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

Imamo kar kopico amandmajev, zato vas prosim, če želite razpravljati, da jasno nakažete z dvigom roke.

V razpravo dajem 50. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 63. člen ter amandma Poslanske skupine Levica. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 86. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne.

V razpravo dajem 108. člen ter amandma Poslanske skupine NSi. Želi kdo

razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 111. člen ter amandma Poslanske skupine NSi. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 114. člen ter amandma Poslanske skupine NSi. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 131. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 165. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 173. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Nihče ne želi razpravljati, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 182. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 194. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 106. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 120. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Opravičujem se, 220. člen. Ugotavljam, da nihče ne želi razpravljati, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 149. člen – 249. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 250. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

Amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD k prvemu poglavju prehodnih in končnih določb in amandma istega predlagatelja za novi 265.a člen sta vsebinsko povezana, zato bomo o njiju razpravljali skupaj. V razpravo torej dajem amandmaja poslanskih skupin SMC, Desus in SD k prvemu poglavju prehodnih in končnih določb za novi 265.a člen. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 285. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 287. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 289. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Ugotavljam, da nihče ne želi razpravljati, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 294. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

Ker sta amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD k novemu poglavju Končna določba za 298. členom in amandma istega predlagatelja k 17. poglavju – Končna določba vsebinsko povezana, bomo o njiju razpravljali skupaj. Torej, v razpravo dajem navedena amandmaja poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 299. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 15. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **6. TOČKO DNEVNEGA REDA, to je na DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA GRADBENEGA ZAKONA v okviru rednega postopka.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade, in sicer ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen.

Izvolite.

IRENA MAJCEN: Spoštovani podpredsednik Državnega zbora, spoštovane poslanke in poslanci!

Namen Gradbenega zakona je zaščita javnega interesa pri graditvi objektov. V prvi vrsti varnost objektov, da se zavaruje zdravje in življenje ljudi, pa tudi varovanje okolja, narave, kulturne dediščine, videnz naselij in krajine in drugih varovanih vrednot prostorov. Ta namen se v zakonu uresničuje skozi predpisane pravice in obveznosti udeležencev pri graditvi objektov, ob upoštevanju vodila, da se predpišejo takšne minimalne administrativne zahteve, ki so nujno potrebne za doseganje namena gradbenega zakona. Prav zato se ob vsakokratnem spreminjanju zakonodaje na področju graditve objektov stremi k izboljševanju in racionalizaciji teh administrativnih zahtev in Predlog gradbenega zakona v tem smislu prinaša kar nekaj poenostavitev z vidika investitorja, kot opuščanje zahteve po pridobitvi gradbenega dovoljenja za odstranitev objektov, manjše rekonstrukcije in začasne objekte, integracije gradbenega dovoljenja in okoljevarstvenega

soglasja v en sam postopek, prekvalifikacija soglasij in mnenj in njihova popolna integracija v gradbeno dovoljenje, krčenje dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja, skrajšan postopek, poenostavljen postopek pridobivanja uporabnega dovoljenja z ukinitvijo tehničnih pregledov, možnost legalizacije že zgrajenih neproblematičnih objektov in informatizacija upravnih postopkov. Statistični podatki kažejo, da je za izdajo gradbenega dovoljenja v Republiki Sloveniji v povprečju potrebnih 21 dni, pri čemer je treba poudariti, da rok za izdajo gradbenega dovoljenja začne teči z dnem popolnosti zahteve za izdajo gradbenega dovoljenja. Mi pa slišimo o dolgotrajnih postopkih, saj v subjektivno oceno časa, potrebnega za izdajo gradbenega dovoljenja, prištevamo tudi čas, potreben za morebitno spremembo prostorskega akta, čas za dopolnjevanje nepopolne projektne dokumentacije in čas, potreben za pridobitev predpisanih soglasij ter usklajevanje soglasodajalcev.

Predlog paketa nove prostorske gradbene zakonodaje omogoča premik tudi na teh treh področjih. ZUreP-2 omogoča individualizirane postopke spreminjanja izvedbenega prostorskega akta z lokacijsko preveritvijo in prinaša olajšanje zakonske prostorske izvedbene pogoje v primeru spreminjanja obstoječih objektov. Poleg tega z instrumenti, kot je Komisija Vlade za prostorski razvoj, v občinsko prostorsko načrtovanje vnašamo pospešen postopek pri odločanju in s tem krajše postopke sprejemanja in spreminjanja prostorskih aktov. Poleg gradbenega zakona uvajamo obvezno svetovanje investitorjev še pred začetkom upravnega postopka, kar bo posledično izboljšalo pripravljenost dokumentacije in vlog za pridobitev dovoljenj in posredno hitreje zaključene upravne postopke. Prav tako Predlog gradbenega zakona naslavlja problematiko soglasij, in sicer tako da jih prekvalificira v mnenja in s tem omogoči usklajevanje in možnost predruženja mnenja v samem postopku izdaje gradbenega dovoljenja ter celo njihovega nadomeščanja v primeru molka pristojnega mnenjodajalca.

V zakonodajni proceduri je predlog zakona s sprejetimi amandmaji na matičnem odboru doživel številne izboljšave in spremembe, ki so bile posledica tako strokovnih kot tudi političnih odločitev. Med najpomembnejšimi odločitvami je tako odločitev, da se komunalni prispevek predpiše kot pogoj za izdajo gradbenega dovoljenja in ne šteje kot pogoj za začetek gradnje in odločitve, da se starost objekta kot pogoj za legalizacijo objekta daljšega obstoja fiksira na dan 1. 1. 1998, tako da ta datum ni več srseč. V drugi obravnavi je k dopolnjenemu predlogu zakona vloženi tudi nekaj amandmajev koalicije, ki prinašajo dodatne olajšave pri sanaciji obstoječih objektov, naslavlja pa tudi problematiko

gradenj na obstoječih objektih v zvezi z dostopom dejavnih cest v zasebni lasti, na kar je bilo večkrat opozorjeno v dosedanjih razpravah.

Ker je vloženi amandmaji na drugi obravnavi manj kot k desetini členov dopoljenega predloga zakona, predlagamo, da se na isti seji opravi tudi tretja obravnava zakona. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo njenemu predsedniku gospodu Igorju Zorčiču. Prosim.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Hvala za besedo.

Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor je na 33. seji dne 3. 10. 2017 kot matično delovno telo obravnaval Predlog gradbenega zakona, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo po rednem postopku predložila Vlada.

Državni zbor je na podlagi 122. člena Poslovnika Državnega zbora na 31. seji dne 22. 6. 2017 opravil splošno razpravo o predlogu zakona in sprejel sklep, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo. V poslovniskem roku so bili vloženi amandmaji poslanskih skupin Levica, SDS, poslanca Branislava Rajiča, poslanskih skupin koalicije, ki so bili potem umaknjeni, na seji pa sta bila še članicam in članom odbora predložena sprememba predloga za amandma odbora k 107. in 113. členu poslanskih skupin Desus in SMC z dne 3. 10. 2017 in predlog za amandma odbora, in sicer na podlagi predloga predstavnika Linea Media, d. o. o. O vseh predlogih je odbor tudi glasoval. Sprejeti amandmaji so razvidni iz pisnega poročila. Tudi ta seja te točke je potekala brez navzočnosti poslancev poslanskih skupin SDS in Levica, ki sta že pri obravnavi Predloga zakona o urejanju prostora napovedali obstrukcijo tudi pri tej točki dnevnega reda, in sicer zaradi prejema velike količine predlog za amandmaje odbora v kratkem roku pred sejo odbora.

V uvodni dopolnilni obrazložitvi je ministrica za okolje in prostor pojasnila, da so temeljni cilji predlaganega zakona zmanjševanje investicijskega tveganja, večja pravna varnost investicijske namere, integracija postopkov, omogočanje usklajevanja varstvenih in razvojnih interesov, informatizacija postopkov, krepitev odgovornosti udeležencev pri graditvi, odprava administrativnih ovir in legalizacija neproblematičnih objektov.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je izpostavila nekatere pripombe iz pisnega mnenja službe glede pravic in obveznosti posameznih udeležencev gradnje, glede sankcij v zvezi z gradnjo v lastni režiji in v zvezi dovoljenjem za objekt daljšega obstoja. V

zaključku je poudarjala, da je večina pripomb službe upoštevanih s predlogi za amandmaje odbora, glede ostalih pripomb pa je ministrstvo podalo pojasnila. Predstavnik Državnega sveta je pojasnil, da Državni svet predlagani zakon podpira in pozitivno ocenjuje upoštevanje deležnikov s strani predlagatelja pri iskanju ustreznih rešitev. V nadaljevanju je opozoril tudi na nekatere obstoječe dileme in pripombe glede predlaganih rešitev. Na seji je sodeloval tudi predstavnik Obrtno-podjetniške zbornice, ki je pojasnil, da je bila pri pripravi zakona upoštevana večina predlogov in pripomb zbornice in poudaril, da zbornica predlagani zakon podpira.

V nadaljevanju sta na seji sodelujoča predstavnic Inženirske zbornice Slovenije, predstavnik Zbornice za arhitekturo in prostor pojasnila, da zbornici podirata predlagane spremembe. Zbornici predlagata nekatere dodatne spremembe v želji po izboljšavi predlaganih rešitev. Te predloge je v vloženi amandmajih povzel kolega poslanec Branislav Rajić. Predstavnica Inženirske zbornice je podala tudi pripombo glede sistema projektne dokumentacije. Oba predstavnika sta izrazila nasprotovanje vsebini 50. člena glede legalizacije in podprla predlog za amandma odbora. Obrtno-podjetniška zbornica je nasprotovala tudi sprejetju amandmaja k 11. točki 3. člena zakona, ki govori o tem, da investitor lahko za lastne potrebe gradnjo izvaja sam. Predstavnik Združenja za inženiring in Združenja za svetovanje pri Gospodarski zbornici Slovenije je pozdravil sodelovanje s predlagateljem, v okviru katerega so bili nekateri njihovi predlogi upoštevani. V nadaljevanju je predstavil posamezne predloge dopolnitev predlaganih rešitev. Na seji sta sodelovala tudi predstavnik podjetja Linea Media, d. o. o., ki sta izrazila nasprotovanje prenosa pristojnosti nadzora enostavnih objektov v pristojnost občin. V nadaljevanju je eden od njiju podal predlog za amandma odbora k 8. členu, ki pa ni bil sprejet.

V krajši razpravi je bila izražena podpora predlaganemu zakonu in izraženo zadovoljstvo, da sodelujoči deležniki niso izkazali nenaklonjenosti do predlaganih rešitev. Izražena je bila potreba po zagotovitvi večje odgovornosti deležnikov, zlasti gradbenikov in projektantov ter večje odzivnosti akterjev na vloženo vlogo investitorja v celotnem procesu gradnje.

Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh členih predloga zakona skupaj in jih na koncu sprejel. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Zbor je na 31. seji opravil splošno razpravo o predlogu zakona, zato predstavitev stališč poslanskih skupin ni mogoča.

Prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih, ki ju bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne

17. 10. 2017. V razpravo torej dajem 3. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 43. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD.

Gospod Danijel Krivec izvolite, imate besedo.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo.

Javil sem se k amandmaju k 43. členu, pa bi prosil za pojasnilo koalicije pa ministrico – predvsem pa tudi ministrico –, ali podpira ta amandma, ker v čistopisu poročila teh amandmajev še ni notri. Vi dodajate nov 4. in 5. odstavek, zanima pa me, tukaj je govora o tem, da se doda nov odstavek, ki se glasi, »če gre za pridobitev gradbenega dovoljenja za rekonstrukcijo ali nadomestno gradnjo objekta, poškodovanega v naravni ali drugi nesreči, na način, da se vzpostavi prejšnje stanje, pa ne gre za ukrepe iz drugega odstavka 1. člena tega zakona.« se pravi za tiste nujne sanacijska dela, »se v postopku izdaje gradbenega dovoljenja pogoji iz tretje točke prvega odstavka tega člena ne preverjajo.«

Ko sem pogledal čistopis, tretja alineja tega prvega odstavka 43. člena govori, »je nameravana gradnja skladna s predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenj.« Se pravi, to se ne upošteva, upošteva se pa vse ostalo. Ker v prvi alineji pa govori, da »je gradnja skladna z določbami prostorskega izvedbenega akta v delu, ki se nanaša na graditev objektov, in z določbami predpisov urejanja prostora.« Zdaj me samo zanima, ali prav berem ta amandma, ali je bilo tako mišljeno. Ker je zelo pomembno. Ker če se ne upošteva tretja točka iz tega prvega sklopa, se pravi prvega odstavka tega člena, da se samo ta del ne preverja, potem v bistvu nismo nič naredili, če so v veljavi še vedno vsi ostali členi – če je gradnja skladna z določbami prostorskega izvedbenega akta v delu, ki se nanaša na graditev objektov, kar govori prva alineja.

Zdaj vam bom pa čisto praktično povedal, zakaj. Zato, ker v primeru nadomestne gradnje v primeru neke naravne nesreče je treba odmisлити tudi odmike, ker v primeru, da greste sanacijske projekte delat, kar je bila vaša intenca v tem amandmaju, zato da olajšate nadomestno gradnjo v primeru nekih naravnih nesreč, je treba odmisлити tudi pogoj odmikov, ker so to ključne stvari v takih situacijah. Ker v nasprotnem primeru se lahko zgodi, da nikoli ne morete tega objekta postaviti. Če ste šli na prakso popotresne obnove, tam je to tako veljalo. Postopki se zaključujejo na parcelni meji v primeru nadomestne gradnje takega objekta, ker v nasprotnem primeru pride do postopka soglasij sosednjih parcel, kar je lahko neizvedljivo in v bistvu zaustavi nadomestno gradnjo v primeru naravne nesreče. Zgodi se lahko, da je sosed pač s sosedom skregan in ne

bo dovolil nadomestne gradnje, čeprav bi bila v skladu z naravno nesrečo nujna.

Tako bi rad pojasnilo, ker razumem intenco tega vašega amandmaja, če jo pa beremo z ostalim delom tega člena 43, ki govori o pogojih, pa zadeva v praksi ne bo funkcionirala. To vam povem iz prve roke. Zato bi želel, da slišim komentar ministrice in mogoče tudi predlagatelja, kajti to je do neke mere zelo pomemben člen, ker očitno želite v tej zakonodaji rešiti tudi primere naravnih nesreč, kar je prav, vendar mora biti potem člen tudi v praksi izvedljiv, ne pa, da v bistvu blokira situacijo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa ministrica, ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen, potem pa je za besedo zaprosil še gospod Trček.

Izvolite, gospa ministrica.

IRENA MAJCEN: Hvala.

Če se dotaknem obrazložitve četrte in pete alineje k 43. členu, bi povedala, da vsi ukrepi iz drugega odstavka prvega člena niso takšne narave, da bi jih bilo zaradi nastanka naravne ali druge nesreče nemudoma treba izvesti zaradi odvratanja nevarnosti in povzročitve nadaljnje škode ob neposredni ogroženosti. Tudi ne gre za zaščitne ukrepe med izrednim ali vojnim stanjem. Za te, ki izpolnjujejo takšne pogoje, namreč zakon sploh ne velja, kar pomeni, da ni potrebno niti gradbeno niti uporabno dovoljenje. Ni potrebna skladnost s prostorskimi akti niti z gradbenimi predpisi, prav tako ni nujno sodelovanje kvalificiranih strokovnjakov, saj gre za nujne ukrepe. Da bi se omogočilo, da se v naravni in drugi nesreči, na primer v požaru, poškodovani objekti zaradi izjemnih okoliščin in potrebe po čimprejšnji vzpostavitvi prejšnjega stanja sanirajo, je predlagana določba, s katero se omogoči obiti preverjanja skladnosti nameravane sanacije objekta z mnenji, kadar se vzpostavlja enako stanje, kot je bilo pred nastankom nesreče. Torej za objekt, ki bo stal na istem mestu in enakih gabaritih ter enakega zunanjskega videza. Izjema so objekti z obvezno presojo vplivov na okolje in presojo sprejemljivosti. V novem 20. členu ZUreP pa pravimo v peti alineji, »na obstoječih zakonito zgrajenih objektih na stavbnih zemljiščih je ne glede na določbe prostorskih izvedbenih aktov dovoljenje ... » Potem imamo v tretji – ne, četrti alineji – ne, v tretji, se opravičujem, »nadomestna gradnja, ki glede lege, gabaritov, oblike, namembnosti in zunanjskega videza objekta ne odstopa od obstoječega objekta; če gre za nadomestno gradnjo zaradi naravne ali druge nesreče v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, mora biti vloga za izdajo gradbenega dovoljenja vložena v petih letih od nastanka naravne ali druge nesreče«. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Franc Trček, želeli ste besedo ... Ali je replika, gospod Danijel Krivec? Replika.

Gospod Danijel Krivec, izvolite, imate besedo.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Saj me bo kolega Trček potem dopolnil.

Pozorno sem poslušal. Saj to, kar ste vi govorili, drži, ker to gre najprej za to izjemo v primeru nujnih gradenj. Vendar vi govorite v tem členu o pogojih za izdajo gradbenega dovoljenja in nato amandmirate z neko izjemo, ki izključuje samo mnenja, samo tretjo alinejo. V prvi alineji pa govorite, da v primeru izdaje gradbenega dovoljenja mora biti gradnja skladna z določbami prostorskega izvedbenega akta. To, kar ste zdaj povedali, nič ne rešuje. Jaz sem vas samo na to opozoril, da če vi ne izključite še tega dela v primerih naravnih nesreč, boste imeli velike, velike probleme. Ker morate izključiti tudi soglasja mejašev, ker v nasprotnem primeru se zadeva v praksi ne izide, ker to smo pač, moramo na žalost povedati, na konkretnih primerih na popotresni obnovi preverili in vam povem, da je zadeva pomembna. To preberite tako, kot imate napisano, in tako tudi stoji in tako je treba tudi brati, ker člene berejo uradniki. Vaše tolmačenje zdaj ne stoji, ker vi niti prve niti druge alineje, kjer se govori o prostorskih aktih, ne izločate v tem primeru nujne gradnje za nadomestno gradnjo v primeru naravne nesreče in bo povzročalo to neoperativnost v praksi. Samo na to opozarjam. Tako da hvala, če boste poslušali.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Franc Trček izvolite, imate besedo.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Tu je Danijel, izhajajoč iz svojih izkušenj župana, ki se je moral ukvarjati s popotresno obnovo, zelo lepo pokazal, zakaj bi to zakonodajo morali dosti bolj premišljeno spreminjati, sprejemati, ne pa, da se potem hvali nekdo, mi smo pa do enih zjutraj tu sedeli. Pa ni nujno, da gre na tem konkretnem primeru samo za neko popotresno obnovo. Vsak, ki postane resorni minister, če prej ne ve, mu povejo, da je tretjina Slovenije plazovita. Vsak, ki postane minister, če prej ne ve, mu povejo, da je Savinja izrazito poplavna, pa ne bom šel zdaj z zgodbo Laško in gor in dol. Tu sploh ni nujno, da se zgodi plaz – to, kar je Danijel razlagal. Upam, da ljudje, nekateri, vseeno to poslušajo pa upam, da je SMC izčrpal tisto dozo cinizma, da razumejo nekako v praksi. Dovolj je že nek plaz, plazek srednjega ranga, pa boste imeli tam, ne vem, boste hoteli z drežniško kozo se ukvarjati, pa vam bo nek, kot bi rekli v Kranjski Gori, svizec podrl, pa boste imeli že problem. Razumem, da je ministrica utrujena, pa da mogoče nekako ni razumela tega.

Problem vsega tega trojčka vam bom razložil z neko metaforo. Jaz zelo rad gledam hokej, rad imam hokej. Hokej je hitra kolektivna igra, kjer imate leteče menjave. Mi pa sprejemamo neko ključno pomembno zakonodajo, ki jo je seveda treba premisliti in sprejeti na način letelih menjav. Ti amandmaji letajo noter, ven, da tega živ bog več ne dohaja. A veste, vsak odbor, vsako matično delovno telo ima nek premajhen del strokovcev, ki niso politični. Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor ima dobrega sekretarja, kapo dol. Ampak, dvomim, da on to dohaja vse, kar se zdaj dogaja okrog te zakonodaje, pa ga zelo spoštujem. Verjetno niti on ne. Tudi gospod Zorčič ne, tudi jaz kot podpredsednik ne, tudi drugi, zelo za tematiko zainteresirani poslanke in poslanci. Že na tej osnovni ravni, kaj šele to, kar smo nekateri omenjali neko prečenje zakonov, kako nekaj trči v nekem drugem zakonu pa prek nekega člena v nekem tretjem zakonu. In da kljub temu potem gospa ministrica predlagate, da imamo drugo in tretjo obravnavo na isti seji, se opravičujem, ampak sem po osnovni izobrazbi naravoslovno-matematični tehnik, smer uporabna matematika – meni tukaj logika odpove.

Zdaj se bom pri tej točki ustavil, da bom tisti naš amandma razlagal, ampak recimo, to je bil prav lep šolski primer, kako nekdo, ki ima izkušnje iz prakse, pokaže, da mi spet pakiramo na ta način, ko to toče naprej, nek nov problem. Potem bodo še kakšni podzakonski akti, ko še kaj »zašušmo« pa še kakšen interesni lobi noter – ne vem, ministre vozijo z avti, jaz se vozim z javnim prevozom, pa me ljudje za vse živo napičijo, a veste ... Bodimo resni, prosim.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Dušan Verbič, izvolite, imate besedo.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo, podpredsednik.

Glede na to, da smo zdaj pri drugem zakonu, Zakonu o graditvi objektov, sigurno sem postopkovno vezan na ta člen, ki ga je spoštovani kolega Krivic izpostavil, pa se bom prav gotovo dotaknil v nadaljevanju, ampak kljub vsemu moram par besed nameniti samemu zakonu.

Tako glede gradbene zakonodaje kot tudi te prostorske v predhodni točki bi ob tej priložnosti nekako povzel nek naslov v medijih, ki je v tistih obdobjih, ko se je ta gradbena zakonodaja, paket gradbene zakonodaje sprejemal. Ta naslov je bil za moje pojme zelo zanimiv, in sicer Prostorska in gradbena zakonodaja sta v neki smeri kot kuharska knjiga. Zakaj? Zaradi tega, kajti odlični recepti še ne pomenijo odlične jedi, odvisno je pač od tistega, ki kuha. Kar se tiče prostorske in gradbene zakonodaje, je pa ravno v navezni okoliščini s prejšnjo razpravo, resnično vse težišče na tistih javnih uslužbencih, ki pač te postopke vodijo. Dejstvo je, da prej sem se mogoče malce preveč

zadržal za zaščito javnih uslužbencev, ki izdajajo gradbeno dovoljenje v tem postopku, pa moram priznati, da sem pa kar zelo kritičen. Predvsem zaradi tega, kajti, takrat ko se neposredno uporablja gradbeni zakon kot materialni predpis, se strinjam s kolegi, ki so v prejšnji razpravi nakazovali, da vsak uradnik lahko nekoliko drugače bere, presodi, kaj šele v razmerju do investitorja, do projektanta, do arhitekta, ki nekako pač implementirajo uporabniško sam zakon.

Tukaj lahko rečem, da sem kritičen, kajti to, kar je bilo rečeno, 58 upravnih enot, je nekoliko razlike med njimi. Neke zelo poenotene prakse ni, se trudi na tem področju, ampak tisto, kar je za investitorja ali pa za tistega sploh, ki gradi – nekako je marsikdaj razočaran. Tisto, kar je kritika tudi za del uradništva, je pa predvsem zaradi dolgotrajnosti postopkov, ki so vezani predvsem na razna soglasja. In sicer imamo spomeniško, imamo vodno, okoljsko pa še bi se našlo in tukaj tudi sam menim, da na tem segmentu bodo potrebni v tem delu uradništva neki premiki na bolje. Kajti, s tem Zakonom o graditvi objektov, če lahko samo zaključim ta malce splošni del, zelo pozdravljam to, kar je tudi ministrica v uvodni predstavitvi predstavila, in ocenjujem, da ena boljših zadev tega zakona je, da se komunalni prispevek plača pred izdajo gradbenega dovoljenja. Mislim, da je to zelo velik napredek, ki gre v korist lokalnim skupnostim. Ravno v tem segmentu se dogaja marsikatero zlorabe, kajti tisti, ki govorijo, saj zato so upravni postopki, izvršbe in podobno – vemo, da to je črka zakona odlično zapisana, v sami izvedbi so pa to neizterljive zadeve v marsikaterem primeru. Res je, da je to pri individualnih gradnjah relativno, relativno ne tako velik znesek, v kompleksnejših zadevah pa gre v stotine, da ne bom govoril tisoče evrov. Zato je to zelo dobra napotnica, predvsem v smeri za zaščito lokalnih interesov.

Druga stvar, kjer gremo tudi nasproti investitorjev s tem zakonom, je tudi, da se posega v tako imenovani postopek uporabnega dovoljenja, kajti ne samo s tem postopkom, da se nekoliko prihrani strošek investitorjem, je tudi časovnica. Kajti namen tega zakona ali spremembe gre v smeri, da od začetka pridobitve ali vložitve vloge gradbenega dovoljenja pa do uporabe samega prostora, najsibo to stanovanjski, poslovni ali kakorkoli že, moramo gledati in skrbeti, da je to čim krajši čas. En del tega za investitorja ni samo prihranek na sredstvih, ampak je tudi ta časovni.

Tisto, kar je sedaj govora v zvezi s tem 43. členom in amandmajem. Sam moram priznati, da sem zelo na stališču spoštovanega kolega, ki je izpostavil to vprašanje, da je namen tega amandmaja, da se v primeru, ko se pojavijo višja sila, potresi in podobno, da se preprosto vzpostavi stanje takšno, kot je bilo. Moramo razumeti resnično, da določeni objekti, ki so desetletja ali stoletja že na neki lokaciji, se srečamo s tem, da v tako imenovanih

nepriljubljenih sosedskih odnosih je razmerje ali razdalja med objekti pod tistim zakonskim, ki običajno za novo gradnjo velja. Prav gotovo je, da se tistemu, ki se po neki naravni nesreči zgodi tako ali drugače, da se njegov dom ali poslovni prostor zruši, da ima možnost postaviti na identični lokaciji. Tako razumem tudi ta amandma. Upam pa in tudi želim, če bo uradništvo v določenih primerih zavzelo drugačno stališče, da bo potem instančni organ, v tem primeru resorno ministrstvo, sledilo temu hotenju ali namenu takega amandmaja. In mislim, da tukaj ne bi smel biti problem, kajti takrat, ko instančni organ, v tem primeru resorno ministrstvo, zavzame stališče, bi praviloma moralo veljati kot judikat za vseh 58 upravnih enot. Mislim, da bomo poslanci temu zelo sledili in tudi pričakovali potem od resornega ministrstva poenotenje nekih stališč pri izdaji ali reševanju gradbenih zadev.

Tisto, kar pa je spoštovanega kolega mogoče zmotilo, je pa pač treba priznati nekaj, da spoštovani poslanec dr. Trček nas velikokrat opozarja, da v tovrstnih zadevah je treba slediti času in upoštevati tudi neke spremembe, ki so vpliv na okolje in podobno. In ta drugi del, ki je zapisan, pa je zame popolnoma razumljivo, da predvsem pri novih gradnjah, ki niso v tem kontekstu, kot je bilo prej govora, da mora upravni organ resnično bistveno drugače slediti in uporabljati te tako imenovane okoljske standarde. Tako razumem ta amandma.

Hvala lepa. Seveda ga pa podpiram.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Želi še kdo razpravljati?

Gospod Danijel Krivec, beseda je vaša.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala še enkrat za besedo.

Hvala za neko razumevanje, vendar bi želel slišati pojasnilo ministrstva še enkrat, pač glede na to, da smo v Državnem zboru, da sprejemamo nek zakon, ki bo potem veljal v praksi. Sicer spoštujem kolega Verbiča in njegovo razmišljanje, da bo pač nek nadrejeni organ dal neko tolmačenje, ampak, če vidimo, da v zakonu ni prav zapisano, je prav, da v zakonu to rešimo. Še enkrat vam bom prebral; 43. člen govori o pogojih za izdajo gradbenega dovoljenja, nato pa vi z amandmajem olajšujete zadeve v primeru nadomestnih gradenj v primeru višje sile, kar je korektno. Vendar izključujete samo tretjo alinejo oziroma tretji pogoj, ki pravi, » ... je nameravana gradnja skladna s predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenj« – s tem ničesar ne rešujemo. V 1. členu tega stavka pa je, da je gradnja skladna z določbami prostorskega izvedbenega akta v delu, ki se nanaša na graditev objektov, in z določbami in predpisi o urejanju prostora. Za stanovanjske objekte, ki so v gručasti poselitvi, boste v takem primeru absolutno naleteli na to, kar je že spoštovani kolega Verbič ugotovil, da

odmiki sigurno ne bojo ustrezni. V tem primeru se zadeva zaustavi in ni nadomestne gradnje takrat, ko jo boste najbolj želeli in ko bo nekdo želel pomagati komu, ki je prizadet z neko naravno nesrečo, tako ali drugačno. Ne čakati, da bo en »case«, tako kot je bilo rečeno, in bo nekdo to z nekim navodilom upravnim organom oziroma ministrstvo bo navodilo dalo neki upravni enoti, kako naj v takem primeru.

Mislim, da moramo v zakonu, če že delamo neko izjemo, za katero se strinjam, da je prav, da je vpeljana glede na to, da govorimo oziroma govorite o tem, da se stvari rešujejo na boljši način, potem je treba tudi zakon tako napisati, da je smiseln in da ima nek začetek in konec in da je v praksi izvedljiv. Tako predlagam, da tukaj koalicija mogoče do tretjega branja dopolni to alinejo in izključi tudi te pogoje iz prve točke, ker v nasprotnem primeru je to neizvedljivo za upravni organ.

Druga stvar, ki je bila rečena, da je prednost tega zakona, da se plača pred izdajo gradbenega dovoljenja tudi prispevek, to je bilo v obstoječem zakonu enako in sem vesel, da je koalicija to tudi dojela in da je ta rešitev ponovno tudi v tej novelaciji. Me pa čudi in sem na nek način tudi zaskrbljen, da ste poenotili oziroma kar izključili gradbeno dovoljenje za rušitev objektov. Mislim, da je v prostoru kar nekaj problematičnih objektov, ki tudi v primeru rušitve, ki je sicer lahko zelo enostavna, zahtevajo neko bolj resno obravnavo. Kar a priori vse rušitve in napisati, da je zadosti samo prijava, se bojim, da je to velik poligon za izigravanje. Mislim, da tako kot opredeljujete v tej izjemi, da pa za tiste objekte, ki imajo nek poseben vpliv z vidika ali onesnaženja ali česarkoli v primeru tudi neke rušitve ali pa so po gabaritih bistveno večji od neke normalne rušitve, bi bilo treba imeti tudi nek drugačen postopek, ne pa samo priglasitev oziroma prijavo, ker vemo, da s tem je verjetno v praksi tudi težava. Spet govorim čisto iz praktičnega vidika, ne želim ovirati vseh tistih normalnih rušitev, ampak v določenih primerih pa bo to poligon za izigravanje in tudi v primerih bolj zahtevnih objektov, ki lahko v času rušitve povzročajo večje težave, se bo nekdo izgovarjal, po zakonu mi ni potrebno nič in kaj me zdaj sprašujete, priglasil sem in – »nikome ništa«!

Tako opozarjam na neke nedoslednosti, nekje pretirano, bi rekel, liberalizirate – v primeru rušitev, po mojem mnenju, absolutno. S tem da, še enkrat povem, nisem za to, da so vse rušitve podrejene temu, ampak bi bilo treba opredeliti, katere je treba tudi z nekim gradbenim. Na drugi strani pa v primerih je treba potem to izjemo zakonsko tako napisati, da je tudi v praksi izvedljiva, ne da je samo mrtva črka na papirju.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima dr. Franc ...

Opravičujem se, Dušan Verbič, za njim pa dr. Franc Trček.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo.

Mogoče je bolj to kot replika kot sama razprava ravno zaradi tega, da sem mogoče bolj razumljiv, ko sem prej razpravljaj oziroma zagovarjal ta amandma.

V zvezi z vsebino in tolmačenjem tega amandmaja bi vseeno dal to navezno okoliščino – prejšnjo točko, če se spominjate, sem tudi navedel in to je dobesedno naveza v vsebinskem razmišljanju tudi. Kajti iz dosedanjih občinskih prostorskih načrtov se izloči ta tako imenovani splošni del. Namesto tega splošnega dela bodo sedaj to prevzeli odloki o urejanju podobe naselij in krajine, ker vemo, v kateri pristojnosti so te zadeve. Tisto, kar je pomembno, je, da obstoječi občinski prostorski načrt bo, kot sem tudi prej omenil, postal dobesedno izvedbeni akt, ki opredeljuje pogoje. Verjamem, da tudi v teh primerih, za katere pač se pogovarjamo po vsebini, če pride do elementarnih nesreč, saj to ne bo kar ad hoc, ampak bo sistemski pristop, ki mora biti hiter. To definitivno. V vaših primerih se je izkazalo, da v neki smeri je bilo tako, kot se je pričakovalo, v teh nadaljnjih postopkih ali podobnih primerih pa izkušnje nekaj veljajo. Mislim, da bo potem še hitreje in optimalneje, predvsem za tiste, ki so pač deležni teh naravnih nesreč. To pomeni, da v tem kontekstu bo tudi tovrstna dilema, vsaj kar se mene tiče, to gledanje, odpravljeno. Ne dvomim, da tisti, ki že danes ne dosega minimalnih pogojev odmika in če bo prišlo do naravne nesreče, da ne bo na istem mestu postavil v gabaritih, kot jih ima sedaj, enak objekt. Druga stvar pa je, če ste imeli v mislih, ali bi potem tista oseba, ki se mu je to zgodilo, postavila popolnoma drugačen gabarit ali pa tudi namensko, kar se tiče samega prostora. To je potem pa druga zgodba.

Še enkrat, osebno ocenjujem, da je ta amandma naklonjen temu, da bi v enakem obsegu, v enakih gabaritih investitor, lastnik, ki se mu zgodi naravna nesreča, ne glede na odmike, lahko postavil objekt. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Franc Trček, izvolite, imate besedo.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Cenim in razumem kolega Verbiča, tudi da nekako poskuša to interpretirati. Ampak poglej, sam si rekel, da čas je denar. Ne strinjam se pa tukaj, če mi v startu nekaj – če v ljudskem jeziku povem – napol ali na tri četrt zašuštramo, saj bo potem nek organ že to razložil, ker ta organ tudi troši čas in resurse ljudi in tako naprej, pa da ne pridem sploh do samega terena. Cenim to, kar je sedaj naredil Danijel, ker po navadi na tem odboru kdaj zapne desnica versus jaz, ko se začnemo pogovarjati o varovanju okolja in tovrstnih zadevah. Zdi se mi, da je zelo nevarno pri tovrstni zakonodaji, da je tista glavna zastava, s katero tuli ministrstvo,

poenostavljanje, skrajševanje. Mi se moramo vprašati, zakaj imamo neke postopke in kakšen namen imajo. Seveda tudi vem, da tisti prvi drafti tega zakona so bili »ubi bože«, so dejansko bili taki, da tisti, ki bo lahko prišel, ki bo imel peneze, ki bo imel neke zveze – vuf. Seveda mi ne moremo ubiti investitorja, ampak veste, če vi greste v Avstrijo investirat, je pa tam zelo jasno, kakšni so gabariti, kakšen material boš dal na streho in tudi dosti večja odgovornost arhitekta in še koga. In tam ne bomo robantili. Mislim, ključni problem te naše zakonodaje je tudi v tem, kar je tudi kriva politika v največji meri, da si večina ljudi v Sloveniji predstavlja demokracijo, kot bi rekli Štajerci: Ka te ti? Men' pa noben ne bo po ... In če greste gledat naše lepe vasice, mesta, gor, dol, malo od blizu, se opravičujem, so to »kokošinci«, urbanistično, arhitekturno tudi pogosto nevarni in sama ministrica je rekla, jo prav citiram, ko ste tu omenjali, zakaj ta zakon; varnost objektov, varovanje okolja, kulturne dediščine, videz okolja in naselij. Če bi se resno pogovarjali, videz okolja in naselij vam tudi zelo generira, kako imate javni potniški promet, kakšno infrastrukturo imate. Zakaj švicarska mesta izgledajo tako kot izgledajo – ker so se na začetku 80. odločili, da bodo optimizirali železnice v javnem potniškem prometu. Ker so rekli, da razen za nekaj ljudi na Almih, da bodo optimizirali, tako da bo vsak državljan imel manj kot 30 minut do svoje prve železniške postaje, ker so se že takrat začeli ukvarjati s tem, kar v stroki imenujemo modal split, prestopanje z enega prevoznega sredstva na drugega. Tudi s tem je povezana ta zakonodaja.

Pa da ne bom zdaj preveč časa skuril, je Danijel zelo lepo pokazal, da na tem primeru neke poenostavitve ne smejo iti predaleč. Ne vem. Zdaj imam v glavi, pride potres, pa vam bo podrl tretjino Velike planine. To bi bil tak primer, recimo, naravne nesreče, kjer bo toliko nečesa za pospraviti, pa bomo čuvali, gospa ministrica, kulturno dediščino, okolje, videz naselja, pa bomo verjetno potrebovali gradbeno. In spet apeliram, če smo se šli že norost do tega trenutka, peljimo normalno, imejmo še eno branje na naslednji seji.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Vidim, da ni več interesa ... Vidim, da je še.

Gospod Bojan Podkrajšek, izvolite, imate besedo.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Spoštovani podpredsednik tega Državnega zbora, hvala za dano besedo. Cenjene kolegice, kolegi, spoštovana ministrica tega pomembnega področja okolja v Republiki Sloveniji, vsem lep pozdrav!

Naj se najprej dotaknem te točke tega gradbenega zakona. Danes smo že velikokrat slišali v Državnem zboru, pa že prej na odborih, da govorimo o enem trojčku in tu se zelo strinjam s predsednikom našega Odbora za infrastrukturo, ki je dejal tudi danes, da je to zelo

pomembno področje v Republiki Sloveniji. Sam menim, da ti trije zakoni oziroma trojčki, kot jih imenujemo, niso zreli, da so na klopeh Državnega zbora. To je moje mnenje. Pa naj se najprej dotaknem dveh stvari iz tega gradbenega zakona, jih je že omenil moj kolega, gospod Danijel Krivec. Prav gotovo se tudi sam ne morem strinjati, da se ukine, da se izbriše iz tega predloga zakona gradbeno dovoljenje za rušitev objektov. To mislim, da je pomembno, velikokrat zelo zahtevno področje, in trdno sem prepričan, tudi z nekimi izkušnjami v preteklosti, da to ni prav, da ta novi predlog zakona tega več ne nosi s sabo. Je pa tudi na drugi strani pomembno, to pa moram izpostaviti, tudi je že bilo izpostavljeno danes, da kot je bilo nekoč v preteklosti in še danes, da se komunalni prispevek plača pred izdajo gradbenega dovoljenja. Mislim, da je to pomemben segment in je prav, da ostaja.

Tako spoštovana ministrica, vsi navzoči v Državnem zboru in tisti, ki nas spremljate preko medija, ko smo začeli nekoč govoriti o tem trojčku, če ga lahko tudi sam tako imenujem, sem bil nekaj časa vesel, da se bo na tem pomembnem področju v Sloveniji nekaj spremenilo. Zakaj sem bil vesel? Ker vidim v Državnem zboru, koliko je mojih kolegic in kolegov, ki imajo mnogo izkušenj iz preteklosti, ali s področja vodenja lokalne skupnosti, v mislih imam župane, županje, imamo tudi načelnika nekoč največje upravne enote, imamo arhitekta; skratka imamo ljudi, ki imajo mnogo izkušenj iz preteklosti pa izkušenj, kako so ti trije pomembni segmenti slabo delovali v preteklosti.

Spoštovana ministrica, upam, da mi ne zamerite. Tukaj imam v mislih tudi vas, bili ste županja ene večjih občin v Sloveniji, bili ste na delovnem mestu, kjer se izdajajo gradbena dovoljenja, tako da tisto moje veselje na začetku je bilo prav gotovo upravičeno. Glejte, ta pomemben segment treh zakonov, smo pripeljali vzporedno v Državni zbor s podpisom – mislim, da je včeraj bil podpis – pogodbe z Magno. To je bil jasen pokazatelj, ker je morala Vlada Republike Slovenije sprejeti poseben zakon za to investicijo, da nekaj ni v redu.

Spoštovani minister, seveda vaš kolega, za gospodarstvo je včeraj dejal, da Magna, ta velik koncern, ne dobiva nič kaj drugega, kot dobivajo vsi drugi investitorji, ki prihajajo iz tujine, pa tudi iz Slovenije, in da se bo potrudil, da se bo tudi za domače investitorje to izenačilo. Mislim, da ti stavki še dolgo, dolgo ne bodo padli na plodna tla. Zakaj to trdim? Ker danes imamo, kot sem že na začetku povedal, te tri pomembne segmente.

Spoštovana ministrica, predsednik Odbora za infrastrukturo. Danes je bilo velikokrat očitano, da smo nekateri poslanci šli domov, da smo celo sanjali in da smo, ne vem, da smo spali, za ene smo ugotovili, ker niso sodelovali na tej seji, da so bili v svojih pisarnah, da so to spremljali iz pisarne. Ampak glejte, včasih – mislim, da smo se v življenju že česa naučili – če

ne delamo dobrega izdelka, potem je boljše, da ustavimo stvari in ne delamo naprej. Zakaj to govorim, da me bodo vsi razumeli. Zakaj sem omenil vas, spoštovana ministrica, pa predsednika odbora? V knjigi amandmajev, veliki 250 strani, da so amandmaji še včeraj hodili, imam pomisleke, da bodo še amandmaji hodili po občinah, ko bo že zakon v veljavi. Kaj je bilo še najbolj zaskrbljujoče? Da znotraj največje koalicijske stranke imajo strokovnjake in ti strokovnjaki še posebej vlagajo svoje amandmaje, pa kolegi, s katerimi vsak dan sedijo skupaj, ne stisnejo tipke »za«. Tu se mi zdi, da so glavni argumenti, da v tem trojčku je veliko narobe. To so povedali tudi moji kolegi z leve, desne, spredaj, s svojimi izkušnjami, da bodo ti trije segmenti, ko jih boste spravili v veljavo, med seboj trkali. To ni prav, da smo tukaj ljudje s tolikimi izkušnjami, pa zdaj ne mislim sebe, na moje kolege z leve pa desne, vas, spoštovana ministrica, županja, pa na delovnem mestu, kjer ste izdajali gradbena dovoljenja – vem, sem prepričan, da ste se mnogokrat srečevali s težavami, ki seveda gredo v neprid tistih, ki bi investirali v naši državi. Seveda živimo v obdobju, ko prideš do enega podjetja – in govorim pozitivno, ko govorimo o Magni –, ko jim nikakor ni jasno, da za nekoga je cesta odprta, brez vseh ovir, seveda oni, ki imajo zaposlene, ki bi želeli skleniti pogodbe, so finančno sposobni, banka jim zaupa, pa čakajo na postopke leto, dve, tri, štiri, pet. Ko obupajo, se ta investicija preseli znotraj Evropske skupnosti, ampak žal čez meje Republike Slovenije.

Zato me čudi, kljub temu da se mnogi tega tukaj zavedamo, da se te tri pomembne segmente posiljuje, in da jih, spoštovana ministrica, želite za vsako ceno spraviti v veljavo. Seveda mnogih več ne bo v tej dvorani, ljudje, podjetniki, posamezniki v Republiki Sloveniji se bodo pa srečevali z mnogimi težavami. Imeli smo priliko, da bi naredili kvalitetne te tri segmente, pa žal ni bilo posluha. Še vedno se mi pa poraja vprašanje, od kod ti pritiski, seveda vaših sodelavcev, tistih od zunaj, da so vas pripeljali tako daleč, da tudi za ceno tega, da bi ljudje imeli težave, se ta zakon v treh segmentih želi za vsako ceno spraviti skozi ta Državni zbor. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa, kolegice, kolegi!

Gospod Ljubo Žnidar, želite besedo? Izvolite.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Hvala lepa.

Naj samo na kratko nadaljujem glede svoje razprave že pri prejšnjem, prvem gradbenem zakonu, pa nadaljujem zdaj pri naslednjem z utemeljitvijo, zakaj ti trije zakoni podaljšujejo postopke in ne skrajšujejo. Gradbeni zakon povečuje administracijo, in sicer zelo jasno zelo konkretno navaja, v dveh letih bo na novo zaposlenih 25 javnih uslužbencev na

inšpekcijskem delu, na upravnih enotah bo povečano število javnih uslužbencev v skladu z njihovim letnim planom kadrovanja in zaposlovanja. To se pravi, gre tudi za povečavo – dobro, na ministrstvu se prenaša sedem uslužbencev za izvajanje presoje vplivov na okolje. To je samo za dve leti. To se pravi, če povečujemo administracijo, seveda to tudi stane, po drugi strani podaljšujemo postopke. To je v tem zakonu zelo jasno napisano. Če bi skrajševali postopke, potem bi reducirali določene zadeve, mi pa tukaj samo širimo, samo večamo javni del in seveda tudi s tem javno porabo proračunskega denarja.

Zelo zanimivi so tudi ti finančni učinki, konkretno tega gradbenega zakona, kjer se v obrazložitvi navaja za finančne posledice – govorim za občine –, da finančne posledice so iz tega naslova zanemarljive. To se pravi, ni ovrednoteno. Po drugi strani pa gledam pripombe Skupnosti občin Slovenije, kjer očitno navajajo zelo konkretno in nasprotujejo finančnim posledicam občinam, kjer jim pripisujete pozitivne učinke, to se pravi ogromne prihodke. To zdaj povezujem, če povezujem, da se bo tam zdaj inšpekcijska služba tudi številčno zelo povečala, da gre za represivni pristop, to je že jasen znak: državljani odprite denarnice, pazite se. Citiram Skupnost občin Slovenije, kjer se navaja, da samo pri odprtih inšpekcijskih zadevah, ki jih je cirka 500 in predstavljajo 5 odstotkov inšpekcijskih zadev, enostavnih projektov objektov, naj bi bilo pozitivnih finančnih posledic za občine za 31 milijonov. To so pripombe Skupnosti občin Slovenije. In potem v nadaljevanju glede na nepopolno statistiko, ki je dejansko netočna in zavajajoča, kjer se napoveduje pričakovano povečanje prihodkov občin, kot predvideva zakon za leto 2018, 128 milijonov. Kar je zelo vprašljivo. To so zelo velike številke in zdaj kar naenkrat naj bi dejansko zdaj občine reševale vse inšpekcijske zadeve in vsled tega tako veliki finančni prihodki. To je za mene kar nerazumljivo in ne vem, od kod je Skupnost občin pobrala tako velike prihodke, ker smatram, da bodo občine s tem imele stroške. To je treba izvesti, to je treba na novo usposobiti, zaposliti ustrezne inšpekcijske občinske inšpektorje.

Tako bi, ministrica, res prosil za pojasnilo – ker vemo, da prav dejanskih natančnih podatkov, statističnih podatkov ni, in od kod se navajajo kar enormno visoki zneski, ki naj bi bili prihodki občin –, ali to drži ali ne drži. Prosil bi za komentar.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa ministrica za okolje in prostor Irena Majcen. Izvolite.

IRENA MAJCEN: Hvala.

Mogoče bi res odgovorila najprej za te finančne učinke. Dejstvo je, da kot smo že tudi omenjali v nagovoru, omogočamo legalizacijo, in sicer legalizacijo zgrajenih objektov, ki so

starejšega datuma, kar pomeni, da je ta legalizacija predvidena za številne objekte. Do zdaj jih ni bilo mogoče legalizirati, mi se spomnimo, da smo na občinah delali posebne PUP, ki so govorili o legalizaciji številnih objektov, pa se je kasneje pokazalo, da so nekateri, ki so bili vključeni v te PUP, uspeli legalizirati, ampak po podatkih nekako ocenjujemo, da je bilo teh legalizacij res malo, različno po občinah, za celo Slovenijo pa okrog 10 odstotkov. To pomeni, da objekti, kjer so posebni pogoji dovoljeni in bi s sprejetjem zakona o graditvi, gradbenega zakona, bilo mogoče jih legalizirati in seveda občine dobijo komunalni prispevek. Ob legalizaciji je treba poravnati komunalni prispevek in občine dobijo tudi polovico sredstev, ki se namenja nadomestilu za uzurpacijo prostora.

Če govorim sedaj v primerjavi s sedanjimi legalizacijami, kjer je seveda dopuščeno, da se objekti legalizirajo, morajo sedaj ti objekti ustrezati določbam prostorskih aktov. Zato legalizacijo, ki je predvidena za objekte daljšega obstoja do 1. 1. 1998, pa ta skladnost s prostorskim aktom ni tako definirana, da ne bi bilo mogoče legalizirati tudi objektov, ki stojijo na zemljiščih, ki niso po prostorskem aktu opredeljena kot nezazidana stavbna zemljišča. Menimo, da bo teh možnosti, ko bodo lahko občani, državljani legalizirali objekte, to izkoristilo veliko veliko teh ljudi. Dejansko je tudi po namembnosti teh objektov, to pustimo, dovolj odprtega prostora, tako da je legalizacij, če govorimo o potrebni pridobitvi gradbenega dovoljenja za številne objekte, seveda, dovolj. Ne vključujejo pa ti komunalni prispevki oziroma legalizacija tudi nezahtevnih objektov, za katere sploh ni treba dobiti gradbenega dovoljenja. To pa so enostavni objekti.

Glede enostavnih objektov je v praksi – če mi je dovoljeno, da govorim nekaj tudi o svoji praksi, za katero si upam trditi, da je bila zelo pestra –, torej pri enostavnih objektih gre običajno za objekte, ki si jih ljudje postavljajo ob svoji imovini oziroma ob svojih stanovanjskih stavbah. Ni pogosto, da nekdo osporava sosedu, da se postavi garaža ali kakšen nadstrešek ali kakšna vrtna lopa obsega, ki je enostavni objekt. Torej, če so ti objekti večjega obsega, je potem treba pridobiti gradbeno dovoljenje za nezahteven objekt. Tudi prijav takih enostavnih objektov na našo državno inšpekcijo ni veliko. Je pa res, da v obsegu del, ki jih mora državna inšpekcija opravljati na terenu, so redkokdaj prišli enostavni objekti sploh na vrsto. In ponavljam; torej, enostavni objekti pravzaprav morajo odražati samo, ali so v skladu s prostorskim aktom. Si sama, če so te medobčinske inšpekcijske službe ustanovljene, ne predstavljam, da bi bilo treba po občinah zaposlovati nove uslužbenke, ker res ni nobene potrebe. Je pa v nekaterih primerih, seveda, teh enostavnih objektov kar veliko. Če se samo obrnemo na panoje za izvedbo reklam, v nekaterih okoljih pa je teh enostavnih objektov

veliko. Običajno so tudi ob občinskih cestah ali pa celo na zemljišču občine in pravzaprav ta naloga, da občina ureja postavitev teh panojev, že odmakne potem sploh ukrepanje inšpektorjev.

Če govorimo o naši državi inšpekciji, torej gradbeni inšpekciji, in novih zaposlitvah, ki jih predvidevamo, pa moram povedati tako: sedaj obstoječa struktura inšpektorjev praktično rešuje samo pritožbe. Teh pritožb vemo, da ni malo, da jih je veliko. Mi pa z novim gradbenim zakonom to prakso res močno spreminjamo. Ne želim uporabljati kakšnih posebnih izrazov, ker se mi lahko potem vrnejo kot nekaj negativnega, ampak dejansko gremo v sistem prijave gradnje. To pomeni, da je inšpektor, tudi ko se taka prijava gradnje prične, obveščen o gradnji. Kar pomeni, da seveda lahko objekte oziroma gradbene prostore ali pa jame, torej kjer nekdo nelegalno začne z nekimi posegi, obišče takoj na začetku in početje takega investitorja takoj ustavi, ne pa, kot je bilo sedaj v praksi, da je inšpektor po navadi prispel do neskladne nelegalne gradnje, ko je bila investicija že zaključena. V izvajanju, v poskusnem obratovanju imamo prostorski informacijski sistem Slovenije, kjer že potekajo ti vnosi podatkov za posamezne parcele, za investitorje in kjer se že vidijo izdana gradbena dovoljenja. Tako so inšpekcije že sedaj obveščene na svojem območju, kje se pričinja nova gradnja. Po izvajanju gradbenega zakona pa bo ta pričetek gradbenega dela, izvajanja gradbenih del treba prijaviti na upravni enoti in se bo še tudi ta podatek vnesel prav v ta vpis. Ker morajo inšpektorji zaključiti stare postopke, morajo spremljati te nove gradnje, smo predvideli 25 novih inšpektorjev, ker ne želimo, da bi svojega dela, ki ga je treba opravljati, ne opravili oziroma da naj bi se zaključilo reševanje postopkov, ki so v teku. Mislim, da smo tu skupaj z inšpekcijskimi službami to zagato rešili.

Bi pa rada povedala to, da pa navedb, da so vse občine proti inšpeciranju izgradnje enostavnih objektov – tega ne sprejemam. Sama vem za veliko občin, ne samo za mestne občine, tudi za manjše občine, hodimo po terenu, se z župani pogovarjamo in ker tam ni take močne politike, ampak gre bolj za vsebino, župani rečejo, da s tem ne bojo imeli nobenih težav, in se strinjajo, da to preide v njihovo pristojnost. Še posebej zaradi tega, ker v številnih okoljih pravzaprav enostavni objekti niso predmet spora. Običajno so enostavni objekti predmet spora, če so postavljeni ali pa če stojijo ob cestah, recimo, preglednost cest preprečujejo ali pa če so postavljeni na zemljiščih, ki niso v lasti tistega, ki je takšen objekt tja postavil. Tako sem prepričana, da bomo v tem delu uresničili napovedi, ki smo jih podali pri pripravi zakonov.

Zato v političnem smislu razumem, da se ne more reči, da je kdo kaj dobro pripravil, ker je to politično nesprejemljivo, je pa res, da je v ta zakon, v pripravo tega, tudi v Zakon o urejanju

prostorov in tudi v Zakon o arhitekturni dejavnosti vložena veliko napora sodelavcev. Moram pa reči tudi, da državna sekretarka in jaz, ki sva se s to problematiko srečevali v prejšnjih službah – in nikomur ne morem nič zameriti in tudi seveda ni potrebno in se zahvaljujem, da sem lahko to povedala, da smo ali pa da je bilo vredno to delo vsega napora. Prepričana sem, to pa sem prepričana, da bodo mnogi v izvajanju našli tiste rešitve, ki jih dosedanja zakonodaja ni omogočila. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima dr. Franc Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Poslušam tole, da je nekako gospa ministrica rekla, da mi tukaj politiziramo na drugih nivojih, se nekako ne ... Pa z neko izjemo kolega Zorčiča, jaz danes nisem nobenega od nas slišal, da bi tako nedobronamerno do kogarkoli drugega govoril, kaj šele do zakonske tematike. V čem je srž problema, je Bojan zelo lepo povedal na njegov, tak umirjen način, kot bi, recimo, naš Matej, če bi to obravnaval. Odkrito povedano, mi trije ne živimo tako daleč narazen, Bojan, ministrica pa jaz, pa Bojan je tudi podžupan, pa zelo tudi vpet v lokalno okolje, lahko priznam, z ogromno tega, kaj SDS govori, pa počne, pa dela v Državnem zboru, se ne strinjam, imate pa kar nekaj dobrih županov in podžupanov, kapo dol, in to dobro počnete zdaj. Esdejev strokovec me čudno gleda, po mojem me bodo okregali, ampak to je treba odkrito povedati. Zdaj, če bi mi trije povabili vse druge, kolikor vas tukaj še je, za en kombi, vključno s kolegom Zorčičem ... Nekdo bo zdaj misli, da sva midva blazno skregana – nisva! Tudi normalno greva na kakšno službeno pot, se normalno meniva vse živo, pa ne vem, zakaj moramo tukaj tako se pogovarjati. Pa bi se dobili, ne vem, prišli k vam na obisk, gospa ministrica, na vašo domačijo, pa bi spili kakšnega ritoznojčana, kaj pojedli, bi se gotovo strinjali s tistim, kar je Bojan rekel, da je to slabo. Tako kot je je slabo vpeljano, ni dovolj premišljeno in v velike in težke čevlje bo stopila naslednja ministrica ali minister, ki bo to področje pokrival, in to moral popraviti. Ne bom zdaj krivil, da ste vi krivi. Vi ste na praktični ravni, seveda, dosti večja strokovnjakinja za to kot jaz in upam si trditi, če bi si upali priznati, da bi intimno priznali to, kar mi vsi nekako tukaj dobronamerno trdim.

Dotaknil bi se vprašanja legalizacije; še prej bi pa rekel, dobro, saj v zakonu so tudi dobre zadeve. Informatizacija. Dobro, jaz sem iz tega doktoriral, se vprašam, pismo, kaj ste pa delali 20 let – kdorkoli je že bil. To bolj kritiziram druge, ne vas, ki ste v to padli. Seveda, možnost legalizacije, širitev nekih pooblastil gradbenih inšpekcij. Tukaj se strinjam, ampak mi se moramo vprašati, zakaj imamo to, kar sem jaz rekel – kurnike. Pa ne bi bil rad žaljiv do ljudi. Mi

smo imeli tisti Jazbinškov zakon, mi nikoli nismo imeli resne stanovanjske politike. Saj je še danes nimamo, kaj šele kakšne politike za mlajše od 40 let. Moja generacija, če si malo študiral, si moral za knjige dajati, potem si pa s krediti v švicarjih reševal te zgodbe, ker meni zdaj nabija tam Delo; Delo pa ne zapiše, da so štiri banke zbrale 7 milijonov za kontrapropagando pa vas peljejo na kosila – iz SMC pa še kje.

Moram tudi to omeniti. Mi nimamo, mi nikoli nismo imeli nekega resnega arhitekturnega svetovanja za večino državljanov in državljanov, ki si seveda arhitekta ne morejo privoščiti. Arhitekti tudi nekaj pod cenami delajo. In to je ta odgovornost, če hočete, in stroke in politike za to, kar jaz imenujem kurnik; ti so določeni tudi statično nevarni, ne le estetsko grdi, nevelikularni in tako naprej, da ne bom šel predaleč. Če to nekdo posluša, si misli: Dobro, zaradi vsega tega zaradi tega, ker se to ni rešilo, a ha, pa bodo verjetno spet potem na koncu kolega Zorčiča nabijali, zdaj pa moram to legalizirati, tam so mi za čebelico denar pobrali za tiste mopede, zdaj mi bodo pa še za, ne vem, »hajzl«, bi rekli na Štajerskem. Ne, ni smešno, to dejansko je. Nek odgovor je bil kolegu Ljubu, a ha, ti penezi pridejo iz nekih legalizacij. O. K. Res se moramo enkrat v tej družbi in državi zmeniti, ali bo lahko vsak delal v prostoru, kar bo hotel. Veste, tudi privatna lastnina ni absolutno v nedotakljivosti. Smo imeli lep primer na Štajerskem, ko je en bombo potem tam iz svoje njive pripeljal na domače dvorišče, pa smo imeli ... Veste, tisto tudi stane navsezadnje. Če bi en šel računat to, in tudi to, kar je Ljubo rekel, vrednotenje finančnih posledic. Mene je najbolj zgrozilo po parih tednih v Državnem zboru, da se tukaj nobeden resno o penezih ne pogovarja. Vse je neka šimelna, pa so enkrat drugi na oblasti enkrat tretji, ampak mislim, če mi razmišljamo, koliko časa in denarja bo stala taka nepremišljena zakonodaja, če jo porinemo naprej, pa bi morali tudi o tem razmišljati. Pa imate kakšne slovenske državljane in državljanke, ki študirajo applied math, uporabno matematiko kje v tujini, pa ekonomijo, povezano z matematiko, pa bi mogoče par takih ljudi morali zaposliti mogoče v tej bajti, ne samo na Ministrstvu za finance, ki bi nam to znali izračunati pa bi rekli: Počakajte, dragi moji, to ni to pa to, to nas bo stalo toliko pa toliko milijonov. V bistvu v tem kontekstu bi morali razmišljati. Seveda tukaj malo težim, ker sem pač šolan, da na tak način razmišljam. Ob starših me je šolal državni proračun. Je tako? Je! In ko rečejo, kaj težiš. Jaz moram to govoriti. Jaz nisem všečen politik, tudi nikoli to ne bom. Verjetno ne vem, če bom kdaj na tisti lestvici nekih všečnosti.

Tudi naš amandma bi, če imam že v bistvu besedo, k 109. členu razložil. Ravno na tem področju legalizacije smo šli gledat v bistvu, da je te zadeve treba malo zožiti. Pomagati nekemu človeku, ki mu država ni dala robnih pogojev, da si je »štalco, kravco« naredil. Neki

vaški skupnosti, da so si pubeci tam naredili, da lahko mečejo na koš, če se tako izrazim. V drugem delu amandmaja pa dejansko gre za to, da pa ne moremo legalizirati nekih objektov, ki so pa neka letalonosilka, če se metaforično izrazim, pa tudi jih ne smemo, ker kršimo evropsko zakonodajo, evropsko pravo, ki je integralni del seveda tudi našega prava. Zlasti skozi določbo četrtega odstavka 114. člena, ki v bistvu nekako onemogoča odziv prizadetih. Tukaj je problematika in problematika tega zakona, kjer je mogoča moja specifika od drugih, v Levici se ne strinjamo z integracijo postopka gradbenega dovoljenja in okoljevarstvenega soglasja. Ni izgovor to, da pač preveč časa zahteva. Dajmo gledat! Zakaj birokrati ne znate skomunicirati in kje nastane ta vrzel? A veste, ker potem se nam bo pa zgodilo spet nekaj, Kemis ali pa kaj podobnega, potem bomo pa tukaj populistično tulili do nezavesti, zakaj se nam je zgodil. V bistvu bomo pa zašuštrali zadevo sami – a veste! Tudi če se pogovarjamo o enostavnih objektih, občine same težko, ker nimajo penez. Pa to niti Koprivnikar, ne vem, se rajši z drugim ukvarja, ne vem, če ima sploh časa, vsaj tako kaže, da bi vedel, kakšne so finančne težave občin; ali pa ve, pa se dela, da noče vedeti, bi potrebovale tudi tovrstne svetovanja. Navsezadnje tudi pri zelo običajnih objektih. Tukaj bi bilo treba tudi vpenjati gospodarstvo. Povezavo arhitekturnega svetovanja in, če hočete, tudi zadrugo petih mizarjev, ki vam bo naredil, evo tipična slovenska zgodba, nek nadstrešek za avto, da bo to imelo »rit pa glavo«, kot se reče v ljudskem jeziku. Tako bi bilo treba misliti to zakonodajo. Mi smo pa svetlobna leta od tovrstnih razmišljanj. In se zelo strinjam, najprej sem res govoril, da bi najraje to ustavil v celoti, se pa zelo strinjam s tistimi, ki imajo več izkušenj direktno iz lokalne samouprave, da bi mi dejansko morali tukaj spremeniti to, kar moramo, kar nam blokira neke lokalne razvoje in to zakonodajo del nas tukaj notri, del nas drugih, dosti bolj pretehtano izpeljati naprej. Ker to, kako se bo to izpeljalo do konca, je v bistvu neodgovorno. Je neodgovorno do vseh nas, ker vsi mi živimo v okolju in prostoru, je neodgovorno do tega, kar ste vi govorili, kaj naj bi bil osnovni namen tega zakona. In ja, je pristajanje koalicije – oziroma saj se v bistvu samo SMC oglaša – dejansko do dela parlamenta. Resnega dela parlamenta. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Izvolite, gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (PS NSi): Hvala lepa, predsedujoči.

Mislil sem počakati na en amandma, ampak izgleda, da ne bom dočakal, sem se pa kar oglasil.

V Poslanski skupini Nove Slovenije smo si zadali v programu za naprej, da bi se v

Sloveniji morali prostorski akti sprejemati v roku pol leta, gradbena dovoljenja pa pridobivati v roku enega meseca. Kar se tiče prostorske zakonodaje, ZUreP-2, sem že prej povedal, kakšno je naše stališče, in to, kar danes imamo tukaj, sigurno ne bo šlo v tem roku. Naše mnenje je, da bo treba še bistveno, bistveno spremeniti in kaj več narediti v tem zakonu.

Glede tega zakona o gradnjah pa glede na to, kako je bilo na začetku predstavljeno, moram pa pohvaliti, da se je potem z amandmaji in s spremembo vneslo tudi tisti del legalizacij – kar je zelo pohvalno –, da se poenostavljajo postopki, kar je tudi, mislim, korak v pravo smer. Malo me skrbi, kako bo prišlo do izvedbe, glede na to, da kako bodo upravne enote reagirale na to, ker tako število objektov, ki jih je treba legalizirati, ker je v prehodnih določbah ta člen, bi veljalo, da se pohiti s tem, ker tudi država rabi evidence za Zakon o davku na nepremičnine. Malo me skrbi, kako bo ta, kako se bo sprocesiralo, kako bojo podzakonski akti, nekateri ostajajo, nekatere bo treba verjetno prilagoditi, je pa pohvalno, jaz se strinjam z razpravljavci, da bo občine imele tako nekaj več stroškov glede nadzora teh enostavnih objektov, bojo imele pa tudi dosti prihodkov še z legalizacijami komunalnih prispevkov, kar lahko bistveno pospeši gradnjo komunalne infrastrukture manjkajoče, kar je zelo ...

Glede našega videnja reševanja tega problema, mislim, da je to korak, tako nadzor občine nad enostavnimi objekti, v smer, da bo sčasoma verjetno prišlo do tega, da bo država zaupala izdajo gradbenih dovoljenj občinam, saj mora imeti v prejšnjem zakonu urbanista, kar je že, mislim da, tudi korak v pravo smer. Da imajo v občinah nekega kompetentnega strokovnjaka, da bo lahko potem zaupana občini tudi naloga izdajanja gradbenih dovoljenj, kar imajo v sosednjih državah. In manj vtikanja države v to problematiko tako pri umeščanju v prostor. Ker če v sosednjih državah – tisto, kar smo prej povedali – gre v enem letu, da so stvari poenostavljene, da so tudi te splošne smernice posameznih nosilcev urejanja prostora bolj konkretne, ne pa tako kot sedaj, ko si v času postopka potem posamezni delavci teh nosilcev urejanja prostora zmišljujejo, da ne bom še dodatnih pogojev, in zavračajo in so potrebne dopolnitve, kar tudi v tem postopku ...

V poslanski skupini bomo zakon podprli in bomo pač pozorno čakali na to, kako se bo v praksi začelo izvajati. Verjetno se bo pokazalo, da je treba še kaj popraviti, dopolniti, je pa sigurno korak v dobro smer tako glede dokumentacije, tako glede uporabnega dovoljenja – veliko je dobrih stvari notri. Če bi šli pa v to smer, da bi občinam zaupali to zadevo sčasoma, bi bil pa verjetno korak še bistveno boljši in hitrejši, da uredimo to problematiko, da nimamo objektov, grajenih na črno ali pa v neskladju. Mislim, da bi bila tudi kontrola dosti boljša od danes naprej, ker občina je bližje ljudem in ko bo imela inšpekcijo tudi delno

usposobljeno za nadzor, je to majhen korak, da se naprej usposobi še za kaj drugega.

Je pa tisto, kar me žalosti, da te občinske ceste niso na nek način procesirane v teh zakonih, da bi tudi to rešili. Bomo imeli pa kmalu, izgleda, na sporedu zakon, ki ga je Državni svet vložil. To bi po mojem moralo biti rešeno v tem paketu, že da bi se tudi tisto reševalo, ker tam bodo občine imele pa še hude probleme. Tako upam, da bo tudi ta zakon kmalu zopet spet odprt, mogoče že na začetku naslednjega mandata pa da se stvari še izboljšalo.

Oglasil se bom potem še pri nekih amandmajih.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Izvolite, gospod Ljubo. Ne, oprostite, Bojan Podkrajšek.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Hvala, spoštovani podpredsednik, še enkrat za dano besedo.

Spoštovana ministrica, pozorno sem vas poslušal. Če so največja težava občestne table, potem težav ni. Priznavam vam vse pozitivno v prejšnji službi; kot županji, kot na upravni enoti. Verjetno so tudi vaši sodelavci veliko delali; ni dvoma, da ne bi verjel. Ampak seveda ni vedno rečeno, da če veliko delaš, da delaš vse dobro. Govorim, da bi na tem segmentu, na teh klopeh – ni dober zakon. Mogoče sem v zmoti.

Zdaj pa moje vabilo javno. Mogoče sem v zmoti in sem se vam pripravljen tudi opravičiti v Državnem zboru. Prihajam iz okolja, kjer je mnogo podjetnikov, in o težavah, o katerih govorim, govorijo oni vsak dan. Javno vas povabim, jaz bom povabil tri velika podjetja, ki zaposlujejo najmanj 100 zaposlenih, pa vas prijazno prosim, da si boste vzeli čas in če ta zakonodaja rešuje ta podjetja, da bodo lahko gradila, da si bodo upala podpisati pogodbo s tujim podjetjem, potem se vam v tem državnem zboru javno opravičim. Še enkrat; moje javno povabilo, vi boste določili dan in uro, jaz bom seveda povabil slovenska uspešna podjetja z mojega konca, ne poznam z Dolenjske, ne poznam iz Brežic, Kopra, pa če ta trojček zasleduje cilje podobno, kot je projekt Magna, potem se vam bom opravičil. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Želi še kdo razpravljati? Gospa ministrica, izvolite.

Gospa Irena Majcen.

IRENA MAJCEN: Hvala.

Gospod Podkrajšek, povabilo sprejemem. Sicer bi rajši prišla, če bi obisk naredili pri nas. Ampak ne, bomo ga naredili v sosednji občini, moram priznati, da kar nekaj stvari urejam na takšen način in mi ni težko.

Edino po mojem spominu tudi Občina Slovenske Konjice še nima OPN. Če ga pa ima, pa še toliko bolje in lažje, ker bo potem rešitve mogoče iskati hitreje.

Spomnim se, ko sem sama opravljala delo katastrskega agronoma na coni industrijski, ki je bila takrat še povsem nezazidana – upam, da je sedaj že drugače. Tako da ... Z veseljem!

Bi pa rada povedala še vseeno nekaj o rešitvah. Predlagam, da to temo vseeno obdelam, priznam, da mi je pri prejšnjem izvajanju nekako umaknila. Res je, pri sedanjih izdajanjih gradbenih dovoljenj ne gre toliko za izvedbene načrte, ampak je to v nekem poglobljenem smislu lokacijska preverba. Pri izdaji gradbenega dovoljenja za rušitev seveda take lokacijske preverbe ni treba. Dejstvo je, da smo po obstoječem zakonu gradbena dovoljenja za rušitev izdajali, sedaj pa so ti lastniki objektov, kjer se izvajajo rušitve, tega rešeni. Predpisana pa je kljub vsemu prijava začetka odstranitve. To je tisti proces, v katerem pravim, da se vnese v prostorski informacijski sistem, da se aktivira tudi pri inšpekcijskih službah, da se ve, da je ta postopek v izvajanju oziroma se ga namerava izvesti. Pri prijavi začetka odstranitve rušitve je treba predložiti načrt odstranitve. Jaz se strinjam, da za nekatere manjše, še posebej za nezahtevne objekte takega načrta seveda ni kaj veliko, medtem ko so pa v našem prostoru večji objekti in seveda je lahko rušitev tudi nevarna, nevarna za sosednje objekte, za okolico, in ta načrt odstranitve mora biti predložen. Ob sami rušitvi pa je zahtevano sodelovanje nadzornika, tako da sama izdaja gradbenega dovoljenja ne omogoča nekemu, da se nekega objekta kar loti rušiti, ampak je treba vse te predpisane postopke izvesti.

Za občinske ceste smo si v največji meri prizadevali, da bi jih vključili v ta obstoječi zakon. Verjamem, da mi vsega res nismo rešili, je pa nenavadno, kako je ta miselnost, da občinske ceste spadajo na Ministrstvo za okolje in prostor. To govorim predvsem zaradi tega, ker sem gledala predlog zakona Državnega sveta, in pri tistem predlogu zakona je kar MOP tisti, ki evidentira oziroma določa spremeniti ceste. Upam, da mi ne boste zamerili, ampak vseeno bi povedala, da ceste, cestna telesa sodijo pod okrilje, pod pristojnost Ministrstva za infrastrukturo. Naši, torej Ministrstva za okolje in prostor, so vodotoki in smo to v letošnjem letu uredili, kar je v naši pristojnosti, seveda je tudi narava, kot infrastruktura občinske ceste pa niso, sodijo pod pristojnost Ministrstva za infrastrukturo. To pa ne pomeni, da mi nekaterih zagat, ki se pojavljajo pri pridobivanju gradbenega dovoljenja, ne rešujemo v tem našem gradbenem zakonu. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Želi še kdo razpravljati pri tem členu? Hvala lepa, zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 109. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ne. Hvala lepa, zaključujem razpravo.

V razpravo dajem amandma Poslanske skupine Levica za novi 109.a člen. Želi kdo razpravljati?

Izvolite, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Ker imam kar nekaj časa, že prej sem opredeljeval zelo povedno v ljudskem jeziku ... Mi samo tukaj ta postopek legalizacije spravljamo v neko tirnico, da ne bo dovoljeval nekih izjem, ko se legalizira tisto, kar se dejansko ne bi smelo legalizirati. To je dejansko to.

Ker imam še malo časa, bom to izkoristil za dve zadevi. Onesnaževanje okolja in prostora z reklamami je v Sloveniji prestopilo vse meje kakršnekoli zdrave pameti. Zelo izrazito v Ljubljani, in to ni tako banalen problem. Drugo, kar je ministrica govorila na koncu, pa zelo jasno kaže, da bi mi potrebovali skupno ministrstvo za infrastrukturo, okolje in prostor, ampak verjetno z internim KPK, če se tako izrazim. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Ministrica gospa Irena Majcen, izvolite.

IRENA MAJCEN: Hvala.

Sama bi se želela odzvati na predlog amandmaja za 109.a člen. Priznam, da ga na Ministrstvu za okolje in prostor ne podpiramo, pa ne zaradi tega, ker ga je vložila Levica, ampak ker po našem mnenju preveč zožuje legalizacijo neskladnih objektov. Stanovanjske stavbe, seveda je prav, da so vključene, in tudi so, in potem, če gremo takoj na nezahtevne nestanovanjske kmetijske stavbe, je to zoženje že zelo močno, ker nezahtevni objekti so lahko samo do določene dimenzije in praktično potem že pri kmetijskih stavbah, da ne govorimo o kakšnih objektih, kjer poteka ali pa je predviden potek za podjetja, torej da so proizvodnji procesi v njih ... Tretja alineja, nezahtevni objekti za šport, rekreacijo in prosti čas pa so tudi po obsegu, če so nezahtevni, tako malega obsega, da to pomeni potem, da kakšnih večjih objektov za šport ne bi mogli legalizirati.

Naša dikcija te minimizacije ne predpisuje, in kot sem povedala, tega 109.a člena ne podpiramo. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Izvolite, gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (PS Nsi): Tokrat se strinjam z ministrico, čeprav se bolj redko, ampak tokrat se, tudi jaz bom nasprotoval temu amandmaju.

Ker ga res zoži, Franci, ker tukaj ven mečete tudi zidanice, ki so gospodarski objekti,

pa imajo delno tudi bivalne enote za občasno bivanje. Tega je na dolenskem kakšnih 10 tisoč in vi mečete s tem to ven. Pa tudi tisto, kjer ima inšpekcijsko odločbo, veste, da inšpektorji gredo samo tja, kjer so prijave. Pri tistem, ki je bil prijavljen, inšpektor ni ugotavljal, ali je ta objekt tam lahko zgrajen tak, ampak je bil nelegalno zgrajen, ni imel gradbenega dovoljenja in najprej opozori, potem da rok, da se to uredi, če po prostorskem aktu občine tega ni možno legalizirati, ni možno. In potem je bila nekaj časa praksa inšpektorjev taka, da je občina dala neko izjavo, da je prostorski akt v spremembi, v fazi, da je še malo počakal, ker pa je bilo malo takih primerov, je potem moral izdati odločbo. Ta odločba je že tako in tako omejevala tega, da ni smela občina ali komunala priključiti tega objekta na vodovod, po tem vašem amandmaju pa tudi ne bi mogel legalizirati. Pa je lahko ta objekt čisto tak kot sosednji, kjer ni bilo prijave, ali pa bi nekdo iz žlehtnobe nekoga prijavil, potem pa pridemo v tisto razmerje, veste, ko sta dve enaki hiši, ena od cigana, ena pa od zdravnika – katera je več vredna? Človek bi rekel od zdravnika, pa ni res, od cigana je več vredna, ker ima za soseda zdravnika, zdravnik ima pa cigana. V tem je razlika. Tukaj pa, nekdo je bil prijavljen, drugi ni bil prijavljen in lahko bi nekdo izkoristi pa bi nekoga nalašč prijavil, češ aha, zdaj pa jaz bom legaliziral, ti pa ne boš, ker sem te prijavil.

Legalizirajo se objekti, ne lastniki, in če je objekt korekten, tudi če je imel to odločbo, hvala bogu, da ni plačal, uzurpacijo bo moral pa plačati en in drug. Se pravi, da neka kazen za to, da je šel v ta postopek bo, in v praksi je ... Mislim, treba je biti življenjski in jaz sem vesel, da se bodo ti postopki začeli, zato ker imajo občine občinske odloke tako sprejete, da se ne sme priključiti na komunalno infrastrukturo, če nima gradbenega dovoljenja ali uporabnega dovoljenja, zdaj bo tudi uporabno dovoljenje zadostovalo, ker se dogaja – vsaj jaz, ko sem bil župan, sem želel zgraditi čim več tudi na tisto razpršeno poselitev vodovoda zaradi tega, ker je zdrava pitna voda bolj pomembna, tudi objekt, kjer je možnost priključitve na vodovod, je bistveno več vreden, tudi če ni elektrike, elektriko se da nadomestiti tam, kjer je začasno bivanje, vodovoda pa ne moreš. To pravijo tudi tisti, ki se ukvarjajo s trgom nepremičnin, da če je notri napisano, ima vodovod, je bistveno drugačna cena. Je pa problem, ker moraš potegniti takšno cev, tudi za požarno varnost, in na določenih razdaljah potem po zakonu postaviti hidrante za požarno varnost in v takih ceveh, če gre za občasno bivanje pa da jih je manj, lahko voda stoji notri tudi par tednov in postane oporečna. Če vzorec vzameš na pipi, je oporečna, občina pa mora zagotavljati zdravo pitno vodo. To se pravi, da je boljša voda, če jih je več priključenih, ker je sveža, ve se, da je najbolj kvalitetna voda v dvanajstih urah od samega izvira pa do pipe, do zaužitja, in tukaj se bo tudi po tej plati rešilo.

Bo pa ta zakonodaja veliko pripomogla tudi k perspektivni dejavnosti, kot je turizem. Pri nas na Dolenskem imamo turizem v zidanicah in je ogromen problem. Bila so tudi evropska sredstva, nam bi jih bilo lahko črpati, za ureditev tega pa je treba zajeti projekt 50 novih objektov in po tej zakonodaji, ki je bila, nikakor ni bilo možno zagotoviti uporabnega dovoljenja, kar je osnova, da lahko prijaviš neko gospodarsko dejavnost na objektu. Turizem je pri nas v zagonu, vidimo, da se je v Ljubljani in po mestih ogromno povečal, je pa na podeželju tudi zelo velik interes. Ne moreš se pa iti recimo v zidanicah turizma, če nimaš zdrave pitne vode. Brez tega enostavno ne gre. Tudi tisti trdijo, ki se že s tem ukvarjajo. Tukaj so možnosti velike, povpraševanje je večje od ponudbe, nekajkrat večje, rečeno je pa bilo tudi v pripravi zakona, da so bili pripravljavci v stiku s temi, ki organizirajo tak turizem, da bo tudi temu s temi uporabnimi dovoljenji praktično zadoščeno. Ker turist ne rabi kakšnega, ne vem, pet zvezdic ali pet jabolk, ali kako že, objekta, nekateri imajo celo rajši starejše, preproste, zato da prespijo čez noč v objektu, potem pa v glavnem ti turisti obiskujejo turistične točke od Hrvaške, pri nas recimo iz Dolenske do Plitvic pa do Triglava pa ne vem, kam še vse. V glavnem so to apartmaji, da prespijo notri, in so zelo veseli, če so lahko na deželi, na samem, da niso v nekih apartmajih, kot so drugod, po drugi strani pa je tudi možnost oskrbe na turističnih kmetijah, v podeželskih gostilnah in tako naprej. Za vse je to boljše in mene veseli, da bo ta zakon prinesel to, da se bo tudi to razvilo.

Hkrati, če bodo ti objekti šli v neko trženje, bo dalo nek prihodek, je tudi večje upanje, da bo zaraščanja manj, da bodo ljudje obdelovali in s tem tudi ohranjali kulturno krajino. Vemo, da je to eno od večjih bogastev, ki jih na srečo še imamo v Sloveniji.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Ker imam še pikico časa ... Vem, da se v odtinkih glede legalizacije s kolegom Lahom ne bova strinjala, ampak to, kar je povedal, še bolj kaže na to, da mi potrebujemo in reformo lokalne samouprave in razpravo o regijah, ker res, preveč ruknemo na hrbet občinam. Jaz bom tako rekel, veste, tukaj izhajam iz svoje profesije, legalizacija s popravilnimi ukrepi – v glavnem ljudje niso krivi, bolj je kriva neka baraba, ki hoče biznis na veliko delati, da ima stanje, kot ima. Potem imaš dobrega soseda, saj si nekako zelo lepo povedal, ampak tukaj govorim svetovanje, mi smo imeli, sem dovolj star, neko tipiko stavb, gor in dol, ampak vam bom povedal zelo osebno. Poznam ga, osebni prijatelj mi je gospod, ki je avstrijski državljani, ki je eden vodilnih evropskih arhitektov za hleve. Delal je tudi že v Sloveniji, gor in dol. Verjetno imamo tudi kar nekaj naših,

pripeljimo ljudi, dajmo neko tipiko razvijati, dajmo ljudem pomagati. Ker kot sem rekel, ko nekdo to poslušša, štrafan boš za to, četrto stoletja pa nisi imel neke strokovne podpore, ki bi jo moral imeti ... Tega bi se morali lotiti. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Zvonko Lah, izvolite.

ZVONKO LAH (PS NSI): Imam še nekaj časa pa se mi zdi zanimivo. Tipiko smo pri nas na Dolenjskem imeli, zidanica je bila veš čas recimo objekt 5 krat 7 ali 6 krat 8 z gospodarskim delom v pritličju in potem bivalnim delom v mansardi, tistih slabih 50 kvadratov. To je bila neka tipika, grajeno je bilo na kmetijskem zemljišču, po novem mora biti pa na stavbnem. Jaz se tudi malo bojim, ker če je stavbno zemljišče, ga je občina dolžna komunalno opremiti. Če bo na stavbnem zemljišču, bo to zemljišče tudi nekaj več vredno, bo po davku na nepremičnine malo dražje. Bojim se, da bo teh stavbnih zemljišč tam, kjer so objekti, toliko, da potem za legalizacijo ne bo treba, da je popolnoma komunalno opremljeno, ampak da ne bodo potem občine dolžne, ker bodo imeli uporabno dovoljenje, nekateri se bodo naselili, ker je veliko povpraševanje predvsem mladih družin, da gredo lepo v naravo, imajo tam 50 kvadratov stanovanjske oziroma bivalne površine zadosti, ker v Ljubljani v stanovanjih imajo marsikje manj in slabše pogoje, pa je bistveno dražje. Tem ljudem je treba omogočiti tudi infrastrukturo, mi smo, kar nekaj občin, v zidanice napeljali že tudi optiko. Nekateri se čudijo, ko nimajo v mestu optike, pri nas v zidanici pa. Ampak to so se občine pač v določenem času zmenile, izkoristili smo tudi evropska sredstva pa smo takrat napeljali. Takrat se je večina čudila, kaj bom pa to rabil, zdaj se pa nič več ne čudijo, sploh tisti mlajši, ker lahko tudi od doma delajo. Marsikdo že dela od doma, sploh se ne vozi v službo, in tega bo še več. Če pa ta mlada družina še malo dela okrog tega svojega stanovanja pa si še kaj pridela za v lonec pa vzdržuje krajino, je pa še toliko lepše.

Mislim, da je treba na tem delati, da bomo imeli podeželje obdelano, da bo poseljeno, seveda je pa bivanje z vso komunalno infrastrukturo drago, drugače kot v nekem bloku, kjer je 20, 30 družin pa so priključeni na en kanal, bom rekel, kanalizacijski, tam je pa to drugače. Počasi se premika tudi na tem področju, samo prepočasi. Tudi ko so v Novem Mestu na komunalni enkrat rekli, kako bodo na Trški gori začeli kanalizacijo graditi čez vinograde, sem se jaz začel smejati, da tega ne bo, in verjetno se res ne bo splačalo. Prvič, saj nihče ne bi dovolil po vinogradu kopati pa kanalizacijo dajati in podirati uporne zidove. Drugič, to je socialno nesprijemljivo, ampak temu primerno je treba tudi urediti, če bodo ljudje tam živeli, in tudi to se že dela. In bodo te legalizacije in ti komunalni prispevki zelo prav

prišli, da se bo to uredilo. Mogoče prej na podeželju kot pa v nekaterih mestih.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Lahko zaključimo razpravo pri tem členu? Hvala lepa.

V razpravo dajem 112. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 114. člen ter amandma Poslanske skupine Levica. Želi kdo razpravljati? Ne. Hvala lepa, zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 116. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ne. Zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 121. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ne. Hvala lepa, zaključujem razpravo.

O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje zбора odločali danes v okviru glasovanj pol ure po prekinjeni 15. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam 6. točko dnevnega reda.

Prehajamo na **5. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O ARHITEKTURNI IN INŽENIRSKI DEJAVNOSTI V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.**

Predlog zakona je v obravnavo Zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade ministrici gospe Ireni Majcen.

Ministrica za okolje in prostor, izvolite.

IRENA MAJCEN: Hvala, spoštovani podpredsednik Državnega zbora gospod Primož Hainz. Spoštovani poslanke in poslanci!

Področje regulacije arhitekturne in inženirske dejavnosti ter zbornične ureditve je trenutno del Zakona o graditvi objektov. Predlog zakona to materijo izvzema iz Zakona o graditvi objektov in se predlaga njeno ločeno urejanje, tako kot je to urejeno v večini drugih evropskih držav. Poleg cilja večje primerljivosti ureditve na tem področju z drugimi evropskimi državami se s sprejetjem zakona uresničujejo tudi cilji 10. vladnega strateškega projekta, prenova reguliranih poklicev in dejavnosti. Zato predlog zakona zlasti z boljšo regulacijo, združevanjem reguliranih poklicev in poklicnih nalog znotraj njih prinaša manjše število reguliranih poklicev od aktualne zakonodaje ter tako na mesto dosedanjih 10 reguliranih poklicev ohranja le še 4 regulirane poklice: pooblaščen arhitekt, pooblaščen inženir, pooblaščen krajinski arhitekt in pooblaščen prostorski načrtovalec.

Predlog zakona sledi načelom preglednosti, jasnosti in določnosti pogojev za opravljanje poklicev in dejavnosti, odgovornosti pooblaščenih arhitektov in inženirjev, njihovih

samostojnosti in neodvisnosti, reprezentativnosti pristojnih poklicnih zbornic, nediskriminacije, ekonomičnosti postopkov, varstva javnega interesa in varstva potrošnikov. Za vsak regulirani poklic predlog zakona podrobno predpisuje pogoje za pridobitev pooblastil, opredeli poklicne naloge, predlagana pa je tudi zaščita nazivov za posamezne regulirane poklice. S ciljem povečanja kakovosti opravljanja arhitekturnih in inženirskih storitev zakon ob ohranitvi pridobljenih pravic kot novost predpisuje zlasti obvezno stalno strokovno usposabljanje, strokovni nadzor poklicnih zbornic, drugo bolonjsko stopnjo kot vstopni pogoj za pridobitev poklicnih nazivov in skrajšanje pogoja glede zahtevanih praktičnih izkušenj na dve leti. Predlagana je regulacija dejavnosti in vzpostavitev povezave med opravljanjem poklica in dejavnostjo, in sicer so predpisani načini opravljanja poklica oziroma storitev, zaposlitev ali lastništvo strokovnjakov v gospodarskem subjektu. Vsebinsko strožji so pogoji zavarovanja odgovornosti za škodo in odsotnosti stečajnega postopka. Za obstoječe gospodarske subjekte in njihovo prilagoditev dodatnim zahtevam je predvideno enoletno prilagoditveno obdobje. Predvidena je tudi možnost opcijske zaščite naziva za gospodarske subjekte, če bodo izpolnjevali še dodatne strožje pogoje, kar bo omogočilo referenčno listo gospodarskih subjektov z višjo stopnjo neodvisnosti in s tem tudi višje kakovosti storitev.

S sprejetimi amandmajskimi spremembami na matičnem odboru so bile dosežene številne izboljšave, zlasti nomotehnične narave, ter nujne vsebinske dopolnitve, zlasti v delu, ki se nanaša na prehodne določbe oziroma na ohranitev pridobljenih pravic na podlagi veljavne zakonodaje. Tudi v drugi obravnavi je k dopolnjenemu predlogu zakona vloženi nekaj dodatnih amandmajev poslancev koalicijskih strank, ki se nanašajo na pridobljene pravice in na pogoje za pridobitev pravic v skladu z novim zakonom ob izpolnjevanju zakonsko predpisanih pogojev, ki so nujni za dodatno preciziranje pridobljenih pravic in pogojev za izvajanje teh pravic v prehodnem obdobju.

Ker je vloženi amandmajev na drugi obravnavi k manj kot desetini členov dopolnjenega predloga zakona, predlagamo, da se na isti seji opravi tudi tretja obravnavna zakona. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila odbora dajem besedo podpredsedniku gospod Danilu Antonu Rancu.

DANILO ANTON RANC (PS SMC): Spoštovani predsedujoči, spoštovana ministrica, kolegi poslanke in poslanci!

Poslanski skupini SMC in Desus sta na odboru 29. 9. posredovali predlog amandmajev odbora k predlogu zakona. V dopolnilni obrazložitvi je v imenu predlagatelja ministrica za okolje in prostor Irena Majcen povedala, da predlog zakona sledi načelom preglednosti, jasnosti in določnosti pogojev za opravljanje poklicne dejavnosti odgovornih pooblaščenih arhitektov, inženirjev, njihovi samostojnosti, neodvisnosti in reprezentativnosti. Ureja pogoje za opravljanje poklicne dejavnosti na tem področju, vključno z ureditvijo in delovanjem obeh pristojnih poklicnih zbornic, in sicer Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije, Inženirske zbornice Slovenije. Regulacija tega področja se izvzema iz veljavnega Zakona o graditvi objektov in ureja v samostojnem zakonu. S predlogom zakona se nadaljuje vladni strateški projekt prenosa reguliranih poklicev in dejavnosti, uresničujejo se njena priporočila glede zbornične ureditve, upoštevajo strokovne pobude za ureditev tega področja in upoštevajo zahteve evropske zakonodaje v zvezi s priznavanjem poklicnih kvalifikacij ter v zvezi s storitvami na notranjem trgu. Ministrica Irena Majcen je tudi izpostavila, da predlog zakona ob ohranitvi pridobljenih pravic kot novost predpisuje zlasti obvezno stalno strokovno usposabljanje po programu in pravilih, ki jih sprejemata pristojni zbornici, možnost disciplinskega ukrepanja zbornic in tudi izredni obnovitveni strokovni nadzor zbornic, ki bo omogočil učinkovitejše disciplinske pregone kršitev pravil stroke in etičnega kodeksa. Druga bolonjska stopnja bo vstopni pogoj za pridobitev pooblastila. Pri organizaciji obeh poklicnih zbornic pa predlog zakona večinoma ohranja veljavno ureditev in ne predvideva večjih sprememb.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je povedala, da predlogi poslanskih skupin SMC in Desus za amandmaje odbora zadovoljivo naslavlajo večino pripomb iz njihovega pismenega mnenja. Predstavniki Državnega sveta je povedal, da Državni svet predlog zakona podpira, ob podpori pa vseeno izpostavlja opozorila združenj občin, ki se nanašajo na pogoje za opravljanje nalog prostorskega načrtovanja in pa na dejstvo, da predlog zakona omogoča pooblaščenim inženirjem, da opravljajo svoj posel kot javni uslužbenci v imenu in za račun organa, v katerem so zaposleni, kar pa ni predvideno za pooblaščenine inženirje s področja geodezije. Mag. Barbara Škraba Flis z Inženirske zbornice Slovenije je povedala, da Inženirska zbornica Slovenije podpira predlog zakona. Predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije mag. Vekoslav Korošec je povedal, da predlog zakona podpirajo s pridržkom. Njihove pripombe se nanašajo predvsem na določbo 6. člena, ki ne omogoča transparentnega stalnega poklicnega

usposabljanja, katerega pogoje bi morala predpisati država, na 14. člen (vloga inženirskih družb v investicijskem procesu) in na 58. člen (priznavanje pridobljene izobrazbe). Predstavnik Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije Aleš Prijon je poudaril, da zakon podpirajo. Glavni napor zbornice je usmerjen v zagotavljanje kvalitetnih strokovnih rešitev, varovanje javnega interesa na področju urejanja prostora in graditve objektov, predlog zakona je dober in bo k temu dodal pozitiven doprinos. Razprave o posameznih členih, vloženi amandmajih in predlogih za amandmaje odbora ni bilo.

Odbor je sprejel svoje predlagane amandmaje, odbor pa ni sprejel amandmaja Poslanske skupine Levica k 4. členu. Tako so postali brezpredmetni tudi amandmaji Poslanske skupine Levica k 8., 9., 14. členu ter amandma Poslanske skupine NSi k 55. členu. Odbor je v skladu s 121. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval še o vseh členih predloga zakona skupaj in jih sprejel. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Ker je Državni zbor na 31. seji opravil splošno razpravo o predlogu zakona, predstavitev stališč poslanskih skupin ni možna.

Prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 17. oktobra 2017.

V razpravo dajem 4. člen ter amandma Poslanske skupine Levica. Želi kdo razpravljati? Prosim za prijavo.

Dr. Franc Trček, imate besedo, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo. Lep pozdrav!

Jaz bi bil zelo srečen, če teh amandmajev, ki jih moramo v Levici vlagati, ne bi bilo. Zakaj? Ker to pomeni, da bi potem v Državnem zboru, na resornih ministrstvih in na Vladi malo bolj resno razmišljali o ljudeh, ki neko dejavnost opravljajo. Mi imamo zdaj ta trojček, šli smo po vrsti: kaj bomo počeli s prostorom, kako bomo, po domače povedano, zidali, rušili, obnavljali in kako bomo zdaj regulirali ljudi, ki to počnejo. Verjetno nam je jasno, da gre za neko področje, za neko dejavnost, kjer potrebujemo regulacijo poklicev. Potrebujemo jo tudi kje drugje, ker ste jih deregulirali, kar praviloma pomeni nižje plače, pogosto damping in tudi slabše pogoje dela. Lakmusov papir v strokah, ki se v ožjem smislu ukvarjajo s prostorskim načrtovanjem – jaz osebno nisem pripadnik teh strok, žal ali na srečo – je, kako je s tisto, ki potegne najbolj kratko, ki je mogoče številčno najmanjša, lobistično najmanj spretna ali kakorkoli že imenujemo. V tem našem 4. členu nekako vračamo nazaj digniteto krajinskim arhitektom in arhitektom – zakaj? Tisti, ki smo delali z njimi, ki izhajamo iz teh strok, vemo, da dejansko imajo oni, pa naj ne bodo arhitekti in gradbeniki užaljeni, največ urbanističnega

znanja. V veliki meri ga imajo tudi zaradi tega, ker krajinske arhitekture ... Bane, ti si v Beogradu študiral, malo je drugače, pa magistriral si iz urbanizma. Delno je to resnica tudi zaradi tega, ker neke klasične krajinske arhitekture pri nas niso mogli delati, z redkimi izjemami, in so seveda našli neko preživetveno možnost. In zdaj nekako povoziti te ljudi, jih dati nekako v drugorazrednost nekih tovrstnih profesij, se meni osebno in tudi nam v Levici zdi nedopustno. Zaradi tega vlagamo ta amandma in tudi v luči tega, da se nam bo zgodilo manj dogodkov grobih črnih gradenj, kot bomo obravnavali pri naslednji točki, ko Smučarska zveza Slovenije za trikrat preseže nekaj, za kar je imela z dokumenti požegnano gradnjo.

In to je dejansko tema tega člena. Bom kar vse člene, predsedujoči, dal čez. V 8. členu bolj jasno opredelimo, kateri študijski programi so tisti, kateri ljudje so tisti, ki bodo opravljali to resno in odgovorno delo. Kar nas zelo žalosti je pa, da se v vseh teh zakonih ne dotaknemo stvarnosti, ne pogledamo skozi okno, ne vidimo tega, kar jaz pogosto pravim, pa je žal res, vesel bi bil, če bi bil to večidel političnega populizma, pa ni, ker nisem populist, da mi ne vidimo, kako živijo mlajši od 40 let v tej družbi in državi. V primerjavi z vašim Karlom Erjavcem ne bom nikoli segel do kolen v političnem populizmu kolega. / oglašanje iz dvorane/ Prosim, če me ne prekinjate. Zakaj? Navsezadnje tudi zato, ker predavam na prostorskih študijih in ker številni mladi v najboljšem primeru, če delajo, delajo v nekih prekarnih oblikah prisilnih espejev, brezplačnih volonterskih praks in tako naprej. S tem amandmajem k 9. členu v bistvu hočemo samo to, kar ima v osnovi naša delovnopravna zakonodaja zapisano, pa smo mi na to pozabili, da bi seveda večina zaposlitev pri nas morala biti redna. Če ima delo značaj rednega razmerja, naj bo redno. Za 14. člen pa me čudi, da česa takega niste videli ali pa predlagali drugi, ki tako radi o biznisu in o tem govorite. Zdi se mi, da je pa tu predlagatelj nevarno zamešal regulirane poklice in lastništvo. Bom razložil na primeru, da bo vsem razumljivo. Tu nas je nekaj, ki prihajamo z različnih vetrov in kar nekaj vemo o tej tematiki. V enem trenutku nas bodo imeli ljudje dovolj ali se bo kdo odločil, da ne bi več kandidiral, in bomo rekli, pismo, pa dobro, saj doli v menzi se ne tepemo, ne kregamo med sabo, dajmo skupaj podjetje narediti, o prostoru kar nekaj vemo. Dobro, potrebujemo enega pravnika, imamo kolega Zorčiča, potrebujemo enega – kolega, res ne vem, iz česa si diplomiral – ki se dobro spozna na upravne postopke, bomo kolega Verbiča vzeli, Zvonko ne vem, kaj je končal, bomo njega vzeli, Dani obvlada energetiko, jaz sem prostorski sociolog. Dobro, potrebujemo tudi kakšnega gradbinca pa arhitekta pa urbanista, tu imamo srečo, Bane bo v dveh vlogah, oboje, Ljubo je gradbinec, oba imata izkušnje z resnimi gradnjami doma in v tujini. In potem, če jaz prav berem, bomo imeli probleme z lastniško strukturo naše skupne

firme, ker bosta Bane pa Ljubo nadreprezentirana, mi pa ne.

Veste, eno je lastništvo, drugo je pa ... Poklici, ki pač imate licenco, pa vsi drugi, ki se spoznamo na prostor, pa te licence ne moremo imeti, pa imamo neka znanja in bi lahko bili solastniki. To seveda ne povozi regulacije poklicev na način, kot jo imamo pri nas, da so – če bi bil Kordiš tu, bi vam zdaj upravičeno tulil, da so – odvetniki kupovali koncesije za zdravstvo, to ni ista zgodba. Vi nam s tem zakonom, tako kot je, ko nehamo biti poslanke in poslanci, onemogočate, da bi ta ekipa, ki sem jo navedel – pa na kakšno kolegico smo pozabili, evo, kolegica Levičar bo pa imela piar čez pri nas, ker je taka izkušena novinarka in je v redu, Bojano bomo pa zaposlili za hudičevega advokata, ki bo vse gledal in kontroliral – s takim zakonom se bomo že v štartu skregali o lastniški strukturi oziroma bosta Ljubo pa Bane morala biti delno slamnata lastnika. Potem ima pa kdo krizo srednjih let, bo dobil ljubico, ljubimca pa bo rekel: »Pa počakaj, kaj boš ti slamnati lastnik, »ne ga srat«, saj ti imaš pa 25,5 %, ti boš pa več dobička dobil.« Nalašč sem vam to zelo življenjsko razložil. To je podobna zgodba, kot je Dani razlagal tisti člen pri nekem drugem zakonu, kjer se je nekako malo spregledalo.

Ugotavljam, veste, Karl Marx je napisal kapital za kapitaliste, ampak očitno ga kapitalisti niste brali, ker te teme jaz tu razlagam. Ko gre za malo gospodarstvo, trošarine, pivo, sem jaz tu, ko so penezi, sem jaz tu, ko gre o lastniških strukturah, o kapitalizmu, sem tudi jaz tu. Navsezadnje bi se mi mogoče lahko organizirali tudi kot prostorska zadruga, ampak na tej točki nekako se bom ustavil. Zdi se mi, da je bilo pomembno na to opozoriti. Ali pa mogoče bi kolega Hainz na lotu zadel, pa bo rekel, glej, saj ti pubeci so v redu, jaz imam pa nekako denar, kako bomo to zdaj finančno shendlali, pa boš moral slamnatega lastnika iskati. Zdi se mi, da moramo biti tu dosti bolj natančni. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Ljubo Žnidar.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik. Kolegice in kolegi!

Tretji sveženj inženirske zakonodaje, inženirskega dela, gre za regulacijo poklicev, ki se izvzema iz obstoječe gradbene zakonodaje in se postavlja povsem samostojno. Nekaj stvari je več ali manj povzetih, je pa tu kar vidno, da gre nekako za zaščito določenih posameznih poklicev, predvsem s tem, kako bo vsak obvladoval svoj del vrtička, pa bom seveda tudi obrazložil. Bom šel kar po vrsti. Kot prvo so poklicne naloge pooblaščenega arhitekta, več ali manj dejansko ni sprememb, potem so poklicne naloge pooblaščenih inženirjev za področja strojništva, gradbeništva, elektrotehnike, tehnologije, požarne varnosti, tudi rudarstva in tako naprej, tudi geodezija je posebej,

prometnega inženirstva, potem pa pod točko 5 in 6 naloge krajinskega arhitekta in poklicne naloge pooblaščenega prostorskega načrtovalca. Tu pa je dejansko, jaz bi rekel tisto, kdo bo imel večji vrt ali pa kdo bo na kateri gredi lahko oplel več plevela. Zdaj je tu jasno in načrtno precizirano, kdo se lahko s čim ukvarja. Pa ne govorimo zdaj, da bodo, ne vem, iz kakšnih drugih poklicnih resorjev, ampak zgolj iz tega arhitekturno-gradbenega dela, kdo lahko kaj dela.

Če se zaustavim pri tem pooblaščenem prostorskem načrtovalcu, obveza za občine. Vemo, da je v Sloveniji specifika velikosti občin zelo različna, to so občine, ki imajo mogoče kak kvadratni meter, kilometer velikosti, pa tudi tiste malo večje ali pa če čez palec ocenim, da lahko vsako slovensko občino v povprečju v treh urah prehodiš peš, eno pa celo še prej, druge pa mogoče še malenkost kasneje. In so tu kar omejitve oziroma naloge za določene občine tudi finančno obremenjujoče prav s tem uzakonjenem, da mora občina imeti pooblaščenega prostorskega načrtovalca. Kaj pa je njegova naloga? On kontrolira izdelovalca prostorskega akta. To se pravi, naredili smo še eno nadzorno funkcijo določenega poklica, ki bo nadzoroval izdelovalca. Po mojem mnenju ali gre za svetovanje ali za nadzor ali kakorkoli, glede na specifiko občin, glede na pomembnost, zahtevnost prostorskega akta se vse to danes dobi na trgu. Zakaj smo to pristojnost občinam vzeli in jim zakonsko določili, da je pa zdaj to nov reguliran poklic? Pa smo tudi že uvedli inštitut, kjer gre za regionalni prostorski plan. Imamo inštitut za regionalno prostorsko planiranje, spet eno instanco, ki ji ne oporekam, ampak ko seštejem vse te segmente nadzora, skratka tistih, ki so sestavni del pri občinskem prostorskem načrtu, se pa te stvari kopičijo. To je podvajanje funkcij.

Pa lahko, vem, da zdaj zagovarjate, ja, veste, oni imajo pa tu, pa morajo specifične občinske zadeve obvladati, in tako naprej. Če pogledam to, gre za podvajanje funkcij in nalaganje stroškov občinam. Naj bodo občine pri tem avtonomne, vsaka občina odgovorno pristopa k prostorskemu načrtovanju, tudi sam imam izkušnje s tega področja, dva občinska prostorska načrta sem izvedel, je tudi občina, ki ima to zadevo urejeno, tako da to ni zdaj nobena umetnost. Ampak če si pogledamo primerjavo, Avstrija določa, da se z izdelavo prostorskih aktov v Avstriji lahko ukvarja kdorkoli. To se pravi, da je zelo širok možen nabor, seveda pa nad tem bdi regulativa, to je Svet za prostorsko načrtovanje. Vemo, da imajo regionalno ureditev. To se pravi, da so oni z regionalno regulativo uredili to področje preglednosti, strokovnosti in tako naprej. Mi pa zdaj postavljamo na regularni ravni, pa še na občinski bi radi imeli eno regulativo. To se pravi, da smo mi bolj zahtevni kot naši sosede v Avstriji. To je dejstvo. Imamo dve instanci, ki to potrjujeta. Zelo podoben pristop k prostorskemu

načrtovanju imajo tudi v Nemčiji, je podoben avstrijskemu. Prav podoben, tudi prostorski izdelovalci so lahko zelo na široko – od arhitekta, krajinskega arhitekta, gradbenega, geodeta, geografa, urbanista in tako naprej. In nimajo posebne regulative, da mora zdaj biti pa še občinski prostorski načrtovalec. Če na regionalni uvajamo regionalno regulativo, zakaj imamo zdaj še občinsko? Vem pa, da regionalna ta moment, ta hip še ne funkcionira, ampak s sprejetjem tega zakona bo ta zadeva vzpostavljena, jo bo treba spraviti v prakso. Po mojem mnenju bo šlo tu za podvajanje funkcij oziroma to bo zdaj, bi rekel, kot da je to najbolj zahteven projekt vsake občine, ki bo speljala neko prostorsko ureditev. Ne more biti tako nadzorno regulirana, da zdaj rečem, še z dvema dodatnima instancama, z občinskim pooblaščenim prostorskim načrtovalcem in še z regionalnim, ker seveda tudi mimo regionalnega prostorskega plana določene občinske stvari ne bodo mogle iti. To je dejstvo. Hierarhija se s tem vzpostavlja in bo zelo jasno, kakšen je redosled prostorskih aktov. Seveda gledam tudi pripombe s fakultete, kjer so pripombe, da dejansko določena regulativa ni usklajena z visokošolskim študijskim programom. Vemo, da so študijski programi proces, ni to sveža peka kruha, ki ga daš v peč pa je čez pol ure pečen, ampak je to proces, ki traja več let, in da je treba imeti regulativo določenih poklicev usklajeno s šolskim, študijskim programom.

S tega stališča tudi vedno gledam, kakšni so finančni učinki, tu pa se striktno navaja, da ni finančnih učinkov. Jaz se s tem ne morem strinjati, ker vem, da dve tretjini občin nimata pooblaščenega prostorskega načrtovalca in da bo ta za njih pomenil strošek ne glede na to, za kakšno obliko sodelovanja se bodo dogovorili z njim. To za občine je strošek. In to, da ni finančnih učinkov na osnovi te zakonodaje, ne drži. To ne drži oziroma povejte mi, kako se bodo občine izognile tem stroškom, če ta zakon nima finančnega učinka. Kdo bo občinam poravnal ta strošek? Ta navedba ne drži.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Branislav Rajič.

MAG. BRANISLAV RAJIČ (PS SMC): Hvala lepa. Dober dan vsem!

Rad bi povedal, da ta amandma Združene levice pravzaprav ni vračanje dignitete krajinskemu arhitektom, ker oni jo imajo, ampak je zgolj pobiranje simpatij krajinskih arhitektov in poskus spogledovanja z njimi zaradi čisto volilnih namenov. Ko gre za arhitekturo in urbanizem, imajo največ znanja o arhitekturi in urbanizmu arhitekti, največ znanja o krajinski arhitekturi in urejanju krajine imajo krajinski arhitekti. Kaj tu ni jasno? Enostavno ne morem sprejeti teze, da se hoče s tem povoziti ljudi, stvari se postavljajo na svoje mesto. In ker kolega Trček, ki to predlaga, rad govori v

prisposodobah, bi jaz tudi uporabil eno; ko vas ščemi v želodcu, greste k gastroenterologu, menda, ne h ginekologu. Vsaka stroka ima svoj namen, tako da je nespodobno, nespametno in zavajajoče utemeljevati, da je izdelava urbanističnih aktov tudi v domeni krajinskih arhitektov. Je, ampak v določeni, manjši domeni, generalno pa ne.

Jaz torej nisem za sprejetje tega amandmaja.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Replika ... /oglašanje iz dvorane/ Ne ne, potem ima pa besedo gospa ministrica Irena Majcen.

Replika, dr. Franc Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Dobro, potem pa replika. Vsak, ki bo šel gledat, koliko je arhitektov v Sloveniji, koliko je krajinskih arhitektov in arhitekt, bo videl, da v bistvu Bane, ki ga imam sicer zelo rad, tukaj bučke prodaja. Vsak, ki je bral obrazložitev, kar je gospa ministrica pri obrazložitvi predhodnega zakona povedala uvodoma o tem, kaj in kako bomo gradili, kaj je namen tega zakona, pa če je star 4 leta, ve, da rabimo vse te stroke. Meni zdaj strokovec pošilja, danes so spet prišli novi dopisi strok, naj se na OPPN to uredi, da se nekako ne daje licenca samo arhitektom. Če kdo navija samo za svojo ožjo stroko – in tukaj ti moram reči tudi neodgovorno, Bane, ker si navezadnje magistriral iz urbanizma – si to ti, ne jaz. Tukaj smo prostorski sociologi itak tisti, ki ne bomo nikoli pri koritu. Mogoče, če na lotu zadenem, tista druga zgodba. Moram se pa gospe ministrici opravičiti, seveda bi v tisto firmo tudi vas vzel, koga pa drugega, ker kdo ima pa več izkušenj kot vi. Hvala.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Irena Majcen, ministrica za okolje in prostor.

IRENA MAJCEN: Hvala.

Mogoče bi komentirala amandmaje, pa spet ne zato, kdo jih je vložil, ampak bolj grem na vsebinsko plat. Prepričana sem, da Ministrstvo za okolje in prostor pri tej pripravi zakona ni nikogar opredeljevalo kot drugorazredno službo ali izobrazbo ali ljudi. Pri navajanju štirih reguliranih poklicev – priznam, da ne morem zdaj sama sebe poslušati, ampak – sem prav gotovo navedla, da so to pooblaščenih arhitekt, pooblaščenih inženir, pooblaščenih krajinski arhitekt in pooblaščenih prostorski načrtovalec. Če nisem, se opravičujem, priznam, da sama sebi dopustim, da se jaz tudi kdaj zmotim. Krajinske arhitekete seveda ohranjamo z njihovim znanjem, v petek imajo 25-letnico delovanja društva, torej so v našem prostoru že dolgo časa, in ohranjamo te njihove pridobljene pravice. Za naprej jim tudi ne

izključujejo možnosti, da pridobijo pooblastilo za prostorskega načrtovalca, torej se lahko prijavijo k izpitu. Mislim, da je to korektno. Edino, na žalost je tako, tu pa dr. Trček sigurno več ve kot jaz, ker jaz o visokem šolstvu oziroma o vseh teh potrebnih procedurah za programe res nimam nobenega znanja, in zdaj navajam samo to, da imajo arhitekti urbanistično znanje vključeno v izobraževalni program, ki je bil potrjen v Evropski komisiji. Zato imajo za naprej oni osnovno oziroma to svojo licenco širše in vključuje tudi izdelavo OPPN-ja. Če bodo na podobnih izobraževalnih programih pridobili to potrdilo na Evropski komisiji, se lahko seveda v kasnejšem obdobju predpis spremeni. Interdisciplinarnost pri prostorskem načrtovanju pa ureja ZUreP. Seveda se strinjamo, res je, to prostorsko načrtovanje mora biti, je nuja, da je čim bolj interdisciplinarno.

Glede amandmaja k 8. členu. Mislim, da je podrobnost določena v kompetenčni platformi, tako da tudi temu amandmaju ne dajemo podpore. Potem imamo 9. člen, mi govorimo o obvezni zaposlitvi, obveznosti / nerazumljivo/ pripravništva in sta bili tudi ti dve možnosti v javni razpravi zavrnjeni. Meni je zaradi tega zelo žal, ampak zato pa je javna razprava, da se tudi pobude iz javne razprave vključijo pri pripravi zakonov. Če govorimo o 14. členu, torej takšne občine gospodarskih subjektov so na trgu, zato je to tudi vključeno v možno obliko opravljanja dejavnosti. Bi pa še nadalje povedala, da je prostorski načrtovalec reguliran poklic že v Zakonu o graditvi objektov, torej zakonu, ki sedaj velja in ni reguliran na novo. Sama res nimam izkušenj pa tudi se pravzaprav nisem ukvarjala s tem, ampak sodelavci mi povedo, da Nemčija ima reguliran poklic prostorskega načrtovalca in urbanista, Avstrija pa ne. Mi seveda ne govorimo sedaj o novi regulaciji, je pa res, da ta prostorski načrtovalec vodi izdelavo izvedbenih prostorskih aktov, OPPN-jev in OPN-jev.

Zdaj se spet vračam na svojo pobudo, da bo težko malim občinam, ki ne bodo imele skupne občinske uprave, nekatere so že pristopile k temu, izkoristile vse možnosti, ki jih daje zakonodaja, da imajo to skupno občinsko upravo tudi dodatno sofinancirano, in seveda je kvaliteta dela ljudi na takih območjih višja. Prostorski načrtovalec pa ne bo delal regionalnih in prostorskih načrtov oziroma strateških aktov. Upam, da sem bila zadovoljiva, dr. Trček mi bo sigurno veliko nazaj povedal, ampak jaz mislim, da sem pokrila vse, kar je bilo treba pokriti. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Vidim, da je še želja za razpravo. Prosim, da se prijavite.

Dr. Franc Trček, imate besedo, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS LEVICA): Hvala za besedo.

Ne bom veliko nazaj povedal, gospa ministrica, očitno so vas arhitekti od vseh teh strok, vas ali vaše sodelavce, nekako najbolj uspešno zlobirali, to je dejstvo. Mogoče, ne vem, ker je Bane tako šarmanten. Evo, to nam je danes padlo noter, tudi vi ste dobili ta mail: »Pričakujemo, da boste podprli stroko in prispevali k temu, da bo prostorski načrtovalec postal ugleden poklic, dostopen vsem, ki na osnovni kompetenc, pridobljenih s študijem, delovnimi izkušnjami,« in tako naprej, »imajo ta znanja. Zato v upanju, da boste podprli amandma, ki ga pošiljajo Oddelek za krajinsko arhitekturo z Biotehniške fakultete, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo – Katedra za prostorsko planiranje, Oddelek za geografijo, Inženirska zbornica Slovenije, Društvo urbanistov in prostorskih planerjev, Društvo krajinskih arhitektov, Zveza geodetov Slovenije,« jaz bi najraje prostorske sociologe klical pa jih za ušesa, ker še njih niso notri napisali, pa še koga bi lahko omenil. Jaz bi v bistvu pri 8. členu, z mojim strokovcem smo se malo kregali, ali dam notri še urbanizma, še okoljske strokovnjake je dal notri. Veste, jaz sem predaval leta nazaj na Zavrtnikovi Politehnik, tam je tudi kar nekaj ljudi, ki imajo kar nekaj znanja, da se nam kak Kemis ali kaj podobnega ne bi zgodilo.

Kaj sporoča to, da vi zavračate te naše člene? To nekako sporoča mladim ljudem, spokajte iz Slovenije; razen tistih arhitektov, ki boste tukaj nekako lahko preživeli. Vi seveda nimate izkušenj s slovenskim visokim šolstvom, pa dobro, da jih nimate, ker boste 15 let dlje živeli zaradi tega, ampak mi imamo nek cel niz programov ljudi, ki jih šolamo, da bi se bolj odgovorno vedli do okolja in prostora, zdaj jim bomo pa tu odvzeli možnost, da bi pri tem skupaj sodelovali. Pojdite si v magnetogram prebrat, ministrica, kako ste ubesedovali GZ. Kaj je namen GZ, tistih prvih nekaj stavkov? Po tistih prvih nekaj stavkih potrebujete vse te ljudi, ki sem jih navedel, pa vse te ustanove, ki sem jih navedel, pa še en kombi nas prostorskih sociologov in sociologin ali mali avtobus, da bodo DPN-ji, RPN-ji, OPN-ji, OPPN-ji boljši. V tej luči bi morala predsedniška kandidatka SMC in resorna ministrica za šolstvo na Vladi to malo bolj natančno prebrati in znoreti, pa tega ni naredila. To se mi zdi problematično. Pa tudi moja stanovska kolegica pa ministrica SD, ki se ukvarja z delom, bi morala znoreti pa tem mladim ljudem dati boljše in drugačne pogoje. Po tem, kar jaz zdaj govorim, mene verjetno v naslednji vladi ne bo, ker kdo bi imel pa takega norca na Vladi, ki bi to toliko težil, ampak tako bi morala odgovorno delati Vlada. Seveda ne morete vi pa vaše državne sekretarke vsega tega pokriti, saj mi je jasno, da cele dneve garate. Vas mogoče peljejo z avtom domov, tu malo prihranite, pa toliko več delate, jaz pa na vlaku delam, tu je razlika. Ampak tu se bom nekako zdaj ustavil.

Tu gre za neko neodgovorno problematiko sporočanja. Ne vem, mogoče boste morali iti vi ali vaša državna sekretarka ob tej 25-letnici se tja pokazati, jaz si s takim sprejetim zakonom ne bi upal niti z vrečko na glavi iti, pa na zeleno pobarvan. Pa ne bi bil rad žaljiv do vas, to bi vam morali ljudje – in to je tudi ta problem sektorske delitve pri nas – to bi vam morali tisti dve kolegici, ki sem ju navedel, reči, počakaj, Irena, to pa tako ne bo šlo. Za to gre in zato so ti naši člani, razen tistega zadnjega, ki ločuje lastništvo in stroko, ne nujno, ampak delno, ki pač omogoča neke lastniške strukture.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Dušan Verbič.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo, podpredsednik.

Moram priznati, da se bom kar malo bolj tesno navezal na spoštovanega kolega, ki je ravnokar razlagal potrebnost teh amandmajev. Takoj na začetku povem, da sem trdno na stališču ministrice, argumentacija je naslednja. Vsi, ki smo sodelovali na matičnem odboru smo bili priča ob obilici vabljenih tudi neki obliki sporočila, da vsi ti izobraženi, ki se jih s tem trojčkom ali tem tretjim zakonom okarakterizira kot regulacija poklicev, ki jih nedvomno potrebuje slovenski prostor na področju vseh treh zakonov, da se pojavi interes, so itak tako ali drugače vključeni v zbornice. Tukaj mislim, da moj kolega, ki je predlagal določene amandmaje, in na kar se je tudi dr. Trček nekoliko navezal v svoji razpravi, je treba razumeti, ne solidarnost, ampak dejstvo je, da je spoštovani kolega predlagal v imenu neke zbornice amandmaje. Jaz ne vidim tukaj nič slabega in je prav, da se pogovarjamo o demokratičnosti. Da je pa predlagatelj v tem primeru, s strani Vlade se je odločilo, da so bili v neki smeri tisti predlogi zelo ozko interesno usmerjeni, jaz ne vidim v tem nič slabega in tudi ni nič narobe, pa čeprav se je poslanec pojavil, da predlaga neke zadeve v interesu neke zbornice.

Tisto, kar sem želel reči, malce se bom spustil v dialog z dr. Trčkom, regulacija poklicev, dejstvo, v tem segmentu mora biti. Tudi sam zelo zagovarjam, da stroka mora biti vključena v tako imenovani trojček zakonov, ampak ključno vprašanje je, pa bom navedel dve stvari, ki pa prav napotujeta na to, da tudi te tako imenovane asociacije zbornic in podobno v sprejetju ali obravnavi paketa takih zakonov vidijo, kar je legitimno, interes, tržno nišo in podobno. Tukaj je pač nekje neka meja. In če se dotaknem samo dveh zadev, ki sta bili premalo izpostavljeni na matičnem odboru in tudi danes v tej razpravi. Mislim, da skoraj nihče ni omenil nečesa, OPN je bil z zakonom zavezan, da se sprejema do leta 2009. Bilo je rečeno, v 149 občinah so zadevo izpeljali, v 54 občinah kaj se ve, koliko let ali desetletje je vseskozi odprto, v 8

občinah sploh začeli niso tega postopka, in to so te realnosti, v zvezi s katerimi se potem pa pri sprejetju tovrstnih paketov zakonodaje vedno malce stvari obračajo ali usmerjajo na popolnoma druge zadeve. Tesno v povezavi s tem bi se dotaknil ene funkcije, vezane na predhodni zakon, ki pa je še kako vezana na regulacijo poklicev, in to je nadzornik pri sami gradnji, za katerega vemo, da je vez med projektantom in investitorjem. Mislim, da ni nobenega izmed nas ali pa v širši javnosti drugačnega mnenja, kot je to, da nadzornik, ki je postavljen, je oseba, ki je v prvi vrsti vredna zaupanja in daleč v ospredju z nekimi strokovnimi kompetencami, in smo dobesedno potem na tej tako imenovani regulaciji poklicev. To je pač nek predpogoj, če želimo. Hkrati pa se s tem zakonom, ki sem ga ravnokar omenil, želijo tudi izboljševati postopki v hitrosti, v cenenosti do investitorja, predvsem pa v zaupanju, da investitor, ki je zaupal neki osebi, v tem primeru projektantu, izgradnjo te tako imenovane projektne dokumentacije, prav gotovo zaupa neki osebi, ki izvira iz reguliranega poklica. Da ne govorim potem o tem, če se slučajno ta oseba, ki ima neko zaupanje pri investitorju, pojavi tudi kot pooblaščenec v postopku pridobivanja gradbenega dovoljenja, ker priznam, da je mučno v marsikaterih primerih v odnosu do upravnega organa. Se pravi, mora biti res strokoven, da to zaupanje investitorja potem tudi izpelje v odnosu do pridobitve gradbenega dovoljenja, v zahtevnejših zadevah pa, vemo, še celo tudi uporabno dovoljenje.

Tisto, kar se mi pri tej zadevi zdi, da je pa ključno in se premalokrat poudarja, da se iz naslova teh reguliranih poklicev na strani investitorja v neki smeri pričakuje že v začetni fazi, da bo ta oseba ne samo strokovna, ampak tudi na drugih področjih zelo aktivno sodelovala v uresničevanju ciljev investitorja, posebno pa v tistih lokalnih skupnostih ali občinah, ne glede na to, ali že imajo OPN ali ga nimajo, da se bo interes investitorja uresničil na tem lokalnem občinskem nivoju. Se pravi, pod tisto, kot poznamo, spremembe namembnosti, umestitev v prostor in podobno. Zaradi tega je še kako pomembna ta regulacija poklicev, da imaš nabor strokovnjakov, ki se jih na tak ali drugačen način vključuje v te procese. Zavedamo pa se vsi, da s tem, ko se interesna združenja oblikujejo, ustanavljajo razne zbornice in podobno, je logično, mi smo praktično odprto tržno gospodarstvo, vsak išče neko svojo nišo, jasno pa je, da je tukaj tista meja med javnim interesom, interesom investitorja in po drugi strani tudi države, ki pa mora imeti neke omejitve. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Replika, izvolite dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala.

Saj kolega je zelo jasno in lepo povedal, da ste podlegli lobiji arhitektov. Pa jih spoštujem, ni problema. Ampak kdo je največji investitor ne le v Sloveniji, ampak tudi v kakšnih drugih večjih državah, zelo odkrito povedano, infrastruktura gor in dol? Država, lokalna skupnost. In odgovornost države je, da razmisli o spektru vednosti, ki jih potrebuje pri tem. Zato v bistvu gre in tukaj je problem, da ste se zožili samo na arhitekta. Od konkretne investicije do investicije se pa seveda dela različni koktajl teh vednosti, ki jih potrebuješ, in tukaj je problem in tukaj nespoštljivost do številnih strok ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Želi še kdo razpravljati? Ne. Zaključujem razpravo pri tem členu.

V razpravo dajem 8. člen ter amandma Poslanske skupine Levica. Želi kdo razpravljati? Ne. Hvala lepa, zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 9. člen ter amandma Poslanske skupine Levica. Želi kdo razpravljati? Ne. Hvala lepa, zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 14. člen ter amandma Poslanske skupine Levica. Želi kdo razpravljati? Ne. Hvala lepa, zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 50. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ne. Hvala lepa, zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 5. člen ter amandma Poslanske skupine Nove Slovenije in amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ne. Hvala lepa, zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 56. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ne. Hvala lepa, zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 58. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Nihče ne želi razpravljati. Hvala lepa.

S tem zaključujem razpravo v celoti. O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje zбора odločili danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 15. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam 5. točko dnevnega reda.

Prehajamo na 4. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU PO SKRAJŠANEM POSTOPKU.

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade gospe Lidiji Sberbank, državni sekretarki na Ministrstvu za okolje in prostor. / oglašanje iz dvorane/ Stebernak, oprostite.

Izvolite, gospa Lidija Stebernak.

LIDIJA STEBERNAK: Spoštovani poslanci, spoštovani predsedujoči!

Razlog za spremembo Zakona o Triglavskem narodnem parku je, da se ob doseganju ciljev varstva narave in zavarovanja Triglavskega narodnega parka zagotovijo tudi pravne podlage za legalizacijo in ekološko sanacijo obstoječega vodnega zbiralnika na območju športnorekreativnega centra Pokljuka, ki v obstoječem obsegu nima bistvenega vpliva na okolje, predstavlja pa ekološko past, zato je potrebna sanacija. Predlagana sprememba upošteva gradiva, na podlagi katerih je Evropska komisija zaprla predsodni postopek v zvezi z gradnjo biatlonskega centra na Rudnem polju. Uredi se tudi možnost gradnje vodnih zadrževalnikov v drugih rekreacijskih središčih, ki so določena v prvem odstavku 74. člena Zakona o Triglavskem narodnem parku. Poleg tega se s to spremembo zagotovijo tudi pravne podlage, da lokalne skupnosti lahko načrtujejo ustrezne državne prostorske ureditve v Triglavskem narodnem parku, urejajo pa se tudi izjeme za dve regionalni cesti, to sta Kranjska gora–Ruska cesta–Vršič–Trenta in cesta Strmec na predelu Mangartsko sedlo, od varstvenih režimov, ki veljajo za ožja zavarovana območja v primeru naravnih nesreč, ko ni mogoče ceste sanirati po obstoječi trasi. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila dajem besedo podpredsedniku gospodu Danilu Antonu Rancu.

Izvolite, gospod Danilo Anton Ranc.

DANILO ANTON RANC (PS SMC): Spoštovani predsedujoči, spoštovani predstavnice ministrstva, kolegi poslanke in poslanci!

Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor je na 33. seji 3. 10. 2017 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Triglavskem narodnem parku, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo po skrajšanem postopku predložila Vlada. Kolegij predsednika Državnega zbora je na 104. seji 8. 9. 2017 sklenil, da se predlog zakona obravnava po skrajšanem postopku. V poslovnem letu 2017 so bili vloženi amandmaji poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 3. in 5. členu. Na seji odbora so sodelovali predstavniki Ministrstva za okolje in prostor, Državnega sveta, Občine Bohinj, Zveze ekoloških gibanj Slovenije ter Zakonodajno-pravne službe.

V uvodni dopolnilni obrazložitvi je ministrica za okolje in prostor predstavila glavne cilje in poglobljene rešitve predlaganega zakona. Poudarila je, da je razlog za predlagano spremembo zagotoviti pravne podlage za legalizacijo in ekološko sanacijo obstoječega vodnega zbiralnika v športnorekreativnem

centru Pokljuka, ki v obstoječem obsegu nima bistvenega vpliva na okolje, predstavlja pa ekološko past in je sanacija zelo potrebna. Predlagana sprememba upošteva gradiva, na podlagi katerih je Evropska komisija zaprla pedsodni postopek v zvezi z gradnjo biatlonskega centra na Rudnem polju. S predlaganim zakonom se ureja tudi možnost gradnje vodnih zadrževalnikov v drugih rekreacijskih središčih, ki so določena v prvem odstavku 74. člena Zakona o Triglavskem narodnem parku. Poleg tega se s predlagano spremembo zagotovijo pravne podlage za možnost, da lokalne skupnosti lahko načrtujejo ustrezne prostorske ureditve v Triglavskem narodnem parku. Ureja se tudi izjema za regionalno cesto od varstvenih režimov, ki veljajo za ožja zavarovalna območja v primeru naravnih nesreč.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je pojasnila, da sta z vloženima amandmajema pripombi, ki sta nomotehnične narave, ustrezno upoštevani. Predsednik Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je pojasnil razloge, zaradi katerih komisija predlog zakona podpira. Na seji je sodeloval tudi župan Občine Bohinj, ki je menil, da predlagani zakon pomeni korak naprej pri urejanju problematike s tega področja. Nadalje je predlagal, da bi se upravljanje Triglavskega narodnega parka preneslo na lokalne skupnosti. V nadaljevanju je na seji sodelujoči predstavnik Zveze ekoloških gibanj Slovenije pojasnil, da zveza ne nasprotuje sprejetju predlaganega zakona. Opozarja, da te spremembe ne bi smele biti opravičilo za morebitna problematična poseganja v Triglavski narodni park.

V krajši razpravi je bilo izraženo mnenje, da gre za korak v pravo smer pri odpravljanju nekaterih težav na tem področju. Postavljeno je bilo vprašanje glede prepovedi kolesarjenja na nekaterih področjih ter izražena potreba po imenovanju direktorja Triglavskega narodnega parka. Ministrica je pojasnila, da bosta reševanje problematike kolesarjenja ter obravnavo drugih občinskih pobud predmet razprave v okviru priprave prve naslednje spremembe zakona.

Odbor je v skladu z drugim odstavkom 130. člena Poslovnika Državnega zbora obravnaval amandmaja poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 3. in 5. členu ter ju tudi sprejel. Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh členih predloga zakona skupaj in jih tudi sprejel. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Gospa Vojka Šergan bo predstavila stališče Poslanske skupine SMC, izvolite.

VOJKA ŠERGAN (PS SMC): Hvala za besedo. Spoštovani predstavniki ministrstva, kolegice in kolegi!

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Triglavskem narodnem parku danes sprejemamo predvsem s ciljem zagotovitve pravne podlage za ekološko sanacijo vodnega zbiralnika na Rudnem polju na Pokljuki in za omogočanje trajnostnega razvoja rekreacijskih središč v Triglavskem narodnem parku. Predlog zakona tako prinaša tri glavne rešitve. Zato, da se omogoči legalizacija in ekološka sanacija vodnega zbiralnika na območju Rudnega polja na Pokljuki, se v 74. členu Zakona o Triglavskem narodnem parku dodaja nov odstavek, s katerim se določa, da se na Rudnem polju legalizira in sanira obstoječ vodni zbiralnik ter se dovoli gradnja vodnih zbiralnikov v obstoječih rekreacijskih središčih. Vodni zbiralnik je bil v okviru športnorekreacijskega centra na Rudnem polju zgrajen leta 2009, in sicer v nasprotju z načrtovano projektno dokumentacijo, ki je bila podlaga za izdajo gradbenega dovoljenja. S sprejetjem te novele bo to stanje mogoče pravno sanirati in omogočiti legalizacijo objekta. Z vzpostavitvijo pravne možnosti se poenostavljajo tudi postopki parkovnih lokalnih skupnosti za načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena, če se seveda pristojno ministrstvo, torej Ministrstvo za okolje in prostor, in parkovna lokalna skupnost tako dogovorita. Predlagana dopolnitev 22. člena zakona uvaja to možnost in predpisuje poseben dogovor med pristojnim ministrstvom in zainteresirano lokalno skupnostjo, s katerim se uredijo medsebojna razmerja v postopku.

Novela poleg naštetega prinaša tudi ustrezno rešitev za primere naravnih nesreč, ki lahko poškodujejo obstoječo infrastrukturo. Leta 2012 se je tako na primer na odseku Strmec–Mangart sprožil večji skalni podor, ki ga je treba sanirati. Ministrstvo za okolje in prostor namreč ocenjuje, da sanacija ogroženega dela ceste tako s finančnega kot s tehničnega vidika ni smiselna, kot rešitev pa se predlagata razširitev obstoječe ceste do planinske kočice in gradnja nove ceste, dolge do 300 metrov, do priključka na obstoječo cesto. To pa glede na predlagano rešitev in glede na obstoječ Zakon o Triglavskem narodnem parku ni mogoče, zato se v 18. členu Zakona o Triglavskem narodnem parku dodaja nov četrti odstavek, s katerim se določa, da se v primeru naravnih nesreč lahko načrtujejo in gradijo deli določenih cest, kadar njihova uporaba in obnova ni mogoča.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra menimo, da predlog novele vsebuje nujne rešitve, ki bodo rešile dejanske težave, ki se odražajo znotraj Triglavskega narodnega parka, zato bomo predlog sprememb in dopolnitev Zakona o Triglavskem narodnem parku podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Danijel Krivec bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo, spoštovani predsedujoči. Lep pozdrav ekipi ministrstva, kolegicam in kolegom!

Naj povem na začetku, da bomo tudi v naši poslanski skupini to novelo Zakona o Triglavskem narodnem parku podprli. Gre za reševanje nekega zatečenega stanja, ki je potrebno sanacije, sanacije pa seveda na ta način, da se s popravkom zakona omogoči tudi legalizacija v naravi. Gre za, kot je bilo že večkrat povedano, legalizacijo in ekološko sanacijo vodnega zbiralnika zraven biatlonkega centra na Pokljuki. Popravek gre v smeri tudi drugih gradenj vodnih zbiralnikov, na primer Vogla, gre tudi za to, da se spreminjajo pravne podlage in da se dopušča urejanje določenih umestitev z občinskimi prostorskimi načrti na teh območjih, in nazadnje tudi za možnost nadomestne gradnje ceste na Mangart, ki jo je v preteklosti odnesel plaz in je na zavarovanem območju. Z moje strani zahvala tudi ministrstvu, v tem primeru je prisluhnilo pobudam, ki so prihajale iz parkovnih lokalnih skupnosti in tudi s strani poslancev, ki sodelujemo na tem odboru. Sem pa do neke mere pričakoval rešitev, ki smo jo poslanci zagovarjali tudi na vseh odborih za infrastrukturo in prostor, to je, da se v tej noveli razreši oziroma odpravi tudi anomalija v zakonu, ki govori o tem, da je kolesarjenje v prvem in drugem območju dovoljeno, ni pa dovoljeno v tretjem območju, ki je z zakonom najmanj varovano. Odgovor ministrice je bil, da je bil dogovor s župani v drugačni smeri, upam, da bomo to zadevo rešili, seveda pa dvomim, da bo to ministrica rešila v jeseni, tako kot je obljubila na odboru.

Še na eno stvar želim opozoriti pri sprejemanju te novele zakona. Velik del, po mojem mnenju, teh stvari, ki niso bile v preteklosti rešene, gre tudi na račun tega, da naš največji nacionalni park še vedno vodi vršilec dolžnosti. V celotnem mandatu te vlade vlada ni uspela imenovati direktorja tako pomembne institucije, kot je Triglavski narodni park, in s tem omogočiti, da se nekatere stvari tudi sistemsko rešujejo, predvsem pa, da imajo parkovne lokalne skupnosti, ki so pomemben subjekt, nekega kredibilnega sogovornika tako pri spremembah določenih ureditev v primeru upravljalškega načrta kot tudi v primeru sprememb na področju zakonodaje, ki ureja to področje. Upam, da bo ministrica zadevo rešila do konca tega leta, kajti mandat zdajšnjemu vršilcu dolžnosti poteče januarja drugo leto, in to bi bila ne nazadnje tudi dobra popotnica za to, da bi se dopolnitve, ki jih zakon o TNP vsekakor potrebuje, lahko normalno izvedle.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Tomaž Gantar bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokoјencev Slovenije.

TOMAŽ GANTAR (PS DeSUS): Hvala lepa, podpredsednik. Dober dan vsem!

V naši poslanski skupini bomo podprli predlog novele Zakona o Triglavskem narodnem parku, ker gre tudi za novelo, ki jo podpira lokalna skupnost oziroma vse lokalne skupnosti, ki ležijo na območju narodnega parka in so bile obenem tudi kritiki dosedanjega veljavnega zakona. Tudi s strani bohinjkega župana je bilo izraženo zadovoljstvo, ker se zadeve končno premikajo v pravo smer. Z novelo zakona bo namreč dovoljena gradnja vodnih zadrževalnikov v rekreacijskih središčih, kar bo omogočilo umetno zasneževanje tudi na smučišču Vogel. S tem bo smučarska sezona pomembno podaljšana. Seveda pa bo občina morala pripraviti kakovosten občinski prostorski načrt, s katerim bo zasneževanje tudi omogočeno. Novela zakona bo omogočila še ekološko sanacijo in legalizacijo vodnega zbiralnika na območju športnorekreacijskega centra Pokljuka, vodni zbiralnik na Pokljuki je namreč po veljavnem zakonu, ki ureja graditev objektov, neskladna gradnja, saj je njegov obseg večji, kot je bilo načrtovano v projektni dokumentaciji, ki je bila tudi podlaga za gradbeno dovoljenje. Predlog zakona prinaša poenostavitev postopka v primeru načrtovanja prostorskih ureditev državnega pomena v narodnem parku, po katerem lahko ob predhodnem soglasju države te prostorske ureditve načrtuje tudi lokalna skupnost, ter možnost izjeme od varstvenih režimov za ožja zavarovana območja, ko bo potrebna sanacija ceste, ki je bila poškodovana na primer zaradi naravne nesreče.

V Poslanski skupini Desus pričakujemo, da bo naslednja novela Zakona o Triglavskem narodnem parku prinesla še nekatere druge potrebne vsebine, za katere želijo občine, ki ležijo na področju Triglavkega narodnega parka, da se čim prej uredijo. Ena takšnih je na primer ta, da bi se dovolile sezonske turistične infrastrukture ali pa vzpostavitev zgodovinskih tematskih poti in nadelave zavarovanih planinskih poti in tako naprej. Na koncu želim opozoriti še na Uredbo o Načrtu upravljanja Triglavkega narodnega parka za obdobje 2016–2025, ki pomeni obvezo vseh resorjev, ne samo okoljskega ministrstva, da opravijo določene naloge in zagotovijo finančna sredstva za doseg ciljev, ki jih določa veljavni Zakon o Triglavskem narodnem parku. S tem se bodo zagotovila sredstva za izvajanje 10. in 11. člena veljavnega zakona, ki določata vsebine in načine razvojnih usmeritev znotraj Triglavkega narodnega parka. To bo olajšalo življenje in omogočilo razvoj v lokalnih

skupnostih, ki ležijo na območju Triglavskega narodnega parka.

Kot rečeno, bomo v Poslanski skupini Desus predlog zakona podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Zvonko Lah bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov.

ZVONKO LAH (PS NSI): Spoštovani predsedujoči, spoštovani poslanke in poslanci!

Slovenija je dežela s čudovito neokrnjeno naravo, ki jo cenimo tako prebivalci kot tudi turisti. Naravne danosti so glavni pogoj za razvoj zelenega in odgovornega turizma. Poleg Zelene prestolnice Evrope je v preteklem letu Slovenija prejela tudi prestižni naziv Zelena destinacija. Triglavski narodni park je eden najstarejših parkov v Evropi in edini narodni park v Sloveniji. Obsega 83 tisoč 982 hektarjev in 33 naselij, ki se nahajajo v osmih občinah, največji del je v občinah Bovec in Bohinj. Vzpostavitev zavarovanega območja se določi s strokovnimi podlagami in v splošnem pomeni, da se v določenem geografskem prostoru uveljavi režim varovanja, ki omejuje ali prepoveduje določene posege v prostor. Pred nami je torej Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Triglavskem narodnem parku, s katerim omogočamo legalizacijo in ekološko sanacijo vodnega zbiralnika na Rudnem polju in s tem trajnostni razvoj športnorekreacijskega centra Pokljuka.

Eden izmed razlogov, zakaj je Vlada predlagala to spremembo zakona, je pedsodni postopek Evropske komisije. Za izvedbo tega projekta je Slovenija oziroma športnorekreacijski center Pokljuka prejel 6,5 milijona evrov iz evropskih virov. Da bi se izognili vračilu sredstev, je Ministrstvo za okolje in prostor kot sanacijski ukrep za športnorekreacijski center, ki obratuje že osem let, predlagalo izdelavo poznejše presoje vplivov na okolje in spremembe v Zakonu o Triglavskem narodnem parku. Za posege v prostor, ki so potrebni za legalizacijo in izvedbo ekološke sanacije, na primer preoblikovanje in sonaravna ureditev strme brežine, je treba pridobiti gradbeno dovoljenje. Ker gre za gradnjo vodnega zbiralnika v tretjem varstvenem območju Triglavskega narodnega parka, za katero zakon prepoveduje gradnjo površinskih vod in zbiralnikov, razen zbiralnikov za napajanje živine, naravovarstvenega soglasja in gradbenega dovoljenja na tem območju brez spremembe zakona ni možno pridobiti. To je torej ključni razlog za vladno novelo.

Poslanska skupina Nove Slovenije je skupaj s Poslansko skupino nepovezanih poslancev že meseca marca vložila priporočila v zvezi z učinkovitim izvajanjem Zakona o Triglavskem narodnem parku, predvsem izvajanje 10. in 11. člena zakona. Župan Bohinja

je na odboru povedal, da jih je Ministrstvo za okolje in prostor takoj po sprejetju priporočil pozvalo, da jim predložijo načrte razvojnih programov. Močno upamo, da bo ministrstvo tokrat sposobno pričeti izvajati ta dva člena v polni meri. Vsekakor bomo to problematiko v naši poslanski skupini spremljali, in če ne bo vidnih sprememb, tudi ustrezno ukrepali. Poleg tega je župan Bohinja ponovno opozoril, da Triglavski narodni park še vedno nima uradnega direktorja, že leta se imenuje zgolj vršilca dolžnosti. Tudi upravljanje parka bi bilo po besedah župana treba prenesti na lokalno skupnost, le ta ve, kaj je za park dobro in učinkovito. V Poslanski skupini Nove Slovenije menimo, da so pomisleki in predlogi župana na mestu, zato pozivamo Vlado oziroma Ministrstvo za okolje in prostor, da za predloge pripravi ustrezne rešitve.

Poslanci Poslanske skupine Nove Slovenije bomo predlog zakona soglasno podprli.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Franc Trček bo predstavil stališče Poslanske skupine Levica.

DR. FRANC TRČEK (PS LEVICA): Hvala.

Ker je tako lepo stališče, ga bom najprej prebral, potem pa mogoče še kaj dodal. Namen obravnavanega zakona je v bistvu legalizacija črne gradnje vodnega zbiralnika športnorekreacijskega centra Pokljuka, kar ste vsi do zdaj nekako napol zakrivali. Do te črne gradnje je prišlo namenoma, saj je bil vodni zbiralnik zgrajen v več kot trikrat večji velikosti, kot je predvidena v gradbenem dovoljenju. Investitor, Smučarska zveza Slovenije, je povozil vse pravne norme in pod vprašaj postal s sofinanciranje izgradnje vodnega zbiralnika iz evropskih kohezijskih sredstev. Za nelegalno zgrajen objekt ni nihče nikoli odgovarjal, presoje vplivov na okolje, druge študije so se za potrebe legalizacije delale post festum, prav tako vsi omilitveni ukrepi. V Levici se strinjamo, da gre za objekt državnega pomena, ne glede na to pa ostaja dejstvo, da nihče v Smučarski zvezi ni zgubil funkcije, nihče ni plačal kazni za črnograditeljstvo, zgodilo se ni popolnoma nič.

Kaj sporočamo z obravnavanim zakonom investitorjem? Sporočamo: če nas boste prepričali, da je vaš objekt za državo pomemben, potem je lahko tudi zgrajen ne le na črno, ampak lahko tudi do trikrat, štirikrat preseže velikost, ki je predvidena v gradbenem dovoljenju, država bo vaš objekt legalizirala, če bo treba tudi sprejela poseben zakon ali noveliranje, hkrati pa ostale male investitorje, tu imam v mislih predvsem vse preostale državljanke in državljane, postavila v drugorazredni položaj. Eni se morajo oziroma moramo držati gradbenega dovoljenja, gradbene zakonodaje, trojčka, o katerem smo govorili, drugi očitno lahko delajo, kar hočejo, če je

problem zakon, bo pa vladajoča koalicija, skoraj katerakoli, le-tega spremenila. Za večino prostorski red velja, za izbrano manjšino pa očitno ne. Smučarska zveza Slovenije je s to črno gradnjo vzela državo za talca, izvedla projekt tako, da ni skladen s predpisi ohranjanja narave in so bili potrebi naknadni omejitveni ukrepi, ogrozila financiranje s strani Evropske unije, povzročila državi nepotrebne stroške, ki niso zanemarljivi. Da se črna gradnja legalizira in prepreči izguba evropskih sredstev, smo se morali dodatno angažirati Agencija za okolje, Inšpektorat za okolje in prostor, Ministrstvo za okolje in prostor, Vlada in ne nazadnje tudi mi v Državnem zboru. Treba je bilo sprejeti vrsto upravnih postopkov in na koncu še spreminjati zakonodajo, pa vendar nihče ni in očitno tudi ne bo odgovarjal. S sprejetjem zakona po skrajšanem postopku se bo vse skupaj lepo pometlo pod preprogo.

Poleg legalizacije omenjene črne gradnje bo zakon omogočil gradnjo novih manjših vodnih zadrževalnikov, športnorekreativni center, kar do sedaj ni bilo mogoče. To je tudi razlog, zaradi katerega v Levici temu zakonu ne bomo nasprotovali. Ti centri potrebujejo – to ste že drugi razlagali, ne bom tega naprej bral. Ampak vendar pa morajo ti biti zgrajeni skladno s predpisi o ohranjanju narave in z gradbenimi dovoljenji in ostalo prostorsko dokumentacijo, ki je za njih izdana, in ne tako, kot se je to dogajalo v primeru obstoječega zadrževalnika, ki ga zdaj legaliziramo. Sprejetje tega zakona postavlja nevaren precedens, da temu ne bo tako. Če je država naredila izjemo prvič, zakaj je ne bi še drugič in tretjič in ne vem, katerič?

Zato tega zakona v Levici ne bomo podprli, ta zakon pogazi vse to, kar smo – koliko ur? 10, 11, 12, 1, 2, kar smo 5 ur in pol govorili. Mimogrede, v 5 urah in pol razprave o trojčku se Desus za sekundo ni oglasil, pa ima 11 poslank in poslancev. Dobro jutro, Slovenija.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitevjo stališč poslanskih skupin. Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, zaključujem drugo obravnavo predloga zakona. Odločanje o predlogu zakona bomo v skladu s časovnim potekom seje zboru opravili danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 15. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam 5. točko dnevnega reda.

Prehajamo na **8. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O DRŽAVNI METEOROLOŠKI, HIDROLOŠKI, OCEANOGRFSKI IN SEIZMOLOŠKI SLUŽBI V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev

predloga zakona dajem besedo predstavnici gospe Lidiji Stebernak, državni sekretarki na Ministrstvu za okolje in prostor.

Izvolite, gospa Lidija Stebernak.

LIDIJA STEBERNAK: Spoštovani poslanci, poslanke, spoštovani predsedujoči!

Zakon o državni meteorološki, hidrološki, oceanografski in seizmološki službi povezuje štiri vrste že obstoječih nalog, ki naj jih državni organ izvaja kot enotno državno meteorološko, hidrološko, oceanografsko in seizmološko službo. Služba se bo izvajala kot upravna naloga z namenom, da se zagotovijo splošnokoristne informacije o naravnih pojavih ter o stanju naravnih virov na področju meteorologije, hidrologije, oceanografije in seizmologije ter informacije, ki služijo izvajanju drugih državnih nalog in mnogim ostalim družbenim podsistemom. Naloge so zelo podobne v metodi dela ter namenih in ciljih, kar omogoča in narekuje njihovo združitev v enoten normativni okvir, enotno izvajanje posameznih faz delovnega procesa pa povzročata sinergije in možnosti za njihovo dodatno optimiziranje. Služba se bo izvajala z jasno določenimi cilji: trajnost opazovanja in sistematičnega zbiranja podatkov, zagotavljanje večje varnosti ljudi in premoženja, večje učinkovitosti izvajanja državnih nalog in splošnokoristnih dejavnosti za prebivalstvo in gospodarstvo, zlasti varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in odpravljanje njihovih posledic, obramba, prostorsko načrtovanje, graditev objektov, varstvo kulturne dediščine, promet, javno zdravje, kmetijstvo in gozdarstvo, oskrba z energijo, turizem, tudi varstvo okolja in upravljanje voda. Z zakonom je urejena infrastruktura službe, to so merilne postaje, ter njen pravni status. Gre za materialno hrbtenico, preko katere se z opazovanjem zbirajo in obdelujejo podatki o vseh meteoroloških, hidroloških, oceanografskih in seizmoloških pojavih. Določeni so tudi drugi viri podatkov ter obveznost brezplačnega posredovanja.

Ciljna naloga je, da se na podlagi teh podatkov izdelajo napovedi, analize in ocene, s katerimi se obvešča ali opozarja tako splošno javnost kot tudi posamezne nosilce, na primer Slovensko vojsko, Upravo za zaščito in reševanje, Upravo za pomorstvo in druge državne organe. Celovito in na novo je urejena materija, ki je trenutno razpršena in urejena v več zakonih ali podzakonskih predpisih, v določenih primerih pa sploh ni urejena. Za pravno ureditev na področju meteorologije se ugotavlja, da je prepodrobna, na ostalih področjih pa presplošna, pomanjkljiva in celo neobstoječa, zato zakon v celoti nadomešča Zakon o meteorološki dejavnosti ter spreminja ureditev hidrološkega in seizmološkega monitoringa iz Zakona o varstvu okolja ter Zakona o vodah. Število podzakonskih predpisov se zmanjšuje s predvidenih dvanajst na enega, izvajanje meteorološke dejavnosti kot

gospodarske dejavnosti in poklica pa se popolnoma deregulira. Službo bo izvajal organ v sestavi ministrstva, pristojnega za varstvo okolja, Agencija Republike Slovenije za okolje. Zakon zasleduje obveznosti in smernice, ki izhajajo iz članstva Republike Slovenije v Svetovni meteorološki organizaciji. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog zakona je obravnaval Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila odbora dajem besedo gospodu Danilu Antonu Rancu, podpredsedniku odbora.

DANILO ANTON RANC (PS SMC): Spoštovani predsednik Državnega zbora, spoštovani predstavniki ministrstva in kolegi poslanke in poslanci!

Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor je na 33. seji 3. 10. 2017 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o državni meteorološki, hidrološki, oceanografski in seizmološki službi, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo po rednem postopku predložila Vlada. V poslovniškem roku so bili vloženi amandmaji koalicijskih poslanskih skupin.

V dopolnilni obrazložitvi je v imenu predlagatelja ministrica za okolje in prostor Irena Majcen pojasnila, da predlog zakona povezuje štiri vrste že obstoječih nalog, ki naj jih državni organ izvaja kot enotno državno meteorološko, hidrološko, oceanografsko in seizmološko službo. Služba se bo izvajala z jasno določenimi cilji, kot so trajnost opazovanja in sistematičnega zbiranja podatkov, zagotavljanje večje varnosti ljudi in premoženja, večja učinkovitost izvajanja državnih nalog in splošnokoristne dejavnosti za prebivalstvo in gospodarstvo, kamor spadajo zlasti varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in odpravljanje njihovih posledic, obramba, prostorsko načrtovanje, graditev objektov, varstvo kulturne dediščine, promet, javno zdravje, kmetijstvo in gozdarstvo ter oskrba z energijo. Predlog zakona v celoti nadomešča Zakon o meteorološki dejavnosti ter spreminja ureditev hidrološkega in seizmološkega monitoringa iz Zakona o varstvu okolja ter Zakona o vodah. Število predvidenih podzakonskih predpisov se zmanjšuje s predvidenih dvanajst na enega, izvajanje meteorološke dejavnosti kot gospodarske dejavnosti in poklica pa se popolnoma deregulira.

Predstavniki Zakonodajno-pravne službe je pojasnil, da vloženi amandmaji po večini sledijo pripombam iz njihovega mnenja, k ostalim opozorilom pa je predlagatelj v pisnem mnenju v pretežni meri podal ustrezna pojasnila. Predstavniki Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Jernej Verbič je poudaril, da komisija predlog zakona podpira, imela pa je vprašanje glede urejanja prostora in dodatnih obremenitev občin glede obrambe pred točo in posipanja oblakov z

reagentom srebrovim jodidom, ki mu stroka nasprotuje in ima lahko škodljive posledice za zdravje, kar bi bilo po mnenju komisije treba urediti v enotni zakonski ureditvi tega vprašanja na nivoju države. V kratki razpravi je poslanec Levice zavrnil podporo predlogu zakona, ker ta po njegovem mnenju ne bo odpravljal težav na področjih, ki so predmet tega urejanja.

Po razpravi je odbor sprejel amandmaje poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 3., 11., 21. in 26. členu. Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval še o vseh členih predloga zakona skupaj in jih tudi sprejel. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospod Danilo Anton Ranc.

DANILO ANTON RANC (PS SMC): Spoštovani predsednik, hvala za besedo. Ponovno še enkrat lep pozdrav vsem v dvorani!

Sprejemamo nov zakon o državni meteorološki, hidrološki, oceanografski in seizmološki službi, ki na novo in predvsem celostno vzpostavlja rešitve za nemoteno delovanje te javno zelo pomembne službe. Tako zakon predvideva združitev štirih vrst nalog, ki jih bo državni organ upravljal kot enotno državno meteorološko, hidrološko, oceanografsko in seizmološko službo. Zakon določa pristojnosti službe, njen status, njeno infrastrukturo, zlasti službi pripadajoče merilne naprave, režim njenega pravnega varstva, način pridobivanja podatkov, izvajanje nalog za potrebe drugih državnih organov, obveščanje javnosti in opozarjanje ter številne druge rešitve na tem področju.

Naloge službe se izvajajo z namenom zagotovitve splošnokoristnih informacij o naravnih pojavih ter o stanju naravnih virov na področju meteorologije, hidrologije, oceanografije, seizmologije in informacij z istih področij, ki služijo izvajanju drugih državnih nalog in so hkrati koristne in nemalokrat tudi potrebne za delovanje mnogih drugih državnih podsistemov. Dejstvo je namreč, da vsa štiri področja pri izvajanju svojih nalog kažejo določene podobnosti v metodah, ciljih in namenih, zato je te dejavnosti smiselno združiti v eno službo kot celoto. Državna meteorološka, hidrološka, oceanografska in seizmološka služba primarno zasleduje cilj trajnega opazovanja in sistematičnega zbiranja podatkov. Gre predvsem za pomembne informacije o naravnih pojavih ter o stanju naravnih virov, ki so splošnokoristne narave, kot so zanesljive in ažurne informacije, za splošno javno zagotavljanje informacij za potrebe vitalnih interesov države ter drugih informacij, ki so potrebne za zagotavljanje varnosti ljudi, premoženja, zračnega in pomorskega prometa, in informacij za druga področja delovanja. Pri

vsem tem pa je pomembno, da je vsebina in obseg teh dejavnosti jasno in dovolj natančno opredeljena, saj zakon v celoti nadomešča Zakon o meteorološki dejavnosti in mestoma Zakon o varstvu okolja.

Poslanci v skupini Stranke modernega centra menimo, da je predlog zakona primeren, način uvajanja celovit in pravni okvir, ki na enem mestu opredeljuje enotno državno meteorološko, hidrološko, oceanografsko in seizmološko službo ter natančno opredeljuje pogoje, pod katerimi ta služba deluje. Zakon bomo torej v celoti podprli.

Na koncu sicer ne bom napovedal vremenske napovedi, ugotavljam vsekakor, da vreme bo, predvsem pa želim meteorologom in vsem, ki bodo delali po tem zakonu, uspešno delo. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospod Bojan Podkrajšek.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Spoštovani predsednik Državnega zbora, hvala za besedo. Cenjeni predstavnik Vlade, ministrstva, kolegice in kolegi!

Predlog zakona o državni meteorološki, hidrološki, oceanografski in seizmološki službi v drugi obravnavi. Zakon celovito ureja delovanje službe. Ne gre samo za področje varstva okolja, ampak za širše področje, ki zajema tudi varovanje ljudi in premoženja. Zakon še posebej poudarja koristnost javne službe, ki zagotavlja javne in ažurne informacije, kot so vremenska napoved, obramba, zaščita, reševanje ter zagotavljanje varnosti zračnega in pomorskega prometa, zagotavljanje informacij za druga področja, kot so kmetijstvo, gozdarstvo, promet, urbanizem, gradnje ter oskrba z energijo. V zvezi z infrastrukturo se določa nujno varovalno območje, prav tako se določa način varovanja s podatki, ki jih služba zbira, in način obveščanja v primeru izrednih razmer.

V Slovenski demokratiški stranki temu zakonu ne bomo nasprotovali. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokoјencev Slovenije, zanjo gospod Ivan Hršak.

IVAN HRŠAK (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovana državna sekretarka s sodelavcem, spoštovani kolegice in kolegi!

Naša življenja že od nekdaj krojijo naravni pojavi, danes mogoče manj kot v preteklosti, pa vendarle še vedno v precejšnji meri. Ne glede na to, kako zelo smo tehnološko napredni, naravnih pojavov še vedno ne moremo nadzorovati, mnogih niti ne napovedovati, kaj šele preprečevati. Znanost poskuša naravne pojave razumeti in razvozlati, kar ji do neke mere sicer uspeva, vendar še

vedno ne tako zelo dobro, kot bi si mogoče nekateri želeli. Sodobna družba pa lahko prav s pomočjo tehnologije že uspešno spremlja mnoge pojave in jih do določene mere tudi napoveduje, vsaj kar se vremena tiče. Dejstvo pa je, da je poznavanje trenutnih in bodočih naravnih razmer ključno za uspešen obstoj in razvoj vsake družbe. Tako prav s tem zakonom dajemo ustrezno pravno podlago za sistematično, strokovno in redno spremljanje, proučevanje in napovedovanje različnih naravnih pojavov v enotni državni meteorološki, hidrološki, oceanografski in seizmološki službi. Trenutno namreč naloge, ki jih bo po sprejetju tega zakona upravljala ena služba, ureja več različnih zakonov, ki so med seboj bolj ali manj usklajeni in povezani. To pomeni, da se bo uvedla združitev štirih vrst nalog, ki jih bo še naprej izvajal državni organ kot enotno državno službo. Tudi v bodoče bo ta služba izvajala upravne naloge za zagotovitev splošnokoristnih informacij o naravnih pojavih ter stanju naravnih virov na področju meteorologije, hidrologije, oceanografije in seizmologije ter informacij z istih področij, ki služijo izvajanju drugih državnih nalog in mnogim družbenim podsistemom.

Združitev je z vidika velikosti države ekonomična, praksa pa izkazuje, da enotno izvajanje posameznih faz delovnega procesa povzroča tudi medsebojne sinergije in možnosti za njihovo dodatno optimiziranje. Ne smemo pozabiti, da je zaradi podnebne spremenljivosti ter relativno visoke ogroženosti Slovenije zaradi meteoroloških, hidroloških in seizmoloških pojavov pomembnost izvajanja teh državnih nalog v okviru ene same službe še bolj poudarjena. Ciljna naloga službe bo torej, da se na podlagi podatkov, ki jih pridobi na osnovi opazovanja, merjenja in spremljanja, izdelajo napovedi, analize in ocene, s katerimi se obvešča ali opozarja tako splošno javnost kot tudi posamezne naslovnike, ki jim z vidika njihovih predpisanih nalog služba lahko zagotovi ustrezne informacije.

Poslanke in poslanci Poslanske skupine Desus bomo predlog zakona podprli. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (PS NSi): Pred nami je Predlog zakona o državni meteorološki, hidrološki, oceanografski in seizmološki službi, ki celovito ureja vsa štiri področja. Za izvajalca službe predlog zakona določa Agencijo Republike Slovenije za okolje, ki že zdaj bdi nad temi področji. Novost je to, da bo po novem celovito in na novo urejana vsebina. Služba se bo izvajala kot upravna naloga z namenom, da se zagotovijo splošnokoristne informacije o naravnih pojavih ter stanju naravnih virov na področju meteorologije, hidrologije,

oceanografije in seizmologije ter informacije, ki služijo izvajanju drugih državnih nalog in mnogim družbenim podsistemom. Naloge so si v metodi dela ter namenih in ciljnih zelo podobne, kar omogoča in narekuje njihovo združitev v enoten informativni okvir, enotno izvajanje posameznih faz delovnega procesa pa povzroča sinergije in možnosti za njihovo dodatno optimiziranje.

Služba se bo izvajala z jasno določenimi cilji, kot so sistematično zbiranje podatkov, zagotavljanje večje varnosti ljudi in premoženja, večja učinkovitost izvajanja državnih nalog in splošnokoristne dejavnosti za prebivalstvo in gospodarstvo. V to skupino spadajo zlasti varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in odpravljanje njihovih posledic, obramba, prostorsko načrtovanje, graditev objektov, varstvo kulturne dediščine, promet, javno zdravje, kmetijstvo in gozdarstvo ter oskrba z energijo. Za doseg teh ciljev zakon določa vsebino in obseg nalog državne službe, pristojnost za izvajanje službe, pravice in obveznosti izvajalca službe ter materialne pogoje za njeno izvajanje. Ciljna naloga službe je, da se na podlagi zbranih podatkov izdelajo napovedi, analize in ocene, s katerimi se obvešča ali opozarja tako splošno javnost kot tudi posamezne naslovnike, ki jim z vidika njihovih predpisanih nalog služba lahko zagotovi ustrezne informacije.

V Poslanski skupini Nove Slovenije menimo, da je celovito ureditev vseh štirih področij, ki je trenutno razpršeno urejena v več zakonih ali podzakonskih predpisih, v določenem delu pa sploh ni urejena, treba ustrezno urediti, zato bomo predlog zakona soglasno podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč Poslanskih skupin. Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, zaključujem drugo obravnavo predloga zakona. Odločanje o predlogu zakona bomo v skladu s časovnim potekom seje zboru opravili danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 15. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **15. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O PRAVNEM VARSTVU V POSTOPKIH JAVNEGA NAROČANJA V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade državni sekretarki na Ministrstvu za javno upravo mag. Tanji Bogataj.

MAG. TANJA BOGATAJ: Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Vlada je pripravila predlog sprememb Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja, primarno zaradi uskladitve tega zakona z novim zakonom o javnem naročanju ZJN-3 in pa na podlagi analize sedanjega stanja v nacionalnem in evropskem prostoru, pa tudi z namenom povečanja učinkovitosti pravnega varstva v postopkih javnega naročanja. Pred tem smo na pristojnem ministrstvu, to je Ministrstvu za javno upravo, izdelali analizo in izvedli več pisnih in ustnih posvetovanj z različnimi združenji in državnimi organi in ugotovili, da so bile najbolj izpostavljene naslednje tri problematike, nepredvidljivost odločanja, trajanje postopkov pravnega varstva in pa neučinkovitost pravnih sredstev. S tem predlaganim zakonom se povečuje učinkovitost javnega naročanja, kot rečeno pa tudi skladnost Zakona o javnem naročanju in pa Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja.

Poglavitne rešitve predloga zakona so informatizacija postopka pravnega varstva v vzpostavitev portala eRevizija za izmenjavo informacij in dokumentov med naročnikom, vlagateljem, izbranim ponudnikom in Državno revizijsko komisijo ter drugimi sodelujočimi, s tem se bistveno skrajša trajanje postopka in pa znižajo administrativna bremena ter stroški vseh vpletenih subjektov, jasnejša in z instituti ZJN-3 skladna ureditev je pri taksah za predrevizijski, revizijski in pritožbeni postopek, z zakonsko ureditvijo občne seje omogočamo zagotovitev enotnosti odločanja Državne revizijske komisije, primerneje in bolj natančno je urejena ustna obravnava in pa zagotavljajo se primernejša in učinkovitejša pravna sredstva za uveljavljanje pravnega varstva po sklenitvi pogodbe o izvedbi javnega naročila.

V skladu s prvim odstavkom 138. člena Poslovnika Državnega zbora že sedaj predlagam, da Državni zbor opravi tretjo obravnavo predloga zakona že na tej seji Državnega zbora in predlog zakona podpre. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog zakona je obravnaval Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku mag. Dušanu Verbiču.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala za besedo, predsednik. Lep pozdrav, državna sekretarka, poslanke in poslanci!

Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo je na 40. seji dne 4. 10. 2017 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada. V poslovnem

roku so amandmaje vložile poslanske skupine SMC, Desus in SD, na klop pa so poslanci prejeli tudi predloge za amandmaja odbora istih poslanskih skupin k 34. in 35. členu ter predlog za amandma odbora Poslanske skupine Nove Slovenije.

Predstavniki predlagatelja minister za javno upravo je v dopolnilni obrazložitvi členov dejal, da se s predlogom zakona povečuje učinkovitost javnega naročanja in zagotavlja skladnost z leta 2015 sprejetim Zakonom o javnem naročanju z oznako ZJN-3, ter predstavil poglavitne rešitve predloga zakona, in sicer tisto, kar je pomembno, informatizacija postopka pravnega varstva z vzpostavitvijo portala eRevizija, jasnejša, z instituti zakona skladna ureditev taks za predrevizijski, revizijski in pritožbeni postopek, zagotovitev enotnosti odločanja, primerna in natančno urejena ustna obravnava ter zagotovitev primernejših in učinkovitejših pravnih sredstev za uveljavljanje pravnega varstva po sklenitvi pogodbe o izvedbi javnega naročila.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je v predstavitvi pisnega mnenja dejala, da ima Zakonodajno-pravna služba v zvezi s predlogom zakona 2 splošni pripombi. Prva se nanaša na pravno ureditev portala eRevizija, druga splošna pripomba pa se nanaša na pomanjkljivo ureditev pravnega varstva. Hkrati je pojasnila, da pripravljene amandmaji koalicijskih poslanskih skupin sledijo mnenju Zakonodajno-pravne službe in odpravljajo pomanjkljivosti predloga zakona. Predstavniki Državnega sveta je predstavil mnenje Komisije za državno ureditev, ki predlog zakona podpira, in poudaril, da je v postopkih javnega naročanja izjemno pomembna transparentnost in jasnost postopkov ter enotno odločanje v postopkih revizije pri podobnih zadevah, saj se v javnosti drugače lahko zelo hitro pojavi dvom o učinkovitosti in smotrnosti porabe proračunskih sredstev. Predsednik Državne revizijske komisije je pozdravil široko javno razpravo, ki je pripeljala do predloga zakona.

V razpravi je poslanec Poslanske skupine Levica izpostavil, da so v Sloveniji velike težave z javnim naročanjem, in opozoril na razširjenost kartelnega dogovarjanja v teh postopkih. Poslanci koalicije so menili, da je dosedanji način imenovanja predsednika in članov Državne revizijske komisije ustrezen. S predlaganim amandmajem odbora k 34. členu pa se ohranja dodaten pogoj za imenovanje predsednika in članov Državne revizijske komisije, in sicer da ta v zadnjih 3 letih pred objavo razpisa ni bil član organa politične stranke, kar naj bo dodatna varovalka, da bo Državna revizijska komisija korektno in politično neobremenjeno delovala.

V nadaljevanju je odbor na podlagi pisnega predloga amandmaja za amandma sprejel svoj amandma k 34. členu. Odbor je tako v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o členih predloga zakona in jih

sprejel. Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo dopoljenega predloga zakona, v katerega so sprejeti amandmaji vključeni. Dopolnjen predlog zakona je sestavni del tega poročila. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospa Nada Brinovšek.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik. Lepo pozdravljeni, kolegi poslanci!

V letu 2015 je bil sprejet Zakon o javnem naročanju, ki je začel veljati aprila leta 2016. Ker ta zakon prinaša nekatere nove institute in pa pojme, je treba tudi Zakon o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja uskladiti z Zakonom o javnem naročanju. Ravno s tem namenom je bila na ministrstvu narejena analiza sedanjega sistema pravnega varstva zoper kršitve v postopkih javnega naročanja. Na podlagi te analize je bilo ugotovljeno, da se največkrat kot problematični navajajo dokončnost odločitve Državne revizijske komisije, njena neenotna praksa, trajanje postopkov in pa neučinkovitost pravnih sredstev. Organizacija pravnega varstva v javnem naročanju torej ni tako enotna, kakor je izvajanje javnega naročanja. Med pomembnejše rešitve, ki so zapisane s tem zakonom, sodi informatizacija postopka in vzpostavitev e-portala eRevizija, ki bo služil izmenjavi informacij in dokumentov. Njegova uveljavitev naj bi skrajšala trajanje postopkov, znižala administrativna bremena in povečala transparentnost v teh postopkih. Preko eRevizije naj bi bili dokumenti ves čas postopka javno dostopni vsem, ki bodo vpleteni v postopek javnega naročanja. Želi pa se tudi jasneje določiti sam način in pa višina taks za predrevizijski postopek. Ločeno se bodo določale tudi takse za blago, storitve in pa gradnje, kadar bo šlo za naročila male vrednosti in kadar bo šlo za druge postopke. Novela določa in ureja tudi obveznosti za sklic same občne seje, s katero se zagotavlja enotnost odločanja Državne revizijske komisije, kar je tudi eden od očitkov v sistemu pravnega varstva. S tem se želi povečati pravna varnost v vseh teh postopkih. Bolj natančno pa se tudi ureja ustna obravnava, ki jo lahko skliče Državna revizijska komisija sama ali pa na pobudo predlagateljev. Med novosti sodi tudi postopek imenovanja predsednika in pa članov državne revizijske komisije. Po tem zakonu bo mogoče kandidirati na predlog predsednika republike, kot to velja že za nekatere druge funkcije v naši državi.

Zaradi vzpostavitve tega sistema se bodo povečali tudi odhodki v proračunu. Vlada v mnenju k tej točki meni, da natančne ocene ni mogoče predvideti oziroma navaja, da bo za

vzpostavitev tega sistema potrebnih 300 tisoč evrov, od vzpostavitve dalje pa še 40 tisoč evrov za delovanje in za letno vzdrževanje. In dalje, Vlada navaja še, da sredstva za vzpostavitev in pa delovanje sistema, ki ga bo vzpostavila Državna revizijska komisija, v proračunu še niso zagotovljena. Torej so tudi finančna sredstva še vedno v tako imenovanem računalniškem oblaku, ki ga Ministrstvo za javno upravo uvaja že ves čas svojega mandata. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospod Benedikt Kopmajer.

BENEDIKT KOPMAJER (PS DeSUS): Spoštovani predsednik, spoštovane kolegice in kolegi, spoštovani predstavnici Vlade!

Zakon o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja je praktično sopotnik krovnega osnovnega zakona o javnem naročanju. Ker je bil slednji deležen kar nekaj obširnih sprememb, ki so bile sprejete v letu 2015, veljati pa začele aprila 2016, in je bil praktično sprejet popolnoma nov zakon o javnem naročanju, je treba tudi ta zakon, torej zakon o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja, preurediti in uskladiti. Ravno to je ključni namen te novele, ki je pred nami.

V Poslanski skupini Desus podpiramo spremembe, ki se nanašajo na informatizacijo postopkov pravnega varstva, torej prehod na elektronsko poslovanje, saj to predstavlja racionalnejše, učinkovitejše in gospodarnejše postopke. Za to podpiramo vzpostavitev portala eRevizija, ki bo omogočil hitrejšo izmenjavo informacij, dokumentov in s tem tudi skrajšane celotnih postopkov. Pomemben institut, ki ga predvideva sprememba zakona, je tudi obveznost sklica občne seje. Zakaj je pomemben? V Poslanski skupini Desus menimo, da bodo tako odločitve Državne revizijske komisije enotnejše, saj bodo stališča, sprejeta na teh sejah, zavezujoča in jih bo treba upoštevati pri delu Državne revizijske komisije. Stališča o pomembnih pravnih vprašanjih pa bodo tudi javno objavljena, tako da se lahko z njimi seznanijo vsi tisti, ki se jih dotikajo, kot vsa zainteresirana javnost.

Vlada je res da predlagala tudi spremembe pri načinu imenovanja predsednika in članov Državne revizijske komisije, in sicer naj bi ta pristojnost po novem pripadla predsedniku Republike Slovenije, vendar smo ob vseh argumentih za in proti taki predlagani ureditvi ocenili, da je najtransparentnejši način imenovanja ta, ki se uporablja sedaj, torej da ostane pristojnost v domeni Državnega zbora.

Predlog torej ne vsebuje reformskih sprememb, izboljšuje pa obstoječi sistem, kar v Poslanski skupini Desus soglasno podpiramo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo mag. Bojana Muršič.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa predsednik za besedo. Spoštovana državna sekretarka, kolegice in kolegi!

Zakonodaja s področja prostorske in gradbene zakonodaje, javno naročanje in pravno varstvo v postopkih javnega naročanja vsebinsko sodijo skupaj. Zato je tudi smiselno, da po dolgi razpravi in obravnavi prostorske in gradbene zakonodaje današnji razpravni dan končujemo z obravnavo predloga novele Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja. Ta predlog zakona, ki ga sedaj obravnavamo, pa sledi predvsem cilju, da se zagotovi učinkovito pravno varstvo zoper kršitve v postopkih javnega naročanja. V zvezi s predlogom zakona je bila predhodno opravljena široka razprava z deležniki, katerih se ta zakon neposredno dotika, in tudi pripombe in sugestije so bile v večji meri tudi upoštevane. Socialni demokrati pozdravljamo takšen način priprave zakonodaje, zato lahko ta predlog zakona tudi podpremo.

Spremembe zakona se nanašajo na informatizacijo postopka pravnega varstva, vzpostavitev portala eRevizija za izmenjavo informacij, dokumentov med naročnikom, vlagateljem, izbranim ponudnikom in Državno revizijsko komisijo ter drugimi sodelujočimi v predrevizijskem in pritožbenem postopku.

Jasneje in skladno z instituti Zakona o javnem naročanju-3 se urejajo takse za predrevizijski, revizijski in pritožbeni postopek. Zagotavlja se enotnost odločanja Državne revizijske komisije z zakonsko ureditvijo občne seje. Primerneje in natančneje se ureja ustna obravnava, ki jo lahko skliče Državna revizijska komisija, da se pravilno in popolno ugotovi dejansko stanje. Zagotavlja se primernejša in učinkovitejša ureditev pravnih sredstev za uveljavljanje pravnega varstva po sklenitvi pogodbe o izvedbi javnega naročila. V gradivu predloga zakona je med rešitvami navedena tudi sprememba imenovanja predsednika in članov Državne revizijske komisije, a po temeljitem premisleku tej rešitvi Socialni demokrati nasprotujemo. Tudi v samem predlogu in tudi na matičnem delovnem telesu nismo našli tehtnega razloga, da takšno spremembo podpremo.

Predlagatelj je v skopi obrazložitvi navedel, da se imenovanje predsednika in članov Državne revizijske komisije izenačuje z imenovanjem varuha človekovih pravic, informacijskega pooblaščenca, varuhom načela enakosti in še nekaterih drugih funkcij. Predlagatelj je presodil, da imenovanje predsednika in članov Državne revizijske komisije v Državnem zboru, ki poteka preko matičnega delovnega telesa oziroma Mandatno-volilne komisije, ne poteka dovolj pregledno in dovolj javno, a v naši poslanski skupini menimo, da temu le ni tako. Ob tem ne gre spregledati

tudi mnenja Zakonodajno-pravne službe, ki opozarja, da predsednik republike po ustavi nima predlagalne funkcije za imenovanje državnih funkcionarjev, ki jih imenuje Državni zbor. Če želimo predsedniku nalagati nove naloge, potem je treba o tem razmisliti in opraviti razpravo in to spremeniti na drugi, višji ravni, torej ustavi.

Kar pa se tiče zakonskih rešitev, ki Državni revizijski komisiji omogoča boljše in učinkovitejše delo, vsekakor v naši Poslanski skupini Socialnih demokratov te rešitve podpiramo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (PS NSi): Javno naročanje mora poleg zasledovanja cilja preglednosti in gospodarnosti porabe javnih sredstev zagotavljati tudi ustrezno varstvo in zaščito pogodbenih strank. Z vidika gospodarstva in konkurenčnosti gospodarskih subjektov je pomembno, da pravila javnega naročanja omogočajo gospodarskim subjektom dostop do javnega naročila pod enakimi pogoji, enako mora veljati tudi za pravno varstvo.

V Novi Sloveniji smo prepričani, da je prepuščanje urejanje tega področja preveliki pogodbeni svobodi rešitev, ki je lahko ustrezna za države z razvito demokracijo, z urejeno plačilno disciplino in učinkovitim pravosodjem ter s tem povezano visoko stopnjo pravne varnosti. Mi tega nivoja še zdaleč ne dosegamo. Še vedno je veliko kartelnega dogovarjanja, še vedno so podizvajalci kot najšibkejša stranka preslabo zaščiteni in ostajajo velikokrat nepoplačani. In še vedno je veliko javnih naročil prirejenih za določene ponudnike. Informatizacija postopka in vzpostavitev portala eRevizija je pridobitev, ki bo omogočala, da bodo vsi dokumenti ves čas postopka dostopni vsem, ki bodo nastopali v postopkih javnega naročanja. Tudi ustna obravnava, ki se uvaja namesto sedanjega razjasnjevalnega sestanka in jo bo sklicala Državna revizijska komisija, bo lahko pripomogla k pravilni in popolni ugotovitvi dejanskega stanja. Nov dodatni pogoj, da predsednik in člani Državne revizijske komisije v zadnjih treh letih pred objavo razpisa niso bili člani organa politične stranke, pa po našem mnenju ne bo prinesel dodane vrednosti. Biti član politične stranke, torej biti politično opredeljen, pomeni skoraj enako kot biti član organa politične stranke. Poslance Nove Slovenije veliko bolj skrbi dejstvo, da spremembe zakona prinaša enotno višino takse za vložitev zahtevkov za revizijo zoper javno objavo oziroma razpisno dokumentacijo, ne glede na to, ali gre za javno naročilo male vrednosti oziroma za druge postopke. Za primerjavo. Po veljavnem zakonu taksa za revizijo pri naročilu blaga ali storitev v primeru

javnega naročila male vrednosti znaša tisoč 500 evrov, za gradnje pa 2 tisoč 500 evrov. Novi predlog v tem primeru določa enotno višino takse, in sicer 2 tisoč evrov. Torej se taksa za javna naročila male vrednosti za blago in storitve zvišuje, medtem ko se za gradnje znižuje. Po veljavnem zakonu taksa za revizijo pri naročilu blaga ali storitev v drugih postopkih, ki niso javna naročila male vrednosti, znaša 3 tisoč 500 evrov, za gradnje pa 7 tisoč evrov. Novi predlog zakona tudi tukaj določa enotno višino takse, in sicer 4 tisoč evrov. Torej se taka za javna naročila blaga in storitev zvišuje, za gradnje pa znižuje. Takšna sprememba je vprašljiva, saj v isti koš meče vse vrste javnih naročil, torej javna naročila blaga ali storitev ter javna naročila gradenj. Dejstvo pa je, da je njihova narava zelo različna in posledično predstavlja veliko cenovno razliko v sami izvedbi javnega naročila.

Žal naš amandma na seji odbora ni bil sprejet, vendar bomo v Novi Sloveniji predlog novele Zakona o pravnem varstvu in postopkih javnega naročanja kljub nekaterim pomislekom vseeno podprli.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala predsedujoči. Gledam, če je tukaj kozarec vode, pa ga žal ni.

Stališča. Zakon se nanaša na izredno pomembno, a že predolgo tudi problematično področje. Kljub temu da se prek javnih naročil letno obrne skoraj 4 milijarde evrov, se ureditvi tega področja namenja nezadostna pozornost. Še danes ne vemo točno, koliko javnega denarja se v teh razpisih izgubi, koliko ga konča v žepih posameznikov, koliko v žepih posrednikov, naprej prilagojenih razpisih kleptokratskih pajdašev iz naših kvot, kot to radi rečejo v trenutni koaliciji, ker se je celo SMC te prakse dokaj hitro priučil.

Velik problem ostaja še vedno kartelno dogovarjanje. Na vse to smo v Levici opozarjali že ob sprejemanju novega zakona o javnem naročanju. Že tam so imele vse pozitivne spremembe eno veliko pomanjkljivost. Katero? Besedico oziroma besedo »lahko«. Vse varovalke in pozitivne lastnosti, ki bi pomenile korak naprej v boju zoper kartelno dogovarjanje, v boju zoper možnosti, da na razpisih sodelujejo podjetja, ki so se slabo izkazala že pri prejšnjih naročilih, pa rešitve za boljšo zaščito delavcev, boljše plačilno disciplino do podizvajalcev, odmik od najnižje cene kot ključnega kriterija za izbor izvajalca in druge rešitve namreč vsebujejo besedo »lahko«. In to pomeni, da se vrednost projekta na koncu lahko poveša tudi za 200 %, da podizvajalci lahko ostanejo nepoplačani, da delavci lahko ostanejo brez plačila. Problem imamo tudi s postopki, ki sledijo javnemu razpisu. Pritožbe, ki vse skupaj zamaknejo za nekaj mesecev, včasih tudi izključno zaradi

nagajanja. In ta zakon se nanaša pravzaprav na ta del.

Dobrodošle so rešitve, ki zagotavljajo večjo transparentnost, objavo, izmenjavo podatkov preko eRevizije, a samo po sebi to ne bo doprineslo velikih premikov v pravo smer, če ne bo ustreznih nadzornih mehanizmov, ki bi morali bdeti nad celotnim postopkom. Imamo kup projektov, kjer je celotna veriga nadzornikov zatajila. TEŠ 6, nabava medicinskih pripomočkov in materiala, gradnja predorov in cest, protihrupne ograje in še bi lahko našteval. Skoraj vsak malo večji projekt v tej državi spremljajo sumi korupcije, kartelnega dogovarjanja, nekajkrat višjih cen končnih cen projektov. Pa še aneksi potem. Enake zgodbe bomo najverjetneje spremljali tudi pri projektu drugega tira. Tudi tam se v Levici zavzemamo za uvedbo demokratičnega nadzora z organom, ki ga sestavljajo neodvisni strokovnjaki, izbrani po jasnem ključu in jasnimi kriteriji in ki odgovarjajo tej bajti, direktnemu Državnemu zboru. Tudi tam smo pri tem osamljeni. Namesto tega naj bi bili nadzorniki projekta imenovani s strani izvršilne veje oblasti in le njej naj bi odgovarjali, seveda izključno kot posvetovalno telo. In točno to je naš največji problem – sistem, kjer državni organi nadzirajo sami sebe. Nadzorniki in nadzorovanci prihajajo iz istih vrst na način vrtiljaka in potem se sprašujemo, kako lahko pride do oškodovanj, kot je na primer TEŠ 6. Še danes pravzaprav ne vemo, koliko denarja med vsemi javnimi naročili odteče v žepe posamezniku. V javnosti se pojavljajo tudi številke, ki gredo tja do milijarde. Ena milijarda evrov izpuhti neznano kam, tako ta vlada in koalicija kot tudi vse predhodne pa ne najdejo ne volje, ne denarja, da bi to zaustavili. Zakaj? Ker imamo že 25 let pajdaški fevdalizem delitve plena pod krinko parlamentarne demokracije.

Kot rečeno, na področju javnega naročanja v tem mandatu nismo videli konkretnih sprememb. Vse pozitivne spremembe, ki se zgodijo, so premalo odločne ali pa vsebujejo besedico »lahko«. Tudi predlog, ki je pred nami, ne bo bistveno pripomogel k izboljšanju stanja, zato ga v Levici ne bomo podprli. Bomo pa podprli predlog, ki se bo začel z »moramo« in upam, da ga bomo v naslednji vladi s koalicijskimi partnerji tudi skupaj napisali. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanjo gospod Franc Laj.

FRANC LAJ (PS NP): Spoštovani predsednik, predstavniki ministrstva, drage kolegice in kolegi!

V Poslanski skupini nepovezanih poslancev podpiramo novelo Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja iz razlogov, ki jih bom izpostavil v nadaljevanju.

Prvič, obravnavani zakon bomo uskladili z Zakonom o javnem naročanju, tako

imenovani ZJN-3 iz leta 2016. In drugič, kar je izrednega pomena, uvajamo koristne rešitve, ki bodo lahko povečale učinkovitost, racionalnost, transparentnost in predvidljivost pravnega varstva v postopkih javnega naročanja, kar bo posledično prispevalo k zmanjšanju korupcijskih tveganj in kreptivi zdrave konkurence in racionalnejši porabi javnih sredstev.

Dovolite mi, da navedem nekaj teh rešitev. Informatizacija postopkov. Z vzpostavitvijo portala eRevizija pridobimo izredno veliko, saj bodo vsi dokumenti za vse vpletene ves postopek dosegljivi. S tem dosežemo to, da se zmanjšujejo administrativni izdatki in skrajšajo tudi postopki. Uvaja se obveznost za sklic občne seje. S tem se zagotavlja enotnost odločanj, kar povečuje pravno varnost in predvidljivost v postopkih javnega naročanja, predvsem gre tu v postopku pravnega varstva. Bolj natančno se uvaja ustna obravnava, ki jo lahko skliče Državna revizijska komisija sama ali pa na predlog oziroma pobudo predlagateljev. Predvideva se tudi možnost uveljavitve ničnosti in izpodbojnosti.

Vse to, ko smo preučili, smo se odločili, da se spleča ta predlog zakona tudi podpreti. Hvala za vašo pozornost.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo mag. Dušan Verbič.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Še enkrat hvala za besedo, predsednik, in tudi prisotni.

Čeprav je bil zakon o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja spremenjen komaj pred tremi leti, je potrebna sprememba, ki je posledica sprejetja novega zakona o javnem naročanju v tem mandatu. Preden se je Vlada oziroma pristojno resorno ministrstvo odločilo za ta korak, pa je opravil temeljit mednarodnoprimerjalni pravni pregled. Ključna dilema pri pripravi te novele je bila v tem, ali naj ohranimo sedanj sistem ali pa pravno varstvo okrepimo s tem, da zagotovimo možnost pritožb zoper odločitve Državne revizijske komisije. Mednarodne primerjave trajanja postopkov ugotavljajo, da so sodni postopki pravnega varstva daljši od postopkov pred specializiranimi telesi, se pravi odločanja na 2. in morebiti na 3. stopnji. Iz pregleda stanja na ravni EU celo izhaja, da je slovenska ureditev pravnega varstva v postopkih javnega naročanja ena izmed najučinkovitejših in da pritožbeni postopki, ki jih imajo nekatere države vzpostavljene zoper odločitve neodvisnih revizijskih organov, so bistveno slabši, kar pomeni tudi dolgotrajnost revizijskih postopkov. Poleg tega se pojavljajo težave tudi z neenotno sodno prakso. Prenos odločanja s specializiranega telesa v pravosodni sistem postavlja pod vprašaj tudi strokovnost odločanja. Navedeno nujno pomeni, da bi morebitna drugačna institucionalna ureditev postopka pravnega varstva v Republiki Sloveniji bistveno vplivala na hitrost in učinkovitost, da bi

vzpostavitev pritožbe instance prav gotovo preko sodišča podaljšala revizijske postopke, kar bi povzročilo prav gotovo določene motnje. Sicer pa je tudi Sodišče EU v okviru odločanja o predlogu za sprejetje prehodne odločbe, ki ga je vložila Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil, letos junija izdalo sodbo, iz katere med drugim izhaja, da Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil izpolnjuje merila za to, da jo je mogoče šteti za sodišče države članice v smislu 267. člena Pogodbe o EU. Zato se je Vlada odločila, da ne gre v radikalne spremembe, ampak zgolj v izboljšavo, in to Poslanska skupina Stranke modernega centra tudi podpira. Poglavitne rešitve predloga tega zakona so bile že predstavljene v teh postopkih pred nami. Kar pa se tiče imenovanja predsednika in članov Državne revizijske komisije, pa smo se odločili, da je način imenovanja v Državnem zboru ustrezen. Ocenili smo, da se v dosedanji praksi poteka postopka ni izkazalo, da bi bile spremembe potrebne oziroma da bi o kandidatih odločal drug organ. Za sejo zboru pa je vložen amandma k 35. členu, s katerim se bo ohranila pristojnost Mandatno-volilne komisije pri izboru kandidatov za mesta predsednika in članov Državne revizijske komisije. Glede na to, da način imenovanja ostaja enak, ocenjujemo tudi, da prisega pred Državnim zborom ni potrebna.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra bomo predlog zakona in amandma k 35. členu podprli. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo o členu in vloženem amandmaju, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vložene amandmaja z dne 17. 10. 2017.

V razpravo dajem 35. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati?

Ni nobenega interesa več za razpravo, zato razpravo zaključujem. O amandmaju bomo v skladu s časovnim potekom seje zboru odločali čez pol ure v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda in 34. sejo zboru, ki jo bomo z glasovanjem nadaljevali ob 16.20.

(Seja je bila prekinjena ob 15.51 in se je nadaljevala ob 16.23.)

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo zboru. Preden preidemo na postopek glasovanja, vas želim obvestiti, da bo Državni zbor glasovanje opravil po naslednjem vrstnem redu: 7., 6., 5., 4., 8. in 15. točka dnevnega reda.

Prehajamo na glasovanje zboru o predlogih odločitev. Poslanke in poslance

prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Nadaljujemo s prekinjeno 7. točko dnevnega reda, to je z drugo obravnavo Predloga zakona o urejanju prostora v okviru rednega postopka. Prehajamo na odločanje o vloženi amandmaji, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 17. 10. 2017.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 44. členu.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, gospod Danijel Krivec.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Lep pozdrav vsem prisotnim!

Jaz bom naredil obrazložitev pri tem 44. členu, amandma govori o obveznostih občinskega urbanista. V bistvu bom pa govoril o vseh amandmajih, ki so vloženi pri tem zakonu. Mi teh amandmajev v tej fazi ne podpiramo, ravno tako ne bomo podprli samega zakona. Vsi ti amandmaji, ki so danes na mizi, poskušajo izboljšati neko materijo, ki je z amandmaji ni možno urediti. Na to smo bili opozorjeni skozi razpravo v prvem branju, ko smo imeli ogromno pripomb s strani inštitucij. Tudi pri drugi obravnavi na matičnem delovnem telesu je bilo stališče Zakonodajno-pravne službe zelo eksplicitno v tej smeri, da zakona navkljub vsej dobri volji, ki jo vlagate v koaliciji tudi z amandmaji, ki so bili vloženi na matično delovno telo, ne bo možno izboljšati do te mere, da bi ustrezal tudi vsem zakonskim določilom, ki so potrebni. Zato bo verjetno zakon, ko bo stopil v veljavo, slej ko prej romal tudi na kakšno višjo instanco. Zato tudi ne moremo podpreti nobenega od teh ... / oglašanje iz dvorane/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Malo tišine prosim!

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): ... amandmajev, kajti ne glede na to, da amandmaji mogoče smiselno v enem segmentu rešujejo zadevo, pa generalno celotnega zakona enostavno z amandmiranja ni možno v tej meri popraviti, da bi bil v končni fazi tudi sprejemljiv. Mislim, da bo v praksi povzročal ogromno težav pri samem izvajanju in zato že zdaj opozarjam, da bo verjetno vložena kakšna presoja pri kakšnem od teh členov. Z amandmaji pa enostavno celotne materije ni možno popraviti, ker se vsak od teh amandmajev navezuje tudi na ostala dva zakona, o katerih bomo glasovali kasneje.

Mi v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke ne bomo podprli nobenega od vloženi amandmajev.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 66 poslank in poslancev, za je glasovalo 45, proti pa 9.

(Za je glasovalo 45.) (Proti 9.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 50. členu.

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti pa 9.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 9.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 58. členu.

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 47, proti pa 14.

(Za je glasovalo 47.) (Proti 14.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Levica k 63. členu. Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Levica, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Bom ponovil, ker tukaj nas je vseeno večina prisotnih. Na sami petinpolurni razpravi nas je sodelovalo v imenu naše skupine jaz, v imenu Nove Slovenije kolega Lah, nekaj poslancev iz SDS, in to je bilo potem že skoraj konec, kolega Verbič iz SMC in predsednik MDT, ki ni ravno tvorno sodeloval. Ko se spreminja neka tako pomembna zakonodaja, prečijo tukaj interesi vseh. Vsi živimo v prostoru, v času, po Kantu smo časovno-prostorska bitja, ker sta prostor in čas a priori kategoriji duha. Kaj to po domače pomeni, verjetno veste.

Ob sprejemanju tega trojčka, ki je blago rečeno ponesrečen, pa bom pri kakšnem drugem amandmaju to obrazložil, pridejo tudi stroke, ki se s tem ukvarjajo. Jaz moram svoje prostorske sociologe in sociologinje malo skregati, da se niso oglašali stanovsko organizirani, ampak mi smo tako frajgajsti. In ob teh nekih treh ključnih strokah so tukaj kratko potegnili krajinske arhitektke in arhitekti. Nekako v nekem izvajanju kolega iz SMC, ki zastopa arhitektonski lobi, lahko kar tako odkrito rečem, ker mi je očital, da je ta amandma populističen, če boste šli gledat, koliko je krajinarjev in krajinark v Sloveniji, koliko je arhitektov, pa ne bi rad bil žaljiv do arhitektov, en drugi kolega iz SMC je govoril o investitorjih. V Sloveniji so v gradnje dejansko največji investitor ali država ali občine. Imamo cel niz nekih dodiplomskih, podiplomskih izobraževanj, kjer se ljudje izobražujejo o problematiki okolja in prostora. Mi s tem zakonom, še hujše pa s tem tretjim zakonom, dejansko razen arhitektom pa delno inženirjem vsem drugim sporočamo, da so drugo in tretjerazredni strokovnjaki. Mislim, da si takšnega sporočila Državni zbor ne bi sme privoščiti. In jaz sem rekel v razpravi, da bi morala ministrica in predsedniška kandidatka SMC in ministrica SD gospo Ireno opozoriti na Vladi in reči, počakajte, to ne more tak iti, mi moramo biti odgovorni in glede na naravo

posameznega projekta, ki ga bomo financirali se bo pa iz lepeze teh strokovnjakov izbrala takšna skupina, takšna mavrica, da se nam ne bojo dogajali več Keminplasti, da se nam ne bojo dogajali zapleti, če hočete okrog Magne, da se nam ne bojo dogajali zapleti okrog Prekmurskega vodovoda, da se bojo lažje legalizirale dolenske zidanice, da bo Bela krajina dobila povezavo / izklop mikrofona/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Čas je potekel.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Stranke Modernega Centra, mag. Branislav Rajič.

MAG. BRANISLAV RAJIČ (PS SMC): Hvala lepa, gospod predsednik. Dober dan vsem!

Tukaj moram opozoriti predvsem, da ne gre za postavljanje v drugi plan krajinskih arhitektov. Vsaka stroka ima svoje poslanstvo in svoj namen in seveda arhitekti so kot sama beseda, ki izhaja iz grške besede »arhi«, ko gre za stvari gradnje nad vsemi ostalimi v sklopu sistemov veččin in znanja ki ga obvladajo. V tem smislu so se na kolega Trčka obrnili ravno krajinski arhitekti. Če bi se obrnili arhitekti, bi pa on drugo ploščo igral. Tako da ne gre za vračanje dignitete krajinskim arhitektom, oni so za urejanje krajine in za projektiranje znotraj struktur, ki se nanašajo na zelene in parkovne ureditve in ostale, arhitekti pa urejajo ostalo. Tukaj moramo biti odkriti, naliti si čistega vina, arhitekti delajo prostorske načrte in prostorske akte, krajinski arhitekti imajo en drug segment. Danes je razprava že v tem smislu potekala. Jaz se bom še enkrat poslužil iste prispele z medicino. Če te boli želodec, greš k gastroenterologu, ginekolog je za ene druge reči in druga področja. Tako da, kolega Trček in vsi ostali, moramo sprejeti, da arhitekti opravljajo tisto, in so za to najbolj kvalificirani, to so potrdile tudi primerjave kurikulumov teh dveh strok, ko gre za izobraževanje.

Jaz bom glasoval proti temu in v Stranki modernega centra bomo tudi glasovali proti. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Še kakšna obrazložitev v imenu poslanske skupine? Ne.

Obrazložitev v lastnem imenu, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS LEVICA): Hvala za besedo.

Če lahko se delno zlorablja, naj se zlorablja, ampak v bistvu ne. Ampak veste, to je ideologija v najbolj čisti obliki. V eni stranki so taki, da je nekdo zgoraj, drugi so spodaj, v Levici smo celo v spolnih praksah bolj pestri, kaj šele o nekih takih resnih temah, kot je ta. Nerodno je, ko v bistvu SMC hoče zagrabiti nekaj kar ne more, argumentativno. Spoštovani kolega Bane, o katerikoli temi se jaz pogovarjam z vsemi.

Dobro, s fašisti ne. Pogovarjal sem se tudi s predsednikom tvojega stanovskega združenja, pregovarjal sem se z vsemi, dobesedno. Tudi ne bom zdaj rekel, da klofнем skupaj zaradi tega, ampak tudi zaradi tega se v bistvu to zgodi. Ti pač zastopaš nek interes. Okej, legalno legitimno, super. In tudi primerjave z medicino ti niso ravno najboljše. Jaz imam dve od petih, ki mi študirata medicino. Sta obe dokaj dobri študentki. Tudi v medicini rabiš, ko te boli želodec, saj ni želodec nekaj, kar ti bodo odšravfali, drugo pa kaj me briga. Ampak to je dejansko neresno in neodgovorno in nespoštljivo. Tudi blazno nespoštljivo do neke stranke, ki jo sestavlja cel niz doktorjev in cel niz univerzitetnih profesorjev. Ampak mogoče vas zanimajo samo dodatki za pripravljenost. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Da bo razprava, to ni obrazložitev glasu, ampak v redu.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Samoumevno bom glasoval za, ker bi šel kontra, in to resno mislim, Milan, kontra mojo osnovno profesionalno digniteto in profesionalno deontologijo. V SMC bi rekli onkraj etike in morale lastne profesije. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 5, proti 58.
(Za je glasovalo 5.) (Proti 58.)
Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 86. členu.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Levica, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Poglejte, potem se ne bom več oglašal. To je pri teh amandmajčkih. To je pač nek krovni zakon, kako bomo v tej družbi in državi urejali prostor. Jaz sem v razpravi imel metaforo iz hokeja. Zelo rad gledam hokej. Hokej je hitra, dinamična igra, imate leteče menjave v hokeju. Body check, kar imamo tudi včasih tukaj. Ampak ne moreš krovnega zakona sprejemati, amandmirati na način hokeja. Zdaj ti leti en amandma, zdaj ti drugi, zdaj ti tretji. Jaz zelo cenim sekretarja matičnega delovnega telesa, odbora, ker sem že povedal, da še on tega verjetno ne dohaja, če iskreno pove. Še gospa ministrica ne dohaja. In ne moremo tako sprejemati krovnega zakona in potem še rečete, dajmo imeti še tretjo obravnavo na tej seji. Pa nehajte se norca delati! Tisti, ki bo za to ministrico, minister ali ministrica za okolje in prostor, mora imeti 8 jurjev neto plače, ker bo petnajst let manj živel, da bo vsaj za dobro trugo imel.

In to je problem in zaradi tega bomo mi glasovali proti. Ni smešno, to je tragedija. Ni smešno. Kaj je smešno? 200 strani amandmajev nam ruknete v petek zvečer, veste, ne živimo vsi v Ljubljani, ne moremo vsi cucka peljati na

sprehod med sejo. Pridem domov, kaj naj tri dni potem berem tiste amandmaje. Ti amandmaji prečijo ostala dva zakona, kot je rekel Dani. Predsednik matičnega delovnega telesa se dela norce iz nas, ker sem res rekel tam na seji, da štirinajst dni bi rabil, da to temeljito preučim. Da bi pa to zakonodajo resno spravili v red, bi z mojimi strokovci do konca tega mandata lahko samo to delali, da bi približno bilo. Pa verjetno tudi v vseh ostalih strankah. Včasih je tudi boljše kaj ne sprejeti, ne glede na to, kar ste si zapisali, da boste sprejeli, ker bo tukaj ustavna presoja, ker se bodo na občinah za glave držali, kaj bodo delali iz tega. Dajte biti resni, in to govorim kot prostorski sociolog. Karkoli si že mislijo v Desusu, za to sem strokovnjak. Lahko me ubijete, pa bo en manj. Vi se pa niste oglasili, ene sekunde niste govorili, pa je vaša ministrica tukaj, v petih urah pa pol, pa vas je enajst. Pa sram vas bodi!

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Mir v dvorani! Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 50, proti 12.

(Za je glasovalo 50.) (Proti 12.)
Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Nove Slovenije k 108. členu.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine NSi – krščanskih demokratov, gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (PS NSi): Eden največjih očitkov s strani naše poslanske skupine na ta zakon je ta, da podaljšuje postopek, ne pa skrajšuje. Tukaj nismo dobili jasnih odgovorov, da temu ni tako. Pa bi moralo biti. Zato smo poskušali z amandmaji ta postopek čim bolj skrajšati s tem in k amandmaju k 111. členu. Začetek OPN se začne po navadi s sklepom župana o začetku spremembe ali pa začetka izdelave OPN. Kot osnova k sklepu morajo biti tudi izhodišča za pripravo OPN. Po navadi, to je jasno, da občina, če se odloči za spremembo, mora navesti, kaj hoče spremeniti. To je po navadi zelo skopo napisano, toliko, da nekaj je, radi bi to in ono, nekaj počez in se objavi sklep. Mi smo tukaj predlagali, da se doda četrti odstavek 108. člena, da so izhodišča za pripravo OPN obvezna priloga sklepa o pripravi OPN. Da bi že izhodišča bolj natančno in strokovno povedala, zakaj se spreminja OPN, ker bi na osnovi tega lahko že v osnutku nosilcev urejanja prostora dali prva mnenja tako konkretna, da nadaljnjega spraševanja po mnenjih ne bi bilo potrebno in bi skrajšali postopek. Zato smo predlagali, da se da še ta odstavek notri, ker drugače mora biti, saj piše notri, naj bi bila izhodišče, ampak da se še dodatno reče, da se to obvezna. S tem bi lahko potem tudi skrajšali postopke. Seveda je treba spremeniti ta zakon, ampak da se že v štartu resno pripravi k tem spremembam. V tem zakonu pa to izrecno ne piše in bodo postopki

po mojem mnenju ravno tako dolgi, kot so bili sedaj, ali pa še daljši.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Še kakšna obrazložitev v imenu poslanske skupine?

Obrazložitev glasu v lastnem imenu, mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Dober dan, drage poslanke in poslanci!

Naslednji trije amandmaji, ki jih je vložila Nova Slovenija, začnejo se s tem amandmajem k 108. členu, imajo praktično vsi trije približno isto vsebino. To pa je, da želimo s temi amandmaji skrajšati postopek sprejemanja občinskega prostorskega načrta na način, da določene faze združujemo. V Novi Sloveniji se nam zdi nesprejemljivo, da sprejemanje občinskih prostorskih načrtov traja tako dolgo, da so postopki tako komplicirani in vse, kar prispeva k temu, da se te stvari skrajšajo, je dobrodošlo. Ker je bil poslanec Trček pri tej stvari izjemno aktiven, moram tukaj pošteno priznati, da teh amandmajev nismo pripravljali sami, ampak nam jih je pomagala pripravljati stroka, ki se vsakodnevno ukvarja z občinskimi prostorskimi načrti in do potankosti ve, kje se stvari podvajajo, kje bi na primer javno razgrnitev in iskanje določenih smernic lahko povezali in združili. In v tej smeri so pripravljene ti trije amandmaji. Če pogledate recimo zdaj zadnji primer Magne, ki je kronski primer, kako neurejena je naša prostorska zakonodaja, potem sem prepričan, da si moramo v tej hiši postaviti za cilj, da bomo lahko prišli do nekega gradbenega dovoljenja, ker so prostorski dokumenti ključni na podlagi konkretnih, normalnih, vsakodnevnih zakonov, ne pa z nekimi posebnimi zakoni za prav posebno investicijo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v lastnem imenu, gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala, gospod predsednik.

Ti trije amandmaji k 108., 111. in 114. členu so logično povezani in tudi zelo logični. Tisti, ki se je kdajkoli ukvarjal kot občinski svetnik ali župan z OPN, ve, da če se zdaj postavim v pozicijo občinskega svetnika in odločam o sklepu o pripravi OPN, vendar moram vedeti, v kateri smeri bo šel ta OPN, se pravi izhodišča moram poznati. Če so ta izhodišča za mene občinskega svetnika slaba, nesmiselna ali kakorkoli že hočete, potem najbrž ne bom glasoval za sklep o pripravi OPN. Pomembno pa je tudi to, da skrajšamo lahko za dva meseca, tri mesece, pa tudi če samo za en mesec skrajšamo vso proceduro priprave oziroma sprejemanja OPN. Meni se zdi te dopolnitve izjemno logične, ali pa če hočete, so iz dobre prakse. Jaz ne vem, če ima tukaj kdo težave, da

ne bi dobre prakse uveljavili in jo še izboljševali in šli tako naprej. Najbrž nam je vsem v interesu, da te maratonske birokratske postopke pri sprejemanju OPN, kjer smo Slovenci gotovo rekorderji, upam si trditi, znotraj Evropske unije po dolžini trajanja teh postopkov. Dajmo jih zdaj za nianso zmanjšati.

Tu se nam zdi ta amandma naše poslanske skupine izjemno logičen in verjamem, da ste o tem temeljito razmislili. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 7, proti 47.

(Za je glasovalo 7.) (Proti 47.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Nove Slovenije k 111. členu.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 8, proti 47.

(Za je glasovalo 8.) (Proti 47.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Nove Slovenije k 114. členu.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 8, proti 46.

(Za je glasovalo 8.) (Proti 46.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 131. členu.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti 11.

(Za je glasovalo 51.) (Proti 11.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 165. členu.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti 9.

(Za je glasovalo 51.) (Proti 9.)

Postopkovno, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Glejte, čas je tudi denar, in moj postopkovni predlog je, da to skrajšamo. Do konca so samo amandmaji koalicije, vi jih boste vse podprli, vse boste izglasovali, mi na tak način ne moremo iti naprej, bomo vzdržani. Predlagam, predsedujoči, sklep, da vse amandmaje tega zakona izglasujemo v »šusu«, vi boste »happy«, »prišparali« boste čas, pa še prej boste lahko doma kužka sprehajali.

Hvala za besedo. Pa ni smešno, groza je!

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Nikakor takega postopkovnega predloga ne morem sprejeti, moram pa še razglasiti, da je bil amandma k 165. členu sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 173. členu.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti 9.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 9.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 182. členu.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, 10 proti.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 194. členu.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti 10.

(Za je glasovalo 51.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 206. členu.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti 10.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 220. členu.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti 10.

(Za je glasovalo 51.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 249. členu.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti 10.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 250. členu.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti 10.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k prvemu poglavju prehodnih in končnih določb. Ta amandma je vsebinsko povezan z amandmajem istega predlagatelja za novi 265.a člen. Če ta amandma ne bo sprejet, postane amandma za novi 265.a člen brezpredmeten.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti 10.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD za novi 265.a člen.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti 10.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 285. členu.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti 10.

(Za je glasovalo 51.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 287. členu.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti 10.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 289. členu.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti 10.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 294. členu.

Glasujemo. Navzočih je 65 poslank in poslancev, za je glasovalo 47, proti 12.

(Za je glasovalo 47.) (Proti 12.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD za novo poglavje končna določba z 298. členom.

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti 9.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 9.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 299. členu.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti 9.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 9.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 17. poglavju končna določba.

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti 10.

(Za je glasovalo 51.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Zaključili smo z odločanjem o amandmajih. S tem zaključujem drugo obravnavo predloga zakona.

Ker so bili v drugi obravnavi sprejeti amandmaji k manj kot desetini členov dopolnjenega predloga zakona, je predlagatelj predloga zakona v uvodni obrazložitvi predlagal, da zbor na podlagi prvega odstavka 138. člena Poslovnika Državnega zbora še na tej seji opravi tretjo obravnavo zakona.

Prehajamo na odločanje o navedenem predlogu. Sklep ne bo sprejet, če mu bo nasprotovala več kot tretjina navzočih poslancev.

Postopkovno, kvečjemu. / oglašanje iz dvorane/ Ne, ni obrazložitve pri tem.

Postopkovno, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Ja, vem, da ni obrazložitve, se opravičujem. Že vnaprej najavljam, da bom zlorabil postopkovno.

Glejte, kdorkoli je to poslušal, pa če imamo malo možganov, ve, da ta trenutek niti ministrica ne ve, kaj vse se je izglasovalo. Z vsem dolžnim spoštovanjem do nje, z vsem garanjem, ker je padla, kot rečemo mi na Štajerskem, v veliko bulo, pa se mora s tem ukvarjati, ker prejšnje garniture niste opravili tega. To na isti seji peljati čez, je tako skrajno neodgovorno, da kdor bo glasoval za to, pa ga bo kdorkoli še izvolil v ta državni zbor, se mora tisti volivec res vprašati po mentalnem stanju. Ker takšne odgovornosti si ne smemo privoščiti!

Zahvaljujem se za opomin.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za opomin, ja. / smeh v dvorani/

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 46, proti 19.

(Za je glasovalo 46.) (Proti 19.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Ugotavljam, da je zbor v drugi obravnavi sprejel amandmaje k 44., 50., 58., 86., 131., 165., 173., 182., 194., 206., 220., 249. in 250. členu, k naslovu prvega poglavja prehodne in končnih določb, amandma za novi 265.a člen, k 285., 287., 289. in 294. členu, za novo poglavje končna določba, k 299. členu in k 17. poglavju dopolnjenega predloga zakona.

Na podlagi tretjega odstavka 138. člena Poslovnika Državnega zbora sprašujem kvalificirane predlagatelje, ali nameravajo k tem členom vložiti amandmaje.

IRENA MAJČEN: Spoštovani predsednik Državnega zbora, hvala za besedo.

Ugotovili smo, da je zaradi sprejetih amandmajev nastala neskladnost pri določenih členih zakona, zato napovedujemo, da bomo do tretje obravnave pripravili uskladitveni amandma.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona.

Ker je Vlada opozorila, da je po končani tretji obravnavi predlog zakona zaradi sprejetih amandmajev na seji matičnega delovnega telesa oziroma Državnega zbora neuskladen, prosim Vlado, da pripravi uskladitveni amandma.

Državni zbor bo z obravnavo te točke nadaljeval v torek, 24. 10. 2017.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 6. točko dnevnega reda, to je z drugo obravnavo Predloga gradbenega zakona v okviru rednega postopka.

Prehajamo na odločanje o vloženih amandmajih, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženih amandmajev z dne 17. 10. 2017.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 3. členu.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, gospod Ljubo Žnidar.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani predsednik. Spoštovana ministrica, kolegi in kolegice!

Bom pri tem prvem amandmaju podal stališče Slovenske demokratske stranke. Nobenega od navedenih amandmajev ne bomo podprli, kajti osnova samega zakona je tako slaba, da v štirifaznem popraviljanju osnove ali pa če se drugače izrazim, slabo testo lahko popravljate ne vem kolikokrat, iz tega ne bo dobrega kruha. In tudi pri tej gradbeni zakonodaji je tako. Namesto da bi postopke skrajševali, postopke občutno podaljšujete z novoustanovljenimi inštituti regionalnega prostorskega plana, ustanavlja se prostorski svet, predvideno je 32 novih zaposlitev, plus nove zaposlitve na upravnih enotah. Rast institucij ne pomeni skrajševanje postopkov, to pomeni daljšo pot, daljši čas in več upravnih postopkov. V nadaljevanju bodo tudi zelo zanimive finančne posledice, ki bodo več ali manj doletele občine, one bodo nosile to breme. Ampak ta obrazložitev je zelo zanimiva, da finančne posledice za delo občin bodo iz tega naslova zanemarljive. Po drugi strani pa so pozitivni finančni učinki na strani občin ravno zaradi legalizacije tako nad enostavnimi objekti kot tudi nad ostalimi nelegalnimi gradnjami, in so te številke enormno velike.

To se pravi, državljani pripravite denarnice, treba jih bo zelo na široko odpreti, kajti samo nad enostavnimi objekti je predvideno, da se zbere 31 milijonov 800 tisoč evrov. In nad ostalimi gradnjami, vključno s plačilom vseh prekrškovnih postopkov in tudi dajatev, plačilo komunalnega prispevka in tako naprej v letu 2018 128 milijonov, v letu 2019 35 in v letu 2020 35 milijonov. To se pravi, občutno polnjenje državnega proračuna že z letom 2018, in to 125 milijonov. Pa je prav, da se ta stvar uredi, ampak račun se ne polni samo z novimi dajatvami, kajti obremenitve državljanov so enormno velike.

Pri takšnem postopku in pri takšni zakonodaji podpore Slovenske demokratske stranke seveda ne bo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 50, proti pa 12.
(Za je glasovalo 50.) (Proti 12.)
Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 43. členu.
Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti pa 10.
(Za je glasovalo 51.) (Proti 10.)
Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 109. členu.
Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 47, proti pa 14.
(Za je glasovalo 47.) (Proti 14.)
Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Levica za novi 109.a člen.
Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Levica, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Spremljam to v veliki meri farso in vmes sem se spomnil, da sem enkrat to že govoril v parlamentu, da je nek predhodni sklic angleškega parlamenta članice in člane matičnega delovnega telesa, odbora, ki bi bil pri nas primerljiv z Odborom za infrastrukturo, okolje in prostor, za en teden peljal na izobraževanje iz urbanizma in arhitekture. Meni se zdi, kako to poteka, da bi dejansko, razen mogoče sedem, osem nas, mogoče 10, Jani se ne oglašajo, pa je bil podžupan, pa se tudi na te zadeve verjetno kar spozna, skratka, da bi vas kakšnih 80 morali peljati na tovrstno izobraževanje. Na tem izobraževanju bi vam lahko celo kdo od nas predaval, lahko bi ga v hiši organizirali, pa ne mislim tukaj le na sebe.

Če se dotaknem našega amandmaja. Mi se ne vprašamo, zakaj imamo črne gradnje. Saj večina ljudi ni barab. Barabe so tisti vaši pajdaškoplenilski fevdalizem prijatelji, ki so nekaj gradili. Na žalost tudi Smučarska zveza Slovenije, ki je trikrat večje neko zajetje sredi Pokljuke naredila, pa je nihče zaradi tega ni resno, 3. veja oblasti, sprocesiral. In tudi inšpektorat ne in tako naprej. Zadeve bomo morali legalizirati – zakaj? Zato ker ljudje in vse vlade, ki ste bile do sedaj, vključno s to, odkar imamo samostojno Slovenijo, ljudem niste nudili ustrezne strokovne pomoči. V tej državi se noben resno ne ukvarja z mlajšimi od 40 let. Imamo ogromno krasnih strokovnjakov. Nekaj mojih študentov je v nulo naštudiralo stanovanjske zadruge. Ministrica, vi bi morali tam tultiti, da odzujfate, pa jih takoj tri zaposlite, pa začnete resno delati na tem. Ampak mi imamo spet to logiko. Zdaj bomo ljudi kaznovali, ker jim država ni ponudila nekega osnovnega izobraževanja. Prostorsko-okoljsko

izobraževanje je v resnih primerljivih izobraževalnih sistemih, ki jih jaz študiram, del osnovnošolskega izobraževanja. Ne vem, pojdite brat intervju v Večeru, malo lokalno reklamo delam, z Oliverjem Vodebom, kako to poteka v Avstraliji. Marko Zorko je tudi o tem pisal pred leti. Lahko zgooglate, boste malo manj tvitali, pa se boste malo izobraževali. Mi v tem amandmaju, pa tudi v tistem drugem v bistvu dokaj zožujemo to, kaj se lahko legalizira, da enkrat s temi praksami prenehamo. Jaz vem, da se velika večina od vas ne strinja s tem. Bom pa potem nadaljeval razlago še v svojih dveh minutah.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Še kakšna obrazložitev v imenu poslanske skupine? Ne.

Obrazložitev glasu v lastnem imenu, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS LEVICA): Hvala za nadaljevanje.

Ja glejte, tudi odrasle je treba educirati. Dolgo bomo živeli, smo starajoča se družba, znanje zastareva. Mi bi ljudem dejansko, ker so bili neki pomisleki, kaj vse potem izpade iz tega, če se sprejme naš amandma. Odgovorna država z devet in pol milijardami proračuna bi pa ljudem morala pomagati na način, bom uporabil terminologijo Računskega sodišča, popravljalnih ukrepov. Kaj to pomeni? To pomeni recimo, da zidanice, ki jih nek kolega zelo rad omenja, dobijo neko malo podobo, slično, če se tako izrazim po belokranjsko, mogoče tudi na način, da se nekaj mizarjev organizira v neko zadrugo, saj imate državnega sekretarja v kabinetu predsednika, in ponuja neke tipike, ki izhajajo iz venikularnosti, po domače gledano, regionalne členitve stavbne dediščine, kot jo imamo. To so neke resne zadeve. Vi se boste vsi trkali po prsih, kakšni Slovenci ste, pripenjali si boste značke take in drugačne, pete, šeste, v 25 letih pa tega nismo naredili oziroma niste naredili. In to je problematika, s katero se je treba začeti ukvarjati. Da se pa vi meni tukaj režite, to, da mi kolega, ki je bil tudi sam župan, pravi, brigaj se zase, to, da me nek drugi kolega pošilja na polje, govori pa dosti več o vas kot o meni osebno. Govori to, da vi za to funkcijo niste primerni. Pa če se vam to zdi neetično in nemoralno. Niste.

Jaz bom seveda podprl te naše amandmaje.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 64 poslank in poslancev, za je glasovalo 6, proti 55.
(Za je glasovalo 6.) (Proti 55.)
Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 112. členu.

Glasujemo. Navzočih je 66 poslank in poslancev, za je glasovalo 50, proti 10.

(Za je glasovalo 50.) (Proti 10.)
Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Levica k 114. členu.

Glasujemo. Navzočih je 65 poslank in poslancev, za je glasovalo 6, proti 55.

(Za je glasovalo 6.) (Proti 55.)
Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 116. členu.

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 46, proti 15.

(Za je glasovalo 46.) (Proti 15.)
Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 121. členu.

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 49, proti 12.

(Za je glasovalo 49.) (Proti 12.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet. S tem smo zaključili z odločanjem o amandmajih. S tem zaključujem tudi drugo obravnavo predloga zakona.

Ker so bili v drugi obravnavi sprejeti amandmaji k manj kot desetini členov dopolnjenega predloga zakona, je predlagatelj predloga zakona v uvodni obrazložitvi predlagal, da zbor na podlagi prvega odstavka 138. člena Poslovnika Državnega zbora še na tej seji opravi tretjo obravnavo predloga zakona.

Prehajamo na odločanje o navedenem predlogu. Sklep ne bo sprejet, če mu bo nasprotovala več kot tretjina navzočih poslancev.

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 45, proti 20.

(Za je glasovalo 45.) (Proti 20.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Ugotavljam, da je zbor v drugi obravnavi sprejel amandmaje k 3., 43., 109., 112., 116. in 121. členu dopolnjenega predloga zakona. Na podlagi tretjega odstavka 138. člena Poslovnika Državnega zbora sprašujem kvalificiranje predlagatelje, ali nameravajo k tem členom vložiti amandmaje.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ugotavljam, da k predlogu zakona za tretjo obravnavo ni bilo vloženih amandmajev. Predlog gradbenega zakona je vsebinsko povezan s Predlogom zakona je vsebinsko povezan s Predlogom zakona o urejanju prostora in s Predlogom zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti. Ker bo Državni zbor v uskladitvenem amandmaju k Predlogu zakona o urejanju prostora glasoval v torek, 24. 10. 2017, glede na vsebinsko povezavo navedenih predlogov zakonov ter glede na potrebo po njihovi sočasni objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, na podlagi drugega odstavka 86. člena Poslovnika

Državnega zbora določam, da bo zbor tudi odločanje o Predlogu gradbenega zakona v celoti zato opravil v torek, 24. 10. 2017.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 5. točko dnevnega reda, to je z drugo obravnavo Predloga zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti v okviru rednega postopka.

Prehajamo na odločanje o vloženih amandmajih, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženih amandmajev z dne 17. 10. 2017.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Levica k 4. členu.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Levica, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Zdaj na nesrečo za številne od vas pri nas jaz to pokrivam. Zdaj v tem trojčku zakonov smo prišli do zakona, ki pa se ukvarja z ljudmi, ki naj bi to počeli, kar smo nerodno oziroma ste nerodno potrdili prej. Prej sem gledal vaše reakcije, kako, ko se je ministrica odzvala, češ, saj smo vse naše izglasovali, kako pa zdaj to. Toliko o vas kot poslancih po treh letih. Ampak dobro.

Prvi trije amandmaji k 4., k 8. in 9. členu. V 4. členu v Levici ne pristajamo, da regulirane poklice reguliramo na način, kot predlagata kolega Rajič in SMC, da imamo nadreguliran poklic arhitektov in vse ostale. Zakaj ne, sem že prej razlagal. V 8. členu bolj jasno opredelimo, izhajajoč iz pomembnosti horizontale teh poklicev, iz katerih šol lahko pridejo ljudje v te poklice. Malo bom moral skregati mojega strokovca, ker bi jaz notri mogoče še dodal »okoljsko«, kar vi seveda ne boste podprli. Zlasti po dogodkih na Vrhniki in še kje se mi zdi, da bi bilo to potrebno. V 9. členu je spet ta zgodba prekariata. Jaz sem se že na FDV boril proti volonterskim praksam. Mladim, ki se izobrazijo za to, je treba dati ustrezno delovno mesto. Mi imamo še vedno delovnopravno zakonodajo, kjer v osnovi piše, da če opravljaš istovrstno delo, da je to zaposlitev – za kakšen čas? Ampak na to ste pozabile vse vlade že zadnjih 15 let, bi si upal trditi. Ja, to je tudi, tista moja šlager beseda, blizu protiuštavnosti, če že niso protiuštavna ta vaša početja. Tudi zaradi tega, omice, so penzije nizke, če slučajno katera to posluša. V teh treh amandmajih se dejansko ukvarjamo s tem, s čimer se Levica ukvarja že cel mandat. V prečenju kapitala in dela skrbimo za delo. Delu čast in oblast so mogoče nekateri vzklikali od vas, ki so bili v starem režimu v neki partiji. Zdaj v nekem novem režimu, dokler ne pridemo v demokratični socializem, je pa naša odgovorna naloga odgovoren odnos do zaposlenih, odgovoren odnos do profesionalcev, navsezadnje gre za odgovorne težke resne

študije za tiste, ki jih resno študirajo. In temu primerno mora tudi ta hram demokracije, kot to zelo radi rečete, izkazovati določeno digniteto. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 5, proti pa 58.

(Za je glasovalo 5.) (Proti 58.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Levica k 8. členu. Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za so glasovali 4, proti 59.

(Za so glasovali 4.) (Proti 59.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Levica k 9. členu. Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za so glasovali 4, proti 58.

(Za so glasovali 4.) (Proti 58.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Levica k 14. členu. Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za so glasovali 3, proti 58.

(Za so glasovali 3.) (Proti 58.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 50. členu.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 47, proti 11.

(Za je glasovalo 47.) (Proti 11.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Nove Slovenije k 55. členu pod številko 1.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov, gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (PS NSI): Hvala lepa.

Predlagamo, da se za prvim odstavkom 55. člena doda novi drugi odstavek, ki se glasi: »Posamezniku, ki ima ob uveljavitvi tega zakona pridobljeno pooblastilo pooblaščenih prostorski načrtovalec z licenco P in je to pooblastilo pridobil do 31. 12. 2016, se podeli naziv pooblaščenih prostorski načrtovalec po tem zakonu. Pri tem mora imeti imetnik licence P najmanj 7 let delovnih izkušenj pri izdelavi prostorskih izvedbenih aktov, predložiti mora vsaj 5 referenčnih del s področja prostorskih izvedbenih aktov, pri izdelavi katerih je sodeloval, in opraviti strokovni izpit za licenco pooblaščenih prostorski načrtovalec po tem zakonu.« Tako sedanji drugi in tretji odstavek postaneta tretji in četrtek odstavka.

Naj obrazložim. Tisti, ki so do zdaj izdelovali prostorske izvedbene načrte in so

imeli dosti izkušenj, bi po tem zakonu enostavno izpadli, ne bi mogli več opravljati svojega dela. Teh je verjetno kar precej, zato predlagamo, da tej dobijo neko izjemo, neko pravico, da opravijo izpit in da zato z referencami pridobijo to možnost, da še naprej to delo delajo, ne glede na sprejetje tega zakona.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 8, proti 44.

(Za je glasovalo 8.) (Proti 44.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 55. členu pod številko 2.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti 11.

(Za je glasovalo 51.) (Proti 11.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 56. členu.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti 11.

(Za je glasovalo 51.) (Proti 11.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo še o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 58. členu.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 47, proti 11.

(Za je glasovalo 47.) (Proti 11.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Zaključili smo z odločanjem o amandmajih ter drugo obravnavo predloga zakona.

Ker so bili v drugi obravnavi sprejeti amandmaji k manj kot desetini členov dopoljenega predloga zakona, je predlagatelj predloga zakona v uvodni obrazložitvi predlagal, da zbor na podlagi prvega odstavka 138. člena Poslovnika Državnega zbora še na tej seji opravi tretjo obravnavo predloga zakona.

Prehajamo na odločanje o navedenem predlogu. Sklep ne bo sprejet, če mu bo nasprotovala več kot tretjina navzočih poslancev.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 46, proti 20.

(Za je glasovalo 46.) (Proti 20.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Ugotavljam, da je zbor v drugi obravnavi sprejel amandmaje k 50., 55., 56. in 58. členu dopoljenega predloga zakona. Na podlagi tretjega odstavka 138. člena Poslovnika Državnega zbora sprašujem kvalificirane predlagatelje, ali nameravajo k tem členom vložiti amandmaje.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ugotavljam, da k predlogu

zakona za tretjo obravnavo ni bilo vloženih amandmajev.

Predlog zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti je vsebinsko povezan s Predlogom zakona o urejanju prostora in s Predlogom gradbenega zakona. Ker bo Državni zbor o uskladitvenem amandmaju k Predlogu zakona o urejanju prostora glasoval v torek, 24. 10. 2017, glede na vsebinsko povezavo navedenih predlogov zakonov ter glede na potrebno po njihovi sočasni objavi v Uradnem listu Republike Slovenije na podlagi drugega odstavka 86. člena Poslovnika Državnega zbora določam, da bo zbor tudi odločanje o Predlogu zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti v celoti opravil v torek, 24. 10. 2017.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 4. točko dnevnega reda to je z obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Triglavskem narodnem parku po skrajšanem postopku.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ker v drugi obravnavi amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskkljen.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Levica, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Poglejte, primer tega noveliranja je nek, lahko skoraj rečem, idealno tipski primer skrajnega dometa te vlade in te koalicije. Mi imamo gospodarsko rast onkraj te vlade, ki temelji na izvozu, na prenizkih plačah, na pregaranih ljudeh. In če že, bi se zdaj morali odločiti in pogovarjati o tem, kako bomo ta voz iz tega blata peljali naprej. Kaj mi delamo? Zakaj je idealno tipski primer? Z nekaj rešitvami, proti katerim nihče tukaj ne more biti, da se uredi kakšna cesta, da se uredi nekaj zajetij za dejansko umetno zasneževanje, se skriva ena idealno tipska barabija. Šolski primer črne gradnje v tej državi. Za kaj že? Zato ker če tega ne pospravimo, bomo plačali kazen. Mi bi morali plačati kazen, da se začnemo odgovorno vesti in do časa in do denarja. Tudi čas je denar. Za pokrivanje te barabije je šlo en majhen milijon časa in dela preštevilnih ljudi. O čem govorim? Imamo Pokljuko, imamo biatlon, imamo Rudno polje, potrebujemo umetno zasneževanje, dokumenti so Smučarski zvezi dovoljevali, da naredijo takšno luknjo, kjer bo voda stala, naredili so trikrat večjo luknjo. Potem se je za nazaj vse pokrilo. Če bi mi šli v prenovno parlamenta, pa bi si naredili 1,15 večjega,

madona, bi vsi novinarji znoreli do nezavesti. Ampak tukaj bomo to požegnali. Kakšno sporočilo je to? To je sporočilo, če si dovolj velik, če si dovolj politično pokonektan z nekom, ki je na oblasti, bomo tvoje barabije pokrili. Ta zakon – in zaradi tega bomo mi vzdržani, druge zadeva tukaj podpiramo – ampak ta zakon zaradi tega, ker v dobre rešitve spravite takšno barabijo, povozi ves dober namen vseh treh zakonov, o katerih se danes pogovarjamo že ves dan. In to je nedopustno in skrajno neodgovorno.

Pri glasovanju bomo pa vzdržani zaradi tistih dobrih rešitev.

Glejte, nehajte mi o okolju in prostoru govoriti več v tem mandatu! Res. Nehajte mi iz koalicije, ker me na bruhanje silite. Danes ob 4. zjutraj sem se zbudil, zaradi vsega tega sranja, ki se greste, spat ne morem.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Pardon, prekinjam, Kdo še želi? Nisem videl.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, gospod Danijel Krivec.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik.

V naši poslanski skupini bomo ta zakon tokrat podprli, tako da mi podpiramo stvari, ki rešujejo dejanske zagate v realnem življenju. V tem primeru gre za tri takšne primere, ki jih zakon skozi to novelo dejansko tudi v praksi razrešuje. Je pa res, tu se lahko pridružim tudi predgovorniku, da bi mogoče kakšno novelo tega zakona o Triglavskem narodnem parku lahko že tudi prej sprejeli, ki bi bolj sistematsko urejala tudi takšnega probleme, ki jih rešujemo zdaj s temi ad hock rešitvami, ki pa so, kot sem rekel, nujne in jih tudi podpiramo.

Sem pa že večkrat opozoril, da je velika težava, da v zgodbi Triglavskega narodnega parka ne upamo narediti nekega kvalitetnega preskoka, tudi to, da že od leta 2013 ta javni zavod posluje z vršilcem dolžnosti direktorja in da tej zgodbi ni videti konca tudi do konca mandata te koalicije, kajti tudi zadnje imenovanje za vršilca dolžnosti je bilo podaljšano za naslednjih 6 mesecev. Ministrica bo morala zelo pohiteti, če bo želela to zadevo rešiti do januarja drugo leto, ko poteče mandat začasnemu vršilcu dolžnosti. Verjetno bi marsikateri problem, s katerim se zdaj srečujemo pri tej noveli, bil razrešen lahko bistveno prej, če bi javni zavod posloval z nekim normalnim osebjem, kar pa pomeni, da ima direktorja, ki lahko tudi dolgoročno nekatere stvari pripravi in tudi koordinira. Tudi zato je veliko pripomb s strani lokalnih skupnosti in stvari se bodo v nadaljevanju še zapletale.

Tudi gospa ministrica je obljubila, da bo razrešila situacijo, ki smo jo na matičnem delovnem telesu večkrat izpostavili, to je kolesarjenje v tretjem območju, v tretjem zavarovanem območju parka, kjer kolesarjenje

ni dovoljeno. V drugem in prvem območju, ki sta bolj naravovarstveno zaščitena, pa je to dovoljeno in vsi smo ugotavljali, da je to verjetno lapsus. Ko smo ministrico vprašali, kdaj bo to, je rekla, ob prvi novelaciji. Zdaj je bila novelacija pa, tega nismo razrešili. Istočasno pa ministrica reče, da bo to v jeseni uredila in pripravila nov zakon. To je v magnetogramih.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Malo miru!

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Glede na to, da niti direktorja oziroma direktorice ni imenovala, se jaz bojim, da bo verjetno Državni zbor moral še kakšno podobno novelo pripraviti, pa tudi če kolega Trček ne bo mogel spati zaradi tega.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 62, proti nihče.
(Za je glasovalo 62.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 8. točko dnevnega reda, to je s tretjo obravnavo Predloga zakona o državni meteorološki, hidrološki, oceanografski in seizmološki službi v okviru rednega postopka.

Ker v drugi obravnavi amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskladen.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Levica, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Imamo še dva primera idealno tipskih zakonodaj te koalicije in vlade. Ta primer je nek primer, ko malo premetavajo ljudi. Podobno se je dogajalo na vodarstvu. V tem v nekaj strokovnjakov vnašate tudi nek nemir. Mi smo nekako skušali na odboru, da bi nam razložili vsebinsko in argumentirano, zakaj je to potrebno. Ampak tega argumenta nismo dobili tudi zaradi vaše bahatosti, kaj bomo pa zdaj to razlagali tej Levici.

Zaradi tega bomo pri tem drugem idealno tipskem primeru zakonov te vlade in koalicije tokrat vzdržani.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 53, proti 2.

(Za je glasovalo 53.) (Proti 2.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 15. točko dnevnega reda, to je z drugo obravnavo

Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja v okviru rednega postopka.

Prehajamo na odločanje o vložnem amandmaju, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vložnega amandmaja z dne 17. 10. 2017.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 35. členu.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 53, proti 4.

(Za je glasovalo 53.) (Proti 4.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Zaključili smo z odločanjem o amandmaju in drugo obravnavo predloga zakona.

Ker so bili v drugi obravnavi sprejeti amandmaji k manj kot desetini členov dopolnjenega predloga zakona, je predlagatelj predloga zakona v uvodni obrazložitvi predlagal, da zbor na podlagi prvega odstavka 138. člena Poslovnika Državnega zbora še na tej seji opravi tretjo obravnavo zakona.

Prehajamo na odločanje o navedenem predlogu. Sklep ne bo sprejet, če mu bo nasprotovala več kot tretjina navzočih poslancev.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 48, proti 13.

(Za je glasovalo 48.) (Proti 13.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Ugotavljam, da je zbor v drugi obravnavi sprejel amandma k 35. členu dopolnjenega predloga zakona.

Na podlagi tretjega odstavka 138. člena Poslovnika Državnega zbora sprašujem kvalificirane predlagatelje, ali nameravajo k temu členu vložiti amandmaje.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona.

Ugotavljam, da k predlogu zakona za tretjo obravnavo ni bilo vložnih amandmajev.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu oziroma Državnega zbora v drugi obravnavi, predlog zakona neuskladen.

Prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Levica, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Zadnjič danes. Tole je pa tretji idealno tipski primer zakonodaje, ki pa ne velja žal samo za ta sklic državnega zbora in za to koalicijo in vlado. Zakaj? Kje se v Sloveniji dogajajo največje barabije? Največje barabije se dogajajo pri javnih naročilih, ki jih je okrog štiri milijarde, tukaj in pa zlasti v mestnih občinah oziroma temu, kar rečemo holding okrog mestnih občin.

Ko ste v opoziciji, se rado o tem moralizira. Ko je bil gospod Cerar še zgolj ustavni pravnik, je o tem rado pisal. Glejte, zdaj se mi režite, pojdite brat, kaj objavlja na Facebooku Janko Veber, podpredsednik Socialnih demokratov. Samo tisto si pojdite prebrat, kaj objavlja zadnjega pol leta. Jaz sem tudi rekel, če hoče Židan z nami delati vlado, bomo tedensko šli čez vse tisto in ne bodo tisti polodprti, Janez se smeji, kot na oddelku, ampak bodo, upam, na zaprtem oddelku, če bo tretja veja oblasti odigrala svoje. To ni smešno. Na tem pač debelíte in ste rastle 25 let. To je to, kar pravi gospod iz Desusa, brigaj se zase. Ali pa kaj pravi njihov gospod o državnih gozdovih, oh končno je bil čas, da jaz pridem v nebesa. Tovrstnim prihajanjem v nebesa je treba narediti konec. V nebesa naj gredo tisti, ki v nebesa verjamejo, državljanom in državljanom pa, če ne moremo že ponuditi raja na zemlji, moramo ponuditi boljše življenje. In tukaj so penezi, tukaj se pokrade po resnih študijah okrog milijardo na leto. Če je kdo prvi, bi se moral Desus za to bosti, da bi penzionerji imeli 700 evrov penzije vsaj. In v čem je problem tega zakona? Ta zakon je spet »cagav«, Cerarjevsko »cagav«. To je ta morala in etika. Ima neke dobre elemente, ja, dobro, v 21. stoletju leta 2017 bomo končno to malo naredili transparentno, bomo to digitalizirali. Ja, dober dan! Jaz sem se 25, 30 let nazaj ukvarjal z digitalizacijo, kolega, ki sedi na sedežu 90 pa se je verjetno že 40 ali 35 let nazaj z informatiko ukvarjal. To govori o tem državnem zboru, o tej državi in o tej politiki. In potem se napiše lahko, lahko, lahko, lahko, lahko. Krade se z lopato, podobno kot je Cerar z lopato včeraj nekaj premetaval, vi pa lahko, lahko, lahko, lahko, lahko. Ne, jaz upam, da v naslednjem sklicu državnega zbora bo v neki koaliciji Levica to skupaj pisala in tam bo pisalo moramo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti 2.
(Za je glasovalo 51.) (Proti 2.)
Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda in prekinjam 34. sejo zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri. Vsem se zahvaljujem za sodelovanje, udeležbo in razprave ter za možnost intenzivnega treninga glasovanj za sprejetje proračuna, ki nas čakajo predvidoma v novembru. Lep dan še naprej!

(SEJA JE BILA PREKINJENA 18. OKTOBRA 2017 OB 17.43 IN SE JE NADALJEVALA 19. OKTOBRA 2017 OB 9.03.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!
Začenjam nadaljevanje 34. seje Državnega zbora.

Obveščam sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: dr. Mirjam Bon Klanjšček, gospa Jelka Godec, Violeta Tomić od 12. do 19. ure, gospa Iva Dimic, gospa Ljudmila Novak, gospa Marija Bačič od 11. do 14. ure, gospa Irena Kotnik od 12. ure, dr. Matej T. Vatovec, Miha Kordiš od 21.30 ure dalje, dr. Milan Brglez od 17.30 do 19.30 ure, gospod Zvonko Lah od 17. ure dalje, gospod Jernej Vrtovec od 17.30 ure dalje, gospod Igor Zorčič od 15. do 20. ure, gospod Primož Hainz od 17.20 naprej, gospod Janez Janša, gospod Jože Tanko od 16. ure naprej in dr. Franc Trček do 12. ure.

Prehajamo na **22. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PONOVNO ODLOČANJE O ZAKONU O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O KAZENSKEM POSTOPKU.**

Državni svet je na 32. izredni seji 26. septembra 2017 zahteval, da Državni zbor na podlagi tretje alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije pred razglasitvijo ponovno odloča o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku.

Za obrazložitev zahteve dajem besedo predstavnicu Državnega sveta gospe Bojani Potočan.

BOJANA POTOČAN: Najlepša hvala za besedo, spoštovani predsednik Državnega zbora. Spoštovani poslanke in poslanci, spoštovani minister in ostali navzoči!

Državni svet je z 32 glasovi za in 4 proti sprejel zahtevo, da Državni zbor ponovno odloča o noveli ZKP-N. Pri tem je prisluhnil širokemu krogu strokovne javnosti, specialistov kazenskega prava iz vrst policije, tožilcev, odvetnikov, sodnikov, profesorjev treh pravnih fakultet, skratka strokovne javnosti, ki je bila že od samega začetka kritična do predlagane novele, njihovih vsebinskih pripomb pa niso odpravili niti amandmaji.

Tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora, ki se je izrekla o zahtevi za ponovno odločanje, je podala stališče, da so pripombe v vetu tudi del njihovih pripomb, ki z amandmaji niso odpravljene. Zmanjševanje pomena argumentov kritične strokovne javnosti celo na slabšalen način ni primeren in ne spremeni dejstva, da so bile argumentirane kritike izrečene, kar smo lahko spremljali tako na sejah komisij v Državnem svetu in kasneje v Državnem zboru v okviru javne predstavitve mnenj in drugih sejah Odbora za pravosodje. V kazenskem postopku se lahko znajde vsak državljan in v kazenskem postopku se lahko znajdejo tudi nedolžni, zato je nujno, da je vzpostavljena enakost orožij, obrambne in tožne strani, saj vsak demokratični kazenski postopek teži k temu, da nihče, ki je nedolžen, ni po krivici obsojen. Posebej bi želela poudariti, da se Državni svet ne spušča v razpravo o tem, kateri koncept kazenskega postopka je v Republiki

Sloveniji najprimernejši. Vsak koncept, to bi posebej želela poudariti, je lahko dober ali slab, odvisno od njegove izvedbe in skladnosti z družbeno situacijo. Kritični pa smo do izvedbe koncepta, kot je ponujen v noveli ZKP-N, ker s predlaganim načinom policijsko-tožilske preiskave, ki naj bi nadomestila sodno preiskavo, ruši koncept enakosti orožij strank na škodo obrambe.

Opozorili smo, da se faze sodne preiskave, ki jo sedaj opravlja preiskovalni sodnik, ki skrbi za zbiranje tako razbremenilnih kakor tudi obremenilnih dokazov, v smislu zagotavljanja poštenosti kazenskega postopka ne da nadomestiti zgolj z delovanjem policije in tožilstva kot ene od strank v postopku, brez da bi bila hkrati dana tudi aktivna vloga obrambi; in to je bistvo naših pripomb. Enakost orožij mora biti zagotovljena skozi celoten kazenski postopek, ne samo od vložitve obtožnice dalje. Neenakost orožij bo imela posledice v najmanj dveh smereh. Vprašljiva bo poštenost postopka, kar se bo najbrž preizkušalo tudi pred Ustavnim sodiščem in bo podaljševalo postopke. Po drugi strani pa bo obramba manko spoznavnih možnosti, kolikor bo to sploh mogoče, saj bo dokazno gradivo že enostransko oblikovano, poskušala nadomestiti v fazi glavne obravnave, kar pomeni, da se bodo glavne obravnave podaljšale in bo razpravni sodnik bolj obremenjen kot doslej. Ker je faza glavne obravnave hkrati tudi najdražja faza postopka, bo to povzročilo tudi podražitev kazenskih postopkov.

Opozorili smo tudi, da bo predlagani sistem zaradi manka spoznavnih možnosti obrambe in s tem nepoznavanja njegovega dejanskega pravnega položaja v postopku povzročil zmanjšanje priznanj krivde, kadar bodo obdolžence zastopali odvetniki, po drugi strani pa obstaja nevarnost, da bodo socialno šibkejši obdolženci v zadevah, kjer pa ni obvezen zagovornik in tudi nimajo brezplačne pravne pomoči, kajti tudi takšni so glede na cenzus, priznavali krivdo tudi, če bodo nedolžni, v strahu, da obremenilnih dokazov ne bodo mogli izpodbiti in jih čaka strožja kazen, kakor če krivdo priznajo. V obstoječi ureditvi kazenskega postopka se v sodni preiskavi prečistijo dokazi obeh strani in v večji meri tudi že razjasni dejansko stanje zadeve, zato je strankam njihov položaj znan, česar po novi ureditvi, v kateri ostaja sodna preiskava zgolj le še na papirju, dejansko pa je ni več, ne bo.

Ker Državni svet nima zakonske pristojnosti, da predlaga odločanje samo o delu zakona, kar bi v tem primeru nedvomno prišlo v poštev, predlagamo, da Državni zbir odloča o noveli ZKP-N kot celoti in jo zavrne. Zakon je dober v delu, ki se nanaša na položaj žrtev kaznivih dejanj, na razbremenitev glavnih obravnav, s tem da ne bo več treba prebrati dokaznega gradiva, in še v nekaterih drugih določbah, zato je škoda, da je predlagatelj tem dobrim določilom pripel tudi takšna, ki so sporna

in sprejetje novele obremenjujejo že od samega začetka. Tako pomemben zakon, kot je Zakon o kazenskem postopku, ki globoko posega v posameznikovo pravico do osebne svobode in varnosti pred neutemeljenim kazenskim postopkom, ne bi smel biti uveljavljen ob tako širokem nasprotovanju strokovne javnosti in predvsem neusklajen z Zakonodajno-pravno službo Državnega zbora. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahtevo je obravnaval Odbor za pravosodje kot matično delovno telo.

Za predstavitev mnenja odbora dajem besedo predsedniku gospodu Janu Škobernetu.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani predsednik. Spoštovani minister, državni sekretar, spoštovana državna svetnica, kolegice in kolegi!

Odbor za pravosodje je na 43. seji kot matično delovno telo obravnaval zahtevo Državnega sveta, da Državni zbor ponovno odloča o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku. Državna svetnica gospa Potočan je podobno kot danes v predstavitvi zahteve Državnega sveta povedla, da je kljub mnogim pozitivnim spremembam, ki jih zakon prinaša, nekaj rešitev v njem takšnih, da pomenijo nedopustne posege v pravico do obrambe, da jo znižujejo celo pod ustavno dopustni minimum, prav tako pa, da bistveno poslabšujejo položaj socialno šibkih osumljencev, kadar obramba ni obvezna.

Državni sekretar na Ministrstvu za pravosodje gospod Darko Stare je pojasnil, da učinkovitost v kazenskem postopku pomeni predvsem učinkovito zagotavljanje procesnih pravic osumljenca, obdolženca, obtoženca pa tudi oškodovanca, in je zavrnil pomisleke Državnega sveta glede posegov v pravico do obrambe ter slabšanja položaja socialno šibkejših.

Odbor za pravosodje, ki ga sicer sestavlja 17 članic in članov, je v nadaljevanju na podlagi drugega odstavka 91. člena Ustave in v skladu s 84. členom v povezavi s 56. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o mnenju, da je Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku ustrezen, a ga ni sprejel, ker je za to zmanjkal en glas. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade, ministru za pravosodje mag. Goranu Klemenčiču.

MAG. GORAN KLEMENČIČ: Spoštovani predsednik, poslanke in poslanci, spoštovana državna svetnica!

V Ministrstvo za pravosodje smo novelo zakona, ki je pred vami, pripravili z jasnim ciljem reformirati slovenski kazenski postopek na način, da bo povečal njegovo učinkovitost,

onemogočil zlorabe pravic in zavlačevanje in izogibanje roki pravice tistim, ki imajo sredstva, vpliv in moč, povečal odgovornost in transparentnost udeležencev v postopku tako na strani organov odkrivanja, pregona kot na strani obrambe, obenem pa zagotovil večjo stopnjo pravic tistim osumljencem, ki v postopku niso privilegirani in so socialni šibkejši; da bo dal večje pravice in veljavo žrtvam in oškodovancem kaznivih dejanj in da bo okrepil možnost spopadanja z bančno kriminaliteto. Tega nismo počeli na pamet zaradi ideologije ali trme, nismo delali revolucije, poskušali smo storiti vsaj korak v smeri v mnogih razvitih in nam bližnjih državah preizkušeni rešitev, da bi prebili inertni odpor do sprememb kazenskega postopka, ki je v svoje bistvu v Sloveniji enak že več kot 20 let in vse bolj unikum v Evropi. So tudi drugačna mnenja in so legitimna in jih je treba spoštovati, če za njimi ne stojijo navidezni argumenti ali pavšalne ocene, branjenje stanovskih interesov, manipulacije ali politične ali osebne zamere.

Tako je uspelo noveli pripisati, da ukinja sodno preiskavo, da v želji po večji učinkovitosti niža raven pravic posameznikov, osumljencev, še posebej tistih socialno šibkejših, in da rešitvam nasprotuje tako rekoč večina stroke, trmasti minister za pravosodje pa nikogar ne posluša. Nobeden od teh očitkov ne drži, ampak tega ne morem dokazovati ponovno danes v teh petih minutah, ki so mi na voljo. Pred vami je pisno vladno stališče, za nami pa ure in ure sej odborov, javnih razprav, vključno z izraženimi podporami rešitvam s strani sodnikov, tožilcev, celo varuhinje človekovih pravic, ki so se oglasili v podporo predlaganim rešitvam tudi ali predvsem po tem ko je bil izglasovan veto.

Če zakon danes ne bo potrjen, bodo žrtve in oškodovanci kaznivih dejanj v Sloveniji še naprej imeli manj pravic, kot jih imajo žrtve in oškodovanci kaznivih dejanj v drugih državah Evropske unije. Ostale bodo neuveljavljene tri odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije; ne bodo uzakonjene izrecne zahteve, odločitve, plebiscitarne odločitve vseh vas poslancev, ko ste sprejemali vmesno poročilo o bančni luknji; ne bodo uzakonjene rešitve, ki onemogočajo neupravičene procesne zlorabe in zavlačevanja postopkov; se v kazenskem postopku na vseh stopnjah ne bo okrepila transparentnost delovanja državnih organov, od snemanja policijskih zaslišanj do ločenih mnenj na Vrhovnem sodišču; se bo pravni državi v posmeh še naprej masovno odpovedovalo sodne naroke zaradi lažnih zdravniških spričeval ali premajhnih poštnih nabiralnikov; tožilci bodo še naprej imeli težave pri pridobivanju podatkov od bank; bodo posamezniki, ki si ne morejo privoščiti odvetnika, pred policijo še vedno brez obvezne obrambe, medtem ko bodo tisti, ki si obrambo lahko privoščijo in se branijo s prostosti, imeli na voljo, kot jih imajo danes, več možnosti za pritožbe in ugovore kot v katerikoli drugi državi v Evropi in tako naprej.

Vlada verjame in trdi, da novela prinaša in zagotavlja pravi korak v smeri bolj učinkovitega delovanja kazenskega pravosodja v skladu z evropskimi standardi in brez nesorazmernih posegov v temeljne pravice, predvsem pa višjo stopnjo odgovornosti in zahtevo po več delu, transparentnosti in pričakovanja profesionalizma organov odkrivanja in pregona, pa tudi sodišč in obrambe.

Vprašanje, ki si ga ves čas sam postavljam, ali je z vidika javnega interesa primerno, odgovorno, dostojno in sploh še dopustno ohranjati ureditev, kakršno imamo danes, ki je na eni strani evropsko neprimerljiva, na drugi strani ves čas kritizirana, tudi v tem državnem zboru na različnih rednih in izrednih sejah, in ki je v praksi prinašala situacije, zaradi katerih javnost danes upravičeno izgublja zaupanje v pravno državo.

Spoštovane poslanke in poslanci! Tudi če zakon danes pade, dokler bom minister za pravosodje, se bom zavzemal za njegovo spremembo, ker je to edini konstruktiven način, da stvari spremenimo na bolje. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo dajem predstavnikom poslanskih skupin za predstavitev stališč.

Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospa Marjana Kotnik Poropat.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Lep dober dan ministru, državnemu sekretarju, vsem poslankam in poslancem. Spoštovani!

Vsi se zavedamo, da je treba postopkovna pravila v sodnem sistemu spremeniti v smeri tako varovanja pravic vseh udeležencev kot v smeri skrajšanja obravnave. Tudi pravila o kazenskem postopku so predmet prenove že kar nekaj let in osnovna ideja o omejevanju sodne preiskave je padla na plodna tla pri ministrih različnih strankarskih pripadnosti.

Poslanke in poslanci Poslanske skupine Desus se strinjamo, da je kazenski postopek nujno treba spremeniti, v kakšni smeri pa naj gredo te spremembe, koliko naj posežejo v pravice udeležencev postopka, da se s tem zadosti racionalnosti in hitrosti postopka, pa je drugo, a ključno vprašanje.

Državni svet trdi, da določene rešitve – ne vse, le določene –, ki jih že sprejeti zakon vsebuje, pomenijo nedopustne posege v pravico do obrambe v tolikšni meri, da se sodna preiskava spreminja dobresedno v policijsko-tožilsko preiskavo, ki hkrati ustvarja možnosti za neenakost strank v kazenskem postopku. Na tem mestu moram poudariti, da zakon sodne preiskave ne ukinja, drži pa, da jo omejuje. O tem, da je ta omejitev korektna, pravna in legitimna, pa ima vsak svoje mnenje tudi znotraj naše poslanske skupine. Še vrsto rešitev nam ponuja sprejeti zakon, ki za nas, v Poslanski

skupini Desus niti niso sporne. Tako v Poslanski skupini Desus večino predlaganih rešitev znotraj novele Zakona o kazenskem postopku-N podpiramo. So pa določene konceptualne rešitve za nekatere od nas nesprejemljive do te mere, da že sprejetega zakona ne morejo podpreti.

Vem, da sedaj ni čas za vsebinsko polemiziranje. Vsak bo glasoval po lastni vesti. Tudi v naši poslanski skupini imamo ob ponovnem odločanju o tem zakonu deljeno mnenje. Glede na že izražena stališča in mnenja o tej prenovi predvidevam, da bomo šele po ponovnem glasovanju izvedeli, kakšna usoda čaka ta zakon: Ali luč na koncu tunela pomeni sonce ali morda nasproti vozeči vlak? Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Jan Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani predsednik. Spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Dejstvo je, da je zakon, o katerem bomo odločali po vetu Državnega sveta, dober zakon in da so rešitve, ki so bile izoblikovane, nujne in potrebne. Žal pa se je v zadnji obravnavi zakona zgodilo nekaj, česar Socialni demokrati ne moremo sprejeti. V želji, da bi prišlo do poprave storjenih krivic, kar razumemo in podpiramo, je bil sprejet amandma, ki bi po našem mnenju moral skozi drugačno pot in ki bi moral ne skozi stranska, ampak skozi glavna vrata reševati morebitne krivice in omogočiti popravo slednjih. Vendar ne na način, da se to pri tako pomembnem zakonu, kot je Zakon o kazanskem postopku, dogaja s »podtaknjenim amandmajem v zadnjem trenutku«.

Glede na to, da zakon v trenutni obliki omogoča rehabilitacija tudi sodelavcev okupatorja, Socialni demokrati tega zakona ne bomo podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Drage poslanke in poslanci, dobro jutro!

Kdo izmed nas lahko reče, da je sedanji kazenski postopek in Zakon o kazenskem postopku učinkovit? Mislim, da nihče, da ga ni junaka, ki bi lahko trdil, da so sedanji postopki učinkoviti in dobri, kajti sedanji Zakon o kazenskem postopku omogoča takšne ali drugačne procesne zlorabe. Ker če bi že danes imeli učinkovit zakon, potem bi najverjetneje Zoran Janković, Ivan Zidar in balkanski bojevniki sedeli za zapahi, tako pa vsi izkoriščajo neverjetno telovadbo pri procesih.

Jasno je, da je za učinkovit pregon kriminala potrebna sprememba. Treba je spremeniti zakon in uvesti določene novosti.

Vsekakor pa pred nami niso idealni popravki. Če naštejemo nekaj dobrih popravkov, ki jih lahko vidimo v tem zakonu, potem mi v Novi Sloveniji predvsem vidimo naslednje stvari. Da se v popravku Zakona o kazenskem postopku, ki je danes ponovno pred nami v odločanju, uvaja to, da policija mora zagotoviti oškodovancu izogibanja stikov s storilcem. Na podlagi tega zakona bo manj verjetno, da bodo kriminalci tako ali drugače, ko postopek že teče, še dodatno ustražovali ali napadali svoje žrtve. Naslednja dobra stvar, ki jo vidimo, je, da oškodovanec lahko pridobi informacijo o fazi kazenskega postopka in tudi predkazenskega postopka. Še ena stvar, ki je dobra in ki bi se kot dobra izkazala predvsem pri procesu zoper vojnega zločinca Popova, da lahko prevzame pregon oškodovanec, če ga tožilstvo samo ne začne, in da se ta rok z osmih dni, ki je bil resnično kratek, podaljša na 30 dni. V zakonu je še nekaj drobnih in majhnih detajlov, ki so z vidika človeka pomembni, kot ta, da imajo lahko matere, ki imajo dojenčke, le-te pri sebi, če morajo iti v zapor. Ampak v vseh razpravah do sedaj pa ste nekateri izpostavljali dve ključni zadevi, zaradi katerih odrekate podporo temu zakonu; eno je sodna preiskava in sprememba te sodne preiskave in drugo naj bi bil naš amandma, ki omogoča varstvo zakonitosti.

Najprej glede naših pozicij, naših stališč glede teh dveh ključnih stvari v zakonu. Sodna preiskava, mi smo po vseh teh različnih mnenjih od stroke do profesorjev šli še enkrat natančno vse stvari pregledat, od člena do člena, če hočete, od stavka do stavka, kaj pravzaprav konkretno bo to pomenilo, in na koncu smo prišli morda do za koga neverjetnega zaključka, da po naši oceni ta predlog, ki je zdaj na mizi, predvsem pomeni skrajševanje in odpravljanje podvajanja določenih postopkov. Tako mi v Novi Sloveniji nimamo ne vem kakšnih velikih težav s to predlagano rešitvijo sodne preiskave.

Druga rešitev, amandma, ki bi moral biti že v samem startu v zakonu, hvala bogu pa je v zakon prišel z amandmajem, to pa je, da omogočamo varstvo zakonitosti oškodovancem. Vsi tisti, ki temu amandmaju nasprotujete, podpirate apartheid in tukaj moram zelo jasno izpostaviti Jana Škoberneta, potem Karla Erjavca, ki sta kot glavni razlog, zakaj novemu Zakonu o kazenskem postopku nasprotujete, izpostavili prav naš amandma. Ampak še enkrat povem; tisti, ki temu amandmaju nasprotuje, podpira apartheid. Bodite pošteni in odkriti! Ta amandma omogoča samo to, da oškodovanec pred slovenskimi sodišči lahko dokaže, da je bil pred jugoslovanskimi sodišči krivično obsojen. Povejte, kaj je s tem narobe? In v neki normalni demokratični družbi 21. stoletja apartheid ne bi smel biti več dovoljen!

Nova Slovenija bo ta Zakon o kazenskem postopku pri ponovnem odločanju podprla.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (PS Levica): Spoštovani predsednik, spoštovani minister, kolegice in kolegi, dobro jutro!

Stališče Levice do sprememb Zakona o kazenskem postopku ostaja nespremenjeno. Vse od marca letos, ko se je pričela njegova obravnava, pa do danes se namreč ni čisto nič spremenilo. Razlog, da predlog obravnavamo že več kot pol leta, je dejstvo, da mu praktično nasprotuje celotna stroka. Nasprotuje mu tudi skoraj celotna opozicija. In v tretjem branju se je izkazalo, da ga pravzaprav podpirajo le še SMC, dr. Miro Cerar, minister Klemenčič in seveda Nova Slovenija zaradi svojega sprejetega amandmaja.

Že to, da je ob tretji obravnavi predlog podprlo zgolj 32 poslank in poslancev, bi moralo sprožiti rdeči alarm. Govorimo torej o enem najpomembnejših sistemskih zakonov; o zakonu, po katerem lahko ocenjujemo, ali je država res pravna ali ne. Če je zakon slab, potem v zaporu končajo nedolžni, kriminalci pa se medtem sprehajajo na prostosti, nekateri celo neobremenjeno igrajo košarko. Zaupanje javnosti v pravno državo posledično ni ravno na visoki ravni. Vedno močnejši je tudi občutek, da imamo dve pravni državi; eno za bogate in drugo za revne. Da naš trenutni pravni sistem dopušča takšne ekscese, je dejstvo. Kazenski postopki in sodne preiskave trajajo predolgo, najpomembnejši primeri bančnega in gospodarskega kriminala pa večkrat zastarajo. Večina privatizatorjev in grobarjev nekoč uspešnih slovenskih podjetij se še vedno sprehajajo na prostosti. A rešitev, s katero to spremenimo, tako da preprosto odstranimo varovalke, ki zagotavljajo pravičen postopek, tako da postopke skrajšamo na račun tistih, ki si ne morejo privoščiti odvetnika, tako da še dodatno povečamo pooblastilo policije in omogočimo še bolj invazivna prikrita preiskovalna sredstva, ki omogočajo številne zlorabe; tako da v celoti ignoriramo opozorila stroke ter da v celoti zaobidemo izjemno odklonilno mnenje Zakonodajno-pravne službe; tako in na tak način problemov, ki jih ima naš pravosodni sistem, ne bomo rešili.

Predlog, o katerem bomo zaradi veta Državnega sveta danes ponovno odločali, je obsežen. Večina členov ni spornih in pravzaprav je dejstvo, da prinaša pozitivne rešitve: od omogočanja uporabe prikritih preiskovalnih ukrepov zoper kriminalne združbe, ki kujejo dobičke na račun mučenja živali, pa do boljše ureditve glede zdravniških opravičil, katerih zloraba je vsekakor priljubljena praksa, pa ukrepi za pomoč žrtvam kaznivih dejanj, ločena mnenja, pa varovanje novinarjevega vira in tako dalje. Vse te rešitve, ki tudi niso doživele pogroma s strani stroke, bi bile vsekakor zelo dobrodošle, a ministrstvo in koalicija na to, da bi

te rešitve danes že veljale, nista pristala. Težava je v tem, da smo v Levici večkrat predlagali amandmaje, ki bi vse tiste določbe, ki so več kot sporne in ki bi imele v praksi več negativnih kot pozitivnih učinkov, iz predloga črtali. Ampak minister se je, žal, odločil, da gre na vse ali nič.

Krivda, da bo danes zakon, upam da, v celoti zavrnjen, je torej v celoti in izključno na ministru in na SMC, ki tako kot po navadi ni želela prisluhniti prav nobenemu utemeljenemu argumentu. V pomanjkanju glasov za je bil v upanju, da bo zakon dobil vsaj podporo desnice, na koncu v predlog celo dodan odpustek narodnim izdajalcem. Medtem ko denarja za tiste, ki si ne morejo privoščiti odvetnika, nimamo denarja za to, ga očitno imamo dovolj za odškodnine domobrancem; se pravi imamo ga za to več kot dovolj.

V Levici bomo, seveda, tudi tokrat glasovali proti predlogu zakona.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanjo dr. Bojan Dobovšek.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): Spoštovani vsi, ki spremljate to sejo!

Vsekakor se spremembe v družbi dogajajo, spremembe tudi v kriminaliteti in temu mora slediti zakonodaja. Vendar, kakšna zakonodaja? Takšna, da je operabilna in da ni na škodo človekovih pravic. Stroka je opozorila na napake v tem zakonu, prav tako predstojniki v nekateri institucijah, ki bodo ta zakon uporabljali. Potem Zakonodajno-pravna služba opozarja na kršitev človekovih pravic in pa seveda Državni svet s svojim vetom, kjer je izpostavil tiste napake, ki so najhujše za razvoj demokracije in za uspešno delovanje institucij.

Sprožajo se številne dileme, ustavnopravna vprašanja, vprašanje varstva človekovih pravic, v katera vedno posega tovrstna zakonodaja. Glavno vprašanje je vprašanje: pravna država ali na drugi strani policijska država – s strahom in z represijo obvladovati družbo. Seveda se s prikritimi preiskovalnimi ukrepi posega direktno v človekove pravice in niso direkten odgovor za reševanje kazenskih zadev. Potrebno je klasično policijsko delo in prava razmejitev med personalnimi dokazi in materialnimi dokazi. In največ zlorab človekovih pravic se dogaja ravno na personalnih dokazih. Kaj želimo doseči? Želimo boljše dokazne standarde, ki pa predvsem grejo na materialne dokaze in možnost strank, da v postopku ščitijo svoje pravice in pa, ali obstaja kontrolni mehanizmi nad delom policije in tožilstva, da se ne zlorabijo pooblastila. In prav tukaj gre za pomanjkanje teh kontrolnih mehanizmov.

Dilema, ki je največja, je dilema, ali hočemo varnost ali samo povečati nadzor in represivne institucije. Druga dilema, kakšno policijo hočemo: sodobno, pluralno policijo ali pa policijo, pred katero bo ljudi strah. In tako

pridemo do ključne rešitve, zakaj je bil vzpostavljen institut preiskovalnega sodnika – prav zaradi prevelike moči policije in tožilstva! Tukaj je treba iskati odgovore in policija in tožilstvo si bosta izgradila zaupanje, če bosta imela ustrezne podlage in če bo ustrezen nadzor in zlorab ne bo mogoče vpeljati v postopek.

Vprašanje izvršljivosti; zakoni so že sedaj primerni, seveda z nekaterimi dopolnitvami, na nekatere smo opozorili, da so dobre, vendar je ključna izvršljivost, kako se to izvaja. Videli pa smo, na primer v primeru domnevnega pranja denarja, da sistem deluje, v določenih primerih pa zataji. To skušamo odpraviti.

Zaradi teh problemov v Poslanski skupini nepovezanih poslancev predloga ne bomo podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo dr. Jasna Murgel.

DR. JASNA MURGEL (PS SMC): Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovane kolegice, kolegi, predstavnica Državnega sveta, vsi, ki spremljate to sejo!

Povedali smo že, ponovno odločamo o noveli ZKP-N. Veliko smo že povedali o tem, predstavili svoje argumente, jaz bom samo navedla tiste razloge, zakaj smo večinsko v Poslanski skupini Stranke modernega centra za zakon in zakaj ga bomo ponovno podprli. Podprli ga bomo zato, ker bi zakon, če bi bil sprejet, uvedel povečanje učinkovitosti v kazenskem postopku in bi dejansko zagotovil procesne pravice vsem udeležencem v postopku; zakon bi prispeval tudi k hitrejši in kvalitetnejši odločitvi vsakega od organov, ki je udeležen v kazenskem postopku. To pomeni, da bi moral imeti vsak izmed udeležencev v postopku večjo in aktivnejšo vlogo, morda se tudi nekateri deležniki iz tega razloga upirajo tej spremembi. Bistveno bo izboljšan položaj vseh osumljencev in priče v predkazenskem postopku, prvič doslej se bi uzakonila obvezna prisotnost odvetnika na stroške države v primeru mladoletnih oseb oziroma oseb, ki svojih pravic niso zmožne razumeti, pa tudi v primeru suma storitve kaznivega dejanja s predpisano zaporno kaznijo nad 8 let. Uvedla bi se eksplicitna možnost vpogleda v dokazno gradivo, ki ga policija navaja kot podlago za sum, torej v predkazenskem postopku – tega sedaj ni! Novela bi uzakonila tudi rešitve, ki zagotavljajo, da zaslišanje osumljenca ali priče v predkazenskem postopku ne bi imelo nesorazmerno velike in pomembne vloge pri odločitvi sodišča.

Torej sodišče ne bi, da poenostavim, smelo svoje sodbe utemeljiti izključno na pričanju priče ali na izjavi osumljenca. Potem, uvedla bi kvalitetnejše protokoliranje zaslišanj, zdaj, ko smo že tolikokrat povedali, policija naredi uradni zaznamek, pač po svoje ga

napiše, po novem pa bi policija morala narediti zapisnik o zaslišanju osumljenca oziroma priče in bi posameznik imel pravico ta zapisnik prebrati in se podpisati na njem in tudi, če se ne strinja, to povedati.

Povedali smo tudi, boljša bi bila zaščita žrtev kaznivih dejanj in tako dalje in tako dalje. Menimo, da imamo zdaj priložnost s tem ZKP-N, s to novelo sprejeti zakon, ki bi omogočal učinkovitejše vodenje kazenskega postopka, ki ga sedanja ureditev ne omogoča, ker bi s tem uredili vsebino poteka postopka na učinkovitejši način ob hkratnem varovanju človekovih pravic. Res je, predlagane spremembe bi spremenile nekatere utečene postopke, ki jih udeleženci v predkazenskem postopku poznajo in obvladajo – torej recimo, tožilstvo, policija, odvetniki in sodišče –, ampak menimo, da bi vendarle po dvajsetih letih morali ta nasprotja preseči, kajti pomembno je povedati, da novelo podpira Vrhovno sodišče. Lahko si gremo še enkrat brat magnetograme, kaj so povedali predstavniki Vrhovnega sodišča, ji ne nasprotuje Sodni svet in tudi jo podpira Varuh človekovih pravic. Torej, tudi če bomo čez dvajset let spet odločali o istih zadevah, bomo spet imeli nasprotovanje enih deležnikov ali pa drugih, nikoli ne bomo imeli strinjanja o nekaterih ključnih zadevah, ker pač gre za Zakon o kazenskem postopku, ampak če tega ne bomo naredili sedaj, bomo čez dvajset let odločali o istih zadevah, samo da bomo ugotavljali, a ha, imeli smo priložnost to narediti tedaj, pa nismo, in smo imeli še naslednjih dvajset let takšen postopek, kot ga imamo sedaj.

Glede amandmaja NSi, ki bi omogočal zgolj rok, da nekdo vloži zahtevo za varstvo zakonitosti, to je samo rok, to ne pomeni, da bi prišlo do avtomatične rehabilitacije, ampak bi imel nekdo možnost, da pred sodiščem navede navedbe in dokaze in da ga sodišče eventualno, če so ti dokazi utemeljeni, oprosti. To ni nikakršna avtomatična rehabilitacija in jaz takšnim navedbam ne morem pritrditi.

Torej iz razlogov, ki smo jih navedli danes, bomo v Poslanski skupini SMC večinsko podprli novelo ZKP. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SDS, zanjo dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

To, da zakona ne bomo podprli, je verjetno vidno tudi z Lune, tako da mi to ni treba posebej razlagati. Sicer pa je treba predvsem v kamero povedati nekaj zadev, zaradi tega da bodo ljudje bolje razumeli. Ni odvisno danes glasovanje oziroma sprejetje tega zakona od opozicije kot take. Vsi iz opozicije lahko gremo domov, pa vi sami ste tisti v koaliciji, ki morate zbrati 46 glasov. – ja, saj, dobro poslušajte –, ki morate zbrati 46 glasov, da bi zakon veljal.

Treba je reči nekaj. Ta zakon podpira minister Klemenčič z njegovo ekipo. Še kdo? Še kdo? Nihče! Vrhovno sodišče ne, kot je bilo prej

rečeno, to ste si vi izmislili, jaz tega nisem nikjer videl. Podpira ga – torej, kdo? SD je jasno povedala svoje stališče, Desus je jasno povedal svoje stališče, Levica je povedala svoje stališče. Niso omenjali svoje stališča, pravzaprav, in tudi znotraj stranke, ki je vodilna stranka v državi, torej SMC, so ljudje, ki so zapustili zadnjič glasovanje, to dobro veste, niso glasovali, so pa tudi ljudje, ki imajo hrbtenico, kot je gospa Korenjakova in gospod Zorčič. Bomo videli, če je danes minister Klemenčič uspel kaj hrbtenic polomiti. To bo pokazalo to glasovanje.

Gre pa seveda za eno temeljno vprašanje. Temeljno vprašanje. Jaz se ne spomnim v svoji karieri, ne spomnim, pa tudi prej, ko sem gledal ta prostor samo preko medijev, da bi bil kakšen zakon sprejet z 32 glasovi za. Če se kdo spomni takega primera, mogoče kakšen starejši strokovni sodelavec, ampak kar se tiče poslancev, pa mislim, da se nihče od nas ne spomni zakona, ki bi bil sprejet z 32 glasovi za od 90. Ali se kdo spomni veta, ki bi ga podprlo 32 svetnikov od 36? Nihče! Verjetno se ta veto ni zgodil, vsaj ne vem, da bi se. Ampak vendarle, to se je zgodilo vam, gospodje in gospe iz SMC. V imenu vseh tistih, ki so proti temu zakonu, ki so v tej dvorani nastopili, pa so to strokovnjaki, ki nimajo nobene zveze ne z vami, ne z vami, ne z nami, so to profesorji v glavnem – mislim na one tri, ki jasno povedo, da zakon ne more biti tak, kot je. Ne nazadnje, glejte, minister prepričuje, kako je vse v redu, slišali smo gospo Murgelj, kako je vse v redu. Ja, dajte mi povedati, zakaj potem Vesna Györkös Žnidar, ki je ministrica za notranje zadeve, pove, da ni res! Ona pa pravi v svojem nastopu – kaj? Da bodo zmanjšali nivo človekovih pravic, da bodo naj ... – po domače povedano – tisti, ki nimajo denarja, ki si ne bodo mogli privoščiti odvetnikov in tako dalje in tako dalje. To niso moje besede. To je povedala aktualna ministrica za notranje zadeve, ki je vaša članica, gospe in gospodje! Vaša članica je to. A ne! Vi še kar poslušate enega ministra, ki ni menda niti vaš član, ali kako že. Takega početja ne razumem. Ne razumem! Lahko samo rečem, da čestitam vsem, ki boste obdržali pokončno držo pa hrbtenico, vsem, ki boste to obdržali in se ne prodali. In ne delovali v škodo, bom rekel, državljanov.

Kar se tiče kolegov iz Nove Slovenije pa seveda verjamem, da je bila to pomota. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Ponovno odločanje o zakonu bom opravili danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 21. točki dnevnega reda.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda. Ne, prekinjam to točko dnevnega reda. S tem prekinjam to točko dnevnega reda, da ne bo kaj, kakšna pomota. / smeh v dvorani/ Če bi imel to moč, bi ...

Prehajamo na **3. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O URESNIČEVANJU JAVNEGA INTERESA ZA KULTURO PO SKRAJŠANEM POSTOPKU.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 36 poslank in poslancev s prvopodpisanim dr. Draganom Matičem.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagatelja dr. Draganu Matiču.

DR. DRAGAN MATIČ (PS SMC): Spoštovani predsednik, dragi minister, cenjeni kolegi!

V veliko veselje in zadovoljstvo mi je, da danes obravnavamo novelo Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo. Gre za enega redkih primerov, ko imamo na mizi spremembo predpisa s področja kulture, ki je v tako izrazitem javnem interesu, kot je ta. Je v interesu kulture v najširšem pomenu besede, v interesu nacionalne umetnosti in v interesu umetnikov, do katerih javni denar danes sploh ne pride, saj nimajo svojih agencij oziroma javnih zavodov. Pa pri tem v prvi vrsti niti ne mislim na zagotavljanje eksistencialnih pogojev umetnikov, ki so seveda prav tako važni. Danes imamo žalostne razmere, ko v Sloveniji umetniški delež v javnih investicijah ni več ne pomemben, še manj pa prisoten, čeprav je bil v preteklosti samoumeven. Ker ni javnih naročil, umetniki nimajo možnosti za razvoj svoje ustvarjalnosti na projektih, ki bi si že po svojem bistvu zaslužili umetniški presežek. S tem ukrepom, ko se v naš prostor znova uvaja s pomočjo novele, ki jo danes obravnavamo, prinašamo nekaj, kar je bilo že od časov prvih civilizacij samoumevno. To pa je navada, da se v javne stavbe in v javni prostor vgrajuje znamenje časa, odraz kulture, dobe in to v najzlahtnejši obliki, v obliki umetniškega dela. Torej, gre za nekaj, kar so v preteklosti kot samoumevno razumeli stari Egipčani, Rimljani, renesančni vladarji in kar v moderni dobi že več kot 70 let izvajajo vse napredne države, od Norveške, Italije, Francije, Avstrije, ZDA, Kanade, in kar smo tudi v naših krajih že izvajali v preteklosti, pa v zadnjih 30 letih pozabili.

Novela zakona prinaša obveznost, da investitorji, ko gre za javne investicije, v okviru projekta namenijo 1 oziroma 1,25 % sredstev za umetniški delež. Pri tem smo izrečno izvzeli javno gospodarsko infrastrukturo. Ukrep smo omejili na tiste investicije, za katere je potrebno gradbeno dovoljenje. Na ta način ciljamo na obogatitev javnih prostorov, torej krajev, kjer se ljudje zbirajo iz vsakdanjih potreb. Verjamemo, da se bodo na ta način umetniška dela približala ljudem, da se bo vrednost javnega okolja oplemenitila, da se bo spodbudila ustvarjalnost, da se bodo ljudje začeli zanimati za umetnost in ne nazadnje, da se bodo pokazali pozitivni učinki tudi v povsem materialnem smislu, zlasti

ko govorimo o pomenu kulturne ponudbe za razvoj kulturnega turizma.

Zaradi zavedanja pomembnosti umetniškega deleža v investicijah ter kultiviranost investitorjev imamo danes nekaj čudovitih kulturnih spomenikov, ki jih s ponosom razkazujemo turistom, vendar do tega je prihajalo v preteklosti. Prav pa bi bilo, ko bi kaj podobnega lahko zagotovili tudi javnim prostorom, namenjenim našim sodobnikom in našim zanamcem.

Na koncu naj povem, da nam je žal, da je večina občin odklonilna do tega, da bi umetniški delež upoštevali tudi pri javnih investicijah, ki se izvajajo na občinski ravni. Vendar menimo, da je z rešitvijo, ki jo predlog zakona vsebuje, torej da za občine ta ukrep velja kot priporočilo, to v tem momentu ustrezno rešeno. Tiste občine, ki bodo ta ukrep želele izvajati, imajo to možnost in verjamem, da bo teh občin, zlasti mestnih, kar nekaj. Država naj bo pri tem lokalni samoupravi zgled.

Dragi kolegi, pozivam vas, da novelo Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo podprete, kot so to storili že Akademija za likovnost umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani, Oddelek za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Mednarodna zveza likovnih kritikov, Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov, Slovensko konservatorsko društvo, Društvo restavradorjev Slovenije in Združenje European Visual Arts.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog zakona je obravnaval Odbor za kulturo kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo podpredsednici gospe Janji Sluga.

JANJA SLUGA (PS SMC): Hvala lepa.

Odbor za kulturo je na 25. redni seji 4. oktobra 2017 obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim dr. Draganom Matičem.

Predloženi zakon je proučila tudi Zakonodajno-pravna služba. Njena predstavnica je povedala, da so bile njihove pripombe večinoma upoštewane v predlogih za amandmaje odbora, ki so jih predložile koalicijske poslanske skupine. Opozorila pa je še na njihove pripombe glede načela sorazmernosti, načela jasnosti in določnosti ter glede ureditve financiranja izvajanja ukrepa iz javnih sredstev.

Predlog zakona je podprla tudi Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport, medtem ko ga Državni svet ni podprl. Menili so namreč, da je zahteva, da bi morale občine kot investitorji v obnovo ali gradnjo objektov v njihovi lasti del vloženi sredstev

nameniti likovnim umetniškim delom, za njih nesprijemljiva.

V poslovniškem roku amandmaji niso bili vloženi, so pa bili predlagani predlogi za amandmaje odbora s strani koalicijskih poslanskih skupin.

Po uvodni predstavitvi predloga zakona s strani predstavnika predlagatelja dr. Dragana Matiča je sledila razprava, ki je potekala predvsem o višini in pomenu predvidenega umetniškega deleža, pomenu umetnosti, nedopustni socialni stiski med kulturnimi ustvarjalci, potrebi po stabilnem javnem financiranju kulture, pogostem pojavu prekarnosti med likovnimi ustvarjalci in o pozitivnih posledicah, ki jih bo prinesla uveljavitev ukrepa umetniškega dela v praksi.

Svoja stališča do obravnavanega predloga so podali tudi mnogi predstavniki zainteresirane javnosti, ki so uveljavitev ukrepa podprli, saj so med drugim menili, da je prav, da se umetnikom omogoči nove finančne vire, da bo trg likovnih del aktivnejši, da se bodo v javnih prostorih lahko zbirala tudi kakovostna dela in da bo prav kakovost imela glavni pomen pri izbiri.

Po razpravi je odbor sprejel predloge za amandmaje odbora in v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o členih predloga zakona ter jih sprejel. Glede na sprejete amandmaje na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora je pripravljeno besedo dopolnjenega predloga zakona, v katerega so vključeni tudi sprejeti amandmaji. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za uvodno razložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade, ministru za kulturo gospodu Antonu Peršaku.

ANTON PERŠAK: Spoštovani poslanke in poslanci!

Glede na vse, kar je bilo že povedano, Vlada podpira Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, ki ga je Državnemu zboru predložila skupina poslancev s prvopodpisanim dr. Matičem. Dodal bi, da več ali manj vse evropske razvite države so kar po vrsti take zakone sprejele že pred desetletji. Če danes obiskujemo te države, zlahka opazimo učinke teh zakonov, in če hodimo po Sloveniji, marsikje žal opazimo, da urbani prostor, zlasti ta, ki se je oblikoval v zadnjih dveh, treh desetletjih, pogosto ni oblikovan s čutom za estetsko in tudi socialno funkcijo urbanega prostora. Marsikje pa tudi to, da se posegi te vrste v prostor so zgodili, vendar ne na dovolj strokoven način, temveč na morda, recimo temu, amaterski, ob pretiranem varčevanju, kar nazadnje včasih povzroči več škode kot koristi. Spomnimo se tudi, recimo, kaj vse vidimo po naših krožiščih, še najboljše se zdi, da tja posadijo kakšno drevo, čeprav pogoji za drevesa tam niso ravno prijazni.

Ta zakon omogoča pomemben premik v tem pogledu in je zato po mnenju Vlade pomemben. Za Ministrstvo za kulturo pa je še bolj pomemben, ker prinaša možnost, kot je bilo že omenjeno, za izboljšanje položaja vizualne umetnosti in umetnikov, ki se s to umetnostjo ukvarjajo in so trenutno v zelo težkem položaju, kar je bilo že tudi poudarjeno, saj je trg praktično v celoti zamrl. Iz vseh teh razlogov Vlada, kot rečeno, podpira sprejetje tega zakona. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospa Marija Bačič.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Spoštovani gospod predsednik, spoštovani minister, kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

V Poslanski skupini Socialnih demokratov podpiramo predloge, ki na izvedljiv in pravno dopusten način izboljšujejo položaje vseh, ki delujejo na področju kulture, zato bomo Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo podprli. Predlog namreč določa, da se delež sredstev od investicij nameni za umetniška dela, kar bo nove prostore obogatilo z umetniškimi stvaritvami, ustvarjalcem pa bo omogočalo in izboljšalo gromotni položaj. V uvodu velja dodati, da predlog obvezujočega deleža umetniških stvaritev javnih investicijskih projektih ni novost, saj je praktično enak namen zasledoval tudi predlog zakona, ki ga je pred koncem mandata 2008–2011 v zakonodajni postopek vložila Majda Širca.

Ko smo presojali prvotni osnutek predloga navedene novele, smo podvomili v pravno dopustnost ureditve področja na način, kot ga je predvidel predlagatelj. Z vidika razmerja med lokalno skupnostjo in državo smo namreč opozarjali, da naložitev obveznega deleža za umetnost za občine predstavlja dodatno finančno breme, pri čemer je sporno to, da se jim za to ne nameni dodatnih finančnih sredstev. Na ustavno spornost takega urejanja zadev je opozorila tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora. Ta je poleg nesorazmernosti poseganja v samostojnost urejanja zadev, ki sodijo v pristojnost lokalnih skupnosti, poudarila še pomen načela jasnosti in določnosti pravnih predpisov, ki ga predloženo besedilo ni doseglo. V Poslanski skupini Socialnih demokratov smo zato zadovoljni, da so bili deli predloga, nad katerimi je bdel dvom o neustavnosti, ustrezno spremenjeni na matičnem delovnem telesu. Preoblikovan predlog namreč omogoča, da bo zakon lahko zaživel v praksi in dosegal svoj namen, hkrati pa so z izčiščenim besedilom odpadle vse ovire na poti doseganja čim širše podpore tako javnosti kot tudi politike.

Spoštovani in spoštovane! Z novelo Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo torej pomembno prispevamo k

izboljšanju položaja enega dela ustvarjalca v kulturi. V želji po zagotavljanju boljših pogojev delovanja v kulturi sploh pa pričakujemo, da bo dobrim namenom sledilo tudi pristojno ministrstvo in še pred koncem mandata predložilo Državnemu zboru v odločanje tudi kakšen sistemski in dolgoročen pristop. Med njimi v Poslanski skupini Socialnih demokratov izpostavljamo Zakon o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe v kulturi, tako imenovani zakon o kulturnem evru.

Kot rečeno, v Poslanski skupini Socialnih demokratov bom predlog novele Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo podprli. Hvala

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije - krščanskih demokratov, zanjo gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani gospod minister, drage kolegice in kolegi!

Namen predlaganega Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo je vsekakor vreden pohvale, saj bi bil dobrodošel dvig bivalne kulture in ozaveščanja o kvaliteti prostora. Glede na dosedanje odzive deležnikov, predvsem vseh treh predstavniških organizacij slovenskih občin, Združenja mestnih občin Slovenije, Združenja občin Slovenije in Skupnosti občin Slovenije, ter Državnega sveta Republike Slovenije in glede na mnenja Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora, pa smo do ključne rešitve, to je uzakonitev obveznosti investitorjev za namenitev investiranega zneska v likovna in umetniška dela, namenjena opremljenosti prostorov, precej zadržani. Zakon bi lahko namreč tudi, po našem mnenju, nesorazmerno nalagal obveznosti javnim investitorjem glede na zastavljeni cilj. Mislimo, da bi lahko še boljše učinke dosegli z dobro domišljenimi mehanizmi spodbud oziroma priporočil, kar navaja tudi predlagatelj zakona v predlaganem besedilu.

Težava predloga novele je tudi, da bi lahko bila v neskladju z Ustavo Republike Slovenije z vidika poseganja v avtonomijo lokalnih skupnosti. Lokalne skupnosti izpostavljajo nesprejemljivost nalaganja novih in vedno novih finančnih obveznosti, za katere pa nimajo zagotovljenih finančnih sredstev, in tu je ključni problem. Zakonodajno-pravna služba je opozorila na nesorazmerje med raznimi vejami umetnosti. V predlogu gre očitno predvsem oziroma samo za likovno umetnost, čeprav se pri utemeljevanju govori o umetnosti sploh. Ali si je mogoče predstavljati tovrstno zakonsko zahtevo na primer za investicijsko načrtovanje oziroma opremljanje javnih prostorov z literarnimi ali glasbenimi umetninami? V tem smislu se nam zdi zakon diskriminatoren do tistih ustvarjalcev, do tistih umetnikov, ki niso likovniki, in to je problem tega zakona. Mi

moramo govoriti o umetnosti v najširšem smislu besede in jo v najširšem smislu besede tudi spodbujati.

Zaradi vsega navedenega poslanci Nove Slovenije - krščanski demokrati ne moremo podpreti predlaganega zakona.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (Levica): Hvala za besedo spoštovani predsednik, spoštovani minister, kolegice in kolegi!

V Levici predlog ukrepov obveznega umetniškega deleža podpiramo. Obvezen delež investicije, ki bi bil namenjen umetnosti, smo kot mogočo rešitev razvoja podpore umetnosti navedli tudi v našem programu. S takšnim ukrepom namreč spodbujamo razvoj umetnosti, jo bolj približamo splošni javnosti in umetnikom odpiramo nove možnosti za delo, ustvarjanje in njihov razvoj. Pozitivnih učinkov takšnega predloga je seveda ogromno. Poleg omogočanja vira preživetja umetnicam in umetnikom bo ukrep tudi oživil umetnostno sfero, obogatil okolje in spodbudil ozaveščanje o sodobni umetnosti ter njeni vlogi v družbi in javnem prostoru. Takšni projekti pa seveda ne smejo postati izgovor za širitev kulturnih industrij, ekspanzivnega turizma in posledične gentrifikacije, prav tako ne smejo financirati zgolj ozkega povezanega kroga umetnikov in kulturnih delavcev. Ukrep tudi ne sme postati nadomestilo za druge systemske načine financiranja umetnosti, temveč mora biti le njihovo dopolnilo. Proračun Ministrstvo za kulturo s takšnim ukrepom ne sme izgubljati sredstev. Smo pa v Levici, in to moram reči in poudariti, razočarani in verjamemo, da je razočaran tudi predlagatelj, kot so razočarani tudi ustvarjalci, saj dopolnjeni predlog zmanjšuje pozitivne učinke, ki bi jih ukrep sicer imel. Ob sprejetju amandmajev na matičnem delovnem telesu so zaradi pritiska občin le-te izpadle. Ukrep umetniškega deleža bo tako veljal le za investicijo v državne projekte. S tem se pričakovani pozitivni učinki tako za likovne umetnike kot tudi za skupnost in razvoj te skupnosti močno zmanjšajo. Občine so namreč nosilke večine investicij, za katere bi zakon sicer veljal.

V Levici zato predlagamo, da se občine zopet vključijo v zakon. Predlagamo, naj obvezni umetniški delež velja tudi za investicije, ki jih izvajajo organi lokalnih skupnosti in osebe javnega prava, katerih ustanovitelji so lokalne skupnosti. Niso nas namreč prepričali argumenti predstavnikov občin, ki v tem ukrepu vidijo zgolj nepotreben strošek. Umetniški delež v višini 1 odstotka investicije namreč pri milijonski investiciji znaša ubogih 10 tisoč evrov, ki bi jih občina morala nameniti umetnosti ali ohranjanju kulturne dediščine, kar je pravzaprav zanemarljiva vsota, če jo primerjamo z vsemi

pozitivnimi učinki, ki jih ta ukrep proizvaja. Mišljenje, da gre pri tem zgolj za nepotreben strošek, je napačno, saj umetnost ni potrošni material.

Iz predloga zakona so jasno razvidni pozitivni učinki, ki bi jih ukrep lahko prinesel tako umetnikom kot širši javnosti, v zadnji instanci pa tudi občinam, saj bi ukrep pripomogel k bolj pozitivnemu vrednotenju javnih površin, dvignil bi kvaliteto bivanja okolja, okreplil skupnost in odprl tudi prostor za nove oblike sobivanja in sooblikovanja javnih prostorov. Ne nazadnje ima ukrep lahko tudi izredno pozitivne učinke za razvoj turizma v lokalnem okolju ter učinke na področju ohranjanja in bogatenja kulturne dediščine nekega kraja.

V nasprotju z omejevanjem oziroma krčenjem predvidenih zavezancev, ki morajo izvajati ukrep umetniškega deleža, pa smo šli v Levici še korak dlje. Predlagamo, da se ukrep umetniškega deleža razširi tudi na nekatere zasebne investitorje, ki vlagajo v gradnjo ali obnovo objektov, ki so v večji meri dostopni splošni javnosti. Upamo, da bomo na podlagi našega predloga lahko opravili konstruktivno razpravo, ki bo, če ne danes pa v prihodnosti, omogočila tudi kakšne ambicioznejše rešitve.

Kot rečeno že na začetku, v poslanski Levici bomo predlog novele podprli.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranka modernega centra, zanjo mag. Branislav Rajić.

MAG. BRANISLAV RAJIĆ (PS SMC): Dober dan vsem!

Sprejemamo predlog novele Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo. Ta novela prinaša nov systemski ukrep obvezne rezervacije manjšega dela investicijskih sredstev za likovno opremo javnih prostorov in se nanaša na javne investitorje. To so k javnemu naročanju za novogradnje ali obnove nepremičnin v javni lasti zavezane javnopravne osebe, razen organov lokalnih skupnosti in oseb javnega prava, katerih ustanovitelji so lokalne skupnosti. Za njih pa pričujoči ukrep, žal, velja le kot priporočilo. Zavezanci bodo morali del investicijskih sredstev konkretne investicije nameniti za nakup likovnih oziroma umetniških del, v primeru projektov, ki so financirani ali sofinancirani z javnimi sredstvi in projekti javno-zasebnega partnerstva. Gre seveda le za večje investicije, za katere je potrebno gradbeno dovoljenje. Pri tem je treba poudariti, da so izrecno izvzete investicije v javno gospodarsko infrastrukturo, kot so železnice, ceste in kanalizacije, razen parkovnih površin in čakalnic. Slednje je razumljivo, saj je umetniški delež povezan z javnimi prostori, na katerih se ljudje zbirajo, družijo oziroma tja prihajajo zaradi vsakdanjih opravil. Zato zakon tudi določa, da bo umetnina morala biti povezana s samim objektom oziroma prostorom in bo morala biti javno dostopna. Ukrep bo imel pozitivne

posledice v korist praktično zamrlega trga na področju likovne in intermedijske ustvarjalnosti, kjer javnofinančnih spodbud v primerjavi z drugimi področji skorajda ni. Bistven učinek tega ukrepa pa je kulturna obogatitev javnih prostorov in posledično dvig bivalne kulture.

Nekoč so si investitorji in država želeli pustiti trajen pečat, celo v srednjem veku, v tako imenovanem črnem obdobju zgodovine, so nastajala dela najvišje umetniške kakovosti. V današnjem obdobju pa v primeru javnih investicij že lahko govorimo kot o obdobju praznine, ker nimamo niti enega presežka, ki bi bil ekvivalenten primerom v preteklosti.

V zadnjih desetletjih je prisotnost zasebnih sponzorjev in mecenov na javnih mestih premajhna. Z bolj odgovorno vlogo države pri spodbujanju, promociji in pri krepitvi ustvarjanja ter povezovanja med arhitekturo in vizualno umetnostjo se manko zasebnih pobud lahko preseže. Tak način financiranja umetnosti in umetnikov v tujini že dolgo poznajo, v nekaterih državah je delež za umetnost obvezen, v drugih pa sta delež in njegova višina priporočena. Z uvedbo odstotka za umetnost bodo tudi pri nas stavbe javnega namena postale prijaznejše, trgi in ulice likovno bolj bogati, v ljudeh bo prisotnost umetnin plemenitila njihovo vsakdanje življenje, otroke in mladino bo to spodbudilo k ustvarjalnosti.

Drug pomemben vidik, ki ga moramo izpostaviti, je, da se nacionalna kulturna politika mora zavedati preprostega dejstva, da se ustvarjena umetniška dela morajo ohraniti in ostati dostopna, saj so del narodne identitete in kulturne zgodovine, ki je ne more zamenjati noben uvoz. Slovenija bi se morala že spričo nenehno naraščajočega turističnega obiska zavedati, da ima slovenska kultura tudi na tem področju izjemno pomembno vlogo.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra bomo predlog novele kulturno podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoči.

Pred nami je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, ki je na poslanske klopi prišel na precej neobičajen način. Vložila ga je namreč največja koalicijska stranka, to je stranka SMC, čeprav je običajna pot koalicije, da zakone predloži Vlada oziroma pristojno ministrstvo. V ta namen ima koalicija Mira Cerarja v koalicijski pogodbi tudi zapisan protokol glede priprave in sprejemanja zakonodaje. Ob tem ni za zanemariti, da je Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo temeljni sistemski zakon na področju kulture, zato bi morali biti posegi vanj še toliko bolj premišljeni in predvsem dodelani. Seveda

se ob tem poraja kar nekaj vprašanj. Zakaj takšen način vlaganja predloga zakona? Nam s tem SMC s Cerarjem na čelu sporoča, da so nezadovoljni že z drugim ministrom za kulturo iz kvote Desus? Morda. Se minister za kulturo ni strinjal z vsebino predloga sprememb zakona in ga kot takšnega ni želel predložiti v obravnavo Državnemu zboru? Morda. Ja, teh »mordajev« je še veliko, a ta trenutek sploh ni tako pomembno. Gre namreč za stvar koalicije, ki mora te stvari rešiti pri sebi doma.

Bolj pomembna in predvsem problematična pa je vsebina zakona in njej je treba posvetiti čas, ki ga imamo na razpolago. Glede na veliko razsežnost vpliva zakona na različne deležnike, tudi lokalne skupnosti, in finančne posledice, ki jih zakon prinaša, se tak predlog zakona ne bi smel nikoli sprejemati po skrajšanem postopku. To je neresno in neodgovorno početje s strani predlagatelja. SMC tako tudi v tem primeru krši svoj lasten koalicijski zapis, predvsem pa dokazuje, da mnenje in zaskrbljenost nad predlaganimi rešitvami pravzaprav nista pomembna in jih ne zanimata.

Poglaviten ukrep sprememb zakona je uzakonjanje obveznosti – obveznosti! – vsakokratnega investitorja pri obnovi in gradnji objektov v javni lasti, da del investiranega zneska, in sicer najmanj 1 odstotek oziroma 1,5 odstotka, 25 odstotkov, odvisno od vrednosti investicije, nameni likovnim umetniškim delom, namenjenim opremiti prostorov, preostali znesek pa za različne druge stroške, ki bodo seveda ob tem nastali: izvedba postopka natečajev – pa smo že pri avtorskih honorarjih komisij –, stroški objav, postavitev in tako naprej.

V Slovenski demokratski stranki vedno podpiramo predloge, ki spodbujajo dvig ozaveščenosti in obogatitve javnih prostorov z različnimi oblikami umetniških del. Predvsem pa je za nas pomembna krepitev pozitivnega odnosa do slovenske kulture, a način prisile, kot jo predlaga predlagatelj, je povsem napačna pot. Treba je poudariti, da predlogu zakona nasprotuje Državni svet, prav tako so mu nasprotovali v Združenju mestnih občin, Skupnosti občin Slovenije in Združenju občin Slovenije. Zaradi nasprotovanj je matični odbor amandmiral član, ki določa, kdo so obvezni zavezanec za umetniški delež v javnih investicijskih projektih in komu ukrep zgolj priporočajo. Ob tem pa se odpira novo vprašanje. Kaj pa v primerih, ko je investicija skupni projekt, na primer države in lokalne skupnosti?

V SDS zaradi nedorečenosti zakonu nasprotujemo in hkrati pozivamo vse ostale poslanske skupine, da razmislite glede na predlagane rešitve. Do dobrih in pravih rešitev je moč priti le s sodelovanjem vseh tistih, ki se jih zakon dotika. Neodgovorno pa je, da na ta način ali pa ob tem obračunavamo z lokalnimi skupnostmi, ki ne nasprotujejo bogatitvi tudi lokalnih objektov z umetniškimi deli; a vendar,

največja koalicijska stranka, odgovorni ste, da še danes ni določena povprečnina. Zato ne pričakujte od drugih več, kot daste sami od sebe. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokoencev Slovenije, zanjo gospod Primož Hainz.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Kolegice in kolegi, dovolite, da vas seznanim s stališčem Poslanske skupine o spremembah k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo.

Umetnost je del kulture in ravno kultura nas je vse do danes ohranila kot narod in s tem povezala našo nacionalno identiteto. Treba jo je nenehno negovati in spodbujati njen razvoj, prav zato bi morali stremeti k izboljšanju pogojev za naše kulturnike na vseh področjih. Pravzaprav lahko rečemo, da imamo nekako dve vrsti kulturnikov na Slovenskem; ene, ki so redno zaposleni, torej za nedoločen čas, imajo plače, s katerimi seveda niso zadovoljni, ampak to je stvar pogajanj s sindikati oziroma sindikati in Vlado. Mi danes govorimo seveda o onih drugih, govorimo o prekarnih delavcih; torej govorimo predvsem o likovnikih, ki jih je treba na nek način reševati na mogoče enem drobnem sektorju. Skrb vzbujajoče namreč je dejstvo, da je izrazito velik odstotek umetnikov samozaposlenih in spadajo med tiste, ki živijo v slabših materialnih in socialnih pogojih od slovenskega povprečja. Živijo pod pragom revščine in spadajo med najbolj ranljive poklicne skupine. Pred nami je predlog novele Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, ki bo pripomogel k rešitvi likovne sfere, saj se s spremembo zakona zagotovi dodatna javnofinančna podpora samostojnim umetnikom.

Ali res potrebujemo takšno zakonsko obvezo? Nekateri države po svetu imajo takšno shemo urejeno z zakonom z obveznostmi, nekatere pa s priporočili in tudi ta priporočila ponekod dobro delujejo. Dejstvo, da sploh potrebujemo takšno zakonsko obvezo, pa kaže na stopnjo nezavedanja pomembnosti umetniškega deleža v investicijah. Investicija v umetnost ne bi smela veljati kot zgrešena naložba, saj ima umetnina trajno vrednost. Z novelo zakona bomo kulturno bogatili javne prostore in umetnikom dali prostor za svoj razvoj. Gre za izdatek, ki je na koncu tako del te investicije. Ali ste že videli občino, ki ne bi bila opremljena? Verjetno ne. S spremembo zakona se oprema prostora premišljeno načrtuje in s pomočjo stroke, kar pomeni, da stroški za to opremo niso nepotrebno višji. Položaj umetnikov bi moral biti v naši državi že zdavnaj urejen. Pri dosegu tega cilja bomo s sprejetjem novele zakona pripomogli k izboljšanju njegovih življenjskih razmer in razmer na trgu umetniških del.

Torej, prepričani, da bo novela zakona izboljšala socialni in družbeni položaj umetnikov in kulture v celoti, v poslanski skupini podpiramo predlog zakona. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 18. 10. 2017. Ker je amandma Poslanske skupine Levica k 1. členu pod številko 1 vsebinsko povezan z amandmajem istega predlagatelja k 4.a členu, bomo o vseh amandmajih k 1. členu in amandmaju k 4. členu razpravljali skupaj.

V razpravo torej dajem 1. in 4.a člen ter tri amandmaje Poslanske skupine Levica in amandma Poslanske skupine SMC. Želi kdo razpravljati? Prosim za prijavo.

Besedo ima gospod Primož Hainz.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik.

Moram reči, da sem takrat z veseljem podpisal ta predlog zakona in seveda potem tudi nekako dobil soglasje svoje poslanske skupine, moram pa reči na to temo, vprašanje občin, zakaj občine ne. Namreč, nekateri, ki se proglašajo za branitelje občin, govorijo o strašnih stroških. Če pogledate realne številke, odstotek, odstotek in pol, je seveda to izjemno majhen odstotek investicije v občinski ... Tako sam seveda podpiram priporočilo, pač, tako smo se na koncu dogovorili, da bo zakon sprejet, ampak dejstvo je, da gre za veliko, po mojem, tudi demagogije. Namreč, vsako priložnost, občine mogoče upravičeno, tisti pa, ki so odvisni od občinskih volilnih sistemov, pa seveda neupravičeno govorijo o velikem strošku. To moram reči, poudarjam še enkrat, da številke tega ne kažejo. Poudarjam. Občine imajo legitimno pravico protestirati iz preprostega razloga, ker je ocenjena povprečnina prenizka in potem vsako priložnost pri vsakem zakonu, in tudi pri tem zakonu, ki naj bi šel v korist likovnikov, je treba poudariti pomen, ampak to seveda ne more biti realni razlog, da si proti zakonu kot takemu. Posebno s tem, ko smo rekli, da bomo sprejeli amandma, v katerem seveda bomo občinam dali samo priporočilo. To je mogoče osnovno.

Vprašanje pa je, da so nekateri proti zakonu zaradi tega, ker rešuje samo en droben problem likovnikov. Življenje je sestavljeno iz drobnarij, ne iz velikih demagoških govoranc in potez in priseganj, ampak iz reševanja drobnih človeških problemov v človeškem življenju. Likovniki so danes na dnevnem redu in mislim, da bi lahko podprli neko stopnjo, neko drobno reč, ki bo likovnikom pomagala v tej situaciji, ko so dejansko postali prekarni delavci. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Violeta Tomič.

VIOLETA TOMIĆ (PS Levica): Hvala za besedo.

Z našim amandmajem vračamo izvirno dikcijo v 79.a členu in s tem sledimo mnenju tistih občin, ki so se pa strinjale s tem, da bi ta ukrep veljal, in ga tudi pozdravljajo, kakor tudi mnenju kopice društev in izobraževalnih ustanov. Poudariti želim, da bi občine s tem ukrepov veliko pridobile in ne izgubile toliko, kot so v začetku govorile in mislile. Kajti ta način razmišljanja, kako moramo vedno samo gledati na denar, je na žalost zelo neproduktiven, kajti če pogledamo danes, ne vemo, kakšne valute so imeli pred sto, dvesto leti, vendar vemo, kakšno umetnost so imeli. S tem ukrepom, če bi zavezali občine k tej majhni investiciji v kulturo, govorimo o res minornem znesku enega odstotka, ki je pri investiciji enega milijona cirka 10 tisoč evrov. Ima pa kultura ... Žalostno je misliti na kulturo kot o strošku. Kultura ima največji multiplikatorni učinek od vseh drugih gospodarskih dejavnosti. Če ti postaviš kulturni spomenik, neko statuo, nek kip sredi nekega sicer dolgočasnega trga, s tem povečaš zanimanje turistov, več ljudi gre tja, da ne govorim, kako to popravi kvaliteto življenja ljudem, ki tam živijo. Skratka, žal bi s tem ukrepom – namreč občine so nosilke večine investicij, za katere bi ta zakon veljal, in če sprejmemo to, da so občine izvzete iz tega ukrepa, potem smo naredili zelo malo.

Poglejte, jaz sem, ko sem še delala v Mestnem gledališču, stanovala na Miklošičevi in vedno sem hitela v službo s sklonjeno glavo in vedno potem zagledam ljudi, ki gledajo gor, in ko sem dvignila pogled, sem videla, kakšne čudovite stavbe krasijo Miklošičevo ulico. Tak lep primer je stavba Zadružne zveze, ki je bila zgrajena v času socializma, med letom 1954 in 1955, ki je bila prvi primer te investicije, procenta investicije, vloženega v kulturo. Lahko si ogleđamo, kakšne čudovite stvari krasijo to eno stavbo: bronasta vrata na dvorišče, bakreni štiti, reliefne skulpture, mozaik in poslikava stropa. Vse to je bilo delo znanih umetnikov tistega časa: Stojana Batiča, Bogdana Groma, Vladimire Bratuš, Lojzeta Spacala, Ivana Seljaka Čopiča, Franceta Miheliča. Skratka, likovna in grafična dela so se vedno kupovala tudi preko uspešnih podjetij, kot so bili Gorenje, Krka, Lek in tudi banke. Moje poslansko vprašanje ministru se je nanašalo na to, kaj bo s, po mnenju strokovnjakov neprecenljivo zbirko, ki je trenutno v lasti Nove ljubljanske banke. Upam, da je ne bomo prodali skupaj z banko, kajti zbirka je last državljanov Slovenije in bi bilo zelo pametno, če bi jo dali v pogled. Zdaj nekje te zbirke ležijo, veste, po sobah zapuščenih, po tleh, po mojih informacijah, vendar umetniške zbirke spadajo v muzeje in naša naloga je, da to zaščitimo.

Skratka, pomisleki, zakaj se ta ukrep dogaja samo likovni umetnosti, po našem mnenju niso na mestu. Kajti pogledajte, glasbeniki imajo določena razdeljena sredstva preko Szasasa. Imajo jih in lahko mnogi živijo od teh

sredstev. Pustimo ob strani to, ali se strinjamo z načinom, kako Szasas ta sredstva razdeljuje, ali ne. Književniki imajo knjižnična nadomestila. Tudi to smo obravnavali tukaj in dobivajo. Mnogi književni ustvarjalci, pesniki, pisatelji, dobivajo ta nadomestila in tudi njihovi dediči dobivajo nadomestila in lahko mogoče ne samo živijo od tega, ampak si vsaj delno pomagajo. Poglejte, likovni umetniki so popolnoma prepuščeni trgu; ampak trg, spoštovane kolegice in kolegi, ne obstaja. Slovenija, odkar imamo neoliberalno doktrino, da je denar tisto božanstvo, edino in edino nedotakljivo, je do umetnikov zelo neprijazen kraj. Zato ker umetniki živijo v prekarnih razmerah, na robu preživetja, mnogi globoko pod pragom revščine in kot taki nimajo osnovnih pogojev niti za ustvarjanje niti za osnovno preživetje.

Tako pozdravljam ta ukrep in predlagam, da z našim amandmajem vrnemo to obveznost, da tudi občine, ki so glavne nosilke investicij, vendarle so tudi zavezane k temu enemu odstotku. V naslednji točki pa bom predstavila tudi naslednji amandma, ki naš predlog širi tudi na zasebne investicije. Hvala.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: To je vse ena točka. To moram povedati. Tako se je treba še enkrat prijaviti.

Besedo ima gospod Saša Tabaković.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Spoštovani predsednik, hvala za besedo.

Dejstvo je, da je trenutna miselnost ali pa mentaliteta naše skupnosti žal takšna, da se ne spodbuja vlaganje v različne podobe, če lahko tako rečem; najsi gre za likovno umetnost, najsi gre za grafiko, najsi gre za plastiko, kakorkoli. Zdi se mi takšen zakon, ki ga danes obravnavamo, neka minimalna spodbuda in premik oziroma razvoj naše mentalitete, da umetnost, podobe tudi spodbujamo. Ko se pogovarjamo na splošno o zakonu, seveda ne gre vedno samo za turizem, pa za gospodarstvo, pa za stroške in tako naprej, predvsem gre za to, da na ta način spodbujamo neko kulturo prostora, v katerem živimo, in tudi minimalni koraki na zakonodajni ravni, da se te stvari mentalitetno spreminjajo, so pač vedno dobrodošli.

Opređelil bi se do amandmaja Poslanske skupine SMC, kjer na nek način omejujemo stroške razpisa oziroma natečaja. Namreč, predlog amandmaja je zagotovo varovalka, da se zameji višina honorarja v primeru ogromnih investicij – to pomeni, da bo seveda tudi za umetnike oziroma za ustvarjalce ostalo več in da bodo stroški samega razpisa oziroma komisije veliko manjši. V tem smislu amandma sledi mnenju Zakonodajno-pravne službe.

Ker je bilo govora tudi o tem, da bi se k temu načinu financiranja spodbudilo oziroma zavezalo tudi občine. Seveda se načeloma lahko strinjam, da bi bilo prav, da bi bilo tako.

Dejstvo pa je, da so nekatere občine imele izrazito odklonilno mnenje do takšnega predloga, in res pa je tudi, da so nekatere občine takšen predlog podprle. Ampak tiste občine, ki si to želijo, to lahko seveda tudi naredijo, jih ne rabimo zakonsko obvezati, da to morajo narediti. Tako se mi zdi prav, da smo pač tudi na odboru sprejeli diktico, ki nekako zavezuje državo; torej, da se te stvari, kadar se investira v določene investicije, kadar gre za državna sredstva, da se zaveže državo, da to počne, ne pa, da se zavezuje tudi občine. Nekatere občine so večje, nekatere so manjše, nekatere bi si lahko to bolj privoščile, nekatere manj, tako da zdi se mi prav, da to ostane, pač, ko se pogovarjamo na ravni občin, da to ostane v domeni njihove osebne izbire.

Kar se tiče pa tudi zasebnih investitorjev, je pa zgodba še toliko širša. To pomeni, da bi se mi zdelo pa še manj prav, da tudi zasebne investitorje zavezujemo k temu, da to morajo storiti. Mislim, da če naredimo prvi korak, da to prvo naredi država, da bi moralo to vzgojno bolje delovati, in če se bo to na ravni države dobro prijelo, verjamem, da bodo tudi občine, ko bodo lahko, pa še posebej tudi zasebni investitorji, temu sledili.

Kot rečeno, v poslanski skupini bomo podprli amandma SMC, ne bomo pa podprli amandmajev Levice. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Anita Koleča.

ANITA KOLEŠA (PS SMC): Gospod predsednik, lep pozdrav! Hvala za besedo in pozdravljam tudi vse kolegice in kolegi tukaj v parlamentu in seveda tudi našega ministra za kulturo.

Rekla bi, da je ta zakon, ki ga danes obravnavamo, ena svetla lučka na področju sprejemanja neke ustrezne zakonodaje na področju kulture. Dejstvo je, da takšnih svetlih lučk dejansko v tem času ni bilo veliko, zato ta predlog še toliko bolj pozdravljam in se na nek način tudi zahvaljujem našemu kolegu Draganu Matiču, ki je vztrajal, da je zakon prišel do tega trenutka. Kajti dejstvo je, da smo imeli podobne predloge tudi že v preteklosti, v preteklih mandatih in da so na nek način obstali v predalih, zdaj pa smo vendarle pred tem, da ta zakon sprejmemo.

Mislim, da je ravno zakon o uresničevanju javnega interesa v kulturi resnično tisti pravi zakon, kamor sodi ta naš predlog oziroma ta predlog, o katerem govorimo, to je pač, da na nek način poskušamo nekoliko bolj estetizirati funkcijo urbanega prostora.

Meni je resnično žal, da nismo ohranili prvotno verzijo zakona. Seveda je problem v tem, da verjetno bi imeli zelo velike težave pri uresničevanju. Ampak žal mi je iz razloga, ker mislim, da je največji problem pri kultiviranju javnega prostora dejansko na področju naših občin, lokalnih skupnosti. Če ste iz kakšnih

manjših krajev in mest, mislim, da bi se težko spomnili ali pa vsaj nekateri morda – nekaterim delam krivico, ampak vendarle –, da se spomnite, kdaj je pač občina oziroma vaš župan postavil kakšno umetniško delo, kakšen arhitekturni spomenik, kupil grafiko oziroma likovno delo ali pač neko delo z umetniško vrednostjo. Prej je v stališču Ministrstva za kulturo minister omenil tista zloglasna krožišča. Tudi sama sem na odboru izpostavila ta problem, ker se mi zdi, da ni problem v tem, da na teh naših vstopih v mesta in v kraje rastejo neke bolj ali manj čudne skulpture, ki nas vodijo v kraj, v mesto. Ne govorimo o tem, da je to zdaj nek grozen problem; problem je samo zato, ker ti naši župani oziroma mnogokateri župani in občani menijo, da je to neko umetniško delo in da so s tem nekako pokrili svojo obveznost do kulture. Meni je iz tega razloga žal, da nekako ne moremo kot država dati jasen znak, da so tudi naši župani, naše lokalne skupnosti, dolžni skrbeti za kultiviranost javnega prostora.

Saj pravim, še enkrat se opravičujem vsem tistim, ki so tako tudi našemu prvotnemu predlogu dali zeleno luč in so bili za to, da se to sprejme, vendar, kot sem rekla, ti ambiciozni cilji so morda zaenkrat v prihodnje, ko bomo tudi videli, kako se bo obnesel ta predlog, ki smo ga zdaj seveda sprejeli, ne o obveznem, ampak priporočenem deležu. Mislim, da je na vseh nas, na vseh kulturnih politikih – tudi v občinskih svetih –, da resnično vzpostavimo ta neobvezujoč, ampak priporočljiv delež za kulturo in da pripomoremo k temu, da bodo naši javni prostori dobili lepše estetske podobe.

Seveda se mi postavlja neko vprašanje, zakaj lahko država, zakaj smo kot državljani na nek način v neki drugi vlogi kot občani, čeprav smo to eni in isti – državljani in občani. Tukaj se mi zdi, da bi včasih bila potrebna kdaj kakšna razprava, tudi ko se pogovarjamo o občinah, o zahtevah, ki jih ima država do občin, in občine – kakšne zahteve imajo do države. Ampak vendarle, verjetno danes, kar zadeva kulturo, ni ravno mesto, da se veliko pogovarjamo o tem.

Mislim, da je prav, da smo stopili korak nazaj, da bomo lahko naredili dva koraka naprej, zato tudi sama ne bom podprla tega, morda dobronamernega predloga, ki ga je podala Levica. Zavedanje pomena kultiviranosti oziroma neke kulturne prepoznavnosti in omikanosti mesta pa bi moralo postati način delovanja lokalnih oblasti in to je namen tega zakona oziroma tega priporočila. Nekako si tako predstavljam tudi prihodnost na področju kulture v lokalni politiki.

Govorili smo tudi o položaju umetnikov. Prej je bilo nekako rečeno, da gre zgolj za likovne umetnike. Ja, res je, v velikem delu govorimo o likovni umetnosti. O likovni umetnosti, ki je danes izjemno, izjemno izpostavljena v smislu položaja likovnih umetnikov v naši družbi. Gre večino za neke prekarne zaposlitve, za to, da umetniški trg seveda sploh ne deluje. Zelo zanimivo, govorilo

se je že tu o nekem umetniškem trgu, ki je nekoč deloval, recimo v socializmu, ki je deloval tudi kmalu po osamosvojitvi, ko so z nekimi davčnimi spodbudami dobili večjo spodbudo za svoje delovanje tudi likovni umetniki. Spomnite se tistih olajšav pri dohodnini za, recimo, nakup umetniških del. To so bila neka obdobja, ki so vendarle pomenila neko pozitivno smer k boljšemu položaju likovne umetnosti. Danes je položaj čisto drugačen in ne moremo trditi, da bo zdaj ta zakon naredil revolucijo, prav gotovo pa bo naredil pozitiven premik in to je, mislim da, tudi ena dobra stran tega zakona.

Imejmo pa še več prostora tudi za neke nove ideje, poslušajmo kulturnike, poslušajmo tudi dobre župane, tiste župane, ki razmišljajo tako, kot sem zdajle sama razpravljala. Poglejmo tudi v tujino; ne vem, pametna mesta, kulturni turizem, ne nazadnje tudi drugačno videnje arhitekture z neko večjo participacijo umetnosti, ki se jo gredo v tujini. Vse to je tisto, o čemer razmišljamo pri tem zakonu. Če razmišljamo širše, mislim, da ni nič narobe, zato me morda malce čudijo nekatera stališča opozicijskih strank v tem parlamentu, ki so tukaj gledali zgolj in samo na en delček tega zakona oziroma te vsebine, ki pa mislim, da je tudi sicer zgrešena.

Težko je vzpostaviti nekakšno vsesplošno zavedanje, družbeno zavedanje o pomenu kulture pa umetniških del. Ampak z več tovrstnih zakonov, z več tovrstnih razmišljanj bomo morda prišli tudi do te vzpostavitve nekega družbenega zavedanja.

Mogoče bi k temu dodala samo še stavek gospoda Bassina, ki je eden redkih, ki se je v zvezi s tem zakonom v javnih medijih tudi oglasil, razen nekaj predstavitev, ki so bile v zvezi z zakonom. Namreč, rekel je takole: »Zakon prinaša enega ključnih ukrepov v javnem interesu na področju likovnih umetnosti v javnem prostoru. Glede na to, da gre za celovito in vsebinsko zaključeno celoto, je zagotovo dozorel čas, da se ta ukrep uveljavi.« S tem sem hotela pač nekako povedati, da je res že čas, da tak zakon sprejmemo in seveda predvidevam – glede na podporo, ki je bila v razpravi –, da bomo poslanci ta zakon tudi sprejeli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani minister, drage kolegice;

Ponavljam, da ne bo kakšne pomote. V stališču sem pozdravil in zdaj še enkrat pozdravljam, če hočete, zelo pozdravljam namen tega zakona. Je pa rešitev parcialna, res, tudi kolegica je rekla prej, gre predvsem za likovne umetnike oziroma likovna umetniška dela. Upam, da niste mislili tudi mene, ko sem omenjal lokalne skupnosti, nisem v tem primeru fanatični branitelj lokalnih skupnosti, ampak lahko bi to zadevo rešili bistveno drugače. Glejte, tudi mi na podeželju, tudi v Panonski

nižini, v Prekmurju, če hočete, imamo tudi dobre likovne umetnike. Tam je investicij bistveno manj kot v osrednji Sloveniji ali pa, če hočete, v Ljubljani. Torej, absorpcijska sposobnost je tam pri nas bistveno manjša za umetniška dela in če že rešujemo to vprašanje in ga moramo rešiti in to celovito, ne parcialno, tako da ta zakon, upam, da bo kmalu doživel prenovu, potem se moramo, drage kolegice in kolegi, osredotočiti najprej na tisto, kar je najbolj naše. Kaj je pa to – to je naš materni jezik! Tega ste izpustili in obžalujem, da ste ga izpustili, to je naš največji zaklad. Pa potem seveda tudi arhitektura. Ne boste verjeli, že dvakrat, enkrat leta 2008 pa letos, ko je Plečnikovo leto – minister bo potrdil – sem ministru za kulturo in ministru za infrastrukturo dal pobudo, da na pomurski avtocesti dodajo smerokaz Plečnikova cerkev Bogojina. Vsi turisti, ki pridejo v Prekmurje, hočejo videti Plečnikovo cerkev. Ali ni to nek javni interes za kulturo, za arhitekturo? Mislite, da sem uspel? Povožili so me! Minister za kulturo me je pozdravil, bil navdušen nad mojo idejo, oh, minister Gašperšič je imel 351 ali pa 365 izgovorov, da to ne gre, da lokalna skupnost mora nekaj zraven dati. Kako lokalna skupnost, če je pa avtocesta dana v last in oskrbovanje Darsa in tako naprej!? Pa povejte, koliko to stane, pa bomo poslanci Nove Slovenije skupaj vrgli denar za ta ubogi smerokaz Plečnikova cerkev Bogojina. Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije tega ne more doseči! V Plečnikovem letu! Torej še vedno velja ena ideja, ki jo je enkrat ena ministrica za kulturo – ena prejšnja, ne vaša predhodnica – rekla: »Pustite Plečnika! Plečnik ni razvoj, Plečnik je pasé.« Ampak zdaj ne bom o Plečniku.

Pozorno sem poslušal predlagatelja dr. Matiča, ki pravi, da so občine izvzete in da jim je to dano zgolj kot priporočilo. Jaz jih ne bi izvzel; še enkrat pravim, naj občine investirajo v likovne umetnine kot opremo novih objektov, ampak če gre za nek skladen regionalni razvoj in za pomoč likovnim umetnikom tudi na periferiji – veste, Slovenija ni samo Ljubljana, v zadnjem času imam tak občutek –, potem naj občina tam v Panonski nižini investira, tako kot ste tukaj prvotno predvideli, v likovna dela, naj pa to država subvencionira. To bi bila dobra poteza. Ampak vi občin niste izvzeli in bi, gospod predsednik Državnega zbora, prosil, da do konca razprave Zakonodajno-pravna služba pove, ali so v 79.a členu, tretji odstavek res občine izvzete. Ker piše, »razen organov lokalnih skupnosti in oseb javnega prava, katerih ustanovitelji so lokalne skupnosti«. Pogledate Zakon o lokalni samoupravi in preberete v uradnem prečiščenem besedilu št. 28, tega sem bral, »Organi občine oziroma organi lokalnih skupnosti so občinski svet, župan in nadzorni odbor«. Ali so tile organi investitorji? Niso! Kdo je investitor? Šole, vrtci, kinodvorane in tako naprej? Kdo? Občina! Torej, vi v tem zakonu, če grem črkobralsko gledat – in zato prosim, predsednik, da Zakonodajno-pravna služba

pona mnenje na to dilemo, ki jo izpostavljam, ali so v tretjem odstavku 79.a člena res občine, torej lokalne skupnosti, izvzete iz tega namena ukrepa. Po mojem razumevanju niso. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod dr. Dragan Matič. Kot predlagatelj, seveda.

DR. DRAGAN MATIČ (PS SMC): Hvala za besedo, gospod predsednik.

Na nek način je žalostno, da imamo poslance, ki so člani nekih poslanskih skupin, ki se sploh niso udeležile seje Odbora za kulturo in postavljajo vprašanja, ki so bila tam v razpravi, ne enkrat, ampak že večkrat razčiščena. Ni bilo ne gospodov poslancev iz Nove Slovenije, iz SDS sta se dve poslanki podpisali, potem sta šli, iz magnetograma je bilo razvidno, da nobena od teh dveh poslanskih skupin ni imela predstavnika, ki bi razpravljal, kar obžalujem. Če bi tam bili prisotni, bi dobili že vse te odgovore na ta vprašanja, ki jih danes postavljajo. Gre v bistvu za neke dileme, ki so na nek način tudi zelo nenavadne, ker gospod Horvat zdaj na ta način, če začnem od konca, polemizira z Zakonodajno-pravno službo. Zakonodajno-pravna služba je že podala svoje mnenje, tudi glede teh zadev, ki jih sprašuje glede diktije tretjega odstavka 79.a člena, in ni imela nobenih pripomb glede tega, da bi bilo tu karkoli nejasno. Ne vem, če je običajno, da se v tej fazi zakonodajnega postopka postavlja takšne dileme in izziva Zakonodajno-pravno službo, naj še enkrat poda neko pojasnilo. To ne vem, če je ravno predvideno s poslovnikom. Ampak, dobro, gospod Horvat, lahko pač sprašuje, kar se mu zdi primerno.

Da pozdravlja namen, da rešitev pa je parcialna. Gospod Horvat pravi, da bi lahko bistveno drugače rešili, ker je slaba absorpcijska sposobnost na podeželju. Ne vem, kako točno si zdaj to predstavlja. Da bi ustanovili nek sklad, v katerega bi se denar natekel, potem pa bi se, ne vem, delil – ali kako? Mogoče v to smer. Ne vem, mislim, da je bil tukaj malo nejasen v svoji razpravi.

Ta zakon oziroma novela zakona je bila zastavljena z namenom, da ne bi imela centralizacijskih učinkov, za razliko od predloga zakona, ki ga je vložila v zakonodajni postopek gospa Majda Širca, ki je bila omenjena, je ta zakon drugačen v tem, da ne predvideva nekega sklada, ne predvideva neke institucije, kjer bi na novo zaposleni birokrati najprej ta denar, ko bi se zbral, po nekih merilih spet nazaj distribuirali. Gre za preprost princip, da vsaka investicija, vsak investitor, kjerkoli se že ta investicija v državi izvaja, mora imeti obvezen delež za umetnost in ta mora biti integralno vgrajen v vsak tak javni objekt oziroma javni prostor. Z njim mora biti tudi neločljivo povezan. Zaradi tega je težko pritrditi stališču, da je zakon diskriminatoren, ker naj bi upošteval tudi materni

jezik. Kako bi bil materni jezik integralno povezan z nekim objektom, si je težko predstavljati, kako bi lahko druge oblike umetnosti bile integralno povezane z nekim objektom, to je prav tako težko si nekje zakonodajno osmisliti.

Moram pa povedati, da ta naš predlog ni nastal včeraj, ko je bil že omenjen ta zakon od gospe Širca. Treba je poudariti, da tudi ta naša novela je nastala na podlagi nekih strokovnih analiz, ki so bile opravljene leta 2011, na podlagi ankete, kako je to urejeno v evropskih državah, kjer ta ukrep velja že desetletje. Na podoben način smo te strokovne ugotovitve, ki so bile takrat opravljene in predstavljajo strokovni temelj za tale naš današnji predlog zakona, vse to je bilo upoštevano, tako da umetniški delež ni strogo zamejen v tem zakonu, je pa v skladu z dobro prakso v Evropi in v skladu s stališči Zakonodajno-pravne službe treba, ker gre vendarle za javna sredstva, to na nek način konkretizirati in povezati z objektom, kateremu so sredstva namenjena.

Kar je govorila gospa Anja Bah Žibert, da gre za neke vrste prisilo. Kako in na kakšen način bo država samo sebe silila, to si tudi težko predstavljam. Gre za neko zavezo, ki jo mora država pri svojih investicijah upoštevati ta umetniški delež oziroma ga načrtovati, da bo integralno povezan z objekti, ki nastajajo. Da gre za obračunavanje z občinami, spet se moram vrniti na tisto, kar sem že prej povedal. Ko bi kolegi iz SDS bili prisotni na seji, bi videli, da smo vse te stvari razčistili skozi razpravo in da smo vse te dvome v zvezi s prisiljevanjem občin tudi sanirali z ustreznimi amandmaji. Na ta način seveda želimo pri tem ukrepu, ki ga po dolgih letih uvajamo, prepozno v Sloveniji, izčistiti vsako senco dvoma. Naš interes je tukaj povsem jasen: mi ne želimo s tem ukrepom sodelovati v tej igri kovanja mišic med občinami in državo. Med temi nenehnimi očitki, da se dodeluje občinam premajhen delež povprečnin iz naslova povprečnine sredstva ali z druge strani s strani države, da se občine preslabo organizirane, da premalo sodelujejo, da imajo premalo skupnih občinskih uprav in podobno. Mi tega ne želimo. Prepričani pa smo, da je samo resnično večji del občin sicer nasprotoval, tudi občinska združenja, obstajajo pa tudi občine, ki ta naš ukrep pozdravljajo, kot je omenila poslanka Tomičeva. Te bodo imele v priporočilu, ki ga vsebuje naša novela, dovolj dobro osnovo, če bodo to želele, da bodo ta ukrep tudi same sebi predpisale v statutu občine, če bodo tako želele, in da bodo to lahko tudi izvajale. Država pa seveda tukaj mora biti dober zgled, s primerom dobre prakse, in to ni nič nenavadnega.

Tak podoben mehanizem danes že imamo, imamo ga, recimo, na Norveškem, kjer je kombinirano, kjer imamo državne investicije, ki so pač obveznost, in imamo občinske investicije, kjer je to priporočilo. Pa oboje zelo dobro funkcionira. In to ne eno ali dve letni,

ampak desetletje. Imamo tudi sosednjo Italijo, ki je znana po tem, da je kultura zelo pomembna. Pravzaprav gre za njihovo eno od najbolj pomembnih industrij, ki jo imajo. Tam je zakonski delež, ta zakonski procent za umetniški delež, določen na 2 odstotka vseh javnih investicij. Pa ne vem, če je tam kakšen grozen hrup, da gre za prisiljevanje ali posiljevanje občin in da bodo občine zaradi tega finančno ruinirale, ker morajo 2 odstotka od svojih teh javnih investicij, ki jih izvajajo, namenjati za umetniški delež. Ne, tam je pač družbena zavest na nekoliko drugačni ravni kot pri nas, tam točno vedo, da je to njihov interes, da to ni strošek, in točno vedo, da je pomembno, da se že pri načrtovanju same investicije to upošteva. Kar žalibog pri nas v novejši dobi se ta umetniški delež zagotavlja naknadno, nekoliko stihijsko in nekoliko po domače, zato je tudi potem denar, ki je vložen, toliko slabše izkoriščen. To je tudi eden od osnovnih namenov našega zakonskega predloga oziroma v to smer, da se že pri načrtovanju investicije poskrbi za to, da bodo ustrezni strokovnjaki s področja različnih vrst umetnosti sodelovali v strokovni komisiji in da bo stroka tista, ki bo povedala, kakšen ta umetniški delež bo, ne pa politika, ne pa politični veljaki na lokalni ali pa na državni ravni. To je osnovna poanta, kako pridemo do tega, kaj umetniški delež v konkretnih primerih je.

Da občine temu danes nasprotujejo, vsaj nekatere oziroma večina, če smo odkriti, nekatere pa pritrujejo, tudi kaže na različno raven dojetanja tega vprašanja, pa tudi na različno zgodovino. Če pogledamo, samo Ljubljana kot primer prakse, kjer ima umetniški delež vgrajen praktično na vsakem koraku in da se tudi v Ljubljani danes zagotavlja kulturni turizem, kot ga ima v tem obsegu, je to dejstvo, da je to zasluga prejšnjih generacij. Zadnjih 20 ali 30 let je bolj malo takih investicij. Mogoče v Ljubljani, če govorimo konkretno o njej, imamo pač Mesarski most, kjer imamo pač kipe oziroma skulpture, ki so res umetniški presežek in to je primer dobre prakse, ampak na žalost zelo redek.

Če že govorimo o Ljubljani, imamo pa primer neke prakse – Plečnikove tržnice kot eminenten kulturni spomenik, v katerega je vgrajen ta umetniški delež. Te tržnice so bile izvajane, ne boste verjeli, med drugo svetovno vojno; v času najhujše bede in pomanjkanja je občinska investicija upoštevala umetniški delež. Saj z vidika današnjega neoliberalnega pogleda ne bi bilo treba vsega tega, kar imamo tam. Dovolj bi bilo, da so to neke preproste lope, v katere se lahko prodajalci skrijejo pred neurjem in ki imajo neke osnovne sanitarne pogoje. Tudi Tromostovje, v njega je vložen umetniški delež, pa ne bi bilo treba. Zakaj? Dovolj bi bilo, da bi imeli neko preprosto brv, po kateri prideš s točke A do točke B čez neko reko in ki je dovolj varna, da tisti pasant ne pade v Ljubljaničo, normalno, da ima neko ograjo. Ampak ne, naši predniki so se zavedali, da je pomen javnega prostora

bistveno več. In to je tisto, to je tisti dober zgled, kateremu moramo slediti tudi mi danes, in zaradi tega si tudi prizadevamo, da bo to prišlo v zakon, ker je na žalost v zadnjih desetletjih bilo to zanemarjeno. Tisto, kar je bilo včasih samoumevno, danes na žalost ni več samoumevno, ker se pri investicijah razmišlja prevečkrat samo v smeri zniževanja stroškov in maksimiranja nekih dobičkov in to je povsem napačen pristop, ki nas ne bo pripeljal posebno daleč.

Če se ustavim pri teh amandmajih, ki jih predlaga Levica. Lahko se strinjam s tem, da je tudi na ravni lokalne skupnosti to eminenten javni interes, ki ga nekateri žal tam še ne prepoznajo – verjamem, da ga bodo prej ali slej. Ampak, da bi vračali prvoten tekst, bomo pač, kot rečeno, lahko postavili senco dvoma na ta ukrep, lahko bomo spet izpostavljeni očitno, da je nekaj ustavno sporno, da gre za neko nasilje nad lokalno samoupravo – v kar ne verjamem, po mojem gre samo za vpeljavo standarda. Umetniški delež bi moral biti standard, predpisan, kot je na primer sanitarni standard v javnih objektih, na podoben način. Tukaj še zmerja osebno ne verjamem, da gre za prisiljevanje občin, ampak da bi se izognili vsaki senci dvoma, razumite kolegi v Levici, da mi vašega amandmaja, s katerim bi se vrnil prvotni tekst, ne moremo sprejeti. Enako velja tudi za zasebne investicije, ki bi naj bile prav tako zavezane k temu, da se določen del za umetnost upošteva v primeru teh zasebnih investicij. Ne dvomim, da bi bil tak amandma, ki bi bil sprejet, ocenjen kot ustavnopravno nezdržljiv oziroma nesorazmeren in po naši oceni postopka ustavne sodne presoje ne bi prestal in to bi bila škoda, ker bi ogrozili novelo v celoti. Ogrozili bi vse tiste pozitivne ukrepe, ki jih prinaša. Za začetek predlagam, da gremo zmerno, z majhnimi koraki, ko se bo ta ukrep v praksi pozitivno obnesel, ko se bo sprejel tudi v širši javnosti – in verjamem, da se bo, kar se tega tiče, sem optimist –, potem sem skoraj prepričan, da bodo temu sledile in občine in tudi zasebni investitorji, ker se bo enostavno trend oziroma način razmišljanja tu, na tej točki nekoč prelomil. Država ima ravno to vlogo, da daje pozitiven zgled, da spodbuja ta sentiment v tem smislu, o katerem danes govorimo.

Kar se tiče pa teze, da gre za to, da so občine nosilke večine investicij, temu moram na nek način nasprotovati, saj finančno gotovo to verjetno ni. Če gledamo na finančni učinek, so investicije, ki jih izvaja država, po rangu bistveno višje. Gradnja, na primer Pediatrične klinike, 60 milijonov – tega ne izvajajo občine. Pa tudi na periferiji država gradi, investira v srednje šole, policijske postaje, upravne stavbe različnih vrst, od upravnih enot, raznih javnih zavodov, agencij, tako mislim, kljub temu da bo v tem trenutku vsa zadeva omejena na državne investicije, da vseeno bo imela pozitiven učinek tudi na periferiji, ne pa samo Ljubljana oziroma v osrednji Sloveniji. Kot rečeno, čez čas bomo

lahko razmišljali tudi o izboljšavah tega ukrepa, kot ga danes sprejemamo, na način, kako ga je mogoče še nadgraditi oziroma oplemeniniti. Verjamem, da bomo čez kakšno leto lahko v bolj pozitivnem ozračju in pozitivnem konsenzu razpravljali o tem, kako ta zakon še izboljšati.

Zaenkrat hvala. Če bo treba, se bomo pa še oglasili.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Postopkovno gospa Anja Bah Žibert. Izvolite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoči.

Samo prosim, da predlagatelja opozorite, da vendarle poslušata stališča. Če bi stališče Slovenske demokratske stranke, ki sem ga predstavila jaz osebno, poslušal, potem ne bi prišel v nasprotje sam sebi, ko je govoril, da so z amandmajem spremenili v bistvu določilo, da lokalne skupnosti naj oziroma tudi morajo poskrbeti za ta delež in da bi to bilo lahko ustavno sporno. O tem je sam govoril in govoril o prisili, sem jaz govorila tudi o prisili v stališču in prav tako sem povedala, da se je z amandmaji na matičnem odboru spremenil ta odnos do lokalnih skupnosti in da se jim priporoča. Tako škoda, da je gospod Matić omenil, da nekdo ni sledil pripravi tega zakona, ker ni res.

O sami vsebini se bom pa prijavila, ampak se mi zdi to potrebno, ker pač ni bilo tako povedano, kot je interpretiral. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Verjamem, da je gospod predlagatelj slišal in bosta imela možnost ob prijavi še dodatno poglobiti vajini mnenji. Zato vaju vabim, vas vabim, da se prijavite k razpravi. Prijava poteka.

Besedo ima gospod Saša Tabaković. Prosim. / oglašanje iz dvorane/ Prosim? Bom še. Boste imeli še možnost, da se prijavite.

Gospod Saša Tabaković, izvolite.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Hvala lepa.

Samo nekaj dopolnitev glede na razpravo predhodnikov pred menoj.

Zdi se mi vseeno, da ko se pogovarjamo o absorpciji umestnosti oziroma kulture na tako imenovani periferiji, da je treba biti vseeno malo bolj pazljiv. Ker se mi zdi, da je, tudi če želite, absorpcija ali pa ponudba kulture oziroma umetnosti na tako imenovani periferiji lahko veliko večja, kot to deluje na prvi pogled. Ampak to se mi zdi v resnici tema za kdaj drugič. Kar se mi zdi pomembno, je to, kar je bilo tudi poudarjeno, in s tem se popolnoma strinjam, da razlika med novelo zakona in predlogom gospe Širce, je ravno v tem, da je tisti predlog predvideval na nek način centralizacijo, ta predlog novele pa ne sledi temu. To pomeni, da gre za določene investitorje kjerkoli v državi, ne samo v nekih središčih in kar je še posebej bistveno, je to, da se ne zavezuje občin, da tudi

občine participirajo, ko vlagajo v neko investicijo na način, kot bi to počela država, ampak da je to izključno predlog oziroma priporočilo.

Kar se pa tiče zasebnih investitorjev, je pa treba še nekaj poudariti. Ne moremo se namreč sprenevedati; namreč vsak zasebni investitor na nek svojstven način tudi razume svojo investicijo. Tudi če pogledamo arhitekturne natečaje, so tudi lahko v nekem estetskem smislu zelo različni. Mislim, da če država spodbuja z zakonom vlaganje v razvoj neke estetike prostora, potem se mi zdi, da je potrebno v bistvu tukaj zasebnikom prepustiti, da se sami odločijo, na kakšen način to estetiko prostora razumejo. Ker nekateri zasebni investitorji to danes že zelo, zelo dobro razumejo in temu primerno so tudi rezultati njihovih načrtov. Če pa nekdo neke ambicije glede tega nima, je pa to neka njegova popolnoma osebna zasebna odločitev in se mi zdi, da je treba pri tem tudi nekako vztrajati. Ker v končni fazi, kot smo lahko slišali, če bi jih zavezali k temu, bi bilo to lahko tudi pravzaprav ustavno sporno.

Tako mislim, da bo čas zagotovo pokazal tudi pri zasebnih investitorjih, kaj pravzaprav pomeni vlaganje v razvoj neke estetike, tudi v podobo, in mislim, da se nekateri zasebni investitorji tega danes že zelo, zelo dobro zavedajo in tudi to upoštevajo, drugi bodo pa, če lahko tako rečem, »si kmalu prišli gor«. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Violeta Tomić. Izvolite.

VIOLETA TOMIĆ (PS Levica): Hvala.

Veselim se te konstruktivne razprave o naših amandmajih in pravzaprav načelne podpore koalicijskih poslancev našemu predlogu, da bi se obveznost umetniškega deleža razširil tudi na zasebne investitorje.

Poudariti želim, da naš amandma ne želi razširiti ta obvezni umetniški delež na vse investitorje. Ukrep umetniškega deleža, ki ga predlagamo, bi veljal samo za tiste investicije, katerih vrednost znaša več kot milijon evrov, in tudi tiste objekte oziroma nepremičnine, ki so v večjem delu dostopne splošni javnosti in kot taki imajo na nek način tudi neko obvezo do javnosti in do tega prostora.

Kolega Matić je rekel, da ga preveva optimizem in tudi mene, ker smo naredili vendarle prvi korak v tej smeri, mislim pa, da lahko naredimo tudi druge korake, kajti ustavno sporno ni, kajti 67. člen Ustave pravi, da zakon določa način pridobivanja in uživanja lastnine, tako da je zagotovljena njena gospodarska, socialna in ekološka funkcija. Potem imamo tudi prvi odstavek 5. člena, ki med drugim določa, da država, citiram, »Skrbi za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter ustvarja možnosti za skladičenje civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije.« To je ukrep, ki pospešuje kulturni razvoj v celotni državi. Skratka, ene je

skrbelo, da bi ta ukrep državnih investicij imel centralizacijski učinek. Ja, seveda državne investicije so večinoma v večjih urbanih središčih in nekako implicirajo centralizacijski učinek, če bi občine tudi bile obvezane, pa bi bil decentralizacijski učinek.

Me pa tudi zelo žalosti razprava kolega iz Nove Slovenije gospoda Horvata, ki žal ni prisoten, pa bi raje videla, da sliši. Najprej je govoril, da moramo prvo skrb posvetiti maternemu jeziku; tukaj sva vsaj dva poslanca, jaz in kolega Tabakovič, ki sva nekako precej seznanjena z žlahtno umetniško besedo, zato so tudi najine razprave precej kratke in nekako zaključene. Mislim, da bi bila to tudi dobra praksa, kajti vemo, da človeka poslušaj 10 do 15 minut, potem ti koncentracija popusti. Materni jezik se dnevno ohranja skozi gledališče, ki je živa umetnost, ves čas prisotna. Mi ne vemo, kako je gledališče izgledalo – midva veva, ker sva to študirala – 100 let nazaj, ampak danes imate možnost takoj materni jezik, žlahtno umetniško besedo slišati v mnogih ustanovah, v mnogih gledališčih, preko filma in tako naprej. Imamo čitalnice, imamo knjižnice, kjer lahko žlahtni materni jezik berete, vendar likovna umetnost ta trenutek, ta živa likovna umetnost nam ni dostopna. Ne vemo, kaj likovni umetniki ta trenutek ustvarjajo, in mi jim moramo dati možnost, da slikar podoba na ogled postavi. Brez tega ni nič. Slikar, ki doma v ateljeju slika in životari ob koščku kruha, nič ne pomeni slovenski kulturi. Ja, 8. februarja, ko se vsi lepo oblečeni politiki, gospodarstveniki, celo tajkuni prikažejo v Cankarjevem domu in navdušeno se spomnijo ob kulturnem prazniku, da imamo tudi umetnike. Ampak to umetniku, ki mora preživeti danes, v tem neoliberalnem gospodarstvu, kjer trg ne obstaja, ne pomeni nič. Se pravi, moramo mi poskrbeti, da bo ta umetnik sploh lahko, prvič, preživel, potem šele ustvarjal. Ne bi bilo nič narobe, če bi v nekih trgovskih centrih lepo kakšni ljudje, ki po navadi ne hodijo v galerije, kajti tudi tam je treba včasih plačati vstopnino, lahko videli kaj lepega poleg reklamnih panojev. Ne bi nam škodilo.

Verjamem, da ne bom dobila podpore za ta amandma, vendar sem zelo vesela, da smo to razpravo odprli, da se slišimo in da mogoče nekje v prihodnosti, tako kot pravi predlagatelj, ki je optimističen, tudi v tej smeri začnemo razmišljati. Kajti, glejte, če ne načnemo teme, če se o tem ne pogovarjamo, potem tudi zelo težko pridemo do nekih premikov v naših glavah. Kajti, že 20 let govorimo samo o gospodarski rasti, o maksimiziranju dobička in tako naprej, o minimaliziranju stroškov in tako naprej.

Občinam priporočamo, pravimo. Priporočilo smo dali. Ampak, tudi do zdaj občinam ni bilo prepovedano investirati v umetnost. Ne vem, če s tem zdaj priporočilom mi res kaj dosežemo.

Glede razprave tudi kolega Horvata bi rekla, da bi mogoče kolega res drugače

razmišljal, ko pravi, zakaj likovna umetnost, zakaj ne bi arhitekture spodbujali. Glejte, treba je vedeti, da likovna umetnost obsega zelo širok pojem in da v likovno umetnost spada ne samo slikarstvo, kiparstvo, spada tudi arhitektura, tudi krajinska arhitektura; spada tudi grafika, industrijsko oblikovanje, in vse to je del teh stavb, ki jih danes gledamo kot svojo kulturno dediščino. Ni to samo slikar, ali bomo zdaj njemu plačali za sliko ali ne. Je kompletna podoba neke stavbe.

Tako mislim, da ne bi bilo nič narobe, če bi zasebni investitorji tisti en odstotek – naš predlog je seveda za investicije, ki presegajo milijon evrov, spet govorimo o minorinem znesku, vendar bi jih mogoče prisilili, da bi te hale, te industrijske trgovske obrate naredili bolj prijazne ljudem, da bi ti ljudje vendarle dobili tak, malo lepši ... Kajti glejte, ne gre samo za neka nakupovalno-spalna središča, gre za bivalne prostore, gre za prostore, kjer se mi lepše počutimo. Ravno zaradi tega mislim, da bi bilo dobro razmišljati v tej smeri in, kot rečeno, sem zelo vesela, da smo pogovor o tem odprli.

Naše amandmaje bomo mi, v Levici seveda podprli, za vas, ki imate večino glasov, ne vem, sem pa vesela, da vendarle se zavedate, da gredo dobronamerno v dobri smeri, kajti likovni umetniki imajo res najslabši položaj med vsemi umetniki. Dobro je, da ste to detektirali, da ste naredili korak naprej v tej smeri, upam, da ni zadnji, je pa definitivno prvi v pravi smeri. Mislim pa, da je treba za kompletno kulturno produkcijo gledati tako, da dejansko ne razmišljamo o umetnosti in umetnikih samo na kulturni praznik. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Anže Logar, prosim.

DR. ANŽE LOGAR (PS SDS): Hvala, predsedujoči.

To je zahtevna in težka razprava. Dejstvo je, da kulturni delavci, kulturniki in tisti, ki se preživljajo s kulturo, imajo zelo zahtevne življenjske pogoje. To lahko sam povem, ker izhajam iz umetniške družine; moj oče je akademski slikar, moja mama je akademska slikarka, celo življenje so preživeli na trgu. Včasih je bilo, včasih ni bilo.

Zdaj pa tako. Rahlo nenavadno je spremljati, da stranka, ki pripada liberalni internacionali, predlaga plansko gospodarstvo, delitev po kvotah. Težko sprejemem argument predlagatelja, gospoda Matiča, da je dober primer Ljubljana. Ljubljana je pa eksplicitno slab primer. Glejte, privilegira samo ene, samo eni imajo vedno posel, tam, kjer se pa naj bi ohranjala kulturna dediščina, tržnica ali pa ljubljanski stadion, pa vztrajno gleda stran. Mislim, da je gospod Matič celo glasoval, da se tisti zgrešeni projekt na stadionu bežigrjskem, ki tako grozno propada, podaljšuje še za dodatni dve leti.

Zdaj pa tako. Kdaj kupiš sliko? Ko si jo želiš ali ko jo moraš? Če jo kupiš takrat, ko si jo želiš, razvijaš dobro umetnost, kvalitetno umetnost, če pa takrat, ko moraš, pa kakršnokoli. Ustvarjaš rente in če zdaj malce karikiram, po vaši logiki so torej umetniki največji privrženci drugega tira. Glejte, tam bo šlo milijardo pa pol, to je 15 milijonov evrov za umetniška dela. Evo! Kdo ne bi bil za? Kdo ne bi bil za, če imajo tak odprt proračun pred seboj?

Komisije oziroma tisti, ki bodo odločali – se opravičujem zaradi glasu –, ki bodo odločali o tem, katera dela se kupi, bodo tisti, ki bodo ustvarjali prvorazredne in drugorazredne umetnike. Tiste, ki bodo pripuščeni k temu, da se odkupuje njihova dela, bodo postali še bogatejši, tisti, ki pa ne bodo, se bodo pa morali ali prilagoditi, poznati prave osebe, ali pa umreti od gladu na trgu. To bo pripeljal oziroma to bo naredil ta zakon in to je nekaj najslabšega, kar se lahko zgodi umetnosti – da se jo ukalupi. Umetnost se mora razvijati, razvija se jo pa tako, da se, prvič, izobražuje mlade, od najmlajše starosti, da si ogledujejo galerijo, da se jih vzgaja v pomenu umetnosti, da se razvija ta čut. Predlagate Norveško kot nek model. Ja, pogledajte, ampak Norveška da 10 tisoč evrov vsakemu, da si najprej ustvari dom, mu zagotavlja možnost za to, da normalno živi, si ustvari družino, ima standard normalnega človeka – ne, da se z minimalno plačo preživlja – in potem si zaželi tudi dobrega dela in si ga postavi na steno in to osrednji eksponat, ki ga vsakič navdihuje, ko vstopi v svoje stanovanje. In ta bo kupil sliko. Ta. In potem imaš lahko tudi kvoto. Strinjam se s tem, kar je moja predhodnica povedala. Če tistim, ki delajo, ostajajo dela v ateljeju, to nikomur ne koristi. Ampak glejte, to lahko rešite tako, da objavljate razstavo vseh umetnikov, ne pa samo nekaterim odkupujete njihova dela. Samo nekaterim. Če Moderna galerija odkupuje blagovno znamko Janez Janša in za to davkoplachevalci dajemo svoj denar – ja oprostite, kako bomo pa na ta način razvijali dobro umetnost?

Da zaključim s tem. Glejte, tale freska, ki je pred Državnim zborom, je delo mojega dedka, gospoda Pengova. Ko je on naredil 10 metrov te freske, je prišla delegacija z Matijo Mačkom na čelu, kadili so cigare, pili viski in tako naprej, pogledal je fresko in rekel: »Tale obrazi mi niso všeč. Izbršite fresko!« In je moral celo fresko naslikati na novo. Glejte, to je to plansko gospodarstvo, ki ga vi želite uveljaviti: ta dela bodo dobra, ta dela pa ne bodo dobra! Oprostite, še enkrat, izhajam iz umetniške familije in vem, da se umetnost ne razvija na tak planski način. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC:
Predstavnik predlagatelja dr. Dragan Matić, izvolite, imate besedo.

DR. DRAGAN MATIĆ (PS SMC): Prav žalostno je poslušati dr. Logarja, ki kot sam pravi, izhaja

iz umetniške družine. Vem, da on ni član Odbora za kulturo, lahko bi se pa potrudil in zakon vsaj prebral, če želi o njem razpravljati.

79.b člen, ki ga bom zdaj citiral zato, ker je gospod Logar govoril, kako bodo veseli umetniki drugega tira, ker bodo dobili – mislim, da je rekel 10 milijonov iz naslova te investicije. 79.b člen se glasi: »Ukrep umetniškega dela v javnih investicijskih projektih investitor izvede pri načrtovanju in izvajanju vseh javnih investicij novogradnje ali obnove nepremičnin in javni lasti«, potem pa gre naprej, »ukrepa ni treba izvesti, če gre za gospodarsko javno infrastrukturo, razen zelenih in drugih javnih površin, ter z gospodarsko javno infrastrukturo povezanih nepremičnin, ki so javno dostopne.« Se pravi, drugi tir ne pride v poštev, razen če se bo gradila čakalnica v okviru tega drugega tira v Kopru, to je pa tam, kjer se pač zbirajo ljudje, ko gredo na vlak ali z vlaka, kjer je velika frekvenca pasantov in kjer je seveda v javnem interesu, da ta prostor ima tudi nek umetniški delež. Gospod Logar, če boste šli kdaj na izlet v Porto na Portugalskem, boste videl železniško postajo in ko boste stopili na to železniško postajo, boste videl ogromen relief, zelo lepo umetniško delo, ki prikazuje celotno portugalsko zgodovino. Če boste, kar verjetno že ste, če pa niste, pa boste verjetno kdaj, potovali v Moskvo ali pa v London, kjer imate podzemno železnico, boste ugotovili, da vsaka postaja ali skoraj vsaka postaja, ima umetniški delež. To je pa tisti del, kjer se pričakuje, da bi tudi na gospodarski javni infrastrukturi, ko gre za nek prostor, ki je javen, kjer ljudje hodijo, bil vložen tudi umetniški delež.

To se pravi, ta razprav o tem kako bi 10 milijonov prišlo do umetnikov je pač neka »fake news«, ki jo je eden od medijev že razširjal in zdaj tudi tu vi na žalost ponavljate, ampak je treba že zaradi javnosti in zaradi magnetograma to zanihati.

Glede teh špekulacij, da gre za plansko gospodarstvo in kako bodo politiki po vzoru na Mačka Matijo hodili s cigarami pa z viskijem pa ubogemu tresočemu umetniku, ki je sestradan, ukazovali, kako mora narediti umetnino, da bo njim všeč, ne pa, da bo plod neke umetniške svobode ali neke strokovne presoje, je treba spet brati zakon. Ampak, gospod Logar, vi ga niste imeli čas prebrati, zato ga moram jaz zdaj javno brati, da ne bo javnost živela v zmoti, ki jo vi želite razširjati. »Postopek izvajanja ukrepa. Umetniška dela iz prvega odstavka prejšnjega člena se izberejo v postopku javnega natečaja. Javni natečaj za izbiro umetniških del izvede investitor v sodelovanju s strokovno komisijo za izbiro umetniških del. Strokovno komisijo za izbiro umetniških del imenuje investitor, večino članov komisije imenuje s seznama strokovnjakov, ki ga na svojih spletnih straneh objavi ministrstvo, pristojno za kulturo. Druge člane imenuje investitor po svoji izbiri. Ministrstvo vzpostavi in vodi seznam strokovnjakov iz prejšnjega člena na podlagi javnega poziva. Na seznam strokovnjakov se

uvrstijo vsi strokovnjaki, ki delujejo na področju likovnih umetnosti – v oklepaju – (kiparstva, slikarstva, oblikovanja, fotografije, kritike) – zaklepaj – intermedijske umetnosti, notranje in krajinske arhitekture in kulturne dediščine. Seznam se mesečno posodablja.«

Se pravi, iz tega se bo nabiral ta nabor strokovnjakov, ki bodo odločali o tem, katera umetnina pa je primerna za nek objekt javnega značaja, kot je to parlament. To ne bo prišel noben politik s cigaro v ustih in s kozarcem viskija v roki in določal, kot insinuirate na tem mestu, popolnoma po nepotrebnem. Zato bi bilo verjetno veliko bolj na mestu, da razpravljamo o tem, kako še izboljšati to namero, ki govorite, da je pravzaprav plansko gospodarstvo.

V tem trenutku se sprašujem, če za vas plansko gospodarstvo obstaja v Italiji, če obstaja v Združenih državah Amerike, če obstaja v Kanadi, če obstaja v Avstriji; če vse te države delujejo na tem področju na principu planskega gospodarstva, gospod Logar. Mislim, da ne. Mislim, da so to države, kjer je sicer liberalna demokracija vgrajena že desetletja v sistem, kjer je tržno gospodarstvo nekaj, kar prevladuje, seveda vse te države pa poznajo tudi javni interes in zaradi tega vse javne investicije vgrajujejo umetniški delež. V Italiji, kot primer, je obvezna 2-odstotna udeležba v umetniškem deležu. A je to plansko gospodarstvo? Mislim, da ni.

Kar se tiče pa primera Ljubljane, da se samo še do tu odzovemo, ker je pač bilo navedeno, češ, kako je Ljubljana slab primer. Jaz si ne bi drznil igrati vloge likovnega kritika in ocenjevati, da je Mesarski most, recimo, slabo izveden v smislu umetniškega deleža ali pa, da je tam spet kakšen politik s cigaro v roki dirigiral umetniku, kako to mora narediti. Zelo dvomim. Samo to sem navedel kot redek primer pozitivne prakse, ko je umetniški delež neke javne investicije pa bil upoštevan v zadnjih letih, če govorimo o razponu zadnjih 10 let.

Sedaj, kar se tiče pa bežigrskega športnega parka; ja, se strinjam, to je sramota, ki jo je treba odpraviti. V tem smislu je svetniška skupina Stranke modernega centra naslovila svetniško pobudo, da naj Mestna občina Ljubljana kot eden od deležnikov v bežigrskem športnem parku na ostale solastnike naslovi pobudo, da se bežigrski športni park vsaj začasno, dokler se vse pravne zagate ne razrešijo – in vemo, da so na sodiščih, vemo, da so postopki, ki tečejo pri ministrstvih, in to bo trajalo še, ne dve leti, ampak pet let –, da se vsaj začasno bežigrski športni park uredi na ta način, da ne bo več sramota in da bo javno dostopen v neke rekreacijske namene. Tako kar se tega tiče, je drža Stranke modernega centra jasna in tudi jasno je to, za kaj se zavzemamo. Da smo pa glasovali za podaljšanje neke pogodbe, poglejte, tudi če bi glasovali proti njej, ne bi rešili nič, ker samo razdrtje pogodbe bežigrskega športnega parka ne bi rešilo. Toliko na kratko.

Seveda, če bo treba, se bom pa še oglasil v nadaljevanju.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika dr. Anže Logar.

DR. ANŽE LOGAR (PS SDS): Predsedujoči, težko je replicirati nekemu, ki očitno ne razume. Zakon sem prebral, ga tudi poznam in zato pravim, da je neprimeren.

Prosil bi, če kdo potem tudi uporablja te osebne, bom rekel, če kdo potem tudi uporablja te osebne, bom rekel, če naslavljanja na stare starše ali starše, kogarkoli, da je pri tem vsaj malce spoštljiv in da ne govori o tresoči roki in tako naprej.

Naj gospoda Matiča popravim, pa naj me dobro posluša in preden replicira, naj prisluhne, če mu rečem. Dve besedi sem rekel, »če karikiram« in sem uporabil primerjavo drugega tira. To. Sedaj pa še enkrat, če umetniku rečeš, da mora biti obraz tak, da mora obleka biti plava, da morajo lasje štrleti gor, si naredil največjo škodo umetnosti, največjo škodo umetnosti. Razumem, da gospod Matič tega ne razume, ampak jaz pa razumem, ker izhajam iz umetniške familije, in verjamem, da gospa Tomičeva tudi to razume in kdor drug se je preživljal kadarkoli z umetnostjo oziroma je bil v tem krogu. Verjamem, da tudi minister to razume. Ampak žal, če zakon predlaga nekdo, ki tega sploh ne razume, ker nima tega čuta enostavno, ker nima tega čuta, potem pač pride tak zakon, kot je. Samo to sem želel povedati. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Tabakovič, ali imate repliko ali razpravo? Vabim vas, da se prijavite k razpravi. Izvolite, prijava poteka.

Besedo ima gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (PS NSi): Hvala lepa, predsedujoči.

V večini se strinjam z dr. Logarjem v njegovi razpravi, čeprav bo gospod Trček spet rekel, da ne morem iz SDS.

Pozdravljam to, da so izključene občine iz obveznosti financiranja tega. Ampak kaj potem ostane? Če govorimo o javnih naročilih, javna naročila iz javnih sredstev so sredstva občin in države v glavnem, plus ostalih, ampak v glavnem investicije so državne. Kaj od tega lahko dobijo od teh javnih zgradb, ki so zgrajene, so pa v glavnem državne, če je izključena javna gospodarska infrastruktura, kaj pa od tega pride potem v te manjše občine? Nič. V mestnih občinah so muzeji, neki kulturni domovi, to je v večjih občinah. V malih občinah pa se, če se gradi, se gradi javna gospodarska infrastruktura z javnim državnim denarjem, ki ni občinski. Vendar vse občine preko osnovnih šol – in minister je bil nekaj časa tudi župan, dobro ve, da koliko občina denarja nameni tudi za to dejavnost preko osnovnih šol, nekih likovnih razstav, pospešuje te zadeve v občinah; iz

občinskega denarja, ne iz nekih investicij javnih. Ko se bo osnovna šola gradila ali vrtec, je po tem zakonu izvzeta, kar je prav, ker imajo sploh te male občine nalogo najprej pripeljati zdravo pitno vodo ljudem pa še kaj drugega v svoji osnovni dejavnosti. In vse to bo praktično ostalo v velikih občinah, ves ta denar, ker gre za take javne zgradbe, ki se gradijo v glavnem centrih, če ni javne gospodarske infrastrukture tukaj notri, kar je po mojem tudi prav. Ampak tisti, ki plača, po navadi, ki naroči nekaj, tudi pove, kako mora tisto izgledati. Tu dajem prav gospodu Logarju. Da se »kao« vključijo neki strokovnjaki pa vključujejo ... Ja, kdo jih pa vključi? Kdo bo pa izbiral? Tako kot večkrat reče država, mi nimamo pa nič tukaj, tukaj so neodvisni strokovnjaki, ki smo jih mi določili. Ali so res neodvisni? Tisti, ki so družbenopolitično primerni! V tem je problem. Mi imamo v občini tudi častnega občana, žal že pokojnega, akademskega slikarja Jožeta Slaka Đoko, ki mu je občina tudi pomagala. Vem, kako je živel, ker je živel v naši občini. Pa je bil poznan ne samo v Sloveniji pa občina ne more ... Praktično malo naredi. Večkrat smo mu šli na pomoč in on je veliko dobrega naredil za občino in smo ponosni nanj. Imamo Lojzeta Slaka, Toneta Pavčka in bomo zdaj v dveh letih dali za neko muzejsko sobo in razstavo enoletni investicijski denar občine, zato da bomo nekaj spodobnega lahko njima postavili. Država nič ne da tukaj. Čeprav imamo druge naloge, se pa zavedamo pomembnosti teh ljudi. In več bi bilo treba verjetno dati, tako kot je kolega povedal, na začetku mladim, v osnovnih šolah, da se pač še tam začne umetnost tudi gojiti, da se talenti tam tudi poiščejo in razvijajo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

O lokalnih skupnostih smo že govorili, zdaj pač zakon nekako določa s popravki, da se priporoča. Mislim, da je to edino pametno, sicer pa mislim, da je predlagatelj sam ugotovil, da gre veliko ustavno spornost; ampak pogledajte zdaj na drugi strani. Saj v končni fazi pa smo vsi davkoplačevalci in s tem, ko pa zakon ostaja kot obveznost za tako imenovane državne investicije, pa je to tudi prisila. Pač, davkoplačevalci bomo morali namenjati od investicij tolikšen in tolikšen delež za umetnike. Zdaj pa pogledajte na drugi strani, imamo lokalno skupnost, glejte, nimajo niti primerne prostora, da bi izpeljali kakšno gledališko predstavo. Nimajo. Ampak, ko bo pa neka investicija – na to mi niste znali odgovoriti. Veliko investicij se namreč gradi skupaj, lokalno in državno – kaj zdaj to pomeni? Bo ta delež ali ne bo ta delež obvezen, bo občina dobila za to toliko manj denarja za osnovno investicijo? Skratka, tega zakon v tem pogledu ne rešuje in ne opredeljuje.

Poglejte, prej je bilo že rečeno: Mirna Peč. Mirna Peč ima dva velika človeka, je bilo povedano; gospoda Slaka in gospoda Pavčka. Vse, kar delajo za promocijo tega, delajo sami, iz lastnih sredstev, iz lastnih sredstev že zdaj. Zdaj pa osnovno šolo, ki pa so jo gradili in kjer bi država morala biti sofinancer, pa je država to predstavljala v nedogled. Ko bo v prihodnje dobila ta delež, bo morala delež sredstev nameniti še za tovrstno umetniško delo, čeprav se bori, da vsaj tisto, kar v občini ima kulturnega in domačega, izvirnega, na kar so ponosni, ustvarjajo oziroma urejajo sami.

Tega ne razumem, zakaj skrivate. Dajte Ministrstvu za finance toliko in toliko večji procent proračuna in povejte za kaj, se pravi, samo za umetnike, pa boste kmalu videli, da bo cel kulturna sfera pokonci. Ker bodo rekli, zakaj pa za njih, pa ne za nas. Seveda pa je to na nek način skrivanje za rabo davkoplačevalskega denarja, kajti s tem se bodo investicije podražile. Zdaj boste rekli, da v malem deležu. Saj ni pomembno, kakšen je delež, gre za odnos do vse kulture, do vse kulture. Pač, s takšno rešitvijo prisile se enostavno ne strinjam. Naj bo denar namenjen za to vrsto v okviru ministrstva in naj se razpolaga.

To pa, da govorite, da bo neodvisno in strokovna komisija ... Strokovno komisijo bo imenoval investitor, investitor je država, torej vlada. Na drugi strani, del komisije bo imenoval minister, torej vlada. Ne mi govoriti o politični nevtralnosti! Ne mi o politični nevtralnosti govoriti! Politično bo imenovana komisija! Ta bo potem izbirala umetnike. In res je, samo eni in isti bodo, drugim pa boste metali pesek v oči, ker se bodo prijavljali na različne razpise, reveži, in verjeli v to, da jih bo nekdo videl ali uslišal.

To pa, da danes minister pravzaprav ves čas molči, pa pove tudi ... / izkop mikrofona/

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Saša Tabaković, izvolite, imate besedo.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Hvala lepa.

Popolnoma se strinjam s tem, kar je povedal gospod Logar, da umetnosti se seveda ne da ukalupiti, če seveda želimo govoriti o umetnosti, ki ima nek širši ali večji domet, kot je, recimo, na splošno pričakovano. V resnici je ta anekdota, ki jo je povedal – če lahko temu rečemo anekdota –, lahko tragična, lahko rečemo tudi tragikomična, vsekakor pa zelo zelo povedno.

Ampak, eno drugo stvar bi, pravzaprav fokus, ki se je zdaj zgodil v razpravi, bi mogoče malo obrnil. Zakaj? Seveda lahko na eni strani govorimo, da trga v tem trenutku, kar se tiče umetniških del, nimamo. Zagotovo v določenem smislu ta zakon spodbuja tudi trg, če lahko tako rečem. Na drugi strani, česar pa ne smemo pozabiti, kaj je pa tudi osnovni namen zakona, je pa pravzaprav kulturalizacija, če želite, ali pa estetizacija javnega prostora. Namreč, ravno zaradi tega, ker se je vse spodbujalo k neki

zasebni iniciativi in podobno in na drugi strani je pravzaprav umanjkal ta pomemben del, da je estetika prostora v vsakdanu izjemno pomembna in da ne smemo kot država ali kot skupnost, kot državljani vsega prepustiti samo neki zasebni pobudi. Ker treba je vedeti: seveda človek oziroma posameznik kupi sliko, ki mu je všeč, ampak jo kupi lahko šele takrat, ko to lahko, ko ima neke eksistenčne možnosti, da to naredi.

Mislím, da ko govorimo na nek način o spodbujanju trga umetnosti, da ne smemo pri tem pozabiti tudi osnovnega namena, to pa je estetizacija vidnega, ker tudi na ta način dvigujemo nek civilizacijski nivo okolja, v katerem živimo. To je tudi izjemno pomembna poanta tega zakona. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Preden dam besedo mag. Rajiču dovolite, da dam besedo mag. Grimsu za postopkovno.

Izvolite, imate besedo.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala.

Glede na to, da je bilo zdajle večkrat poudarjeno, da gre za sporočilnost, ki v tem zakonu, če citiram ravno predgovornika, »daje tudi možnost za estetizacijo prostora«, potem vam predlagam, gospod predsedujoči, da predlagate vi oziroma pričakujte od tistih, ki podpirajo zakon in bodo danes še govorili, naj v smislu estetizacije prostora, pa tudi tega, da dejansko povedo na umetniški način, za kaj v resnici gre, preden spregovorijo, najprej vihtijo rdečo zastavo s srpom in kladivom, vpijejo, živel socializem, mogoče še pokažejo Marxov Kapital, izvedejo prisego nanj in s tem umetniškim dejanjem pokažejo, za kaj v resnici gre. Kajti tako socialističnega zakona kot ste ga vi predlagali, pa v tem parlamentu v tem mandatu še ni bilo. Na ta način bi se lepo, na umetniški način izrazili, pa tudi ljudem bi naredili lepo prezentno, za kaj v vaši politiki sploh gre.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa mag. Grims.

Z vsem dolžnim spoštovanjem, ne vidim smisla, da bi karkoli interveniral v tej zvezi, razen da bi dal besedo mag. Branislavu Rajiču.

Izvolite.

MAG. BRANISLAV RAJIĆ (PS SMC): Hvala, gospod predsedujoči. Dober dan!

Ta zakon ni socialističen, ni tudi diskriminatoren, kot je kolega Horvat skušal implicirati. Namreč diskriminatoren do nelikovnikov ... Vse, kar je likovna umetnost, je opazno v prostoru in zato ga je mogoče postaviti v prostor. Poezije pa glasbe ne morete postaviti v prostor in zato ni predmet tega zakona. Ne predstavljam si, da bi mogoče poslanec italijanskega parlamenta plediral na to, da se iz zakona izvzame oziroma da se vključi še poezija, pod pretvezo, da je njegova skrb za Danteja ali pač Petrarko prevelika.

Tudi ta pobuda in novela nista prišli na neobičajen način. Način je skrajno običajen, očitki glede nujnega sprejema zakona pa sodijo le v nabor že utečenih opozicijskih potikanj in neskritih elementov hujskaštva.

S tole novelo se bo vrnila praksa, ki je do pred dvema desetletjema funkcionirala pri nas, in ne gre za plansko gospodarstvo in ne za fotoshop po naročilu veljakov. Gre za obveznost države, da ob gradnji stavb, in ne železniških prog, državljanom omogoči plemenitenje prostora, v katerem se nahajajo. Tudi ko gre za umetniško vzgojo mladine, ni treba pristati na idejo, da jih je dovolj enkrat na leto peljati v galerijo, kar je seveda lahko v Ljubljani ali v Mariboru. Kako pa je z otroci v notranjosti države? Njihove možnosti, da pridejo do galerije, niso tako enostavne, priti pa v javni objekt in ga vsak dan mogoče gledati na televiziji ali se ob njem sprehajati, pa je nekaj drugega, ker ob tem tudi konzumirajo umetniško delo. Predstavljajmo si tudi pročelje Državnega zbora brez figuralne plastike, ki je na vhodu, ali preddverje te dvorane brez freske, ki se nahaja v vencu pod stropom.

Tranzicija je v Sloveniji vsekakor v svoji neobčutljivosti za pomen lepote in skladja v prostoru izvedla kastracijo umetniškega deleža iz javnih investicij in na nas je, zdaj ko to lahko gre, da to obveznost vrnemo. Sedanji Vladi je uspelo izvesti popolno in seveda zelo pomembno konsolidacijo stanja po krizi in čas je, da se umetniška dela začnejo sistematsko ustvarjati in postavljati v javne prostore. To je priložnost za vse umetnike, sploh pa za mlade, za talentirane, za prekarne, zagnane in največkrat samozaposlene. Ne morem mimo obžalovanja, da so župani izkazali neinteres za ta zakon in so celo grozili z vetom, naša družba pa je ponovno zrela, da nadaljuje civilizacijsko utečeno pot puščanja sledi v prostoru z umetniškimi deli, ker koda našega bivanja v tem času in v tem prostoru ne bodo okna stavb, ki smo jih pustili za sabo, ali klima naprave, ki so jih hladile, bodo pa umetniška dela, ki smo jih pustili zanamcem. Zato me veseli, da bodo v prihodnje javne prostore in objekte zaznamovale skulpture, reliefi, tudi intermedijske umetniške stvaritve pa grafiti. Vesel bi bil, če bi se kakšen župan tudi spomnil, čeprav po priporočilu, da za okrasitev novega vrtca angažira kakšnega lutkarja, da z eno veliko lutko zaznamuje ta prostor in ga naredi bolj sprejemljivega za otroke. S tem se bomo ljudje, domači in obiskovalci, navezali na prostor, ustvarili simpatijo in ne nazadnje navado, da se vračamo na mesta, kjer nam je lepo. Krepitev likovne in splošne kulture otrok in mladine pa bo na ta način dobila dober kompliment.

Moram v kratkem povedati, česa v temu zakonu ni ali česa tej noveli zakona ni uspelo, to je, da je izključila iz obveznosti mejne prehode. Žal se nahajamo v času, ko so mejni prehodi na novo postali aktualni in ker je mejni prehod na nek način markacija, ki predstavlja

vrata države, mislim, da ni boljšega mesta, kjer bi se moralo pojaviti eno umetniško delo, likovno umetniško delo, ki bi izreklo dobrodošlico prihajajočim ali vračajočim se. Ker sta umetnost in kultura najzlahotnejši iskrici duha, mislim, da je premalo, da so samo denarne kazni, in bi po vzoru prometne zakonodaje predlagal tudi ali bi v eni drugi interakciji rad videl, da se prekršitelji kaznujejo tudi, denimo, z obveznim tečajem risanja, slikanja ali oblikovanja. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC:

Ugotavljam, da je še interes za razpravo, zato vas vabim k prijavi. Prijava poteka. Izvolite.

Dr. Matić, samo vprašam vas, ali želite kot predlagatelj najverjetneje. Vam bom dal najprej vam besedo.

Dr. Dragan Matić, izvolite.

DR. DRAGAN MATIĆ (PS SMC): Hvala za besedo, predsedujoči.

Na začetku bi vendarle bilo treba, že zaradi umetnikov samih, zavrniti žaljive opazke, ki so šle v smer oznak, kot so bile politična komisija in s strani države delegirano oziroma ukazovalno umetnost ali nekaj v tem smislu. Zelo dvomim, da so se institucije, ki so se podpisale kot podpornice tega zakona, prepoznale v tej vlogi. Akademija za likovno umetnost Univerze v Ljubljani, Oddelek za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Mednarodna zveza likovnih kritikov, Zveza društev Slovenskih likovnih umetnikov, Slovensko konservatorsko društvo, Društvo restavradorjev Slovenije in na koncept tudi Združenje evropskih vizualnih umetnikov. Vsa ta združenja naj bi pristala po tej tezi s strani SDS na to, da bodo žrtev neke politične komisije, ki jim bo ukazovala, ali bo neka podobna na sliki imela rumene ali modre lase ali kaj drugega. Mislim, da je tako posploševanje in banaliziranje zelo žaljivo za vse umetnike, ki so združeni v teh društvih oziroma teh mednarodnih zvezah. Žal mi je, da prihaja do tovrstne razprave. Razumem, da smo politični nasprotniki, da imamo lahko tudi drugačne poglede, ampak te zadeve bi vendarle morale ostati na nekem določenem nivoju in tukaj so šli v podnivo.

Zavrniti moram tudi vsa ta namigovanja, da je zakon nejasen oziroma da je nomotehnično nedodelan ali pa, da je nedorečen. Kot rečeno, preстал je medresorsko usklajevanje z Ministrstvom za javno upravo, z Ministrstvom za finance, z Ministrstvom za kulturo in tudi Zakonodajna-pravna služba se mu je čisto natančno posvetila, tako da glede tega so ti očitki, ki si jih Nova Slovenija in SDS nekako podajata, pa sploh nista bila prisotna na Odboru za kulturo. Seveda to je zelo depasirano. Da gre za socialističen zakon, ne vem, res ne vem, kolikokrat naj še povem, da se zgledujemo po razvitih državah zahodne in severne Evrope ter Severne Amerike. Ta zakon nima nobenih vizij, da bi sledil kakšnim drugim

državam, nobeni Severni Koreji, nobeni Kubi, ampak je zasnovan ravno na obratnih zgledih nekih modernih uspešnih družb, kjer prevladuje tržno gospodarstvo.

Ob zaključku bi bilo verjetno še treba poudariti, kar je bilo večkrat omenjeno v današnji razpravi, da je pred nami še veliko izzivov. Eden od teh je tudi spodbujanje zasebnih investitorjev, ki jih lahko država z davčnimi olajšavami nekako usmeri oziroma spodbuja, da bi veliko več vlagali v umetnost, v kulturo in tudi pri svojih investicijah upoštevali umetniški delež.

Kar se tiče razmer financiranja kulture na občinskih ali državni ravni, pa stvari niso tako enoznačne, kot bi želeli nekateri prikazati, ko prikazujejo občine, da si zelo prizadevajo, hkrati pa so deležne nerazumevanja s strani države. Situacij je veliko, so različne, niso enoznačne. Verjetno jih bo treba izčistiti, tudi ko se bomo lotevali tega istega zakona, o katerem danes govorimo, ampak veliko bolj celovito, veliko bolj z optike prenove kulturnega modela, ki se mora zgoditi. Ko govorimo o teh razmerjih med občino in državo, takoj trčimo že v en tak slikovit primer, ko govorimo o javnih zavodih, ki so jih ustanovile občine in pri katerih imajo občine pravzaprav tudi glavno besedo, ko odločajo o tem, kdo je direktor, kdo je vodstvo, prevladujoči financer je pa država. To je neka stvar, ki ni prav posebno logična, ampak imenovana samo kot en primer, kako te stvari niso povsem domišljene, so odraz neke preteklosti, nekih časov, ki so prinašali neke druge rešitve, ampak danes moramo razmišljati naprej. Ta zakon je samo eden od korakov, je mogoče tudi prvi korak v to smer, da bi poskušali zagotoviti tudi neke systemske vire financiranja, neke izvenproračunske vire financiranja, ki bi bili garant za to, da bo kultura obstala tudi v prihodnje, da ne bo odvisna od obdobja debelih in suhih krav, raznih nihanj na trgu, ampak da bo imela nek garant, da bo upoštevana v družbi, kot ji tu gre in kot ji tu pripada.

Jaz verjamem, da bo zakon sprejet in prav tako verjamem, da je to samo začetek nekih boljših časov in v tem smislu seveda ostajam optimist. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Preden dam besedo še zadnjemu razpravljavcu gospodu Tabakoviću, dovolite mi, da dam besedo najprej Antonu Peršaku, ministru za kulturo. Izvolite.

ANTON PERŠAK: Hvala.

Glede na to, da je bilo apostrofirano, da molčim, bi rad izkoristil nekaj minut, ki jih Vlada še ima na koncu in bi se samo na dve skrbi, ki sta bili izraženi, na nek način odzval.

Ena je, kar je bilo sicer v razpravi že omenjeno, pa se mi zdi, da je treba še dodatno poudariti. Zlasti razvoj po osamosvojitvi, predvsem pa kriza po letu 2008 je povzročila, da

je med posameznimi vrstami umetnosti in kulture tudi kar zadeva financiranja prišlo do velikih potenciranih nesorazmerij. Zlasti tiste vrste umetnosti in kulture, na področju katerih delujejo javni zavodi, so več ali manj kar se tiče financiranje tudi nekaj izgubljali ob padanju proračuna, veliko več so izgubile tiste vrste, kjer javnih zavodov, kot je bilo že rečeno, ni. Eno izmed najbolj, če lahko tako rečem, deficitarnih področij je ravno področje vizualnih umetnosti, tudi filma, deloma tudi knjige in še kakšno. Ta zakon, glede na to da tudi ni več veliko tistih gospodarskih družb, kot so bila včasih podjetja z nekim občutkom družbene odgovornosti, ki bi odkupovala likovna dela za svoje zbirke – so, ampak jih je precej manj kot včasih – bi na nek način vsaj do neke mere lahko odpravil, pomagal odpravljati to nesorazmerje, v katerem se je znašlo področje vizualnih umetnosti. To je ena stvar. Druga stvar pa je bojazen okrog stroke. Tako kot je bilo rečeno, v zakonu piše, da bo na Ministrstvu za kulturo seznam strokovnjakov, investitor bo pa sam pravzaprav izbiral ekipo, ki bo izvedla postopek, da bo izbrala najbolj ustrezno tip opreme in potem tudi tiste, katerih dela naj bi bila pri tem uporabljena. Pri tem ni zanemarljivo to, da vsaj dobri arhitekti pravzaprav do neke mere že prejudicirajo s svojimi projekti, s tem da predvidijo, ali prostore za skulpture ali da predvidijo z razporeditvijo prostorov sten in tako naprej, kakšne vrste oprema se bo zgodila. Tako je del tega pravzaprav že z samim projektom pravzaprav na nek način usmerjen. Jaz se ne bi bal tega, da bi prihajalo do nekih političnih spiskov državnih umetnikov in česa podobnega. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, gospod minister.

Gospod Saša Tabaković, prosim.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Hvala lepa.

Se mi zdi, da se moram vseeno odzvati na izvajanje gospoda Grimsa, ki je bilo po mojem mnenju zagotovo deplasirano. Jaz zagotovo zato, da bi bil lahko razumljiv, ne vihtim rdečih zastav z različnimi socialističnimi emblemi. Kar sem želel v svojem izvajanju povedati, je to, da se je estetika vidnega zreducirala na reklamne panoje. In to je problem. Namreč kakršna etika, takšna je tudi estetika naroda, posameznika. Če gospod Grims do tega ni občutljiv, jaz pač.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Kolegice, kolegi, želi še kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato tudi zaključujem razpravo. O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali danes v okviru glasovanj pol ure po prekinjeni 21. točki dnevnega reda.

S tem tudi prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **20. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O OBRAMBI.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade, in sicer ministrici za obrambo Andreji Katič.

ANDREJA KATIČ: Spoštovani podpredsednik, poslanke in poslanci!

Danes je pred vami paket obrambne zakonodaje, predloga zakona o obrambi kot temeljni sistemski zakon, ki v skladu s 124. členom Ustave ureja vrsto, obseg in organizacijo obrambe države, ter zakona o službi v Slovenski vojski, s katerim se urejajo načela in temeljni odnosi pri upravljanju vojaške službe ter delovnopravna vprašanja. Treba je poudariti, če predlog zakona o obrambi ne bo sprejet, je treba umakniti iz procedure tudi zakon o službi v Slovenski vojski. Potreba po prenovi obrambne zakonodaje se je pojavljala praktično v mandatih vseh vlad, potreben pa je zadostni politični konsenz. V preteklosti je bil dosegljiv samo pri posameznih specifičnih vprašanjih. Zakon o obrambi je bil sprejet v letu 1994 in ne omogoča več potrebnega razvoja sodobnega obrambnega sistema.

Pri pripravi smo predloge sprememb, ki so bile v preteklosti s strani ministrov za obrambo že pripravljene, ponovno vrednotili in jih v največji možni meri tudi upoštevali. Zato se jim ob tej priložnosti tudi zahvaljujem. Predlog zakona torej ni delo samo te ekipe in te vlade, temveč tudi rezultat dela, ki so ga na tem področju opravili bivši ministri za obrambo. Temelji na izhodiščih, ki smo vam jih predstavili pred začetkom njegove priprave v letu 2015. Takrat ste predlagali, da pripravimo nov zakon in ne gremo le v spremembe obstoječega. V največji možni meri smo vključili tudi vaše predloge in predloge ostale širše strokovne javnosti. Zahtevna so bila medresorska usklajevanja. Kot zelo dobro ocenjujem sodelovanje med upravnim delom ministrstva in Slovensko vojsko, in hvala vsem, ki ste izkazali interes in sodelovali pri pripravi.

Predlog zakona o obrambi ne spreminja temeljnih elementov obrambnega sistema, temveč jih na podlagi doseženega razvoja v skoraj četrstoletni zgodovini nadgrajuje in posodablja. Zagotoviti želimo nadaljnje delovanje in razvoj obrambnega sistema, omogočiti spremembe v organizaciji in načinu njegovega delovanja ter omogočiti nadaljnji razvoj Slovenske vojske znotraj sistema kolektivne obrambe.

Kot nekatere najpomembnejše cilje bi izpostavila: vsebino smo uskladili z najvišjimi strateškimi, razvojnimi in političnimi dokumenti

na področju nacionalne varnosti in obrambe; posodabljam sistem organizacije in popolnjevanja Slovenske vojske, vojaške službe ter področje civilne oziroma nevojaške obrambe; jasneje določamo naloge, pristojnosti in razmerja obveščevalno-varnostne službe; urejamo civilno-vojaško sodelovanje; skozi oba zakona smo kot enega najpomembnejših ciljev, ki izhaja tudi iz strateškega pregleda obrambe 2016, zasledovali povečanje zanimanja za zaposlitev ter zadrževanje in s tem povezanega izboljšane statusa pripadnikov Slovenske vojske; na novo je celovito opredeljeno in poenostavljeno obrambno načrtovanje, omogočeno je prožno odzivanje države na morebitne krize in ogrožanja; natančneje so določene naloge Slovenske vojske, zlasti izjemna pooblastila pri varovanju državne meje, opredeljen je pritožbeni postopek, s čimer se sledi tudi predlogu varuhinje človekovih pravic; dodatno se s spremembo Zakona o vojaški dolžnosti uvaja dodatna možnost oziroma razlog za ponovno uvedbo vojaške dolžnosti v miru; opredeljen je postopek odločanja o sodelovanju v mednarodnih operacijah in na misijah, kot to določa strategija sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in na misijah, ki jo je sprejel Državni zbor. Pristojnost o razglasitvi izrednega in vojnega stanja je v pristojnosti Državnega zbora. Prepoved stavke ostaja v veljavi za vojaške osebe. Za ovrednotenje prepovedi in pripada je dodatek k plači v višini 60 evrov. V zakonu se ohranja možnost sindikalnega združevanja na obrambnem področju. Pristojnosti ministrstva so dopolnjene tudi s pristojnosti za področje kibernetске varnosti na obrambnem področju.

Spoštovane poslanke in poslanci! Varnostni izzivi, s katerimi se dnevno soočamo, narekujejo, da varnosti, kot eni temeljni dobrin vsake družbe, namenimo posebno pozornost. Kot je bilo večkrat že opozorjeno tako v razpravah v tej dvorani, zlasti pa na Odboru za obrambo, je nujno sprejeti ukrepe za izboljšanje stanja v obrambnem sistemu in znotraj tega še posebej v Slovenski vojski. Vlada z zagotavljanjem dodatnih sredstev ter s prenovo obrambne zakonodaje daje obrambnemu sistemu ustrezno prioriteto. Zadovoljna sem, da bomo skozi današnjo razpravo dobili tudi vaš odziv na pripravljene rešitve v obeh zakonih. Z vašo današnjo podporo, za katero vas prosim, pa bo dana tudi možnost, da jih poskušamo v nadaljnjem postopku sprejemanja skupaj z vami še izboljšati.

Ponovno bi poudarila, Predlog zakona o obrambi potrebuje dvotretjinsko večino prisotnih in brez Zakona o obrambi ne moremo niti ne nadaljevati tudi z Zakonom o službi v Slovenski vojski in s tem z večjim izboljšanjem pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske. Hvala vam.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa, gospa ministrica.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Spoštovane poslanke, poslanci, dober dan!

Zakon o obrambi predstavlja obrambni okvir Republike Slovenije. Lahko bi rekli, da predstavlja praktično ustavo Slovenske vojske. Sprejet je bil leta 1994, kar pomeni, da se je od takrat pa do danes marsikaj spremenilo. Slovenija je vstopila v zvezo Nato, na globalni ravni so se stvari bistveno spremenile. V tej luči so potrebne tudi spremembe Zakona o obrambi. Prepričani smo, da potrebujemo nov okvir obrambe.

Zato v Novi Sloveniji še posebej izpostavljam pet točk, ki jih je treba upoštevati pri pripravi tega novega okvira. Prvič, članstvo v zvezi Nato. Drugič, pogostejše in učinkovitejše ukrepanje v primeru naravnih nesreč. Tretjič, pravilno odzivanje v primeru globalnih groženj. Četrto, pravilno odzivanje v primeru kibernetских groženj. Petič, v središče vsega je treba postaviti vojaka. To je naših pet tez, pet točk, v okviru katerih želimo, da se zgradi tudi novi zakon o obrambi.

Trenutna situacija v slovenskem obrambnem sistemu, še posebej pa v Slovenski vojski ni rožnata. Morda bi jo najbolj enostavno opisali, če bi dejali, da Slovenska vojska razpada pri živem telesu, tako v tehničnem kot tudi moralnem smislu. V tehničnem smislu je jasno, kajti od začetka ekonomske, gospodarske krize se je obrambni proračun praktično razpolovil. Bil je denar zgolj in samo še za plače. Za kakršnekoli resne investicije in širše usposabljanje je denarja zmanjkalo. In ob tako priškrjenih finančnih sredstvih je nemogoče razvijati nek dober in učinkovit sistem. To je pustilo posledice tudi v morali slovenskih vojakov. V zadnjih mesecih smo imeli možnost spremljati, rečemo temu spopad na najvišji ravni, spopad med visokimi častniki Slovenske vojske glede nabave osemkolesnikov. Mislim, da je prav ta spopad najbolj pokazal na trenutno stanje v vojski. Prepričani smo, da so se znotraj vojske vzpostavile tri različne skupine. Skupina, ki izhajajo še iz nekdane Jugoslovanske ljudske armade, skupina, ki izhaja potem iz kasnejše Teritorialne obrambe, in skupina, ki se je izšolala in izobrazila v zavezniških šolah. Med temi posameznimi skupinami obstajajo velike razlike tako v mentaliteti kot načinu delovanja. In to se v zadnjem času intenzivno kaže tudi v Slovenski vojski.

Če se vrnem nazaj na tistih pet točk, ki jih v Novi Sloveniji izpostavljam kot ključne pri graditvi oziroma pri oblikovanju novega zakona o obrambi. Kot prvo sem izpostavil, zavedati se moramo da smo del zavezništva Nata. Tako so se odločili ljudje na referendumu, ne politična elita, ampak večinsko ljudje. Mi v Novi Sloveniji

tudi poudarjamo, da je za Slovenijo, kakorkoli stvari obračamo, še vedno najceneje biti del tega zavezništva. Kakorkoli drugega bi pomenilo večje obrambne stroške. Tisti, ki imajo številne probleme z zavezništvom Nata, bi lahko pošteno povedali, da tudi nevtralnost stane, da nevtralnost ni brezplačna. In ko imajo številni velike probleme s tem, zakaj se naši vojaki pojavljajo na operacijah širom sveta, bi bilo prav, da izidejo iz tega milnega mehurčka, v katerem se nahajajo, in pošteno priznajo, da slovenski vojaki v tujini skrbijo tudi za varnost doma. Naj posebej izpostavim naš kontingent na Kosovem, pa potem naše predstavnike v Bosni in drugih koncih na Balkanu, prav ti ljudje, ti pripadniki Slovenske vojske zelo konkretno in učinkovito skrbijo za mir na Balkanu, s tem pa tudi za večjo varnost doma. Te stvari je pri pripravi zakona o obrambi treba upoštevati.

Naslednja, druga točka je učinkovitejše soočanje z naravnimi nesrečami. V zadnjem času se vreme oziroma okolje, podnebje bistveno spreminja. Naravne nesreče so vse pogostejše. V Novi Sloveniji si želimo, da bi pripravili takšen zakon o obrambi, ki bi vzpostavil dobro podlago za hitro in učinkovito delovanje Slovenske vojske v primeru naravnih nesreč. V preteklosti se je izkazalo kar nekaj pomanjklivosti oziroma birokratskih ovir, morda tudi vprašanj prestiža, kdo, kdaj, v kakšnem trenutku lahko posreduje. Želimo si, da bi čim več teh nepotrebnih ovir v tem zakonu o obrambi odpravili. Predvsem pa si želimo, da bi tehniko Slovenske vojske v čim večji meri razvijali dvonamensko, kar pomeni, da jo lahko uporabimo ne samo bojno delovanje, ampak tudi za primere naravnih nesreč. Tretja točka, ki jo izpostavljam v Novi Sloveniji, je učinkovitejše odzivanje na globalne grožnje. Dejstvo je, da svet postaja vse nevarnejši, da so grožnje globalne, da se stvari spreminjajo od danes na jutri, zato je potrebno tudi pri pripravi novega zakona o obrambi ponovno vzpostaviti temelj, ki bo omogočil Slovenski vojski in s tem tudi celotnemu obrambnemu sistemu, da se čim bolj fleksibilno prilagaja na vse grožnje, ki prihajajo iz sveta. Na kaj konkretno mislim? Mislim na to, da je vedno treba pustiti odprta in vsaj zakonsko možnost, zakonsko podlago za relativno hitro in enostavno ponovno uvedbo obveznega služenja vojaškega roka, da je ponovno treba pustiti možnost oziroma zakonsko podlago za potencialno teritorialno obrambo in ne nazadnje tudi za večjo težo in pa večje možnosti enot za specialno delovanje Slovenske vojske. To se nam zdijo ključne stvari za boljše odzivanje na globalne grožnje.

Kibernetska varnost je četrta točka, ki jo v Novi Sloveniji izpostavljam kot eno izmed stvari, ki mora biti upoštevana pri pripravi tega novega zakona o obrambi. Mislim, da ne pretiravam, če rečem, da učinkovit kibernetski napad lahko praktično neki državi danes povzroči več škode kot pa napad z atomsko bombo. Ja, huda izjava, ampak dejansko drži.

Če poznate vse razsežnosti, ki jih lahko povzroči nek kibernetski napad, potem v današnjem svetu, kjer so številni sistemi vpeti v splet, potem je jasno, da z nekim napadom lahko praktično kolapsirajo vse pomembne funkcije znotraj neke države. Primeri iz preteklosti so zelo zgovorni. Če pogledate estonski primer iz leta 2007, ko je ruski kibernetski napad praktično onemogočil delovanje države za 14 dni, kolapsirale so banke, javna uprava in vse druge pomembne institucije. Potem imamo še zadnji novejši ruski napad iz leta 2015 na elektrarno v Ukrajini, ko je sredi mraza, sredi zime brez električne energije ostalo več 200 tisoč odjemalcev. Če se še nekoliko pomaknemo v sfero industrijske špijonaže, izsiljevanja in podobnih zgodb, delovanja Kitajske, potem vidimo, da je kibernetski prostor postal bojišče 21. Stoletja. Nato je na tem področju že storil korak naprej, ker je kibernetski prostor poleg zraka, zemlje in morja razglasil kot enega izmed območij delovanja. Mislim, da tukaj v Sloveniji bistveno zaostajamo in da je kibernetska varnost in izgradnja naših ofenzivnih zmožnosti na področju kibernetske varnosti je izjemno pomembna. Že danes je treba zato ustvariti podlago v zakonu o obrambi.

Naša peta ključna točka je, da v središče želimo postaviti vojaka. Prepričani smo, da Slovenija z drugimi državami, predvsem pa s tistimi subjekti in objekti, ki Sloveniji grozijo in jo dejansko ogrožajo, ne more tekmovali z neko težko tehniko, lahko pa mi tekmujejo oziroma se postavimo proti tovrstnim grožnjam predvsem z dobro opremljenimi in pa usposobljenimi vojaki, vojaki z visoko moralo. To je edino lahko neka pozitivna konkurenčna prednost Slovenije v tem globalnem svetu. Zaradi tega bi že celoten zakon o obrambi moral biti zastavljen tako, da v središče postavlja vojaka, zadovoljnega vojaka.

Ko s tem zakonom o obrambi, ki je danes pred nami, postavljamo nov okvir obrambe Republike Slovenije in zaradi kvalificirane večine, ki je potrebna za spremembo tega zakona, najverjetneje to pomeni, da bodo spremembe dolgotrajne, to pomeni, da tisto, kar bomo sprejeli danes, bo najverjetneje veljalo še kar nekaj let. Zato je pomembno, da smo pri spremembah previdni in tudi natančni. Še enkrat pa želim jasno izpostaviti, da si v Novi Sloveniji želimo učinkovito in naše kredibilno delo znotraj Nata, da si želimo, drugič, hitro ukrepanje v primeru naravnih nesreč, tretjič, si želimo večjo odpornost na globalne grožnje, četrtič, večjo kibernetsko varnost in petič, vojaka v središču obrambnega sistema. Nam je pa popolnoma jasno, da sam okvir, da sama zakonska podlaga ne bo dovolj. Zato bo potreben tudi denar. In pri vsej stvari je ključen prav obrambni proračun, ki pa v tem trenutku žal v Sloveniji ni na zavidljivi ravni. Znotraj zavezništva Nato smo praktično med najslabšimi državami po odstotku BDP, ki ga namenjamo za obrambo. Trenutno namenjamo 1 % BDP za obrambo, kar nas

uvršča praktično na rep Nato držav. Za nami so zgolj in samo še tri članice Nata. Prav tako nimamo idealnega deleža, koliko sredstev namenjamo za plače, za operacije in potem tudi za investicije. Če veste, da je ta delež 50 :30 :20, potem je v Sloveniji praktično vse postavljeno na glavo. Skoraj 70 % damo za plače. Da 2 % BDP za obrambne izdatke ni nedosegljiv cilj, nam govorijo predvsem Balti, ki so vsaj po številu prebivalcev, po ekonomski moči izjemno primerljivi s Slovenijo. Oni bodo v prihodnjih letih dosegli 2 % BDP za obrambne izdatke, kar govori v prid temu, da tam, kjer je volja, tam je tudi pot.

Jasno je, da bo naš obrambni sistem brez dodatnih finančnih virov še naprej propadal, da ne bo mogel preživeti. Ene stvari bi se morali vsi skupaj zavedati, če smo že nekredibilni v odnosu do Nata, če ne izpolnjujemo tistega, kar smo Natu obljubili, potem bodimo pošteni in odgovorni vsaj do naših lastnih vojakov. Na številnih odborih za obrambo razpravljamo o dvigu obrambnega proračuna. Žal pridemo do zgolj deklarativnega zavzemanja koalicijskih poslancev, kako je treba te stvari izboljšati in dvigniti obrambni proračun. Ko pride na vrsto glasovanje in pa konkretno odločanje, njihove roke otrpejo.

Naj zaključim. Nova Slovenija bo zakon o obrambi v prvi obravnavi podprla, ker mu želimo utreti pot naprej, ker želimo, da na tej točki delamo naprej, ker vendarle od leta 1994 pa do danes se je v svetu pa tudi v Sloveniji marsikaj spremenilo. Prepričani smo, da zakon o obrambi potrebuje spremembe in zato, kot sem dejal, ga bomo v prvi obravnavi podprli. Naj pa že danes zelo jasno povem, da s tem pa niso zagotovljeni naši glasovi v drugi obravnavi. Naša podpora v drugi obravnavi bo pa odvisna od treh ključnih stvari.

Prvič, vložili bomo nekaj amandmajev, ki bodo v središča postavljali vojaka, in videli bomo ali bodo ti amandmaji sprejeti. Drugič, naša podpora je odvisna od tega, ali bo Vlada v letu 2018 za obrambni proračun namenila 1,1 % BDP. Smo v fazi sprejemanja proračuna in mislimo, da ni dovolj, če vztrajamo zgolj pri besedah, če imamo super lep zakon, nimamo pa denarja, s katerim bi lahko učinkovito zagotavljali obrambo Republike Slovenije. Zaradi tega ker smo se tudi znotraj poslanske skupine zelo globoko pogovarjali, kako in kaj naprej, smo jasno povedali, da je treba vlado, če hočete, tudi koalicijske poslance vendarle prisiliti na nek način, da začnejo več sredstev zagotavljati za obrambni proračun. Ne terjamo nemogočega, terjamo mogoče, in sicer s sedanjega 1 %, da pridemo na 1,1 %. To pomeni, da se povečajo obrambni izdatki za 0,1 % BDP, kar mislimo, da je v letu 2018 dosegljivo. In tretja zahteva, ki bo za podporo zakona v drugi obravnavi, da se ukine sindikalno delovanje vojakov. Zdi se nam neprimerno in nepotrebno, da se vojaki organizirajo v sindikat. Ta služba je izjemno specifična. Ima prepoved stavke, ki je v tem

zakonu že vnesena, in prav nobene potrebe ni, da bi omogočili tudi sindikalno delovanje.

Amandmaji, dvig obrambnega proračuna in pa prepoved sindikalnega delovanja slovenskim vojakom bodo tri ključne zahteve za podporo tega zakona v drugi obravnavi.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Stališče Poslanske skupine Levica bo predstavil gospod Miha Kordiš. Izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Znano je, da imamo socialisti popolnoma drugačen pogled na vojaško obrambo kot preostali slovenski politični razred. Po našem mnenju je naloga vojske obramba države, ne pa zagotavljanje žive sile za intervencije v tujino. Predlagani zakon ponižuje Slovensko vojsko na raven podizvajalca Nata. Posledica tega je, da se obrambna sposobnost države zmanjšuje in da se vojaški izdatki ne prilagajajo potrebam Slovenije, marveč zahodnim velesilam. Take vojske naši državljani ne rabijo in si je tudi ne morejo privoščiti. Zato bomo v Levici glasovali proti predlaganim zakonom.

V razpravi bom izpostavil tiste določbe, ki so za nas najbolj sporne. V prvi vrsti določbe, ki kršijo načelo ločitve cerkve od države in ki puščajo odločanje o oboroževanju in uporabi vojske v rokah Vlade. In potem naprej, tudi uporabo vojske v policijske namene. Ampak preden preidem na te posamične probleme, se naj zadržim pri razlogih za naše načelno nasprotovanje. Kot rečeno, predlagani zakon podreja Slovensko vojsko tako imenovani kolektivni obrambi Nata. In to je nesprejemljivo iz treh razlogov. Prvič je nesprejemljivo zato, ker ne podpiramo politike vojaškega vmešavanja v notranje zadeve drugih držav, ki jo Nato izvaja. Predvsem njegove članice: Združene države Amerike, Velika Britanija in Francija.

Drugič je nesprejemljivo zato, ker Slovenska vojska ni več organizirana celota, ki bi lahko branila državno ozemlje. Slovenska vojska je v tem trenutku konglomerat izoliranih enot, ki lahko smotno delujejo samo še v okviru večjih enot Nata. In če bi vojaška grožnja recimo prišla iz zahoda, zgodovinsko gledano, je še skoraj vedno taka grožnja prišla iz zahoda, Slovenija ne bo imela resne vojaške obrambe, da bi se tej grožnji zoperstavila.

Tretji razlog, zakaj smo proti, so pa stroški. Nato od nas zahteva, da za vojaške namene porabimo 2 % BDP. To je dvakrat toliko, kolikor porabimo sedaj in bistveno več, kot terja vojaška ogroženost Slovenije ali Evrope. Dokler bo Slovenija podrejena vojaškemu načrtovanju Nata, bo tudi financiranje vojske podrejeno interesom tujih vojaško industrijskih kompleksov, ne pa realnim potrebam, ki jih imajo naši državljani. Teh cesarjevih novih oblačil zakona pred nami se socialisti ne gredo. Ne bomo se

pretvarjali, da je to, kar dela Nato, kolektivna obramba. Nato ni nastal zato, da bi branil Slovenijo, ampak da brani interese in privilegije zahodnih velesil v svetu. Ja, morda dokler Varšavski pakt ni bil razpuščen, je še zgledalo, da je Nato neka obrambna zveza, ampak zadnja desetletja tako tezo postavljajo na laž. Nato je bi in ostaja vojaško krilo zahodnega imperializma. Našim državljanom na referendumu leta 2003 to ni bilo jasno, ker mu je peska v oči nasul komplet slovenski politični razred. Ampak ko so članice Nata dobesedno razsule Afganistan, Libijo in Irak, imperialistične narave te zveze ni mogoče več zanikati. Morda je bilo to dogajanje od naših ljudi oddaljeno, neotipljivo, za dolgo časa nekaj abstraktnega. Ampak po letu 2015, ko so iz držav, ki so jih razsule te zahodne velesile, na naše duri potrkale množice beguncev, so posledice Natovih vojn postale tudi slovenska notranja zadeva. In edino, kar lahko normalna država v takem primeru naredi, je, da izstopi iz zveze Nata oziroma preden formalno izstopi, da neha sodelovati pri agresivnih intervencijah. Če tako držo lahko zavzamejo recimo Irska, Finska, Avstrija in druge nevtralne države, jo lahko zavzame tudi Slovenija.

Vlada nas bo prepričevala, da je Slovenija zaradi podreditve Natu bolj varna, ampak to niti slučajno ni res. Pri tem je glavni problem, da Slovenska vojska ni sposobna braniti države, niti v sanjah ni zmožna pri takem organizacijskem ustroju, kot ga ima in kot naj bi se še poglobljaj, ni zmožna organizirati splošnega ljudskega odpora, kot ga je recimo organizirala partizanska vojska. Slovenska vojska je uporabna za policijske naloge na meji, za izvajanje okupacijskega hlapčevanja v kakšnem Afganistanu ali pa za propagandne operacije Nata v Latviji. Ni pa sposobna sama ubraniti države pred kakršnokoli resnejšo vojaško grožnjo, dasiravno naj bi bila ravno temu namenjena.

Na srečo naša država v vojaškem pogledu že presneto dolgo ni bila tako varna, kot je danes. Obdajajo nas same prijateljske države. Vse te države so članice Evropske unije. Z nobeno drugo državo nimamo kakšnih resnih nesoglasij. Kar pa imamo, je globoka socialna in razvojna kriza. Ker nam zdravstveni in socialni sistem pokata po šivih, bi morali kadre in denar usmeriti v te sektorje. Zaveze do Nata so pa vladni izgovor, da počne ravno nasprotno. Če hoče Slovenija izpolniti cilje Nata do leta 2025, bo morala samo za oborožitev zapraviti 1,5 milijarde evrov. To je toliko denarja, kolikor ga je v to svrhu zapravila od leta 1991 do danes. Zakaj torej ne bi raje te milijarde in pol evrov uporabili za blaginjo državljanov in razvoj države, vojaške izdatke pa zamrznili?

Nas socialiste pogosto dosežejo parlamentarni očitki, da smo populist. Ampak vprašajmo se, naredimo dva koraka nazaj, pogledjmo celo sliko in se vprašajmo, kdo je tukaj populist. V Levici izhajamo iz dejstva, da

Slovenija po vseh objektivnih kriterijih ni vojaško ogrožena. Je pa po vseh, ravno tako objektivnih kriterijih, visoko zadolžena in podpovprečno razvita država. Tukaj se zelo jasno vidi, da vladna politika izhaja iz čisto ideoloških predstav, da naj bi nas ogrožal, ne vem kdo – Rusija ali pa tiste uboge države v severni Afriki in Aziji, od koder bežijo begunci? Se pravi, ogrožale naj bi nas tiste države, ki so jih zahodne intervencije vrnile dobesedno v kameno dobo. Teh ideoloških floskul je še veliko, cel dan bi jih lahko našteval. Ampak med njimi je nemara najbolj absurdna ta, da mora Slovenija dvigniti sredstva za vojsko zaradi, citiram: »Pravične delitve bremen v Natu.«

Gospa in gospodje, ali se vi delate norca? Slovenija je v Natu neto plačnica. Poleg tega se ta organizacija ne ukvarja z obrambo Slovenije, ukvarja se s patroliranjem po ameriškem imperiju, izvaja pax Americana. In zato naj bi semkaj namenili še dodatna sredstva? Slovenija je med rekorderkami po številu vojakov na prebivalca, ki jih pošilja v razne okupacijske enote. Kaj je recimo lepšega za ameriške imperialiste, kot da outsourcajo pomožne naloge raznoraznim satelitom, sploh če ti sateliti, vključno s Slovenijo, sami plačajo svojo živo silo in kupujejo zahodno orožje za njihovo mesoreznico. Ni čudno, da Slovenija po vstopu v Nato za vojsko porabi več kot prej, čeprav so politiki na referendumu obljubljali, da bo plačevala manj. Leta 1999 smo za obrambo porabili 2,4 % javnih sredstev, osem let kasneje pa kar 3,3 %. Socialisti se zavzemamo za racionalno obrambno politiko, ki se bo ukvarjala z obrambo domovine, ne pa z garantiranjem privilegijev zahodnih velesil in njihovih korporacij v svetu.

Vem, da se tudi v koalicijskih klopek najdete poslanci, ki znate uporabiti svojo glavo in ne nasedate na zgodbice, kot jih pripoveduje vlada. Vem, da se najdete in da ne jemljete Nata za suho zlato in da presneto dobro veste, da sodelovanje Slovenske vojske v Natovih operacijah ni v našem interesu. Ti dobronamerni poslanci včasih rečejo, češ, saj imate prav, a veste, ampak Slovenija je premajhna, da bi vodila drugačno politiko, se moramo tukaj prilagajati in podrežati. Dragi moji, to ni res! Slovenija ni premajhna, da bi bila nevtralna. In ni res, da si nevtralnosti ne moremo privoščiti. Nevtralna Avstrija in Irska za vojsko porabita precej manjši delež od Slovenije. Nevtralnost, če spregovorim v vašem jeziku, v jeziku denarja, se splača.

Slovenija se ne bo mogla nikoli zavarovati pred totalno vojno. Lahko se pa racionalno zavaruje pred tem, da bi nam kakršnakoli velesila poskušala vsiliti svoje politično vodstvo in t. i. demokratične, beri, kapitalistične vrednote.

Vladni zakon gre v popolnoma drugo smer, v smer nadaljnje kolaboracije z velesilami, ki delajo točno to, česar nočemo, da bi kdorkoli

drug storil nam. Zato bomo v Levici glasovali proti zakonu o obrambi.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Bojan Dobovšek bo predstavil stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev. Izvolite.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): Spoštovani vsi, ki spremljate to sejo!

Pred nami sta dva povezana zakona, zakon o obrambi pa zakon o službi v Slovenski vojski. Nedvomno je treba o tem govoriti v celoti. Varnost, kot vemo, je še kako pomembna dobrina za razvoj vsake družbe, in brez varnosti ni napredka družbe. Še posebej takšne družbe, kot smo mi. Vidimo, da se vojaška ogrožanja spreminjajo, vse bolj postajajo nevojaška in deli naloge vojske se spreminjajo. Vse bolj postajajo podobni policijskim pooblastilom in izvajanjem teh pooblastil v mirnodobnem času.

Predlog, ki je pred nami, je pomemben za nadaljnjo razpravo in v katero smer bomo šli. Kje so tisti dobri razlogi in dobri predlogi? Uskladitev z Evropsko unijo, uskladitev činov je že eden od takih primerov. Tudi vrste častnikov, ki so predlagane, in pa predvsem opredelitev nevojaške obrambe, kajti vidimo, da je to vse bolj pomemben del nalog, ki jih izvaja Slovenska vojska. Kje pričakujem, da bo zakon bolj napreden in bolj ambiciozen?

Odprta vprašanja, ki se postavljajo, se kažejo v smeri sprememb in oceni ogrožanj. Pričakujem, da se bolj naslonimo na primer baltskih držav in pa njihovo primerjalno analizo, kot pa, da smo bolj podobni Hrvaški. Se pravi, tukaj je potrebna usmeritev in jo je treba bolj usmeriti v napredne države. Ukinitve vojaških teritorialnih poveljstev ni dober predlog. Zakaj? Vojska potrebuje stik z lokalnim prebivalstvom. In tukaj so odgovori – boljši ugled v javnosti. Položaj obveščevalno varnostne službe. Tudi tukaj bo potrebnih še nekaj dodelav. Ali je to podpora služba, kako se deli, in pa predvsem možnost nadzora in pa onemogočanje zlorab in odteka informacij. Pogrešam večji poudarek kibernetiki varnosti, kakšne so tukaj naloge vojske, če je kibernetika varnost vse bolj pomembna. In pa tisti najbolj pomemben segment, kako pristopiti do mladih, kako povečati zanimanje mladih za ta poklic, kje bomo storili naslednje korake. Seveda je eden od korakov tudi vojaško šolstvo, ali je to zaprt sistem ali po vzoru nekaterih držav, kjer je ta sistem bolj odprt. Tukaj še ni jasnih odgovorov, jaz se zavzemam za to, da je sistem bolj odprt in s tem privabimo več mladih. In pa motivacija potem za naprej. Motivacija, kot je predlagana, je samo motivacija ob vstopu in za tiste, ki vstopajo. Kaj pa motivacija za tiste, ki so že znotraj sistema? Kako jih bomo nagradili? Ali karierni sistem deluje? Eden od največjih motivacijskih faktorjev je odprt transparenten karierni sistem, se pravi ne samo motivacija tistih, ki prihajajo, ampak predvsem tistih, ki so

že v službi. In pa za konec, poudarek problematike, ki jo izpostavljajo države Evropske unije, predvsem pa baltske države, to pa je hibridno vojskovanje. Hibridno vojskovanje je vojskovanje prihodnosti, kar pa terja odgovore na drugih področjih, tudi socialnem, tudi kulturnem, če smo se prej pogovarjali o kulturi, in pa na varnostnem. Treba bo bolj analizirati ogrožanja in pa odgovoriti na ta vprašanja do konca oblikovanja zakona.

V tej fazi bomo v Poslanski skupini nepovezanih poslancev oba predlagana zakona podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Marjan Dolinšek bo predstavil stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra. Izvolite.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala za besedo, predsedujoči. Spoštovana ministrica, sekretar, kolegice, kolegi!

Svet danes ni enak tistemu včeraj, še manj tistemu, v katerem se je Republika Slovenija uveljavila kot samostojna in enakopravna članica mednarodne skupnosti. Naše notranje in zunanje varnostno okolje se z naglico spreminja in postaja vse bolj nepredvidljivo, pri čemer na veljavi dobivajo vedno nenehno novi viri ogrožanja mednarodnega miru in varnosti, ki terjajo odgovor v obliki dobro izgrajenih ter demokratično nadzorovanih sistemov nacionalne varnosti. Vendar pa se pred globalnimi izzivi z varnostno dimenzijo sama zase ne more obvarovati nobena država. Zato moramo v skupnosti z drugimi tvorno iskati odgovore nanje, sledeč v prvi vrsti naši ustavni ureditvi, ki nam narekuje, da pri zagotavljanju varnosti izhajamo predvsem iz mirovne politike ter kulture miru in nenasilja.

Republika Slovenija je v 25 letih prehodila pomembno pot, od teritorialne obrambe, ki je zaščitila proces slovenske osamosvojitve, do vzpostavitve nacionalnega obrambnega sistema s Slovensko vojsko kot njegovim osrednjim delom. Od sprejetja veljavnega zakona o obrambi pa je Republika Slovenija postala tudi članica mednarodnih organizacij in zavezništav, v okviru katerih uresničuje svojo pravico do individualne ter kolektivne obrambe ter sprejema svoj delež odgovornosti za ohranjanje mednarodnega miru in varnosti. Tako spremenjene okoliščine in prej omenjeni izzivi, s katerimi se naša država srečuje pri ohranjanju in krepitvi varnosti danes, že nekaj časa kažejo na to, da krovna zakonodaja s področja obrambe potrebuje temeljito prenovno tako na ravni terminologije kot na ravni vsebinskih rešitev.

V Poslanski skupini SMC podpiramo in cenimo sleherni napor, ki gre v smeri zagotovitve učinkovitega delovanja ter nadaljnjega razvoja slovenskega obrambnega sistema. Obenem pa si ne želimo spremembe zaradi spremembe same. Sprejemanje nove

krovne zakonodaje zahteva posebno skrbnost in preišljenost, saj je, kot to določa 194. člen Ustave Republike Slovenije, zakon o obrambi zakon, s katerim se določajo vrsta, obseg in organizacija obrambne nedotakljivosti in celovitosti državnega ozemlja. Tudi zahtevana dvotretjinska večina navzočih poslancev Državnega zbora, ki je potrebna za njegovo sprejetje, kaže, da gre pri zakonu za obrambo za zakonsko materijo, ki se naj sprejema z dolgoročno vizijo in je kot tak preveč pomemben, da bi bile vanj vgrajene ad hoc rešitve.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra od javne predstavitve predloga zakona v tej luči pogrešamo razpravo o konceptualnih rešitvah ter odgovor na kritike iz vrst strokovne javnosti, da gre pri predlogu zakona v prvi vrsti za kozmetične popravke, brez jasno začrtane dolgoročne smeri razvoja slovenskega obrambnega sistema. Sam bi si tudi po vzoru nekaterih drugih držav želel jedrnat zakon o obrambi, ki opredeljuje temelje našega obrambnega sistema in je hkrati očiščen vsebin, kot so delovnopravne zadeve, ki jih že urejajo drugi zakonski ter podzakonski akti. Že s simboličnega vidika je izjemno pomembno, da zakon o obrambi uživa čim širšo podporo, ne le različnih političnih opcij, temveč tudi drugi vladnih resorjev in predvsem sindikatov, saj so zaposleni na obrambnem področju tisti, ki bodo uporabniki in izvajalci tega zakona.

V Poslanski skupini SMC smo spremljali postopek priprave zakona in smo seznanjeni tako s pomisleki drugih resorjev kot zadržanostjo sindikatov. To ni najboljša popotnica novemu zakonu, toda sami menimo, da še vedno ni prav nič zamujenega. Današnje prvo obravnavo predloga zakona na seji Državnega zbora vidimo kot odlično priložnost za podrobnejšo predstavitev posameznih vsebinskih rešitev ter razjasnitev, katere pripombe stroke, resorjev in sindikatov so bile upoštevane ter katerih se ni dalo vključiti in zakaj. Prepričani smo, da bomo skozi to razpravo bližje rešitvam, kako vladni predlog zakona še izboljšati v nadaljevanju zakonodajnega postopka.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra bomo podprli sklep, da je Predlog zakona o obrambi primeren za nadaljnjo obravnavo. S tem se zavezujemo, da bomo tudi v bodoče konstruktivno sodelovali pri sooblikovanju normativne podlage za delujoč in stabilen obrambni sistem, ki se je sposoben odzivati na hitro spremljajoče se razmere v mednarodni skupnosti in varnostne izzive, ki jih te postavljajo pred nas. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Žan Mahnič bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik, spoštovana gospa ministrica, državni sekretar, kolegice in kolegi!

Slovenska vojska je danes v krizi. Štiri leta je že nesposobna izvajati tisto temeljno nalogo, za katero je poleg drugih nalog poklicana, to je izvajanje oboroženega boja v primeru napada na Republiko Slovenijo. Da je temu tako, ni zraslo na mojem zelniku, ampak so to besede vrhovnega poveljnika obrambnih sil, ki prav tako niso njegove, ampak so nastale na podlagi samoocene Slovenske vojske, ki jo vsako leto pripravi Generalštab. Ta ocena je že četrto leto zapored, da je ocena pripravljenosti za delovanje v času vojne krize, to se pravi, za delovanje, kar je primarni namen Slovenske vojske, nezadostno in Slovenska vojska tako ni sposobna izvajati vojaške obrambe.

Da bi se temu izognili, smo v Slovenski demokratski stranki v aktualnem mandatu večkrat opozarjali in pa tudi podajali konkretna priporočila. Nobeno priporočilo, noben dobronameren nasvet, predlog ki smo ga dali v tem mandatu, ne pod ministromanjem Janka Vebra, ne pod ministromanjem gospe Andreje Katič ni bil uslišan, ni bil sprejet. O njih se je vedno razpravljalo kot o nebodigatreba predlogih. In sprašujem se, kako je po vsem tem času možno, da potem ministrica pride v parlament in pove, da če zakon, za katerega je potrebna dvotretjinska večina navzočih poslancev, ne bo sprejet, zakon o obrambi, tudi nima smisla oziroma se umika zakon o službi v Slovenski vojski. Sprašujem vas, gospa ministrica: Kje ste bili ta tri leta, od kar ste že na tem obrambnem resorju, ko smo predlagali priporočila, podajali predloge za izboljšanje stanja? Zakaj niste takrat rekli, da je treba podpreti te predloge, kajti drugače tudi drugih predlogov nima smisla in se ne bo dalo sprejemati. Slovenska demokratska stranka nikoli ni delovala slabonamerno proti sistemu obrambe. Trikrat smo ta resor vodili in ta resor je, lahko samo spomnim, doživel svoj vrhunec v obdobju 2004–2008, ko smo namenjali izrazita finančna sredstva in ko je obrambni sistem imel toliko denarja, kot še nikoli. Potem pa je prišla finančna kriza, prioritete so bile drugače. Vlado takrat in tudi Ministrstvo za finance ter Ministrstvo za obrambo so vodili ljudje iz stranke Socialnih demokratov. In še danes se Slovenska vojska zaradi ukrepov, ki so bili sprejeti takrat, ni pobrala. Stagnira, nazaduje, pozitivnih premikov ni. Ne govorim na pamet, za to imamo številke. Osip vojakov pod ministrico za obrambo Andrejo Katič je pod 7 tisoč pripadnikov, lahko napišete še sto SOPR, kjer boste napisali, da je načrt 7 tisoč 250 pripadnikov, ampak bojim se, da bomo naslednje leto začeli številko 6 tisoč 700. Več sto pripadnikov Slovenske vojske je odšlo v času mandata ministra Janka Vebra in pa ministrice Andreje Katič, skratka pod vodenjem tega ministrstva s strani stranke Socialnih demokratov.

V Slovenski demokratični stranki smo zaradi tega dejstva, ki je podkrepljen s številkami, kadarkoli si jih lahko pogledamo, so uradne, mnenja, da tisti, ki so ta sistem uničili, pa pustimo načrtno ali nenačrtno, da težko prinašajo pozitivne rešitve. Težko verjamemo, da se resnično trudijo za uveljavitev teh rešitev. Lansko leto smo pred poletjem sedeli z ministrico za obrambo v naši poslanski skupini, kjer je poslušala naše predloge in pa pripombe. Zdaj ugotavljam, da od tega ni bilo kaj veliko. Pa vendar se spomnim, da je bilo rečeno, da bo ta zakon v parlamentarni proceduri lansko jesen. Več kot leto dni je minilo, da smo dobili ta dva zakona na mizo, pa še danes vidimo, kakšno je stanje. Slišali smo mnenje Poslanske skupine Stranke modernega centra, s katerim se v veliki meri strinjam. Zakon je nek dogovor. Vse tisto, kar se je obljubljalo pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske, vse tisto, kar smo tudi predlagali na Odboru za obrambo, ravno takrat, ko bi morali glasovati o tem sklepu, sva morala s kolegom Škobernetom na Odmeve tukaj v predverje, tako da je bil povožen tudi tisti sklep, mislim, da je bilo lansko leto nekje v jeseni, kjer smo imeli dober namen, da se že takrat pripadnicam in pripadnikom dvigne plača za tista dva plačna razreda, ampak tudi tukaj smo izostali. Ne rečem, da, predvsem v zakonu, ki ga bomo obravnavali v naslednji točki, ni nekaterih sprememb, ki gredo v pravo smer oziroma ki nakazujejo neko boljše stanje, če se pogovarjamo o denarnicah pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske, vendar to ni to oziroma še daleč ni toliko, kot bi si želeli. Da je stanje na obrambnem sistemu takšno, je predvsem posledica delovanja oziroma boljše rečeno nedelovanja ključnih organov. Da sistem obrambe lahko deluje, morajo odlično sodelovati tri osebe: predsednik Vlade, minister za obrambo in pa načelnik Generalštaba Slovenske vojske. Če ni sodelovanja med temi tremi osebami, če načelnik generalštaba nima popolne podpore pri ministru, minister pa pri predsedniku Vlade, potem imamo stanje, kakršno je stanje danes. Vemo, kakšen je odnos, in to smo lahko videli tudi na zaprtih sejah Odbora za obrambo, med načelnikom Generalštaba in pa ministrico za obrambo in kakšen je odnos med predsednikom Vlade in ministrico za obrambo oziroma Stranko modernega centra, ki obenem vodi tudi Ministrstvo za notranje zadeve, in na drugi strani stranko Socialnih demokratov, ki vodi Ministrstvo za obrambo. Takšen odnos, kakršen je med temi tremi osebami, je recept, da se stanje v obrambnem sistemu ne more izboljšati. Če nimaš Vlade, kateri bi bil jasen cilj, da se izboljša stanje v obrambnem sistemu, ne da se deli nek drobiž, ob tem ko imamo gospodarsko rast, in ko se že dlje časa opozarja in so že od leta 2014 naprej znane zaveze, ki smo jih dali in morajo biti izpolnjene do leta 2020, če imamo ministra oziroma ministrico za obrambo, ki niti ne ve, kam peljati ta resor, ki ne pozna delovanja

obrambnega sistema, in če imamo še potem na tretji strani Generalštab, kjer, kot je že prej dejal kolega Tonin, so različne struje, so različni vidiki, kako se Slovenska vojska vodi – se strinjam, v grobem s tem razdelkom, ki ga je dal, v Slovenski vojski so lahko rečemo nekako tri struje, tisti, ki so bili še prej v JLA, potem Teritorialne obrambe in pa tisti, ki so trdni podporniki in zagovorniki zveze Nato, medtem ko tiste bivše jugooficirske častnike lahko štejem tudi kot nasprotnike zveze Nato – kje je potem rešitev. Slovensko vojsko moramo narediti spet slovensko vojsko. Minister za obrambo bi skupaj z načelnikom Generalštaba moral narediti samo dve stvari, da bo Slovenska vojska slovenska in da bo to vojska. Danes ni ne slovenska in ni ne vojska. Ne zaradi pripadnic in pripadnikov, ki jim ta zakon prinaša nekaj deset evrov več vsak mesec na plačilni listi, pač pa zaradi napačno vodene politike tega resorja in v povezavi z usmeritvami tudi Slovenske vojske. Pri tem je treba povedati, da je obrambni sistem tesno povezan tudi z Ministrstvom za zunanje zadeve. Ne samo da Slovenija oziroma Slovenska vojska izgublja kredibilnost v zvezi Nato, ker ne uresničujemo tistih obljub, ki smo jih dali skupno kolektivno, ampak predvsem, ker se Slovenija čedalje bolj oddaljuje od politike stališč in pa vrednot zveze Nato. Mi lahko pošljamo svoje pripadnike na misije v tujino, tukaj smo eni izmed boljših v Natu, to nam v Natu priznajo in cenijo, vendar če minister za zunanje zadeve v času, ko vemo, kakšna je politika zveze Nato do Rusije, gre trinajstkrat v Moskvo, niti enkrat pa ne gre v Washington, ker tudi povabljen ni, se razume, potem tudi kredibilnost, ugled Slovenije in Slovenske vojske tudi v zvezi Nato padata. Tesna povezanost teh dveh resorjev je tudi eden od razlogov, zakaj smo v Slovenski demokratični stranki kritični tako do delovanja Ministrstva za obrambo kot pa do delovanja Ministrstva za zunanje zadeve.

Namesto da bi v teh treh letih dobili predloge za izboljšanje s strani ministrstva, smo predvsem bili priča temu, kako se ukvarja z raznoraznimi proslavami, z raznoraznimi tabori in pa predvsem kako se kadruje. Kadruje nekompetentne kadre na visoke položaje v Slovenski vojski, tudi v tujini, v zvezi Nato. Ne bom izgubljal besed, veliko smo že govorili, kako ste želeli v čin generala povišati človeka, ki se je še med osamosvojitvijo skupaj z Ratkom Mladićem boril tamle nekje na Plitvicah, prestopil po zakonitem roku, ki ga je določilo sodišče, da je še bil možen prestop, to je 18. julij. Govorimo o brigadirju Davidu Humarju. Vsaj predsednik države je imel toliko poguma, da je ustavil to imenovanje. Stalno je na tapeti načelnik Generalštaba, stalno so na tapeti tisti, ki kritično opozarjajo na stanje v Slovenski vojski in imam občutek, da se tudi stroki ne prisluhne. Kolega Dolinšek je prej dejal, da je bilo veliko očitkov, da gre za kozmetične popravke in da je stroka še danes kritična do tega, kaj ta zakon o obrambi prinaša oziroma boljše rečeno česa ne

prinaša. Sam menim, da je izkoriščati pomemben trenutek, ko je treba dobiti dve tretjini glasov za tako pomemben zakon, izguba časa, tako pri razpravi kot tudi pri glasovanju, če ta zakon res ne pripelje do korenitih sprememb. In ugotavljamo, da jih ta zakon žal ne pripelje. Ministrica za obrambo gospa Andreja Katič je vodila Slovensko vojsko oziroma Ministrstvo za obrambo v času krize. Ampak gospe in gospodje, ravno čas krize je tisti, ki ga lahko izkoristimo, da naredimo temeljito reformo in korenite spremembe. Lahko rečem, to bom lahko rekel naslednje leto po volitvah, da je bil zadnji mandat in zadnja štiri leta za Slovensko vojsko izgubljen. Ko bi lahko naredili reforme, ki bi pripeljale do tega, da bo tudi ta denar, ki se ga sedaj namenja vojski, res racionalno in tudi koristno porabljen, bomo rekli, da so bila to štiri leta mrtvega teka.

Če pogledamo konkretne cilje tega zakona. Uskladitev zakonskih rešitev z resolucijo strategij nacionalne varnosti, z resolucijo o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja vojske do leta 2025. Gospe in gospodje, če usklajujemo ta zakon s to resolucijo, potem imamo hud problem. Ta resolucija že dolgo več ni aktualna, kajti v času, ko je bila sprejeta ta resolucija, se je v mednarodnem okolju zgodilo marsikaj, spremenila se je politika zveze Nato, predvsem pa se je spremenila geopolitična geostrateška situacija v svetu.

Nadalje je cilj, da so v zakon vključene rešitve o kriznem upravljanju na obrambnem področju in o uporabi civilnih zmogljivosti. To je bilo treba narediti. Tu bi bili potrebni še manjši popravki. Verjamem, da bodo predlogi, če bo zakon sprejet v drugem delu, vendar tukaj ne gre za neke bistvene spremembe, ki bi prinesle boljše delovanje tega sistema. Lahko rečem, da gre samo uzakonjanje stanja, kakršno je, in širjenje nekih okvirov, v katerih bomo zakonsko lahko uporabljali civilne zmogljivosti.

Dalje, določbe, povezane s proizvodnjo obrambnih proizvodov, se uskladijo z direktivo Evropskega parlamenta in Sveta. Se pravi, to v tem parlamentu, da se prilagajamo nekim evropskim direktivam, počnemo tako ali tako ves čas. Omogočiti večjo strokovnost obveščevalno-varnostnih organov in ustrezen nadzor nad njihovim delovanjem. Edina, lahko rečemo res velika in res pomembna sprememba v tem zakonu je to, da se širijo pristojnosti obveščevalno-varnostne službe, ki pa, vemo, kako je v tem mandatu delovala. Nenazadnje je zaradi te varnostno-obveščevalne službe Ministrstva za obrambo odletel prejšnji minister gospod Veber, pa ne po krivdi obveščevalno-varnostne službe, ampak po svoji lastni krivdi. Je pa res, da če bi imel strokovnega direktorja, ki je vedel in bi moral vedeti, da s tem, ko se naroča obveščevalni službi, da pripravi analizo pozitivnih in negativnih vidikov prodaje Telekoma Slovenije, bi moral tak direktor reči: »Tega ne bom storil, ker je to protizakonito.«

Sedaj se direktorjem dajejo večja pooblastila. Lahko rečemo da na nek podoben način, kot je to urejeno v Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji.

Naprej, omogočiti spremembe v organizaciji in načinu delovanja obrambnega sistema in omogočiti nadaljevanje razvoja Slovenske vojske znotraj sistema kolektivne samoobrambe. Gospe in gospodje, sedaj mi pa povejte, kako lahko nek zakon, ki ne prinaša nobenih pozitivnih finančnih posledic za razvoj Slovenske vojske, vpliva na izboljšanje stanja v obrambnem sistemu. Mogoče je res, da bo zaradi nekaj deset evrov več kakšen vojak ostal v sistemu, vendar pa menim, da še vedno s tema dvema zakonoma ne bomo zmanjšali trenda upadanja, predvsem pa ne bomo stopili na pot razvoja Slovenske vojske.

V zakonu je tudi opredeljena kriza, opredeljeno je vojno in izredno stanje. Ampak povsem smo pa pozabili, prej je že bilo govora, da je eden od elementov hibridnega vojskovanja zagotovo kibernetični napad. Videli smo, kaj se je zgodilo v Estoniji. Nenazadnje so bila tarča kibernetičnega napada nekatera slovenska podjetja nekaj mesecev nazaj in uspešno je bil takrat ubranjen kibernetični napad na Univerzitetni klinični center v Ljubljani.

Če se pod krizo oziroma po izredno stanje ne opredeli kibernetičnega napada, potem imam sam resne pomisleke in vprašanje, kako se lahko omogoča s tem zakonom nadaljevanje razvoja Slovenske vojske, ko pa razvoj, če govorimo o enotah Slovenske vojske, zagotovo sloni tudi na protikibernetični obrambi. In še večno vprašanje zveze Nato, ali se kibernetični napad tudi šteje pod 5. člen Severnoatlantske pogodbe, to se pravi, ali je tudi kibernetični napad na katero koli državo, članico zveze Nato, napad na vse.

To so nekateri pglavni cilji. Predvsem pa je velik problem, da se bojim, da se Slovenski vojski s tem zakonom nalagajo nekatere stvari, ko že danes vemo na podlagi stanja, kakršno je v Slovenski vojski, da jih Slovenska vojska ne bo mogla izvesti. Bojim se, da se s sprejetjem tega zakona za obrambo uzakonja protustavno stanje oziroma da bo Slovenska vojska kršila zakon že takoj naslednji dan, ko bo ta sprejet. Poglejte si nekatere opredelitve, pogledajte si nekatere naloge, sestavo in tako naprej.

V Slovenski demokratični stranki smo od teh dveh zakonov pričakovali več. Glede na to da je bilo tri leta časa za pripravo, smo mislili, da bo res prišel na mizo zakon, katerega bomo s kakšnim amandmajem lahko še izpilili, zagotovo pa nismo pričakovali zakona, ki je posledica tudi tega, kar slišimo predvsem kot očitek stroke, da je nastajal v nekem zaprtem krogu treh, štirih ljudi, ministrice, državnega sekretarja, mogoče še dveh pravnikov, kakšnega visokega častnika iz Slovenske vojske. Ni bilo neke širše razprave, bil je kakšen posvet s kakšnimi organizacijami. Ampak sprašujem se, kakšen je bil, če so danes te organizacije kritične.

Vendar pa kljub vsemu v Slovenski demokratični stranki smo, kot sem že prej dejal, odgovorni do tega sistema, in kljub temu, da bi bilo treba boljše izkoristiti trenutek, ko se nabere dve tretjini glasov za sprejetje tako pomembnega zakona, in bi morali ta trenutek izkoristiti boljše, v smeri, da se sprejmejo res korenite spremembe, ki ne bodo samo uzakonjale obstoječega stanja, pač pa bodo predvsem resnično širile možnost temu, kar ste napisali kot cilj, to je razvoju obrambnih zmogljivosti in razvoju Slovenske vojske, tega žal ni, ampak pa ne glede na to, v Slovenski demokratični stranki v prvem branju ne bomo nasprotovali zakonu. Naša nadaljnja podpora v drugem branju pa je odvisna od tega, ali bodo sprejeti amandmaji, ki jih bomo predlagali. Amandmaji bodo podobni, kot jih je že prej napovedal mag. Matej Tonin iz Nove Slovenije. Nenazadnje imamo podoben pogled na stanje, ki se dogaja, vendar pa glede na to, kar vidimo, in glede na to, kar slišimo in kakšna so mnenja na Ministrstvu za obrambo, gospa ministrica, 19 poslancev Slovenske demokratične stranke, 6 poslancev Nove Slovenije in 6 poslancev Združene levice, če pridemo vsi, upam, da veste, da je to več kot tretjina, kar pomeni, da zakon pade.

Od pripravljenosti za sprejemanje amandmajev – in amandmaji bodo prinašali pomembne spremembe – je odvisno, ali bomo v Slovenski demokratični stranki v drugem krogu zakon podprli, v prvem krogu pa zakonu ne bomo nasprotovali. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Franc Jurša bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije. Izvolite.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Podpredsednik, hvala za besedo. Lep pozdrav velja ministrici in državnemu sekretarju. Tudi vam, spoštovane kolegice in kolegi!

Mogoče za uvod. Glede na to, da sem temeljito poslušal stališča poslanskih skupin, ne bom z njimi polemiziral. Moram reči, da so relativno zelo politično, ideološko obarvana in nekateri so znotraj stališč poslanske skupine celo polemizirali z drugo poslansko skupino. Jaz tega ne bom počenjal. Moram pa na samem začetku reči, glede na to, da ste nekateri to možnost izkoristili, bom tudi sam rekel tako, kot sem povedal na vseh teh razpravah in tudi drugih razpravah na matičnem delovnem telesu, da pripadamo demokratični socialni stranki in da bi mi, če bi bila ta možnost, rekli da bomo ves ta denar, ki ga namenjamo obrambi, namenili pokojninam, socialnim transferjem, obubožanim, javnemu šolstvu, javnemu zdravstvu. To bi bilo idealno povedano z naše strani in bi si tako pridobili volivce. Glede na to, da pa realno ocenjujemo stanje, pa ocenjujemo tudi to, da je varnost ena od najpomembnejših dobrin. In mi

to dobro zagotavljamo na tak način, kot smo se svoj čas, tisti, ki smo že hodili na referendumu, tudi odločili, da bomo to počeli v zavezništvu Nata. To nas nekaj stane, ampak še vedno sem prepričan, da je to manj od tistega, kar bi bilo potrebno, če bi to zagotavljali sami. Tisti, ki trdijo nasprotno, bi želeli, da to povedo čisto konkretno, ne pa naokrog.

Leta 1994 je bil ta zakon sprejet, noveliran. Od takrat se ni nič zgodilo. Mi smo na začetku tega mandata takratnega ministra opozorili, da bi zdaj bila ta možnost, priložnost, da gremo v novelacijo obstoječega zakona. Res, da se je ta zadeva relativno dolgo vlekla, ampak se je zgodila. In veste, kaj vam bom še povedal, spoštovane kolegice in kolegi, do zdaj boljšega predloga nismo imeli, saj ga ni bilo. Ta pa ni idealen, tudi sam se strinjam, kar enostavno, če bi bil idealen, verjetno bi ga bilo še težje sprejeti, kot ga bomo sedaj. Na začetku naj tudi povem, da bomo v naši poslanski skupini v prvem branju ta zakon tudi potrdili.

Zakon posodablja opredelitev obrambnega sistema, pri čemer upošteva veljavne strateške dokumente in doseženo stopnjo njegovega razvoja. Obrambni sistem tako sestavlja Slovenska vojska, s čimer se podpira njeno delovanje zavezniških sil ter načrtuje delovanje v krizi, izrednih razmerah kakor tudi v vojnem stanju.

Mednarodno okolje postaja vse bolj nestabilno, hkrati pa se v zadnjem obdobju v državi soočamo tudi z večjimi naravnimi nesrečami. Zavedamo se tudi tega, da to področje pokriva poseben zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, s tem da del obrambnega sistema v teh naravnih nesrečah tudi sodeluje in za pohvaliti je, da se v zadnjem obdobju to vse bolj uporablja v praksi. Te spremembe zahtevajo odzivno, prilagodljivo in visoko izurjeno vojsko, ki deluje racionalnejše. Posodablja se področje civilne obrambe in se usklajuje z rešitvami, ki jih uporabljajo druge primerljive države na področju kriznega upravljanja, odzivanja na različne krize. V skladu z evropskim pravnim redom je urejen nadzor nad proizvodnjo, prometom in prenosom vojaškega orožja, opreme in drugih obrambnih proizvodov. Za proizvodnjo vojaškega orožja in opreme ter bistvenih sestavnih delov in promet z njimi bo ohranjen dosedanji sistem soglasij in dovoljenj. Poenostavljen bo prenos obrambnih proizvodov znotraj Evropske unije. Za ovrednotenje prepovedi, ki izhaja iz pravic do stavke, pripada vojaških osebam dodatek k plači, in sicer 60 evrov bruto na mesec, saj ob prehodu na nov plačni sistem ta prepoved ni bila ustrezno upoštevana.

V Poslanski skupini Desus podpiramo spremembe Zakona o vojaški dolžnosti, prehodnih določbah. Državni zbor bo lahko namreč na podlagi Vlade odločal o ponovni uvedbi posamezne ali vseh sestavin vojaške dolžnosti. S predlagano dopolnitvijo se poleg dosedanjih možnosti omogoča njena ponovna

uvedba tudi v miru, pri čemer se ponovna uvedba vojaške dolžnosti nanaša na otežene oziroma spremenjene razmere. V tem smislu je uporabljen pojem iz veljavne resolucije o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025, ki govori o izrednem poslabšanju varnostnega okolja.

Spoštovani! Svet je pač tak, kot je. Na obrambni sistem države lahko gledamo tudi kot na kasko zavarovanje avtomobila, ki ga je fino imeti takrat, ko ga res rabiš, takrat ko ga ne rabiš, pa ne bi rad plačal zavarovalnine. Zgodovinsko gledano lahko rečemo, da Slovenke in Slovenci živimo v relativnem miru. Dogodki okoli nas pa nas neprestano opozarjajo, da je nujno biti dobro pripravljen. Tudi na področju varnosti pred kibernetiskimi napadi, ki so vedno bolj pogosti.

V Poslanski skupini Desus menimo, da je treba imeti odprto opcijo glede obveznega služenja vojaškega roka, za to se bomo vendarle odločili le, če ocenimo, da je to potrebno. Zaradi vseh naštetih razlogov pa se strinjamo, da gre predlog zakona v nadaljnjo obravnavo, kot sem povedal tudi na samem začetku. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Matjaž Nemeč bo predstavil stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov. Izvolite.

MATJAŽ NEMEČ (PS SD): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik!

Spoštovana ministrica, gospod državni sekretar, kolegice, kolegi!

Vsaj zadnjih sedem let smo priča tistemu, čemur bo tudi ta zakon prispeval, da naredimo konec, in sicer zavedanju, kako pomembna je nacionalna varnost ne samo z vidika obrambne zaščite, ampak predvsem prisotnosti, urejenosti obrambnih sil, ki večkrat pripomorejo k temu, da se v teh negotovih časih počutimo kot državljani in kot državljane. Danes začnemo s pomembno razpravo o temeljnem sistemskem zakonu s področja obrambe države, to je o Predlogu zakona o obrambi. Ta po več kot 20 letih celovito posodablja obrambni sistem Republike Slovenije in v celoti sledi določbam ustave, saj ureja vrsto, obseg in organizacijo obrambe le-te.

Obljube o prenovi Zakona o obrambi imajo že dolgo brado in segajo kar nekaj mandator nazaj. Če pobrskamo nekoliko v zgodovino, je bila edina obsežnejša sprememba in dopolnitev Zakona o obrambi sprejeta leta 2002, in še to, kot vemo dobro, zaradi pripravljavanja Republike Slovenije za vstop v zvezo Nato. Zakonske spremembe so bile takrat nujne, saj se je celoten nacionalni pravni red moral prilagoditi pravnemu redu Evropske unije. Na področju obrambe pa so zakonske rešitve

morale iti še v smeri prilagajanja slovenskega obrambnega sistema s standardi zveze Nato.

Kljub temu da so se postopki prenavljanja zakonodaje nenehno pripravljali, strokovnega in političnega konsenza, da bi se prenova slovenske obrambne zakonodaje tudi dokončala, ni bilo. Želeli bi si, tako kot je bilo omenjeno, ne samo da v prvi obravnavi, ampak da bo ta zakon deležen podpore tudi v nadaljnjih obravnava. Da je razvoj obrambnega sistema Republike Slovenije zastal, je pokazal tudi strateški pregled obrambe. Poslanke, poslanci imamo sedaj možnost in priložnost, da na podlagi resne in tehtne politične razprave Predlog zakona o obrambi v nadaljnjih postopkih sprejmemo in podpremo.

Iz gradiva izhaja, da je temeljni namen Predloga zakona o obrambi, prvič, zagotoviti nadaljnje delovanje in razvoj obrambnega sistema. In drugič, s spremembami v organizaciji in načinu njegovega delovanja nadaljevati razvoj Slovenske vojske v sistem kolektivne obrambe. Za uresničitev tega pa je treba slediti naslednjim ciljem: uskladiti temeljne zakonske rešitve z najvišjimi strateškimi razvojnimi in političnimi dokumenti na področju nacionalne varnosti in obrambe; posodobiti rešitev v zakonu, ki ureja temeljna vprašanja organizacije in popolnjevanje Slovenske vojske ter vojaške službe; posodobiti področja civilne oziroma nevojaške obrambe in ga uskladiti z rešitvami, ki jih uporabljajo druge primerljive države na področju kriznega upravljanja in odzivanja na različne krize; na zakonski ravni ustrezno urediti tudi civilno-vojaško sodelovanje. Prav pri slednjem področju civilno-vojaškega sodelovanja se ob naravnih nesrečah večjih razsežnosti prevečkrat sprašujemo, kdaj in na kakšen način lahko pripadnice in pripadniki Slovenske vojske priskočijo na pomoč prizadetim državljanom. Tudi področje, povezano s proizvodnjo vojaškega orožja, opreme in drugih obrambnih proizvodov ter prometom z njimi, potrebuje uskladitev z direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o poenostavitvi pogojev za prenos obrambnih proizvodov znotraj skupnosti. Spremembe se nanašajo tudi na prepotrebno urejanje strokovnih, obveščevalnih in protiobveščevalnih in varnostnih nalog Slovenske obrambe. Za doseganje navedenih ciljev, ki izhajajo iz sprejetih strateških dokumentov, ter zaradi konsistentnosti pri uresničevanju lastnih zavez, odločitev ter usmeritev, ki smo jih sprejemali tudi v tej dvorani, pa morajo biti zagotovljena ustrezna finančna sredstva. Obrambni proračun se mora povečati s predvidljivo dinamiko. Predvidljivost finančnih sredstev tudi omogoča celovit pristop zagotavljanja sistemskih razmer za delovanje poklicne vojske, torej vojakinje in vojake in posledično tudi za njihove družinske člane.

Socialni demokrati verjamemo, da se bo v naslednji urah, če zraven štejem tudi predvideni razpravljalni čas za Predlog zakona o službi v Slovenski vojski, ki je sestavni del

sprememb na obrambnem področju, razvila konstruktivna razprava. Naj spomnim še enkrat, tako kot je dejala tudi gospa ministrica, da spreminjamo zakon, ki je bil sprejet leta 1994 v drugačnih okoliščinah in na drugačnih predpostavkah.

Socialni demokrati bomo sklep, da je Predlog zakona o obrambi primeren za nadaljnjo obravnavo, podprli. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu zakona. Besedo ima predlagatelj, Vlada.

Ministrica, gospa Andreja Katič, izvolite.

ANDREJA KATIČ: Hvala, spoštovani podpredsednik. Spoštovane poslanske skupine, hvala vam za vaša mnenja.

Mogoče bi v uvodu, pa ne bom se že sedaj spuščala na podrobnejšo predstavitev zakona, se dotaknila predvsem priprave zakona. V samem zakonu imate podrobneje napisano, kako je potekala javna razprava. Zavračam trditve, da je zakon nastajal v ozkem krogu, ampak smo za zakon oblikovali posebno delovno skupino, ki so jo sestavljali tako predstavniki Slovenske vojske kot predstavniki upravnega dela ministrstva. Naredili smo tudi javno predstavitev, pozvali vse strokovne javnosti, vse domoljubne organizacije, ki delujejo na našem področju, da posredujejo mnenja. Res pa je, da sem želela, da so mnenja čim bolj konkretna, da jih posredujejo v obliki amandmajev. Priznam, in to sem tudi v razgovoru z vami, spoštovane poslanke in poslanci, ko sem vam predstavljala vsebino zakona, povedala, da sem pričakovala, da bo v sami razpravi podanih še več konstruktivnih pripomb, tudi s strani strokovne javnosti, tudi tiste, ki deluje izven obrambnega resorja. Verjamem, da je še vedno čas in da bo tudi današnja razprava pokazala, kje še lahko izboljšamo zakon. Zagotovo bi pa zavrnila trditve, da gre zgolj za lepote popravke. Res pa je, da izhajamo iz dejstva, ki nam ga narekuje Ustava Republike Slovenije in kjer je opredeljen tudi obrambni sistem, pri posameznih določbah pa je bilo treba upoštevati mnenje vseh vas, strokovne javnosti, predvsem pa tudi drugih resorjev, ko smo oblikovali posamezne rešitve. Zagotovo pa mislim, da je danes priložnost, da poslušam tudi še vse vas, ki mogoče si do sedaj, žal, niste vzeli čas in posredovali pripombe, da to naredite danes, da jih v največji možni meri, kolikor je to smiselno, tudi vključimo v oba predloga zakona.

Povedala bi pa še to in poudarila, zakaj je trajalo tako dolgo. Zakon o obrambi in Zakon o službi v Slovenski vojski sta neločljivo povezana. Takrat je bilo izhodišče podano na sestanku pri vas, spoštovane poslanke in poslanci, da gremo v pripravo novih zakonov in

da ne pripravljamo samo sprememb in dopolnitev obstoječih, ker je od leta 1994 do danes preteklo res toliko časa, situacija se je toliko spremenila, sprejeta je bila vrsta strateških in drugih dokumentov, ki jih je bilo treba upoštevati, kolektivna obramba, aktivnosti, ki potekajo sedaj tudi na področju Evropske unije, kar je bilo vse treba vključiti v ta zakon. Če zakon o obrambi ni sprejet, zakon o službi v Slovenski vojski je naravnano na določila Predloga zakona o obrambi, zato sem poudarila, da sta pravzaprav neločljivo povezana.

Zagotovo je bil osnovni cilj, kar sem povedala tudi v razpravi, modernizacija Slovenske vojske glede na dosežen razvoj, naša vloga v okviru zaveznitva, Nata in Evropske unije ter seveda tudi omogočiti nadaljnji razvoj Slovenske vojske, celotnemu obrambnemu sistemu, da se lahko učinkovito odziva na sodobne krize ogrožanja in tudi izboljšati položaj pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. Menim, da je to v obrazložitvi obeh zakonov tudi podrobneje navedeno. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Milan Brglez, pripravljaj se gospod Benedikt Kopmajer.

DR. MILAN BRGLEZ (PS SMC): Najlepša hvala, gospod podpredsednik, za besedo.

Moja razprava o tem zakonu bo izhajala iz ustave, ker je treba vedno od tam izhajati, iz ustave, iz mednarodnega prava. Tisto, kar je vsaj zame na tej točki pravzaprav predvsem opozorilo, katere zadeve pravzaprav morajo biti vse upoštevane, da bi bil ta zakon vsaj po mojem mnenju usklajen z to isto ustavo. Ustavo lahko beremo na ozek način, lahko jo pa beremo na širok način in najprej upoštevamo, kje vse v mednarodni skupnosti smo. Glede tega je vsekakor izhodišče vsaj zame 3.a člen. Znotraj tega 3.a člena pa obstaja ena vejica, ki je zelo zelo pomembna. Tako bom povedal, najprej se prvi odstavek 3.a člena nanaša na to, da je treba z dvotretjinsko večino vstopiti, vse te zadeve so se zgodile, ali pa da se skliče referendum. Ampak gre za to, da se prenaša izvrševanje dela suverenih pravic na mednarodne organizacije s supranacionalno naravo. To je Evropska unija, v redu. Prenos izvrševanja suverenih pravic se je zgodil v primeru Evropske unije. Te suverene pravice nimajo nič z vojsko, te suverene pravice nimajo nič z zunanjo politiko same po sebi, s tem aktom se ničesar od tega ni zgodilo. In to je še vedno naša domena. Tega se moramo zavedati, tega vidika ustave se je treba zavedati. Potem pa pride vejica, ko se konča, kakšne pogoje mora ta mednarodna organizacija spoštovati – »temeljijo na spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, demokracije in načel pravne države«, pride vejica, »ter vstopi v obrambno zvezo z državami, ki temeljijo na spoštovanju teh vrednot«. Pomeni, da na Nato

kot takšen se ni preneslo nič, nobene suverene pravice, ničesar. To je prva osnovna dimenzija, ki jo je treba razumeti. In zaradi tega ker ta dimenzija obstaja, je treba v bistvu te vidike na nek način tudi upoštevati bodisi pri odločanju o najpomembnejših zadevah, ki so politične ali kakšne narave, v tem primeru takoj pride celotna naša ustava in razmerje še zlasti med Državnim zborom na eni strani in na drugi strani Vlado v poštev. Morajo biti nekatere odločitve nujno sprejete v Državnem zboru. Če gre za zakon, moramo ravnati nekaj podobnega, kot je bilo pri tistem 37.a členu, ki, mimogrede, spoštujem tisto, kar se je popravilo, lepo, človekove pravice so dodane zraven, tisti vidik, o katerem takrat nismo imeli časa očitno razmišljati. Še ta varovalka ni bila sama po sebi takrat razumljena. Ne bomo se vračali nazaj, na kakšen način so se te zadeve pravzaprav zgodile. Takrat smo se celo s takšnimi neumnostmi ukvarjali, ali lahko zakon začne veljati v enem dnevu ali ne. Kar je pravzaprav nedoumljivo, glede na to, da smo znotraj tega ustavnega reda. Ampak situacija je bila v marsičem izjemna, zdaj se je popravilo tisto, na kar se takrat ni mislilo, in to je sam postopek v zvezi s človekovimi pravicami glede napotitve tudi potencialno vojske na mejo. To je lepo rešeno zdaj notri v 33., takrat je bil 37.a člen. Glede tega nimam nobene pripombe. Tista varovalka, ki je bila tam notri sprejeta, me hitro navede na to, da je treba razumeti, da bi pri odločanju Državnega zbora o teh zadevah, bodisi o misijah bodisi o uporabi 5. člena, ki ga pozna pogodba Nata, ali pa kakršnakoli druga uporaba vojske v mednarodnem merilu predpostavljala normalno da tudi odločitev Državnega zbora. Normalno, pripravi jo Vlada, nobenega problema, ampak dvotretjinska večina prisotnih bo potrebna, ker je tudi temeljni zakon dela na podlagi tega. Tudi 37.a člen ne bi potreboval te varovalke, če ta varovalka ne bi bila vsebovana v osnovnem zakonu. V nasprotnem primeru bi že zaradi varovalke lahko zadeva bila sporna.

Še ena stvar, ki jo je treba hitro omeniti glede tega. Zakon o obrambi, tako kot je pisan in kot te stvari vsebuje, vsebuje materijo, ki mora biti varovana z dvotretjinsko večino poslancev, in vsebuje materijo, ko ni potrebe po tem. Na podlagi česa lahko to vidimo? Na podlagi odločitev Ustavnega sodišča, ki je nekatere posege zaradi varčevanja, zaradi nekaterih drugih sistemskih zadev, tudi v tematiko, ki jo pokriva sam ta zakon, priznalo kot ustavno. Ker če bi bili pokriti neposredno s tistim, kar varuje še zlasti 124. člen Ustave, torej ta, ki izvorno pravi, kako je treba ta zakon sprejeti, potem bi Ustavno sodišče presodilo, da tukaj pa z navadnim zakonom ni možno modificirati tudi zakona o obrambi, vsaj glede tistih učinkovin, ki se nanašajo bodisi na službo bodisi na nekatere statusne in ostale zadeve.

Tisto, kar sem hotel v izhodišču povedati, imamo kolektivno obrambo, katere del članice smo, ključna je 3.a člen, važno je, da se

ni preneslo suverene pravice na nikogar. Nihče ne more namesto nas odločati. Odločiti mora ta država bodisi za sodelovanje na neki misiji bodisi za aktivacijo 5. člena. To glede na dosedanjo prakso, glede na strateške dokumente ni jasno. Strateški dokumenti tudi nikoli niso doživeli in tudi ne morejo doživeti presoje same ustavnosti, zakon pa. Zaradi tega je ta test precej hujši. Tam je bilo potrebno ali pa je bilo dovolj pravzaprav, da je bilo ustrezno število poslancev, ki je določen strateški dokument potrdilo v primeru. V tem primeru, pa je test pravzaprav še večji. Zadeva mora biti tudi skladna z ustavo in z ostalimi mednarodnimi zavezami, ki jih Slovenija ima.

Obstaja še ena mednarodna zaveza, ki je pomembnejša od Nata, nastala na podlagi 8. člena naše Ustave, ki govori o razmerju med mednarodnim pravom pa nacionalnim pravom in pravi, da v bistvu nas mednarodne pogodbe zavezujejo, ko so enkrat ratificirane. Ključna takšna mednarodna pogodba je Ustanovna listina. Znotraj Ustanovne listine so države v naprej pristale na odločitve Varnostnega sveta, torej kadar daje določen mandat, bodisi da gre za ogrožanje mednarodnega miru, varnosti ali karkoli podobnega, ampak mandat je pomembnejši od tistega, kar se v Natu sklene, oziroma vsaj po naši ustavi brano, bi moral biti v skladu z odločitvami, ki jih Varnostni svet sprejme. Vemo, politične težave glede teh zadev obstajajo. Ampak kakorkoli gledamo to zadevo, je zaveza, ki jo imamo po Ustanovni listini, nad ostalimi mednarodnimi pogodbami. To pa velja na podlagi 103. člena same Ustanovne listine, ki pri nas pravzaprav velja. To je nek splošni okvir, ki ga moramo znotraj tega pravzaprav upoštevati. Upoštevati je treba tudi 124. člen, ki se neposredno nanaša najprej na sam zakon, potem tudi na politiko, ki naj bi jo ta država izvajala in ki pride prav, bom rekel, ne samo na varnostnem področju, ampak tudi na zunanjepolitičnem področju.

Vse to, kar govorim, ni zdaj problem trenutne garniture bodisi na ministrstvu bodisi na Vladi, ampak splošnega razmerja med Vlado na eni strani in Državnim zborom na drugi strani. Te zadeve je vsaj ob spremembi tako pomembnega zakona treba spraviti spet v normalni red, torej nekatere od teh odločitev, še zlasti se to nanaša na 101. in 103. člen, je treba temu nekako prilagoditi. To je moja splošna opazka, lahko da me štejete med tiste, ki se še niso oglasili, ampak dejansko je to prava priložnost za oglašati se o teh zadevah, in to je tista bazična ustavnost, ki pravzaprav bo morala biti na koncu del zakona, če bi naj človek prebral tisto zadevo, ki jo moram kot predsednik Državnega zbora prebrati, da je vse skupaj v skladu s samo ustavnostjo.

Še en del, ki je važen, se nanaša pa na izredno in vojno stanje. Tudi glede tega imamo ustavni člen, 92. Člen. Vemo, da smo ga že kdaj imeli, pa obstaja, vsaj pri meni, določena bolečina glede teh vprašanj. Ampak to ta

trenutek ni najpomembnejše. Važno je, kaj tam piše. Piše, okej, razglasi ga Državni zbor, ampak glede na vse skupaj, kar se je v tem mandatu dogajalo glede teh vprašanj, je absolutno nejasno, na kakšen način se odloča v samem Državnem zboru. Ampak če se o zakonu o obrambi odloča z dvotretjinsko večino navzočih, bi se morali tudi o tako pomembnih odločitvah, kot je kaj takšnega, odločiti na ta način. Celo več. Ta zgornja varovalka je lahko v tem primeru potem tudi ustavna večina, če so vsi prisotni. Problem je spodnja meja, pri 46 jih lahko odloči 24. To pa je velik problem. Tudi ta spodnja meja bi morala na nek način, če bi hoteli o varovalkah govoriti, biti na nek način razvidna. Zame bi morala biti ta odločitev podprta vsaj s 46 glasovi, ob primeru dvotretjinske večine. To sta dve varovalki, o katerih bi se splačalo pogovarjati. Smo v fazi razprave in v tej fazi razprave mislim, da so to legitimne zadeve. Ampak so v povezavi še zlasti s tistimi misijami, ki potencialno sploh ne bi imele mandata Varnostnega sveta. Ja, itak je sporno, če lahko predlagamo, ampak tudi s tistimi, ki bi imele mandat, ker ni nobenega avtomatizma v primeru Varnostnega sveta. Ko pogledate Ustanovno listino, države avtomatično ne sodelujejo, morajo sprejeti to odločitev. Ampak to odločitev sprejme tisti, ki je predstavnik suverena, in to je Državni zbor. Seveda na predlog Vlade in z vsemi predpostavkami prej. Saj pravim, strateški dokumenti govorijo v nasprotju s tem in takrat presoja ustavnosti za njih ni bila relevanten primer. Situacija je povsem ista na zunanjepolitičnem področju. Ni niti malo razlike, modus operandi je povsem isti. Napačen, glede na našo ustavo.

Znotraj tega 92. člena je pa en stavek pomenljiv, drugi odstavek ima samo en stavek, ki pravi: »Državni zbor odloči o uporabi obrambnih sil.« Ja, v primeru izrednega stanja in razglasitve vojne, torej v teh dveh primerih absolutno odloči. Če pri teh najtežjih, ko se mora o izrednem stanju odločiti, bo tudi pri manj pomembnih zadevah odločil. To je pa nek argument analogije, ki pa mora biti uporaben. Če takrat, ko je najhuje, ko je najtežje – ja, v nasprotnem primeru predsednik vskoči, dokler se državni zbor ne more sestati. Ampak če lahko v izrednem stanju ali pa v vojni parlament deluje, se ga skliče in v tem primeru o teh zadevah mora odločiti. Jaz mislim, da so tiste odločitve in da je glede ključnih mednarodnih misij, sploh sodelovanja vojske v njih, kar se tiče tudi uporabe 5. člena, Državni zbor tisto mesto, kjer bi te zadeve morale biti odločene.

Povedal bom tudi tako, ker včasih zgleda, da so potem politične zaveze, ki so recimo sprejete v Natu, pomembnejše od vsega ostalega, od ostalih mednarodnih pogodb, od naše ustave ali karkoli podobnega. To ne bo šlo! Pogosto se jih postavlja tako visoko, ker pač delamo po neki inerciji. Pritisk na Vlado je tako znotraj Nata kot znotraj Evropske unije enormen,

to moramo priznati pri nekaterih odločitvah. Edini, ki jim lahko omogoči manevrski prostor, da bodo delovali v skladu z našo ustavo, je Državni zbor. Nihče drug. Edini, ki lahko odloči tudi drugače, kot pravijo drugi, če se tako odloči, to pristojnost ima, ampak to odločitev je treba na nek način, na kvalificiran način preveriti v samem Državnem zboru.

Moja intervencija gre predvsem v to smer. Glede na to, da smo na delu splošne razprave, bi omenil še, da vsekakor mislim, da so zaveze, ki jih imamo po Ustanovni listini močnejše, ker iz same Ustanovne listine izhaja, da moramo najprej ta mandat spoštovati. In če mandat ne bi bil dan, je še toliko bolj treba v Državni zbor priti, čeprav bi si znal predstavljati, da bi se pa takrat postavilo vprašanje ustavnosti takšne odločitve. Recimo, če bi se nam sedaj še enkrat intervencija na Kosovu zgodila brez pristojnosti Varnostnega sveta, bi imeli po našem ustavnem redu velike probleme, ali lahko v taki intervenciji sodelujemo. Po našem bi imeli probleme, zaradi naše ustave, ne zaradi česa drugega, ker pač v ustavi so nekatere zadeve napisane in na njih ne moreš pozabiti. Zaveze po ustavi so, vsaj kar se nas parlamentarcev tiče, nad vsem ostalim, so nad mednarodnimi pogodbami, potem pa pridejo naši zakoni, vključno z Zakonom o obrambi. Ta skladnost mora obstajati. Mora obstajati skladnost z mednarodnim pravom in na vrhu z Ustavo. Zato bi pravzaprav plediral, da se te zadeve na podlagi tega uredijo na ustrezen način. Še zlasti zaradi tega ker ta zakon pravzaprav mora omenjati tako izredno stanje, vojno stanje, vse te zadeve mora na nek način določati. Dejansko je bil sprejet leta 1994, od takrat se je marsikaj pri nas zgodilo in te stvari morajo biti na ustrezen način urejene. Mislim, da je časa dovolj. Ali je politična volja, da gremo tako daleč, da te zadeve uredimo tudi na tak način, je pa sedaj drugo vprašanje. V to se pa ta trenutek ne spuščam. Sem pa dolžan tako kot poslanec, ki tako misli, kot tudi kot predsednik Državnega zbora, ki lahko na to reagira, še zlasti v drugem in tretjem branju, in ki bo reagiral, če to ne bo na ta način, ne bom rekel, da sedaj postavljam pogoje, ampak mislim, da mora biti vložen napor, da se zadeva uskladi s samo ustavo.

Me pa drugače veselijo nekatere zadeve. Ena od tistih stvari, ki me zelo veseli, je, da je civilna obramba sedaj pojmovana kot nevojaški del obrambnega sistema. Zelo pomembna zadeva, izjemno pomembna zadeva. Jaz mislim, da je to rešitev tudi na daljši rok, v katero smer morata iti tista 2 %, ki jih moramo Natu dajati. V to smer je treba razmišljati, ne zgolj striktno vojaško. V to. Ker se na te načine s temi sodobnimi grožnjami lahko spopademo ... /oglašanje iz klopi/ Nisem nič rekel, da je novo, okej, prosim ne skakati ... Ampak tisto, kar mi je zanimivo v celotnem sistemu, je, da je ta zadeva še malo bolj jasno precizirana, kaj pomeni znotraj obrambnega sistema. Pojmovanja so majčkeno drugačna, ki so bila na drugačen

način prenesena notri. Treba je razmišljati, da obramba ali zakon o obrambi je središče, okoli katerega se cel sistem pravzaprav mora koncipirati, hkrati pa mora biti ta konceptualizacija v skladu z mednarodnimi zavezami. Ampak kot sem rekel – tudi z našo ustavo. Drugače pa mislim, da neodvisno od položaja, da ne bom še enkrat govoril pri naslednjem zakonu, to je zakon o službi v Slovenski vojski, ker sta pač neločljivo povezana. Že kar sam povem, najprej se moram zahvaliti vojakom za vse, kar so naredili in kar še bodo naredili, kljub temu da njihov položaj ni v celoti ustrezno urejen. Si pa znam predstavljati, da bomo potrebovali v nasprotju s tistim, kar se sedaj predvideva, ker se ne nek način niža potrebna raven izobrazbe, kvečjemu bolj izobrazbene, ker že zlasti sodelovanje v mednarodnih misijah, ki so bile dobre, tako dobre, da nihče ne pričakuje, da bo kdorkoli tudi z raznimi sodobnimi oblikami vojskovanja v Evropi, nekateri v dvorani kar dobro poznate, nihče ne bo poskušal te naše vojake na licu mesta spraviti v neugoden položaj, to se ne bo zgodilo, ker so preveč zverzirani. Ja, poskušalo pa se bo njihov politični položaj v Sloveniji najverjetneje zamajati, če že. Vsaj za nekatere misije to velja. Ampak to govori kvečjemu o tem, da smo glede tega dobri in me veseli, da smo dobri. Kvečjemu bi morali iti v nasprotno smer, torej kvečjemu iti v to, da mora biti naša vojska tudi na ravni zgolj vojakov še bolj usposobljena z vsem možnim poznavanjem, vključno s humanitarnim in vojnim pravom.

In na tej točki bi pravzaprav končal. Mislim pa, da je vseeno kljub vsemu treba tudi te karijerne poti na dober način osmisliti, se pa ne strinjam s tistim enim korakom, vsaj kar se vojakov tiče glede potrebne izobrazbe ali pa spregleda izobrazbe. Kvečjemu potrebujemo določeno izobrazbo zaradi narave sodelovanja v mednarodnih misijah in vsem drugem, kar bo Slovenija kot odgovorna članica mednarodne skupnosti pravzaprav morala početi. Odločitve o tem, politične odločitve o vseh teh zadevah pa morajo biti v Državnem zboru. To je pa načelno tudi politično stališče, ne samo tisto, ki izhaja iz ustave. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Benedik Kopmajer. Pripravi naj se gospod Jan Škoberne. Izvolite, gospod Kopmajer.

BENEDIKT KOPMAJER (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovana ministrica, spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi, vsem lep pozdrav!

Za moj današnji uvod si bom sposodil velik naslov v enem izmed slovenskih tednikov v mesecu maju 2017, citiram: »Oficirjem položaje, vojakom pa brco v rit.« Konec citata. To je bilo ravno v mesecu, ko je praznovala svoj praznik Slovenska vojska na slovesnosti v Slovenj Gradcu. Ker pri naslednjem predlogu zakona ne

bom razpravljaj, bom sedaj strnil nekaj misli o obeh.

Na vabilu za slovesnost Slovenske vojske so bile ob fotografiji strumnih vojakov častne čete zapisane zgovorne besede ali slogan Naprej, skupaj, za mir, ki bodo izhodišče tudi v moji razpravi. To izposojeno iztočnico sem si izbral zato, ker zelo lepo izraža korake, ki jih mora prehoditi Slovenska vojska, da bo končno dobila svoj status in mesto tudi dejansko v slovenski družbi ne nazadnje tudi zato, ker ji slovenski narod po anketah sodeč še vedno najbolj zaupa, da ne bo vedno tarča kritik vsakokratne politične pozicije ali opozicije ter da ji predsednik države ne bo konstantno dajal oceno nezadostno, na drugi strani pa poviševal najvišje častnike. Zakaj že?

Stari zakon iz leta 1994 s sedaj veljavnimi spremembami je treba novelirati, ga prilagoditi novemu strateškemu dokumentu, tu imam v mislih Resolucijo strategije nacionalne varnosti Republike Slovenije, kot najvišji dokument na področju nacionalne varnosti, in uskladiti z Resolucijo o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenke vojske do 2025. Iz današnjih predlogov zakonov o obrambi in službi v Slovenski vojski je to korak naprej pri uresničitvi ciljev. Ne bom se spuščal v podrobnosti, ker bo za to še čas do drugega branja. Kako pa uresničiti besedo iz uvodnega slogana – skupaj? Tu pa že naletimo na ovire. Od znotraj MORS-a in Generalštaba in od zunaj Ministrstva za notranje zadeve in Ministrstva za javno upravo. Pa se bom osredotočil le na tri. Ne morem razumeti, da se znotraj hiše ne morete dogovoriti o uvrstitvi formacijskih dolžnosti in nazivov v plačne razrede z vsemi tremi sindikati, ki se z vašimi navedenimi predlogi ne strinjajo, ker po njihovem s plačnimi razredi rušite vojaško hierarhijo in enačite plačilo za različno zahtevno delo. Tu imam primere, ki vam jih lahko naštejemo. Kako lahko vodnik poveljuje desetniku, če imata izhodiščno plačo isto? Kako se lahko praporščak postavi pred višjega štabnega vodnika z istim plačnim razredom? Niso samo tu pri teh podčastniških činih anomalije, so tudi v plačnih razredih za vojaške uslužbenke. 8. in 9. razred vojaških uslužbencev imata 29. plačni razred, brez napredovanj govorimo. To sta samo dva primera.

Skupaj. Kako skupaj, ko pa pri poskusu dviga plač vojakom, tu moramo priznati, imajo res nizke, skočita v zrak tako ministrica za notranje zadeve kot minister za javno upravo. In tretjič, kako skupaj, ko pa nekateri zagovarjajo spremembe formacij v poveljniški strukturi, koliko enot in kakšne bo imela, pa še ni povsem jasno, kako bodo opremljene, pa še manj. Jasno je le, da bo naša vojska, ki šteje vsega skupaj samo 2 tisoč 847 vojakov, imela in ima generalštab, poveljstvo sil, združeni operativni center, enoto za podporo generalštaba, 3 brigade, kar pomeni 7 polkov in 3 bataljone, potem še polk vojaškega letalstva, mornariški divizion, enoto za specialna delovanja ter center

vojaških šol. Marca letos je stalna sestava padla pod 6 tisoč 900 pripadnikov. Od tega je tisoč 84 častnikov in tisoč 955 podčastnikov, to je skupaj 2 tisoč 39 poveljujočih na vseh ravneh za vsega 2 tisoč 847 vojakov, čistih vojakov. Teh 861 vojakov, ki pa so še v pogodbeni rezervi, tako ali tako nihče več ne jemlje resno. Komu bo poveljevalo toliko generalov? 4 stopnje generalov, generalskih imenovanj, činov v 65. členu tega zakona predvidevate, in tudi drugih častnikov vseh stopenj. Celo admiralski čini so predvideni z najvišjim admiralom slovenske mornarice, zanimivo.

Zdaj pa iz slogana – za mir. Varnostne razmere v svetu se slabšajo. Tudi Slovenija je v tem kotlu. Prizadevati si moram in delovati oziroma načrtovati naše sile ne samo za zagotavljanje miru v tujini v okviru Nata, ampak tudi in predvsem za obrambo domovine. Za dosego tega cilja pa je potreben enoten, jaz bom tu dodal še slogan ali pa besedico enoten.

Sprejetje današnjih predlogov zakonov, jaz verjamem, da bo v tej smeri. In ne nazadnje pohvala ministrici z ekipo, da je zmogla ta korak. Oba predloga bom podprl. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jan Škoberne. Pripravi naj se gospod Miha Kordiš. Izvolite, gospod Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani gospod podpredsednik. Spoštovana ministrica, državni sekretar, kolegice in kolegi!

V 25 letih se je spremenilo toliko, da tudi ne bi bilo potrebe po kaj bistveno bolj intenzivni argumentaciji dejstva, da je treba sprejeti nov zakon o obrambi. Če skušam zelo enostavno povedati, v obstoječem, danes veljavnem zakonu je kot pogoj za zaposlitev v Slovenski vojski še vedno zapisan odslužen vojaški rok, ki ga pri nas že nekaj časa ni. Da se je svet mimo te majhne nepomembnosti bistveno spremenil tako na tehnološkem področju kot geostrateško, tudi v dojemanju varnosti in nevarnosti, pa seveda terja, da se tudi na normativni ravni, torej skozi zakon o obrambi temu prilagodimo.

Ne gre za običajen zakon, zato je pomembno, da imamo tudi današnjo splošno razpravo. Verjamem, da bo tudi v drugi obravnavi ali pa predvsem v drugi obravnavi še prišlo do dodatnih izboljšav obstoječega zakona, pri čemer pozdravljam večkratno napoved ministrice, da si želi amandmajskih pripomb, da želi slišati konkretne ideje in da v tej luči poskrbimo tudi poslanke in poslanci za to, da ne bomo v splošni razpravi ostali res in zgolj na ravni splošnega, ampak da bomo tudi s temi svojimi prispevki danes omogočili ustrezno in kvalitetno pripravo na delo odbora. Verjamem namreč, da bo zakon sprejet.

V nekaj točkah, kaj se mi zdi najpomembnejše. Izpostavljeno je bilo v

nekaterih stališčih poslanskih skupin, da mora tako zakon o obrambi kakor tudi zakon o službi v Slovenski vojski v osrčje našega obrambnega sistema postaviti človeka. To iz tega zakona lahko razbere. Ne nazadnje skozi male napredne korake ministrica z ekipo to počne denimo na način, da se v primeru vpoklica rezervnega sestava položaj teh ljudi izenači s položajem stalne sestave, česar do sedaj ni bilo. To je absolutno in predvsem korak v smeri skrbi za vojaka in za človeka. Da se pogovarjamo skozi sodobno dojemanje vprašanja varnosti in nevarnosti o tem, kako prenašati znanje, tehniko, zavedanje tudi na civilni del populacije, ki ni kakorkoli v sestavi bodisi Ministrstva za obrambo, bodisi znotraj sistema zaščite in reševanja.

Torej govorimo o vprašanju dolgoročnega in kontinuiranega izobraževanja, usposabljanja, sodelovanja in vključenosti celotne javnosti. To je nekaj, kar večina držav razume kot primarni in temeljni steber svoje obrambe. Usposobljenost ljudi, da se odzovejo, da lahko sodelujejo in da se zavedajo, da ne obstaja le formalni sistem, ki za njihovo varnost bodisi pred agresijo bodisi pred nesrečo skrbi, ampak da tudi sami razumejo, da so sestavni del tega istega sistema, četudi niso formalno vključeni. V tem delu na nek način pozdravljam tudi možnost ponovne uvedbe nabornišтва v času miru, pri čemer posebej poudarjam, da je to nekaj kar terja izjemno izjemno precizno in tehtno razpravo. Dostikrat smo v javnosti in razpravah slišali, da bi bilo nabornišтво treba uvesti, potem pa je bilo kot ključni razlog navedeno, da je treba na tak način poskrbeti za vzgojo otrok, za pedagoške prijeme, skratka za nekaj, kar v tej državi, izobraževalni sistem, že imamo in za nekaj, kar ustava predvideva, da je v domeni staršev – vzgoja otrok. Mi ne potrebujemo uvajanja naborniškega sistema, zato da bomo otroke vzgajali. Lahko pa da bodo v prihodnje nastopile okoliščine, ne nujno vojaške, ko bo zaradi zagotavljanja varnosti ali pa ohranjanja varnosti, usposabljanja in usposobljenosti naših državljanov in državljanov za odzivanje to potrebno. In skozi to prizmo je to potrebno gledati in razumeti. Podobno je pred tem govoril že predsednik Državnega zbora o dojemanju vloge civilnega dela pri zaščiti, pri obrambi.

Ne nazadnje je bilo izpostavljeno, če se na kratko dotaknem še tega, da so v obeh zakonih vsebine, ki na splošni ravni sodijo v druge zakone. Denimo v delovnopravno zakonodajo. Slovenska vojska je specifičen sistem znotraj države. Zakon o obrambi je lex specialis, ki v nekem delu posega v pravice, ki jih sicer daje delovnopravna zakonodaja, denimo pravica do stavke. Izključiti to iz zakona o obrambi ali pa iz zakona o službi v Slovenski vojski je lahko narediti, najverjetneje pa to pomeni neko posledico, ki bistveno spremeni položaj vojske in položaj vojaka znotraj tega sistema. Pri nekaterih pripombah, ki so bile

izrečene, bi si upal trditi, da jih je treba še precej precizirati, konkretizirati. V tem pogledu razumem tudi poziv ministrice, da se zakon izboljšuje ne skozi splošne pripombe kot »ne potrebujemo« ali pa »izčistiti je potrebno delovnopravno zakonodajo iz tega zakona«, ampak da se na konkretni ravni pogovarjamo, kaj v ta lex specialis sodi, kaj pa v resnici morda lahko rešujemo znotraj področne zakonodaje kje drugje. Je pa zakon, ki naslavlja vprašanje obrambe in varnosti v najširšem smislu, logično tudi zakon, ki bo v katerem, če ne že v mnogih segmentih posegal tudi horizontalno v druga področja. Če ne bi bilo tako, bi bilo to kvečjemu lahko problematično.

Zakon je napisan tako, da vidi svojo časovnico uveljavljanja in izvrševanja dlje od okoliščin, ki smo jih danes sposobnosti razumeti in videti, omogoča razvoju kapacitete Slovenske vojske in njenih podpornih sistemov, partnerjev tudi, če želite, na način, da bomo tudi mi svojo vlogo znotraj zavezništva lahko razumeli ne kot živi ščit ali pa kot živa sila, ampak kot večjo dodano vrednost, kot je denimo center za usposabljanje za gorsko bojevanje. Lahko je prispevek Slovenije v njeni pacifistični ustavni naravnosti tudi v tem, da tehnologijo bojevanja proti nevarnostim, ne nujno izključno vojaškim, razvijamo v smer, ki bo drugačna od trenutno uporabljenih taktik denimo vojska ali pa vojske Združenih Držav Amerike in še katerih drugih vojska, ki imajo bistveno bolj agresivno vojaško politiko in često uporabljajo, tu se s kolegom Kordišem strinjam, totalne metode. Prispevek Slovenije je lahko, če se metaforično izrazim, v razvoju teh butičnih taktičnih tehnoloških sposobnosti, ne samo naše, ampak vseh zavezniških vojska. Znotraj tega moramo iskati tudi priložnosti za naše gospodarstvo, priložnosti za to, da nismo le neto plačniki v Natu, ampak, da smo skozi razvojni potencial, ki ga vsaka vojska ima in mora imeti, eden izmed tvorcev in gradnikov gospodarske rasti, podpore razvoju. Ta zakon to omogoča tudi skozi to, da posebej naslavlja vprašanje upravljanja z informacijskimi tveganji, tehnologijami, skoraj pod narekovaji, po domače rečeno, vprašanje kibernetike varnosti in nevarnosti. Dovolj splošen to mora biti tudi znotraj nekaterih definicij ravno zaradi tega, ker se lahko zgodi, da določenih okoliščin danes niti še ne poznamo in jih še nismo prepoznali. Morda lahko govorimo tudi o tem, o čemer je v svojih zadnjih izjemno pomembnih razpravah govoril tudi ustanovitelj Tesle, ko pravi, da bi se morali Združeni narodi in vse države tega sveta resno spopasti z vprašanjem samovoljnih orožij na bazi umetne inteligence, torej ali bomo kot država z ustavno kategorijo pacifistične zunanje politike in obrambno naravnostjo naših sil razvijali potencial, ki ga ima umetna inteligenca tudi za bojno sposobnost, ali pa bomo ta potencial iskali predvsem v obrambi pred možnostjo agresije s tovrstnimi orožji.

Tako sam kot Poslanska skupina Socialnih demokratov bomo ta zakon podprli. Želimo si, da bi, kot že rečeno, ne le na splošni ravni, ampak na konkretni ravni tudi znotraj te razprave naredili temeljit in dober korak v pripravi na sejo odbora, ker verjamem, da bomo dosegli širši politični konsenz tudi na konceptualni ravni, s tem se strinjam, o tem, kam in kako, ne le Slovenska vojska, ampak celovito gledano sistem obrambe v Sloveniji mora iti. Hvala lepa, spoštovani podpredsednik.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Miha Kordiš, pripravi naj se gospod Jožef Horvat.

Izvolite, gospod Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Če uvodoma parafraziram predhodnega govornika, je očitno slovenska primerjalna prednost ta, da potem ko Američani pridejo in zbombardirajo neko državo v kameno dobo, Slovenska vojska patroljira in ohranja javni red in mir. In potem je vse okej in potem je vse dobro. Glejte, to ni nikakršen bistven zasuk v politiki, to je nadaljevanje in še več istega.

Naprej. Prav tako si predhodni sogovorec privoščil nekakšen retorični luping, da je uporabil Nato in pacifizem v isti stavčni strukturi. Socialni demokrati na Ministrstvu za obrambo zdaj kupujejo patrije. Kar me pa najbolj pogreje, ampak o tem vsi govorijo, praktično vse politične stranke, je pa retorika spremenjenih varnostnih razmer. Neka zelo neotipljiva grožnja, ki bi nas obdajala vse na okrog. Ej, povejte mi, kako je Slovenija vojaško ogrožena, kdo jo ogroža, kje jo ogroža in kako bodo investicije v vojaško železje prispevale k obrambi pred to grožnjo. Tega odgovora še kar nisem dobil, kljub temu da sem ga zastavil v Državnem zboru in na njegovih delovnih telesih že velikokrat. Ampak kolegov poslancev to v glavnem ne moti, oni »lapajo« naprej svojo vojno hujskaško linijo.

Če se naprej odzovem na nekatera izvajanja kolega Brgleza. Glejte, približno eno leto nazaj, smo v Levici prinesli na mizo predlog, da se odločanje o napotitvi slovenskih vojakov na misije v tujino prenese z Vlade na Državni zbor. Kje je bil kolega Brglez takrat? Danes pa ta glavni mirovnik tu pred kamerami razlagala, da bi rabili krepiti demokracijo s takšnimi vzvodi. In očitno ima neko normo, da besedo »ustava« oziroma njene izpeljanke uporabi vsaj enkrat na minuto. Tukaj bi lahko kolega Brgleza podučil, da naši ameriški prijatelji in drugi jedrni zavezniki znotraj zveze Nato kot po tekočem traku kršijo mednarodno pravo in kršijo tudi nekaj, kar se v slovenski ustavi nahaja, to je neka drža miroljubja, drža pacifizma, drža nenasilja. Ampak to kolega Brgleza očitno ne moti, vsaj ne v praksi. Prav tako ne dejstvo, da Vlada sprejema cilje za Nato za Slovenijo, potem s temi cilji izsiljuje Državni zbor, pobude, da takšni

dokumenti romajo v Državni zbor in da ima Državni zbor tisto pristojnost, pa serijsko zavrača.

Če zajamem sam zakon oziroma to celo vojaško zakonodajo in njen namen. Glejte, nova vojaška zakonodaja je natančno takšna, kot bi jo pričakovali od slovenskega političnega razreda. Pospešene investicije v vojno železje, vojaškoindustrijskih kompleksov in v njihove dobičke. Slovenska vojska za okupacijsko službo v tujini, podizvajalska živa sila za zahodne imperialistične centre moči in navsezadnje vikariat Rimskokatoliške cerkve na državne stroške.

Ob vsem tem pa ta koncept Slovenske vojske, ki naj bi požrl v prihodnjih letih 1,2 milijardi evrov javnega denarja, ne zagotavlja tej Slovenski vojski kapacitet za obrambo domovine.

Ob vsem tem lahko rečem samo Yankee go home pa slovenski politični razred odnesite s sabo.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika, gospod Jan Škoberne. Izvolite.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani podpredsednik.

Ne bom se retorično spraševal, ali poslanec spada v politični razred ali ne. Domnevam, da je odgovor jasen. Bi pa vendarle še enkrat poudaril, če je bilo, in ker je bilo narobe razumljeno. Dodana vrednost Slovenije je ravno in predvsem v tem, da lahko tako znotraj segmenta izobraževanj, usposabljanj, torej tega, kar primarno na večini misij naši vojaki počno, prispeva k pacifističnim usmeritvam, k razvoju nerazvitih, k vzpostavljanju normalnega življenja na območjih, ki jih je prizadela vojna, ki so jih prizadele take in drugačne katastrofe. Vsi, ki vsaj malenkost podrobneje ali pa celo relativno površno spremljajo tako delo zavezništva kot Slovenske vojske, vedo, da misije niso le patroliranje po poprej od Američanov zbombardiranih vaseh in mestih, ampak da pogosto pomenijo in naši vojaki tudi v svojem prostem času znotraj teh misij na ta način prispevajo k izgradnji šol, z vzpostavljanjem novih demokratičnih temeljev na bazi tega, da v družbah, kjer denimo ni običajno, da bi ženske smele spregovoriti, tudi z njimi spregovorijo in jih kot sebi enakopravne in enakovredne naslavlajo, prispevajo in delajo družbo takšno, kot si jo po nekih temeljnih vrednotah predstavljamo tudi mi znotraj našega ustavnega reda. In, ne, investicija v obrambni sistem ni zgolj investicija v ali pa samo investicija v železje, v topove, je tudi investicija v sredstva, v tehnično opremo za zaščito in reševanje. Ko ni moglo nič drugega, je ob žledolomu, ki je bil naša naravna katastrofa, ena najhujših, pomagal – kdo? Slovenska vojska. Ko nihče, niti gasilci niso mogli na lokacijo, je tudi s pomočjo vojaške tehnologije tja prišla Slovenska vojska.

Prihodnost vojskovanja gotovo niso bajoneti in puške. Tukaj lahko Slovenija prispeva in tukaj lahko postane ali pa je zgled znotraj zavezništva. In kako gresta skupaj Severnoatlantsko zavezništvo in pacifizem? Preprosto. Se je pa treba za to boriti in potruditi. In Slovenija znotraj zavezništva ima glas. Če svoj glas in svoje kapacitete, tudi razvojne, tudi znotraj centra za gorsko bojevanje, kjer usposablja vse vojake zavezništva, naredi svojo domačo nalogo, kot bi se najverjetneje kolega izrazil, potem smo naredili pomemben premik k razumevanju tega, da ne gradimo tudi znotraj zavezništva ofenzivnih, ampak obrambne sile, ne le vzpostavljanja, ampak tudi vzdrževanja miru in spoštovanja vrednot, ki so nam temeljne. Hvala lepa, podpredsednik, in se opravičujem za prekoračitev.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Gospod Miha Kordiš, izvolite, imate postopkovno.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala, predsedujoči.

Dajte povedati svojemu poslanskemu kolegu iz vrst Socialnih demokratov, da okupacijska sila je še zmeraj okupacijska sila. Ne glede na to, v kakšen celofan jo zaviješ. In vse te lepe besede o tem, kako lahko delujemo pacifistično znotraj Nata, poglej, kolega Škoberne, vaša SD ministrica kupuje Patrie, / oglašanje iz dvorane/ vaša SD ministrica pošilja vojsko na ruske meje v Latvijo. Nobena količina dvoličenja in zvonkih besed vam ne bo tega mogla odnesti. Drža nevtralnosti je edina pravilna, je edina smiselna. Zagovarjati imperialistično politiko in slovensko držanje štange imerializmu s tem, da, ja, saj v Afganistanu pa postavljamo bolnice pa šole, je pa naravnost abotno. Mislim tako kot so te meme na internetu, »six thousand rounds of democracy per minute«, 6 tisoč patronov demokracije na minuto bomo prinesli v Afganistan. Sicer je pa kolega Škoberne povedal čisto vse, kar rabimo vedeti o socialdemokratski obrambi, pardon, vojaški agresivni politiki.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Miha Kordiš, strinjam se v delu, ko govorite, da nevtralnost je tista, ki jo je treba izpostavljeti, še posej na mojem položaju, zato vas s tega položaja prosim, da ko izkoristite institut postopkovnega, da se resnično osredotočite le na tega, ne pa da izkoriščate z razpravljanjem o vsebini, ki jo je predstavil kolega Škoberne.

S svojo objektivnostjo bom tudi nadaljeval, kolikor je v moji moči in bom dal besedo gospodu Jožefu Horvatu. Naj še napovem, da bosta za njim besedo dobila gospod Primož Hainz in gospa Ljudmila Novak.

Izvolite gospod Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovana gospa ministrica za obrambo, spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Ko govorimo o novem predlogu zakona o obrambi, želim vse vas, kolegice in kolegi, in tudi slovensko javnost spomniti, da smo poslanci Nove Slovenije zahtevali najmanj dve nujni seji Odbora za obrambo. Z eno smo želeli opozoriti na stanje v Slovenski vojski, z drugo nujno sejo pa smo zahtevali dvig obrambnega proračuna. V obeh primerih nas je koalicija izdatno podprla v besedah, v dejanjih pa ne. Postavili smo se torej na stran ministric skupaj praktično vsi, ki predstavljamo desnosredinski blok opozicije. Bili smo na strani ministric. Ampak gremo naprej.

Ob tem zakonu govorimo tudi o dvotretjinski večini prisotnih poslancev. Ne morem naprej, da ne bi govoril o dvotretjinski večini, ki je bila dosežena na referendumu 23. marca leta 2003, ko se je slovensko ljudstvo odločilo, da Republika Slovenija postane članica zveze Nato. Približno milijon volivcev je prišlo takrat na volišča, 66,08 % jih je glasovalo za vstop Slovenije v zvezo Nato. Krščanski demokrati smo demokrati in moramo in spoštujemo voljo ljudstva, ker ima pri nas oblast ljudstvo. Tudi takrat, ko nam morda referendumski odločitvi oziroma rezultati niso po godu in trčijo v naša politična načela, v naš politični program, če hočete. Ampak referendumsko voljo ljudi je treba spoštovati.

Mi smo zdaj poslušali zelo dobro teoretično, ja, lahko bi tudi rekel predavanje kolega dr. Brgleza, ki je izpostavil relacije zakona o obrambi z ustavo in tudi z mednarodnimi pogodbami. Če smem, bi tukaj dodal še eno zadevo – namreč tudi znotraj Evropske unije, za katero smo se spet odločili na tistem referendumu 23. marca 2003, ampak z 90-odstotno večino. Mi smo člani Evropske unije in imamo torej na razpolago sredstva, s katerimi lahko sedanjí mozaik dvostranskega in večstranskega vojaškega sodelovanja nadomestimo z učinkovitejšimi, poudarjam, učinkovitejšimi oblikami integracije obrambe. Pravni vidik, kje je to zapisano – člen 42 Pogodbe o Evropski uniji omogoča skupini enako mislečih držav članic, da dvigne evropsko obrambo na novo raven. Predsednik Evropske komisije Jean Claude Juncker je v govoru o stanju v Uniji lani dejal: »Mislim, da je nastopil čas, da uporabimo to možnost.« Tukaj bom nadaljeval. Torej govorimo o obrambi znotraj Evropske unije, ne samo znotraj Nata. In tudi pričakujem, da bomo v drugi obravnavi, če bo potrebno, dodelali zakon tako, da dejansko bo to v zakonu možno. Res je, zakon je iz leta 1994, takrat še nismo bili v Natu in še nismo bili v EU. Se pravi, dve komponenti moramo spoštovati in dve komponenti mora vsebovati novi zakon o obrambi. Naj spomnim, da so voditelji Evropske unije ob 60-letnici rimskih pogodb 25. marca letos sprejeli Rimsko izjavo, torej tudi dr. Miro Cerar, v kateri so si zavezali, da si bodo

prizadevali za EU 27, ki prispeva k ustvarjanju bolj konkurenčne in bolj povezane obrambne industrije ter krepí svojo skupno varnost in obrambo ob sodelovanju in dopolnjevanju z Natom. Govorim o komplementarnosti boljšega učinkovitejšega evropskega obrambnega sistema, mi namreč moramo naše evropske vrednote zaščititi, in seveda tudi obrambnega sistema znotraj Nata. To, kar govorim, trdno verjamem in sem tudi preveril, da obstajajo tehtni gospodarski razlogi za večje sodelovanje med državami EU na področju izdatkov za obrambo. Ocenjuje se, da pomanjkanje sodelovanja med državami članicami na področju obrambe in varnosti letno stane od 25 do 100 milijard evrov. Nas, države članice. Zaradi neke neučinkovitosti, nekoordiniranosti stran vržemo, res je velik interval, od 25 do 100 milijard evrov ali pa, če hočete, neučinkovito porabimo. 80 % javnih naročil in več kot 90 % raziskav in tehnologije se izvaja na nacionalni podlagi. Z združevanjem javnih naročil bi bilo možno prihraniti do 30 % letnih izdatkov za obrambo. Fantastične številke, ki sem jih dobil pri Evropski komisiji. Razdrobljen pristop na področju obrambe vodi tudi do nepotrebne podvajanja in slabše uporabe obrambnih sil. V Evropi je 178 različnih oborožitvenih sistemov, v primerjavi s 30 sistemi v Združenih državah. V Evropi je 17 različnih tipov glavnih bojnih tankov, v Združenih državah pa samo eden. Za nekatere helikopterske programe je v Evropi več tipov helikopterjev kot vlad, ki bi jih lahko kupile. Nimam dovolj časa, da bi še nadalje analiziral te anomalije. V bistvu gre za neekonomično porabljen denar za obrambo. Dejstvo je, da smo Evropejci zaskrbljeni zaradi naše varnosti in mi moramo poskrbeti za našo varnost in varnost naših otrok. Seveda ta varnost stane. Tukaj lahko na dolgo razpravljamo in se gremo teorije in razlaganja pravnih relacij med zakonom, ustavo, mednarodnimi pogodbami. Ampak glejte, to nam nič ne koristi. Če ne bomo toliko trezni in toliko odgovorni, da bomo za obrambo, za varnost naših ljudi zagotovili dovolj denarja. Kibernetska nevarnost je nova nevarnost, ki preti in enostavno nimamo vseh odgovorov, da bi se ji zoperstavili. Vlada je februarja lani sprejela strategijo kibernetске varnosti. Jaz bom zdaj na proračunskih razpravah od jutri naprej na Odboru za finance in še kje drugje spraševal predstavnika Vlade, koliko denarja smo zagotovili, da se ta strategija kibernetске varnosti realizira. Jaz se zavedam, da učinkovit sistem kibernetске varnosti ni poceni, in ne more biti poceni. Vendar pa je neprimerljivo cenejši, kot bi bilo odpravljanje posledic, ki bi lahko nastale ob varnostnih incidentih, če takega sistema ne bi bilo. Zato je, ko govorimo o varnosti, ko govorimo o obrambi, tesno povezano vprašanje, koliko smo odgovorni, da zagotovimo za to tudi sredstva. Jaz vedno, ko pravim, da mora Slovenija vendarle v obrambni proračun nameniti 2 % bruto družbenega produkta, da to ne gre čez noč, če smo imeli v

zadnjih letih grozovite zaostanke. Ampak če natančno pogledam, pa se pogovarjam s predstavniki Nata, potem trenutni trend ni dober, ni dober, čeprav poslušam predsednika Vlade, da je trend pozitiven, da damo vsako leto več v obrambni proračun. Bojim se, da ne. Ko postavljam to zahtevo, vedno dodam, da denar, vsak evro iz obrambnega proračuna mora biti tudi učinkovito porabljen. Ni dovolj, da kar potrošimo 2 % slovenskega BDP za karkoli, to mora biti zelo učinkovito porabljen denar.

Spoštovana gospa ministrica, jaz sem danes ponovno na vaši strani in bom ta zakon v prvem branju podprl. Opozoril pa sem na to skupno evropsko obrambo. To je najbrž vprašanje za pravnike ali pa tudi ne, saj smo Pogodbo o Evropski uniji podpisali in je najbrž ta zadeva že nekako implicirana v Pogodbi o Evropski uniji. In tukaj bi rad za zaključek samo spomnil, kako hitro se dogajajo zadeve v Evropi in kako počasi pri nas. Ko je Juncker lani napovedal v svojem govoru o stanju v Uniji, vzpostavitev evropskega obrambnega sklada, je Evropska komisija letos junija, 7. junija, ta evropski sklad že ustanovila. Velik je 5,5 milijard evrov in tukaj je tudi naša šansa. Res je, boste rekli, ja, saj to je malo, to je tako na EU 27, ki ima 444 milijonov prebivalcev, je to 12 evrov na prebivalca, da to ni nič. Ampak začetek je dober. Veliko od tega gre tudi za raziskave in razvoj in tako dalje in tukaj so spet naše možnosti, ker pač doma v našem proračunu zagotovimo dramatično premalo denarja za raziskave in razvoj v splošnem smislu. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Primož Hainz, pripravi naj se, če ima še čas, gospa Ljudmila Novak in mag. Branko Grims.

Gospod Hainz, izvolite, imate besedo.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa, gospod podpredsednik!

Sam bi rekel naslednje. Predsednik Brglez je seveda teoretično dobro utemeljeval, da bi moral pravzaprav Državni zbor imeti večjo vlogo pri vprašanju zunanje politike oziroma predvsem vprašanju naših vojaških obveznosti, napotitve v tujino in tako naprej. Ampak to, kateri dokument je močnejši, to razumem in mislim, da bi bilo to treba spoštovati. Sam sem vedno za to, da je Državni zbor tisti, ki odloča v pomembnih prekretnicah oziroma pomembnih trenutkih zgodovine. Moram pa reči, da zaradi te dvotretjinske večine in insistiranja imamo pa lahko tudi težave. V miru je to zelo enostavno. Če je pa vojna situacija, moramo pa biti realni. Jaz se spomnim tistih diskusij v jugoslovanski vojski, ko smo v štabu diskutirali o tem, kako bo dan D plus ena, dan D plus dva, ko se bo tretji dan sestel CK, četrti dan pa Ljudska skupščina Jugoslavije, ko je popolnoma jasno, ko bombe padajo, da ni nobene dvotretjinske večine. Mislim, da je treba biti pri nekaterih sklepih

realen, ampak v principu v miru se pa popolnoma strinjam, da je potrebna ta dvotretjinska večina Državnega zbora za odločitve.

Drugo, kar se Nata tiče. Poglejte, to je neka naša realnost. Vi se spomnite, da smo imeli plebiscit, kot je kolega Horvat pred mano govoril. Mi smo namreč v zgodovini imeli, pogledajte, stari starši so nas pripeljali, to je klerikalna stranka takrat v staro Jugoslavijo oziroma v državo SHS. Naši očetje, dobro, mame so nas pripeljale v državo Jugoslavijo in smo pač tu bili. Mi lahko kritiziramo nazaj, kaj je bilo dobro, kaj ni bilo dobro. Ampak to je bila neka realnost tistega trenutka in mi smo pač v nekem trenutku pred leti imeli referendum, v katerem smo združili referendum za Evropsko unijo in Nato in rekli, da gremo v Nato. Zdaj smo tu in moramo to realnost upoštevati. Sem pa za to, da smo tu racionalni, da ne pretiravamo, da stroške prilagodimo svojim sposobnostim. Mislim, da nobena država ne da 2 % BDP, kar je cilj, in mi tu povemo naše realne, kot grdo rečemo, dimenzije, da tudi na gospodarskem področju poskušamo uveljavljati naše stališče oziroma našo vlogo, ker gre za neko notranjo prerazporeditev.

Kar se tiče Slovenske vojske, sem slišal danes neko izjavo, da je bila Slovenska vojska na višku, če sem prav razumel, v obdobju 2004–2008. Jaz se ne spomnim, da bi takrat dobili kakšno vojno. Vojsko je težko ocenjevati v miru, bodimo iskreni. In zato ne vem, kako se je ta izjava rodila. Jaz sem bil takrat ogorčen na nek način, ko je predsednik države rekel, da je naša vojska v razsulu. Jaz moram reči, da je nemogoče, da bi se tak sistem, kot je vojaški sistem, v 10 letih razsul. Tu so neke korenine, tukaj so neka dejstva oziroma je nek razvoj, ki je pripeljal ali pa ni pripeljal do slabše ali boljše situacije. Ne en in ne drug izraz oziroma ocena me pa ne prepriča, to pa moram biti zelo jasen. Kar se tiče nadaljnega razvoja, sem jaz pristaš tega, da bi teritorialno obrambo, tu je narejen korak, treba je to teritorialno obrambo oziroma služenje vojske na neki tradiciji, se opravičujem, teritorialne obrambe je treba na nek način pač razdelati. S tem imamo izjemno dobre izkušnje in je treba, sem prepričan, s tem nadaljevati. Ne bom razdeljeval, ker mislim, da to zadevo poznate. Ampak tisto, kar sem hotel reči pri razvoju vojske, dr. Dobovšek je rekel, da vojska prevzema tudi nekatere policijske naloge. Jaz mislim, da bi mi pravzaprav na nek način to na Obali najprej uvedli. Vojska, mornarica in policija, kako to deluje na enem majhnem teritoriju 42 ali 46 kilometrov, morje in obala. Mislim, da bi se tu dalo eksperimentalno skoraj za celo državo nekaj narediti in videti, na kakšen način to deluje.

In zadnje, ker pač malce hitim, kar se tiče vojakov. Mislim, da relacijo med oficirji in vojaki morate sami urediti, ampak vojakom je treba zagotoviti socialni status, kot jim gre. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Branko Grims. Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala za besedo.

Vojska je steber državnosti. Samo zakon v tem oziru ne prinaša dovolj, kajti Slovenska vojska, ta steber državnosti je že kar nekaj časa žrtev tega, da se je morda tudi preveč zaupalo v mednarodno sodelovanje, vse partnerje, predvsem pa je vsakdo na levi videl v Slovenski vojski nek rezervoar in potem postavljaj tisto lažno dilemo: maslo ali topovi. Oprostite, gospe in gospodje, brez Slovenske vojske ni varnosti, brez varnosti pa ni blaginje. To se pravi tudi masla ne, sploh ni več ničesar. To se pravi, prvo, kar je treba spremeniti – in zato ta zakon nikakor ne zadošča – je celoten odnos do Slovenske vojske. Domoljubje mora biti temeljna vrednota, ki bo prežemala družbo, ki bo prežemala šolstvo, o kateri ne bodo samo govorili vsi predsedniki držav, ampak jo bo dejansko prakticirala vsaka pomembna politična stranka, vsakokratna oblast, vsakdo, ki mu gre za narod in domovino. To je odnos do Slovenske vojske, in to potrebujemo. Ta zakon je pravzaprav lahko samo mrtva črka na papirju, če se ne spremeni vse ostalo, če ne postane služenje domovini, obramba domovini, domoljubje vrednota, tako kot je nekoč bila. Potem se ne morejo pojavljati razprave, kot smo jih danes slišali, kako je to zapravljanje denarja in podobno. Brez varnosti ni nič. Varnost je temeljna dobrina, ki se je zavemo šele takrat, ko jo izgubimo. Enako kot zdravje. Ampak povrniti jo je pa izjemno težko. Pri Slovenski vojski je razvoj šel kar nekaj časa, žal, v napačno smer. Zlorabljalo se je institucijo za vsa mogoča politična obračunavanja. Saj veste, kaj je bilo s tisto silno afero, ki se je končala na Ustavnem sodišču. Zlorabljalo se jo je zato, da se je jemalo denar, da se je ljudem dajalo prenizke plače, da so jo potem zapuščali. Zlorabljalo se je zato, ker se je načrtno, o tem sem prepričan, naklepno rušilo ta temelj slovenske državnosti. In to je treba spremeniti. Da pa ta koalicija tega ni sposobna nositi, pa dokazuje točno ta današnji v parlamentu. Poglejte to dvoličnost! Ko smo razpravljali samo eno uro nazaj o kulturnikih, ni noben problem, od vseh državnih investicij bo kar šel 1,5 % ali pa še malo več, kot nekateri predlagajo, denarja za kulturnike. Za koga pravzaprav? Drago Jančar tega ne potrebuje, gospe in gospodje, pa je vrhunski ustvarjalec, nosilec slovenske kulture, ugleden doma in v tujini. Bo šlo za tiste, ki delajo določene stvari s psi in zato dobijo mednarodne nagrade? Bo šlo za tiste, ki zažigajo križe, ki so spomenik umrlim, tragično, v nesreči na morju, ki rišejo brezjansko Mater božjo s podgano v naročju? To je umetnost, to se bo financiralo iz tega. Kajti ta skupina nenasitnih levičarskih umetnikov, kvazi umetnikov, ker to ni nikakršna umetnost, ampak je degradacija človeštva, človeka in umetnosti, pa seveda rabi denar. In

za te bi denar namenili, čeprav oni dejansko uničujejo narod in njegovo bit in njegovo kulturo. Za Slovensko vojsko se pa ne najde pravih besed razumevanja in denarja, čeprav je to steber slovenske državnosti, je steber varnosti, brez katerega nadaljnega razvoja in blaginje sploh ne more biti. Zato, gospe in gospodje, je treba ta socializem v človeških glavah vseh slovenskih levičarjev enkrat pospraviti na smetišče, kamor sodi. In stvari postaviti na pravo mesto, da bo domoljubje tista vrednota, ki bo samoumevna, ki jo bodo načrtno dali otroku najprej družina, potem vrtec, potem šola. Ne pa, da jim danes to jemlje in vzgajajo neke »multikulti«. Kakšna »multikulti« družba! »Multikulti« je bil Bruselj pa Nica. To je »multikulti«, gospe in gospodje! In to nas mora zelo skrbeti. In ravno obramba pred tem je dobra Slovenska vojska, kar pa vsi, ki ste imeli opravka z ilegalnimi migranti, zelo dobro veste. Dokler je bila samo policija, je bil problem. Tisti hip, ko se je pojavila Slovenska vojska, je bil iznenada mir, iznenada so vsi poslušali ukaze, iznenada ni nihče več metal steklenic, napolnjenih s kamenjem, in vsega ostalega, kar se je prej dogajalo. To se pravi, je Slovenska vojska še kako pomembna v okoliščinah v katerih smo, kajti stvari so se spremenile. Žal so se spremenile na slabše. Žal so se spremenile tako, da se lahko zanesemo samo sami nase. Zato je tako bistveno, da se ta odnos do domoljubja in s tem tudi do Slovenske vojske trajno spremeni, da to znova postane vrednota. Ker brez tega ne bo nič. Tudi država ne bo obstala na dolgi rok. Mnoge države so pripravljene korektno sodelovati z nami, nekaterih tudi po mojem mnenju popolnoma nerazumljivo ne upoštevamo dovolj. Predvsem je tukaj Višegrajska skupina. Tam poteka medsebojna, vojaška in siceršnja varnostna pomoč na takem nivoju, da je lahko samo za zgled vsem formalnih mednarodnim organizacijam in tudi Evropski uniji kot celoti. Slovenija bi morala postati del tega področja. Brez tega dolgoročnega preživetja za Slovenijo ne bo. Da pa bi lahko postali enakovreden partner takim državam, pa moramo najprej narediti red pri samem sebi. Treba je postaviti domoljubje na mesto, ki mu gre. Mora biti vrednota za vsakogar, za vsakega otroka, za vsako učiteljico mora biti samoumevno, da je dvig slovenske zastave veličasten trenutek. Da je trenutek, ko zazveni slovenska himna, trenutek, ko se stoji mirno in se pokaže veselje, ponos, da imamo državo, ki smo jo branili v vojni za Slovenijo. Z zmago v vojni za Slovenijo smo jo ustvarili, gre za to, da jo ohranimo. Da to naredimo, potrebujemo Slovensko vojsko, ki bo znova steber državnosti v polnem pomenu te besede, ne s takim širjenjem pravic oziroma pristojnosti OVS, kot so v tem trenutku predlagane, da bi imel večje pravice kot Sova, pa še to brez prave kontrole. To ste verjetno vsi spregledali. Ampak treba je narediti ustrezno dobro organizirano in tudi dobro plačano

Slovensko vojsko, ki bo profesionalna, ki bo prebivalcem zagotavljala ne samo varnost navzven, ampak tudi pomoč v miru. Saj ni naloga vojske samo, da brani domovino pred napadalcem. Naloga vojske je tudi tista plemenita pomoč, ko pridejo naravne nesreče. Tudi zato potrebujemo Slovensko vojsko v polnem pomenu te besede. In treba je imeti Slovensko vojsko tako organizirano, da bo odgovorila na mednarodne izzive, ki so danes večji in z varnostnega vidika bolj zahtevni, kot so bili kadarkoli od osamosvojitve Slovenije naprej. Kar pomeni, da ne more in ne sme biti problem poiskati ustreznih sredstev, predvsem pa nikoli in nikdar ne bi smel biti problem spremeniti odnosa, čeprav vem, da je to najtežje, tistega odnosa, ki gre pri vzgoji od družine preko vrtca, šole pa potem do univerze, ko mora postati vojska in domoljubje vrednota. Potem se bodo ljudje spet odločali za ta poklic, potem ne bo nobenega problema ustvariti Slovensko vojsko na trdnih temeljih, na tistih temeljih, ki smo jih osnovali za zmago v vojni za Slovenijo. Takrat smo bili enotni. Prav bi bilo, da tudi ko gre za to vprašanje, pokažemo znova ustrezno enotnost. Toda ta zakon temu ne zadošča in ni dovolj. Treba bo spremeniti mnogo mnogo več, kot uči tudi teorija in žal kaže slovenska praksa. Gre za vrednote. Ko bo domoljubje postalo zopet temeljna vrednota, ne samo v besedah, ampak v dejanjih, takrat bo tudi Slovenska vojska spet poln steber slovenske državnosti. In Slovenija to potrebuje. Potrebuje varnost. Varnost nima cene.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Anja Bah Žibert, pripravi naj se gospod Matjaž Hanžek.
Izvolite, gospa Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoči, za besedo.

Poglejte, vseeno ne morem mimo tega, kar ste, predsedujoč, prej povedali, ko ste govoril v vlogi poslanca. Vi ste tudi podpredsednik Državnega zbora in vendarle bi bilo dobro, da veste, kako in na kakšen način se dodeljuje ocena pripravljenosti Slovenske vojske. Sedaj vi govorite, da ni bilo nobene vojne. Fino bi bilo, da si preverite zakonska, pa tudi ustavna določila, ki jih ima predsednik države, da vidite, da se vojska samoocenjuje in da na podlagi tega pride tudi do ocen. In te ocene so štiri leta zaporedoma nizke oziroma najslabše možne.

No, tukaj pa sledi moja razprava. Dejstvo je, da če je ocena Slovenske vojske na najnižji možni točki, pomeni, da je nekaj narobe. Ves čas se je poudarjalo, da bomo na mizo dobili nove zakonske ureditve, ki bodo omogočile, da se bo to stanje popravilo, izboljšalo in da bomo šli korak naprej.

Ta trenutek govorimo o zakonu o obrambi. Današnja razprava razen

posameznikov, ki menim, da na nek način sploh o tej temi ne bi smeli govoriti, je razprava konstruktivna in dejansko želi biti neka dodana vrednost pri končni odločitvi, kakšen bo zakon o obrambi. Ampak pogledajte, predlog o tem, da se opravi ta razprava, je bil podan s strani Slovenske demokratske stranke. V sami koaliciji ni bilo interesa. Danes sem slišala kar nekaj pripomb s strani stranke SMC na predlog zakona tudi o tem, da bi morala biti javna razprava oziroma da bi bila koristna, pa vendar ne vem, zakaj je niste predlagali. Jaz bi jo še kako podprla in osebno menim, da bi bila javna razprava teh mnenj o obeh zakonih več kot dobrodošla. Gre namreč za sistem, ki je v krizi, gre za sistem, ki je tudi po samooceni slabo ocenjen, in gre za sistem, na podlagi katerega se vidijo tudi neke vrednostne smernice celotne države. Pa bom povedala, zakaj. Želja je, da se poveča zanimanje za zaposlovanje v Slovenski vojski in da se naredi vse, da posamezniki iz sistema ne bi odhajali. Seveda vemo in vsi poznamo tisto geslo V službi domovine. Pa vendar se nekako verjame, da v Slovenski vojski predvsem delujejo domoljubi, tisti, ki imajo še poseben odnos do te države, nenazadnje so zanj pripravljeni žrtvovati svoja življenja, kljub temu da imajo družine in tudi svoje otroke. In družine lahko ostanejo brez njih – a ne, gospod Jurša? To je zelo smešno.

Ko vam bom povedala primer, boste razumeli, zakaj posamezniki razmišljajo, ali bi ostali v tem sistemu ali bi ga zapustili, ali delujejo pravzaprav v sistemu Slovenske vojske ali je ta sistem na nek način ukraden. Ne me narobe razumeti, ampak veste, morda pozabljamo na nekatere stvari, ki pa v družbi niso imele tako malega vpliva ali pa tako male razsežnosti. Naj spomnim na primer Popova. Poglejte, o tej zadevi smo mi na Odboru za obrambo veliko razpravljali. Dejstvo je, da je takrat zelo visoka oseba v hierarhiji Slovenske vojske brigadir Humar podal neko mnenje za posameznike, ki naj bi bili kot neki izvedenci v okviru Slovenske vojske. Ti naj bi sodelovali na sodišču potem glede primera Popov. Takrat smo govorili o tem in, načelnik Slovenske vojske, kot najvišja avtoriteta Slovenske vojske, o tej zadevi ni bil obveščen. Ni bil obveščen. In kaj je bil končni rezultat tega vsega dogajanja? Da je bil Popov, ki je napadal kot vojak, kot eden višjih vojakov JLA našo državo, v Sloveniji oproščen in zdaj morajo davkoplačevalci, se pravi tudi tisti, ki so sodelovali v vojni za Slovenijo in nastavljali svoje glave za to, da smo ohranili svojo osamosvojitve, plačevati kazen za Popova. Na primer, v sosednji Hrvati so to na sodišču uredili tako, kot je treba, in je bil Popov kaznovan. Pri nas pa je bil zaradi zaposlenih v Slovenski vojski oproščen. In kaj se je zgodilo zaradi teh izvedencev in vseh teh, ki so v tem procesu sodelovali? Oba sta dobila nek ustni opomin, v posmeh celotnemu sistemu, oba delujeta, mislim da v enoti gospoda Poljšaka ali pa spadata pod gospoda Poljšaka, in on je bil

tisti, ki jima je izdal opomin, gospod Humar pa ostaja na svoji visoki funkciji. Potem pa imam tukaj vabilo za 2. in 3. oktober 2017, in sicer se dogodek odvija na Brdu pri Kranju in govori 20 let v službi miru. Veste, kdo so predavatelji na tem pomembnem dogodku 20 let v službi miru? Gospod Poljšak in gospod Humar. To je pa nagrada. Veste, to je pa nagrada. Dokler bodo v Slovenski vojski, na ministrstvu ljudje, ki bodo podpirali takšen koncept, se Slovenska vojska ne bo pobrala. In še vedno trdim, da je nekemu v tej državi še kako v interesu, da se Slovenska vojska na tak prefinjen način uničuje.

Več bom povedala o konkretnih rešitvah, kaj pa zakon o službi v Slovenski vojski naj bi vojakom prinašal. Res je, zelo pomemben je vsak evro za njih. O tem smo v Slovenski demokratični stranki že velikokrat govorili in da dejansko ne morejo dobesedno nekateri preživljati svoje družine. Ampak vrednostni sistem, ki ga ustvarjate tisti, ki vodite to ministrstvo, tisti, ki vodite to vlado, ki v nekaterih delih ministrstva ne podpirate, pa bi ga morali, vsaj v primerjavi z Ministrstvom za notranje zadeve, kjer se kaže res velika razlika, ampak to se boste vi doma zmenili, je problem vrednotenja oziroma odnosa do Slovenske vojske. Verjemite mi, marsikomu v sistemu pa to pomeni mnogo več in boli mnogo bolj. Boli tudi tiste, ki so ostali brez svojcev v vojni za Slovenijo, da se dogajajo take stvari in da potem na koncu nobenemu nič, še nagrajeni so s predavanji, da potem taki ljudje predavajo 20 let miru, na drugi strani pa omogočajo, da tisti, ki so streljali po naši Sloveniji, postanejo oproščeni, potem se nam ne piše nič dobrega. Lahko napišemo zakon z zlatimi črkami, tudi v okvir ga lahko damo, pa ne bo pomagalo. Tudi sama se moram obregnuti, ministrica, ob samo rešitev glede OVS. Vi dejansko zadevo danes postavljate iz ene skrajnosti v drugo. Razmislite o tem pri končni rešitvi. Jaz ne vem, kdo vas je na to napeljal, pa vendar danes za posamezne izvajanje nalog OVS podpisujete stvari vi, potem bo to na nek način samostojna formacija. Jaz mislim, da je to napaka. Jaz samo upam, da se ne bomo zaradi tega potem znašli zopet v kakšnih čudnih prisluškovalnih aferah in tako naprej, kajti ta zloraba se lahko zgodi zelo hitro. Ta trenutek glede OVS vsaj v dveh letih, treh, nismo imeli posebnih točk dnevnega reda, če na nek način lahko temu tako rečemo. Zato razmislite o tem ali pa vsaj pojasnite, zakaj takšna rešitev, ker na nek način lahko pa za tem skrijemo tudi odgovornost potem ministra, ne bom rekla vas konkretno, ampak v prihodnje. Nekaj se naroči, pa ni več neposredne odgovornosti. Če pa pade ena glava nižje, pa to ni več tak problem. Pomembna je korist, ki jo je tisti posameznik naredil za določene zadeve. Glede na to, s čim vse se soočamo v tej državi, ko padajo različne stvari iz omar, od milijardnih pranj denarja in tako naprej, je vprašanje, kaj se bo še zvedelo ali pa kaj bi še se zvedelo ali pa kaj se še bo zvedelo v prihodnosti. Jaz pač

takšno rešitev v tem smislu ne podpiram. Verjamem, da je imel tudi predlagatelj željo, da pripravi nek predlog zakona, ki bi bil koristen, ampak brez odnosa do Slovenske vojske, brez povečevanja rdeče zvezde, ki je bila na tankih JLA, ne bo šlo, ne bo šlo. To si pač minister kot vsi tisti, ki delujejo v Slovenski vojski, ne bi smeli privoščiti. Ne moreš se slikati z rdečo zvezdo s tankov JLA in na drugi strani govoriti o Slovenski vojski, ki je premagala te tanke. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Franc Jurša, postopkovno.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala.

Ja, veste, vse večkrat se v tej dvorani uporabljajo neke metode govorjenja in opozarjanja posameznikov, ki s svojo mimiko obraza izražajo neko voljo; ali bo to osebna volja ali večinska volja. Tudi tokrat je kolegica Anja izrazila to voljo, ker je na mojem obrazu videla nasmeš. Ta nasmeš ni bil namenjen njeni razpravi, ampak mojemu osebnemu izražanju nekega zadovoljstva. Ta zgodba, ko na primer nek kolega govori, kako poslanci peljejo na sprehod po Ljubljani psičke med delovnim časom in kaj se dogaja na WC, blazno škodi ugledu tega državnega zbora. Jaz od vas, podpredsednik, dejansko ne morem zahtevati, da bi gospo Anjo Bah Žibert opozorili na to, ker verjetno vi niti niste videli mojega izraza na obrazu. Ampak vseeno je prav, da povem – ker ste omenili, kolegica, moj izraz obraza –, da ta smeh ni bil namenjen vam, ampak je to bilo moje osebno zadovoljstvo. Kaj pa je bilo to osebno zadovoljstvo, pa vas ne sme brigati.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Proceduralno, izvolite, gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoči.

Jaz sem zgolj povedala, da ste se nasmejali. Ste se nasmejali, nisem govorila, zakaj ste se nasmejali. Torej vas nisem ovrednotila ali pa karakterizirala; vi pa ste v tem državnem zboru kolegico Bratušek karakterizirali. Rekli ste, da ji je obraz zapotegnilo. To je bila vaša izjava, zato ste zadnji, ki zahtevate, da se naj mene opozori, če nekemu rečem, da se v tem državnem zboru smeji. Ali ni to lepo, da ste se smejali? Imate slabo vest? Jaz je nimam.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Jurša ni rekel, naj vas opozorim, tako da ne bom. Ampak pustimo.

Gospod Marko Ferluga, imate besedo.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo, ne bom posegal v ta spor tukaj, bom se

obrnili nazaj na našo razpravo glede zakona o obrambi.

Vprašanj za nazaj je ogromno, veliko, sploh kar se tiče Slovenske vojske in Zakona o obrambi; od tega, kako je sploh možno, da se je pustilo zanemariti tak sistem do te točke, in zakaj ter komu je to bilo v interesu. Naslednje vprašanje, ki se mi nekako vrti po glavi, je to, kako je mogoče, da se v tem času ta vojska spolitizirala namesto profesionalizirala. In še eno od vprašanj, ki se mi ob tem naslavlja, je, kako so se ta sredstva in usmeritve delovanja v Slovenski vojski vodile in ali so bile optimalne oziroma zakaj ne. Jasno je, da smo imeli raznorazne ministre, predhodne, imeli smo ministra, ki je znižal budget za 110 milijonov evrov, se pravi proračun; in to nadoknaditi v nekem normalnem, doglednem roku je praktično nemogoče. Kdor uspe to narediti, nadoknaditi tak manko v tem razvoju Slovenske vojske, bi bil čarovnik. Potem smo imeli nekega ministra, ki se je bolj kot z vojsko ukvarjal s preimenovanjem vojašnic, to mu je bila glavna naloga, ampak pustimo to. Dejstva so, da od leta 1994 naprej ta zakon ni bil posodobljen in tukaj gre pohvala ministrici, da je to začela. Lahko smo malo kritični in moramo si priznati, da je to sicer v zadnjem delu mandata in da ima človek nekako občutek, da se nekako hiti. Zakaj le; pustimo. Pomisleki, ki so bili tukaj že dani, pa tudi ministrica je že svoje povedala glede tega, da medresorsko vprašanje še ni bilo dokončano, da so sindikati nekako zadržani, da stroka pravi, da gre za kozmetične popravke; eni so za, eni ne. Vse to je treba vzeti v obzir in v zakup ter nekako iz tega iztržiti najboljše.

Po mojem mnenju ta zakon predstavlja del širšega varnostno-vojaškega zelo kompleksnega sistema. Tu se prepleta vojaško ter civilno delovanje, kar je treba nedvomno upoštevati, sploh v sedanjem času, ki je zelo dinamičen in zelo spremenljiv. Slovenska vojska se danes vse bolj vključuje tudi v druge nevojaške obveznosti in zadeve, kot so poplave, žled, naravne nesreče, migranti in tako dalje. In to je zelo hvalevredno. Na tem mestu in ob tej priložnosti bi se želel tudi jaz še enkrat osebno zahvaliti za to nesebično delovanje vsem pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske, ker je bila njihova pomoč v vseh teh naštetih segmentih nepogrešljiva. In tukaj je imel tudi gospod Veber zelo dobro pobudo, ko je naslavljal na to, da se poskuša ustanoviti tista kombinirana enota, ki bi bila primerna tudi za civilno delovanje. In tukaj, Janko, vsa čast. Zavedati pa se moramo, da to niso primarne naloge vojske, kar kaže na to, da se klasičen način pojmovanja in delovanja vojske močno spreminja. Prihajamo iz klasičnega dojemanja delokroga Slovenske vojske v bolj kompleksno, lahko rečemo tudi hibridno. In prav zato rabimo nek širši pogled, širši sistem, ki bi zajemal vse navedeno. In tukaj nastopi ta zakon. Čas in grožnja sta sedaj bistveno drugačna, kot sta bila leta 1994; in kar je še huje, se zelo hitro

spreminjata. In ob tem je še dana dodatna spremenljivka nekega nepoznanega toka dogodkov.

Slovenija kot takšna je premajhna država, ki se po mojem mnenju in prav zaradi teh omejenih možnosti ter resursov mora specializirati in znotraj zavezništva najti svojo nišo, kjer bo najboljša in najuspešnejša. Od zavezništva pa mora »izrabiti« to, da pokrije vse ostale manke, ki jih imamo. Po mojem mnenju bi moral biti zakon jasen in kratek, po vzoru zahodnih držav, z jasno vizijo in seveda v skladu z našimi možnostmi in resursi, ki jih imamo in jih želimo imeti ter razvijati. Kakšen obrambni sistem si želimo ter kako bo deloval doma in v tujini; to bi moralo biti eno od glavnih vprašanj. Po mojem skromnem mnenju pa, tukaj bo debata verjetno šla še naprej, delovnopravne vsebine nekako ne sodijo v ta zakon, ker se, žal, te vsebine hitreje spreminjajo kot sam zakon o obrambi, ki bi moral biti kot ena vizija, fil rouge za daljše obdobje, ki preživi to vlado in naslednje vlade; in se ne zaradi tega ali onega pritiska, političnega ali drugačnega, spreminja. Koliko so bile te zadeve, o katerih danes govorimo, in rešitev v tem zakonu predebatirane tudi z zavezništvom, ker namreč mi smo del Evrope, zavezništva Nata in zavezani mednarodnemu sodelovanju, tu mislim, da gre ta zakon v pravo smer. In tudi vprašanja se tukaj odpirajo. Sam kot eno veliko pozitivnost vidim terminološko raven, ki je bila v tem zakonu osvežena in obnovljena, in ne smemo pozabiti na eno zelo pomembno dejstvo, ki ga je danes bilo zelo redko slišati, da je ta vlada s to ministrico zaustavila trend padanja. Zavedati se moramo, da še vedno nismo na nekem optimalnem nivoju in da je naša naloga, vseh nas tukaj, da v skladu z zmoglostmi dvignemo, kar se da; in to se vidi tudi že v tem proračunu, ki prihaja; se pravi, da se koraki v neko pozitivno stran naredijo.

Kar pa se tiče tega, kaj je pomembno in na kakšen način bomo ta sredstva uporabili, ali jih bomo uporabili učinkovito ali ne, kdo bo nad temi sredstvi bdel, to je tudi eno od ključnih vprašanj, ki se jim nekako vedno izognemo. Upam, da bom lahko, in tudi želim si, da bomo lahko s temi dodatnimi finančnimi sredstvi in s tem zakonom kot nekim krovnim zakonom ter skupaj z Zakonom o službi v Slovenski vojski lahko rekli, da smo dali prave elemente in vodila k večji in boljši obrambni zmogljivosti. Sem absolutno za to, da imamo učinkovito, profesionalno Slovensko vojsko, ne pa neke politizacije vsega tega. Upam, da bomo s temi koraki obrnili ta trend v pravo smer. Po mojem mnenju je prav, da pride do splošne razprave, kjer naj bi se izkristalizirale tudi vse konceptualne usmeritve nadaljnega razvoja Slovenske vojske in obrambnega sistema z vsemi deležniki. Ne želim si pa, da bi delali spremembe zaradi sprememb in da dve tretjini poslancev sprejema zakon zato, ker mora biti ta z neko dolgoročno vizijo; ne pa ad hoc in ker

pač mora biti. Zato moramo z veliko mero odgovornostjo vseh nas in vseh deležnikov v tem procesu pristopiti k sprejemanju te zakonodaje. Danes delamo prvi korak, pomemben korak in kolikor sem razumel, vse politične stranke, ki so tukaj, podpiramo to, kar dela ministrstvo in ministrica. Mislim pa, da je pred nami še precejšen del dogovarjanja, usklajevanja, da bi resnično rekli, da je to zakon, ki ga je dve tretjini poslancev požegnalo. Vsega, kar je bilo zavoženega prej, se žal ne da popraviti in ta čas dohiteti, absolutno ne. Ureditev razmer v obrambnem sektorju pa je proces, ki poleg materialnih in finančnih resursov zahteva tudi čas; da se tudi vse te razmere uredijo in usmerijo v pozitivni trend. Ta zakon gre v pravo smer in mislim, da je treba narediti še določen napor, ministrica in ekipa, da pridemo do pravih rešitev. Mislim, da smo na pravi poti. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Franc Breznik.

Pripravitelj naj se gospoda Matjaž Nemeč in Matjaž Han.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala, gospod predsednik.

Kolega Nemeč bo še malo počakal, resda imate Nemci marsikje prednost, ampak tukaj bodo zdaj Slovenci prišli. Malo heca, ampak vseeno je tema danes resna.

Zakon, ki govori o vrsti, organizaciji in obsegu obrambe države, je po vsej verjetnosti, po mojem mnenju, eden od pomembnejših temeljnih zakonov neke slovenske suverenosti, neke državnosti. Slovenska vojska izhaja iz zmagovalne vojske iz leta 1991 in kot taka bi morala imeti poseben prostor v slovenski družbi. Žal je z odmikom časa od našega osamosvajanja prišlo do tega, da smo na Slovensko vojsko pričeli pozabljati. Pozabljati smo začeli na skrb za vojake, podčastnike, častnike, vojaške uslužbenke in tudi civilne osebe, ki so zaposlene v Slovenski vojski. Da je zakon potreben popolne preнове, govori tudi datum nastanka; prvi zakon o obrambi je bil sprejet 20. decembra 1994, veljati je začel 15. januarja 1995; in od takrat se je zgodilo marsikaj v našem ožjem in širšem prostoru. Končale so se balkanske vojne. V času, ko je zakon obstajal, je dobrih nekaj 100 kilometrov od nas še tla vojna na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, kasneje še na Kosovu. Zakon je bil usmerjen predvsem v lastno obrambo, velik del zakona je bil pripravljen zato, da imamo lastno obrambno celovitost, ni toliko gledal na to, da bomo nekoč članica Nata, ni se toliko oziral na kolektivno obrambo; v času nastajanja smo bili še pod embargom. Treba se je zavedati, da takrat nismo mogli kupovati orožja, da smo se morali nekako znajti, ilegalno smo kupovali orožje zato, če bi prišlo do srbskega kontranapada, da bi se lahko tudi v tistem času obranili. Na srečo so na Hrvaškem in v Bosni

sile nekih demokratičnih novonastajajočih držav uničile sile zla, bivše sile, ki so želele srbsko nacionalistično vojsko skupaj z indoktrinacijo komunizma pripeljati nazaj v ta prostor. Tudi na našo srečo jim to ni uspelo. In danes, spoštovani kolegi, se po dveh desetletjih miru na tem prostoru ali pa v širšem evropskem prostoru soočamo z novimi varnostnimi tveganji. Zakon prihaja v nekem pravem času ali pa že v skrajnem času v državni zbor.

Tisto, kar sem si jaz pogledal v zakonu o obrambi, tukaj moramo gledati oba, dvojčka, čeprav je drug zakon, zakon o službi v Slovenski vojski, nekako odvisen od zakona o obrambi. Če zakona o obrambi kot takšnega, kolegi, ne bomo sprejeli, je zakon o službi v Slovenski vojski v bistvu nič, ker se zelo navezuje na strukturo, na delovanje obrambnega sistema in nekako samo specialno karakterizira posebno delo, specifično delo v Slovenski vojski, ki se deli po načelih enostarešinstva in subordinacije. Tiste rešitve, ki so za mene vprašljive, čeprav, moram priznati, novelacijo podpiram, so še vedno nekatere razširitve pristojnosti vojaške obveščevalne službe. Tukaj smo imeli en zdrz kolega Vebera. Videli smo, kako je nekako izrabil obveščevalno vojaško službo za namene, ki niso bili za obrambo države in nimajo nobene zveze tudi z varnostjo naše države. Jaz sem takrat to obrazložil kot nekdanji pripadnik Slovenske vojske, kot vojni veteran, kot poveljnik v Slovenski vojski, kot nekdo, ki je šel skozi različne reorganizacije Slovenske vojske, in kot nekdo, ki je večinoma vse žične in brežične zveze v Slovenski vojski pogledal od znotraj in od zunaj, tudi kot inženir; in preživel na Počku po vsej verjetnosti več časa, kot ga je kolega Veber, ko je še bil obrambni minister. Kolega Veber, vidim, da že odkimavate oziroma mi ne dajete prav, lahko se še enkrat soočiva pa bom povedal, kaj so napake in kaj so pristojnosti vojaških obveščevalnih služb; in kaj je kritična infrastruktura in kaj ni kritična infrastruktura. Ker vidim, da tudi ta zakon v tem trenutku prihaja pred Državni zbor, bom to drugič obrazložil.

Tisto, kar je pomembno, rad bi opozoril na status vojakov, podčastnikov, častnikov in civilnih oseb; brez ljudi v Slovenski vojski ne bo Slovenske vojske. In v času, ko tudi gospodarstvo nima kadra, ko se soočamo s strukturno brezposelnostjo, ko Slovenska vojska vedno bolj nabavlja sredstva, ki so izredno kompleksna, tehnično zahteva, tudi Slovenska vojska potrebuje ves kader, večinoma tehnični kader. Mi ne potrebujemo diplomantov FDV in ostalih diplomantov. 80 % potrebnega kadra v Slovenski vojski je tehničnega kadra – ali je to na ravni srednjih strokovnih šol, dualnega šolskega sistema, višjih strokovnih šol, visokih strokovnih šol, univerzitetnih ali pa podiplomskih programov. To je tisto, kar je osnova. Mi se s temi soočenji, varnostnimi tveganji, kibernetškimi vdori tudi v vojaške sisteme; še do sedaj niso mogli formirati enote za kibernetško varnost v Slovenski vojski, ker inženirjev informatike za

takšno plačilo pač ne dobimo in ne bomo jih dobili. Zato je status vojakov, častnikov, generalov in predvsem tudi civilnih oseb v vojaški službi izredno pomemben. Iz Slovenske vojske odhajajo ljudje, ki imajo status civilnih oseb, ki so mizerno plačani, imajo pa za seboj celo vrsto izobraževanj v tujini, recimo glede servisiranja Patrij. Tu gre za kompleksna vozila, gre za bojne tehnike, goseničarje in kolesnike. Tudi na te statuse opozarjam. Plačilni razredi so po mojem mnenju mizerni glede na druge javne uslužbence, tudi policiste; zaradi česar vojak lahko dela samo do 45. leta in je konec njegove zgodbe. Če med tem časom ni bil spuščen v drugi steber, podčastniškega ali častniški, je on s to službo zaključil. Socialna varnost do sedaj je bila zelo vprašljiva. Vojak mora biti psihofizično pripravljen. Za vojake obstaja tako imenovano varnostno tveganje. OVS niti ne rabi povedati vojaku, nekomu, ki se prijavlja v službo, ali nekomu, ki hoče podaljšati pogodbo, kaj je bilo vzrok njegovega varnostnega tveganja, in ta človek ne more podaljšati pogodbe. Ne potrebuje obrazložitve.

Naslednja pomembna zadeva, pomembno je urediti tudi, če pogledamo statuse, vojaki so v delovnem času, ki je specifičen, od jutra do večera ali 24 ur dobesedno na terenu, pri minus 20. Ko fizično ni več pripravljen, ima status, torej pogodbo za določen čas 5 ali 10 let, vi morate vedeti, da si vojak ne more vzeti nekega dolgoročnega posojila za stanovanje, ustvariti nekega materialnega pogoja za družino, o tem govorim. Nagrada za delo vojakov, častnikov, podčastnikov je zame, ko vidim, kakšne plačilne razrede imajo ostali, recimo tudi tu, v Državnem zboru, nekateri klasični birokrati, pa koliko nas je poleg poslancev tu, okoli 400 ljudi je zaposlenih, da bo vedela javnost. Jaz kot bivši pripadnik Slovenske vojske sem bil nad določenimi plačilnimi razredi v javnem sektorju, širšem javnem sektorju v primerjavi s Slovensko vojsko zgrožen. Tudi plača častnikov, če gremo od čina poročnika – 28 plačilni razred, tu gre vedno po približno 2 plačilna razreda, nadporočnik – 30, stotnik – začetni razred 32, major – 37, podpolkovnik – 39. Polkovnik je po tem predlogu zadnji častniški čin. Torej dobimo čin brigadnega generala, po novem brigadirja, ki je bil zadnji najvišji častniški čin. Končno prihaja čin generala, kar poznajo vsi Nato-standardi, to general ena zvezdica. Imamo generalmajorja, generalpodpolkovnika in generala, in sicer general štiri zvezdice kot najvišji generalski čin.

Specifika je tudi med podčastniki. Kot veste, v Slovenski vojski imamo po sugestiji tudi nemškega podčastniškega reda 8 podčastniških činov. To je že kar nekaj let. Torej imamo: vodnika, višjega vodnika, štabnega vodnika, višjega štabnega vodnika praporščaka, višjega praporščaka, štabnega praporščaka in višjega štabnega praporščaka, ki predstavlja najvišjega podčastnika, ki sedi na Generalštabu in je vrh podčastniške linije v Slovenski vojski. Plače vseh teh ljudi so na mizerni ravni, kot tudi plače

vojakov. Razmerja med temi čini, se mi zdi, so primerna, seveda pa moramo kompletno piramido prestaviti vsaj nekaj plačilnih razredov višje ali pa zagotoviti tem pripadnikom Slovenske vojske posebne ugodnosti. Ali naj imajo zastoj stanovanje, dobesedno zastoj stanovanje za mlade družine, če želimo število pripadnikov Slovenske vojske dvigniti spet na približno 7 tisoč 500 ali pa celo 8 tisoč v naslednjih letih. Mislim, da je trenutno številka 6 tisoč 900, in že danes vem, jaz kot nekdanji pripadnik, da ljudje pod takšnimi pogoji za ta drobiž ne bodo več prišli v Slovensko vojsko. Morate se zavedati, da eno so odnosi v Slovenski vojski, ki niso bili slabi, Slovenska vojska je bila izredno profesionalna, z najmanj ekscesi; drugo pa je materialna podlaga. In s tem zakonom, eni in drugi, ne zagotavljate neke resne materialne podlage. Ljudi – v tem času in v teh razmerah – ne boste dobili več v Slovensko vojsko. Jaz bom zdaj zaključil, ker ima kolega Mahnič še nekaj replik; bom pa nadaljeval pri drugem zakonu, ko se bom javljal. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Matjaž Nemeč.

Pripravita naj se gospod Matjaž Han in Franc Jurša.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa, gospod predsednik.

Kljub vsemu zaključujemo razpravo o eni najpomembnejših tem na tej seji. Veliko od nas, iz vseh političnih družin je izrazilo svojo skrb in svoja pričakovanja vsem nam skupni Slovenski vojski, ki je bila v zadnjih sedmih letih, če smem tako reči, pred eno največjo preizkušnjo ali pa najpomembnejšo bitko. Kazalci so relativno spodbudni in dobri. Ta trend, ki je v zadnjih sedmih letih tako močno zaznamoval delovanje naših vojakinj in vojakov, se na nek način zaključuje tudi s sprejetjem dveh zakonov, katerim smo danes priča in o katerih govorimo. Gotovo dva zelo pomembna trenda in zelo pomembna mejnika. Ne samo da od leta 2010 smo v zaključku tega mandata vojsko pripravili, spravili na položaj, ko lahko resneje in konkretnije razmišljamo o njeni prihodnosti, ampak predvsem z zakonom, ki ga imamo danes na mizi, ki končno Slovensko vojsko umešča v 21. stoletje. Lepo je bilo povedano, na podlagi katerih zakonov in v katerem času so bili le-ti sprejeti deluje sedanja vojska – vojska Republike Slovenije. Veliko je bilo poudarkov o prihodnosti, o sedanjosti; ampak ne gre samo za to, da si želimo, da naša dekleta in fantje ne bodo več, bom rekel v prisposobi, bosji in goli; da bomo lahko ponosni nanje, da bomo lahko računali tkrat, ko bo najnujnejše, da računamo na njih doma in v tujini. Predvsem bi poudaril mednarodni vidik, osredotočil bi se na Evropo in na evroatlantsko povezavo, kajti v naslednjih tednih in mesecih bomo priča reformi varnostne politike na

področju Evropske unije. Na mizi je in pripravljajo se dokumenti, akti, ki bodo poenotili in ovrednotili novo varnostno politiko Evropske skupnosti.

Zakaj so ti akti pomembni? Ti akti so pomembni zato, da govorimo o vojski, ki bo stopila v 21. stoletje. Kajti nenehno, tudi v zunanjepolitičnem kontekstu govorimo o Republiki Sloveniji kot državi, ki je najbolj integrirana v skupnost evropskih držav. Ne govorim samo o šengnu, ne govorim o monetarni uniji, ne govorim samo kot članici Evropske unije ali pa o skupini OECD, najrazvitejših držav tega sveta; ampak s tem zakonom se približujemo in zblížujemo tudi tisto, kar bo v prihodnjih mesecih tema številka ena oziroma ena od pomembnejših tem. Varnostna politika se je v retoriki evropskih držav in tudi Socialnih demokratov v njeni največji širini, ko govorimo o varnosti, ne samo o obrambni, ampak varnosti na splošno, umešča v najvišje položaje evropske agende. Zato je pomembno, da se tudi v Državnem zboru danes in tudi v nadaljnjih postopkih opravi zelo podrobna razprava o prihodnosti Slovenske vojske, tudi v kontekstu mednarodnih povezovanj. Evropska skupnosti pripravlja svojo varnostno-obrambno politiko, znotraj katere bomo lahko tudi s pomočjo teh aktov in nadaljnjih delovanj umestili tudi vojsko Republike Slovenije.

Republika Slovenija je vseeno na mednarodnem prizorišču našla svoje nišno področje in je globoko spoštovana; včasih tudi bistveno bolj, kot jo sami spoštujemo. Želim si, da bi Slovenska vojska bila dobro opremljena, visoko motivirana in izobražena ter bi se počutila del tistega sveta, ki širi mir, ki pomaga sočloveku v času, ko ta potrebuje pomoč, ne samo ob naravnih ujmah, ampak okoliščinah, ko si ljudje sami ne moremo pomagati. Zato je pomembno, da smo zaradi nenehnih aktivnosti ne samo tukaj prisotnega kolega Janka Vebra in v zadnjem obdobju ministrice Katič dosegli tisto, česar v zadnjih letih nismo zmogli zaradi okoliščin, ki so bile. Praktično ne ena vlada, ne druga, ne tretja ni bila v okoliščinah, ko bi lahko ta trend spremenila. Govorim o trendu, finančnem delu, da na nek način omogočimo, da se bo naša vojska razvijala na podlagi ambicij, ki smo si jih zastavili tudi znotraj skupnosti zavezništva, če smem tako reči, oziroma zavezništva Nata. Pomembno je, da bomo od danes naprej vsi skupaj, ne glede na razlike, sodelovali pri izgradnji reorganizacije nove Slovenske vojske, ki bo v prisotnosti naših zavezništev delovala moderno, nišno, inteligentno in se znala znotraj tega plasirati kot moderna vojska, pripravljena na vse nevšečnosti, ki jih moderni svet na nek način pričakuje in od nas tudi zahteva. Želel bi si, da bomo v nadaljnjih postopkih, bi poskušali, kolikor se le da, tudi glede na razlike, najti skupni jezik in delovali konstruktivno. V dolgem loku se izogibam tudi osebno, da bi kakorkoli vpenjal ideologijo iz preteklosti, kajti sam in tudi moji

strankarski kolegi smo osredotočeni na prihodnost Republike Slovenije in tudi njene vojske, za katero si želim, da bomo vsi lahko v prihodnje zadovoljni in ponosni, kot smo že tradicionalno nekoč bili. Naj zaključim. Veselim se nadaljnjih razprav tudi na Odboru za obrambo. Gospa ministrica, vam pa veliko poguma tudi v prihodnje, predvsem v usklajevanju tisoč različnih mnenj s skupnim ciljem, da se zavedamo, da je to naša vojska, ena in edina. In s temi dobrimi obeti bi si želel, da bi vsi skupaj ne samo danes potrdili, ampak tudi v nadaljevanju sodelovali ter v drugi in tretji obravnavi potrdili tista dva zakona, ki ju Slovenska vojska tako nujno potrebuje, da stopi v 21. stoletje. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima v tem primeru gospod Žan Mahnič.

Pripravi naj se gospod Marjan Dolinšek in potem predstavnica Vlade.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, gospod predsednik.

Če na kratko samo komentiram oziroma vprašam. Da se celovito posodablja sistem in da je razvoj zastal ...; razvoja zagotovo z zakonom ne moremo rešiti, niti ga ne moremo pognati v pravo smer, lahko se naredi sicer neke smernice; ampak če pogledamo že 27. člen, kjer piše v prvem odstavku, da Slovenska vojska zagotavlja in prispeva k varnosti in stabilnosti s svojim načrtnim razvojem in delovanjem, vzdrževanjem pripravljenosti in tako naprej. Veste, kakšen je ta razvoj pod vlado Mira Cerarja? Nakup sedmih osemkolesnikov v letu 2018 in nakup sedmih osemkolesnikov v letu 2019, kakor smo slišali zadnjič na Odboru za obrambo. Torej v dveh letih nakup štirinajstih osemkolesnikov. Res razvoj, bravo! To je res razvoj. Lahko napišete tukaj notri, da bo razvoj; ampak če tega razvoja ni, če se ne kupuje opreme, s tem da govorimo predvsem v nakupu osnovne opreme, potem je brez zveze karkoli. Če se dotaknem še 105. člena, kjer so pogoji za zaposlitev v Slovenski vojski. Mi smo že takrat opozarjali, prepovedano mora biti dvojno državljanstvo. Tega ni notri. To bomo predlagali. Prav tako pa bi moral biti pogoj, da po določenem roku, se pravi po 18. juliju, nisi smel biti pripadnik Jugoslovanske ljudske armade. To, gospa ministrica, lahko pričakujete in bo eden tistih pogojev, o katerih sem razpravljal. Zanimivo je bilo, ko je gospod Kopmajer rekel, da dodajamo še en generalski čin. To ne drži, mi to podpiramo. Slovenija je tukaj unikum ne samo na označbah, ki opredeljujejo generale, ker Nato itak ne ve, kateri čin ima kdo, ker smo edini, ki nimamo teh zvezdic. Poleg tega smo edini, ki nimamo štirih generalskih činov. Vemo, zaradi koga smo dali brigadirja, ne pa brigadnega generala; takratni politiki in verjetno tudi zdajšnji je šlo zelo v nos, da bi bil Tone Krkovič naslovljen s činom generala.

Strinjam se z nekaterimi pogledi predsednika Državnega zbora gospoda Brgleza glede potrebne večine, vendar pa lahko rečem, da sem v njegovi razpravi zaznal protinatovsko retoriko, sicer bolj na sofisticiran način, kot to počne Združena levica, pa vendarle. Se je pa smiselno vprašati glede napotitve vojske ob varovanju meje, če je še smiselna ta dvotretjinska večina ali bi zadoščala absolutna večina vseh poslank in poslancev. Zanimivo mi je bilo tudi in dokaz, da si zakona ni prebral. Gospod Hainz je govoril in še nekateri drugi o ponovni možnosti naborništvu. To je bilo možno že po tem Zakonu o obrambi, takrat, ko se je spreminjalo zakon, tudi ko se je šlo v profesionalizacijo zaradi vstopa v zvezo Nato, se je opustilo možnost, da je še vedno naborništvu, tako da to ni nobena novost. Od leta 1994 do danes – velike spremembe, je rekla ministrica. Se pravi, ali želite povedati, da je v vseh teh 23 letih Slovenska vojska delovala protizakonito; in da bo kar naenkrat, po 23 letih, ko bo prišel ta zakon, delovala tako, kot mora, in da bo vse zakonito. In zanimivo je tudi, gospod Hainz je rekel, da bo zdaj recimo možno uvesti teritorialno obrambo. Ne, to ni res. S tem zakonom se ukinja vojaška teritorialna poveljstva, ki so bila okvir za to, da bi se lahko recimo vzpostavil nek tak sistem. Več pa kasneje.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Marjan Dolinšek.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, predsednik.

Prvo bi želel reči, da vojske so obstajale in razni pomisleki ter tudi slišali smo danes z določene strani, da je vojska prva in državotvorna sestavina neke države. Kakršnakoli drugačna razmišljanja, sploh v današnjih razmerah, jaz menim, da je zelo neodgovorno, neodgovorno do državljanov in državljanov, kajti upam, da se še ni pozabilo leto 1991, ko je takratna Teritorialna obramba in takratna slovenska milica zavarovala osamosvojitvene procese, da smo danes lahko v samostojni državi. Res je, da ta zakon ne bo vsega rešil, moramo si biti na jasnem; ampak po tolikih letih pa je že končno čas, da se je ta zakon pojavil na mizi. Kakorkoli, ministrica, imamo ga na mizi, po nekaj ministrih in ministricah, ki so ta resor vodili, ste prinesli nov zakon v Državni zbor. Postavlja se pa vprašanje, kaj so nekateri prejšnji ministri, sploh v zadnjih dveh, treh mandatih, počenjali, predvsem po letu 2004. Vemo, leta 2004 smo vstopili v Nato. Kaj vse se je s tem spremenilo, mi smo pa še kar imeli zakon – in zaenkrat ga še imamo – iz leta 1994. Za bistveno točko spremembe je šlo z letom 2004, ko smo pristopili k kolektivni obrambi; in da nobeden od vaših predhodnikov ni pristopil k spremembi zakona. Res je tudi to, da je treba stvari postopno reševati. Predolga leta, tako rekoč od leta 2009 se je področje,

resor obrambe zanemarjal, da se bolj ni mogel, predvsem v finančnem smislu. Posledično, če nimaš denarja, verjetno težko delaš velike podvige, da o napredku sploh ne govorimo. In ta slika se zdaj končno spreminja. Bodimo toliko pošteni. Verjamem, da so tudi kolegi iz opozicije potihem veseli. Seveda, denarja je pa vedno premalo. Ampak, jaz sem že velikokrat poudaril, ne gre samo za denar. Stanje v Slovenski vojski, stanje! Na to tematiko smo imeli že veliko sej Odbora za obrambo, kar se tiče samega stanja v Slovenski vojski; ja, lahko bi imeli zdajle milijardo denarja, vprašanje, stanje bi verjetno bilo še kar tako. Prvič, to je proces. Verjamem – in tudi zakon z dopolnitvami, ko bo šel naprej v proceduri – in želim, da bomo skupaj z opozicijo z določenimi amandmaji stvari izboljšali. Sam zakon, takšen, kot je, ne da bi ga zdaj po dolgem in počez kritizirali, je še potreben dopolnitev, je potreben.

Če pogledamo tisto, kar mene že ves čas muči, člani iz delovnopravne zakonodaje. Jaz ne poznam ene članice Nata, ene evropske države, ki bi imela v enem, dveh, treh členih v krovnem zakonu, kar zakon o obrambi je, vsebino iz delovnopravne zakonodaje; kot je primer tega predloga zakona, ki ga imamo zdaj na mizi. Če pogledamo 110. člen – letni dopust, 111. člen – izraba dopusta; tega ne morem požreti. Vam po pravici povem, ne morem. To ne gre skupaj. Pa verjamem, da bomo lahko te stvari tudi še popravili, jaz verjamem, še vedno verjamem, da naj bi zdaj izgledalo nekako drugače. Sam pa pogrešam tudi bolj vsebinsko na nekaterih delih. Res je, da je bilo treba popraviti terminologijo, ki je bila povsem zastarela in ni več pilo vode nikoder, ker vemo, da se je po toliko letih pa stvar le povsem spremenila. Ne vidim jasno začrtane, dolgoročne smeri razvoja slovenskega obrambnega sistema, ki bi jo nek tak krovni akt moral nositi. Ključnega momenta, to smo že danes od nekaj razpravljavcev slišali in se moram strinjati, tudi ne pozabimo na usposabljanje državljanov in državljanov. Mi imamo profesionalno vojsko, jo imamo. Jaz trdim, da imamo dobro vojsko, pripadno vojsko. Vse težave, za katere pa vemo, da izvirajo iz pomanjkanja finančnih sredstev, ki se zdaj počasi nadomeščajo, in veliki problemi pa ostajajo pri kadrih. O tem pa bi razpravljajl potem v drugem delu, na točki naslednjega zakona, ki je vezan na ta zakon o obrambi, da ne bom v tem delu zahajal.

Zato sem prepričan, da bomo skupaj v nadaljnji proceduri stvari dodelali, da bo sprejemljivo za vse. Želel bi, da je sprejemljiv tudi za opozicijo. Vemo, da rabimo dvotretjinsko večino. Odgovornost nas vseh, ne samo koalicije, je, ker smo odgovorni do države, do državljanov in državljanov, predvsem zagotavljanje obrambe in varnost slehernega državljana. Vemo, da bo vsak delno, v nekem delu iz svojega zornega kota glede na politično usmeritev, mogoče tudi v kakšnem amandmaju, želel na tak način uveljaviti in predlagati; ampak

jaz bi tukaj želel, da čim bolj izključimo to politično, kakorkoli. Gre za krovni akt resorja obrambe neke države, zdaj govorimo o našem krovnem aktu – zakonu o obrambi Republike Slovenije. In dajmo res po tolikih letih, dajmo napore, dajmo narediti – povsem dober in za vse sprejemljiv praktično ni noben zakon, bodimo pošteni. Vsak bi si malo po svoje neke stvari urejal in umestil kakšen člen, da bi bolj zaradi kakšnega takšnega ali drugačnega vidjenja imel svoj člen notri. Vendar mislim, da kljub temu ne smemo zanemariti tega, da je po sami vsebini tega zakona jasno opredeljen namen in koncept same obrambe.

To, kar sem pa že prej rekel, jaz bi tukaj bolj opredelil samo dva segmenta, in sicer bolj jasno opredeliti vsebino in namen splošne vojaške obveznosti. Poglejmo naprej, zavrtimo čas 15 let naprej, kako bo takrat to izgledalo, če pogledamo naše otroke, naše vnuke. V tej smeri, kakorkoli je komu všeč ali ni všeč, dajmo toliko napora in začnimo resno razmišljati. Vemo, tudi stroka je prišla do določenih ugotovitev. Tudi če beremo, sem prebral konkretno od gospoda Koreza iz naše vojske, ko je rekel, v kakšni psihofizični kondiciji so danes mladi. Saj ne gre za posploševati, ampak dejansko bi bilo za razmišljati v to smer. Zdaj imamo to priložnost, ker takole bo minilo 10, 15 let, tako hitro bo minilo. Kdo si je predstavljal, da se bo leta 1991 dogodilo tisto, kar se je; in da je bilo treba prijeti za orožje in obraniti našo samostojnost. Jaz po pravici povem, da si jaz tega nisem nikoli predstavljal. Pa je prišlo do tega. Kaj bo nekega dne, nekega leta. Poznamo reklo: Delajmo se, kakor da bo 100 let mir, pripravljamo pa se, kot da bo jutri vojna. In tudi če pogledamo ta del, ne razmišljajmo tako ozko. Jaz ne vidim več vojaka v uniformi pa samo s puško. In zato imam pomisleke glede tistih rešitev, kar se tiče spregleda izobrazbe ali kako se že imenuje tisto. Saj danes so mladi bolj izobraženi, kot so bili pred petimi leti, kaj šele pred desetimi, kaj šele pred dvajsetimi. In moj pomislek, to moram posebej izpostaviti, danes so mladi naštudirani pri 4 letih, moj vnuk je star tri leta in pol, pa že obvladuje telefon in internet, čačka neke osnove, da pride do risank, ampak kako gre napredek naprej – hitro, sunkovito. In imejmo v uvidu – prej je bilo delno že izpostavljeno, ne bi zdaj spet ponavljal – kibernetične grožnje, s tem se bomo morali resneje soočiti, umestiti in opredeliti. Klasični vojak z navadno puško, bojno polje, jaz tega več ne vidim čez 10 let. Ne, saj vidimo, kako se danes gremo vojno – preko tipkovnice, vdorov in tako naprej.

V nekem delu bo to vedno ostalo in mora ostati, ampak prvotna naloga in funkcija Slovenske vojske je obramba naše domovine. Prvotna. In sodelovanje v zavezniških silah za kolektivno obrambo. K temu smo se pač zavezali z vstopom v Nato. Jaz bi tukaj želel, pa ne zato, ker jaz izhajam iz Teritorialne obrambe, ampak same izkušnje. Drugo leto bo 50 let od

ustanovitve Teritorialne obrambe, kdor dobro pozna, kako je bila leta 1968 v Sloveniji ustanovljena in kako se je potem Teritorialna obrambna razvijala. V drugih republikah nekateri sploh niso vedeli, kaj TO je, bodimo pošteni, kdor kaj pozna. In da bi se kljub temu v nekem delu izhajalo iz tradicije Teritorialne obrambe, ker če ne bi bila takratna Teritorialna obramba leta 1991 tako usposobljena in imela takšen način vojskovanja, je vprašanje, če bi obranil, vprašanje. In pokazalo se je in jaz bi v nekem delu iz te tradicije kljub temu izhajal, v tudi pri tem zakonu o obrambi. Kar se tiče sredstev, mi nikoli ne bomo mogli vsega imeti. Če kdo misli, da bomo imeli lastno aerofloto, tankovske enote in tako naprej, vemo; denarja bo pa vedno premalo, bodimo pošteni. Tukaj moramo razmišljati v smeri – to, kar ste že nekajkrat zatrdili in je bilo slišati ob priliki raznih obiskov, ko smo šli kam na obisk; tudi na Kosovu, ko smo bili pri italijanskem poveljniku –, dobro sodelovanje z drugimi partnericami članicama Nata. Ni nam treba vsega sami kupiti, zakaj. Potem sodelovanje z Madžarsko in tako naprej, da ne bom zdaj našteval. Te resurse moramo mi na ustrezen način porabiti, po drugi plati pa izkoristiti tudi našo udeležbo, kar se tiče gospodarskega dela, pri vojni proizvodnji, se pravi razne namene za vojaške potrebe. Nekako je treba delati z roko v roki in mislim, da so tukaj možnosti, to, kar se je že vmes pokazalo kot dobra praksa. Mislim, da vse rešitve ..., samo naprej moramo pozitivno razmišljati, če pa že kar v naprej bodimo kritični, vendar pa mislim oziroma upam, da smo v stanju vsi skupaj pripeljati do zakona, ki ne bo stoodstoten, ampak se ga dodela, in ga sprejeti. Drugo leto se bo verjetno še veliko dogajalo, tudi razne ocene Nata, verjetno bo prišlo, kakor je bilo slišati v nekem delu malo nazaj, s strani ameriškega predsednika. In tudi Nato bo verjetno stvari spreminjal. Glede na nove razmere okoli nas in nove grožnje bo mogoče treba že drugo leto v jeseni kakšen člen Zakona o obrambi dopolniti, mogoče. Ampak mi moramo že zdaj imeti maksimalno pokritost vseh področij, vključno s kibernetičnimi grožnjami, da ne bomo potem za vsako malenkost mogli nonstop hoditi pa dvotretjinsko večino v Državnem zboru loviti.

Ministrice, jaz želim in upam, da ni nobenega drugačnega in napačnega razmišljanja; v dobri veri. Jaz verjamem, da vsi želimo, da bi bil maksimalno dober zakon, da ga sprejmemo, ampak zato so pa potrebni napor. Poslušajmo se, dajmo se slišati in biti tudi uslišani; premalo pa je, če se samo poslušamo, to je še premalo. Jaz v neke podrobnosti ne želim iti, kaj vse se je dogajalo, ko se je rojeval novi zakon, pa medresorsko neuskkljenost in tako naprej. Popolne usklajenosti tako nikoli ne bo, to se ve. Mislim, da napor, ki so bili do sedaj vloženi, niso bili zaman. Ni bilo pa enostavno in tudi v prihodnje ne bo enostavno. Na koncu pa moram opozoriti na določeno dejstvo, na katero

je že kot prvi razpravljavec dr. Brglez na široko opozoril, in sicer odnosa med Državnim zborom in Vlado Republike Slovenije glede pristojnosti na področju obrambe; v smislu osme točke prvega odstavka 101. člena in v povezavi z drugim odstavkom 101. člena ter tretjim in četrtim odstavkom 103. člena; pristojnost napotitve in tako naprej, da ne bom predolg. Čeprav sem bolj zagovornik na vojaškem delu, da se bo vse ne vem kakšne akterje spraševalo za neke napotitve v primerih, saj pravim, da ne bom predolg, menim, da pod nobenim pogojem ni sprejemljivo, da bo katerekoli vlada kadarkoli odločala brez Državnega zbora. Pojdimo spet v leto 1991, 1990 in mogoče še prej. Predpriprave, priprave in potem sama odločitev v Državnem zboru, da gremo v lastno suverenost in samostojno državo. Državni zbor je tisti, ki mora biti prvi in zadnji, ki bo potrdil končno piko na i. Kakorkoli, Državni zbor! Ne smemo dovoliti, da bi to bilo v pristojnosti in odločanju katerekoli vlade. To je zelo pomembno, kajti nas so ljudje izvolili na terenu. Vlade niso ljudje izvolili. In mi smo po obrambnem in varnostnem področju odgovorni državljanom in državljanom, zato si moramo to pravico tudi zadržati in obdržati. Tukaj upam, da se bo šlo potem v nadaljnjem procesu po poti tega zakona, da bomo primerno te stvari zapisali, jasno in nedvoumno opredelili, da ne bo prihajalo v določenih momentih – vemo, v kakšnem tajmavtu smo bili v času migrantske problematike, ko smo sprejemali 37.a člen in tako naprej, to se nam ne sme več zgoditi. Zato pa pogledjmo celotno širino, da ne bomo na kaj pozabili. Tudi če bo pet dni kasneje sprejet zakon, naj bo kvaliteten, kolikor se da kvaliteten; da potem ne bomo imeli slabe vesti in že čez pol leta, ker smo nekaj pozabili, ker nečesa nismo opredelili, ponovno prihajali z neko dopolnitvijo. Toliko z moje strani. Normalno, sam bom podprl, kot sem že prej rekel. Pričakujem pa tudi od vseh kolegov in kolegic, da se spusti ta zakon naprej v nadaljnjo proceduro in se ga dodeluje. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Repliko ima Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Kolega Dolinšek je razlagal o tem, kako on ful podpira, da se napotovanje pripadnikov Slovenske vojske na misijo na tuje prenese v pristojnost iz vladnih kuloarjev na Državni zbor in s tem v širino javne razprave. To je seveda pravilno stališče. To stališče smo tudi v Levici zagovarjali kakšno leto, morda leto in pol nazaj, ko smo natančno tak predlog prinesli v ta državni zbor. A kaj se je s tem predlogom zgodilo na Odboru za obrambo, ki ga je obravnaval kot matično delovno telo? Gospod Dolinšek je takoj na začetku obravnave dvignil roko: Postopkovno, jaz pa predlagam sklep, da ta predlog ni primeren za nadaljnjo obravnavo.

Skupaj z ostalimi člani koalicije je izvedel proceduralni torpedo, da razprava o tem predlogu, ki ga zdajle kolega Dolinšek tako vehementno zagovarja v državnem zboru, sploh ni bila mogoča. Torej niti razprava ne, niti razprava. Danes, dobrega pol leta pred volitvami, pa je kolega Dolinšek, podobno kot sam predsednik Državnega zbora, največji mirovnik, največji demokrat, ki bi rad videl, da se o napotilu vojske v tujino razpravlja v Državnem zboru. Samo upam lahko, da se bo tovrstna dvoličnost zdaj, malo pred volitvami, dejansko prelila v dejanje in ne bo ostala na ravni raznega propagandnega mlina in tega, da se koalicijski poslanci delajo lepe.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v kateri dobi besedo še predstavnica Vlade.

Besedo ima ministrica za obrambo gospa Andreja Katič.

ANDREJA KATIČ: Hvala, spoštovani predsednik. Spoštovani poslanke in poslanci!

Poskušala bom podrobneje še enkrat predstaviti tiste najbolj bistvene spremembe oziroma novosti; pa sočasno tudi odgovoriti na vse vaše pobude, pripombe, vprašanja oziroma jih komentirati. Najprej naj povem to, ko sem prišla na Ministrstvo za obrambo, smo pristopili k pripravi strateškega pregleda obrambe. Strateški pregled obrambe je na eni strani zajemal temeljito analizo, kaj vse je bilo v preteklosti narejeno, dobro, slabo; in tudi vrsto ukrepov, kaj moramo narediti, da sedanje stanje izboljšamo oziroma da se razvijamo naprej v pravo smer. Sočasno s pripravo strateškega pregleda obrambe so potekale tudi druge aktivnosti. Ena je bila prenova zakonodaje, priprava novega zakona o obrambi in zakona o službi v Slovenski vojski; tudi na podlagi izhodišč, ki smo vam jih predstavili in katerih potrditev smo dobili tudi tukaj, v Državnem zboru. In skladno s sklepom strateškega pregleda obrambe tudi prenova strateških dokumentov oziroma preverba o tem, kako aktualni so še nekateri strateški dokumenti, ki jih imamo. In mogoče, ko že govorimo o tem, ni vse vsebina zakona o obrambi. Ne smemo pozabiti, da imamo še Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije, Resolucijo o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025, Obrambno strategijo Republike Slovenije, Doktrino vojaške strateške rezerve Republike Slovenije; da sprejema Vlada – in tudi vi se s tem seznanite – Srednjeročni obrambni program Republike Slovenije, ter vrsto drugih dokumentov. In v skladu s tem je bilo ugotovljeno, da je največjo rano obrambnemu sistemu povzročilo to, da mu ni bilo dano na voljo dovolj sredstev oziroma, da so bila tudi v fazi, ko so bile določene aktivnosti, predvsem kar se tiče razvoja, modernizacije Slovenske vojske, odvzeta sredstva in da je ta razvoj zastal. Zato smo se na Ministrstvu za obrambo

borili, tudi skupaj z vašo podporo in posluhom v Vladi, da smo dobili na razpolago več sredstev v obrambnem sistemu. In kot zadnje, pa niti ne zadnje, naj poudarim tudi to, da so sočasno s tem potekale tudi aktivnosti za dogovor ciljev zmogljivosti Republike Slovenije, ki jih bomo prispevali. Tukaj pa imamo zdaj že dva koraka naprej. Na eni strani glede tega, kar bomo mi prispevali v zavezništvo; in na drugi strani to, da se sedaj res kot nek nov moment veliko pogovarjamo tudi na ravni Evropske unije o obrambni in varnostni strategiji, nadaljnjem razvoju v okviru Evropske unije in, če lahko govorim, tudi o stalnem strukturnem sodelovanju oziroma PESCO, ki je za naše področje tako pomembno vprašanje, kot je bil v preteklosti evro ali šengen na drugih področjih. Naj podrobneje predstavim nekatere rešitve. Posodobljene rešitve v zakonu, ki urejajo temeljno vprašanje organizacije in popolnjevanje Slovenske vojske ter vojaške službe, odražajo rešitve, ki so opredeljene v dolgoročnih strateških usmeritvah, se pravi tistih usmeritvah, ki jih je v preteklosti sprejel že Državni zbor, vojaška stroka kot taka, posamezne vlade; in rešitve, ki so usklajene tudi v zavezništvu. Področje civilne oziroma nevojaške obrambe usklajujemo z rešitvami, ki jih uporabljajo druge primerljive države na področju kriznega upravljanja in odzivanja na različne krize. Nismo sami, vedno se je treba odzovati skupaj z drugimi.

Bile so podane pripombe glede področja strokovnih obveščevalnih, protiobveščevalnih in varnostnih nalog obrambe. Naš predlog je predvideval večjo strokovno avtonomnost obveščevalno varnostne službe, da bi bila organizirana kot organ v sestavi ministrstva; njen generalni direktor pa bi bil pri določanju in izvrševanju pooblastil izenačen z direktorjem Slovenske obveščevalno-varnostne agencije in generalnim direktorjem policije. Na to so podali pripombe poslanec Dobovšek, poslanka Žibert, pa mislim, da še kdo od vas. S tem predlogom nismo želeli prenašati odgovornosti ministra na direktorja. In zagotovo se strinjam s tem, da bomo tukaj še enkrat pogledali, preverili in potem skupaj z vami oblikovali tudi primerno rešitev. Povedano je bilo v razpravi, da urejamo in prenašamo tudi Direktivo Evropskega parlamenta in sveta o poenostavitvi pogojev za prenos obrambnih proizvodov znotraj Skupnosti, to je kar se tiče določb proizvodnje vojaškega orožja, opreme in drugih obrambnih proizvodov, tudi prometa z njimi. S predlogom zakona posodobljamo obrambni sistem. In tukaj spet poudarjam, seveda upoštevamo že veljavne strateške dokumente na način, da jih bomo preverili in smo jih preverili, kje jih je treba posodobiti; in tudi doseženo stopnjo razvoja sedanjega obrambnega sistema. Obrambni sistem sestavljata Slovenska vojska in nevojaški del obrambnega sistema, s čimer pa se podpira delovanje Slovenske vojske in zavezniških sil ter načrtuje tudi delovanje obrambnega sistema v

krizi, izrednem in vojnem stanju. Na novo je celovito opredeljeno obrambno načrtovanje. To obsega razvojno načrtovanje, pripravo obrambnih načrtov za odzivanje na krize, izredno ali vojno stanje. Določeni so dokumenti obrambnega načrtovanja; sistem dolgoročnega in srednjeročnega načrtovanja razvoja obrambnih zmogljivosti je usklajen z zavezniškim procesom obrambnega planiranja. Spremenjen in poenostavljen je proces priprave obrambnih načrtov. Predlagana ureditev pa bo omogočila zelo poenostavljeno načrtovanje, obenem pa zelo prožno odzivanje države na morebitne krize in ogrožanja. In danes, ko se pogovarjamo o Evropski uniji, se tudi tam gleda, da bosta imela Evropska unija in zavezništvo enake cilje, kar se tiče načrtovanja; in tudi v tem, da je po istih vatlih presojena posamezna zmogljivost, če lahko tako po ljudsko povem. Predlog zakona na novo opredeljuje vsebino ukrepov kriznega odzivanja, s čimer se zagotavlja načrtna, pravočasna in organizirana pripravljenost odzivanja države na različne vrste kriz, na obrambo države in prehod v vojno oziroma izredno stanje ter na delovanje v takih razmerah. Ukrepi kriznega odzivanja na eni strani zajemajo nacionalne ukrepe in tudi ukrepe mednarodnih organizacij, katerih član smo; in tukaj imam v mislih zavezništvo in Evropsko unijo.

Vi ste tukaj že obravnavali predlog sprememb Zakona o Vladi, kar se tiče področja kriznega upravljanja. Projekt je vodilo Ministrstvo za obrambo. Nosilec tega zakona je sicer drugo ministrstvo, ampak tudi sedaj Ministrstvo za obrambo skupaj s Slovensko vojsko pripravlja podzakonske predpise, kako razvoj zapeljati na tem področju naprej. Skladno s strateškimi dolgoročnimi razvojnimi dokumenti so natančneje določene naloge Slovenske vojske, pri čimer se sedaj vsebina ureja enotno v Zakonu o obrambi. Govorili smo o sodelovanju Slovenske vojske z drugimi organizacijami, z drugimi državnimi organi, predvsem s policijo, civilno zaščito, s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi in nevladnimi organizacijami. Kot dober primer je bila v letu 2015 izvedena vaja Vihra 2015, kjer smo še pod vodstvom Janka Vebra usposobili pripadnike Slovenske vojske tako, da v 4 urah lahko dobimo 50 vojakov tako imenovano trained and equipped, ki so primerno usposobljeni in opremljeni, da lahko nudijo podporo civilni zaščiti, v 24 urah – 740, v 48 urah – tisoč 54 in nad 48 ur – tisoč 600 pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske, ki bi nudili podporo civilni zaščiti, če bi bilo to treba. Ne spreminjamo pa sistema aktiviranja Slovenske vojske, tako za podporo civilni zaščiti kot tudi za podporo policiji pri njihovih nalogah.

Če pogledamo glavne naloge Slovenske vojske, kot so: priprava in izvajanje vojaške obrambe, samostojno sodelovanje z zavezniki, izvrševanje mednarodnih obveznosti, ki jih je prevzela država, prispevanje z vojaškimi zmogljivostmi k miru in stabilnosti ter pomoč ob

naravnih in drugih nesrečah; se te naloge ne spreminjajo. Omenila pa sem že prej tudi izjemna pooblastila Slovenske vojske pri varovanju države meje, kjer smo podrobneje napisali ta določila, kot je bilo v razpravi tudi povedano, in sledili predlogu varuhinje človekovih pravic. V zakonu so spremenjene določbe, ki urejajo organiziranost vojske. Poveljstva in enote se organizirajo skladno z obsegom ter strukturo Slovenske vojske, določeno z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti, ki ga sprejema Državni zbor. To bo omogočalo večjo možnost prilagajanja kot sedaj, ko je to določeno v Zakonu o obrambi, ki se sprejema z dvotretjinsko večino. Določena je struktura vojske glede na namen sil; govorimo o silah za bojevanje, za bojno podporo, za zagotovitev delovanja in podporo delovanja, glede na sposobnost premeščanja, ali so to premestljive, nepremestljive sile, ter sile glede na stopnjo pripravljenosti. Poslušala sem razpravo o povezavi prejšnje Teritorialne obrambe, teritorialne organiziranosti in o tem, da je bojazen, da bi se vojska odtujila tudi teritorialni pokritosti Slovenije oziroma da bi izgubila stik z lokalnim prebivalstvom, kjer deluje. Tudi to bomo upoštevali, bomo pogledali, na kakšen način še bolj jasno zapisati to obveznost vojske, da sodeluje tudi z vsemi ostalimi, na nek način tudi na tem področju, kot je bilo v preteklosti.

Kar se tiče poveljstva in enot, se organizirajo skladno z obsegom in strukturo Slovenske vojske, določeno z dolgoročnim programom, kot sem povedala. Dopolnjena je ureditev, ki se nanaša na pogodbeno službo v rezervni sestavi, tako da se lahko pogodba sklene ne glede na starostno omejitev tudi s pripadnikom, ki mu je pogodba o zaposlitvi v stalni sestavi prenehala; vendar ne zaradi krivdnih razlogov na njegovi strani. Taka ureditev je tudi smiselna zato, da se ohrani vojaško znanje, ki je bilo pridobljeno med poklicnim delom v vojski. V zakon so vgrajeni nastavki, ki omogočajo določene aktivnosti za naraščanje sil že v miru. To predvsem omogoča prenos znanja na vojaško sposoben del prebivalstva, s čimer pa se sledi doktrini vojaške strateške rezerve. Dodatno se spreminja dodatna možnost za ponovno uvedbo vojaške dolžnosti v miru, in sicer mi z zakonom spreminjamo Zakon o vojaški dolžnosti s 132. členom, tako da lahko Državni zbor na predlog Vlade odloči o ponovni uvedbi posamezne ali vseh sestavin vojaške dolžnosti v miru ob izrednem poslabšanju varnostnega okolja, in sicer zaradi zagotovitve zadostnega števila usposobljenih vojaških obveznikov za popolnitev Slovenske vojske v obsegu, določenim z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti. To smo skovali tudi skupaj s Poslansko skupino Desus, ampak zagotovo je člen še odprt, da se o tem pogovarjamo, ali mogoče še kako bolje zapisati.

Kar se tiče sistema poviševanja vojaških oseb, je le-ta spremenjen. Mislim, da je poslanec Dobovšek tudi to omenil. Spremenjen je tako, da se povišanje večinoma izvede ob razporeditvi na višjo dolžnost, torej da ne bodo več podčastniki in častniki razporejeni na dolžnost, za katero se zahteva za stopnjo višji čin, prejeli plačo, pristojnost in odgovornost; ne bi dobili pa tudi čina. Čin brigadirja je opredeljen kot generalski čin, to je primerljivo z večino vojsk članic Nata. In ko smo govorili tukaj, razen te spremembe pri činih ne uvajamo nobene nove spremembe. Ne vem, kateri od poslancev je v zvezi s tem razlagal. In ko govorimo o admiralskih činih, imamo tudi mornarico, zato je prav, da imamo tudi to opredeljeno. Ena največjih sprememb je opravljena na področju dosedanje civilne obrambe. Na novo je opredeljen kot nevojaški del obrambnega sistema. Vlada pa bo določala in usmerjala, usklajevala delovanje vojaškega, nevojaškega dela obrambnega sistema. Temeljno odgovornost za pripravo posameznih dejavnosti pa bodo nosila pristojna ministrstva. Določbe o psihološki obrambi so črtane, ukinjene so enote za zveze, o tem smo v preteklosti že govorili. V razpravi je bilo povedano glede sodelovanja Republike Slovenije, ker ne govorimo samo o sodelovanju Slovenske vojske; lahko gre za sodelovanje civilnih strokovnjakov, ki delujejo v okviru ministrstva, lahko gre za sodelovanje civilnih strokovnjakov, ki delajo kjerkoli, tudi na drugih ministrstvih. Gre tudi za sodelovanje slovenske policije v različnih mednarodnih operacijah in misijah. Mi tega področja do sedaj še nismo imeli urejenega, predlagamo pa tukaj, tako kot je bilo dogovorjeno s Strategijo sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah. Državni zbor določa temeljne usmeritve za organizacijo in izvajanje obrambe in pri tem Državni zbor razglasi izredno stanje na predlog Vlade, in razglasi tudi vojno stanje na predlog Vlade. In odloča o napotitvi Slovenske vojske v mednarodno operacijo ali misijo, če ne gre za izvrševanje obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah, ker v tem primeru je Državni zbor že sklepal o tem, ker je ratificiral neko mednarodno pogodbo. Delovanje v mednarodni operaciji ali misiji pa temelji na pravilih in načelih mednarodnega vojnega ali humanitarnega prava. Mi sedaj na novo odločamo o tem, da v primeru, ko bi odločali o tem, da bi napotili Slovensko vojsko v mednarodne operacije in na misije, ki ne bi temeljile na ustreznem mandatu OZN oziroma sklenjeni mednarodni pogodbi, tudi o tem odloča Državni zbor. Res pa je, da tukaj nismo razmišljali o tem, da bi bilo treba dati zahtevnejši kvorum, kot je navadna večina. Zagotovo bomo v nadaljevanju z veseljem prisluhnili argumentom, je pa to zagotovo razprava, ki jo je treba opraviti. Tudi mi smo tukaj mogoče v nekaterih fazah bolj rigorozni kot pa nekatera druga ministrstva, razpravo je treba narediti pri

ministrstvu za notranje zadeve, za zunanje zadeve, pravosodje in za obrambo.

Povedano je bilo, da smo odpravili inštitut odsluženega vojaškega roka kot enega od temeljnih pogojev za zaposlitev v Slovenski vojski. Izražena je bila pripomba s strani Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke glede dvojnega državljanstva; bomo pogledali, ampak s takšno ureditvijo, kot jo predlagamo, se približujemo ureditvam v večini primerljivih evropskih državah; ampak zagotovo lahko o tem še razpravljamo. Bile so izpostavljene dileme, imeti ali ne imeti sindikalno gibanje, sindikalno vzdrževanje tudi na obrambnem področju. V zakonu je opredeljeno, je pa seveda njihovo delo v Slovenski vojski omejeno, kar je tudi skladno z mednarodnimi akti. In kot sem že povedala, na novo urejeno civilno vojaško sodelovanje. Menim, da smo odgovorili glede tega sodelovanja v mednarodnih operacijah in misijah. Pripomba s strani predsednika je bila glede spregleda izobrazbe. Mogoče mi govorimo napačno terminologijo, ampak v Slovenski vojski imamo trenutno 752 vojakov, ki imajo četrto stopnjo izobrazbe in opravljajo popolnoma enaka dela kot tisti, ki imajo peto stopnjo izobrazbe. In se tudi usposabljujejo, zato imajo izobraževana vsi skupaj. Za te predlagamo, da se izenačijo; s to omejitvijo, da potem ne morejo napredovati tako kot tisti, ki imajo peto stopnjo izobrazbe. Tudi ta inštitut lahko nadgradimo; menim pa, da so bile tudi odločbe sodišča že v tej smeri, da je za enako delo treba zagotoviti tudi enako plačilo. Bili so komentariji glede ocene pripravljenosti Slovenske vojske, o tem smo velikokrat že tukaj debatirali. Povedala sem, na kakšen način se ocenjuje Slovenska vojska, in povedala sem, da je v vseh teh letih Slovenska vojska vse naložene naloge izvedla. Res pa je, da je prišlo zaradi manka finančnih sredstev do zastoja modernizacije, do zastoja določenega razvoja; in zaradi tega, če je tam eno od področji neoznačeno oziroma ocenjeno z oceno 1, je potem celo področje tako in se ne šteje nekega povprečja.

Bilo je vprašanje glede tega, ali uredbe o formacijah, ki ureja formacijske dolžnosti v Slovenski vojski, tako dolg naslov ima, ne moremo uskladiti s sindikati. In tudi glede tega, ali imamo podporo sindikatov, ali nimamo podpore sindikatov pri obeh zakonih. Jaz sem imela vrsto razgovorov v zvezi s tem; predvsem je državni sekretar tudi tisti, ki vodi tudi vse sindikalne dialoge. Na eni strani imamo omejitve, ki nam jih daje Vlada, Ministrstvo za javno upravo; na drugi strani pričakovanja sindikatov; in naš prvi predlog te uredbe je bil drugačen. Vlada se je potem odločila na podlagi dogovora tako, kot so se odločili sindikati, da se ta vsebina ureja v okviru pogajanj za odpravo anomalij. In na podlagi tega, kar je bilo tam dogovorjeno, smo dobili mi mandat s strani Vlade, kaj lahko zapišemo tudi v uredbi, ki določa formacijska mesta. Res je, izpostavljena

je zdaj anomalija, kot je predstavil poslanec Kopmajer, ampak razlika je v tem, da lahko potem določeni napredujejo v več razredih, pri nekaterih pa se potem napredovanje ustavi. Ampak zagotovo smo imeli na izbiro, ali vzamemo to, ali pa ne dobimo nič.

Glede števila častnikov, podčastnikov, vsi ne poveljujejo. Mi recimo imamo v helikopterski eskadrilji vse častnike, ampak ne bi rekli, da so vsi poveljujoči, zato je težko govoriti o tem, glede na strukturo vojske, da imamo preveč ali premalo določenih činov. Povedala sem da ne spreminjamo sistema, razen brigadir, da je to generalski čin. Poslanec Škoberne je povprašal glede usposabljanj in izobraževanja. Seveda mi v Slovenski vojski, na Ministrstvu za obrambo namenimo temu zelo veliko pozornosti. Jaz sem že pred dvema letoma, letom – čas hitro mineva – naročila in imeli smo izvedenih že vrsto poročil, usklajevanj tudi z drugimi ministrstvi, na kakšen način urediti sistem vojaškega šolstva, ki ga imamo v Centru vojaških šol v Mariboru, da se čim bolj približa tudi pridobitvi izobrazbe v civilnem sistemu. V Centru vojaških šol imamo samo izobraževanje, usposabljanje za pridobitev kompetenc. To ni priznано tudi v rednem študiju. Mi vseeno potrebujemo, kot je bilo resnično povedano s strani enega poslanca, čim več tehnične stroke, zelo širok nabor različnih profilov je potreben v Slovenski vojski. V našem Centru pa izvajamo dodatna usposabljanja, predvsem za napredovanje po karierni lestvi oziroma po činih navzgor. Res pa je, da tukaj nismo naleteli na dovolj fleksibilen odziv s strani univerz, kako bi to usposabljanje združili, da bi za čim manj sredstev v čim krajšem času dobili čim prej in čim bolj dobro usposobljenega pripadnika Slovenske vojske, ki bi lahko takoj začel izvajati svoje naloge. Ampak projekt teče, lahko ga tudi enkrat predstavimo na Odboru za obrambo.

Poslanec Dolinšek je postavil vprašanje glede delovnopravne zakonodaje. Ja, mi smo izvedli vrsto usklajevanj v okviru koalicije, mislim, da smo sedeli glede zakona dvakrat, trikrat. Edina vidna pripomba takrat je bila ta, zakaj imamo v Zakonu o obrambi tudi še določila, ki se nanašajo na delovnopravno zakonodajo. Takrat smo del še dodatno prenesli v Zakon o službi v Slovenski vojski. Odgovor naših sodelavcev, ki pripravljajo to področje, je, da imamo mi na Ministrstvu za obrambo tudi upravni del ministrstva, ki opravlja tudi naloge na obrambnem področju, da imamo Obveščevalno varnostno službo in da njihovih delovnopravnih zadev ne moremo urejati v Zakonu o službi v Slovenski vojski; ampak da ostanejo v Zakonu o obrambi. Zagotovo bo tukaj najboljše, da se strokovnjaki, ki se dobro spoznate na delovnopravno področje, usedete in pogledate, kje lahko tukaj najdemo skupno pot tudi za vnaprej. Glede prispevka Republike Slovenije v Natu oziroma Evropski uniji, mislim, da je bila pripomba glede ciljev zmogljivosti. Jaz sem že velikokrat povedala, da sem pri tem dala

usmeritve Slovenski vojski, da je na prvem mestu nacionalna obramba, obramba Republike Slovenije; in to svojo zmogljivost lahko v določeni meri ponudimo tudi zaveznikom, najsibo to v okviru zavezništva Nata ali pa tudi v stalnem strukturnem sodelovanju v okviru Evropske unije, ko bo to tako daleč. In pri tem morajo zasledovati, tudi na kakšen način lahko vojska opravlja svoje naloge tudi v miru, kar se tiče podpore drugim organom, predvsem podpora civilni zaščiti, policiji in tako dalje.

Glede kibernetike obrambe, Vlada je sprejela strategijo razvoja, strategijo Republike Slovenije za kibernetično varnost in tam je razširila pooblastila oziroma naloge Urada za varovanje tajnih podatkov. Verjetno veste, da je direktorovanje na tem uradu prevzel nekdanji načelnik Generalštaba Slovenske vojske. Mi smo mu tudi del sodelavcev za določen čas dali, da pomagajo pri razvoju teh dejavnosti. Je pa v zakonu na novo dodatno opredeljena tudi pristojnost ministrstva na tem področju, kar se tiče za obrambni sistem. Glede zadev Nato, Evropske unije, ali je Slovenija sama; predvsem s strani Levice. Jaz sem že na odboru povedala in velikokrat odgovorila na to, da bi bilo mogoče dobro, da se preberejo magnetogrami, če nismo prisotni do konca seje, da Slovenija ni sama. In upam, da nikoli ne bomo neposredno ogroženi s strani sosedov; da pa ne moremo gledati samo Slovenije in sosednjih držav, da moramo gledati Evropsko unijo, da moramo gledati širšo regijo, da moramo gledati pravzaprav cel svet. S pojavom sodobnih groženj, najsibo to terorizem ali drugi problemi, ki izhajajo iz tega, da določeni ljudje na svojem območju ne morejo živeti, menim, da mora Slovenija odgovorno sodelovati tudi pri tem. In tu ne gre za vojaške akcije. Slovenija je vedno sodelovala v mednarodnih operacijah in misijah na takšen način, da je krepila postavljanje države, njihovih varnostnih sil, da lahko svojim ljudem omogočijo tudi normalno bivanje, ali na Bližnjem vzhodu ali v Afriki, da bo tam omogočeno bivanje in da ne bodo migranti prihajali v tolikšni meri tudi v Evropo, tudi k nam. Zagotovo pa je treba nuditi pomoč tistim, ki izpolnjujejo status begunca.

Ponovno lahko povem samo to, da je blaginja ljudi odvisna od tega, v kakšni varni državi živimo. In če želimo imeti nek gospodarski uspeh, črpati potem ta sredstva za razvoj vseh ostalih področij – kulture, športa, izobraževanja –, moramo seveda k temu tudi doprinesti. Slovenija je del mednarodnega sveta. Odnos družbe do Slovenske vojske, domoljubje; kot je bilo izpostavljeno. Sama se strinjam s tem, da moramo spremeniti predvsem odnos. Bila sem šokirana, ko sem izvedela, da lahko ravnatelj odloči, da pripadnik Slovenske vojske v šolo ne sme vstopiti v uniformi. Menim, da to ni prav, ampak zagotovo je to odraz – in tu se strinjam –, da je treba spremeniti. Povedala sem, da smo imeli javno razpravo na takšen način, da smo strukturirano povabili strokovno javnost, predstavnike veteranskih organizacij, vso širšo

zainteresirano javnost na Igu, kjer smo predstavili oba zakona in pričakovali tudi še več pripomb, ampak nikoli ni prepozno. Naš cilj je, da zakona še izboljšamo. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Repliko ima Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Gospa ministrica, povejte mi, ali mi mogoče postavljamo državo v Latviji? Vprašanje ni retorično. Če pravite, da branimo domovino na zunanjih mejah Evropske unije, ker je varnostna situacija tako nestabilna, prosim, povejte mi, kako naši vojaki branijo Republiko Slovenijo in blaginjo Slovencev na način, da so parkirani na zunanjih mejah Ruske federacije. In tudi če pogledamo to nestabilno varnostno situacijo ravno v ognjenem obroču okoli Evropske unije. Kaj se je zgodilo v Libiji? Zgodila se je Velika Britanija, zgodila se je Francija, delno Italija, tudi Združene države. Kaj se je zgodilo na Bližnjem vzhodu? Zgodile so se druge članice Nata, menda naše zaveznice, ki so to situacijo destabilizirale. Pa tudi v Ukrajini se je zgodil efektivno državni udar, za njim so stali Nemci, Amerikanci pa tudi Nato neposredno. Če pogledamo našo širšo soseščino, na katero apelira gospa ministrica, zelo hitro vidimo, da je Nato vir problemov in ne del rešitve. In več vojske Slovenija pošlje za gašenje ameriških interesnih požarov po naši okolici, bolj prispeva h globalnemu nemiru in nevarnosti.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: No, zdaj pa je bilo že drugič, ko to ni bila nobena replika. Prvič nisem reagiral, ker ste tudi mene omenjali v čisto napačnem kontekstu. Dobro veste, da ministrica ne more odgovarjati, zlorabili ste repliko, zato ste si zaslužili opomin.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Zaključujem splošno razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zboru odločali danes v okviru glasovanja, pol ure po prekinjenju 21. točki dnevnega reda.

Postopkovno, gospod Janko Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala.

Moram priznati nimam poslovnika pri sebi, zato bom postavil postopkovno vprašanje. Ker je nekaj časa še na razpolago, ali ni možnosti razdelitve tega časa?

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Tri minute so bile.

JANKO VEBER (PS SD): Tri minute. Ali lahko tri minute potem?

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Manj kot minuto na govornika, mislim, da je ... Tri minute je bilo točno takrat, ko smo govorili. / oglašanje iz dvorane/ Saj imamo še štiri ure razprave, lahko preprosto to končamo in gremo na naslednjo.

Danes bomo glasovali o tem predlogu sklepa v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 21. točki dnevnega reda. Zdaj pa prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **21. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PREDLOG ZAKONA O SLUŽBI V SLOVENSKI VOJSKI V PRVI OBRAVNAVI.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilo obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade, ministrici za obrambo gospe Andreji Katič.

ANDREJA KATIČ: Spoštovani predsednik, poslanke in poslanci!

Zakon o službi v Slovenski vojski je bil sprejet leta 2007. Temeljni cilji predloga so zlasti urediti opravljanje vojaške službe in temeljne odnose pri njenem izvajanju ter posebne pravice, obveznosti in odgovornosti pripadnikov Slovenske vojske, urediti posebnosti delovnopравниh značajev, ki izhajajo iz specifičnosti in odgovornosti vojaške službe, za katere so dosedanje izkušnje pokazale, da niso ustrezno urejene; ter urediti zakonsko podlago za učinkovito delovanje poklicne vojske s pogodbeno rezervo in zaustaviti zmanjševanje kadrovske sestave. Izpostavila bi najpomembnejša izhodišča. Slovenska vojska ostaja del javnega sektorja, za pripadnike pa se posamezna delovnopravna vprašanja in tudi plače morajo urejati ob popolnem upoštevanju posebnih zahtev poklicnega opravljanja vojaške službe v državi ali zunaj nje. Pripadnik ne more kljub pogodbi o zaposlitvi glede na posebne zahteve in odgovornosti vojaške službe kadarkoli prenehati z delom v vojski. Ureditev sklepanja pogodb o zaposlitvi je posebna glede na preostale zaposlene v Sloveniji; vojska je stroga, hierarhična piramidna organizacija, eden od pogojev za njeno delovanje je nenehen ustrezen priliv oziroma odliv kadra. Ohranja se sedanja ureditev sklepanja pogodb za nedoločen in za določen čas, vojaki lahko sklepajo pogodbe le za določen čas, ki pa se lahko podaljšuje; vendar ne dlje kot do dopolnjenega 45. leta starosti. Zato pa predlagamo nadgradnjo obstoječih naslednjih pravic. Tako poskušamo vkompenzirati posledice, ki jih ima sistem na socialni položaj pripadnikov in jim hkrati zagotoviti ustrezno socialno varnost po koncu kariere v Slovenski vojski ter prehod v zaposlitev v civilnem okolju.

Vojak lahko najprej napreduje v vojaškem kariernem sistemu in preide v podčastnika, kar mu omogoča pridobitev pogodbe za nedoločen čas. Kot drugo, vojak po dopolnjenem 45. letu ima pravico razporeditve na ustrezno delovno mesto na ministrstvu ali na drug državni organ, in sicer za nedoločen čas. Kot tretje, če se odloči, da ponujenega delovnega mesta ne bo sprejel, ima pravico do preusposabljanja za drug poklic, ki traja še naslednja tri leta; ter pravico do odpravnine, ki je višja kot na drugih področjih. Kot četrto, zakon predvideva stimulacije tudi za delodajalce, ki zaposlijo vojaka, in sicer v obliki povračila prispevkov delodajalcu za pet let zaposlitve. Kot peto, lahko se pripadnik dogovori, da poleg odpravnine dobi še enkratni denarni znesek v višini prispevkov delodajalca in prispevkov delavca za obdobje petih let, ki se obračuna od njegove plače v zadnjem letu. Na ta način na eni strani zagotavljamo socialno varnost; po drugi strani pa sledimo cilju, da se starost vojske ne povečuje, kar je bilo kot problem izpostavljeno tudi skozi strateški pregled obrambe. Predlagamo pa tudi spregled stopnje izobrazbe pri najslabše plačanih vojaki, pri čem je vojak s srednjo poklicno izobrazbo lahko prerazporejen in povišan le znotraj statusa vojaka, to je do nadesetnika. Vojakov s srednjo poklicno izobrazbo imamo trenutno 752.

Ter drugi ukrep, to je nadgradnja sedanjega instituta posebne denarne nagrade, do katere so upravičeni pripadniki ob sklenitvi ali podaljšanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas, izplačilo šestih povprečnih plač v Republiki Sloveniji za petletne pogodbe in dvanajstih za desetletne pogodbe. Pripadnikom, ki bodo imeli na dan uveljavitve zakona že sklenjene pogodbe za določen čas, se izplača razlika. Način izplačila bo določen z uredbo Vlade, tako da bo poleg začetne nagrade ob sklenitvi pogodbe pripadnik eno nagrado prejel še po izpolnitvi vsakega leta pogodbe. S tem se bo poskušalo stimulirati tudi zadrževanje kadra v Slovenski vojski. Izplačilo posebne nagrade pa je vezano na obdobje, ko kadrovska popolnitev stalne sestave ne bo dosegala obsega kadrovske popolnitve, ki je določen z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti. Predlagana rešitev bo po naši oceni imela okoli 5,9 milijonov evrov finančnih posledic. Urejajo se delovni čas, posebne delovne razmere, v katerih delajo pripadniki, pravice do prostega dne oziroma tedenskega počitka. Ena temeljnih pravic in dolžnosti pripadnikov je udeležba in pravica do usposabljanja ter izobraževanja. Določila predloga zakona urejajo tudi skrb za pripadnike ter pravice družinskih članov ob smrti ali invalidnosti pripadnika. V nadaljevanju bom podrobneje obrazložila vse te pravice. Spoštovani poslanke in poslanci, menim, da Predlog zakona o službi v Slovenski vojski prinaša pomembne nove rešitve, ki so usmerjene v učinkovitejše delovanje Slovenske vojske. Predvsem pa prinaša ustreznejše

vrednotenje posebnosti vojaškega poklica in s tem njegovo večjo stimulativnost, zato predlagam, da ta predlog podprete. Seveda pa se zavedam, da je treba za večjo stimulativnost vojaškega poklica zagotoviti tudi stabilno financiranje in posodabljanje sistema ter stalno izboljševanje organizacije in delovanja Slovenske vojske, kar prav tako vzajemno tudi izvajamo. Zahvaljujem se za vašo podporo; pred vami je tudi plod dolgotrajnega medresorskega usklajevanja. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Levica, v njenem imenu Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Po zagotovilih vlade je namen zakona izboljšanje socialnega položaja pripadnikov Slovenske vojske. In kar lahko pričakujemo danes od te obravnave, je, da kdorkoli bo kritiziral ta zakon, bo obtožen, da nasprotuje izboljšanju socialnega položaja vojakov in njihovih družin. Takoj naj povem, da v Levici ne nasprotujemo temu, da bi imeli vojaki boljše plače, daleč od tega; prej bi rekel, da ravno nasprotno. Ampak šli bi v povečanje plač na način, ki bi bil bolj pošten do drugih javnih uslužbencev, posebej do tistih, ki imajo že zdaj še slabše plače kot vojaki. Vemo, zakaj vlada ni odkrito predlagala višjih plačnih razredov za vojake, ampak se je odločila za nove dodatke in nagrade. To je bil slepilni manever, da ne bi sprovcirali ostalih sindikatov. Ampak po mojem ta slepilni manever ne bo uspel, ljudje znajo računati. Če bo vojaška oseba dobila 720 evrov dodatka in tisoč 600 evrov nagrade na leto, to pomeni dvig izhodiščne plače vojaka za 18 %. In jasno se bodo recimo učitelji, medicinske sestre, policisti, predvsem pa tisti poklici, ki so že zdaj na minimalcih, vprašali, zakaj za vojsko je, za nas pa ni. In to je bistveno vprašanje in tu se v Levici z vlado ne strinjamo. Pravi namen tega zakona ni izboljšanje plač vojakov, ker če bi šlo za vojaške plače, bi dvignila samo plače vojakov, ne pa da uvaja 720 evrov letnega dodatka za vse vojaške osebe, vključno z načelnikom Generalštaba, ki ima podobno plačo kakor mi, poslanci, če se ne motim. Če bi šlo vladi za reševanje socialnih problemov, potem letne nagrade tisoč 600 evrov ne bi dodelila častnikom do ranga majorja, ki imajo solidne plače; ampak samo vojakom. Če bi vlada res hotela odpravljati socialne stiske javnih uslužbencev, torej tudi vojakov znotraj tega, bi šla v dvig vseh najnižjih plač in v zaposlovanje čistilk, varnostnikov in ostalih, ki delajo za javni sektor, tudi za vojsko; preko zunanjih izvajalcev, ki jih skrajno izkoriščajo. Tako pa smo priča temu, da se praksa outsoursanja kar razpase tudi po javnem sektorju v naši državi.

Vladi ne gre za standard vojakov, rada bi povečala število vojakov. In zato poskuša ves čas prepričati državljane, da imamo premalo profesionalne vojske in da je to največji problem v naši državi. Naš zdravstveni sistem pa poka po živih. Manjka nam kadra, ki bi skrbel za starejše. Imamo znanstvenike, ki bežijo v tujino. Ampak ne, to menda ni problem drugje, kakor na retorični ravni. Problem, ki ga moramo kobajagi v praksi prioritarno reševati, je pomanjkanje števila vojakov, da jih lahko pošljemo na tuje misije za navadno ameriške interese. In to je propaganda, kateri v Levici ne nasedamo. Slovenija ni vojaško ogrožena. Z vsemi sosednjimi državami imamo prijateljske odnose in z nobeno državo na svetu nimamo resnih nesoglasij. Manj, ko se bomo vpletali v vojaške operacije v tujini, manjša bo tudi grožnja terorizma. In če je namen vojske obramba domovine, potem, resnici na ljubo, mi v doglednem času večjega števila vojakov ne rabimo. In to je dobro, ker lahko denar in kadre usmerimo v tiste sektorje, ki jih dejansko krvavo potrebujemo. Zdravstvo, socialno varstvo, znanost, razvoj – vsem je treba nameniti naše družbene resurse. In ker nismo vojaško ogroženi, smo pa v resni socialni in razvojni krizi, bi bila edina racionalna odločitev, da vojaške izdatke zamrznemo. Važno je, da se večšine znanja v vojski ohranjajo, ne pa da se za vsako ceno lovijo neke planske številke zaposlenih. Celotna vojaška doktrina pripoznava, da je vojska premajhna za obrambo domovine, naša lastna doktrina. Doktrina strateške rezerve predvideva, da se v primeru povečane vojaške ogroženosti do 25 tisoč državljanov v roku enega leta usposobi za vojaško obrambo. In ker nismo vojaško ogroženi, hkrati pa ni zanimanja za zaposlitev v vojski, je torej smiselno, da se stalno sestavo racionalizira. Predlagamo, da ohranimo sredstva na ravni iz leta 2015, da zmanjšamo izdatke za protokol in vojaške operacije v tujini. In ker je zdaj bistveno manj vojakov, kot jih je bilo leta 2015, lahko v sklopu enakih sredstev zagotovimo boljše plače in pogoje dela za tiste, ki so v vojski ostali oziroma bi v vojski ostali dolgoročno.

V reviji Slovenska vojska je bila zadnjič objavljena projekcija, da naj bi se stalna sestava do leta 2020 spontano zmanjšala na 5 tisoč 600 pripadnikov. Če bo ta kader namesto na raznih Natovih operacijah v raznih latvijah nameščen lepo doma, bo to več kot dovolj, da se vojaška znanja ohranijo, in da Slovenska vojska sodeluje pri zaščiti in reševanju, kjer jo dejansko potrebujemo. 1,2 milijarde evrov, ki jih hoče vlada porabiti za nove patrie in za ostale cilje Nata, raje preusmerimo na druga področja. Kar se tiče socialnega položaja vojakov, pa ponavljam za zaključek še enkrat. Ni pošteno, da se socialni položaj vojakov ureja mimo položaja drugih delavcev v javnem sektorju, ki so že sedaj enako slabo ali še slabše plačani. In ni pošteno, da bodo častniki, ki imajo visoke plače, dobili enake dodatke kot običajni vojaki, ki

so na dnu plačne lestvice. Ker naj bi se vojaški budžet s 344 milijonov evrov, kolikor je znašal leta 2015, povečal na 464 milijonov evrov v letu 2019, je denarja za izboljšanje plač več kot dovolj za celoten javni sektor; še posebej za tiste poklice, ki imajo res najnižje plače, kar pa visoki častniški kader zagotovo ni. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, v njenem imenu gospod Marjan Dolinšek.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, predsednik. Še enkrat lep pozdrav vsem skupaj; spoštovana ministrica, državni sekretar, kolegice in kolegi!

Predlog zakona o službi v Slovenski vojski, ki ga obravnavamo, je del krovne zakonodaje s področja obrambe ter je vsebinsko povezan s predlogom novega zakona o obrambi, kateremu smo v Poslanski skupini Stranke modernega centra že izrazili svojo načelno podporo. Ob nastopu mandata smo se koalicijske stranke zavezale, da bo eden od naših ukrepov na področju varnosti natančna opredelitev in dosledno izvajanje karierne poti vseh, ki so zaposleni v nacionalnovarnostnem sistemu. V Poslanski skupini Stranke modernega centra se zavedamo, da so dobro usposobljeni, opremljeni in motivirani zaposleni poglaviti del dobro delujočega sistema nacionalne varnosti. Od začetka finančne krize leta 2008 ter ob ukrepih za izhod iz nje je bilo ravno temu sistemu odvzetih največ sredstev. Zaradi varčevalnih ukrepov se niso uspele v praksi uveljavljati vse rešitve, vključene v Zakon o službi v Slovenski vojski iz leta 2007. Finančna podhranjenost pa je žal negativno vplivala tudi na delovne pogoje in osebne prejemke zaposlenih v obrambnem sistemu. V aktualnem mandatu je vladi dr. Mira Cerarja uspelo zaustaviti dolgoletni trend naglega padanja sredstev, namenjenih obrambi. Nominalno so se zvečala sredstva za obrambo ter za področje varnosti na splošno. Čeprav se komu zdi, da se manko sredstev nadomešča prepočasi, naj spomnim, da je vlada ob obravnavi sklepov Strateškega pregleda obrambe konec decembra 2016 Ministrstvu za finance naložila, da ob pripravi proračunov v naslednjem srednjeročnem obdobju upošteva možnosti postopne nominalne rasti obrambnega proračuna za 20–30 milijonov evrov. Še več, s spremembo tega sklepa je vlada 11. maja 2017 odločila o povečanju finančnih sredstev za 24,3 milijona evrov in nato za najmanj 30 milijonov evrov več vsako leto v obdobju 2018–2025. Te zaveze vlade so omogočile, da se je sprejeti Srednjeročni obrambni program Republike Slovenije 2016–2020 že dvakrat dopolnil z ambicioznejšimi cilji. Področju obrambe se velika pozornost namenja že v proračunskih dokumentih za leto 2018 in 2019.

Sprejet finančni načrt Ministrstva za obrambo za leto 2018 znaša 389 milijonov evrov; predlog sprememb finančnega načrta za leto 2018 pa je višji za dobrih 46 milijonov evrov in znaša dobrih 435 milijonov evrov. Za leto 2019 je predlagan finančni načrt Ministrstva za obrambo v višini nekaj manj kot 464 milijonov evrov, kar je za dobrih 28 milijonov evrov več kot predlog sprememb finančnega načrta za leto 2018. Z ozirom na spremenjene gospodarske razmere ter razpoložljiva sredstva je mogoče razmišljati tudi o korenitejših daljnosežnih reformah in izpolnitvi rešitev iz obstoječe obrambne zakonodaje. Zaposleni v Slovenski vojski so javni uslužbenci, vendar so pogoji opravljanja njihovega dela vezani na potrebe države ter na tako specifične okoliščine, ki niso primerljive z drugimi poklici, da jih je treba poleg veljavnih določb za vse zaposlene v javnem sektorju dodatno urediti v posebnem zakonu. Medtem ko se zakonodaja vedno sprejema v specifičnem času in se vizija o nadaljnjem razvoju nekega področja venomer oblikuje pod vplivom trenutne situacije, pa bi bilo pri sprejemanju tako pomembne zakonodaje, kot je Zakon o službi v Slovenski vojski, po našem mnenju zgrešeno zgolj odgovarjati na trenutne razmere, med katerimi prednjačijo nespodbudni kadrovske trendi v Slovenski vojski. Verjetno se vsi strinjamo, da se krovne zakonodaje ne da, niti je ni primerno spreminjati, z ozirom na vsakokratno fluktuacijo kadrov. Namesto tega je, kakor smo izpostavili že ob začetku mandata, veliko pomembneje urediti karierno pot zaposlenih v Slovenski vojski ter poskrbeti za pripadnice in pripadnike tudi po izpolnjenih pogojih za poklicno upokojitve.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra smo spremljali postopek oblikovanja nove obrambne zakonodaje ter dali svojo nedvoumno podporo izboljševanju položaja zaposlenih v Slovenski vojski, predvsem slovenskih vojakov in vojakinj, čeprav se v Republiki Sloveniji že očita neugodno razmerje med deležem obrambnih izdatkov za plače zaposlenih v razmerju do tistega deleža, ki ga Republika Slovenija namenja za investicije. V fazi državnozbornske obravnave še vedno obstaja možnost, da se posamezne določbe predloga zakona izboljšajo ter da Ministrstvo za obrambo v dialogu s sindikati z obrambnega področja pridobi tudi njihovo podporo. Tudi v luči dejstva, da so bile pred sprejetjem na vladi v predlog zakona vnesene rešitve, s katerimi se spodbuja sklepanje pogodb o zaposlitvi za daljši čas; a se po zagotovilih z njimi ne posega v enotni plačilni sistem v javnem sektorju, bomo v naši poslanski skupini podprli sklep, da je tudi Predlog zakona o službi v Slovenski vojski primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, v njenem imenu gospod Franc Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, spoštovana ministrica, državni sekretar, dragi kolegi in kolegice!

Pred nami je drugi del tega dvojčka – zakon o službi v Slovenski vojski. Cilji in načela predloga zakona so predvsem ureditev opravljanja vojaške službe, temeljnih odnosov pri njenem izvajanju ter posebne pravice, obveznosti in odgovornosti pripadnikov Slovenske vojske med opravljanjem vojaške službe; ureditev posebnosti delovnopravnega značaja, za katere so doseganje izkušnje pri popolnjevanju in delovanju poklicne vojske pokazale, da niso ustrezno urejene, povečanje zanimanja za delo v Slovenski vojski ter prizadevanje za bolj učinkovito delovanje poklicne vojske s pogodbeno rezervo. Slovenska vojska je del javnega sektorja, pri čemer se za njene pripadnike posamezna delovnopravna vprašanja in tudi plače urejajo ob polnem upoštevanju posebnih zahtev poklicnega opravljanja vojaške službe. Prav tako je poklicno in pogodbeno opravljanje vojaške službe posebej z zakonom urejen način uresničevanja državljanskih dolžnosti do obrambe države, določen z Ustavom. Kot pogloblitve rešitve zakona v Slovenski demokratični stranki vidimo: za vojake se zahteva najmanj srednja poklicna izobrazba. Gre za spregled stopnje izobrazbe, pri čemer je vojak lahko prerazporejen in povišan le znotraj statusa vojaka, to je do čina nadesetnika. Če nima srednje splošne ali srednje strokovne izobrazbe, ga ni mogoče premestiti na dolžnost podčastnika. Slovenska vojska deluje skozi kodeks vojaške etike, vojakom se za delovanje v stalni sestavi Slovenske vojske določi posebne denarne nagrade. Ena od pravic po koncu kariere v vojski je možnost zaposlitve znotraj javnega sektorja, zato zakon omogoča tudi pravico do usposobitve za drug poklic in pravico do odpravnine. Pripadniki Slovenske vojske se bodo lahko odločili, ali se bodo poklicno upokojili, ali pa bodo delo nadaljevali do izpolnitve pogoja za starostno pokojnino.

Ministrstvo za obrambo lahko štipendira kandidate za poklicno delo v vojski ali službi v pogodbeni rezervi. Zakon ureja potrjevanje izobraževalnih programov in poklicnih standardov za vojaško izobraževanje, ugotavljanje posebnih vojaških kompetenc ter preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij na vojaškem področju. Zakon daje tudi rešitve na področju skrbi za pripadnike, ki je značilnost vseh sodobnih vojaških organizacij. Skrb za pripadnike in deloma družinske člane obsega zdravstveno oskrbo, socialno varstvo, psihološko pomoč, pravno svetovanje in pomoč, pravico do službenih stanovanj, rekreativne dejavnosti, ureja preživljanje prostega časa ter ureja odhod iz vojaške službe. V zakonu se podrobneje urejajo tudi delovni čas in posebne delovne razmere, v katerih delujejo pripadniki Slovenske vojske. Kot delovni čas se šteje učinkoviti delovni čas, čas odmora in opravičena

odsotnost z dela, skladno s predpisi. Polni delovni čas v vojski ne sme biti daljši od 40 ur in ne krajši od 36 ur na teden. Začetek in konec delovnega časa glede na službene potrebe določa po tem zakonu načelnik Generalštaba, kot je tudi sedaj. Ureja tudi pravice družinskih članov ob smrti, invalidnosti pripadnika, torej obsega pravico do povrnitve stroškov pogreba ter enkratne denarne pomoči; zakoncem in otrokom umrlega pripadnika se omogoči nadaljnja uporaba službenega stanovanja. Za odrejanje in plačevanje povečanega obsega dela in obremenitev enot soglasje pripadnikov teh enot ni potrebno. Višino določa vlada. Plače, nadomestila in drugi prejemki med opravljanjem vojaške službe zunaj države se uredijo s posebno uredbo vlade.

Finančne posledice zakona, torej gre za spregled izobrazbe, to bo pomenilo približno 534 tisoč evrov na leto, govorimo predvsem za vojaka II, torej tistega vojaka, ki je imel ob nastopu službe triletno poklicno splošno izobrazbo in lahko napreduje po novi noveli do nadesetnika. Potem sprememba izplačevanja posebnih nagrad ob sklenitvi in podaljšanju pogodb o zaposlitvi v Slovenski vojski za določen čas, torej za 20. člen, finančni učinek bi bil približno 5,9 milijona evrov na letni ravni. Sredstva za izvajanje zakona v višini 6 milijonov 434 tisoč evrov bodo zagotovljena v državnem proračunu za leto 2018, in sicer v finančnem načrtu Ministrstva za obrambo ob pripravi sprememb proračuna za leto 2018. Prvemu branju Zakona o službi v Slovenski vojski v Slovenski demokratični stranki ne bomo nasprotovali, bomo pa pripravili nekaj amandmajev. Del teh amandmajev oziroma del rešitev ali del nekih zadržkov, ki jih imamo v Slovenski demokratični stranki v prvem branju, bom posebej potem predstavljal. In v drugem branju bomo nekako poskušali pripraviti nekaj amandmajev. Slovenska demokratična stranka Predlogu zakona o službi v Slovenski vojski v prvem branju ne bo nasprotovala. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, v njenem imenu gospod Benedikt Kopmajer.

BENEDIKT KOPMAJER (PS DeSUS): Spoštovani!

Predlog zakona, ki je pred nami, ureja opravljanje vojaške službe, temeljne odnose pri izvajanju vojaške službe, posebne pravice, obveznosti in odgovornosti pripadnikov Slovenske vojske med opravljanjem vojaške službe. V Poslanski skupini Desus se strinjamo, da je ključno povečati zanimanje za zaposlitev v Slovenski vojski in zagotoviti programirano zadrževanje kadrov ter zaustaviti zmanjševanje kadrovske sestave Slovenske vojske. Z nastopom finančne krize in posledičnim varčevanjem v obrambnem resorju so se

pozitivni učinki nagrajevanja in pridobivanja kadrov po letu 2010 praktično izničili. Število pripadnikov stalne sestave Slovenske vojske se je začelo zmanjševati in ni bilo več mogoče zagotoviti načrtovanega obsega popolnitve stalne sestave. Vzroke za to lahko najdemo predvsem v nizkih plačah, zahtevnosti vojaškega poklica, zahtevnih merilih za zaposlitev in v sklepanju pogodb za zaposlitev za določen čas. Vse to Slovensko vojsko kot delodajalca postavlja v nekonkurenčen položaj. Zato se v Poslanski skupini Desus strinjamo s predlogom nadgradnje instituta posebne denarne nagrade, do katere so upravičeni pripadniki ob sklenitvi ali podaljšanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas. Določene pravice skrbi za pripadnike bodo namenjene tudi upokojenim pripadnikom, pri čemer je omogočeno tudi zagotavljanje zmogljivosti za oskrbo, kot so varovana stanovanja. Pripadnik stalne sestave, ki mu bo zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni priznana invalidnost, bo razporejen na drugo delovno mesto na ministrstvu ali drugem državnem organu in bo lahko obdržal plačo, ki jo je imel pred razporeditvijo.

V Poslanski skupini Desus se dobro zavedamo vseh specifičnosti in odgovornosti, ki jih prinaša služenje v Slovenski vojski. Zato podpiramo socialno komponento predlaganega zakona, kot je nudenje socialnega varstva v obliki svetovanja in pomoči pripadnikom pri reševanju težav, ki jih imajo v zvezi z delom v delovni sredini in ob prenehanju delovnega razmerja. Podpiramo tudi rešitve, ki bodo omogočale uveljavljanje pravic iz zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter otroškega in družinskega varstva ter pomoč pri selitvi. Zaradi naštetega v Poslanski skupini Desus menimo, da predlog zakona celovito ureja vojaško službo za poklicne pripadnike, da bo pomagal zvišati zanimanje za zaposlitev v Slovenski vojski in tako zagotovil programirano zadrževanje in zaustavitev zmanjševanja kadrovske sestave Slovenske vojske. Zato se strinjamo, da gre predlog zakona v nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, v njenem imenu gospod Matjaž Nemeč.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa, gospod predsednik. Ponovno pozdravljena, gospa ministrica, spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Za nami je zanimiva razprava o Predlogu zakona o obrambi in zdaj sledi še razprava o Predlogu zakona o službi v Slovenski vojski. Po mojem mnenju, kot sem že v svoji razpravi dejal, oba zakona sta zakonska podlaga, da tudi na zakonskem področju dejansko umestita Slovensko vojsko v 21. stoletje. Ta zakon, o katerem govorimo sedaj, je bil sprejet že leta 2007 z namenom, da se v

skladu z Zakonom o javnih uslužbencih uredijo nekatera vprašanja, povezana z vojaško službo, za poklicne pripadnice in pripadnike Slovenske vojske, ki v Zakonu o obrambi še niso bila urejena. Slovenska vojska se spopada z dejstvom, da se število pripadnikov, kot je dejal kolega pred menoj, Slovenske vojske iz leta v leto znižuje. Pred desetimi leti je bilo 7 tisoč 62 pripadnikov, v letih 2009–2013 se je število pripadnikov gibalo med 7 tisoč 300 in 7 tisoč 500, leta 2016, in poudarek je na tem letu, pa se je število spustilo pod 7 tisoč. Kadrovski manko se kaže predvsem v skupini vojakov. Kljub več ukrepom število odhodov iz vojske presega obseg zaposlitev za 100 pripadnikov na leto. Vzroki za takšno stanje so predvsem v nizkih plačah, zahtevnosti vojaškega poklica, zahtevnih merilih za zaposlitev in sklepanju pogodb za zaposlitev za določen čas. Na ministrstvu ocenjujejo, da bi se negativen trend zaposlovanja v Slovensko vojsko lahko ustavil tudi z zagotavljanjem primerljivih delovnih mest znotraj poklicnih skupin vojak, policist in pravosodni policist. V letih izvajanja Zakona o službi v Slovenski vojski so se pokazale težave, povezane z ureditvijo in razporejanjem delovnega časa. Pripadniki Slovenske vojske v mednarodnih operacijah in na misijah so se soočali s problematiko koriščenja prostih dni in koriščenja tedenskega počitka. Nejasnosti glede tega vprašanja so se reševale predvsem preko vlaganja tožb in posledično sodne prakse.

Temeljni cilj predloga zakona odgovarjajo na odprta vprašanja in problematiko Slovenske vojske ter obrambnega sistema, in sicer, kot prvič, ureditev opravljanja vojaške službe in temeljni odnosi pri njenem izvajanju ter posebne pravice, obveznosti in odgovornosti pripadnikov Slovenske vojske med opravljanjem te službe. Drugič, ureditev posebnosti delovnopravnega značaja, ki izhajajo iz specifičnosti in odgovornosti vojaške službe, za katere so dosedanje izkušnje pri popolnjenju in delovanju poklicne vojske pokazale, da niso ustrezno urejene. In kot tretje, ureditev zakonske podlage za učinkovito delovanje poklicne vojske s pogodbeno rezervo in njeno kadrovsko popolnjevanje. Četrto, povečati zanimanje za zaposlitev v Slovenski vojski in zagotoviti programirano zadrževanje kadrov ter zaustaviti zmanjševanje kadrovske sestave Slovenske vojske. Sočasnost pri sprejemanju Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski je potrebna tudi zato, da se doseže preglednejše normativne ureditve obrambnega področja. Za dosego navedenih ciljev je treba zagotoviti finančna sredstva. In kot sem že omenil v prejšnjem podajanju stališča, treba je imeti predvidljive finančne vire in ravno glede tega bi rad, da bi vlada posvetila večjo pozornost. Ocenjena vrednost sprejetja tega zakona je v višini 6,4 milijona evrov na leto in se nanaša predvsem na rešitve v 19. in 20. členu predlaganega zakona. Ta sredstva so namenjena za vojake s srednjo poklicno

izobrazbo in se nanašajo na spregled izobrazbe ter izplačevanje posebnih nagrad ob sklenitvi in podaljševanju pogodbe o zaposlitvi v Slovenski vojski za določen čas. Nižanje finančnih sredstev v obdobju varčevanja na postavkah pristojnega resorja za obrambo je seveda pustilo posledice na razvoju in na modernizaciji obrambnega dela ter na popolnjevanju Slovenske vojske s kadri in razvoju le-teh. Če želimo ta trend zaustaviti in slediti ciljem, sprejetih v strateških in drugih dokumentih, ter slediti ciljem, zapisanih v Predlogu zakona o službi v Slovenski vojski, je treba predlog zakona med konstruktivno razpravo v zakonodajnem postopku podpreti. Socialni demokrati bomo podprli sklep, da je Predlog zakona o službi v Slovenski vojski primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, v njenem imenu mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Dragi poslanke in poslanci, dober dan!

Zakon, ki ga danes obravnavamo, določa pogoje dela slovenskih vojakov. Da ti pogoji niso zavirljivi, govori predvsem številka odhodov iz Slovenske vojske. Od leta 2011 pa do danes je Slovensko vojsko zapustilo 647 pripadnikov. Mislim, da je to najbolj zgovoren podatek, ki jasno pove, da pogoji dela v Slovenski vojski niso na zavirljivi ravni. Kdo se pa potem odloči za služenje v Slovenski vojski? Jaz bi na nek način ljudi razdelil v tri različne kategorije. Prvi so zagotovo domoljubi, drugi so avanturisti in tretji so tisti, ki iščejo v Slovenski vojski neke vrste socialno varnost. Kar se tiče domoljubov, jih je žal vsak dan manj. In k temu, da jih je vsak dan manj, pomembno prispeva tudi politika. Žal je tako. Kar se tiče avanturistov, ki so šli v Slovensko vojsko zaradi posebne narave dela, zaradi posebne tehnike in zaradi služenja na različnih misijah, tudi tem lahko ponudimo vse manj. Tehnika, ki jo uporablja Slovenska vojska, je vsako leto starejša, slabša in po moji oceni tudi na številnih področjih neprimerna. Potem pridemo še do tistih, ki v Slovenski vojski iščejo predvsem socialno varnost. V tem času, ko je gospodarska rast nekoliko bolj intenzivna, se zdi zaposlitev v Slovenski vojski še toliko manj zanimiva. In prav zato ima naša vojska težavo s popolnjevanjem sploh tistih mest, ki jih že ima na razpolago, da so zasedena in da zaposli ljudi. Če primerjamo našo vojsko s tujimi vojskami, potem lahko upravičeno ugotovimo, da so naši vojaki reveži, žal. Če primerjate standarde recimo z Američani, ko ti po dvajsetih letih služenja pripada že pokojnina, ko ti vojska zagotavlja bivanje, ko ti zagotavlja šolanje tvojih otrok; potem vidimo, da so standardi, ki jih imajo pripadniki različnih vojsk znotraj Nata, zelo različni.

Kaj ključnega nam prinaša ta zakon? Ta zakon še vedno temelji na tem, da so vojaki javni uslužbenci. Ta zakon ne jemlje vojakov izven trenutnega sistema javnih uslužbencev. Tudi po tem zakonu bodo vojaki še vedno del javnega sektorja. Ta zakon še vedno v polnosti ne odpravlja negotovosti po 45. letu. Še vedno je v zakonu predvidena jasna omejitev, da ko vojak dopolni 45 let starosti, mu ni več mesta v tej vojski, čeprav je lahko psihofizično odličen in da ima lahko posebna znanja. Ta zakon vendarle prinaša določeno upoštevanje posebnih okoliščin, ki jih terja ta služba, in prinaša tudi skromne, seveda v primerjavi z drugimi vojskami, ugodnosti. Kaj se pravzaprav zgodi po 45. letu? Vojaku se po tem zakonu ponuja zaposlitev v preostalem delu javnega sektorja, omogoča se mu prešolanje, če to želi, ali pa se mu da odpravljati in plačuje prispevke, če se samozaposli za nadaljnjih pet let. Treba je pač priznati, da po 45. letu se neka socialna varnost zagotavlja; mi v Novi Sloveniji bi pa želeli k tem stvarim, ki so že predlagane v zakonu, dodati še eno, in sicer da se vendarle dopušča zaposlitev tudi po 45. letu za navadne vojake, če le-ti izpolnjujejo zavirljive psihofizične standarde in če imajo posebno dragocena znanja, ki so pomembna za delovanje Slovenske vojske. Kaj dobijo svojci v primeru, bog ne daj, če pripadnik umre oziroma je ubit pri opravljanju dolžnosti? Hvala bogu je Slovenija ena od redkih Nato-članic, ki na različnih misijah po svetu še ni imela smrtnih žrtev. Hvala bogu, da je tako; in vsi skupaj si seveda želimo, da tako ostane tudi v prihodnje. Če pa pogledamo, kaj prinaša zakon v primeru, da se tovrsten tragični dogodek pa vendarle zgodi – družina bo deležna tega, da bo Ministrstvo za obrambo plačalo pogreb, družina bo še leto po smrti pripadnika dobivala njegovo plačo, otroci bodo do 27. leta dobivali štipendijo, otroci bodo tudi v času šolanja in študija dobivali zastoj prehrano in, če bodo izpolnjevali določene standarde, bodo imeli prednost pri zaposlovanju v javni upravi. Okej, nekaj vendarle damo svojcem, ampak v Novi Sloveniji ocenjujemo, da je v tako izjemnih in hudih okoliščinah to še vedno premalo; zato predlagamo, da bi se za tovrstne primere, ko vojak izgubi življenje pri opravljanju dolžnosti, njegovim svojcem oziroma ženi, partnerju, partnerki in njegovim otrokom do dopolnjenega 18. leta najmlajšega otroka zagotavljala njegova plača. Eno leto se nam zdi prekratko obdobje. Če ima vojak družino, tovrstna smrt pomeni veliko negotovost. Vsaj do dopolnjene polnoletnosti bi ta družina morala prejemati plačo tega pokojnega vojaka, da jim vsaj na takšen način zagotovimo čim širšo socialno varnost. Vem, da se bodo takoj oglasili tisti, ki bodo rekli, da bo to povzročilo ne vem kakšne finančne posledice. Jaz upam, da bo teh primerov čim manj; če pa se že bodo zgodili tovrstni primeri, mora pa ta država že iz spoštovanja do nalog, ki jih je opravljal ta vojak,

resnično odpreti svoj možnjček in njegovi družini zagotoviti čim širšo, čim večjo socialno varnost.

Če se pomaknem naprej na stanovanja in zagotavljanje oziroma reševanje stanovanjskega problema v Slovenski vojski. Po tem zakonu imajo pripadniki vojske možnost do neprofitnih najemnin in po treh letih pravico, da odkupijo stanovanje, v katerem živijo. Mi v Novi Sloveniji bi k tem pravicam dodali še eno, da v fondu stanovanj, ki je morda za širšo javnost nezanimiv – in Ministrstvo za obrambo ima kar širok obseg tovrstnih stanovanj –, da se pripadnikom Slovenske vojske v tovrstnih, recimo temu ekonomsko nezanimivih stanovanjih ponudi ne samo neprofitne najemnine, ampak celo brezplačno bivanje. Če se pomaknem naprej, kar se tiče statusa nekdanjih pripadnikov Slovenske vojske, tistih, ki se upokojijo. Moram priznati, da je v nekaterih delih tukaj zakon nejasen, saj piše o tem, da bo ministrstvo nudilo pomoč pri urejanju ali vključevanju v dom starejših občanov. Zdaj si sicer ne znam čisto točno predstavljati, kaj nudenje te pomoči pomeni, ali pisanje administrativnih prošelj ali plačevanje stroška tega doma. Mislim, da bi morale biti te stvari bolj jasno definirane. In še ena stvar, ki je zlasti pri tujih vojskah zelo popularna. Mislim, da bi nekdanjim pripadnikom lahko ponudili še eno boniteto, in sicer da bi imeli v pokoju možnost koriščenja brezplačnega javnega prevoza. Skratka, časi niso rožnati in če želimo, da bo Slovenska vojska ponovno popolnjena, da se bodo vanjo vključevali motivirani ljudje, ljudje z visoko moralno, z etičnimi standardi, potem je jasno, da je treba to vojsko narediti zanimivo in privlačno. In nevarnost, ki so jo posamezniki deležni, je treba kompenzirati z nekoliko večjimi finančnimi ugodnostmi. In spet pridemo do denarja, kot že pri obravnavi prejšnjega zakona, Zakona o obrambi, je tudi izvajanje tega zakona v pomembni meri odvisno od razpoložljivih sredstev.

Zanimivo se mi zdi, da po moji prejšnji napovedi, da bomo podprli Zakon o obrambi pod pogojem, da se bo obrambni proračun povečal na 1,1 % BDP, je kar nekako završalo, da je moj telefon začel brneti in začeli so me spraševati, če pri teh stvareh mislimo resno. In moj odgovor je – seveda, še kako zelo resno; ker v nasprotnem primeru so samo besede, konkretnih dejanj pa ni. Žal živimo v svetu, kjer je za normalno delovanje treba zagotoviti tudi finančna sredstva. Če teh sredstev ni, potem vse ostane mrtva črka na papirju. In zahtevamo zelo realno stvar, to je desetinko odstotka BDP, kar res ne bi smel biti pretiran napor ob sedanjih gospodarskih situaciji. In še eno stvar je treba tudi v okviru te razprave o Zakonu o službi v Slovenski vojski poudariti. Jaz sem bil celo presenečen nad izvajanjem predsednika Državnega zbora, ki je morda nekoliko površno pogovorno dejal, da smo Natu dolžni dajati tista 2 % BDP. Natu nismo ničesar dolžni dajati, ker če bi bili dolžni dajati, potem bi najverjetneje ob

tem, ko ne izpolnjujemo naših dolžnosti, že doživeli kakšne sankcije. Predsednik Državnega zbora, mi smo ta denar dolžni dajati svojim ljudem, lastnim oboroženim silam, lastni Slovenski vojski. Njim gre ta denar in njim posvečamo ta denar. Poslanska skupina Nove Slovenije bo Predlog zakona o službi v Slovenski vojski podprla, ker vendarle predstavlja premik naprej.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu zakona.

Besedo ima mag. Bojana Muršič.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsednik, za besedo. Spoštovane kolegice, spoštovana ministrica!

Danes smo že veliko slišali po več kot petih urah razprave o Zakonu o obrambi ter sedaj Zakonu o službi v Slovenski vojski. Nesporno dejstvo je, da se v Slovenski vojski soočajo s težavami, povezanimi s kadrom, ureditvijo in razporejanjem delovnega časa, predvsem s tistimi vojaki, ki so na misljah. Danes imamo tukaj predlog zakona, ki dejansko delno te težave rešuje. Veliko je bilo tudi tožb s strani pripadnikov Slovenske vojske, zato so te izboljšave nujno potrebne. Čeprav smo Zakon o službi v Slovenski vojski sprejeli leta 2007, je imel v začetni fazi vrsto pozitivnih učinkov pri pridobivanju, nagrajevanju in zadrževanju kadra; vendar je z nastopom finančne krize ter posledično s finančnimi restrikcijami prišlo do upada pri tem zaposlovanju. Število pripadnikov se je v zadnjih petih letih zmanjšalo kar za 647 vojakov. Vzrokov je lahko več. Ene smo že slišali, to so nizke plače, vojaki spadajo v sistem javnih uslužbencev, njihove bruto plače v vojaškem poklicu znašajo okoli tisoč evrov in tudi manj, kar pomeni, da je neto plača okrog 700 evrov. Mislim, da je to zelo nizka plača. Potem tudi zahtevnost vojaškega poklica, da ne omenjam zahtevnih meril za zaposlitev. Velika psihofizična sposobnost, prav tako zdravstveni kriteriji, ki jih morajo izpolnjevati ti mladi fantje, ki se odločajo za ta poklic. Mlade ljudi odvrča sklepanje pogodb za določen čas, se pravi za vojake do 45. leta se sklene pogodba za določen čas. Ti mladi fantje so v najbolj aktivni dobi med dvajsetim in petinštiridesetim letom. Po 45. letu pa so pahnjeni v nek prepad, kako si zagotavljati socialno varnost. Ta predlog zakona daje pozitivne ukrepe na področju tega zadrževanja kadra, vendar moram reči, da je morebitni vzrok za zmanjšanje kadra oziroma zmanjšanje zanimanja tudi v naši demografski sliki. Postajamo vse bolj starajoča se družba, imamo manj rojstev in posledica je tudi to, da se jih enostavno manj odloča, da imamo manj ljudi na razpolago, ki se pač odločajo za ta poklic.

Zaradi vsega navedenega je toliko bolj pomembno, da se položaj vojakov po dobrih desetih letih tega obstoječega zakona spremeni

in tudi ustrezneje uredi. V predlogu se sicer še naprej ohranja zaposlitev za določen čas, a hkrati se s predlogom nadgrajuje sosledje pravic, s katerimi se poskuša z ukrepi sklenitve pogodbe za določen čas do 45. leta zagotoviti tem vojakom po 45. letu socialno varnost. Z naslednjimi ukrepi vojak lahko napreduje v kariernem sistemu in preide tudi v naziv podčastnika, kar mu potem omogoča zaposlitev za nedoločen čas. Prav tako ima vojak po 45. letu pravico do prerazporeditve na drugo delovno mesto na ministrstvu ali v drugem organu. Vsekakor je zelo pomembno, da bi takšne usposobljene vojake obdržali v sistemu tega vojaškega režima, ker ti ljudje so bojno opremljeni, poznajo sistem, znajo streljati. Vsekakor je pomembno, da jih ohranimo, da jih ne pustimo iz sistema, kajti nam lahko pripomorejo pri varnosti naše države. Prav tako se omogoči, če se posameznik ne odloči, da bo sprejel ponujeno drugo delovno mesto, da se dokvalificira za drug poklic; in še nadaljnja tri leta ima pravico do odpravnine. Predvideva se tudi stimulacija za tistega delodajalca, ki bo zaposlil vojaka, če pač takšnemu vojaku ni mogoče zagotoviti delovnega mesta v državni upravi, in sicer v obliki povračila prispevkov delodajalca za pet let. Tako tukaj apel v primeru, da bo zakon sprejet, tudi delodajalcem, ki bi zaposlili takega, da o tem tudi razmišljajo. Prav tako se vojak lahko z ministrstvom po prekinitvi pogodbe dogovori, da poleg odpravnine dobi še enkratni denarni znesek v višini prispevkov delodajalca in prispevkov delavca za obdobje petih let, ki se pa obračuna ob njegovem izplačilu zadnje plače v zadnjem letu. Menim, da so to koraki naprej, ki zagotavljajo višjo socialno varnost teh vojakov, ki se odločajo za ta poklic. Vsekakor je eden od ključnih ciljev zakona tudi povečati zanimanje mladcev za zaposlitev v Slovenski vojski in za zagotovitev zadržanja kadra ter zmanjšati in zaustaviti zmanjšanje kadrovske popolnjenosti Slovenske vojske. Upam, da gre ta zakon v pravo smer in da se bo odločalo za ta poklic vse več fantov.

Prav tako je treba pozdraviti tudi ukrep nadgradnje instituta posebne denarne nagrade, do katere bodo upravičeni pripadniki ob sklenitvi ali podaljšanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas, in sicer šest povprečnih plač v Republiki Sloveniji za petletne pogodbe in dvanajst povprečnih plač za desetletne pogodbe. Seveda bo ministrstvo tukaj pripravilo podzakonski predpis oziroma uredbo, s katero bo določilo način izplačevanja. Tudi skrb za pripadnike Slovenske vojske in deloma tudi za njihove družinske člane so sestavni deli tega predloga zakona, ki ga imamo; tudi zdravstvena oskrba in psihosocialna pomoč, kajti vojaki, ki se znajdejo na misijah, se soočajo z zelo neprijetnimi situacijami in ko se vrnejo v domače okolje, doživljajo travme; zato je takšnim treba pomagati. Prav tako zakon določa tudi socialno varnost, socialno varstvo, pravno pomoč, pa tudi službena stanovanja so opredeljena v njem.

Vendar moram pri tem delu reči, da imam kar nekaj pomislekov glede možnosti odkupa službenega stanovanja. Moram reči, da službenih stanovanj nimamo ne vem koliko, jih sicer imamo in zaposleni vojak ga dobi s tem namenom, da ima stanovanje čim bližje njegovemu delovnemu mestu. Če se bomo odločili za takšen ukrep, se mi zdi, da postavljamo ostale javne uslužbence v drugačen položaj, prav tako pa menim, da bomo tista stanovanja, ki jih imamo blizu delodajalca, nekako izgubljali. Če bi šli v ta sistem, bi bilo treba kupiti druga, da bi jih ponovno imeli za nove pripadnike, ki prihajajo v vojsko, da jim zagotovimo pogoje za bivanje. Je pa še eno vprašanje. Odvisno je, ali si lahko sploh vojak pri bruto plači tisoč evrov privoščiti odkup stanovanja. Vsekakor je bistveno to, da bi se plače vojakov ustrezno popravile, morebiti tudi s tem, da bi šli ven iz sistema javnih uslužbencev, kajti drugače bomo imeli tu velik problem s samim sistemom. Mislim, da bo zaenkrat dovolj. Ministrica, pri vašem delu in nadaljnjem usklajevanju zakona vam želim veliko modrosti v prid naše varnosti in tudi v prid vojakom, ki želijo delati v Slovenski vojski; in jim zagotoviti čim večjo socialno varnost. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jan Škoberne.

Pripravita naj se gospod Marko Ferluga in gospod Žan Mahnič.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani gospod predsednik. Ministrica, državni sekretar, kolegice in kolegi!

Na nek način končno oziroma ravno pravi čas, za dobre novice vedno; treba je ob obravnavi tega zakona na kratko spomniti na to, da v resnici že več kot dve leti trajajo prizadevanja, lahko bi gotovo rekel tudi sindikalni boj pa tudi boj ministric Andreje Katič, da se primerljivo uredi tudi poklic vojaka s poklicem policista; da ostajajo še naloge primerljivega urejanja vseh poklicev istega reda, tukaj govorimo o pravosodnih policistih, gasilcih in tako naprej. In da je to pomemben korak k temu, da posežemo v obstoječe neenakosti v naši družbi in da zagotovimo tisto mero dostojnosti plačila in dostojnosti delovnih pogojev, ki jih kot razvita evropska država in tudi kot izrazito solidarna skupnost seveda moramo in želimo zagotoviti. V tem pogledu se mi zdi pomembno, da najprej razčistimo z uvodnim nerazumevanjem, da ne rečem namernim zavajanjem, kolega Kordiša, ki je v imenu Levice ugotavljal, da s tem zakonom dajemo tisoč 600 evrov in ne vem kakšne nagrade generalom, visokim častnikom, skratka ljudem, ki imajo, drži, dobre plače znotraj sistema v Slovenski vojski. Relativno površno branje zakona pove, da so te nagrade, te izboljšave standarda in plačila namenjene tistim vojakinjam in vojakom, ki imajo zaposlitev za določen čas; torej ne tistim, ki so v najvišjih plačilnih razredih, in ne tistim, ki imajo

svoyo službo za nedoločen čas. Čeprav bi morda komu verjetno ugajalo, če bi tudi načelnik generalštaba – ta, oni ali tretji – v kakšni situaciji imel pogodbo za določen čas, ker bi to v danem trenutku politiki marsikdaj olajšalo sobivanje s Slovensko vojsko, bilo pa bi to narobe.

Ampak če damo šalo na stran in se posvetimo samemu zakonu in razpravi, ki je bila znotraj predstavitev stališč poslanskih skupin, lahko rečem, da je Zakon o službi v Slovenski vojski izrazilo zakon s socialnim čutom in izrazilo zakon, ki razume, kaj je smisel in pomen tudi družinske politike. Če se osredotočimo na določila zakona, ki govorijo, kaj se zgodi v primeru smrti pripadnika Slovenske vojske bodisi doma bodisi na misiji, ne gre le za zagotavljanje materialnih pravic; gre tudi za simbolno priznanje, da ta poklic, to poslanstvo vojakinje ali vojaka pač ni neka vsakdanja služba in da zna država to žrtev ne le na koncu s kakšno zastavo in posthumnim odlikovanjem ceniti in zna pripoznati to žrtev, ki jo da tudi družina v primeru, da se kaj takega tragičnega zgodi. K sreči se nam to ne dogaja, zato se mi tudi predlog, ki je bil podan s strani Poslanske skupine Nove Slovenije, ne zdi nerazumen. Zakaj pa ne do 18. leta, zakaj pa ne tudi kakšno leto dlje; možnost odkupa stanovanja, morda neprofitna?! To je smiselno iz preprostega razloga, ker ne želimo, da bi naši vojaki in vojakinje odhajali na misije in v oborožene konflikte z visoko stopnjo tveganja za njihovo življenje oziroma z najvišjo stopnjo tveganja, seveda je vsaka misija tveganje. Niti si ne želimo, da bi prišlo do eskalacij v naši soseščini. Tudi naša zunanja in obrambna politika je izrazito pacifistična, torej z vidika stroškov za državo govorimo o zanemarljivih zneskih. Z vidika priznanja statusa in tudi vloge vojaka znotraj naše družbe – in tu pridem do točke vprašanja zdravega domoljubja in spoštovanja nekih domovinskih simbolov – pa se bi mi zdelo prav, da razmislimo o tem, da tudi tovrstne ideje, ki prihajajo sicer z opozicijske strani, vkomponiramo znotraj nekega razumnega okvirja, ki mora biti potem enako postavljen tudi za tiste, ponovno govorim o primerljivosti poklicev, ki prav tako opravljajo svoje poslanstvo za državo v zelo specifičnih okoliščinah, denimo policisti. Žal je bilo veliko več smrtnih žrtev v zadnjem obdobju na strani policistov, ki so bili deležni takih in drugačnih napadov, ki so se žal končali tudi s smrtnim izidom, ko so patroljirali po cesti, pa je nekdo dobesedno z namenom ubiti policista povzročil prometno nesrečo. Verjetno si tudi otrok takega policista ali policistke zasluži povsem primerljivo obravnavo z vojakom, ki bi padel na misiji ali pa doma. Tukaj moramo poskrbeti, da bomo odlične prakse, ki so znotraj tega zakona, sposobni implementirati enakopravno do vseh, ki si tovrstno obravnavo zaslužijo.

In še neka teza, ki je bila postavljena, Slovenija danes ni vojaško ogrožena, ampak 25 let nazaj pa je bila. Pred 25 leti nihče ne bi

pričakoval ali pa vsaj javno govoril o možnosti agresije s strani nekoga, s komer si živel v isti državi, v prijateljskih odnosih, s solidarnimi in istimi skupnimi cilji. Podobno kot si verjetno nihče v Kataloniji ni mislil, da so sposobni iz Madrida, iz centralne Španije sporočiti, da jim bodo ukinili avtonomijo, da bodo v primeru demokratične neposlušnosti, demokratičnega izražanja svoje volje v Barcelono in ostala mesta Katalonije pač poslali vojsko. Mi te zakonodaje ne sprejemamo zato, ker je danes vse dobro in upamo, da ne bo nikoli slabše; ampak tudi z zavedanjem, da vseh okoliščin žal ne moremo predvideti in da vse ni odvisno samo od nas. In ko sem že pri tem, želel bi si, da bi tudi Slovenija v tem pogledu kot država in kot skupnost v trenutkih zelo nesrečnih okoliščin za Katalonce znala pomagati in jim stopiti naproti, da ne bo treba njim razmišljati, ali pa Špancem na drugi strani, kaj si zaslužijo borci za tako in drugačno pravico. Ker na koncu so vsi veterani, ampak največja nesreča vseh skupaj je, da nekateri tudi pokopani; in to je treba preprečiti. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Marko Ferluga.

Pripravi naj se gospa Anja Bah Žibert in gospod Janko Veber.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem soborcem parlamentarcem tukaj, ministrici in državnemu sekretarju!

Z zakonom o službi v Slovenski vojski poskušamo reševati vse nakopičene probleme iz predhodnih let in predhodnih vlad. Predstavniki vseh teh strank, ki so ministrovali, so tudi tukaj, vsega reševati s čarobno palčko žal ne gre. Vsi vemo, da je to dolgoletni proces, ki se mora nekako izkristalizirati; na hitro se nič ne da. Ko smo pri tem konkretnem Zakonu o službi v Slovenski vojski, moramo biti pozorni na to, da se enačiti oba sistema – vojsko in policijo – ne da po svoji funkciji in vlogi. Čisto enostavno in tega ne smemo spregledati. Najslabše, kar pa bi bilo od tega, je, da se vojake in policiste predstavlja, kot da so tekmeči med seboj; mislim, da to ne velja. Moramo pa razumeti vlogo Slovenske vojske in policije kot dveh komplementarnih skupin v enotnem varnostnem sistemu, to je bistvenega pomena. Ta varnostni sistem, ki je v tej situaciji in v tem svetu kompleksen ter se zaradi raznoraznih zunanjih vplivov izredno hitro spreminja, je zelo nevaren. Slovenija si ne more zavoljo svoje majhnosti in omejenosti z resursom privoščiti vsega, kar bi lahko bilo v tem sistemu dano. Profesionalizacija Slovenske vojske, pogodbeno, strateška rezerva, prostovoljno služenje vojaškega roka – kombinacija vsega naštetega je nek miks, iz katerega moramo nekaj izkristalizirati.

Zakon o službi v Slovenski vojski ne more biti samo zakon o plačah, ampak mora biti kaj več. Mislim, da smo vsi za to, da imamo nekega motiviranega, usposobljenega

profesionalca, ki bo opravil svojo dolžnost in nalogo. Jasno je, da je to tudi povezano s plačami in s tistimi ugodnostmi, bonitetami, ki veljajo. V tej situaciji, kjer smo, pa imam občutek, kot da se krpa neka aktualna situacija, ki je bila že dolgo zapacana in je – namenoma ali ne –, to je stvar neke debate, čisto zamegljena. Zavedam se, da moramo v dani situaciji sprejeti spremembo zakonodaje, ker je slednja zastarela in ni posodobljena. Ampak vseeno pogrešam pri tem zakonu neko dolgoročno vizijo. Naj še enkrat povem in to se rado pozablja, da je ta vlada skupaj z ministrico in nami, ki smo v Odboru za obrambo, poskušala zaustaviti ta negativni trend padanja sredstev in ga obrnila, če ne vsaj malenkostno povečala. Tega ni za prezreti. Mislim, da je to pozitiven signal za vse. Na hitro in naenkrat tole nadgraditi se ne da. Pozitivno pri tem je tudi večja skrb za pripadnice in pripadnike Slovenske vojske, ker se popravljajo napake iz preteklosti zaradi nedoslednosti iz preteklih obdobj, predvsem za tiste, ki so bili v mednarodnih misijah; kar je zelo pozitivno.

Slovenska vojska ima ugled v očeh javnosti; je pa prepad med ugledom in željo po zaposlitvi velika. In zdaj se na nek način poskuša to urejati s tem zakonom. Karierna pot motiviranja zaposlenih je še zmeraj odprto vprašanje. Osnovni namen tega zakona je prenova sedanje ureditve področja obrambe države, kar ni sporno; potem pa se poskuša odgovoriti na dolgo trajajočo situacijo kadrovske problematike in podhranjenosti ter s tem trendom odlivanja vojaških kadrov, ko kader komaj izobraziš, potem pa ljudje iščejo boljši zaslužek in gredo stran. Tudi zaradi naglega upadanja obrambnih izdatkov, čemur smo bili priča v preteklosti, imamo vsa ta nesorazmerja in slabosti. Moje mnenje je, da je vprašanje spremembe zakonodaje na tem področju s prevelikim fokusom na obstoječo situacijo namesto iskanja sistematičnih rešitev za cilje. Recimo ta institut plačevanja, nagrajevanja ob sklenitvi in podaljšanju pogodb je neka vmesna faza ali pa nekaj, kar nekako pomaga pri tej situaciji. Moramo biti pa pozorni in imeti v glavi to, da zakon ni interventni zakon. Ta zakon je eden od temeljev na področju obrambe, kot je Zakon o obrambi, in mislim, da bi bilo neprimerno tudi z naše strani, da se spremembe zaradi vsakokratne kadrovske fluktuacije odraža na tej zakonodaji. Nejasnosti, ki sem jih omenil, to je karierna pot, možnost napredovanja in ta ukrep denarnega nadomestila za nove kadre, je nekaj; pozitivno pa je, kar je treba tukaj priznati, to je skrb do teh pripadnikov do 45. leta in ob njegovem nadaljevanju. In ne glede na vse, kar je bilo slišano, velja podpreti oba zakona, tudi tega, in ga z vsemi deležniki izboljšati. Osebnostno mislim, da si vsi želimo dobro motivirano, profesionalno Slovensko vojsko, zato mislim, da je treba podpreti vse konstruktivne korake v zvezi s tem; in to je eden od njih. Kakorkoli že, s tem bom tudi zaključil, dejstvo je, da je

Slovenska vojska v svetu veliko bolj cenjena kot pri nas doma; in ne glede na vse te perturbacije, ki so znotraj Slovenije, uspešno deluje, zato vsa čast fantom in puncam. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Anja Bah Žibert.

Pripravi naj se gospod Janko Veber in gospod Matjaž Hanžek, če se nam bo pridružil.

Izvolite, gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Po nekaterih razpravah, ki jih danes poslušam, in če ne bi bila članica Odbora za obrambo, sploh ne bi verjela, da je to mogoče. Danes poslušamo, kako je treba pomagati slovenskemu vojaku, kako slovenski vojak živi težko, kako je Slovenska vojska bolj cenjena v tujini kot doma. Ja, vse to je res, ampak tri leta smo v tem državnem zboru v Slovenski demokratični stranki opozarjali na vse te elemente. Opozarjali smo, da je trend padanja vsak dan večji, kar se tiče zaposlenih v Slovenski vojski, ker pač sami dajejo odpoved. Opozarjali smo na to, da se zbira humanitarna pomoč za slovenskega vojaka, pa niti enega predloga koalicija ni podprla, niti enega predloga. Ali pa priporočila, ki niti ni zavezujoče. In bi ga lahko potem v koaliciji pripravili na tak način, da bi bil morda ustrežnejši za izvedbo. Vendar noben predlog ni bil deležen podpore. To je pa dvoličnost. Še večja dvoličnost je tudi zato, ker smo danes videli, kako hitro najdete rešitve za tista področja, ki vam nekoliko bolje sedejo; ali pa tisti, ki jih pripravijo, znajo bolj kričati. To je bilo na primer konkretno področje kulture in znotraj nje likovne umetnosti, ker bi lahko zadevo razširili ne glede na to, na kakšen način se izvaja; pa verjemite mi, da bi se dalo, ker so tudi drugi poklici znotraj kulture zelo podhranjeni. Ampak kako hitro se najde rešitev. Celo tako daleč, da bi lokalnim skupnostim kar pod prisilo določili, da morajo nekaj storiti, čeprav nimajo že sedaj niti zadostnih sredstev za tiste obveznosti, ki jim jih zakoni ali zakonodaja nalaga. Enostavno nimajo dovolj sredstev, pa tudi povprečnina, mimogrede, še ni določena.

In danes imamo tako imenovan drug sklop zakona, ki mnogo bolj govori o sami Slovenski vojski oziroma socialnem in delovnem statusu slovenskih vojakov. Pravite, z nagrado smo rešili ob sklenitvi delovnega razmerja. Ta nagrada obstaja že sedaj. To ni res. Res pa je, da bo znesek nekoliko drugačen, ampak nagrada je obstajala že sedaj, pogledajte, to ni nič novega, samo uskladili ste se za višji znesek. Dejstvo pa ostaja, da slovenski vojak zasluži 700 evrov, ko pride v sistem. To pa je realnost. In potem govorite, da ima možnost najema službenega stanovanja. Upam, da se zavedate, kakšni so ti stroški službenih stanovanj. In če je eden v družini zaposlen – in tukaj se strinjam z razpravo nekaterih predhodnikov –, pač takšen

posameznik ne preživi. Nekatere rešitve, ki jih zakon prinaša, večja nagrada, vse lepo in prav; ampak vi veste, da je ta nagrada drugače obdavčena, je bolj obdavčena, ne gre v čas delovnega razmerja, to se ti na koncu ne pozna. Ministrica pa je ves čas, kadarkoli je bila ta tema, da je treba nekaj narediti za slovenskega vojaka, poudarjala – seveda, storili bomo to, da bo vojak nekako prešel za dva plačilna razreda v višji razred, kar se tiče plačila. Tega v tem zakonu ni in tukaj je za moje pojme največji neuspeh tega zakona. Kajti velika razlika je, še enkrat poudarjam, če dobiš nagrado ali če se povzpneš za dva razreda. Prav tako menim, da bi se ta določen oziroma nedoločen čas lahko rešil na drugačen način. Nekateri so sedaj sicer omenjali izhod Slovenske vojske iz sistema javnih uslužbencev. To smo tudi že poslušali pri policiji in jaz pač nisem tak optimist pri teh zadevah; imam pa drug pogled na vso stvar. Slovenski vojak lahko danes podpiše pogodbo za čas desetih let in potem se mu ta pogodba po desetih letih spet podaljša, ne sme pa delovati v sistemu po 45. letu. Po 45. letu pa naj bi se mu zagotovilo primerno delovno mesto v nekem drugem delovnem področju, na kakšnem ministrstvu, organu. Zakaj ni potem enostavno določen nedoločen čas? Jaz tega ne razumem. Možnost ima podaljšanja po desetih letih. Če nek vojak ne deluje dobro, je tudi možnost prekinitve pogodbe, saj se natančno ve, pod kakšnimi pogoji slovenski vojak pride v sistem in kakšne zahteve so do njega; in te mora uresničiti. Ampak jaz enostavno tega ne razumem. Je pa bistvena razlika, če ima mlad fant ali mlado dekle – glede na to, da nekako za slovenskega vojaka velja, da je idealno, da se zaposli med dvajsetim in petindvajsetim letom starosti –, službo za nedoločen čas, ker si želi ustvariti družino, ker si želi zagotoviti pogoje, da bo lahko ustvaril družino, se pravi stanovanje, morda vzel kakšen kredit; pa tega ne more, ker je omejen. Mi vsi dobro vemo, kako težko je danes dobiti kredit, sploh če gre za zaposlitev za določen čas. In še ob 700 evrih, ki jih ima na razpolago, potem veste, kaj si lahko taka oseba privošči. Nič. Tako je. Nič. Kvečjemu tisti avto, ki ga rabi, da se pripelje na delovno mesto, kajti ponavadi so te vojašnice tam, da niti ne moreš uporabljati javnih prevozov. Ampak s tem, kar je danes predlagano, nismo storili dovolj oziroma predlagatelj ni storil dovolj. Jaz tukaj ne bom krivila ministrstva, res ne, tudi same ministrice ne, ker imam občutek, da ta vlada deluje res po sistemu – tisti minister, ki zna bolj vpiti, tisti minister iztrži več. In tukaj smo iztržili za slovenskega vojaka mnogo premalo, če želimo ustaviti trend, katerega pa ni treba posebej poudariti, kajti številke so tiste, ki nam vse to povedo.

Mene v rešitvah moti tudi nekaj, pripadnik stalne sestave, ki zaradi posledic nesreče na delovnem mestu – in če si vojak, je verjetno možnost za nesrečo bistveno večja kot na kakšnem drugem poklicnem področju – ali pa

zaradi bolezni od opravljanja dela pride do stopnje invalidnosti. Rešitev je takšna, da se pač takšnega vojaka poskuša premestiti na drugo delovno mesto, zopet v nekem drugem ministrstvu, da je tudi možnost rehabilitacije. Vendar pa zakon določa, če rehabilitacija ni smotna, se vojaku omogoči, da dobiva pet let neko nadomestilo, potem pa se ga iz sistema odpusti. Po petih letih pa dobi obvestilo in zadeva je zanj zaključena, čeprav je dobil poškodbe invalidnosti zaradi službe domovini. Pa ne gre v tem primeru samo za denar, ampak gre za odnos do nekoga, ki je v službi domovine, ki zato postane invalid, in se ga potem na tak način odpusti in nikomur nič. To so povsem nesprejemljive rešitve in le-te najdemo v zakonu v 21. členu, ki je sestavljen iz več podčlenov. Še enkrat, zakaj ne omogočimo mlademu slovenskemu vojaku zaposlitve za nedoločen čas; hkrati pa podčastnik, ki v veliki meri opravlja tudi terensko delo, tudi podobno delo, kot ga opravi slovenski vojak, ima to možnost. Podčastnik je lahko zaposlen za nedoločen čas, slovenski vojak pa ne. Jaz mislim, da so v nekaterih delih te obveznosti podobne. Ne bom rekla enake, ne govorim o tem, da so enake. Seveda natančno ločim vojaka od podčastnika in potem častnika, pa vendar so nekateri deli zelo podobni. Če bi se našla rešitev, da je slovenski vojak lahko zaposlen za nedoločen čas, ko stopi v ta sistem – seveda na podlagi preverjanj, na podlagi jasne definicije njegovih obveznosti, tudi možnosti odpusta, to vse vemo –, verjemite mi, da bi marsikaj rešili, kar se tiče novih prihodov v Slovensko vojsko. Ne gre samo za nov prihod v Slovenko vojsko, gre tudi za kakovost prihodov v Slovensko vojsko.

Upam, da si nekdo ne želi, da gre za neko nabirko ljudi, ki se ne najdejo nikjer drugje – no, gremo pa sem –, ampak upam, da vendarle govorimo o nekih kakovostnih kadrih. In če želimo kakovost, moramo za to tudi nekaj ponuditi. In verjemite mi, da nekdo, ki ima kvalitete, na takšne pogoje težko pristane. 700 evrov, 10 let pa neka nagrada, ki bo močno obdavčena. Mislim, da s tem ne bomo pridobivali na kakovosti, s tem ne. Seveda ne bom rekla, da ni pomembno to, kar je trenutno v predlaganih rešitvah, višja nagrada ob vstopu in potem podpisu pogodbe. Seveda je, za tistega, ki zasluži 700 evrov, je vsak evro pomemben. Pa vendar poglejte, kakšne rešitve iščete na drugih področjih v državi. Prej sem omenila primer, kako se najde. In zame pač tukaj samo govori odnos te vlade do te strukture zaposlenih, kajti vem, da kakršna je malha, toliko se lahko da. Tukaj so tudi druge rešitve, o katerih smo že govorili, ko lahko dobi neke subvencije, olajšave bodisi pri družini, bodisi pri otrocih, bodisi pri nakupu avtomobilov in tako naprej. Veliko je rešitev, ki lahko dajo neke pozitivne signale, da nam dejansko ta služba nekaj pomeni, da nam dejansko ti ljudje pomenijo in da jih vrednostno opredelimo tam, kamor sodijo. To je v velike domoljube, v tiste, ki so pripravljeni dati svoje

življenje, tako ali drugače. Nesreča se lahko zgodi tudi na vaji, saj ni potreben oborožen spopad. Ti ljudje upravljajo in delajo z orožjem. Skratka, mislim, da je narejeno mnogo premalo, tri leta smo poslušali o teh dveh zakonih, tri leta. Že eno leto nazaj je bilo obljubljeno, da pa bo na poslanskih klopeh; po treh letih imamo ta paket zakonov. Še enkrat, ne bom rekla, da nekatere rešitve niso dobre, in sem tudi povedala, ampak nista pa ta dva predloga tisto, kar bi ta trenutek res potrebovali za ustavev padca. In tudi to, da tisti, ki so v sistemu in je država tudi vanje nekaj vložila, različne oblike izobraževanj doma in v tujini, odhajajo iz sistema in iščejo boljše službe, boljše plačane službe izven te države. Naj vas spomnim na posamezne zaposlene v Slovenski vojski, ki so dejansko končali, dali svoje odpovedi in v določeni enoti pustili zato naenkrat kar hudo luknjo, ker jih ni bilo mogoče tako hitro nadomestiti. Jih ni bilo mogoče tako hitro nadomestiti. Upam, da se zavedamo tega, da se to lahko dogaja.

Dobro je, da smo v Slovenski demokratični stranki predlagali to prvo obravnavo, ker tega ni bilo, danes je razprava različna, še mnogi ste odprli problematiko, ki je, meni je žal, da samo ministrstvo ni predlagalo splošne razprave. In še enkrat, morda res ne bi bilo slabo, da bi opravili tudi javno predstavitev mnenj različnih deležnikov v sistemu, izven sistema in predvsem, da bi se končno dogovorili, kaj želimo od Slovenske vojske, kam jo postavljamo v sistemu vrednot te države in kaj je pravzaprav končni cilj – ali da imamo uspešno in zadovoljno Slovensko vojsko ali da ta umira na obroke? Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Janko Veber, pripravita naj se gospod Žan Mahnič in gospod Matjaž Han. Izvolite, gospod Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem!

Že razprava o položaju pripadnikov Slovenske vojske v okviru zakona o službi v Slovenski vojski in tudi v predhodni točki kaže na to, da je bilo veliko korakov v dosedanjem razvoju obrambnega sistema narejenih prehitro, premalo premišljeno. Mislim, da je treba povedati, da je bil eden takih korakov prehitra odločitev za prehod iz naborniškega sistema v poklicno opravljanje službe v Slovenski vojski. Danes lahko ugotovimo, da se več ukvarjamo s tem, kako in na kakšen način je vojak izrabil svoj delovni čas, ali ima dovolj počitka, ali so vse nadure pravilno izračunane, srečujemo se tudi s sindikalnim delom, da poskuša zaščititi položaj pripadnika Slovenske vojske. To vse kaže, da je bil narejen en korak, ki ni imel izdelanih prav vseh postopkov do zaključka kariere poti pripadnika Slovenske vojske. Če kaj, bi zagotovo morali v tem trenutku narediti zelo odločen korak, da se celoten sistem varnosti v državi izključi iz sistema javnih uslužbencev,

policisti, pravosodni policisti, vojaške osebe, poklicni gasilci ne sodijo v javni sektor, ker jih je dejansko težko in nemogoče umestiti, kar kaže ne nazadnje tudi razprava o položaju pripadnikov Slovenske vojske. Izločiti je treba celoten varnostni sistem iz tega javnega sektorja, sicer učinkovitih rešitev ne bo.

Naslednje, kar je izjemno pomembno, je, da se zavedamo, da pravzaprav ni več prehoda med mirom in vojnim stanjem. Tega v današnjem času praktično ni več. Če kdo misli, da Slovenija v tem trenutku ni napadena, se pač moti. Pa bom poskušal to razložiti na enostavnem primeru. Tudi v stališču Poslanske skupine SDS pri prejšnji točki je bilo izpostavljeno moje delovanje v okviru zaščite Telekomoma kot izjemnega, pomembnega informacijskega sistema za delovanje varnosti v državi. Še vedno SDS to ocenjuje kot dejanje, ki je bilo nezakonito. To kaže na to, da jim je varnost države ob vsem postranska tema. Če ti ne obvladuješ živčevja države, potem seveda to telo ne funkcionira usklajeno in začne razpadati. To se dogaja tudi v vseh teh procesih, kajti ko govoriš o tem, da je nekaj nezakonito, ko poskušaš dobro organizirati in izpostaviti to področje, potem je težko govoriti o tem, da se nekdo zavzema za varnost države. K temu bom dodal samo še to, kar je tudi izjemno pomembno za uspešno organiziranost varnosti države, ni dobro, da ena politična stranka poskuša obvladovati celoten sistem obrambe. Ne vem, katera država na svetu ima pod okriljem ene politične stranke, pri nas je to SDS, odbor za obrambo, komisijo za nadzor varnostnih, obveščevalnih služb in v zadnjem obdobju tudi urad za kibernetiko varnost. Ali si kdo predstavlja, da ta urad za kibernetiko varnost dejansko dela na kibernetiki varnosti ali nad nadzorom informacij znotraj države? To vprašanje dajem, bilo bi zanimivo videti, kakšne odgovore bi dobili od javnosti, kaj si mislijo o tem.

Kibernetika varnost je danes ena od tistih poglobitnih zadev, ki bi jo morali v večji meri in bolj resno vključevati v varnostni sistem, in to je ta neobstoje prehod med mirom in vojno, če tega ne obvladuješ, se varnost države zelo hitro sesuje. Kje je bila Slovenija do sedaj že konkretno ogrožena? Tudi v obdobju 2004–2008, ker je takratna Janševa vlada dovoljevala zelo nepremišljeno zadolževanje bank v tujini, posledično podeljevanje zelo poceni kredita v slovenskem gospodarstvu, finančna in gospodarska kriza, ki je nastala v svetovnem merilu, naj bi sesula gospodarstvo, in ko to dovoliš, ko se sesuje gospodarstvo in bančni sistem, pade tudi varnostni sistem. Posledično je Pahorjeva vlada potem zmanjšala sredstva, seveda preobsežno, premalo premišljeno ob vsem tem procesu. S tem poskušam utemeljiti to, da je Slovenija dejansko že napadena in da so odgovori na te napade premalo učinkoviti. Denar smo vložili, 5 milijard v bančni sistem, namesto v sistem delovanja same države. In to

se še kar nadaljuje. Tako da so ta vprašanja o varnosti in organiziranosti Slovenske vojske bistveno širša kot samo to, da se pogovarjamo o tem, koliko vojašnic bomo imeli in koliko pripadnikov Slovenske vojske bomo imeli. Če želimo zgraditi uspešen karierni sistem, bo treba dejansko delati na tem, da usposabljammo državljane za varnost v državi. Trdim, da imamo v Sloveniji izjemno veliko sposobnih mladih ljudi, ki obvladujejo računalniški sistem in ves informacijski sistem do vrhunskih kapacitet, in ko to vključiš v ta varnostni sistem, potem si seveda naredil zelo veliko. Torej ni samo pripadnik Slovenske vojske tisti, ki je v vojašnici, ampak tudi ta sistem je zelo pomemben v današnjem sodobnem času. To je ta priložnosti, ki jo je treba izkoristiti.

Naslednja, tudi zdajšnja struktura pripadnikov Slovenske vojske po 45 letu, pač jih je treba vključiti v varovanje vojaških objektov. Agencije imajo včasih dober posel iz tega, ampak to ne pomeni nadaljevanja kariere poti pripadnika Slovenske vojske. Varovanje objektov je pomembno, usposabljanje državljanov in državljanov je pomembno, vrniti se je treba v obdobje, ko smo imeli teritorialno organizirano obrambo države, in to je tisto, kar tudi omogoča ustrezno zaposlovanje in karierno pot pripadnikov Slovenske vojske.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Žan Mahnič, imate besedo, za vami pa gospod Kordiš in gospod Franc Jurša.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik. Še enkrat, gospa ministrica, državni sekretar, kolegice in kolegi!

Če se ustavim ob svojem predhodniku, ki je govoril glede teritorialne organiziranosti obrambe. Ravno to je eden od problemov, gospod Veber, ko smo govorili o prejšnjem zakonu o obrambi, ukinja vojaška teritorialna poveljstva. Mi smo v Slovenski demokratični stranki že lansko leto, ko smo sedeli z ministrico za obrambo, opozorili na ta problem, ta problem je še posebno viden oziroma problematičen s strani obrambe države, če pride do splošnega vpoklica, do mobilizacije, ampak tako je ostalo tudi v prejšnjem zakonu. Lahko se zelo strinjam s predhodnikom, ko je govoril, da bi morali tiste, ki so zaposleni v varnostno-obrambnem sistemu, dati ven iz sistema javnih uslužbencev. Vidita, gospod Veber in gospa ministrica, to bi bila resna reforma obrambnega sistema, reforma Slovenske vojske, če želite.

Mi bi pričakovali, kot sem prej govoril, da bi v tej krizi, v kateri se je znašla Slovenska vojska, ministrica gospa Andreja Katič izkoristila priložnost, da naredi neke resne korenite spremembe v sistemu, in da vojska, če že ne finančno pa vsaj, recimo temu, kadrovske, moralne, organizacijske izide kot zmagovalka iz te krize. Ampak ne, mi smo zamudili priložnost, videli smo, da je sistem, ki ga imamo, to se pravi, da so vojaki, če želite tudi poklicni gasilci,

policisti in tako naprej, v sklopu javnih uslužbencev, napaka, da to ni dobra rešitev. Kajti tudi potem ko smo se pogovarjali, vidimo, da se takoj vzpostavi nek domino efekt, ko govorimo, da bi recimo v tem primeru za vojake dvignili dva plačna razreda, najprej je bilo mišljeno do čina stotnik pri poročnikih in potem vemo, kaj je sledilo s strani ministrice za notranje zadeve, predvsem boj na relaciji Ministrstvo za obrambo in Ministrstvo za obrambo. In sedaj imamo nek kompromis, ki prinaša vse drugo, kot pa tisto, kar je bilo pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske obljubljeno.

Ne morem pa se strinjati z gospodom Vebrom, ko je dejal, opozicija ima komisijo za nadzor varnostno-obveščevalnih služb, opozicija ima odbor za obrambo, sedaj še urad za varstvo tajnih podatkov. Kar se tiče Odbora za obrambo, gospod Veber, trije poslanci od trinajstih so člani Slovenske demokratične stranke. Pokažite mi en sklep Odbora za obrambo, ki je bil sprejet s strani opozicije oziroma da je opozicija preglasovala koalicijo. Ga ni. Razen, mislim, da je bilo enkrat, ko je gospod Jurša zamudil glasovanje na Odboru za obrambo, da smo sprejeli sklep, ko smo glasovali proti temu, da se je Odbor za obrambo seznanil s SOPR, s spremembami SOPR, to se pravi, da se nismo seznanili. Ampak nisem še enkrat sklical seje, da bi govorili o istih zadevah. To je bil edini primer. V nobenem primeru ni bil s strani glasov poslancev SDS – kjer smo trije od trinajstih, celotna opozicija jih ima pet od trinajstih – sprejet sklep. Tako da ima opozicija – oziroma konkretno, ko ste dejali, da ima stranka SDS pod nadzorom Odbor za obrambo, to ne drži, razen seveda, če mislite, da lahko predsednik, v tem primeru jaz, skličem sejo, to pa velja tudi za predsednike ostalih delovnih teles.

Kar se tiče Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb, prav tako ima Slovenska demokratična stranka tri poslance od devetih. To se pravi, nima večine, ima resda opozicija večino, skupaj še z Novo Slovenijo in pa Poslansko skupino Levica, vendar boste težko našli katerikoli sklep, ki je bil na strani opozicije, da je preglasoval koalicijo. Kar pa se tiče generala Dobrana Božiča, dejali ste, da ima opozicija oziroma stranka SDS sedaj nadzor še nad Uradom za varovanje tajnih podatkov, vi ste tisti, ki ste odstavili generala Božiča. Verjetno mi bo general zameril, ampak bom čisto odkrito povedal, če bi bil res tako naš, kot vi mislite, da je, sem prepričan, da ne bi bil imenovan na tako pomembno mesto, kot je direktor Urada za varovanje tajnih podatkov, kljub temu da sem bil seznanjen, da je tudi gospod Jurša očital na vrhu koalicije, »a sedaj boste pa še SDS-ovega direktorja imenovali za tretjo obveščevalno službo«, kot jo poslanec smatra, poleg Sove in pa Ovsa.

Kar se tiče konkretno zakona, glede na to, da je bilo govora o vsem drugem, je podobno kot pri zakonu o obrambi. Tudi tukaj, gospa

ministrica, našo podporo v drugem krogu Predloga zakona o službi v Slovenski vojski pogojujemo s potencialnim sprejetjem amandmajev, ki jih bomo v Slovenski demokratski stranki predlagali na Odboru za obrambo. Zdi se mi prav, da je današnja razprava šla malo širše in da smo se širše pogovarjali o problemih, ki so v Slovenski vojski. Konkretno člene in pa besedilo obeh predlogov zakonov bomo obravnavali na odboru. Žal pa, kot sem že prej rekel, ne gremo v tej smeri, kot smo v Slovenski demokratski stranki želeli in ne nazadnje opozarjali tako na sejah Odbora za obrambo, ko smo predlagali konkretne sklepe, kot tudi lansko leto, ko smo dali priporočila Vladi Republike Slovenije za izboljšanje socialnega položaja pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. Tudi takrat je bilo predlagano, da naj se dvigne za dva plačna razreda določenim vojaškim uslužbencem oziroma pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske, dobronamernost opozicije ste takrat povozili, zaradi tega imamo danes stanje, kakršno je.

Glede na to, da mi pri prejšnjem zakonu niste odgovorili na konkretna vprašanja, če se že pogovarjamo, kako bo zakon, tako o obrambi kot o službi v Slovenski vojski, prinesel nek rez oziroma presek tega statusa quo oziroma lahko govorimo, če gledamo številke tako na podlagi oprem kot na podlagi usposabljanj, ne nazadnje tudi, kar je predvsem skrb vzbujajoče, stanju opreme in odhodov pripadnic in pripadnikov iz sistema – nismo dobili odgovora, kako bo zakon o obrambi prispeval k temu, da bo stanje boljše. Sedaj vas sprašujem, kako bo Predlog zakona o službi v Slovenski vojski pripomogel k temu, da se bo več mladih državljanek in državljanov odločilo, da se gredo šolat oziroma da gredo na usposabljanje in da podpisujejo potem pogodbo in postanejo pripadniki stalne sestave Slovenske vojske. Zamujen čas tudi v zakonu o obrambi. Mi smo v tem mandatu ugotovili, da je problem pri stalni sestavi, da pada število vojakov. Kar smo ugotovili v času migrantske krize, je pa to, da pogodbeni rezerva ne deluje. In zopet, namesto da bi se lotili neke resne reforme, organizacijske strukture oziroma boljše rečeno načina popolnjevanja Slovenske vojske, smo še vedno priča temu, kar smo imeli prej. To se pravi, kozmetični popravki in nič v smeri, da bi se dejansko stanje izboljšalo. Na kadrovskega področju je eno Srednjeročni obrambni program Republike Slovenije, da ne govorim o tem, da se sklicujete, da je cilj tako zakona o službi v Slovenski vojski kot zakona o obrambi, da se sledi dolgoročnemu razvoju Slovenske vojske do leta 2025, kjer pa vemo, kakšno je razmerje, da naj bi dolgoročno imeli 8500 pripadnikov stalne in 1500 pripadnikov pogodbene rezerve. Glejte, gospa ministrica, še enkrat bomo uzakonjali stanje, ki je daleč od tega, kar predvidevajo strateški dokumenti, na katere se sklicujete tudi, ko govorite, da je treba ta dva zakona nujno sprejeti.

Koliko pripadnikov več bomo imeli zaradi tega, ker dajete nekaj dodatnega denarja za pripadnice in pripadnike Slovenske vojske? Glede na socialno sliko pri pripadnikih, jaz vem, da vsakih 10 evrov pripadnicam in pripadnikom veliko pomeni. In tudi zaradi tega stališča v Slovenski demokratski stranki danes ne bomo nasprotovali ne Predlogu zakona o obrambi ne Predlogu zakona o službi v Slovenski vojski. Želimo pa še več, Vlada je dokazala, da če je volja, je tudi pot, da se lahko premikajo tudi meje nemogočega. To smo videli v primeru Magne, kjer se recimo v enem letu stori vse, da nekdo dobi neko zemljišče in začne nekaj postavljati, ko pa smo recimo imeli primer poljanske obvoznice v Škofji Loki, je pa 40 let kalvarije, preden pridemo do tega. Skratka, izgovorov več ni, kjer je volja, je pot, vlada je pokazala, da lahko nekaj naredi, če želi. Tako da me zanima, kako bo konkretna zadeva pomagala pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske, in nadalje, kakšen je načrt glede na to, da bo v naslednjih letih precejšnje število pripadnic in pripadnikov, ki bodo dopolnili starost 45 let. Kako nameravate ta osip zapolnjevati? Ali predvidevate, da bodo ti ukrepi, ki jih predlagate v teh dveh zakonih, dovolj, ali bo treba še kaj drugega? Ker kot sem že dejal, sprejemati nekaj samo zato, da boste lahko rekli, pod mojim ministrovanjem smo sprejeli zakon o službi v Slovenski vojski, sprejeli smo zakon o obrambi, poslanci imate zdaj na mizi, mislim, da se imenuje zakon o kritični infrastrukturi ali nekaj takšnega, glejte, to ni način, to je neko Sizifovo delo, vsi problemi pa se bodo zvalili na naslednjega, ki bo prišel na Vlado oziroma na to ministrstvo, četudi bo to pripadnik oziroma član vaše stranke po naslednjih volitvah. Tudi glede nagrad, ki jih dajete, me zanima, kako bo z vračanjem. Ali ne bi bilo bolj smiselno, kako nameravate, ali to nagrado izplačati v celoti, ker vemo, kako se potem to porabi in kako je z vračanjem, ali pa bi, da zaščitite pripadnice in pripadnike same, to nagrado, to se pravi nekaj povprečnih plač, ki jih dajete za to, če pripadnik podpisuje pogodbo za določena leta, premo sorazmerno razdelili tudi med ta leta, in seveda pripadnik dobi potem to nagrado za opravljeno delo v lanskem oziroma v tekočem letu? Skratka, to so vprašanja zelo na grobo, v detajle se bomo spuščali na Odboru za obrambo. Me pa res žalosti, da ta trenutek, kot sem že dejal, ko je volja, da se zbere dvotretjinska večina, ne uvajamo nekih resnih korenitih sprememb. Zame bi bila resna korenita sprememba v primeru zakona o obrambi, da spremenimo, moderniziramo organizacijsko strukturo in pa način popolnjevanja Slovenske vojske, česar ne počnemo, in pa potem vse tisto, kar sledi, in na področju zakona o službi v Slovenski vojski, da bi slovenskega vojaka naredili za slovenskega vojaka, kar pomeni, da ga izznamemo ven iz sistema in se potem naprej pogovarjamo.

Če bodo naši amandmaji sprejeti, kot sem že dejal, lahko pričakujete našo podporo,

sicer pa bomo še enkrat zamudili čas, ko bi pa res lahko nekaj v teh štirih letih, ko je bila vlada Mira Cerarja, naredili za Slovensko vojsko in tudi za njene pripadnice in pripadnike.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Imamo še tri prijavljene razpravljavce. Kot prvi dobi besedo gospod Franc Jurša, za njim gospod Franc Breznik in gospod Marjan Dolinšek.

Gospod Jurša, izvolite.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Podpredsednik, hvala. Lep pozdrav še enkrat vsem kolegicam in kolegom!

Če govorimo o zakonu o službi v Slovenski vojski, moram najprej reči, da ta zakon dejansko sledi nekim ciljem, in jaz bom v tem primeru govoril samo o enem cilju, zvišati interes zaposlitev v Slovenski vojski ter zagotoviti programirano zadrževanje, ustavitve zmanjšanja kadrovske sestave Slovenske vojske. Meni se zdi, da je to vprašanje ključnega pomena. Vemo, da če bi v tem trenutku rekel in podpiral, močno podpiral zvišanje plač v Slovenski vojski, bi to bila najbolj realna rešitev tega problema, ampak v končni fazi moramo gledati tudi na to, koliko je ta država v tem trenutku sposobna financirati obrambni sistem. Vidimo, da se neki premiki v zadnjem obdobju dejansko delajo in da bi bilo treba slediti smernicam, ki bi zagotovile predvsem to, da Slovenska vojska postane prava Slovenska vojska za potrebe te države, v vsakem primeru pa moramo izpolnjevati tudi obveze, ki smo jih dali v preteklosti, ko smo se združevali v sistem Nata. Tako so se naši ljudje tudi odločili.

Če pri tej zadevi gledamo tudi 30. člen, vojaško izobraževanje in usposabljanje, potem v prvem delu tega člena konkretno piše: kandidatu, ki je uspešno opravil katero izmed oblik vojaškega izobraževanja ali je služil vojaški rok, se mu to šteje kot neka vrsta usposabljanja. In če vstopi v profesionalno Slovensko vojsko, to pomeni, da tovrstnega izobraževanja ne bo treba narediti, če bo seveda to tudi imel. Zakaj govorim o tem? Naš predlog je namreč, da se ponovno uvede naborniški sistem. Na nek način 132. člen zakona o obrambi dejansko daje to možnost, res, da je delno tudi omejena, ampak glede na to, da so kolegice in kolegi na nek način tudi napovedovali, da bomo oba zakona modificirali oziroma da ju bomo dopolnjevali, potem jaz ne vidim nobenih težav, da bi tudi ta člen zakona še mogoče spreminjali. V preteklosti, ko smo ukinjali naborniški sistem, je bila situacija in razpoloženje državljanek in državljanov v tej smeri, da se ta naborniški sistem tudi ukinja, zadnja raziskava, ki so jo na tem področju naredili, pa kaže neke druge trende, to je, da 60 % Slovenk in Slovencev, ki so bili vprašani, to zadevo podpira. Seveda se mi zavedamo, da taka oblika, kot je bila v preteklosti, v tem trenutku ne bo mogla biti, da bi pa dejansko to zadevo morali modernizirati in tovrstno usposabljanje mladih ljudi. Tu mislimo

predvsem na mlade fante, dekletom pa bi dali možnost, da se prostovoljno vključijo v ta sistem. Oni ne bi nadomeščali profesionalne vojske, tega nikdar nismo rekli, ampak bi bili tisti, ki bi skozi izobraževanje, ki bi bilo moderno – dejansko bi se določalo tudi, na kakšen način naj bi se izvajalo, lahko je to tri mesece, lahko je dva meseca poleti, en mesec pozimi, to zadevo puščamo odprto. In iz tega kadra, ki bi se usposobil, se ocenjuje, da ko bi jih poklicali, bi bilo celo 70 % mladih, ki bi se bili pripravljene temu pozivu odzvati. To je relativno visok odstotek, če to primerjamo s tistim, kar se je dogajalo zadnja leta, ko smo še imeli naborniški sistem. Mladi bi se tam naučili osnovnih veščin, ki bi jih uporabljali dejansko ne samo v vojaškem življenju, ampak tudi v civilnem življenju. V končni fazi pa si tudi mamice na nek način želijo, da bi sinovi šli v vojsko in da bi tam mogoče dobili nekaj več teh zadev, ki so vezane na skupine ljudi, in seveda mogoče tudi nek del tiste discipline, ki je včasih ne znamo doma svojim otrokom privzgojiti. Omenjal sem že, da bi bila možnost vključevanja tudi deklet. Dekletom bi bilo potemtakem treba prilagoditi tudi program usposabljanja.

Kot sem omenil, to ne bi bil tisti del Slovenske vojske, ki bi nadomeščal profesionalno vojsko. Profesionalni vojaki bi še vedno ostali in v nobenem primeru vojaki, ki bi šli skozi naborniški sistem, ne bi bili tisti, ki bi opravljali naloge znotraj Nata. Je pa res – zakaj sem začel govoriti o tistem členu, ki govori o izobraževanju? Predvsem zaradi tega, ker ocenjujem, da bi bili ti mladi usposobljeni kadri v vojski, ki bi že okusili ta vojaški sistem, vojaško službo, pozneje dejansko neka skupina, nabor mladih ljudi, ki bi se lahko v prihodnosti vključili v obrambni sistem kot takšen. Seveda bi jih mi v prvi vrsti močno potrebovali tudi znotraj sistema zaščite in reševanja. Zdaj za področje civilne zaščite nimamo nekega posebnega nabora mladih ljudi, ki bi jih vključili v tisti sistem civilne zaščite, ki razporeja ljudi na razpored. Te baze enostavno nimamo. Mi imamo gasilce, reševalce in tako dalje, ampak to so prostovoljne strukture, ki tako ali tako gredo na svoje aktivnosti kot prostovoljne organizacije. Tistega dela, ki pa se popolnoma s pripadniki, pripadnicami civilne zaščite, pa nimamo. In enostavno nabora nimamo. To se pravi, obstajali bi dve možnosti: nabor za vojsko in nabor za civilno zaščito.

Pa mogoče še neke pripombe tudi od prej, ker mislim, da je to ena dirka, etapa, prva etapa razprave o dveh obrambnih zakonih, bi rad vseeno povedal komu, ki ga zdaj ni tukaj, ne bom ga omenjal, da niso vodili trikrat resorja obrambe, da so resor obrambe vodili enkrat, da ga je enkrat vodila Nova Slovenija določen čas, en krajši čas, da pa je najdaljši čas ta resor obrambe vodil minister Erjavec, in takrat smo imeli tudi, hvala bogu, v tistem času debelih krav, najbolj debel vojaški proračun, če gledamo odstotke družbenega bruto produkta. To sem želel povedati, pa še eno opazko, ki je bila

izrečena na račun Rusije in zunanjega ministra. Nisem odvetnik zunanjega ministra, ampak vseeno moram povedati, v prvem polletju letošnjega leta se je izvoz v Rusijo povečal za 16 %, pazite, za 16 %. Veste, kako se v Rusiji sklepajo dogovori, pogodbe? Tako, da zraven sodeluje tudi politika. V tem primeru moramo reči, da zunanjo ministrstvo dobro parira našemu gospodarstvu, da se lahko uspešno dogovarja in da se potem lahko tako ekstremno dviguje izvoz v Rusijo. Ker je bilo prej govora, da nekatere zadeve zelo hitro, bom rekel, primemo in celo izglasujemo, tu je bilo govora tudi o kulturi, bi kolegici Anji rad povedal, da bo zelo malo investicij na lokalni ravni, ki bodo vredne več kot 10 milijonov, tako da nam nekih velikih bojznih na tem področju ni treba imeti. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika, gospa Anja Bah Žibert, kako ne, izvolite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Joj, joj, joj, koalicijski poslanec, dajte si pogledati, kaj piše v zakonu, sploh pa dajte si pogledati to, da ste ga še sami amandmirali. Tako da, glejte, hvala bogu, lokalnim skupnostim ne bo treba tega financirati, je samo priporočilo, pa tudi glede zneskov se zelo motite. Gre samo za razliko v procentih, do 10 milijonov in nad 10 milijonov. Ampak pustiva to, boste zakon pogledali v miru. O vsem ostalem pa ne bom govorila, ker če ste tako površni, kot ste bili pri tem, potem rajši ne bom komentirala vaše razprave. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Franc Breznik kot predzadnji, pripravi naj se gospod Marjan Dolinšek.

Izvolite, imate besedo, gospod Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala.

Žal nimam več kot 4 minute in 20 časa, zato lahko samo povem, da se strinjam s kar nekaj kolegi. Sam kot nekdanji poklicni pripadnik Slovenske vojske in tudi kot eden izmed poveljnikov moram povedati, da si želim v bližnji prihodnosti, da dosežemo nek konsenz in da pripadnike Slovenske vojske in tudi Policije in tudi poklicne gasilce, pa tudi druge poklice, ki so v varnosti, odpeljemo iz tako imenovanega javnega sektorja in da imajo poseben status. Ker ti poklici so tako kompleksni, imajo določene posebnosti v opravljanju te službe, da jih v okviru javnega sektorja težko ovrednotijo. Kot sem govoril danes že pri prvem zakonu, pripadniki Slovenske vojske, vojaki lahko delajo samo do 45. leta. Če pogledamo, da danes ljudje živijo dlje, da nekateri ljudje danes pri 50 letih in še več tečejo maratone, moram priznati, da smo imeli v Slovenski vojski vojake, podčastnike in častnike v različnih psihofizičnih stanjih, imeli smo nekatere po 50. letu, ki so imeli psihofizične teste boljše kot 25-letniki in tako naprej, bi v določenih rodovih Slovenske

vojske, recimo sredstev zvez ali pa še kje, lahko vojake imeli dlje, tudi po 45. letu, tu ne vidim nekih ovir.

Druga zadeva, ki je, 11. člen osnutka zakona o službi v Slovenski vojski. Recimo piše, da gre za spregled izobrazbe pri višjih vojaških uslužbencih, kjer bi lahko bil višji vojaški uslužbenec, mislim da, od 9. do 13. razreda tudi nekdo, ki je imel končano samo višjo šolo. Da, ampak tu delate razliko, torej višješolski programi do leta 1994 – kaj pa ostali? Med dvema višješolskima programoma delate razliko, med starim in med novim višješolskim programom. Meni se to zdi diskriminatorno. Verjamem, da je ta člen pisan za nekatere starejše pripadnike, ki se bodo čez nekaj let upokojili, in damo kot neko boniteto tem starejšim pripadnikom, da nekako končajo, da lahko še napredujejo v teh nekaj letih, ki jih imajo v Slovenski vojski. Ampak tukaj ne bi smeli delati razlike, tudi Zakon o visokem šolstvu govori, in tudi višjem šolstvu, če pogledate, da ne morete delati razlike med starim višješolskim programom in med novim. To je ena izmed takih zadev.

Druga zadeva, kolegu Vebro bi odgovoril, mogoče imam premalo časa, glede sredstev v zvezi s Slovensko vojsko, končal sem tudi posebna specialna usposabljanja za sredstva zvez, nekaj časa sem v svojem štirinajstletnem obdobju delal tudi na sredstvih zvez, uveljavljal sem nove digitalne centrale in tako naprej, ukvarjal sem se proti elektronskim bojevanjem. Vsaka vojska v vsaki državi ima stacionarni sistem zvez, res je priklopljena na državni sistem zvez, ampak mora imeti vsaka avtonomni sistem zvez. In tudi Slovenska vojska ima določene telefonske centrale priklopljene na optične kable, ki sploh niso pod recimo Telekomom, kot vedno zagotavlja Telekom. Tako da te njegove trditve o tako imenovani kritični infrastrukturi, kaj bi se zgodilo, če bi mi Telekom predali, poglejte, nič se ne bi zgodilo, ker če bi bila Slovenska vojska tako hudo odvisna od Telekoma, moramo jutri zapreti tudi Slovensko vojsko. Tu bi jaz zaključil debato, lahko pa kdaj drugič ob kakšni širši debati polemiziram s kolegom Vebrom.

Na koncu bi lahko dodal, ker žal nimam časa, spoštovani kolegi, če želimo pridobiti več pripadnikov v času, ko gospodarstvo potrebuje točno takšen kader, kot ga potrebuje Slovenska vojska, če želite, da ljudje ne bodo odšli iz Slovenske vojske kot takšne, iz te službe, potem jih je pač treba pravilno nagraditi in plačati. Konec je z nekim amaterizmom ljudi, ki vsak dan tvegajo življenje, zdravje, ki imajo omejen status delovanja, ki morajo imeti posebna varnostna preverjanja. Pripadniki, ki morajo vsako leto opravljati psihofizične teste, kar je specifična tega poklica, pač ne morejo ves dan v službi razmišljati, kako bodo preživel svoje družine ali svoje otroke. Zato je treba najprej zagotoviti denar, potem pa moramo zagotoviti pravilno zakonodajo. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Marjan Dolinšek, imate čast biti zadnji razpravljavec.

Izvolite, imate besedo.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, predsedujoči.

Naj začnem s tem, da – in verjamem, da – tega problema ni kar tako enostavno na hitro rešiti, ko govorimo o kadrovski problematiki v Slovenski vojski, ki se v zadnjem obdobju slabša. Predvsem z odhodi, s pridobivanjem novih kadrov so težave, ampak jaz verjamem, da je mogoče, da bo ta zakon v nekem delu, ne pa povsem, pripomogel k temu, da mogoče pa le – ampak to bomo šele videli, težko je zdaj reči, to pa je to, šele čas bo pokazal, ali – bo tudi ta zakon delno pripomogel, da se bo animiralo mlade, da bi šli v ta poklic. Mislim, da v nekem delu bo temu tako.

Moram pa takoj na začetku reči naslednje, s tem, kar je moj predhodnik povedal, se strinjam, vsekakor, finančni del je pomemben, plača, normalno, je pomembna, ampak jaz menim, da poklic vojaka ali pa če želite policista ni samo v denarju. V prvi vrsti mislim, da mora biti en poseben odnos vsakega, ki stopi v Slovensko vojsko. Nekaj mora čutiti, ne pa da, ker drugod ne dobi službe, bi šel pa v Slovensko vojsko. Ko govorim o pripadnosti, o posebnem odnosu, naj nadaljujem pa naj izrečem besedo domoljubje, ampak tega domoljubja se ne da kar tako na hitro pridobiti in biti od jutri naprej domoljub. To se začne pri malih, od malih nog naprej se že začne, da je nek odnos do države, do določenih, dajmo reči predvsem teh dveh, poklicev, biti vojak ali biti policist. To moraš občutiti nekaj drugače, ne samo, zato da bom tisto plačo dobil in me zanima samo plača in nič drugega. Tu je treba razmišljati v to smer že od osnovne šole naprej, da se animira vojaški poklic, ker je vse premalo, lahko natisnemo 100 tisoč letakov pa nekih propagandnih materialov, jaz ne verjamem, da bo velik odziv.

Ministrstvo za obrambo oziroma Slovenska vojska je zelo velik delodajalec, ni pa vojaško podjetje. Iz tega izhajajoč naprej, ne morejo veljati neka načela in principi podjetništva v kontekstu zaposlovanja. Če kdo tako razmišlja, potem razmišlja narobe. Slovenska vojska kot delodajalec ne more konkurirati in se iti konkurence s slovenskim podjetništvom. In to v nobenem primeru. Zato še enkrat poudarjam, da ni samo denar tisti, ki bo premamila nekega mladega človeka, da bo vstopil v Slovensko vojsko. Zato je zelo pomembna vzgoja od malih nog naprej, da si ustvarjaš bazen. Kar pogledamo, pojdemo v smučanje ali katerikoli drug šport, ampak smučanje je najbolj, ko imaš ti 100 malih mulčkov, starih 3, 4, 5 let, odraščajo, so stari 10 let, so 12, 15, iz nabora 100 prvotnih mulčkov je pa ja velika verjetnost, da boš dobil ven 10, 20 zelo perspektivnih bodočih zmagovalcev in tako naprej. Tu jaz vidim glavni – saj ta problem se ni

zdajle v enem letu, dveh, pojavil, ta pojav se je začel že par let nazaj čisto počasi pojavljati, zdaj pa čedalje hitreje narašča, to je pa tudi res. Dobro, vemo, ko ni bilo zaposlitev, če smo poštene, verjetno je tudi to nekaj doprineslo, da je bilo več interesa za zaposlovanje v Slovenski vojski, danes, ko pa tudi v podjetništvu iščejo kadre – iščejo, imajo probleme – je pa isti problem tudi v Slovenski vojski.

S spremembo tega zakona, ki ga imamo, ki je neposredno vezan na zakon o obrambi, ki smo ga prej obravnavali, moramo tudi slišati, je danes že bilo povedano, človeka postaviti v ospredje – vemo, človek je največja vrednota. V tem primeru to še posebej velja, za poklic vojaka. In če želimo zaposlene v Slovenski vojski in nek razvoj v Slovenski vojski, moramo ustvariti ustrezne, primerne pogoje, da bo interes in da se bodo vključevali v službo slovenskega vojaka. Lažje je reči, kakor to narediti. Upam, pa tudi verjamem, da se na tem 100 na uro zdajle dela, ker nekaj mesecev nazaj, mislim da, ste tudi tako zagotovili. Vem, da efekti še ne morejo biti takoj, ampak ustvarjati je treba pogoje in takšne razmere, da bo interes za vstop v poklic slovenskega vojaka. To je pa zelo bistvenega pomena. Jaz tudi želim vedeti, ko vstopim v neko firmo, ali imam tam perspektivo, nimam, ali bom lahko napredoval, ne bom, ali samo to delovno mesto in sem zaplombiran do penzije. Ta karierna pot je bistvenega pomena. Izhajamo iz sebe, človek hoče navzgor, in vemo, do 45. leta, potem ga damo nekam drugam. Ta rotacija mora biti permanentno zagotovljena, mi moramo vedeti za eno leto, dve naprej, kako bomo zarotirali: aha, takšno število jih gre, bodo dopolnili 45, jih bomo porabili za to pa to pa to, aha, določene prestavitve, se pravi napredovanja, zadaj prihajajo novi kandidati, ki spet začenejo karierno pot. Zato mora biti ta karierna pot povsem jasna in zgrajena v nulo in vsak, ki bo izkazal interes, ko se mu natančno pokaže, kakšno možnost razvoja in vzpona v Slovenski vojski ima, bo že v startu vedel, kakšne ima možnosti in ali bo šel v to ali ne bo šel. Če pa dobi že na začetku nek občutek negotovosti, to pa je potem problem. In problem je predvsem s kadrovskimi načrti – kako boš zagotavljal? Potem je pa velik problem zagotavljanje. Ampak, temelji morajo biti najprej ustvarjeni, da se lahko potem k temu kasneje začne ta krog vrteni.

Določene rešitve v samem predlogu zakona so dobre, kar je osnovno, pa je, da preveč sledi trenutnim razmeram v Slovenski vojski, glede na nastalo situacijo. Jaz bi veliko raje videl, da je osnovna plača toliko in toliko večja. S temi dodatki, to je tako tako, jaz vem, velikokrat dolga leta nazaj, še prej, v jami, knapovščina pri nas v Zasavju – saj gola plača ni bila visoka, potem so jih pa z dodatki našopali, pa ta dodatek za tisti pa sem pa tja, potem so bile pa fine plače v jami. Isti problem, kadrov se ni dobilo, hodili so z avtobusi celo v sosednje republike, takrat še, da so pridobili za v

jamo delavce, iz Zasavja niso več hoteli v jamo iti delat, in potem so si razne dodatke izmislili in bonitete. Jaz tukaj pogrešam določene bonitete, ki bi se lahko ponudile, ne vem, brezplačno stanovanje, si izmišljujem, pa ne bom še naprej našteval. Razne bonitete, nekaj več je treba dati pa ponuditi. Mislim, da je tukaj ta problem, in do tega problema, ki smo mu priča zdaj v tej dani situaciji, je pripeljalo finančno zmanjševanje, sem že prej omenjal, ki je prišlo do neke skrajne meje – saj verjetno slabše pa res ne more biti, govorim o nagrajevanju oziroma spodbudnem ali spodobnem plačilu slovenskega vojaka. Ti dodatki, seveda bo vojak tudi tega vesel, vsekakor to podpiram in zato tudi želim, da gre ta zakon naprej v proceduri, ker če bi že zdaj v startu to ustavili, potem smo neposredno proti slovenskemu vojaku. Tega pa, vsaj jaz mislim, nihče ne želi.

Že prej sem omenil v prvi točki, mi imamo pripadne, dobre slovenske vojake in moramo urediti pripadne, tisto kar potrebujemo, tudi pri novih kadrih, ki jih bomo pridobivali. Ampak metoda, način, prijem, tukaj bo pa potrebno, zadaj morajo biti ustrezni, primerni pogoji, da bo interes za vstop v poklic slovenskega vojaka. Mislim, da je slovenski vojak med slovenskimi državljani, državljanke spoštovan, mislim, da celo v zadnjem obdobju še narašča. V zadnjih dogodkih v zadnjih dveh letih, ko so lahko vsak dan tekoče spremljali ob migracijski problematiki to, kar se je pri nas dogajalo, in pomoč slovenskega vojaka, so ljudje videli, kaj to pomeni, čeprav je bilo mogoče malo več let nazaj tisto merjenje, ali več topov ali več masla. Mislim, da se zdaj tudi državljanke in državljani zavedajo, da Slovensko vojsko potrebujemo. Na lastne oči so lahko bili priča pred dvema letoma. Mislim, da je treba še veliko napora vložiti, ne pa veliko čakati, takoj jutri je treba na tem – jaz verjamem, da se na tem krepko dela, ampak še večji napori bodo potrebni, ker težko bo potem nadomestiti, ne vem, 300, 400 novih kadrov, verjetno ne gre kar tako. Verjetno po 50 pa vmes so še kakšni primeri, ko nastanejo kakšni drugačni momenti, ko ga ne moreš zaposliti. Mislim, da je treba delati na tem in tudi v smeri nekih bonitet, da bo ta slovenski vojak v uniformi ponosen, da je v Slovenski vojski. Normalno, ponosen bo pa lahko, predpogoj za to je, da je zadovoljen in da se dobro počuti. Tako bo tudi edino lahko izpolnjeval vsa povelja nadrejenih za tisto, zaradi česar je tudi vsak na svoji funkciji, da bo izpolnjeval v prvi vrsti varovanje naše domovine, obrambo domovine Republike Slovenije, državljanov, državljanke in tako naprej in da bo dejansko ta vez državljani, državljanke – slovenski vojak čisto skupaj, tako kot je to bilo včasih. Tipičen primer, ga bom spet ponovil, leta 1991 to, kar se je dogajalo na terenu, Teritorialna obramba – kaj so ljudje nosili? Hrano, pijačo, še kaj drugega so nosili. To je bilo treba doživeti. Verjamem, da smo spet na tej točki nekje, samo da ne bomo te priložnost

zapravili, to pa pazimo. In zato jaz s tega mesta še enkrat verjamem, pozivam, dajmo vložiti napore, ampak imejmo pred očmi na dolgi rok, imejmo vsebino, ne da bomo čez dve leti šli spet spreminjat ta isti zakon. Za ta zakon bi bilo pa neprimerno.

Jaz bi bil prvi za to, da se izvzame iz javnega uslužbenca, to bi stvar takoj rešilo. Mogoče kljub temu napori v to smer, ampak ne more se vojak ali policist primerjati z javnim uslužbencem. Zakaj pa ni po drugih državah tako? Tukaj mogoče ... Ali pa neka vmesna faza, ne vem, jaz še ne bi opustil te misli, ne bi rekel, ne, pozabimo, to je pase. Skrajni čas je, da mi slovenskemu vojaku omogočimo tisto osnovo, da bo ostal v Slovenski vojski, da bo vedel, kakšna je njegova prihodnost, kakšna je njegova karierna pot, do česa lahko pride, do česa ne more, potem je pa na tej poti na njem, na vsakem posamezniku, ali se bo trudil, se ne bo trudil, to je pa potem druga zgodba. Samo po sebi ni nič, ampak temelj, osnova se mora omogočiti. Iz tega izhajajoč mora iti razmišljanje za iskanje rešitev, kako to problematiko rešiti. Časa pa res nimamo veliko, če nam bo padlo še za nekaj 100 v naslednjih dveh letih, ha, ne vem ... Tudi tisto razmišljanje, da si delaš bazen iz pogodbene rezerve ali iz strateške rezerve in potem preidejo v aktivno službo – zakaj ne? Nekdo, ki že ima pogodbo – zakaj so samo nekateri sklenili pogodbo? Tudi ne samo zaradi plačila, jaz verjamem, da ne, ampak zaradi nekega čuta, nekega drugačnega odnosa, jaz verjamem, da je to tako, ne samo zaradi denarja, toliko in toliko dobi na leto, pogodbeni. Tukaj imamo to strateško rezervo, kjer je na papirju vse lepo krasno, ampak te materije se v praksi niti dotikali nismo. Spet bi bilo neprimerno, da spet nekaj čisto novega izumimo, obstoječega, kar pa že imamo, pa sploh nismo aktivirali, sploh nismo na tem nič začeli delati.

Naj počasi zaključim z željo, da to področje uredimo, da skupaj dosežemo konsenz in da omogočimo slovenskemu vojaku tisto, kar bi moral že zdavnaj imeti, ne da potem ko je tako akutno, pa vsi skačemo v zrak in rešujemo to problematiko. Hvala.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC:
Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobi besedo še predstavnica Vlade, in sicer ministrica za obrambo gospa Andreja Katič.

Izvolite, gospa ministrica.

ANDREJA KATIČ: Najlepša hvala, spoštovani podpredsednik.

Priznam, da pravzaprav ne vem, kako se lotiti odgovorov na vaše pobude in vprašanja. Bom začela s tem, ko sem prišla na Ministrstvo za obrambo. Že prej sem govorila o strateškem pregledu obrambe, takrat je bil moj predlog, da se naredi strateški pregled varnosti vseh treh varnostnih stebrov Slovenske vojske, sistemov,

ki so vključeni v sistem zaščite, reševanja in pomoči, ter Policije. Temu velike naklonjenosti ni bilo, potem je prišla še begunska in migrantska kriza in mi je bilo pravzaprav opravičilo jasno, zakaj se Policija, Ministrstvo za notranje zadeve ne odloči za to, ker mislimo, da so res vsi trije sistemi zelo povezani in Slovenska vojska je zagotovo tisti segment, ki opravlja najpomembnejši del varovanja obrambe države in pomoči tako silam zaščite, reševanja in pomoči kot tudi Policiji pri delu, kar smo obravnavali tudi že na preteklih sejah.

Zakon o službi v Slovenski vojski je iz leta 2007, iz vlade Janeza Janše, pripravljal ga je minister Erjavec iz Desusa, verjamem, da je bil takrat minister pod prav tako hudimi pritiski, da je Zakon o službi v Slovenski vojski v takšni obliki, kot ga imamo danes, sprejet na Vladi, da ga je moral medresorsko uskladiti. Zdaj pa jaz vseeno sprašujem, spoštovani poslanke in poslanci, dolgo smo pripravljali to zakonodajo, v javnosti je bilo povedano, kakšne napore smo vlagali v to, da pripeljemo določene rešitve v Zakon o službi v Slovenski vojski, in kje je bilo največje nasprotovanje. Jaz bi z veseljem zaposlila gospoda Dolinška pri nas na Ministrstvu za obrambo pa bi mi pomagal usklajevati zakon z dvema ministroma SMC, javno upravo in Ministrstvom za notranje zadeve, Ministrstvom za finance, ki so hoteli celo obstoječe pravice, ki jih imamo že danes v zakonu, vreči ven iz zakona, češ da ima Slovenska vojska preveč privilegijev. Pa nisem želela tega izpostaviti, ampak izpostavljam zaradi tega, ker me boli to, da menite, da se obrambni resor ne bori za to, da bi izboljšal položaj pripadnikom in pripadnicam Slovenske vojske. To, kar imamo danes pred sabo, je pač umetnost možnega. Ali bo to prineslo to, da bomo imeli drugo leto, ko bo zakon stopil v veljavo – upam, da bo, upam na vašo podporo, zdaj bi se morala ugrizniti v jezik, biti ponižna in prositi in dati vam vse prav, zato da boste podprli oba zakona. Ne vem, ali bo to dovolj.

Imamo gospodarsko rast, pa sem vesela, da imamo gospodarsko rast, ampak to pomeni, da bodo za ljudi in za zaposlitve boljši pogoji v določenih gospodarskih družbah, in verjetno jih bo še manj, ki bi se odločili zaposliti se v Slovenski vojski in v Policiji, s tem se bomo soočali. Jaz mislim, da je to popolnoma takšna projekcija, ki jo lahko imamo pred seboj, in verjetno to ne bo dovolj. Ali bo zaradi tega treba spreminjati še zakon? Mislim, da ne, da imamo v zakonu, v tem predlogu, ki ga imate pred seboj, ali pa vsaj v tistih verzijah, preden je šel čez medresorsko usklajevanje, dovolj rešitev, da bi lahko še bolj izboljšali položaj tudi pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske. In tudi ko pogledate, jaz težko odgovorim na vprašanje, ali imam podporo sindikatov, sindikati so seveda od nas pričakovali bistveno več, tudi pripadniki in pripadnice Slovenske vojske so pričakovali od nas bistveno več. Tudi sama sem želela dva plačna razreda in primerljivost za uniformirane

poklice, vendar na koncu, ko smo izbirali, ali naredimo in gremo naprej ali pustimo vse in nimamo nič, menim – jaz mislim, da tudi vi tako menite – da smo se prav odločili. Zagotovo pa glede na vso podporo, ki je bila izražena v razpravi, menim, da lahko zakon in rešitve, ki jih imamo, še izboljšamo. Nisem želela tega reči, razprava me je v bistvu pripeljala do tega in se tudi slučajno ne bi postavljala v kožo bivših ministrov, zakaj se niso v vsem tem času pripravile spremembe, ker edina sprememba Zakona o službi v Slovenski vojski je bila z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju, kjer so se pravzaprav pravice še ožile. Težko je potem govoriti o tem, kaj vse še narediti, ob taki podpori, kot jo imamo tudi v javnosti oziroma v Vladi. Ampak vseeno mislim, da je bil velik korak naprej narejen in da izboljšujemo položaj pripadnika in pripadnice Slovenske vojske.

Na začetku je poslanec Levice rekel, da lažemo in da višamo plače najboljše plačanim v Slovenski vojski. To ni res. Nagrada za zaposlitev za določen čas je za vojake. Za tiste, ki imajo sklenjeno pogodbo za določen čas. Visoki častniki nimajo pogodbe za določen čas. Zato zelo nasprotujem temu in se mi res zdi to popolno zavajanje. Rada bi uporabila isti izraz, kot ga je izrazil poslanec, pa se pravzaprav zdajle ne spomnim, kaj je rekel. Ampak, zagotovo to ni res. Govorili smo o kariernih poteh. Seveda, jaz sem pri načelniku Generalštaba Slovenske vojske velikokrat izpostavila, da želim vedeti jasne karierne poti za vse pripadnike in pripadnice Slovenske vojske, in načelnik mi je zagotovil, da imamo to urejeno, da je sedanji sistem urejen tako, da če ljudje izpolnjujejo to, kar morajo izpolnjevati, če imajo dobre ocene, vse skupaj, da se potem tudi ve, kakšna je njihova karierna pot. Recimo, da sem vseeno zahtevala od njega, in ta odgovor še pričakujem, da mi da tudi dokument, kjer bo nekako to opredeljeno, ker sama vem za posamezne primere, ko je bil nek častnik najprej predviden, da bo šel, ne vem, na Center vojaških šol, potem je šel na upravni del ministrstva oziroma v Generalštab Slovenske vojske, in vse te spremembe so se naredile v roku dveh, treh mesecev, tako da zagotovo tu ni vse urejeno.

Kar se tiče financiranja, ta vlada je zaustavila trend padanja obrambnih izdatkov. In če povzamem pričakovano realizacijo finančnega načrta za leto 2017, mi bomo za stroške dela namenili cirka 261 milijonov, govorim o finančnem načrtu ministrstva, za delovanje slabih 100 milijonov, za vzdrževanje in investicije 50 milijonov. In če pogledamo zdaj razmerje med stroški dela, delovanjem in vlaganjem v razvoj, je to 63 : 25 : 12. Ampak to je po naših standardih, ne po standardih Nata, kjer se vzdrževanje, nakup opreme, streliva, uniform ne šteje med investicije, tako da zagotovo smo tudi tukaj naredili velik korak naprej. Meni so blizu rešitve, ki so bile podane o tem, kako reševati vojaka po 45. letu. Ali mora res nekdo,

ki je v polni psihofizični pripravljenosti, zapustiti Slovensko vojsko? Ampak stroka, vojaška stroka mi pravi, da ne smemo imeti stare vojske. Naša vojska je v povprečju stara 40 let, primerljive so bistveno mlajše. Ampak zagotovo menim, da če je tukaj tudi vaša podpora, da lahko iščemo rešitve tudi v tej smeri, moramo pa se zavedati, da je vojaški poklic zahteven in da bi bilo v sklopu tega to, da bi izpolnjevali nek poklic vojaka vse do takrat, da nastopijo pogoji za starostno upokojitve, verjetno možno za zelo zelo zelo redkokoga. Ampak na kakšen način postaviti sistem tak, da ne bo povzročal novih krivic, tako kot je v primeru, ko govorimo o spremembi iz vojaka v vojaškega uslužbenca, pa je treba tudi dobro dogovoriti vse postopke. Govor je bil o službenih stanovanjih. Mi vsa sredstva, ki jih dobimo s prodajo službenih stanovanj, namenimo za nakup novih službenih stanovanj. Mi smo naredili anketo in vprašali, kdo želi odkupiti stanovanja, in prodajali bomo tista stanovanja, s katerimi imamo večje stroške vzdrževanja, kot bi bili, če bi stanovanja prodali, kupili novo na tisti lokaciji, kjer Slovenska vojska potrebuje stanovanja, ker tudi prvih deset let pravzaprav ni vzdrževanja. V sklopu tega menimo, da je dogovor na obeh straneh, in ministrstvo in Slovenska vojska na tak način pridobita.

Vprašanje vojska v javnem sektorju, da ali ne, s tem bi pravzaprav morala začeti vaš odgovor. Seveda, mi smo vseskozi opozarjali na to, da je poklic vojaka tako specifičen, da ne moremo metati vseh v isti koš, ampak, spoštovani, spet, sedanja zakonodaja, ki ste jo sprejemali, predvideva to, v razgovorih je bilo rečeno, »ne, ker to pomeni razpad javnega sektorja v Sloveniji«. Zaradi tega je tudi dogovor, da se tisto, kar je posebnost posameznega poklica, uredi potem in v zakonu o obrambi in zakonu o službi v Slovenski vojski. Glede nagrad ob sklenitvi pogodb za 5 oziroma za 10 let – jaz nisem rekla, da je to nova rešitev, jaz sem povedala, da gre za nadgradnjo obstoječih sosledij pravic, da je pa res vsota, ki jo dobi, nagrada bistveno večja, kot je bila prej. Ob sklenitvi pogodbe za 5 let eno povprečno bruto plačo v Sloveniji in konec vsakega leta še eno, ne vse od začetka, tako kot je sedaj, da mora nekdo, potem ko preneha s službo, vračati, ampak konča, ko izpolni leto, konec leta dobi še eno povprečno bruto plačo, kot smo rekli, za petletno je 1 plus 5, za desetletno je 2 plus 10.

»Prehod iz naborniškega sistema v poklicno vojsko je bil prehitro izpeljan.« Bil je takrat projekt Provoj, o tem smo govorili na eni izmed sej Odbora za obrambo, in da, ta projekt ni bil izpeljan v celoti in posledice se vidijo še danes. Ampak ko govorimo o tem, da bi ponovno uvedli naborništvo, bi vseeno rada izpostavila to, kar sem pravzaprav že tudi povedala, da smo mi precej spremenili sistem prostovoljnega služenja vojaškega roka. Pred mojim prihodom je bilo prostovoljno služenje vojaškega roka samo v Vipavi. Sedaj smo to

teritorialno razdelili, Novo mesto, Murska Sobota, Bohinjska Bela, Vipava. Če bi bil interes, bi odprli tudi drugje. Težko pa sprejemam to, kar je na eni strani javno mnenje, to, kar je bil rezultat v preteklosti, in kaj pravzaprav tudi mi vemo, ko hodimo okrog. Leta 2004, preden se je ukinilo obvezno služenje vojaškega roka, je bilo 12 tisoč vojaških obveznikov, govorim samo o fantih, udeležilo se jih je služenja 4 tisoč. Od 12 do 4 tisoč, vsi so se tako ali drugače opravičili oziroma imeli ugovor vesti in vse, kar je bilo takrat možno. Danes omogočamo prostovoljno služenje vojaškega roka tako za fante kot za dekleta in vsaka družina se lahko odloči, usede za mizo in reče, pogledaj, ne greš študirat naprej, nimaš še službe, rad bi se nekaj naučil, naučilo, pojdi na prostovoljno služenje vojaškega roka. Seveda bi bila ta odločitev dosti lažja, če bi država zahtevala, da morajo iti, ampak menim, da se lahko to tudi v okviru družine dogovori, in enakopravno za fante in dekleta. Ko govorimo o vojaškem znanju, mi imamo že sedaj, in tudi tukaj v zakonu o službi v Slovenski vojski je še nadgradnja tega, tudi v zakonu o obrambi, različne tabore, kampe za osnovnošolsko, srednješolsko mladino, za študente, kjer jim ponujamo vojaška znanja, znanja, ki jih bi lahko uporabili tako v Slovenski vojski kot tudi v sistemu civilne zaščite varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, tudi v slovenski policiji. In povem, da so množično obiskani in da so mladi zelo zelo zadovoljni. Nismo pa tako zadovoljni s tem, da bi se množičnejše vključevali v prostovoljno služenje vojaškega roka, kljub temu da smo jim naredili to bližje domu. In zato nisem prepričana, da to javno mnenje drži, ker potem ko bi morali to odločitev tudi sprejeti, mislim, da bi si marsikateri starš premislil in ne bi pristal na to, da mora obvezno svojega otroka poslati na služenje vojaškega roka.

Mogoče bi izpostavila še določene zadeve, ker je bilo rečeno, da je ta zakon samo zaradi tega, da izboljšamo socialni položaj. Seveda tudi, ampak mi smo ob pripravi zakona o obrambi, ko je bilo z vaše strani rečeno, da naj bomo ambiciozni in pripravimo nov zakon, imeli v načrtu samo pripravo sprememb in dopolnitev obstoječega Zakona o službi v Slovenski vojski, vendar je bilo na koncu predlogov za spremembe toliko, da spremenjamo več kot eno tretjino zakona, in zaradi tega gremo pripravljat nov zakon. Ampak to je edini poskus v vseh teh letih, od leta 2007 do 2017, se pravi v 10 letih, da smo pristopili k spremembam Zakona o službi v Slovenski vojski. Zagotovo so bile naše ambicije večje, težko pa je medresorsko to tudi uskladiti. Poleg tega, kar sem povedala, izpostavila kot tisto, kar je bilo tudi najtežje medresorsko uskladiti, rešujemo še vrsto zadev, zaradi katerih smo imeli v preteklosti spore na sodiščih, zdaj sklepamo poravnave, ampak za naprej je treba tudi vse te zadeve urediti. Vse, kar je bilo možno uskladiti z drugimi resorji kot tisto, kar imajo dobro prakso v tujih vojskah, smo

vključili tudi pri nas v Predlog zakona o službi v Slovenski vojski. Bi pa mogoče enkrat lahko podrobneje povedala, ampak verjetno to ne spada na plenarno sejo Odbora za obrambo, kako zahtevna in težka so bila usklajevanja z ostalimi resorji.

Vseeno menim, da je ta zakon dober, boljši, kot je sedanje stanje za Slovensko vojsko, da bomo na podlagi tega zakona imeli večji interes za zaposlitev v Slovenski vojski, da smo mi z obstoječimi mehanizmi, s katerimi ni bilo treba spreminjati zakonodaje, že poskušali izboljšati položaj in socialni status pripadnikom in pripadnicam Slovenske vojske, tako z notranjimi organizacijskimi zadevami kot recimo s tem, kar je strategija razpolaganja s stanovanji in vse podobno, in da bo ta zakon skupaj z zakonom o obrambi vseeno pomenil bistven korak naprej za razvoj obrambnega resorja, Slovenske vojske in seveda tudi za to, da imamo poklicno, profesionalno in predvsem vojsko, sestavljeno iz zadovoljnih pripadnic in pripadnikov naše vojske. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, gospa ministrica.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati. Ugotavljam, da ja. Mislim, da sem videl samo roko gospoda Marijana Pojbiča. / oglašanje iz dvorane/ Tako je.

Gospod Marijan Pojbič, če ni drugih želja, imate besedo, 5 minut, izvolite.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik.

Moram reči, da sem pozorno poslušal razpravo ministrice, ki je v svojem izvajanju govorila o superlativih. Govorila je o vsem, kar je bilo prej narobe, in vsem, kar je v tem času, odkar je ona prevzela... Gospa ministrica, oprostite, poslušal sem vas zelo pozorno pa nisem nič kimal z glavo. Govorili ste o superlativih, govorili ste o vsem, kar ste vi zdaj v tem trenutku naredili, in kako s to zakonodajo, ki ste jo danes vložili v parlament, rešujete situacijo v Slovenski vojski. Jaz sem se mislil danes oglasiti že pri prejšnjem zakonu, vendar nam je zmanjkalo časa in torej nisem imel priložnosti povedati tistega, kar mislim. Pri tem zakonu bi pa rad povedal naslednje, gospa ministrica, dokler se vi v Slovenski vojski ne boste lotili, ko govorimo o socialnem statusu in tako dalje in o problemu, s katerim se srečujejo slovenski vojaki, ključnega problema, tako dolgo ni pričakovati pravih, dobrih in kvalitetnih rešitev. Samo nekaj argumentov bom navedel k temu, o čemer sedaj govorim. In sicer, spoštovana gospa ministrica, 2011 je bilo v upravnem delu Slovenske vojske zaposlenih tisoč 565 ljudi, v tem trenutku, če gledamo, jih ni bistveno manj, mogoče nekaj ljudi manj. Od tega imamo vsaj 90

sekretarjev, ali kako se že imenujejo, ki imajo plačo brigadnega generala ali pa vsaj približno tako. Si znate predstavljati, kaj to pomeni? In na drugi strani imamo Dansko, vsi poznate velikost danske države in tako dalje, kjer imajo v upravnem delu zaposlenih 300 ljudi. Mi pa tisoč 565! In gospa ministrica, potem je logično, da ste danes govorili o 261 milijonih stroškov dela. Kaj se delate norca iz nas?! Kaj mislite, da smo mi tukaj norci ali kaj?! Tukaj je treba nekaj narediti! V tem kontekstu je treba nekaj narediti in to obremenjuje Slovensko vojsko, to obremenjuje slovenskega vojaka in to obremenjuje slovenske vojake tam, kjer so tako ogroženi, kot so. In če vi mislite, da boste vi s temi nagradami, ki jih predlagate in tako dalje, rešili problem Slovenske vojske, je to velikanska napaka, ali bi rekel, ne razumete stvari ali pa delate tako, da tisti, ki so na vaši liniji zaposleni v Slovenski vojski, obdržijo te svoje primite, svoje privilegirane primite. Kakšna je Slovenska vojska, kjer je 7 tisoč vojakov, niti 7 tisoč vojakov ni, in potrebuje 90 sekretarjev, ki imajo plačo, kot sem rekel, okrog brigadnega generala?! Ste to kdaj povedali slovenski javnosti?! Gospa ministrica, ste to povedali slovenski javnosti?! Kaj bi vam rekli? Da se vam je – da ne bom rekel kaj. O tem niste govorili. O tem niste govorili! Ne morete se več prijavljati k besedi, ker se niste prijavili. Ne morete se več, ker ste imeli dovolj časa, da ste svoje povedali, in jaz sem vas pozorno poslušal vsako besedo od A do Ž. V pisarni, ampak sem vas poslušal. Ravno zato, ker se nisem imel namena prijaviti k besedi, ampak po tem, kar ste vi govorili, sem se moral prijaviti.

Žalostno je, resnično žalostno, da zagovarjate še naprej, gospa ministrica s svojo ekipo, privilegirance in privilegije, na drugi strani pa drobtinice skozi tako in drugačno zakonodajo dajete slovenskemu vojaku. To je nesramno do Slovenske vojske. Nesramno do vsakega posameznika v Slovenski vojski, ki mora v Avstrijo hoditi cepiti drve pa ne vem, kaj še vse, pa grozdje obirat pa ne vem, kaj vse, zato da lahko preživi družino in tako dalje. In vi danes tukaj govorite take stvari, da mi je bilo slabo, ko sem vas poslušal. Slabo mi je bilo, ko sem vas poslušal! In slovenski vojaki, ki jih jaz poznam, iz mojega kraja, so mi pisali sporočilo, ne bom vam bral nekaj sporočil, ker bi bilo slabo tudi vam in vam bi bilo nerodno, da ste danes tukaj v njihovem imenu nastopali. Nerodno bi vam bilo! Jaz tega, kar so mi napisali, pač ne morem prebrati tukaj v parlamentu, ker veljajo neka moralno-etična pravila, tako kot veljajo v SMC, v narekovajih mislim. Ne morem mimo tega, vi ste ministrica v tej vladi in mislim, da ste isti kot tisti, ki so govorili o moralno-etičnih pravilih, danes pa ima država to, kar ima, da vsak dan več ljudi živi v bedi. Sramota za tako vlado.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Pojbič, z vsem dolžnim spoštovanjem do vas in do dela vaših sodelavk in sodelavcev in kolegic

in kolegov, osem ur smo sedeli tukaj, prišli ste pet pred dvanajsto, ministrica je strpno poslušala vsakega posebej in vsakemu posebej odgovorila, zdaj pa ste vi nespoštljivi do našega dela, do nas, prišli ste po osmih urah – dopuščam možnost, da ste bili v pisarni in da ste razpravo poslušali – nadirate nas, gospo ministrico. Ne vem, kaj ste počeli osem ur. Osem ur smo razpravljali, gospod Pojbič. Tako da pričakujem od vas, da spoštujete ne samo naše delo, ampak tudi naših sodelavcev in ministrice, ker je po točkah odgovarjala na vprašanja vsakogar.

Izvolite, postopkovno gospod Marijan Pojbič.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Spoštovani gospod podpredsednik, sramotno je in žaljivo za mene, ker vi niste bil tukaj, ko sem jaz sedel! In ne govorite mi, da sem osem ur manjkal! Jaz sem sedel pred eno uro, pred ne vem koliko urami sem bil trikrat, štirikrat, petkrat tukaj v parlamentu in poslušal. Tukaj v dvorani! In sramotno je, da ste si dovolili tak kolaps. Jaz vam bom dokazal po posnetkih iz Državnega zbora, kolikokrat sem bil tukaj. Vi zavajate in lažete! To je pa skrajno nedopustno dejanje podpredsednika Državnega zbora. Tega vam pa ne dovolim!

Pred slovensko javnostjo se mi morate zdajle opravičiti, ker ste lagali, ker ste zavajali slovensko javnost. Če vi niste bili tukaj in spremljali te seje na tak način, kot sem jo jaz – res sem bil v pisarni in vmes tukaj – in niste bil primerno obveščeni, potem si ne dovolite, da me žalite. Tega vam pa ne dovolim in nimate nobene pravice. Pred vso slovensko javnostjo zahtevam javno opravičilo za laž, ki ste jo izrekli zdajle.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Ne vem, v čem je bila moja laž. Tudi sem sem tukaj ves dan. Rekel sem, da dopuščam možnost, da ste bil prisotni, rekel sem, da se v osmih urah niste oglasili, pet minut pred dvanajsto pa želite odgovore in se sklicujete na sramotno delovanje Državnega zbora. /oglašanje iz dvorane/ Izvolite, imate postopkovno. Želel sem vam samo reči, da ste imeli ves čas, da postavite tisoč in eno vprašanje gospe ministrici.

Imate postopkovno, gospod Marijan Pojbič, izvolite.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Gospod podpredsednik, res, bom rekel, sem jaz včasih, takšen kot sem, zelo vehementen človek, ampak ne dovolim vam pa, da zavajate slovensko javnost in javno lažete na mestu podpredsednika oziroma na mestu predsednika Državnega zbora. Vi ste eksplicitno in zelo jasno rekli, da me osem ur ni bilo tukaj v dvorani, in to je – gospod podpredsednik, vaš magnetogram bom dal sprintati in verjemite mi, da bom dokazal, naslednjič tukaj pokazal, kar ste rekli. In vas lepo prosim, še enkrat imate priložnost, da

se mi opravičite, ker ste naredili napako. In ne govorite, da je niste naredili, ker ste se zlagali. »Osem ur,« ste rekli, »niste bili prisotni v dvorani, ne glede na to, če ste poslušali v svoji pisarni.« To ste, gospod podpredsednik, rekli in prosim, ne delajte tega, ne lažite, ne zavajajte slovenske javnosti, ker nimate prav. Prosim lepo, dajte se vi s te pozicije, ker smo vas mi izvolili, korektno obnašati. In jaz vas nisem napadel. Če ministrica spada v SD, še ne pomeni, da se vi lahko na tak način obnašate do mene kot poslanca in javno lažete pred vso slovensko javnostjo. Nimate te pravice! In to je vaš način, način SD, kako obračunati z vsemi tistimi, ki ne razmišljajo tako kot vi.

Gospod podpredsednik, nimate pravice in ne dovolim si tega, da na tak način z menoj razpravljate v Državnem zboru. Jaz sem dobronamerno razpravljaj, želel sem povedati tisto, kar jaz mislim kot poslanec, imam prav. Pa tudi če me osem ur ne bi bilo tukaj v dvorani, bi imel pravico povedati, kar mislim. Ampak bil sem! Bil sem vsaj dvakrat do trikrat tukaj vmes po nekaj časa, vas pa ni bilo, spoštovani. Enkrat ste bili, ker sva se gledala tukaj, ker ste vi ravno razpravljali, ravno vi ste razpravljali pa sem jaz tukaj sedel. In vsaj takrat, upam, da ste videli. Ali vi govorite za ne vem koga, sploh ne vidite, kdo sedi v dvorani? Sramotno, če tega ne vidite. Ali pa imate kakšen problem? Ali ne vidite čez do mene sem, ali kako? Ne dovolim vam, da se tako obnašate do poslank in poslancev, ki so vas izvolili na to pozicijo. Spoštovani gospod podpredsednik, tokrat imam prav jaz in ne morete govoriti drugače, ker bom jaz dal to sprintati, vsem slovenskim medijem poslal in javno zahteval, da se mi opravičite. Tokrat ne več samo na tak način, tokrat bom še drugače naredil, ker zaenkrat, hvala bogu, v tej slovenski javnosti imam neko pozicijo. Ljudje me imajo radi, ker verjamejo v mene, ker vedo, da nisem lažnivec. Vi pa ste lažnivec danes, oprostite.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Prav, gospod Marijan Pojbič, jaz bom tukaj nehal, vsi smo si ustvarili svoje mnenje.

Postopkovno, gospa Anja Bah Žibert, potem postopkovno gospod Žan Mahnič.

Izvolite, gospa Anja Bah Žibert, imate besedo.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoči.

Po navadi vas kot podpredsednika Državnega zbora in vodenja poznam bolj po tem, da se ne vmešavate v razpravo. Verjamem, da je danes za vas to nekoliko bolj vroče pa težje, gre za vašo strankarsko kolegico, gre za resor, ki ga vodi SD, problemi so pa veliki. To je današnja razprava tudi pokazala. Samo na eno stvar bi rada opozorila, ker se mi pa zdi korektno, gospod Pojbič vmes ni mogel razpravljati, ker ni bil prijavljen, tako da mu ne morete očitati, zakaj se ni oglasil prej. Oglasil pa se je v skladu s poslovníkom, in to veva oba.

Bi pa prosila, da vendarle o tem ne zavajate, ker ministrica ni odgovorila na vsa vprašanja. Ni odgovorila, ker ni znala odgovoriti, povedala je pa marsikaj, da na marsikaj ne zna odgovoriti zato, ker se v koaliciji ne znate zmeniti. Takšno oblast imamo, žal, to je koalicija, SD, SMC, to se pa zmenite sami. Hvala.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: V redu, bom preslišal ves ta politični del, spoštujem pa vaše mnenje.

Gospod Žan Mahnič, imate besedo, izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, podpredsednik.

Dve stvari. Mislim, da ko je kolega Marijan zahteval vaše opravičilo, je to storil upravičeno – zakaj? Zato ker ste dejansko zavajali, vi veste, da sta zakon o obrambi in pa zakon o službi v Slovenski vojski v prvi obravnavi, kar pomeni, da ni niti v drugi niti po skrajšanem postopku, ko bi se lahko poslanci sproti prijavljali in razpravljali. Osem ur smo govorili in drži, kar ste rekli, da se gospod Pojbič osem ur ni oglasil, ampak to je zavajajoče, ker niste povedali, zakaj se ni oglasil. Vam bom jaz povedal, zakaj se ni oglasil, ker se ni prijavil. Ko smo obravnavali zakon o obrambi, se kolega Pojbič ni prijavil in ni mogel razpravljati, vemo pa, da smo pri zakonu o obrambi porabili ves čas in ni bilo delitve časa, tako da se ni mogel oglasiti.

Kar se tiče drugega zakona, zakona o službi v Slovenski vojski, ki smo ga obravnavali ravnokar oziroma ga še obravnavamo, se ravno tako ni mogel oglasiti, ker ni bil prijavljen k razpravi, ker je za prvo branje potrebna predhodna najava v okviru časa poslanske skupine. Je pa res, da pa je ostalo časa še dobro uro, v okviru tega pa se je prijavil k razpravi, ker se lahko. Tako da res ni bilo fer z vaše strani, da ste rekli, da osem ur ni razpravljaj. Povejte še, zakaj ni razpravljaj – zato, ker ni mogel. Je bil pa velikokrat tukaj v dvorani in hodil ven, tako kot vi in še marsikdo.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Vse lepo in prav. Še kakšno postopkovno? Izvolite, gospod Trček, potem bom pa odgovoril.

Izvolite, imate besedo.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala.

Malo je to čudno, hodil je ven pa noter, pa ni mogel. Jaz sem tudi hodil ven pa noter, pa če bi hotel, bi hotel. Mislim, glejte, zdaj to poslušam, takrat pri tistem Zakonu o tujcih, ko gospod Brglez ni prišel, se ni imel Janez Janša s kom pingpongirati pa je rekel, kaj bi pa bilo, če bi bila vojna, pa bi bil Trček na kakšni takšni poziciji. Jaz upam, da se nam kaj takega ne bo zgodilo pa bo SDS na poziciji.

Vi pa, prosim, po poslovniku speljite to do konca. Hvala.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Ravnokar.

Spoštujem mnenje vsakogar, tudi vas, ki ste se oglasili za postopkovno. Gospod Pojbič, vi imate vso pravico prijaviti se, moj namen ni bil kogarkoli žaliti in mislim, da nisem nikogar žalil. Priznati morate, da ste se po osmih urah oglasili takrat, ko je že večina poslancev razumela, da zaključujemo razpravo, in to na nenavaden in grob način, kakorkoli že.

Razpravo na to temo bomo še imeli, ne samo na odboru, tudi na plenarki, tako da, kolegice, kolegi, vsem vam želim lep 30-minutni odmor, potem pa glasujemo.

Zaključujem splošno razpravo in prekinjam to točko dnevnega reda. Dobimo se torej na glasovanju ob 20.00.

Kolegice, kolegi, hvala lepa, lep večer.

(Seja je bila prekinjena ob 19.33 in se je nadaljevala ob 20.01.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo Državnega zbora.

Prede predidemo na postopek glasovanja, vas želim obvestiti, da bo Državni zbor glasovanje opravil po naslednjem vrstnem redu: 22., 3., 20., 21. in 26. točka dnevnega reda.

Prehajamo na glasovanja Državnega zbora o predlogih odločitev. Poslanke in poslance prosim, da preverijo delovanje glasovalnih naprav.

Prehajamo na prekinjeno 22. točko dnevnega reda, to je na ponovno odločanje o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku.

Prehajamo na ponovno odločanje o navedenem zakonu. Ob tem vas želim opozoriti, da mora pri ponovnem odločanju, skladno z drugim odstavkom 91. člena Ustave Republike Slovenije, za sprejetje navedenega zakona glasovati večina poslancev Državnega zbora, to je 46 ali več.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslancev in poslank, za je glasovalo 35, proti 31.

(Za je glasovalo 35.) (Proti 31.)

Ugotavljam, da zakon ni sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 3. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo po skrajšanem postopku.

Nadaljujemo z drugo obravnavo, to je z odločanjem o vloženi amandmajih, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 18. 10. 2017.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine Levica k 1. členu pod

številko 1. Če bo ta amandma sprejet, postane amandma istega predlagatelja k temu členu pod številko 2 brezpredmeten, če pa ta amandma ne bo sprejet, pa postane brezpredmeten amandma istega predlagatelja k 4.a členu.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in posancev, za je glasovalo 9, proti 54.

(Za je glasovalo 9.) (Proti 54.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine Levica k 1. členu pod številko 2.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in posancev, za so glasovali 4, proti 59.

(Za so glasovali 4.) (Proti 59.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SMC k 1. členu pod številko 2.

Glasujemo. Navzočih je 73 poslank in posancev, za je glasovalo 43, proti 21.

(Za je glasovalo 43.) (Proti 21.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Ker amandma Poslanske skupine Levica k 1. členu pod številko 1 ni bil sprejet, je postal amandma istega predlagatelja k 4.a členu brezpredmeten.

Končali smo z glasovanjem o amandmaji in z drugo obravnavo predloga zakona v okviru skrajšanega postopka. Ugotavljam, da je zbor v drugi obravnavi sprejel amandma k 1. členu dopoljenega predloga zakona. Sprašujem kvalificirane predlagatelje, ali nameravajo k temu členu vložiti amandmaje.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ugotavljam, da k predlogu zakona za tretjo obravnavo ni bilo vloženih amandmajev. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista obvestili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih v drugi obravnavi, predlog zakona neusklajen.

Prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in posancev, za je glasovalo 55, proti pa 13.

(Za je glasovalo 55.) (Proti 13.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 20. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o obrambi.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o obrambi je primeren za nadaljnjo obravnavo. Ob tem vas želim opozoriti, da je v skladu s prvim odstavkom 124. člena Ustave Republike Slovenije za sprejetje zakona potrebna dvotretjinska večina glasov navzočih poslank in posancev.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Levica, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo.

Levica bo glasovala proti temu zakonu, ker podreja naš obrambni sektor potrebam in interesom zveze Nato. Ta podreditev je za nas nesprejemljiva, in sicer iz dveh razlogov. Prvi razlog je moralen, normalen človek pač ne more podpirati operacij imperializma Združenih držav Amerike, kot so bile denimo tista v Iraku, tista v Libiji, v Afganistanu in tako naprej. Ključen problem tu niti ni, da so v nasprotju z mednarodnim pravom, ampak golo dejstvo, da je zaradi njih umrlo brez števila ljudi, poleg tega pa so proizvedle še milijone in milijone beguncev, ki navsezadnje zdaj trkajo tudi na naša vrata. Drugi razlog je finančen razlog, dokler bomo podrejeni Natu, naš vojaški proračun ne bo temeljil na potrebah Slovenije, ampak na interesih velesil. In dogajalo se nam bo to, kar se nam dogaja zdaj, imamo državo, ki ni vojaško ogrožena, in imamo državo, v kateri divja huda socialna, zdravstvena in še kakšna kriza, ampak Vlada v teh sektorjih v osnovi izdatke še vedno omejuje, zanje velja zlato fiskalno pravilo, edini izdatki, ki rastejo hitreje, pa so izdatki za interese Nata v oborožitem proračunu. To je popolnoma narobe svet.

Ne prepričata me tudi dva kvaziargumenta, ki naj bi šla proti nevtralni drži, kot jo zagovarjamo socialisti, in sta se pojavila v razpravi. Ničkolikokrat smo slišali, da se je poslabšala naša varnost, varnostna situacija v svetu in da moramo zaradi tega obrniti ploščo in »natopirati« vojaški budžet. Glejte, to je čista ideologija. Kar je kvečjemu danes ogroženo, so nelegitimni imperialistični interesi Združenih držav v Gruziji, v Ukrajini, v Siriji, Južnokitajskem morju in tako naprej. To, kar se je spremenilo, ni vojaška ogroženost naše države, ampak to, da so jih USA(way) in njihovi sateliti prvič upravičeno dobili po nosu v teh državah. Naravnost noro je, da slovenski politični razred ravna svojo obrambno politiko po ameriški. Drugič, prav tako ne zdrži argument, da je nevtralnost dražja od članstva v zvezi Nato. Preden smo šli v Nato, smo imeli vojsko, ki je bila cenejša, zdaj smo šli v Nato, se nam neprestano pojavljajo zahteve po dvigu vojaškega proračuna. Vzporedno lahko pogledamo našo severno sosedo Avstrijo ali pa denimo nevtralno Irsko, obe imata nižji delež svojih javnih izdatkov, namenjenih vojski, kot je to v Sloveniji.

Ne moremo podpreti varnostne politike, ki je nemoralna in ki je iracionalna, zato bomo glasovali proti temu zakonu.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno ali obrazložitev glasu?

Postopkovno torej, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Ne vem, ali je to glasovanje ali je »plavderaj«. Predlagam, da prekinemo sejo, ker očitno ne moremo zagotoviti normalnih pogojev glasovanja. Ves čas se nekaj klepeta, oni se režijo, tukaj se nekaj režite, mislim ... Ali boste zagotovili ... /oglašanje iz dvorane/ Ja, v parlamentu smo, gospoda, vi zelo radi govorite o hramu demokracije. Ali boste zagotovili mir ali pa prekinimo sejo. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov, gospod Matjaž Nemeč.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa, predsednik.

Dva zakona, ki sta pred nami, pomenita to, na kratko povedano, da se tudi v zakonodajnem smislu Slovenska vojska uvršča v 21. stoletje, ne samo v smislu organizacije, ampak predvsem pri posodobitvi področja civilne oziroma nevojaške obrambe. Prav pri področju civilnega vojaškega sodelovanja in ob naravnih nesrečah urejujejo celotno področje zakonodaje, ki se dotika tako vojaškega dela kot nevojaškega dela. Predvsem pa na nek način trend, ki je bil od leta 2010 do 2017, govorim o trendu financiranja Slovenske vojske, podkrepljuje tudi zakonodajno in na nek način od leta 1995 oziroma 1994 utrjuje področje, ki je tako potrebno, zato da na nek način rešimo in se spopademo z izzivi, ki so pred nami, ne samo v kontekstu naše države, ampak tudi evroatlantskih povezav in Evropske skupnosti.

Socialni demokrati bomo oba predloga, predvsem pa tega, o katerem govorimo zdaj, podprli soglasno. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Še kakšna obrazložitev? V lastnem imenu. Ali je še kakšna v imenu poslanske? Ni.

Obrazložitev glasu v lastnem imenu, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Dokler meni v Mariboru deložirajo omice, dokler v znanost vlagamo tako bedno in tako malo, kot vlagamo, dokler ta država nima neke resne politike za vse mlajše od 40 let, jaz nikoli ne bom glasoval za to, da bomo kupovali neke v osnovi kante, v bistvu jih boste verjetno napol opremili, spet bo nekdo zaslužil peneze s tem, čez pet let bo rekel Nato, da je treba standard popravljati, bo spet nek sklic parlamenta namesto v znanost dal, kot smo dali v tiste tanke, ki jih imamo zdaj v Pivki konzervirane, čez deset let bodo rekli, da so te kante prestare, da morate nekaj drugega obljubiti, pa boste kupili nove kante. Če hočete vojsko razvijati – gospod Mahnič ogromno govori o kibernetnem takem, hibridnem gor, dol, dajmo raje 15 milijonov v resen študij matematike, da bomo razvijali dobre kriptografske programe. Dajmo se potem zgledovali tudi v tem po kakšni

Estoniji, ne pa, da se gremo to šarado, ki se jo gremo.

Stanje Slovenske vojske ste pa vsi zakuhali, ki ste bili na teh resorjih pa še kje drugje. Slovenska vojska ni nič dosti drugačna kot UKC Maribor, kjer je bil na enem in drugem SDS kar nekaj časa tam. Ne moreš reči, bodi, in je. To je v pravljičah, ne v parlamentu. Jaz sem delal srednjo šolo v Novem mestu, Krka je že 40 oziroma lažem, 50 let nazaj, letos bo imela 47. Krkine nagrade ali jih je že imela, vedela, kaj je kadrovanje in kaj je kadrovska politika. To, da politični razred Slovenije 50 let zaostaja za Krko, je tragedija. Mi potrebujemo drug in drugačen politični razred in tudi majhno, fleksibilno, profesionalno vojsko, potrebujemo kakšni dve dobri helikopterski eskadrili, ki se uporabljajo, tudi v primeru ujem, ne nekakšnega udinjanja zvezi Nato.

Seveda bom glasoval proti. Hvala za besedo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo.

Navzočih je 75 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 55, proti pa 6.

(Za je glasovalo 55.) (Proti 6.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet, zato bo predlog zakona dodeljen v obravnavo Odboru za obrambo kot matičnemu delovnemu telesu. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 21. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o službi v Slovenski vojski.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o službi v Slovenski vojski je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Levica, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Kot ste lahko pričakovali, v Levici tudi tega zakona ne bomo podprli. Ker vem, da bom prestregel kakšno oznako, da smo proti izboljševanju standarda vojakov, naj še enkrat izpostavim razloge za našo odločitev. V Levici se zavzemamo za izboljšave plač vseh javnih uslužbencev z najnižjimi plačami, in tu notri so zagotovo tudi vojaki. Ni pa pošteno, da se bo z novimi dodatki dvignila plača samo vojaških oseb, vseh ostalih pa ne. Ni pošteno do bolničarjev, ni pošteno do čistilk, skratka do tistih 10 tisoč ljudi, ki delajo v javnem sektorju na minimalni plači ali so pa celo outsourceni, vi boste pa zdaj tukaj z novim dodatkom dvignili plačo načelnika generalštaba, ki niti približno nima slabe plače, na 720 evrov na leto. Pa še 13. plačo recimo, imenovano nagrada za podpis pogodbe, bodo dobili tudi oficirji do ranga majorja. Vse, kar zahtevamo v tej plačni politiki, je, da se navzgor popravijo plače vsem javnim uslužbencem, ki imajo te prenizke plače, ne pa

da slabe plače vojakov izkoriščate za to, da /nerazumljivo/ bombončke vojaške birokracije. Kot sem že dejal v razpravi, izboljševanje stanja vojakov niti približno tudi ni cilj tega zakona, to je samo krinka in sredstvo, da se na silo dvigne število vojakov. Zakaj pravim na silo? Zato ker naša država ni vojaško ogrožena in ni nobene potrebe, da okrepiamo številčno moč Slovenske vojske.

Ves ta cirkus okrog Slovenske vojske, teh 430 milijonov evrov, ki bodo šli za vojsko naslednje leto, je namenjen temu, da Slovenija zagotovi okrog tisoč vojakov na leto za raznorazne operacije v tujini, neke Natove mesoreznice, ki niti približno niso v interesu slovenskih državljanov in državljank. Boste rekli, da si izmišljujem – si ne. To je deklarirana pozicija Ministrstva za obrambo. In že tukaj so se pojavile težave, spomnite se samo na belo stavko vojakov v Kranju, ki so bili določeni za napotitev na Natovo operacijo v Latviji, za tja drezati na ruske meje. Rešitev za vse to je preprosta. Odpovemo nepotrebne operacije v tujini, ukinemo nepotrebne zmogljivosti, prihranek, ki tako nastane, pa damo sektorjem, ki zagotavljajo blaginjo države in prebivalstva in ki jih dejansko potrebujemo: znanost, zdravstvo, šolstvo, socialno varstvo, infrastruktura, razvoj. Ker vojska, ki je podizvajalec Natovih interesov v tujini in niti ni zmožna, po priznanju lastne doktrine, obraniti ozemlja lastne države, je vojska, ki je ne potrebujemo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Najprej obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov, gospod Jan Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani predsednik. Cenjeni kolegice in kolegi!

Če se za trenutek vrnemo nazaj v realnost. Zakon o službi v Slovenski vojski seveda potrebujemo, o tem je bil tako rekoč dosežen in družbeni in politični konsenz. Del tega je urejanje primerljivih poklicev, najpomembnejši del tega pa je dejstvo, da imamo Slovensko vojsko v njeni civilni in v njeni vojaški kapaciteti in da obe kapaciteti potrebujemo. Morda trenutno res nismo ogroženi, ampak trditi, da se okoliščine ne spreminjajo, tudi varnostne in vojaške, je enako, kot trditi, da ker imamo danes gospodarsko rast, nam ni treba razmišljati o tem, kaj bo, ko nastopi naslednja gospodarska kriza. Verjemite mi, prišla bo, kakor moramo biti pripravljeni tudi na naslednji žledolom in morda na naslednjo nevarnostno situacijo.

Zakon o službi v Slovenski vojski bomo v Poslanski skupini Socialnih demokratov podprli zato, ker dejansko gre za zakon, ki v sebi vsebuje temeljne in pomembne elemente solidarnosti, družinske politike, ker rešuje težavo tistih, ki imajo zaposlitev za določen čas in morajo zaključiti svoje delovno mesto v Slovenski vojski do 45. leta, ki do sedaj niso bili

ustrezno plačani, ker, spoštovani kolegice in kolegi, je verjetno menda vsem nam v tem zboru, upam vsaj, kolega Kordiš, prav, da če pride do smrti na bojišču, na misiji, bodisi doma bodisi v tujini, obstajajo neki mehanizmi podpore priznanja te žrtve in pomoči tudi družini, svojcem, otrokom. Ali je narobe tudi to? Verjetno je logično, da država ljudem in – poklic vojaka, tako kot je bilo v razpravi izpostavljeno, podobno kot poklic policista ni povsem običajen poklic. Ima svoje specifike, ima prepoved stavke, pomeni neko življenjsko poslanstvo, ki je poslanstvo za ljudi te države v civilni in v vojaški kapaciteti. S tem zakonom tem ljudem dajemo tudi kot država del priznanja, da jih cenimo, da jih potrebujemo, in ne, nikogar na silo ne vlečemo v Slovensko vojsko. Dajemo jim pa možnost, da od svojega dela dostojno živijo, dobijo pravično plačilo, in ko ne morejo biti več del sestava Slovenske vojske, lahko tudi dostojno in normalno dočakajo starostno upokojitev na nekem delovnem mestu ob normalnih pogojih za prekvalifikacijo in ob nekih povsem logičnih in normalnih pogojih za zaposlitev, denimo znotraj javnega sektorja. Zakaj? Zato ker to vse zdrave solidarne družbe počnejo. In ne, ta zakon v nobeni točki ne podpira nobenega ameriškega imperializma in tudi marksističnih učbenikov ne gre brati povsem točno, tako kot se to ne počne z biblijo, in neposredno razmišljati.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Moj bivši študent je dober retorik, saj je imel dobrega učitelja, več ni. Mi smo ves čas zelo v realnosti, ampak ideološki pogled Levice je drugačen ideološki pogled kot pogled tretje poti. To je dejstvo. Kolega dobro ve, da sem bil jaz tisti, ki je v tem parlamentu začel debato o stanju Policije. Zakaj sem jo začel? Vozil sem se z vlakom in sem videl, koliko dobijo otroci policista, če se mu kaj zgodi na delovnem mestu.

Zato prosim, da se mi kolega opraviči, ker sem ves čas v realnosti, dosti bolj kot kdorkoli drug v tem državnem zboru, in tudi kolegu Kordišu. Beremo pa marksistično pa še kakšno drugo literaturo, vključno z biblijo, kolega jo je videl v moji pisarni, jo imam, sicer je hrvaški prevod, ki mi ga je podarila prababica, in tudi moji otroci redno berejo biblijske zgodbe in se tudi iz njih učijo človekovih pravic, kar se tistim, ki se trkate na katolištvo in krščanstvo, v tem državnem zboru ravno ne vidi.

Hvala za besedo, potem bom imel pa še obrazložitev glasu.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Najprej ti bom dal opomin zaradi tega, ker gre za zlorabo postopkovnega v tem primeru, to pa je dejstvo. /oglašanje iz dvorane/ Ne, dajmo prenehati s to

zadevo. Ali je še kakšna obrazložitev glasu? Prav, prijavite se.

Obrazložitev glasu v lastnem imenu, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Če bi do današnjega dne kdorkoli vprašal večino prisotnih v tem državnem zboru, kdo je največji vojni hujskač, bi verjetno velika večina odgovorila Žan Mahnič. To do danes. No, danes se je izkazalo, da je veliko večji problematik Jan Škoberne iz SD. Zagovarja imperializem, preoblečen v celofan, in nosil bi šole ...

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mislim, pa kakšno vezo ima to z obrazložitvijo?

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Ali smem? Ali lahko, prosim, obrazložim svoj glas?

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ne.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Šole in bolnišnice bi gradili na konicah bajonetov in bombe so v redu, če imajo okrog sebe demokratično pentljo. To je eden od razlogov, zakaj ne morem podpreti tega zakona. Drugi izmed teh razlogov je zagotovo ... /oglašanje iz dvorane/ Dajmo malo tišine, no. Drugi izmed teh razlogov je zagotovo ta, da se nagrada za zaposlitev ne zagotavlja samo vojakom. Pravico do te nagrade bodo imeli tudi oficirji do ranga majorja, ki imajo že brez tega solidne plače, v istem času se pa pušča druge uslužbence javnega sektorja, ki so na minimalcih, brez potrebne povišice.

V razpravi sem bil obtožen s strani ministrice, da lažem in da itak vsi častniki sklenejo pogodbo za nedoločen čas. V resnici nisem lagal jaz, lagala je ministrica. Prvič, ker ni res, da vsi častniki sklenejo pogodbo o zaposlitvi za določen čas, pojdite brat prvi odstavek 20. člena zakona, tam boste našli zapis, da častniki sklenejo pogodbo za nedoločen čas ali pa za določen čas desetih let. In drugič, ko smo imeli predstavitev v naši poslanski skupini, je bilo tam s strani uslužbencev ministrstva tudi jasno povedano zelo enako. Skratka, nagrada ne bo šla samo res tistim, ki imajo najnižje plače in bi jo res potrebovali, ampak tudi oficirjem s solidnimi plačami.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zdaj pa najprej, preden dam besedo naprej, prvi del obrazložitve glasu je bila zloraba. Obrazložitev glasu je vedno v tvojem imenu in ne v imenu drugih. Tako da, drugi opomin. /oglašanje iz dvorane/

Postopkovno, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Če ste meni upravičeno dali opomin, priznavam, se mi zdi, da bi moralo biti

enakopravno. V tem državnem zboru velja poslovnik na tej kaznovalni politiki samo za Miha Kordiša in zame. /oglašanje iz dvorane/ Je res. Samo za Miha Kordiša in zame. Han lahko sika, Pojbič se lahko dere, ampak ne, samo jaz pa Kordiš. Saj mogoče nas imate, predsedujoči, najrajši, tega sem vesel, ampak vseeno se morate držati poslovnika. Naj velja poslovnik za vse. Drugič, prosim, da zagotovite mir v dvorani. Tretjič, prosim, da mi obrazložite, ali se lahko v obrazložitvi svojega glasu sklicujem na izjavljanja ostalih 89 poslank in poslancev Državnega zbora, ker to je nekoliko nejasno, ali bomo morali zaradi tega imeti sklic komisije, ki ji predseduje naš velecenjeni kolega Vatovec. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Samo delno bom odgovoril. Enkrat je povsem očitno, kdaj obrazložitev pravzaprav ni obrazložitev, ampak gre za razpravo ali pa gre za obračunavanje z drugimi. V takih primerih, in to sem prej presodil kot predsedujoči, to lahko naredim, in to je to.

Prekinjam sejo. Nadaljujemo čez 15 minut.

(Seja je bila prekinjena ob 20.28 in se je nadaljevala ob 20.43.)

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci! Nadaljujemo prekinjeno sejo Državnega zbora.

Postopkovno, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala, predsedujoči, za besedo.

Mislim, da je bil tisti izrek opomina prej popolnoma neupravičen. Vsi vemo, da se za določbami zakonov, takšnih ali drugačnih, pogosto skriva tudi kaj več. In to, kar je zadaj, običajno naslavlja argumentacija poslancev, ki ta zakon bodisi branijo bodisi napadajo. In ker se pogovarjamo o paketu vojaške zakonodaje, je, mislim da, zelo relevantno dejstvo, kako se boš ti odločil o tem zakonu, tudi če recimo en ali pa več poslancev zagovarja linijo, ki je v osnovi kulturni zagovor ameriškega imperializma – demokracija na konici bajoneta. Mislim, da je to popolnoma legitimna argumentacija, in če cela dvorana skoči v zrak, kot da bi stopil mački na rep, mislim, da to ne sme igrati nikakršne funkcije. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v skladu z definicijo: »Ni polemika ...« /oglašanje iz dvorane/ ja, ko odgovorim na to postopkovno, »naslavljanje, prepričevanje, pozivanje ter postavljanje vprašanj, kar je po namenu predmet razprave, temveč gre za predstavitev vsebinskih razlogov, zaradi katerih bo poslanska skupina ali poslanec glasoval za ali proti predlagani rešitvi.« To je definicija, ki smo jo oziroma ki so jo že zdavnaj

sprejeli, in prosim, da ostanemo znotraj tega okvira.

Postopkovno, gospod Marijan Pojbič.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani gospod predsednik.

Nisem se imel namena oglašati, ampak proceduralno moram povedati, da opozorite gospoda Trčka, ker jaz nikoli nisem govoril, s kakšnim glasom je on tukaj razpravljaj v Državnem zboru, s kakšno barvo tona je tukaj razpravljaj, nikoli tega nisem omenjal, on pa je trdil, da se jaz derem v Državnem zboru.

Prosim, da mu izdate opomin in ga opozorite na to, da se mi javno opraviči, ker je to zelo nekorektno, zelo nepošteno, ker gospoda Trčka načeloma, moram reči, spoštujem in nikoli doslej ni prišlo do takšne diskusije med nama. Zato mislim, da bi bilo prav, da se mi gospod Trček opraviči, ker to ni pošteno, kar je rekel. Jaz se nisem spuščal v njegovo razpravo, se ne spuščam niti po vsebini niti drugače, barva glasu, s katerim govorim v Državnem zboru, je pa njegov problem. Tudi meni ni všeč, kako in s kakšno barvo gospod Trček govori, ampak gledajte, se opravičujem.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dajmo zdaj, prosim, lahko še enkrat prekinem ... / oglašanje iz dvorane/ Lahko.

Postopkovno, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Meni pa je v osnovi všeč, kako kolega Pojbič razpravlja in govori v Državnem zboru, in ga dosti bolj cenim, kot številni mislite, in številni rečejo, »ah, ta Pojbič«. Pač, Slovenija je raznolika, Pojbič prihaja iz enega predela, ve, na kakšen način mora priti do svojih glasov, in se temu primerno vede v Državnem zboru. Enkrat, ko sem prišel – kam že? V Svečino, so rekli: »Kje ti hodiš? Pojbič je že dve uri tukaj.«

Marijan, iskreno se ti opravičujem. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 55, proti nihče.

(Za je glasovalo 55.) (Proti nihče.)

Postopkovno, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Spoštovani predsedujoči, preden ste prekinili sejo, sva bila ena Kordiš, dva jaz za obrazložitev glasu pri tem zakonu. In ste me povozili. Zdi se mi, da ste prekršili poslovnik in da si minimalno morate izreči opomin in mi dati, če mi že ne daste, obrazložitev glasu za nazaj, ker je to verjetno zdaj težko in zdaj niti nisem mogel glasovati, in ste me derogirali kot poslanca Državnega zbora, da me bolj ne bi mogli. Je do tega prišlo zaradi šundra, ki se dela tukaj, to priznam.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ki ga nisem povzročil jaz, in to je vse, kar lahko rečem. Na tisti točki pač nisem več videl, da je še ena obrazložitev glasu. Lahko bi me prekinili preden smo glasovali, med samim glasovanjem, po tistem pa je pravzaprav že prepozno. Ne bom si pa dal opomina.

Ugotavljam, da je Državni zbor sklep sprejel, zato bo predlog zakona dodeljen v obravnavo Odboru za obrambo kot matičnemu delovnemu telesu. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **26. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA MANDATNO-VOLILNE ZADEVE.**

Prehajamo na obravnavo **Predloga za izvolitev v sodniško funkcijo na sodniško mesto višje sodnice na Upravnem sodišču Republike Slovenije.**

Sodni svet je Državnemu zboru predložil predlog za izvolitev gospe Irene Polak Remškar v sodniško funkcijo na sodniško mesto višje sodnice na Upravnem sodišču Republike Slovenije.

Za dopolnilno obrazložitev predloga dajem besedo sekretarki Sodnega sveta mag. Joniki Marflak Trontelj.

Prosim, iz spoštovanja malo miru.

MAG. JONIKA MARFLAK TRONTELJ: Spoštovani predsednik, spoštovani poslanke in poslanci!

Na razpis za prosto mesto višjega sodnika na Upravnem sodišču, ki je pred vami, se je prijavilo 6 kandidatov. Sodni svet je izbirni postopek, kot je to običajno v navadi, vodil v treh fazah, in sicer je najprej preveril izpolnjevanje razpisnih pogojev kandidatov, nato opravil oceno njihove primernosti, to je ob upoštevanju njihovih preteklih delovnih izkušenj na upravnopravnem področju, ob upoštevanju pridobljenega akademskega naziva, njihove strokovne publicistične dejavnosti in dokončnega mnenja predsednice Upravnega sodišča, ter na podlagi teh kriterijev v tretji fazi s štirimi kandidati opravil ustni razgovor.

Irena Polak Remškar, rojena leta 1966, ima dolgoletne in raznovrstne izkušnje z delom v pravosodju. Kot strokovna sodelavka je bila na začetku svoje poklicne poti zaposlena na Temelnjem sodišču v Ljubljani kot strokovna sodelavka, nato pa je svojo pot nadaljevala v odvetništvu. Od leta 1994 deluje kot samostojna odvetnica, ima izkušnje z različnih pravnih področij, ves čas pa se aktivno ukvarja tudi z upravnopravnim področjem, zlasti z denacionalizacijo, gradbeništvom in davčnim pravom. Tudi sicer je strokovno publicistično aktivna na področju upravnega prava. Zelo uspešno je opravila tudi razgovor s člani sodnega sveta, na katerem so se potrdile njene bogate izkušnje z različnih pravnih področij.

Sodni svet je tako ocenil, da Irena Polak Remškar izmed vseh kandidatov izkazuje

celostno najboljšo kombinacijo strokovnega znanja, delovnih izkušenj ter delovnih sposobnosti za opravljanje sodniške službe na sodniškem mestu višje sodnice na Upravnem sodišču, zato jo predlaga Državnemu zboru v izvolitev na navedeno sodniško mesto. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog je obravnavala Mandatno-volična komisija kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročala. Prijavljenih k razpravi ni.

Prehajamo na odločanje o predlogu sklepa, s katerim se v sodniško funkcijo na sodniško mesto višje sodnice na Upravnem sodišču Republike Slovenije izvoli gospa Irena Polak Remškar.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti pa 11.

(Za je glasovalo 51.) (Proti 11.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajamo na obravnavo **Predloga za imenovanje na sodniško mesto vrhovnega sodnika na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije.**

Sodni svet je Državnemu zboru predložil predlog za imenovanje gospoda Mitje Kozamernika na sodniško mesto vrhovnega sodnika na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije.

Za dopolnilno obrazložitev predloga dajem besedo sekretarki Sodnega sveta mag. Joniki Marflak Trontelj.

MAG. JONIKA MARFLAK TRONTELJ: Spoštovani predsednik, spoštovani poslanke in poslanci!

Na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije se je v zadnjih nekaj letih število vrhovnih sodnikov zelo zmanjšalo. Na kazenskem oddelku Vrhovnega sodišča trenutno sodijo le štiri sodniki. Sodni svet je med petimi na obravnavni razpis prijavljenimi zelo dobrimi kandidati izbral višjega sodnika Mitjo Kozamernika in ga predlaga Državnemu zboru v imenovanje na mesto vrhovnega sodnika.

Mitja Kozamernik, rojen leta 1962, je poklicno pot začel na Temeljnem sodišču v Kranju, kjer je leta 1991 nastopil sodniško funkcijo kot okrajni sodnik. Kasneje je bil razporejen na kazenski oddelek in v dežurno preiskovalno službo Okrožnega sodišča v Kranju. Leta 1996 je bil dodeljen na Vrhovno sodišče, kjer je opravljal delo sekretarja in delo v evidenčni službi. Leta 1998 pa je nadaljeval delo kot sekretar Sodnega sveta. Nato je bil leta 2001 razporejen na Višje sodišče v Ljubljani, leta 2006 pa imenovan na funkcijo mednarodnega sodnika na sodišču Bosne in Hercegovine v Sarajevu, kjer je ostal do leta 2012, ko je ponovno pričel opravljati funkcijo višjega sodnika na Višjem sodišču v Ljubljani, kjer sodi še danes. Poleg širokega in poglobljenega strokovnega znanja na kazenskopravnem

področju, ki se odraža v uspehu pri potrjenosti njegovih sodnih odločb, zoper katere so bila vložena pravna sredstva, ga odlikujejo tudi izjemna profesionalnost in predanost sodniški službi, zanesljivost in natančnost, visokokvalitetne in dobro obrazložene sodne odločbe ter pripravljenost za pedagoško in mentorsko delo v sodstvu. Izjemno pomembne pa so tudi njegove izkušnje na mednarodnem kazenskopravnem področju, kar daje njegovemu sodniškemu delu potreben širši vpogled, ki je vse bolj relevanten pri opravljanju sodniškega dela, še posebej pri delu Vrhovnega sodišča.

Tako Sodni svet ocenjuje, da je Mitja Kozamernik najprimernejši kandidat za razpisano sodniško mesto. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog je obravnavala Mandatno-volična komisija kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročala. Prijavljenih k razpravi ni.

Prehajamo na odločanje o predlogu sklepa, s katerim se na sodniško mesto vrhovnega sodnika na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije imenuje gospod Mitja Kozamernik.

Obrazložitev glasu v osebni imenu. Je kakšna v imenu poslanske? Ne.

Obrazložitev glasu v osebni imenu, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo, ker ste mi vzeli možnost prej.

Mi smo formalno ustavna parlamentarna demokracija. Za to formo se je v zadnjih 25 letih dogajalo to, kar jaz pajdaško imenujem fevdalizacija oziroma plenjenje. Povedal bom to, kar sem hotel tudi pri prejšnji točki. Nič ni bolj nevarnega, kot če imate nezadovoljne ljudi v represivnih organih in če imate nezadovoljne ljudi v tretji veji oblasti, kar sodstvo nedvomno je, če imate sodnice, ki vam v sodno dvorano hodijo z nekimi razlagami zakonov na nekih takih fotokopijah, če imate na sodišču skoraj problematiko, ali si bodo veče papir od doma prinesli ali ga bodo dobili. Očitno to politiki odgovarja, ker tega niste uredili. Ne govorim kar na pamet, poznam kar nekaj sodnic in sodnikov z našega konca. To je problem, s katerim bi se morali ukvarjati.

Drugi problem, drugi relikv, kjer se jaz absolutno strinjam s predsednico Ustavnega sodišča, je to, da gremo v ustavno spremembo, kar tudi ona predlaga, in odvzamemo tej hiši svobodo, dolžnost, pravico žeganja tretje veje oblasti. Tretja veja oblasti se naj z vso odgovornostjo skadruje sama, ker mi imamo zlasti v sklicih državnega zbora – po navadi v tem sklicu zlasti desnica to počne, če jim slučajno ni nekdo všeč, smo imeli že nekajkrat to parado, delajo šarado okrog izbora kandidatov in kandidatov. Jaz sem ob tem zakonu, ki ni šel čez, razočaran nad gospodom ministrom, ker nismo šli v to ustavno spremembo, ki jo je obljubil.

Tudi zaradi tega sem pri vseh tovrstnih glasovanjih vzdržan. Iz tega razloga, ker tudi verjamem v tretjo vejo oblasti, da si sama ustrezno skadruje svoje kadre, čeprav vem, da v resnici pa vedno ni tako ... / izklop mikrofona/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ni več obrazložitev.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti pa 12.

(Za je glasovalo 51.) (Proti 12.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajamo na obravnavo **Predloga za izvolitev treh članov Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu.**

Predsednik Republike Slovenije gospod Borut Pahor je 2. oktobra 2017 Državnemu zboru predlagal, da za 3 prosta mesta članov Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu izvoli dr. Mišo Zgonec Rožej, dr. Sebastjana Zbičajnika in dr. Jurija Toplaka.

Besedo dajem gospe Nataši Kovač, generalni sekretarki Urada predsednika Republike Slovenije, za dopolnilno obrazložitev predloga.

NATAŠA KOVAČ: Spoštovani gospod predsednik, spoštovani poslanke in poslanci!

Minister za pravosodje je predsednika republike junija letos obvestil, da so se na dva razpisa ministrstva za tri mesta, članice in člana Stalnega arbitražnega sodišča v Haagu, prijavili trije kandidati, dr. Miša Zgonec Rožej, dr. Sebastjan Zbičajnik in prof. dr. Jurij Toplak, in da vsi trije kandidati izpolnjujejo kriterije za opravljanje te funkcije. Vlada Republike Slovenije je prav tako ocenila, da vsi trije kandidati izpolnjujejo formalne pogoje in da so primerni za opravljanje omenjene funkcije. Sodni svet je pozitivno mnenje podal h kandidaturi dr. Miše Zgonec Rožej, za ostala dva kandidata pa ocenil, da ne zadostujeta najvišjim kriterijem strokovne usposobljenosti na specifičnem pravnem področju mednarodnega javnega prava.

Predsednik se je o vseh treh kandidaturah kot običajno posvetoval z vodji poslanskih skupin in s poslancema narodnosti. Dobil je soglasno podporo k predlogu, da v Državni zbor posreduje vse tri kandidature, in dobil večinsko podporo k predlaganim kandidatom. Predsednik republike je na podlagi ocene Ministrstva za pravosodje, da vsi trije kandidati izpolnjujejo kriterije za opravljanje te funkcije, pri svoji presoji upošteval tudi dejstvo, da se Stalno arbitražno sodišče zadnja leta ne ukvarja več le z meddržavnimi spori in mednarodnim javnim pravom, ampak tudi z drugimi vejami prava. Trenutno je tam le pet meddržavnih sporov in 121 sporov z drugih pravnih področij, kjer se stranke, podjetja, različne organizacije in država rešujejo v različnih sporih. Zato so za to funkcijo pomembna znanja tudi z drugih področij prava.

Predsednik republike tako za tri prosta mesta članice in članov Stalnega arbitražnega sodišča v Haagu Državnemu zboru posreduje vse tri predlagane kandidature.

Vsi trije kandidati so doktorji pravnih znanosti. Dr. Miša Zgonec Rožej je svojo celotno kariero namenila mednarodnemu pravu, zaradi izvrstnih rezultatov na podiplomskem študiju v New Yorku je bila izbrana med drugim za opravljanje devetmesečnega usposabljanja na mednarodnem sodišču v Haagu, sodelovala je v sodnem senatu Mednarodnega kazenskega tribunala za nekdanjo Jugoslavijo, leta 2007 je bila vključena v svetovalno skupino Ministrstva za zunanje zadeve za reševanje mejnega spora med Slovenijo in Hrvaško, v Londonu je delovala kot strokovnjakinja za mednarodno pravo kot pravna svetovalka v različnih mednarodnih organizacijah, bila štiri leta asistentka pri predmetu mednarodno javno pravo magistrskega študija Univerze v Londonu, raziskovalka na Kraljevem inštitutu za mednarodne zadeve, sedaj je zaposlena na mednarodnem sodišču v Haagu. Redno predava na izobraževanjih na področju kazenskega mednarodnega prava, objavlja znanstvene in strokovne prispevke v prestižnih strokovnih revijah.

Dr. Sebastjan Zbičajnik se z mednarodnim pravom ukvarja vse od študija na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru, kjer je vpisal tudi podiplomski študij mednarodnega prava in v tem okviru na različnih področjih sodeloval s tujimi priznanimi strokovnjaki. Študij mednarodnega prava je naredil z doktorskim študijem na Evropski pravni fakulteti v Novi Gorici, svoje znanje pa izpopolnjeval v Franciji, Švici in na številnih seminarjih v tujini, Avstriji, Nemčiji in drugod. Na Ministrstvu za zunanje zadeve je opravljal vrsto nalog v sektorju za mednarodno pravo in opravljal tudi delo atašeja na veleposlaništvu v Makedoniji, pristojnega za vizumsko in konzularno poslovanje. Trenutno je odvetnik v lastni odvetniški pisarni in zastopa med drugim številne stranke tudi pred meddržavnimi sodišči, kot svetovalec za begunce je zastopal številne prosilce za mednarodno zaščito, tudi pred Sodiščem Evropske unije v Luksemburgu. Navedeno delo je tesno povezano s pravom Evropske unije in mednarodnim javnim pravom. Sodeluje z različnimi mednarodnimi organizacijami, Mirovnim inštitutom in nevladnimi organizacijami.

Profesor dr. Jurij Toplak je izredni profesor prava in predstojnik Katedre za ustavno, upravno in finančno pravo na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Z mednarodnim pravom se ukvarja več kot 17 let, še posebej pa z mednarodnim varstvom človekovih pravic v okviru Organizacije združenih narodov, Sveta Evrope, GRECO in drugih organizacij. Poglobljeno se ukvarja z mednarodnimi standardi demokratičnih procesov, volitev, boja proti korupciji, aktivno se

zavzema za enakost pred zakonom, pravice invalidov in tako dalje. Kot pravni strokovnjak je 15 let sodeloval z vrsto mednarodnih organizacij v različnih državah, Kanadi, Franciji, Finski, Združenih državah. Redno predava na številnih univerzah po svetu, med drugim tudi na univerzi v Harvardu, prav s področja mednarodnega prava, mednarodnih konvencij in tako dalje. Njegova bibliografija obsega več kot 250 enot, prvo knjigo je objavil pri 23 letih.

Javnosti so se vsi trije kandidati tudi javno predstavili prejšnji teden v Uradu predsednika republike in jih je javnost lahko spoznala. Predsednik republike tako Državnemu zboru v izvolitev predlaga vse tri omenjene kandidate. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog je obravnavala Mandatno-volilna komisija kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila komisije dajem besedo predsedniku dr. Mitji Horvatu.

DR. MITJA HORVAT (PS SMC): Najlepša hvala za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovani sekretarka, poslanke in poslanci!

Mandatno-volilna komisija je na 38. seji 12. 10. 2017 kot matično delovno telo obravnavala Predlog za izvolitev treh članov Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu. Na podlagi prvega odstavka 6. člena Zakona o predlaganju kandidatov iz Republike Slovenije za ustavne sodnike mednarodnih sodišč je 2. 10. 2017 Državnemu zboru predlog posredoval predsednik Republike Slovenije. Zakon določa postopek predlaganja in izvolitve kandidatov za sodnico oziroma kandidatov za sodnike, ki v mednarodnih sodiščih sodelujejo kot predstavniki Republike Slovenije na podlagi mednarodnih pogodb, ki obvezujejo Republiko Slovenijo, in sicer v skladu s prvim odstavkom 7. člena zakona izvoli kandidata za sodnika mednarodnega sodišča Državni zbor s tajnim glasovanjem, z večino glasov vseh poslancev.

Predsednik republike predlaga Državnemu zboru, da za tri mesta članov Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu izvoli dr. Mišo Zgonec Rožej, dr. Sebastjana Zbičajnika in dr. Jurija Toplaka. Iz predloga izhaja, da je Ministrstvo za pravosodje na podlagi 4. člena zakona objavilo razpis v Uradnem listu številka 13/2017 in ponovljen razpis, Uradni list številka 18/2017, za tri prosta mesta članov Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu. Ministrstvo za pravosodje je predsednika republike 6. 6. 2017 obvestilo, da so se na razpisana tri mesta prijavili kandidatka in dva kandidata. Predsednik republike je v skladu s prvim odstavkom 6. člena zakona prejete kandidature posredoval Vladi in Sodnemu svetu, da so se do kandidatov opredelili. Vlada je 29. 6. 2017 sklenila, da so vsi trije kandidati primerni. Sodni svet, ki je kandidate obravnaval na sejah 4. 7. 2017, 13. 7. 2017 in 28. 9. 2017, je sklenil, da poda pozitivno

mnenje h kandidaturi dr. Miše Zgonec Rožej, za preostala kandidata pa je ocenil, da ne zadostujeta najvišjim kriterijem usposobljenosti na specifičnem pravnem področju mednarodnega javnega prava. Predsednik republike je opravil tudi posvetovanja z vsemi poslanskimi skupinami ter na tej podlagi sklenil, da Državnemu zboru v izvolitev pošlje vse tri prijavljene kandidate. Predlog kandidatov vsebuje tudi utemeljitev oziroma predstavitev njihovega dosedanjega strokovnega dela. Predsednik republike o predlogu še dodaja, da so vsi trije kandidati priznani pravni strokovnjaki, ter ocenjuje, da so primerni za opravljanje funkcije člana Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu, zato jih predlaga Državnemu zboru v izvolitev.

Seje Mandatno-volilne komisije so se udeležili: gospa Nataša Kovač, generalna sekretarka v Uradu predsednika republike, ki je povzela vsebino predloga, dr. Marko Novak, predsednik Sodnega sveta, ki je izpostavil zlasti razloge za negativno stališče Sodnega sveta do dveh kandidatov, ter Tina Brecelj, državna sekretarka na Ministrstvu za pravosodje, ki je pojasnila stališče Vlade do predlaganih kandidatov. V krajši razpravi je član iz vrst poslanske skupine Levica izpostavil, da v poslanski skupini sledijo mnenju Sodnega sveta. Po drugi strani pa je bilo izpostavljeno stališče, da so vsi trije kandidati vrhunski pravni strokovnjaki kljub pomislekom Sodnega sveta, da dva kandidata ne izpolnjujeta najvišjih kriterijev usposobljenosti na specifičnem pravnem področju mednarodnega javnega prava. Komisija je nato sprejela naslednje sklepe.

Mandatno-volilna komisija Državnemu zboru predlaga, da predlagano kandidato dr. Mišo Zgonec Rožej izvoli za članico Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu, prav tako Državnemu zboru predlaga, da predlaganega kandidata dr. Sebastjana Zbičajnika izvoli za člana Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu, in Državnemu zboru predlaga, da predlaganega kandidata dr. Jurija Toplaka izvoli za člana Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu. Najlepša hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prijavljenih k razpravi ni.

Prehajamo na izvedbo glasovanja o Predlogu za izvolitev treh članov Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu. V skladu s prvim odstavkom 7. člena Zakona o predlaganju kandidatov iz Republike Slovenije za sodnike mednarodnih sodišč o izvolitvi članov Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu Državni zbor odloča s tajnim glasovanjem. V skladu s prvim odstavkom 92. člena Poslovnika Državnega zbora vodi tajno glasovanje komisija, ki jo sestavljajo predsedujoči ter štirje poslanci, ki jih izvoli Državni zbor. Predstavniki poslanskih skupin so

mi že posredovali predloge za člane komisije, ki vodi glasovanje. To so: dr. Mitja Horvat, Poslanska skupina Stranke modernega centra, gospod Franc Breznik, Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, gospod Ivan Hršak, Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, in Luka Mesec, Poslanska skupina Levica. Član te komisije sem tudi sam kot predsedujoči. Pri delu komisije bo sodelovala tudi namestnica generalne sekretarke gospa Jerneja Bergoč.

Ali kdo takemu predlogu za sestavo komisije nasprotuje? Ne. Če ne, prehajamo na odločanje o sestavi komisije.

Glasujemo. Navzočih je 66 poslank in poslancev, za je glasovalo 59, proti so bili 3.

(Za je glasovalo 59.) (Proti 3.)

Ugotavljam, da je komisija v predlagani sestavi izvoljena.

V skladu s tretjim odstavkom 92. člena Poslovnika Državnega zbora bodo poslankam in poslancem vročene tri glasovnice tako, da pride vsak poslanec k mizi predsedujočega in pove svoje ime in priimek. Glasuje se tako, da se na vsaki glasovnici obkroži beseda za ali proti. V skladu s petim odstavkom 91. člena Poslovnika Državnega zbora je neizpolnjena glasovnica neveljavna. Neveljavna je tudi glasovnica, iz katere volja poslanke oziroma poslanca ni jasno razvidna. V skladu s prvim odstavkom 7. člena Zakona o predlaganju kandidatov iz Republike Slovenije za sodnike mednarodnih sodišč bo vsak predlagani kandidat izvoljen, če bo zanj oziroma zanjo glasovala večina vseh poslank in poslancev, to je 46 ali več. Glasovali bomo v dvorani v glasovalnih kabinah. Poslanke in poslanci boste izpolnjene glasovnice oddali v glasovalno skrinjico, ki bo v dvorani na mizi ob kabinah za glasovanje.

Prehajamo na izvedbo tajnega glasovanja. Prosim poslance, ki mi boste pomagali pri glasovanju, da se takoj zglasite v sobi 217, kjer boste prevzeli volilni material. Glasovanje se bo začelo ob 21. uri in 20 minut in bo trajalo do 21. ure in 40 minut. Po končanem glasovanju prosim poslance, ki mi boste pomagali pri glasovanju, da se zberete v sobi 217.

Prekinjam to točko dnevnega reda in sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali ob 22. uri in 10 minut.

(Seja je bila prekinjena ob 21.12. in se je nadaljevala ob 22.12.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo sejo.

Prehajamo na obravnavo Predloga za izvolitev treh članov Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu.

Dovolite, da preberem tri zapisnike. Najprej zapisnik o ugotovitvi izida glasovanja o

predlogu za izvolitev dr. Miše Zgonec Rožej za članico Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu. Glasovanje je bilo v prostorih Državnega zbora dne 19. oktobra 2017. Razdeljenih je bilo 71 glasovnic, oddanih je bilo 71 glasovnic, neveljavna je bila ena glasovnica, veljavnih je bilo 70 glasovnic. Za jih je glasovalo 60, proti jih je glasovalo 10. Na podlagi izida glasovanja je dr. Miša Zgonec Rožej z večino glasov vseh poslancev izvoljena za članico Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu.

Zapisnik o ugotovitvi izida glasovanja o predlogu za izvolitev dr. Sebastjana Zbičajnika za člana Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu. Glasovanje je bilo v prostorih Državnega zbora dne 19. oktobra 2017. Razdeljenih je bilo 71 glasovnic, oddanih je bilo 71 glasovnic, neveljavnih je bilo 7 glasovnic, veljavnih je bilo 64 glasovnic. Za jih je glasovalo 32, proti jih je glasovalo 32. Kandidat dr. Sebastjan Zbičajnik ni prejel večine glasov vseh poslancev, zato ni izvoljen za člana Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu.

Še zapisnik o ugotovitvi izida glasovanja o predlogu za izvolitev dr. Jurija Toplaka za člana Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu. Glasovanje je bilo v prostorih Državnega zbora dne 19. oktobra 2017. Razdeljenih je bilo 71 glasovnic, oddanih je bilo 71 glasovnic, neveljavnih je bilo 5 glasovnic, veljavnih je bilo 66 glasovnic. Za jih je glasovalo 33, proti jih je glasovalo 33. Kandidat dr. Jurij Toplak ni prejel večine glasov vseh poslancev, zato ni izvoljen za člana Stalnega arbitražnega sodišča s sedežem v Haagu.

Dr. Miši Zgonec Rožej čestitam k izvolitvi. Ker nobeden od dveh kandidatov, torej dr. Sebastjan Zbičajnik in dr. Jurij Toplak, ni prejel zadostnega števila glasov poslank in poslancev, se skladno z drugim odstavkom 7. člena Zakona o predlaganju kandidatov iz Republike Slovenije za sodnike mednarodnih sodišč opravijo nove volitve na podlagi novih kandidatur.

Postopkovno, dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Gospe in gospodje iz levece, ne mislim Levice, ampak ta del – poštenost, ali poštenost kaj velja? Na Mandatno-volilni komisiji smo predlog predsednika države podprli na način, da smo podprli vse kandidate. Za nas je bilo zato razumljeno, da bo tako tudi glasovanje v Državnem zboru. Zdaj se pa zgodi – kaj? Zgodi se to, da ljudje, ki učijo na Harvardu, padejo. Govorim o tem, da ljudi, ki učijo na Harvardu, škartira Državni svet, ki ima člane, ki še do Trsta pa kakšne univerze niso prišli, ampak pustimo, to je druga zgodba. Naša dolžnost je bila, da izvolimo nekako te tri ljudi, predvsem pa gospoda Toplaka in Zbičajnika kot tudi gospo, ki je bila na listi. Mi smo se držali tistega, kar je bilo na Mandatno-volilni komisiji in smo podprli vse

kandidate. Gospe in gospodje, to, kar ste naredili, je nepošteno. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prehajamo na obravnavo **Predloga sklepa o imenovanju dveh članov Programskega sveta RTV Slovenija – na podlagi sedme alineje šestega odstavka 17. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija.** Predlog sklepa je v obravnavo zboru predložila Mandatno-volilna komisija. Prijavljenih k razpravi ni.

Prehajamo na odločanje o predlogu sklepa, s katerim se za člana v Programski svet RTV Slovenija na podlagi sedme alineje šestega odstavka 7. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija imenujeta gospod Marjan Dora in gospod Matej Weissenbach, in sicer za čas do izteka mandatov članov, imenovanih s sklepom Državnega zbora z dne 21. 4. 2016.

Ob tem vas obveščam, da bo na podlagi devetega odstavka 7. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija sklep sprejet, če bo zanj glasovala večina vseh poslancev, to je 46 ali več.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 48, proti 16.
(Za je glasovalo 48.) (Proti 16.)
Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajamo na obravnavo **Predloga sklepa o imenovanju člana Statističnega sveta Republike Slovenije.** Predlog sklepa je v obravnavo zboru predložila Mandatno-volilna komisija. Prijavljenih k razpravi ni.

Prehajamo na odločanje o predlogu sklepa, s katerim se za člana Statističnega sveta Republike Slovenije imenuje mag. Bojan Krajnc. Mandat mu začne teči s 24. 10. 2017.

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 50, proti pa 9.
(Za je glasovalo 50.) (Proti 9.)
Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajamo še na obravnavo **Predloga sklepa o imenovanju člana izbirne komisije za izbiro primernih kandidatov za imenovanje namestnice oziroma namestnika predsednika Komisije za preprečevanje korupcije.**

Predlog sklepa je v obravnavo zboru predložila Mandatno-volilna komisija. Prijavljenih k razpravi ni.

Prehajamo na odločanje o predlogu sklepa, s katerim se za člana izbirne komisije za izbiro primernih kandidatov za imenovanje namestnice oziroma namestnika predsednika Komisije za preprečevanje korupcije imenuje dr. Mitja Horvat.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Tole glasovanje je sicer javno in bo tudi razvidno. Kljub temu da smo se v poslanski skupini odločili, da glasujemo kvorum, v igri je

namreč gospod Horvat za člana te komisije, torej naš kolega poslanec – jaz osebno bom podprl gospoda Horvata. Kaj bodo naredili kolegi, ne vem, domnevam, da jih bo tudi kar nekaj podprlo, zato da vam pokažemo, kaj je poštenost, ki je vi prej niste bili sposobni za mlade strokovnjake izpeljati. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mir v dvorani!

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 61, proti pa 2.
(Za je glasovalo 61.) (Proti 2.)
Ugotavljam, da je sklep sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda in prekinjam 34. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 10. uri. Jutri ni glasovanj. Lahko noč!

(SEJA JE BILA PREKINJENA 19. OKTOBRA 2017 OB 22.21 IN SE JE NADALJEVALA 20. OKTOBRA 2017 OB 9.01.)

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam z delovanjem 34. seje Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: dr. Mirjam Bon Klajnšček, Violeta Tomič do 14. ure, gospa Ljudmila Novak, gospa Marija Bačič od 12. ure dalje, gospa Eva Irgl, gospa Janja Sluga, gospa Vesna Vervega od 11. ure dalje, gospa Andreja Potočnik do 11. ure, mag. Tanja Cink, dr. Matej T. Vatovec, Miha Kordiš od 15. ure dalje, dr. Franc Trček, dr. László Göncz, gospod Primož Hainz, gospod Franc Breznik, dr. Vinko Gorenak, gospod Tomaž Lisec, gospod Marjan Pojbič, gospod Ivan Škodnik, gospod Danilo Anton Ranc, gospod Igor Zorčič, gospod Franc Jurša, gospod Janez Janša, gospod Roberto Battelli, gospod Saša Tabaković do 11. ure in gospod Žan Mahnič od 11. ure dalje.

Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na 10. IN 11. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SODIŠČIH V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA, IN PREDLOGA ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DRŽAVNEM TOŽILSTVU V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.

Predloga zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina šestih poslank in poslancev s prvopodpisanim mag. Matejem Toninom. Predloga zakona je na 43. seji 29. septembra 2017 obravnaval Odbor za pravosodje kot matično delovno telo. Ker po končani razpravi odbor členov obeh zakonov ni sprejel, je bila druga obravnavo predloga zakona na seji delovnega telesa končana. Besedo

dajem predstavnikov poslanskih skupin za predstavitev stališč za oba predloga zakonov. Besedo ima Poslanska skupine nepovezanih poslancev, zanjo dr. Bojan Dobovšek.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): Spoštovani vsi, ki spremljate to sejo!

Predloga zakonov, ki smo ju obravnavali, prinašata spremembe, ki so nujno potrebne v sodstvu in tožilstvu zaradi pereče finančne kriminalitete. Pristop do finančne kriminalitete je trinivojski: na prvem nivoju seveda policija, tožilstvo in sodišča – kazenskoopravni pristop, na drugem nivoju finančni pristop, finančne institucije, odškodninska odgovornost in na tretjem nivoju civilna družba, preiskovalno novinarstvo in politična odgovornost. Vse tri, odškodninsko, politično in kazensko odgovornost, je treba upoštevati.

Tukaj obravnavamo samo ta prvi nivo, če se najprej osredotočim na sodstvo. Statistike in trendi, ki kažejo, kaj se dogaja v sodstvu: manj prejetih zadev, zanimivo, tudi manj rešenih in čas rešitev se je podaljšal; manj potrjenih zadev na višjih sodiščih, kar kaže, da je kvaliteta sojenja padla; problemi arbitrarne odločbe, na kar je opozorilo Ustavno sodišče; neodločanja na drugi stopnji ter sistem izobraževanja in usposabljanja, kjer je na področju finančne kriminalitete zatajil. Dva problema: kdo predava, kaj predava, in drugi problem – sodniki, ki predavajo; kje predavajo in za koga predavajo. Sodstvo bo moralo v tem odnosu samo ukrepati, ne da se izgovarja na pritiske od zunaj, ima notranje rezerve, ki jih je treba izkoristiti in nagraditi tiste, ki notranje rezerve izkoriščajo. Kaj se pričakuje od sodnikov? Da si dvignejo ugled s svojimi dejanji in odločanjem. Izogniti se je treba starih vzorcev in opraviti končno tranzicijo, ki smo jo pričakovali ob prehodu v nov družbeni sistem.

Kaj je na področju tožilstva? Tožilstvo vodi in usmerja predkazenski postopek. Ali ima znanja do finančne kriminalitete? Na fakultetah teh znanj ne pridobi v zadostni meri, zato se je treba dodatno izobraziti in usposobiti. Koliko napora se v to vlaga? Zadeve so kompleksne, potrebno je sodelovanje s finančnimi institucijami in to, na kar nas opozarjajo evropske institucije, specializirane in skupne preiskovalne skupine. Denar v Evropski uniji za to obstaja, ga pa ne črpamo v zadostni meri. Finančna kriminaliteta ima mednarodne elemente, prav zato je to treba izkoristiti. Spremeniti koncept sledenja tokovom denarja – za to so potrebna znanja in za to je potrebno sodelovanje. Kaj je najbolj bistveno pri tožilcih? Da se uvede transparenten karierni sistem, da se meri uspeh tožilca in tako nagraduje njegova kariera in da ne gremo za tem, koliko ljudi se je zaprlo, ampak koliko denarja se je našlo, zaplenilo in se ga povrnilo v sistem.

Če sumiram; problemi sodstva in tožilstva – problem bodo morali rešiti sami. Na

nas je, da jih na to opozorimo in pri tem, če je treba, pomagamo. Treba je spremeniti doktrino; iz doktrine penalnega populizma, da je samo pomembno, koliko ljudi bomo zaprli, v doktrino slediti tokom denarja in povrniti denar državi. Tukaj gre za to, da ne bo več samo reaktivna politika, ampak, da se predvidi politika za naprej. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospa Ksenija Korenjak Kramar.

KSENIJA KORENJAK KRAMAR (PS SMC): Spoštovani predsednik, spoštovani kolegi in kolegice!

O predlaganih novelah Zakona o sodiščih ter Zakona o državnem tožilstvu smo člani Odbora za pravosodje glasovali že na matičnem delovnem telesu, kjer predloga nista dobila zadostne podpore. Kljub donornamernemu cilju predlagatelja smo v Stranki modernega centra mnenja, da so predlagane rešitve podnormirane, ob tem pa tudi neustrezne, da bi dosegle zelen namen. Za skoraj identično vsebino smo se že seznanili na seji Državnega zbora, kjer je bila sprejeta odločitev, da predloga zakona nista primerna za nadaljnjo obravnavo. Poglavitni namen predlagane novele Zakona o sodiščih je namreč mogoče doseči znotraj obstoječega sistema. Seveda pa določene tudi temeljne pomanjkljivosti lahko odpravimo v nadaljnjih predlogih reforme sodne mreže.

V zvezi z Zakonom o državnem tožilstvu, ki že zdaj omogoča ustanavljanje oddelkov, če predstojnik posameznega tožilstva v oceni ugotovi, da bi s tem oddelkom lahko zagotovil učinkovitejši pregon ter bolj enotno obravnavo. Tako lahko državno tožilstvo zaradi specializacije, boljše učinkovitosti ali usklajenega delovanja na posameznih ožjih področjih že sedaj organizira oddelke; torej ta možnost že obstaja. To je avtonomna pristojnost in presoja vodje posameznega oddelka tožilstva.

Vsled navedenega v Poslanski skupini Stranke modernega centra predlogov ne bomo podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Dobro jutro! Kako veliko nas je!

Pred nami sta predloga sprememb zakonov Nove Slovenije s področja pravosodja, in sicer novela Zakona o sodiščih ter Zakona o državnem tožilstvu. Žal pa bomo poslanske skupine lahko predstavile le svoja stališča o predlogih, saj je zaradi glasovanja oziroma odločitve koalicije na pristojnem odboru danes razprava o predlaganih rešitvah onemogočena. Torej v Poslanski skupini SDS obžalujemo, da so na Odboru za pravosodje stranke koalicije,

kljub temu da so v prvi obravnavi zakona glasovale, da je ta primeren, sedaj povsem obrnile ploščo in na ponovnem odločanju na odboru zakon zavrnile. Prav tako pa nas v Slovenski demokratični stranki preseneča, da je nekaj podobnega z včerajšnjim glasovanjem storila tudi Nova Slovenija, ki je najprej glasovala proti sporni noveli Zakona o kazenskem postopku, po rdečem kartonu s strani Državnega sveta pa je obrnila ploščo in glasovala celo za omenjeno sporno novelo. Ampak ne glede na to smo v SDS zadovoljni, da je Klemenčičev zakon o kazenskem postopku zaradi nezadostne podpore ostalih poslancev Državnega zbora, torej tudi koalicijski, končal svojo pot.

V Poslanski skupini SDS menimo, da je učinkovito in pravično delovanje pravosodja pomemben postulat demokratičnega delovanja države. Žal pa imamo v Sloveniji še vedno zatohel sistem, kar pa ustreza strankam koalicije s Klemenčičem na čelu. Tudi v naši poslanski skupini smo že večkrat predlagali rešitve, s katerimi bi zagotovili uspešen pregon bančne kriminalitete, ker ta nesporno sodi med najbolj zahtevane oblike kriminalitete in je slovenskemu bančnemu sistemu oziroma državljanom Republike Slovenije povzročila večmilijardno škodo. Vse to je slovenske državljanke stalo že več kot 5 milijard evrov, žal pa do sedaj še ni nihče odgovarjal. Zanimivo, da so minister Klemenčič in stranke koalicije zavrnile oba zakona, in to kljub temu da so na problem organiziranosti sodišč in učinkovitosti organov odkrivanja in pregona bančne kriminalitete opozarjali tudi pristojni, ko je omenjeno problematiko v Državnem zboru izpostavila Slovenska demokratična stranka. Ob tem je treba tudi poudariti, da je Državni zbor na predlog ugotovitev in sklepov Preiskovalne komisije za ugotavljanje odgovornosti v bančnem sistemu, ki jo vodi moj poslanski kolega dr. Anže Logar, že leto nazaj soglasno sprejela sklep, da se pozove pristojne organe, da se pripravi vse potrebno za oblikovanje sodišča za pregon finančne oziroma bančne kriminalitete. In kaj je bilo narejeno do danes? Zavrneni so bili vsi predlogi novel zakonov in priporočil, ki jih je vložila Slovenska demokratična stranka, kot tudi danes Nova Slovenija. Za nagrado pa ste Klemenčiču za nereševanje omenjene problematike preko Vlade predlagali za komisarja za človekove pravice Sveta Evrope. Da je ironija še večja, gre za ministra, ki je znan kršitelj ustave, zakonov, človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Naj vas, koalicijski poslanci, ob tem spomnim na vaš koalicijski zapis: Za zagotovitev povrnitve zaupanja v finančne institucije, nadzorne institucije, institut pravne države je potrebno opredeliti odgovornost za nastalo bančno luknjo in zahtevati odškodninsko ter materialno odgovornost članov uprav ter nadzornih svetov dokapitaliziranih bank. Dr. Miro Cerar, vaš predsednik Vlade, pa je izjavil: »V naši državi ni več prostora za tiste, ki nas mirno

in nesramno gledajo v oči, medtem ko nam kradejo in lažejo. Treba je ustvariti klimo, ki bo te posameznike postavila na rob.« In kaj ste danes naredili in kaj ste naredili do danes in kaj boste naredili do konca mandata, spoštovana koalicija z dr. Mirom Cerarjem na čelu? Nič! Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospa Marjana Kotnik Poropat.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo spoštovani predsednik. Lep dan želim vsem prisotnim! Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Poslanke in poslanci Poslanske skupine Desus smo že ob splošni obravnavi teh dveh predlogov zakonov v mesecu juliju, ki ju je ponovno vložila Poslanska skupina Nove Slovenije povedali, da ju ne podpiramo. Pa naj ponovim, zakaj je temu tako.

Dejstvo je, da si prav vsi želimo boljši in učinkovitejši pregon na omenjenem področju. Dejstvo je tudi, da predlaganih dopolnitev v našem pravnem sistemu ne potrebujemo, saj že sedaj 191. člen Zakona o državnem tožilstvu omogoča ustanovitev oddelkov in to možnost daje v avtonomno pristojnost in odločitev vodij Specializiranega državnega tožilstva. Ne nazadnje dva oddelka že obstajata, in sicer Gospodarski kazenski in Gospodarski korupcijski oddelek. Vse to je bilo pojasnjeno na matičnem delovnem telesu, kjer sta bila predloga zavrjena.

V Poslanski skupini Desus, kot smo že večkrat poudarili, vsekakor podpiramo izboljšanje pogojev za sodno obravnavo bančnih kaznivih dejanj in povečanje učinkovitosti sodišč v postopkih v zvezi s temi zadevami. Jasno je tudi, da podpiramo namen predlagateljev, a menimo, da izbrana pot ne gre v pravo smer. V Republiki Sloveniji namreč že imamo ustanovljena specializirana sodišča, ki delujejo na štirih okrožnih sodiščih, ki se ukvarjajo s kaznivimi dejanji na področju gospodarskega kriminala. Že veljavni zakon tudi drugim vodjam Specializiranega državnega tožilstva daje možnost, da se sproti, glede na situacijo odziva in sam neodvisno od drugih lahko ustanovi oddelek, kadar oceni, da bi s tem dosegel bolj učinkovito, bolj kakovostno delo pri odkrivanju pregona določene vrste kriminala. Sprejetih je bilo kar nekaj predpisov, ki bodo med drugim privedli tudi do učinkovitejšega reševanja bančne kriminalitete. Omenim naj le sprejetje novele Zakona o sodiščih, po kateri so bili namesto enega, kot že rečeno, organizirani štirje specializirani oddelki za sojenje v najzahtevnejših primerih kaznivih dejanj, med drugim tudi o zadevah s področja bančne kriminalitete.

Glede na to, da na Specializiranem državnem tožilstvu že sedaj obstaja posebna skupina tožilcev, ki se ukvarja s preiskavo

bančnega kriminala, ponovno poudarjam, da stanja ne bomo izboljšali s spremembo zakonodaje, ampak z učinkovitejšo uporabo obstoječih resursev. Prepričani smo, da predlagane spremembe ne bi pripomogle k izboljšanju sojenja v zadevah bančnega kriminala.

Na podlagi navedenega, spoštovane in spoštovani, v Poslanski skupini Desus predloga ne podpiramo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Dragi poslanke in poslanci, dobro jutro!

A ni nenavadno, da so v Sloveniji izpuhtele milijarde, krivcev za te izpuhtele milijarde pa ni? Praktično danes v zaporu ne sedi nihče, ki je odgovoren za to, da je vse nas, vse davkopačevalce oškodoval za več kot 2 tisoč 500 evrov, vsakemu izmed nas je na ramena naložil dolg 2 tisoč 500 evrov, ampak v zaporu pa ni nikogar. Mislim, da je temeljno vprašanje, kako naj ljudje sploh verjamejo taki državi, da v neki državi obstaja pravičnost, če pa velike ribe, ki so odgovorne za milijardo luknjo, niso za zapahi, ampak se prosto sprehajajo okrog. In menda imamo zdaj še celo proteste po zaporih, kjer si želijo, da zavori postanejo hoteli, 12 televizijskih kanalov je ne premalo, preveč in tudi 3 različni meniji na obrok več kot dovolj. Kam smo prišli, da slovenski zavori postajajo hoteli, ne pa zavori?! Ob takih dejstvih je jasno, da navadni državljani težko verjamejo v pravo državo.

Vsi smo v tej hiši govorili, nekateri smo tudi dejanje naredili, večina je pa govorila, da je treba okrepiti boj proti bančnemu kriminalu, in bančna preiskovalka je sprejela poseben sklep, s katerim je predlagala, da se ustanovijo posebna tožilstva in tudi sodišča v ta namen. Celo več, vodja Specializiranega državnega tožilstva Harij Furlan je sam predlagal, da bi neke vrste specializiran oddelek državnega tožilstva, osredotočen zgolj na bančni kriminal, pripomogel k temu, da bi lahko bolj učinkovito preganjali bančne kriminalce. Rezultatov praktično ni. Bilo je vloženi preko 200 različnih ovadb, ampak, da bi pa danes že imeli koga v zaporu, to pa še ne. Zato smo ukrepali v NSI. Predlagali smo dva zakona, Zakon o sodiščih in Zakon o državnem tožilstvu, s katerima predlagamo dve preprosti rešitvi, in sicer ustanovitev posebnih sodišč in posebnega oddelka državnega tožilstva, ki bi bil osredotočen izključno samo na bančni kriminal. Glavna, ključna poanta tega bi bila, da bi se na enem mestu skoncentriralo vse znanje in da bi se ti sodniki in ti tožilci resnično lahko posvetili samo tej tematiki, ne pa, da vmes skačejo še na kakšne druge teme. Prepričani smo, da bi to bistveno prispevalo k temu, da bi se pregon bančnega kriminala okrepil. Ne nazadnje ste

temu pritrtili tudi vi, večina v tem parlamentu, v prvi obravnavi, ko je za ta predlog glasovalo kar 38 poslancev in v prvi obravnavi sta ta dva zakona bila sprejeta. A glej ga zlomka, kaj se zgodi potem? Potem prideta zakona na drugo obravnavo pred matični odbor, kjer pa bi rekel, da se je zgodil klasičen državni udar odbora, kjer je 9 poslancev povozilo voljo 38 poslancev.

Da je stvar še nekoliko bolj zapletena, danes Državni zbor o teh stvareh sploh ne bo odločal. Tako se iskreno sprašujem, čemu mi sploh potem tukaj predstavljamo stališča. Poslušal sem poslanske skupine, kjer so rekli, mi tega ne podpiramo, mi bomo imeli takšno stališče, če pa danes sploh ni glasovanja. To je še ena stvar, s katero se ne moremo strinjati, da 9 poslancev lahko povozi voljo 38 poslancev. Enostavno je bil s strani predsedujočega tolmačen poslovnik na način, da če je na odboru sprejet sklep, da je zakon neprimeren za nadaljnjo obravnavo, potem v drugi obravnavi do glasovanja v tej hiši pride, če pa poslanci na odboru enostavno zavrnejo z glasovanjem zakon, pa glasovanja ni. Kje je tukaj logika? Če smo poštene, gre v vsebinskem smislu za enako stvar; ali je sprejet sklep, da je zakon neprimeren za nadaljnjo obravnavo ali pa se zakon z glasovanjem zavrne. Končna posledica je ista. In v smislu demokratičnosti in enega pravnega reda bi se morali zakonodajni postopki zaključevati tukaj na plenarnem zasedanju, ne pa na samem odboru. Če bi to bilo mogoče, potem bi imeli danes tistih 38 poslancev, ki smo že v prvi obravnavi te dva zakona podprli, vsaj možnost, da izrečemo nezaupnico oziroma nasprotovanje tistim devetim, ki so ta zakon na odboru zavrnili in ga jim ponovno pošljemo v obravnavo na odbor.

Zato sem jaz že na začetku te seje na te stvari opozoril, moram se tukaj zahvaliti predsedniku Državnega zbora, ki je nemudoma odreagirala in tudi s pismom pozval poslovniško komisijo, da vendarle te stvari uredi. Močno si želim, da bo poslovniška komisija čim prej zasedala, to tolmačenje, nenavadno, čudno in nedemokratično tolmačenje poslovnika tudi spremenila in nam omogočila, da o teh dveh predlogih zakona tudi glasujemo. Zaradi tega bi po koncu te moje zdajšnje razprave predsedniku Državnega zbora tudi dal proceduralni predlog, da v skladu z 74. členom Poslovnika – ker kot predlagatelj imam to možnost – umakne oziroma prestavi obravnavo ta dva zakona na eno izmed prihodnjih sej, do takrat upam, da bo poslovniška komisija spremenila tolmačenje tega poslovnika in da bomo lahko na eni izmed prihodnjih sej vendarle opravili glasovanje o teh dveh zakonih. Skratka, dajem že zdaj, tukaj, na tem mestu proceduralni predlog, da se opravi glasovanje o tem, da se ta točka oziroma obravnavo tega zakona prestavi na eno izmed prihodnjih sej v skladu s 74. členom Poslovnika. Da pa samo še dva stavka rečem glede tega, zakaj se mi zdi, da je sprejetje teh dveh zakonov ključno in pomembno. Poglejte, prva stvar,

danes konkretno noben ne sedi v zaporu zaradi tega, ker je vse nas državljane oškodoval z velikimi izgubami v bankah, to je, mislim da, eden zelo konkreten razlog. Drugi konkreten razlog je, da so številne institucije, med drugim tudi komisija Državnega zbora, ki te stvari, te rabote preiskuje, dale predlog in mi smo večinsko to podprli, vsi skupaj, da se vendar v te specializirane oddelke in sodišča gre. Tretja stvar, ki se mi zdi zelo pomembna, ker naj bi bil eden izmed razlogov, zakaj teh dveh zakonov ne potrebujemo, je ta slavni Zakon o kazenskem postopku. Še ko je bil državni sekretar na seji odbora, je kot enega izmed razlogov, zakaj tema dvema zakonoma nasprotuje, izpostavil, češ vsa potrebna orodja, ki so za pregon tega bančnega kriminala potrebna, jih vidimo v novem Zakonu o kazenskem postopku. Pa sem že takrat opozarjal državnega sekretarja, da je to upanje na trhljih tleh in se je potem včeraj na glasovanju pokazalo, da sem imel prav in da polagati upanje v Zakon o kazenskem postopku ni ključno zaradi tega, ker zakon ni bil sprejet. Mislim, da to praktično nas pripelje do tega, da po zavrženem Zakonu o kazenskem postopku sta ta dva zakona še edino oprijemljivo orodje, ki ostaja v boju zoper bančne kriminalce. Tukaj bomo na nek način s konkretnimi dejanji pokazali, ali vse zgolj obstaja pri deklarativnih obsodbah bančnega kriminala, ko pa je treba nekaj konkretnih dejanj, pa ponovno roke otrpejo.

Samo še zadnji argument; številni pravite, da je že vse to mogoče v sedanji zakonodaji, vsi ti specializirani oddelki na državnem tožilstvu. Ja, bog pomagaj! Zakaj pa potem tega še niso storili, če je v sedanji zakonodaji to že vse mogoče? Zakaj tega ne počnejo? Mislim, da bi bil ta zakon ključna spodbuda, da to tudi naredijo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glede na to, kar je bilo povedano, ali dovoliš v bistvu, preden dam na postopkovno, da še eno obrazložitev poslušamo in potem bom dal ta postopkovni na glasovanje, ker je pač to pravica, ki jo ima predlagatelj.

Besedo ima Miha Kordiš v imenu Poslanske skupine Levica.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Lep dober dan!

O gospodarskem kriminalu, korupciji in bančni luknji je bilo v tem mandatu že veliko govora in tudi o teh dveh konkretnih predlogih, ki jih obravnavamo danes. In je razumljivo, da so se stališča počasi začela ponavljati. Zakaj? Zato, ker se v zvezi s tem v tem mandatu ni kaj dosti spremenilo. Niti odkrilo. Za iskanje krivcev in ugotavljanje politične odgovornosti za bančno luknjo je bila odrejena parlamentarna preiskava. Za afero v zvezi s pranjem denarja je bila odrejena še druga. Oboje na zahtevo poslank in poslancev. Predloga, ki ju obravnavamo danes, je pripravila opozicija. Parlamentarna preiskava megalomanske in s korupcijo prepletene

investicije v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj je odrejena na predlog opozicije. Kaj med tem dela Vlada?

Največja koalicijska stranka je preiskavo bančne luknje obljubila že pred volitvami. Obljubljala je tudi ustanovitev posebnega specializiranega sodišča in napovedala poseben zakon, ki bo omogočal učinkovite preiskave ne samo bančne luknje, ampak tudi vseh drugih lukenj. Tudi investicije v TEŠ 6. To so vse stvari, ki jih najdemo v koalicijskem sporazumu. No, ampak po treh letih tega mandata, pardon treh letih in pol, je jasno, da bo ostalo samo pri velikih obljubah. Večina dela, kar se preiskave vseh zgrešenih, prenapihnenih in s korupcijo prestreljenih projektov v Sloveniji tiče, je tako namesto Vlade prevzela opozicija. No, ampak Vlada in koalicijska opozicijskih predlogov kljub temu praktično nikoli ne podpreta. Tudi pri noveli Zakona o sodiščih in Zakona o državnem tožilstvu je tako. V prvem krogu obravnave sta bila sicer predloga deležna podpore, no, tri mesece kasneje pa bomo glasovali o sklepu, da predloga nista primerna za nadaljnjo obravnavo.

Že res, da rešitve, ki jih prinašata, mogoče ne bi kaj dosti prispevale k učinkovitejšemu odkrivanju in pregonu bančne kriminalitete, vsekakor bi pa prispevale več kot rešitve Vlade, ki jih sploh ni. Vlada sicer pravi, da je na tem področju naredila že veliko in res je sprejela nekaj ukrepov, ampak nobeden od njih ne bo prispeval k ugotavljanju odgovornosti za luknjo, ki je bila že zakrpana. Uporabni bodo samo, če se zgodi še enkrat.

Ukrepov, ki bi prispevali k iskanju krivcev za bančni kriminal, skratka, ki se je že zgodil, še vedno ni. Na predlog Levice je bil že februarja 2015 na Komisiji za nadzor javnih financ sprejet sklep, s katerim je bilo Vladi naloženo, naj v roku treh mesecev pripravi vse potrebno za izvedbo forenzične revizije sanacije bančnega sistema. No, dve leti in pol kasneje, še malo več, teh podlagov še vedno nimamo.

Predloga, ki sta pred nami, morda nista najboljša rešitev, ki bi bistveno prispevala k pregonu bančne kriminalitete, bosta pa vsekakor prispevala več kot neobstoječe rešitve Vlade. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Torej končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Sedaj pa dajem, kot sem najavil, na glasovanje predlog mag. Mateja Tonina, da se na podlagi prvega odstavka 74. člena Poslovnika Državnega zbora obravnava 10. in 11. točke dnevnega reda preloži na eno od naslednjih sej zbora.

Želijo besedo predstavniki poslanskih skupin? Ne. Želi besedo mag. Matej Tonin za dodatno pojasniti razloge za preložitve? Tudi ne.

Potem zaključujem predstavitev stališč oziroma prehajamo na samo glasovanje glede tega postopkovnega predloga. Poslanke in

poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 47 poslank in poslancev, za je glasovalo 18, proti 28.

(Za je glasovalo 18.) (Proti 28.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Tako v skladu z razlago Komisije za poslovnik z dne 9. decembra 2009 Državni zbor ugotavlja, da je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan.

S tem zaključujem 10. in 11. točko dnevnega reda.

Prehajamo na **14. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložil poslanec gospod Andrej Čuš.

Predlog zakona je na 40. seji 4. oktobra 2017 obravnaval Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo kot matično delovno telo. Ker po končani razpravi odbor členov predloga zakona ni sprejel, je bila druga obravnava predloga zakona na seji delovnega telesa končana.

Besedo dajem predstavnikom poslanskih skupin za predstavitev stališč. Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospod Simon Zajc.

SIMON ZAJC (PS SMC): Spoštovani! Čuša ni.

Predložena novela je še ena od vsečnih predlogov zakonov nepovezanega poslanca Andreja Čuša, ki jih je v tem mandatu predložil Državnemu zboru, a bo tudi ta zaradi nonšalantnega pristopa in slabo zasnovanih predlaganih rešitev doživela klavrn konec. Predlog zakona je problematičen, saj kaže Čušovo napačno razumevanje oziroma celo nerazumevanje koncepta participativnega proračuna, saj predlagatelj zamenjuje organe, ki odločajo o tem vprašanju. Participativni proračun je oblika sodelovanja občanov pri pripravi predpisa in ne pomeni, da ti odločajo namesto demokratično izvoljenih občinskih organov. Če se občina odloči za uveljavitev participativnega proračuna, določi določen obseg sredstev v ta namen in v okviru javne razprave pozove prebivalce, da predlagajo nabor projektov, ki se glede na pomembnost in potrebnost rangirajo, o njihovi vključitvi v proračun pa na koncu na predlog župana kot predlagatelja proračuna odloča občinski svet. Predlagana rešitev je torej v nasprotju s sistemom lokalne samouprave, saj izvoljenim organom občine odvzema del njihovih pristojnosti. Zakonodajno-pravna služba pa celo opozarja, da v bistvu sploh ne gre za zakon, ampak za rešitve v obliki smernic, ki niso primerna vsebina oziroma način zakonskega urejanja.

Po njenem mnenju je neustrezna tudi predlagana rešitev, po kateri naj bi imeli občani o participativnem proračunu možnost odločanja na referendumu glede na to, da naj bi odločitev o tem sprejeli sami občani in tudi sicer glede na veljavno pravno ureditev, po kateri je možnost odločanja na referendumu o proračunu izključena.

V Poslanski skupini SMC obžalujemo, da se je nepovezani poslanec Čuš tako lahko lotil urejanja tako pomembne teme, ki se dotika razumevanja bistva sodelovanja občanov pri upravljanju lokalnih javnih zadev. Opozoriti velja, da ne obstaja samo ena različica instituta participativnega proračuna, razlike so torej v stopnji upoštevanja želja in predlogov prebivalcev. Da bi participativni proračun proizvajal želene rezultate, pa je nujno široko sodelovanje prebivalcev, ki jih proračun zadeva. To je tudi glavna težava, saj gre za proces, ki se ga morajo ljudje, posebej prebivalci krajev, ki nimajo tradicije aktivizma in samoorganiziranja, šele naučiti. Nekaj občin v Sloveniji se je s postopki participacije že srečala, na splošno pa je sodelovanje občanov pri pripravi občinskih proračunov v Sloveniji šibko. Pilotno so v Sloveniji participativni proračun uvedli v delu mariborske občine, zgledu pa so sledili tudi v Ankaranu, Ajdovščini in Komnu, Novi Gorici in Škofljici.

Slovenska zakonodaja jasno določa način priprave proračunov za lokalno in državno raven in ne predvideva drugačnih postopkov oziroma izjem. Zato omenjene občine, ki izvajajo tak koncept, v bistvu izvajajo neke vrste posvetovanj. Za uvedbo koncepta participativnega proračuna je potrebna sprememba zakonodaje, zato se je Vlada odločila, da bo z novo novelo Zakona o lokalni samoupravi okrepila vlogo ožjih delov občin in hkrati vpeljala participativni proračun. Na začetku julija, torej še preden je Čuš Državnemu zboru predložil svoj predlog zakona, je pristojno resorno ministrstvo na portalu eDemokracija objavilo novelo zakona z navedenimi spremembami. Vladni predlog določa obveznost, da občinski svet v občini, v kateri so ustanovljeni ožji deli občin, z odlokom o občinskem proračunu določi višino sredstev, namenjeno financiranju projektov, ki jih predlagajo sveti ožjih delov občin. S tem se po eni strani okrepi vloga ožjih delov občin in po drugi strani izpostavi trajen dialog med javno oblastjo in prebivalci tudi glede porabe javnih sredstev. Zakon prepušča občinskemu organom, županu kot izključnemu predlagatelju proračuna in občinskemu svetu, ki ga sprejme, da za vsakokratni proračun določijo primerno višino sredstev, hkrati pa določba izrecno zahteva, da sveti projektov ne predlagajo brez posvetovanja s prebivalci. Katero obliko posvetovanja bodo uporabili, je stvar vsakega sveta ožjega dela občine. Lahko se odločijo za tematske javne tribune ali za sklic zborov občanov.

Ne glede na to mora ustrezno administrativno in strokovno podporo v postopku posvetovanj o predlogih projektov in odločitvi prioriteta vrstnega reda s svetom ožjih delov občin nuditi občinska uprava. Zato bomo v poslanski skupini počakali na obravnavo vladnega predloga in slednjega podpri, Čušev predlog zakona pa smo zavrnili že na matičnem delovnem telesu, saj ni bil deležen ne podpore Državnega sveta niti reprezentativnih združenj občin. Na seji ga niso podprli niti povabljeni gostje, ki so predstavili primere dobre prakse. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospa Nada Brinovšek.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala lepa za besedo. Lep pozdrav, kolegi poslanci!

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke vsekakor pozdravljamo rešitve, s katerimi se spodbuja sodelovanje pri upravljanju javnih zadev. Treba je dvigniti zavedanje javnosti o skupnih finančnih. Ne nazadnje je občina tista bivanjska enota, kjer vsak posameznik živi in pa tudi deluje. Menimo, da je o predlaganih rešitvah, kot je participativni proračun, treba opraviti resno razpravo in s tem tudi o pomenu spodbujanja občanov k aktivnemu delovanju. Poleg tega je žal ta predlog zakona nedodelan, zato na matičnem delovnem telesu tudi ni dobil ustrezne podpore. Ob tem je treba doreči še to, kaj takšna oblika pomeni za vlogo županov v občini in tudi za razmerje organov v občini. Že obstoječa ureditev posredno to namreč že omogoča, in sicer preko ožjih delov občine, v okviru katerih se zberejo vse pobude in tudi predlogi, ki se v postopku priprave proračunov ovrednotijo in na podlagi tega v skladu z zakonskimi in finančnimi možnostmi tudi umestijo v proračun. Pri tem gre seveda za odgovornost župana in občinskih organov do občanov in pa občanov, ki to izvajajo. Ti bi se morali tudi sami zavedati pomena spodbujanja aktivnosti občanov in občanov in tudi zaupanja v politiko in ne nazadnje posledično gre tudi za izboljšanje njihove kvalitete življenja v občini. Ni namreč vse v predpisovanju obveznosti.

Predstavnik Vlade je na odboru dejal, da Vlada že pripravlja novelo Zakona o lokalni samoupravi, ki v enem členu ureja tudi participativni proračun.

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke pričakujemo, da bo Vlada ta zakon tudi čim prej poslala v zakonodajni postopek, kjer bomo seveda pozorno prisluhnili in spremljali ta predlog. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojujencev Slovenije, zanjo gospod Peter Vilfan.

PETER VILFAN (PS DeSUS): Spoštovani predsednik, kolegice in kolegi, lep pozdrav!

O predlogu spremembe zakona, ki ga obravnavamo, je bilo na matičnem delovnem telesu s strani vseh deležnikov slišati načelno podporo tako imenovanemu participativnemu proračunu. Vsi se namreč strinjamo, da so občani in občanke tisti, ki najbolj vedo, kaj je treba v določeni občini postoriti, urediti in čemu je treba nameniti denar. A dejstvo je, da predlog, ki ga predlaga poslanec Čuš, ne prinaša nič novega, saj gre pri odločanju, kot je na Odboru za notranjo politiko povedal predstavnik Državnega sveta, za utečeno obliko sodelovanja občanov in občanov ter drugih oseb pri odločanju o porabi proračunskih sredstev, ki se je poslužujejo župani kot predlagatelji proračuna. Običajno se v okviru ožjih delov občin zberejo vse pobude in predlogi, ki se v predpravi proračuna ovrednotijo in na podlagi tega v skladu z zakonskimi in finančnimi možnostmi umestijo v občinski proračun bodisi za tekoče leto bodisi za prihodnja leto.

Predlog je seveda na prvi pogled všečen, a povedati je treba, da takemu predlogu nasprotujejo celo občine same, torej Skupnost občin Slovenije, kot tudi Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Državnega sveta. Veliko pripomb ima tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora, ki med drugim pravi, da predlagane rešitve ne izpolnjujejo temeljnih zahtev načela pravne države in v tem okviru zlasti načela jasnosti in določnosti zakonskih norm. Poleg tega se v zvezi s predlaganimi rešitvami zastavlja tudi vprašanje posega v temeljno načelo lokalne samouprave, da občina samostojno po svojih izvoljenih organih izvršuje svoje funkcije, kot tudi upravno-sistemske ureditve področja proračuna.

Vsi naštetih argumenti so bili tudi razlog, zakaj smo v Poslanski skupini Desus predlogu zakona nasprotovali. A kljub vsem pomislekom smo v poslanski skupini prepričani, da je bila razprava na matičnem delovnem odboru dobrodošla in koristna, kajti predstavljene so bile tudi pozitivne prakse izvrševanja te oblike občinskega proračuna, kar dokazuje, da kjer je volja, je tudi moč. Veljavni zakon namreč to možnost dopušča, ni pa obligatorna, kar želi s predlogom doseči predlagatelj Čuš. Vsi župani so bili izvoljeni zato, da bi prisluhnili potrebam svojih občanov ter delati v prid izboljšanju njihove kvalitete življenja. Tesno sodelovanje bi moralo biti po mnenju Poslanske skupine Desus prioriteta naloga, skoraj samoumevna in logična poteza vsakega župana, ki drži do svojih etičnih in moralnih načel. Vendar nam praksa kljub nekaterim blestečim izjemam kaže nekoliko drugačno sliko, ko se v posameznih občinah bje vsakoletni boj okoli zakonsko določenega postopka sprejemanja lokalnih proračunov, da ne omenjamo še vedno rdečih števil prezadolženih občin.

Ravno zaradi tega se nam poraja vprašanje o smiselnosti zakonske ureditve

omenjene problematike, zato se je sprememb treba lotiti temeljito in premišljeno, za kar imajo predstavniki Vlade že pripravljeno zakonsko podlago, ki bo urejala tudi način izvajanja participativnega proračuna.

V Poslanski skupini Desus pričakujemo od pristojnega ministrstva, da v kratkem posreduje omenjene ter obljubljene spremembe. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo mag. Bojana Muršič.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsednik, za besedo. Spoštovani kolegice, kolegi!

Predlog novele Zakona o lokalni samoupravi poslanskega kolega gospoda Čuša, ki občinam zapoveduje obveznost participativnega proračuna, ni najbolj posrečena ali celo resno poteza in zato smo ga na delovnem telesu Socialni demokrati zavrnil. Zakaj takšna ocena? Iz prakse mnogih nas tukaj, ki smo kadarkoli ali kakorkoli sodelovali pri pripravi občinskega proračuna in si prizadevali, da se občina razvija v dobrobit vseh občank in občanov, vemo, da je pri pripravi proračuna treba sodelovati s predstavniki ožjih delov občin, krajevnih skupnosti, četrtnih skupnosti, tam, kjer pa teh ožjih delov ni, je treba prisluhniti prebivalcev okolišev in stopiti med njih ter jim prisluhniti. Zbrati je treba predloge, jih ovrednotiti in umestiti v razvojne programe ter jih v skladu z zakonom in finančnimi zmožnostmi vnesti v proračun in tudi realizirati. Na ta način se odpirajo tudi dodatne možnosti za sofinanciranje s strani države ali celo pridobiti evropska sredstva.

Sodelovanje in komunikacija med županom in občinsko upravo na eni strani in prebivalci na drugi strani je več kot nujna, včasih pa je seveda tudi ta pot naporna. A kljub naši jasni opredelitvi na matičnem delovnem telesu pa mi kljub temu dovolite, da se dotaknem mnenj sodelujočih v tem zakonodajnem postopku. Tudi iz mnenja Državnega sveta, v katerem sedi 22 predstavnikov lokalnih skupnosti, je jasno bilo zapisano in povedano, da predlogu nasprotujejo. Zapisali so, da gre za neresen poskus obvezne uveljavitve participativnega proračuna občin. Odklonilno mnenje do predloga je podala tudi Skupnost občin Slovenije. V Skupnosti občin Slovenije so ocenili, da bi s sprejetjem te novele s še tako dobro prakso, kot je participativni proračun, se izjalovil. Seveda pa je danes priložnost, da tiste župane in občinske svetnike, ki še niso doumeli, da je sodelovanje občank in občanov pri odločanju o uporabi proračunskih sredstev v mnogih lokalnih sredinah že utečena in dobra praksa, opomnimo in jih tudi pozovemo, da se o teh dobrih praksah podučijo v njihovih interesnih združenjih; v Združenju občin Slovenije, v

Skupnosti občin Slovenije in tudi v Združenju mestnih občin Slovenije. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (PS NSi): Spoštovani predsednik, spoštovani kolegice, poslanke in poslanci!

Lokalna samouprava je ustavna institucija in predstavlja najožji in neposredni stik z njenimi prebivalci, občani v skladu z Ustavo in Evropsko listino lokalne samouprave uresničuje lokalno samoupravo z volitvami občinskih svetov, ki kot predstavniški organ izvršuje naloge iz občinske pristojnosti, in z volitvami županov, ki so nosilci izvršilne funkcije v občini. Neposredno pa lahko odločajo na zborih občanov, v referendumih in preko ljudske iniciative. Predlog današnje novele Zakona o lokalni samoupravi je sicer z vidika občanov glede odločanja o določenem delu proračuna, ki bi bil namenjen uresničitvi njihovih predlog, zelo všečen. Na prvi pogled mu lahko pritrdimo, vendar pa je povsem nedodelan, preveč splošen in bo na področju lokalne samouprave vnašal zmedo. Gre le za začrtane smernice, kako naj bi občani sodelovali pri odločanju o prioritetnih občinskih investicijah.

V Novi Sloveniji smo prepričani, da bi takšen način občine postavjal v neenak položaj. Občinski svet naj bi namreč sami poljubno določali višino participativnega proračuna, sankcije za nespoštovanje zakonske obveznosti pa niso določene. Predlog tudi ne govori o tem, na kakšen način bi občani lahko sodelovali oziroma izbirali projekte, ki bi se financirali iz tega dela proračuna. V nobeni državi članic Evropske unije tega področja ne urejajo na nivoju nacionalne zakonodaje, gre le za posamezne pilotne projekte, ki pa večinoma res delujejo. Tudi naš veljavni Zakon o lokalni samoupravi dopušča sodelovanje občanov, predloge in pobude se zbirajo v okviru ožjih delov občin in se lahko vključijo v predlog občinskega proračuna. Vendar ne moremo spregledati dejstva, da je za predlaganje proračuna in njegovo realizacijo vedno odgovoren župan občine. Realnost je pač takšna, da so eno želje občanov, drugo pa so realne možnosti proračuna in tretja je odgovornost za proračun. Iz te odgovornosti občine izhaja tudi njena dolžnost, da vse naloge, za katere je ustanovljena, opravlja v mejah zakon in v korist svojih prebivalcev. Nekatere občine so že uveljavile takšno obliko participativnega sodelovanja, in to brez določbe v zakonu, ki bi jih k temu zavezovala. Gre za primere dobrih praks, ki tudi v slovenskih občin že obstajajo.

Vse navedeno kaže na to, da zakonsko urejanje tega področja ni potrebno. Glede na

navedeno v Novi Sloveniji predloga zakona seveda ne bomo podprli.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): V Levici se zavzemamo za demokratizacijo države in lokalne samouprave, še posebej zato, ker gre režimski trend v diametralno nasprotni smeri. Zadnja leta se namreč stopnja demokratičnosti v naši družbi niža, imamo referendum, ki se jih omejuje, imamo pogoje za sodelovanje javnosti, ki se jih zaostreje. No, in v tem mandatu je bila celo predlagana ukinitve neposrednih volitev članov v svete četrtih, vaških in krajevnih skupnosti z argumentom, da naj bi bile demokratične in neposredne volitve nepotreben finančni izdatek. Participativni proračun vsekakor je oblika neposredne demokracije, ki bi jo morali uzakoniti, ampak to bi morali narediti na malo bolj domišljen način, kot to predloga Čuš. Na drugi strani pa tudi rešitev, ki jo skupaj zлага Vlada, ni ravno to, kar bi si želeli.

Zadržki, kar se uvedbe participativnega proračuna tiče, so po mojem neupravičeni. Brazilsko mesto Porto Alegre je tovrstno obliko neposredne demokracije uvedlo že leta 1989. Danes je na ravni Evropske unije v neposredno odločanje vključenih že več kot 8 milijonov državljanov v več kot tisoč 300 mestih. V Sloveniji je takšnih občin zgolj peščica. Je pa na drugi strani veliko občin in županov, ki si ne želijo ravno, da bi jim občanke in občani prekrižali načrte glede porabe javnega denarja. No, in ravno zaradi tega smo socialisti prepričani, da je treba občine spodbuditi k uvedbi participativnega proračuna. To pa je mogoče narediti samo z uvedbo te oblike sodelovanja javnosti na zakonski ravni – z jasnimi pravili in določenim postopkom.

Že res, da predlog, ki ga je pripravil Čuš, ni dober in v bistvu nima nobene vsebine in jasne opredelitve participativnega proračuna in lahko bi šli celo korak naprej in rekli, da je pobalinski. Ampak ne glede na to je naredil nekaj sila koristnega; odprl je razpravo o tem in razprava o pomanjkanju demokratičnosti naše družbe, o pomanjkanju demokratičnega nadzora je lahko samo dobrodošla. Posledično je seveda zanimanje javnosti in še posebej mladih za aktualno politiko na nizki ravni. Udeležba na referendumih in volitvah je temu primerno izjemno nizka. Režim, resnici na ljubo, režimske stranke in župani ne vidijo ravno radi, da se javnost preveč vtika v njihovo delo. Aktualni vladi in koaliciji že to, da v Levici odpiramo socialne teme in ves čas opozarjamo na njene zgrešene politike, ni ravno povšeči. Zato jima najverjetneje tudi ni v interesu, da bi se civilni javnosti dalo preveč moči. Njeno sodelovanje pri upravljanju javnih zadev najprej razumejo kot oviro pri njihovem delu in to se kaže že v tem, da zakonodajo najraje sprejema brez javne

razprave in možnosti, da zainteresirana javnost poda svoje pripombe. Če pa jih že uspe podati, njihove predloge preprosto ignorira.

Zato menim, da je skrajni čas za konkretne družbene spremembe. Za družbo, kjer imajo državljanke in državljani vpliv na razvoj države in vpliv na odločitve politike in znotraj tega je skrajni čas tudi za uvedbo demokratičnega nadzora, ker če bi to že imeli, najverjetneje ne bi videli bančne luknje, ne bi videli TEŠ 6, ne bi videli nebrzdane privatizacije in kar povprek in čez razprodaje družbenega imetja.

Participativni proračun je vsekakor eden od institutov, ki preprečuje samovoljo županov in ki dopušča, da občanke in občani z odločanjem o investicijah izboljšujemo kakovost življenja v občini. To bi moral biti naš prvi korak. Takoj za njim bi mu moral slediti drugi korak, in to je, da se participativni proračun vpelje tudi na ravni celotne države. Hvala.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanjo mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Hvala, predsednik. Lep dober dan kolegice in kolegi!

Moram reči, da sem kar malo presenečena nad tem negativnim odzivom, ko govorimo o vključevanju ljudi pri porabi praznopravnih njihovih denarja. Davkoplačevalski denar ni nič drugega kot denar ljudi. Participativni proračun je neka beseda, ki verjetno marsikomu ne pove veliko. Na žalost lepše slovenske besede do danes še nismo našli. Kaj pa praznopravnih to pomeni? Vključevanje oziroma soodločanje ljudi pri porabi njihovih denarja in od levih do desnih ste praznopravnih vsi proti temu. Res težko to razumem; tako kot na odboru tudi danes. Roko na srce, zakon ni pripravljen dobro. Moral bi biti pripravljen bolje, ampak kakorkoli, govorimo o vsebini, govorimo o tem, da bi občane vključili v pripravo proračuna. Ampak to ne pomeni, da bodo občani kar tako, prostovoljno odločali o celotnem proračunu, ampak o določenem obsegu – 2 odstotka. Lahko bi določili tudi drugače. Se pravi, bi občani povedali, kaj praznopravnih v svoji občini potrebujejo, kaj bi v svoji občini radi videli. Drugi obvezen korak pri tem je, seveda da ta investicija mora biti izvedljiva, morajo biti izpolnjeni pogoji, da se ta investicija lahko izpelje. Ampak vse to se da urediti in mislim, da je prav, da leta 2017 damo obveznost županom, da pri odločanju o 2 odstotkih proračuna povprašajo ljudi.

Povedala vam bom na primeru občine Komen, ki je to izpeljala, naš župan Marko Bandelli je to izpeljal izvrstno, 60 tisoč evrov, to je 2 odstotka njihovih proračuna na leto razdeli za projekte, ki so jih na nek način na referendumu izbrali ljudje. 24 je takšnih projektov, ki bodo v letu 2017 oziroma v 2018 končani. Se pravi, se da. Ne tukaj ljudem

govoriti, da se ne da! Tisti, ki pravite, da se ne da, vam organiziram obisk Občine Komen in vam bomo na licu mesta pokazali, kako se da, in tudi projekte, ki so bili izvedeni. Kolega iz SMC je rekel, da slovenska zakonodaja tega ne določa. Ja, seveda še ne določa! Določala bi, če bi tukaj bila volja, pa je na žalost ni in res sem razočarana, da leta 2017 v Državnem zboru ne najdemo posluha za to, da bi občani odločali o svojem denarju. In logično, da so župani proti! Logično, ker je to nek dodaten napor, ampak vsak odgovoren župan bi se tega lotil tudi brez zakonodaje.

Vam bom dala še en primer. Ko smo določali oziroma so določali kvote v slovenski politiki – sto in en razlog je bil, zakaj ni to mogoče; pač žensk to ne zanima, ne bodo našli dovolj žensk za na listo, danes nas je v Državnem zboru 32. Pred uvedbo obveznih kvot v politiko so ženske šteli na prste ene roke. Se pravi, tudi obveznost nekaj naredi.

Želim si, da ta predlog – ne, izboljššan predlog kolega še enkrat dobi prostor v tem mandatu in da res vsi skupaj sploh razmislimo, kaj ste zavrnili. Danes tako ni več glasovanja, ker ste svoje oddelali na odboru, ampak politiki se ljudi ne smemo bati. Tukaj smo zaradi njih in za njih. Tega bi se morali zavedati vsak dan na občini in v državi.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. V skladu z razlago Komisije za poslovnik z dne 9. decembra 2009 Državni zbor ugotavlja, da je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **18. Točko dnevnega reda, to je na drugo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost v okviru rednega postopka.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložil poslanec gospod Andrej Čuš. Predlog zakona je na 42. seji 4. oktobra 2017 obravnaval Odbor za finance in monetarno politiko kot matično delovno telo. Ker po končani razpravi odbor členov predloga zakona ni sprejel, je bila druga obravnava predloga zakona na seji delovnega telesa končana.

Besedo dajem predstavnikom poslanskih skupin za predstavitev stališč.

Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo mag. Andrej Šircelj.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovani predstavniki Vlade, kolegi in kolegice!

Ja, Socialni demokrati, Stranka modernega centra in Desus so zavrnili znižanje stopnje davka na dodano vrednost zaradi tako

imenovanih fiskalnih razlogov, ki pa so virtualni ali pa neresnični, ker teh fiskalnih razlogov ni več. Namreč, v letu 2017 bodo vse blagajne državnega proračuna oziroma vse blagajne države, se pravi, državni proračun, pokojninska blagajna, zdravstvena blagajna, dobile za 1 milijardo več denarja kot v letu 2016. Z drugimi besedami, prihodki so se ob gospodarski rasti bistveno povečali, tudi ob proračunu za leto 2018 in 2019 je to popolnoma razvidno in je bilo povedano s strani predstavnic Vlade. Zaradi tega ni nobenega razloga, da se zacementira višja stopnja davka na dodano vrednost, splošna v višini 22 %, in enostavno bi se morala stopnja davka na dodano vrednost znižati na tisto, ki je bila v predkriznem času, to je 20 %. S tem bi pridobili dejansko vsi; na eni strani bi se povečala potrošnja, na drugi strani bi državljeni in državljanke za svoj denar lahko kupili več, ne manj. Vsekakor več. Vprašanje je seveda, koliko več. Tukaj so lahko različni pogledi, vendar več. S tem, ko bi bil davek na dodano vrednost nižji, bi imel sam davek, samo delovanje davka manjši regresivni učinek, kar pomeni, da bi bila socialna komponenta tega davka nekako okrnjena in seveda zaradi tega bi bil ne nazadnje tudi socialni položaj tistih najrevnejših boljši; več bi dejansko lahko kupili za svoj dohodek. Temu koalicija ni pritrdila in tega koalicija, kot kaže, ne želi. Ne glede na to, da so razni izgovori o fiskalnem pravilu, in tako naprej in tako naprej, vendar gospe in gospodje, če gledamo same prihodke, potem lahko ugotovimo, da ima država v najširšem smislu dovolj denarja.

Drugo pa je strukturni primanjkljaj, o katerem govori tudi Fiskalni svet, ampak tukaj je treba ločiti med strukturnim primanjkljajem in običajnim primanjkljajem. Strukturni primanjkljaj izvira pač iz tega, da ta vlada ni naredila nobenih strukturnih premikov ali, z drugimi besedami, bistvenih sprememb na področjih, ki bi dejansko zmanjšal ta strukturni primanjkljaj. Nekateri bi rekli, tudi ni naredila nobene reforme, jaz tega izraza ne bom uporabljal. Tako lahko ob tej zavrniti na matičnem delovnem telesu oziroma na Odboru za finance in monetarno politiko lahko rečem edino to, da tukaj gre pač za odnos te vlade in odnos te koalicije do državljanov in državljanek. Odnos v tem smislu, da bodo državljeni in državljanke še vedno plačevali dejansko več, da bodo zaradi tega seveda v slabšem socialnem položaju, predvsem tisti najrevnejši, in da se na tem področju verjetno v letošnjem letu ne bo zgodilo nič, morda pa bo v naslednjem letu nekaj tistih predvolilnih bombončkov, ki jih Vlada obljublja.

V Slovenski demokratski stranki smo podprli znižanje davka na dodano vrednost zaradi tega, ker menimo, da je finančno stanje države takšno, da enostavno, tudi če ima to nek kratkoročen fiskalni učinek, država in državna stabilnost, finančna stabilnost enostavno to lahko prenese. Zaradi tega se ne bi zgodilo nič posebnega, nobene krize ne bi bilo zaradi tega,

nič ne bi bilo od tega, da bi bila država nestabilna. Še več, mislim, da bi takšne stopnje prispevale k stabilnosti in konkurenčnejšemu položaju države, predvsem zaradi tega ker so te stopnje med višjimi v Evropski uniji.

Še enkrat, v Slovenski demokratični stranki smo podprli znižanje davka na dodano vrednost.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojujencev Slovenije, zanjo gospod Uroš Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa, spoštovani predsednik. Spoštovani kolegice, kolegi!

Malo je nenavadno, da predlagatelja zakona ni v dvorani, ko predstavniki političnih strank tukaj predstavljamo svoja stališča, ampak jaz bom vendarle predstavil to stališče, upajoč, da me boste poslušali in da bo seveda tudi slovenska javnost izvedela, kaj si o tem predlogu kolega Čuša mislimo oziroma kakšno je naše stališče v Desusu.

Kaj je razlika od zadnjega njegovega, praktično identičnega predloga? Razlika je ta, da takrat smo počasi dolge rokave zamenjevali s kratkimi, zdajle pa smo pravzaprav kratke rokave zamenjali z dolgimi. Od zavrnitve prejšnje novele identične vsebine istega predlagatelja je praktično edina sprememba, da takrat je bila pomlad, danes je jesen. Tudi če bi ponovni poskus predlagatelja lahko razumeli kot neke vrste nadgradnja prejšnjega sistema – kar pa seveda ni, ker je identična zadeva –, bi seveda lahko bili nekoliko kritični. O tem več v nadaljevanju. Kljub našim opozorilom, da se davčne politike ne gre lotevati brez nekih preišljenih, ne bom govoril o sistemskih rešitvah, še zlasti pa ne brez natančnih finančnih izračunov posledic, so nam tudi tokrat ostali v predlogu zakona le skopi argumenti predlagatelja „naši predlogi, da bi se bolj konkretno, bolj sistematično lotiti predloga teh sprememb, so ostali seveda neuslišani. Utemeljuje svoje predloge na prepričanju, da bo večja končna potrošnja z znižanjem davka na dodano vrednost rešila vse finančne probleme države, nas seveda ni prepričalo. Poslanke in poslanske naše poslanske skupine, torej nas predlagatelj ni uspel prepričati, zato smo predlog spremembe Zakona o davku na dodano vrednost zavrnilo že na matičnem delovnem telesu. Menimo oziroma prepričani smo, da znižanje stopnje DDV ne pomeni nujno ugodnosti za potrošnike, ne pomeni, da bodo maloprodajne cene kar avtomatsko postale nižje, saj jih trgovci zelo hitro lahko nadomestijo z visokimi maržami, cena proizvodov pa ostane na isti ravni ali pa se celo poveča. Ne nazadnje o tem govoril milijarda na letni ravni profita trgovinskih organizacij oziroma subjektov na tem področju ter milijarda investicij. Torej trgovci niso tista najranljivejša ciljna skupina.

Spoštovane kolegice in kolegi, lepo je biti del ustvarjalne, bolj pravične socialne države, sprejemati ukrepe, s katerimi zagotavljamo bolj kakovostne razmere državljanov, zagotavljamo višje socialne transferje, zagotavljamo višjo minimalno plačo, zagotavljamo višje pokojnine in tako dalje, ampak hkrati je treba seveda vedeti, da je ta denar potrebno nekje tudi pobrati. Na žalost je temu tako, da se ta denar nabere skozi davčne prihodke, skozi prispevke v zdravstveno, socialno blagajno in tako dalje. In nekateri ukrepi, ki smo jih na žalost, ampak to je realnost, tudi v obdobju te vlade, te koalicije naredili, to so seveda davčne blagajne, pa višanje davka na dobiček, pa sprememba dohodninske lestvice, so pač v kontekstu tega, da se neke pobere in da se tam, ko so ljudje potrebni te pomoči, to so ranljive ciljne skupine, tudi razdeli.

Ni dovolj biti ustvarjalec samo na eni strani, in to na isti, ko se nekaj zgolj deli z namenom nabiranja političnih pik. Kreiranje davčne politike, se je treba lotiti na način pravične prerazporeditve vseh davčnih in drugih bremen. V Poslanski skupini Desusa podpiramo seveda solidarnostni princip, ki se nam zdi ključen, ki zagotovo ne sme iti na račun in na eno najranljivejših. Davčno blagajno je treba napolniti z davčnimi prihodki tistih, ki ustvarjajo nadpovprečno, in v isti sapi želim povedati tudi to, da jih ni treba do konca izžeti, hkrati pa ne smemo se iti restriktivne davčne politike na račun tistih, ki nimajo niti za preživeti. Ocenjujemo, da bi bilo bolj smiselno razmisliti o neki drugačni odločitvi, kot je, denimo, ničelna ali bistveno znižana stopnja davka na dodano vrednost za tista osnovna živila pa še za kakšne druge storitve in predmete, ki jih ljudje potrebujejo vsakodnevno, zato da preživijo, predvsem pa, da se bolj obdavčijo tisti luksuzni predmeti, ki niso neophodno potrebni za vsakodnevno življenje.

Predlog zakona bi po mnenju poslank in poslancev Desusa potreboval malo več resnosti pri njegovem samem oblikovanju in obrazložitvi. Pogrešamo kakovostno analizo finančnih posledic, argumentirano obrazložitev posameznih členov ter presojo vseh posledic, ki bi nastale ob morebitnem sprejemanju predlagane novele. Predlagatelj, spoštovani kolega Čuš, tudi ob ponovni vložitvi te novele zakona ni upošteval nič, kar sem zdajle povedal oziroma naštel, zato smo torej ponovno na stališču in nimamo neke velike dileme, da predlog zakona še enkrat zavrnamo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Janko Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem!

Zakonodajni postopek Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost je bil zaključen na

matičnem delovnem telesu, kjer je bil zakon zavržen. Kljub vsemu pa je treba poudariti nekatera izhodišča, ki pa so izjemno pomembna. Gre za dejstvo, da lahko ugotovimo vendarle, da smo vsi skupaj v času finančne in gospodarske krize, ko je bila sprejeta odločitev po dvigu splošne davčne stopnje z 21 na 22 % oziroma z 20 na 22 % in nižja z 8,5 % na 9,5 %, prispevali vsi skupaj v proračun okrog 350 milijonov evrov z nakupom blaga in storitev. Ta hip smo tik pred sprejemanjem rebalansa proračuna za leto 2018 in novega proračuna za leto 2019, zakon, če bi bil uveljavljen, bi začel veljati s 1. januarjem 2018, kar bi pomenilo seveda tudi zelo hud poseg v oba proračuna in s tem seveda tudi zelo velike težave, kako pravzaprav zapreti proračun in zagotoviti predvsem delovanje vseh sektorjev v državi, predvsem pa tudi tistih, ki se nanašajo na to, da lahko zagotavljamo vendarle višji standard tudi tistih z najnižjimi prejemki oziroma s težjimi pogoji življenja, ki jih je v Sloveniji kar že okrog 400 tisoč. Torej, posega 350 milijonov v tako kratkem času seveda ni mogoče nadomestiti, je pa prav, da ob tem tudi razmišljamo o ukrepih, ki pa bi lahko; prvič prispevali k temu, da se zmanjša javna poraba tam, kjer je to mogoče. Sistem javnega naročanja je zagotovo eden od tistih, ki ga bi bilo treba v prihodnosti izčistiti, kajti primerjave z drugimi državami za sorodno storitev ali investicijo kažejo, da so včasih v Sloveniji cene tudi dvakrat, trikrat višje kot pa v tujini.

Torej je rezerv veliko v sistemu javnega naročanja, še posebej pa je pomembno, da seveda poskušamo sredstva, ki so v proračunu, vložiti v razvoj. Tudi tukaj želim izpostaviti dejstvo, da smo vztrajali pri tem, da poskuša Vlada že v letošnjem letu zagotoviti dodatnih 9 milijonov evrov za področje znanosti in tudi dodatna sredstva v letu 2018 in 2019 ravno tako za področje znanosti. To je zagotovo vložek, ki se bo v prihodnosti obrestoval in prinesel višjo dodano vrednost in tudi višje prihodke. Pomembno bi bilo, da podobne ukrepe za raziskave in razvoj v višjem obsegu uvedemo tudi za področje gospodarstva in jih s tem spodbudimo za to, da grejo v tehnološka vlaganja in s tem tudi nove inovacije. To pomeni, da bi slovensko gospodarstvo bilo v prihodnosti še konkurenčnejše, kot je sicer, ko sicer glavnino svojega bruto domačega proizvoda ustvarjamo prav na tujih trgih. Torej samo z vlaganjem v znanje in v inovacije lahko ohranimo našo prisotnost, tako uspešno prisotnost na tujih trgih, znotraj države pa je treba marsikaj racionalizirati in sistem javnega naročanja je zagotovo eden od tistih, ki lahko v veliki meri pripomore k temu. Na to smo opozorili v fazi razprave na matičnem delovnem telesu in ne nazadnje tudi stalna prizadevanja, da pa vendarle naredimo bistveno več za zmanjšanje čakalnih vrst, morajo iti v to smer, da s tem tudi razbremenimo gospodarstvo, kajti manj kot je bolniškega staleža, manj ima stroškov

gospodarstvo, manj ima stroškov tudi javni proračun in zdravstvena zavarovalnica, tako da številni ukrepi so dejansko še pred nami, ki jih treba v to vključiti.

Ta razprava okrog možnosti znižanja davka na dodano vrednost je seveda vse te možnosti odprla, zato je po eni strani sama vložitev tega zakona bila dobrodošla ravno zaradi tega, da smo izmenjali poglede, kako naprej. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, za njo gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala za besedo, gospod predsednik. Dragi kolegice in kolegi!

V Novi Sloveniji smo se na dvig stopnje davka na dodano vrednost ostro odzvali že ob napovedi povišanja leta 2013. Dvig stopnje z 20 na 22 % ter dvig nižje stopnje z 8,5 na 9,5 % smo seveda razumeli kot ukrep, ki je v nasprotju s krščansko-demokratskim programom. Zato je popolnoma jasno, da predlog zakona, ki prinaša povrnitev višine stopnje davka na dodano vrednost na prejšnjo raven, podpiramo. Tudi zadnje poročilo Svetovnega gospodarskega foruma ocenjuje, da so za poslovno okolje v Sloveniji poleg neučinkovite državne birokracije najtežavnejši faktor prav visoke davčne stopnje in to poročilo, gospe in gospodje, Svetovnega gospodarskega foruma berejo tudi potencialni tuji investitorji, ki se prepogosto peljejo mimo Slovenije.

Žal pa koalicija ne čuti nikakršne naklonjenosti zmanjšanju davkov, saj na matičnem delovnem telesu ni podprla tega predloga za nižje davke. Še bolj nenavadno je, da leva vladna koalicija ne podpre zmanjšanja davka, ki najbolj prizadene najrevnejše državljane, saj ti največji delež svojega dohodka porabijo za potrošnjo izdelkov, ki jih potrebujejo za preživetje. Tako imenovani socialni blok te koalicije oziroma tega parlamenta je torej ponovno udaril po najšibkejših. V nasprotju z zadržanostjo Vlade za nižanje davkov pa lahko vidimo, da je ta veliko bolj pogumna, ko gre za jemanje iz proračuna. Naj spomnim le na dogovore s sindikati ter dokapitalizacijo SDH in DUTB. Samo za te proračunske odhodke je Vlada namenila več kot 350 milijonov evrov. 350 milijonov evrov; 350 milijonov evrov, in to brez odločanja tukaj v Državnem zboru!

Tudi proračunski dokumenti kažejo na to, da Vlada povečevanja gospodarske rasti in proračunskih prihodkov ne zmore pretvoriti v zmanjšanje davkov in izboljšanje poslovnega okolja. Način vodenja državne fiskalne politike kaže predvsem na to, da se Vlada preslabo zaveda dejstva, da se denar ustvari v gospodarstvu in samo gospodarstvu. Sadove rasti bruto družbenega produkta in posledično širitve državnega proračuna pod vodstvom

obstoječe vlade žanje le odhodkovna stran proračuna. Podjetja, ki skrbijo za proračunsko širitev, pa zaman čakajo, da bi se svojih bremen vsaj nekoliko razbremenila. Vladna koalicija je z zavrnitvijo tega predloga zakona zapravila možnost, da bi vsaj nekoliko izboljšala davčno in poslovno okolje v Republiki Sloveniji. Zmanjšanje obremenitve davka na dodano vrednost bi gotovo povečalo potrošnjo, spodbudilo gospodarsko aktivnost in izboljšalo pogoje za poslovanje gospodarskih subjektov. Politika visokih davkov izkazuje veliko nezaupanje do sposobnosti državljanov za upravljanje z denarjem, ki ga sami zaslužijo. Le politika, ki ne zaupa svojim državljanom, od njih zahteva plačevanje previsokih davkov, da bi namesto njih s temi sredstvi upravljala.

Krščanski demokrati tako politiko zavračamo in mi smo zelo zaskrbljeni nad transformacijo Ministrstva za finance Republike Slovenije v računovodstvu Republike Slovenije. Ker je zmanjšanje davčnih obremenitev izjemno pomemben del usmeritev gospodarskega programa Nove Slovenije, novelo Zakona o davku na dodano vrednost seveda podpiramo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Levica ne podpira demagoških predlogov. Če bi bil ta predlog sprejet, bi proračun izgubil 300 milijonov evrov na leto. Zdaj načeloma bi se dalo ta izpad nadomestiti z višjimi davki na kapital in premoženje, kar bi bilo okej in bi prispevalo k dvigu družbene pravičnosti, ampak poslanec Čuš tega žal ne predlaga. Se pravi, če bi ta predlog sprejeli, bi morali zmanjšati javne izdatke za 300 milijonov evrov. Edini agregat, ki bi lahko pokril tak izpad, so plače, socialni prejemki in penzije. Tako da – ja, znižanje davka na dodano vrednost je lahko socialno pravičen ukrep, ampak če bi ga izpeljali tako, kot je predlagano, bi prizadeli ravno socialno najšibkejše in delavske razrede. V normalnih okoliščinah takih osnovnih financ ne bi bilo treba ugotavljati na obravnavi v parlamentu zaradi tega, ker takih jokerskih predlogov ne bi nihče vlagal. No, ampak pri nas, pri nas se pa taka stvar redno dogaja. Ko smo prvič obravnavali Čušev zakon, je izletela še Nova Slovenija s še bolj radikalnim amandmajem, ki bi izenačil stopnjo davka na dodano vrednost v Sloveniji s stopnjo davka na dodano vrednost v Nemčiji. Takrat smo jasno povedali, da socialisti smo za, pod pogojem, da uvedemo tudi nemško stopnjo davka na dobiček. V Nemčiji namreč profit ni obdavčen po stopnji 19 % tako kot pri nas, ampak po stopnji 29 %. Seveda je pa to nek ukrep, ki ga nosilci kapitala ne bi nikoli podprli, ne glede na to, kako je razvojno koristen in socialno pravičen.

Jasno je, da predlagatelji takih zakonov, kot je ta današnji, ne mislijo

dobesedno, ampak jih uporabljajo samo kot iztočnico za širjenje neoliberalne ideologije. Ampak oprostite, kar je preveč, je pa preveč. Skrajno cinično je, da imamo desnico, ki po eni strani zahteva večje izdatke za družinsko politiko, pa več denarja za vojsko, pa ne vem kaj še vse, hkrati pa prihaja sem notri z zakoni in z amandmaji, ki bi v enem letu našo državo spravilo na finančna kolena, še v kakšnem letu več pa v bankrot. Teh podatkov in teh sodb ne dajem kar tako, na pamet, iz glave, ampak jih lahko podprem z izračuni finančnega ministrstva.

Socialna kapica in socialni copatek bi zmanjšala prihodke proračuna in socialnih blagajn za 826 milijonov evrov. Enotna olajšava pri dohodnini bi zmanjšala proračun za 470 milijonov evrov, no, potem je pa še ta današnji Čušev predlog, ki bi navrtal še za 300 milijonov evrov luknje. To nam vse skupaj prinese 1,6-milijardno zmanjšanje javnofinančnih prihodkov, kar je seveda drastična luknja, ki bi se odrazila in na socialni pravičnosti in razvojni kapaciteti, praktično v vsem, kar drži pokonci koncept socialne države. To je nekaj, na kar socialisti ne moremo nikoli pristati.

Pravilen pristop k davčni politiki bi startal z ravno obratne vstopne točke; torej, za začetek je treba ukiniti dopolnilno zdravstveno zavarovanje in ga nadomestiti s solidarno javno dajatvijo. Treba je dvigniti davek na dohodke pravnih oseb, torej obdavčitev kapitala, in na tak način zagotoviti več sredstev iz naslova tistih, ki živijo in se plemenitijo iz naporov delavskega razreda. Treba bi bilo seveda tudi vpeljati pravične obdavčitve iz premoženja visoke vrednosti, pa seveda tudi iz visokih osebnih dohodkov.

Ko bodo vzpostavili v naši državi take prihodke na pravični, solidarni, progresivni osnovi, takrat bi imeli tudi bistveno več sredstev za to, da saniramo naš socialni sistem in naš zdravstveni sistem, ki pokata po šivih, in še korak naprej, tudi dovolj sredstev, da znižamo davek na dodano vrednost; ker v osnovi DDV je in ostaja nepravičen, regresiven davek. Po žepu najbolj udari tistega, ki ima najmanj, nekoga, ki pa se ponaša z dohodki, recimo nadzornika Nove Ljubljanske banke ali pa kakšnega menedžerja za 10 in več tisoč evrov plače mesečno, pa seveda teh nekaj procentov pri kruhu in pri drugih vsakdanjih dobrinah niti najmanj ne zmoti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospa Vojka Šergan.

VOJKA ŠERGAN (PS SMC): Hvala za besedo. Spoštovani predstavniki ministrstev, kolegice in kolegi!

Zdaj bom predstavila še stališče Poslanske skupine SMC, ki bo nekje med desno in levo, kajti poslanec Andrej Čuš je ponovno vložil v postopek v Državni zbor spremembo Zakona o davku na dodano vrednost, s katerimi

je želel, da bi stopnja davka na dodano vrednost vrnila na prejšnje stanje; zgornje stopnje z 22 na 20 in spodnjo z 9 % na 8,5 %. Glede obstoječe ureditve davka na dodano vrednost je treba poudariti, da je bil kot tajni ukrep dvig DDV sprejet pod vlado Alenke Bratušek, maja 2013 se je namreč takratna vlada zavezala, da bo dvig DDV trajni ukrep v programu stabilnosti, ki je bil predložen Evropski komisiji.

Seveda razumemo trajnost ukrepa zaradi tega, ker je prejšnja vlada povečala dolg države in ustvarila velik primanjkljaj zaradi sanacije bančnega sistema. Ta vlada se zaveda, da je zaradi zatečenega stanja treba zmanjševati javni dolg na način, kot je bil zamišljen v letu 2013, torej s trajnim dvigom stopenj DDV. Vsekakor lahko ocenimo, da zaradi spoštovanja danih zavez ne moremo tega razveljaviti; izpada DDV ni mogoče nadomestiti. Javnofinančni položaj ne daje možnosti za znižanje stopenj DDV brez hkratnih ukrepov na prihodkovni ali odhodkovni strani, teh pa predlagatelj ne navaja – sprememba stopenj DDV ima za posledico približno 300 milijonov evrov izpada prihodkov proračuna v letu 2018. Je pa treba povedati, da Vlada z ukrepi krepi konkurenčnost poslovnega okolja, s čimer na eni strani vpliva na vzdržno gospodarsko rast in povečanje globalne konkurenčnosti Slovenije, na drugi pa zagotavlja javnofinančno konsolidacijo s postopnim strukturnim uravnoteženjem javnih financ.

Glede spodbujanj potrošnje pa je treba omeniti, da znižanje stopenj DDV ni nujno, da pomeni tudi, da bi se tudi sorazmerno znižale končne cene blaga in storitev. Kajti s tem hočem poudariti, da ni nujno, da bi trgovci v tistem trenutku, ko bi se DDV znižal, zaprli trgovine, naredili inventuro in na cenikih prikazali nižje cene, tako kot je bilo v bivši državi. To bi rada posebej poudarila, kajti to ne pomeni, da bi kupci kupovali ceneje.

Glede spodbujanja potrošnje je vendarle treba omeniti, da smo pa vendarle k temu pristopili z mini davčno reformo, ki je tudi omogočila dvig dodatne splošne olajšave za 300 evrov s tedanjih 10 tisoč 866,37 na 11 tisoč 146,379 ter z izvzetjem dela plače za poslovno uspešnost iz davčne osnove dohodka iz delovnega razmerja ter nekoliko spremembo dohodninske lestvice za zaposlene nad 1,6-kratnikom povprečne plače. Tukaj mislim, da smo naredili največ za ljudi s tem, ko smo prestrukturirali na nek način davek in smo razbremenili delo. S tem smo pripomogli, da se je šlo naproti najšibkejšim, kajti zbiranje davkov pravzaprav je lajšanje življenja in boljše življenje za ljudi, ker se omogoča financiranje zdravstva, šolstva in socialnih transferjev šibkejših.

Prav tako spodbujamo potrošnjo z ukrepi novega davčnega paketa, ki je v Državnem zboru. Tako rešitve novega Zakona o dohodnini omogočajo višje dohodke selektivnim skupinam. Sprememba načina določanja dodatne splošne olajšave omogoča določenim

davčnim zavezancem, da se podvprečna plača neto poveča. Prav tako zvišanje posebne olajšave za dijake in študente poveča njihov neto zaslužek. Vse to bo pozitivno vplivalo na potrošnjo brez tega, da bi sploh ogrozili javne finance.

Zaradi vsega navedenega je Poslanska skupina SMC proti rešitvam, ki so bile predlagane s tem zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. V skladu z razlago Komisije za poslovnik z dne 9. decembra 2009 Državni zbor ugotavlja, da je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo še na **23. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZA SPREJEM AVTENTIČNE RAZLAGE DRUGEGA ODSTAVKA 26. ČLENA ZAKONA O LEKARNIŠKI DEJAVNOSTI.**

Predlog za sprejem avtentične razlage je v obravnavo Državnemu zboru predložil poslanec gospod Jožef Horvat. V zvezi s tem predlogom Odbor za zdravstvo kot matično delovno telo predlaga Državnemu zboru, da Predloga za sprejem avtentične razlage ne sprejme.

Za predstavitev predloga odbora dajem besedo predsedniku gospodu Tomažu Gantarju.

TOMAŽ GANTAR (PS DeSUS): Hvala, predsednik. Lep pozdrav vsem!

Odbor za zdravstvo je na 26. seji obravnaval Predlog za sprejem avtentične razlage drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložil poslanec gospod Jožef Horvat.

Odboru je bilo posredovano mnenje Zakonodajno-pravne službe, mnenje Vlade Republike Slovenije in tudi mnenje Državnega sveta oziroma njegove Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide. Na seji odbora je predlagatelj Jožef Horvat obrazložil razloge za vložitev Predloga za sprejem avtentične razlage. Po sprejetju Zakona o lekarniški dejavnosti se je po njegovem mnenju s prepovedjo vertikalnih povezav med izvajalci lekarniške dejavnosti in pravnimi osebami, ki opravljajo dejavnost proizvodnje zdravil ali dejavnost prometa na debelo z zdravili in medicinskimi pripomočki, porajajo dvomi o nujnosti izvedbe postopka prodaje družb Farmadent, d. o. o., in družbe LL Grosist, d. o. o., saj pravni teoretiki zagovarjajo stališče, da izvajalec lekarniške dejavnosti po zakonu ni občina, ampak javni zavod, zaradi česar so prepovedane zgolj vertikalne povezave za javne zavode in ne za občine. Avtentična razlaga je

potrebna zato, da ne bo prihajalo do dvomov, ali sta mestni občini Maribor in Ljubljana skladno z določili sprejetega Zakona o lekarniški dejavnosti lahko tudi v prihodnje lastnici omenjenih družb.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe mag. Sonja Bien Karlovšek je v predstavitvi pisnega mnenja poudarila, da avtentična razlaga ni potrebna. Iz razlogov, ki jih je mogoče razbrati iz predlagateljevih navedb, ni mogoče utemeljiti njenega sprejetja, saj avtentična razlaga zakona glede na njen namen ne more biti sprejeta zato, da se prepreči morebitna nepravilna uporaba zakonske določbe v praksi in ne more biti odgovor na morebitno nestrinjanje z izvajanjem zakonske določbe. Temu je namenjena uporaba drugih institutov, zlasti uporaba pravnih sredstev v okviru pravice do sodnega varstva.

Predstavnica Ministrstva za zdravje državna sekretarka Anja Medved je v predstavitvi mnenja Vlade poudarila, da je Predlog za sprejem avtentične razlage drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti vsebinsko takšen, da ga z avtentično razlago nikakor ni mogoče dopolniti, saj bi predlagana vsebinska sprememba spremenila zakonsko določbo in jo razširila, kar je mogoče storiti le z novelo zakona, zato po mnenju Vlade takšna pobuda ni utemeljena.

Odbor je po uvodnem delu prešel na obravnavo vprašanja, ali je treba sprejeti to avtentično razlago. V razpravi je bilo izpostavljeno, da se z avtentično razlago vsebine zakona ne da spreminjati v smislu legalizacije nečesa, kar zakon prepoveduje. Predlagano pa je bilo, naj občini vložita pobudo za oceno ustavnosti 21. člena Zakona o lokalni samoupravi.

Odbor je po končani razpravi na podlagi drugega odstavka 150. člena Poslovnika prišel na glasovanje o predlogu sklepa, ki se glasi: Odbor za zdravstvo meni, da je potrebno sprejeti avtentično razlago drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti. Odbor navedenega predloga ni sprejel.

Glede na to Odbor za zdravstvo Državnemu zboru predlaga, da na podlagi 151. člena Poslovnika Državnega zbora Predloga za sprejem avtentične razlage drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti ne sprejme. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za predstavitev stališč do predloga matičnega delovnega telesa dajem besedo predlagatelju, gospodu Jožefu Horvatu.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani prisotni!

Na enemu od mnogih terenskih obiskov je poslanska skupina obiskala tudi Mestno občino Maribor, in sicer junija letos. Tam sem se seznanil z njihovo prošnjo po vložitvi avtentične razlage drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti, ki je potrebna zato, da ne

prihajalo do dvomov, ali sta Mestna občina Ljubljana v primeru družbe LL Grosist, d. o. o., ter Mestna občina Maribor v primeru družbe Farmadent, d. o. o., skladno z določili sprejetega zakona ZLD-1, lahko tudi v prihodnje lastnici omenjenih družb. Skladno z drugim odstavkom 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti izvajalci lekarniške dejavnosti neposredno ali posredno preko povezanih oseb ne smejo ustanovljati, voditi ali nadzirati pravnih oseb, ki opravljajo dejavnost industrijske proizvodnje zdravil, medicinskih pripomočkov ter drugih izdelkov za podporo zdravljenja in ohranitve zdravja ali dejavnost prometa na debelo z zdravili in medicinskimi pripomočki, ali preko kapitalskih naložb ali kako drugače pridobiti ali imeti nadzor nad upravljanjem teh pravnih oseb oziroma jih voditi. Nadalje: skladno s 3. točko istega člena javni lekarniški zavodi neposredno ali posredno preko povezanih oseb ne smejo imeti v lasti delnic ali deleže v kapitalu ali drugih naložb v pravnih osebah, ki opravljajo dejavnost industrijske proizvodnje zdravil, medicinskih pripomočkov ter drugih izdelkov za podporo zdravljenja in ohranitev zdravja ali dejavnost prometa na debelo z zdravili in medicinskimi pripomočki.

Kot je bilo izpostavljeno tudi s strani Vlade Republike Slovenije v odgovoru na poslansko vprašanje marca letos, citiram, »... je cilj in namen zakona v celoti prepovedati tako imenovane vertikalne povezave, to je povezave med izvajalci lekarniške dejavnosti in proizvajalci zdravil in tako dalje. Vsakršna povezava, tudi preko povezanih oseb, je namreč izrecno prepovedana. Glede na to, da so občine ustanoviteljice javnih lekarniških zavodov in je temu tako tudi v zgoraj izpostavljenih dveh primerih, bi predlagani prenos lastniškega deleža Farmadenta oziroma LL Grosista na Mestno občino Maribor oziroma Metno občino Ljubljana ne zadostil zakonskim pogojem.« Konec citata iz navedbe Vlade.

Kljub podanemu stališču se še vedno pojavljajo dvomi v nujnost izvedbe postopka prodaje družbe Farmadent, d. o. o., oziroma družbe LL Grosist, d. o. o., saj pravni teoretiki zagovarjajo stališče, da izvajalec lekarniške dejavnosti po zakonu ni občina, ampak javni zavod, zaradi česar so prepovedane zgolj vertikalne povezave za javne zavode in ne za občine. Prav tako je bilo izpostavljeno, da skladno z Zakonom o lokalni samoupravi ni mogoče, da bi država občini omejevala oblike premoženja, saj bi na ta način lahko posegla v ustavni položaj občine in v sam koncept lokalne samouprave.

Kot predlagatelj predlagam, da je določbo drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti, ZLD-1, Uradni list Republike Slovenije št. 85/16, treba razumeti tako, da sta Mestna občina Ljubljana ter Mestna občina Maribor še naprej lahko lastnici družbe LL Grosist, d. o. o., oziroma družbe Farmadent, d. o. o. In pod črto; prepričan sem in vem, da je

vsaj večji del koalicije v fazi koalicijskega usklajevanja zakona razumel drugi odstavek 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti točko tako, kot sem predlagal v avtentični razlagi. To dodatno potrjuje razprava enega od SMC poslancev na matičnem delovnem telesu, ki pa zagotovo o tej zadevi veliko ve. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za obrazložitev stališča dajem besedo predstavnici Vlade, državni sekretarki na Ministrstvu za zdravje gospe Jožici Maučec Zakotnik.

JOŽICA MAUČEC ZAKOTNIK: Spoštovani predsednik Državnega zbora, cenjene poslanke in poslanci, dober dan!

Poslanec Državnega zbora gospod Jožef Horvat je predlagal sprejem avtentične razlage v zvezi z določbo drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti. Poslanec navaja, da se še vedno pojavljajo dvomi o nujnosti izvedbe postopka prodaje Farmadent, d. o. o., oziroma družbe LL Grosist, d. o. o. V zvezi z ureditvijo v 26. členu Zakona o lekarniški dejavnosti pojasnjujemo, da so v navedenem členu predeljene omejitve za izvajalce lekarniške dejavnosti. Vse omejitve so namenjene zagotavljanju strokovne integritete zaposlenih in strokovno neodvisnemu opravljanju lekarniške dejavnosti v dobrobit pacientov.

Naj vam pojasnimo razloge, zakaj smo v Zakonu o lekarniški dejavnosti vključili prepoved vertikalnih povezav, in to v obe smeri. Ob pripravi Zakona o lekarniški dejavnosti smo preučili ureditev v drugih državah članicah Evropske unije in ugotovili, da večina njih, za katere ocenjujemo, da imajo lekarniško dejavnost dobro urejeno, kot so denimo Avstrija, Nemčija, Francija, Italija, prepovedujejo vertikalne povezave in zapovedujejo, da morajo biti večinski ali izključni lastniki farmacevtski strokovni delavci. O obravnavani tematiki obstajajo tudi sodbe Sodišča Evropske unije, in sicer proti Italiji, Španiji, Avstriji in Nemčiji, ki so dovolile ustanavljanje lekarn samo farmacevtom in prepovedale, da bi veletrgovci lahko bile lastniki lekarn, saj naj bi to pomenilo oviranje proste gospodarske pobude in prostega pretoka kapitala. Sodišče je razsodilo, da Evropska komisija nima prav, saj lekarništvo ni navadna trgovina z blagom, zato zakonodajalec v državi članici uvaja omejitve, če presodi, da se s tem povečuje kakovost lekarništva.

Glede veletrgovcev. Zakon o zdravilih določa način preskrbe izvajalcev lekarniške dejavnosti z zdravili v Republiki Sloveniji preko trgovcev na debelo z zdravili in ga ne urejamo s tem zakonom. Veletrgovci na debelo z zdravili imajo enake pogoje poslovanja glede zdravil, saj njihov zaslužek opredeljuje Pravilnik o določanju cen zdravil in uporabo v humani medicini. Zato ne vidimo nobenega vpliva na oskrbo zdravil z omejitvijo vertikalnih povezav, preprečujemo pa možnost vpliva na izdajo zdravil in drugih

izdelkov glede na možen ekonomski vpliv na strokovne odločitve.

Očitek, da bosta po uveljavitvi tega zakona na trgu ostala samo dva veletrgovca z zdravili, ne drži, saj je v Republiki Sloveniji registriranih okoli 70 veletrgovcev, določene z večinskimi, določene z delnim asortimanom, ki ga lekarne potrebujejo. Veletrgovci, ki ne poslujejo v skladu s pogoji določenimi v zakonu, morajo v prehodnem času spremeniti svojo lastniško strukturo in se povezati z nekom, ki ni povezan z lekarniško dejavnostjo.

S prepovedjo vertikalnih povezav smo hkrati preprečili tudi možnost, da bi slovenske lekarne prešle v lastništvo potencialnih tujih veletrgovcev. Dogaja se nam namreč, da določeni proizvajalci zdravil, kot sta Krka, recimo, in Roche, imajo v Sloveniji že registrirane veletrgovce. Vprašanje, kakšno oskrbo z zdravili bi imeli pacienti v lekarnah, kateri lastniki bi bili proizvajalci, kar predlog zakona tudi prepoveduje.

Strokovni razlogi za prepoved so, če povzamemo: strokovna neodvisnost farmacevtov, katerih temeljno vodilo je skrb za zdravje posameznika, ter varovanje javnega zdravja. S preprečitvijo povezav je ekonomski vpliv na strokovne odločitve farmacevtov minimaliziran in izvajalci lekarniške dejavnosti delujejo v skladu s strokovnimi in etičnimi normami. Neurejeno področje povezav vodi v deregulacijo lekarniške dejavnosti, saj na koncu lastništvo določa ekonomsko poslovanje.

Glede ustavne presoje. Javni zavod Lekarna Ljubljana je vložil ustavno presojo glede ureditve prepovedi vertikalnih povezav. Treba je poudariti, da ima zakonodajalec na podlagi drugega odstavka 15. člena Ustave Republike Slovenije pooblastilo, da uredi način uresničevanja pravice do svobodne gospodarske pobude in ga lahko delno omeji, če omejitev predstavlja upravičen in uravnotežen poseg, ki je v javnem interesu. Navedeno ustavno presojo je že obravnaval Državni zbor in predlagal Ustavnemu sodišču, da zahtevo zavrže oziroma ugotovi, da zakonska določba ni v neskladju z Ustavo.

Da zaključim, Vlada Republike Slovenije meni, da je predlog poslanca tak, da ga z avtentično razlago nikakor ni mogoče dopolniti, saj bi predlagana vsebinska sprememba spremenila zakonsko določbo in jo razširila, kar je mogoče storiti le z novelo zakona, zato po mnenju Vlade Republike Slovenije takšna pobuda ni utemeljena. Mnenje Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora v celoti sledi mnenju Vlade Republike Slovenije in ugotavlja, da predlagana avtentična razlaga ne izpolnjuje pogoja dopustnosti. Tako Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo in zdravstvo in invalide kot Odbor za zdravstvo sta tudi obravnavala predlog za sprejem avtentične razlage in sta predlog zavrnila. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Kot prva ima besedo Poslanska skupina Demokratične stranke upokojenecv Slovenije, zanjo gospod Tomaž Gantar. Izvolite.

TOMAŽ GANTAR (PS DeSUS): Hvala, podpredsednik! Ponovno pozdravljeni!

O prepovedi vertikalnih povezav med izvajalci lekarniške dejavnosti ter proizvajalci zdravil smo veliko razpravljali že pri samem sprejemanju Zakona o lekarniški dejavnosti. Težnja predlagateljev in tistih, ki smo tak predlog podprli, je bila, da morata biti nosilec lekarniške dejavnosti in izvajalec lekarniške dejavnosti neodvisna pri opravljanju svojega dela. Na ta način lahko po naši oceni zagotovimo strokovno neodvisnost farmacevtov, katerih temeljno vodilo je in mora biti skrb za zdravje posameznika in varovanje javnega zdravja. Prav tako se s tako pripovedjo minimizira ekonomski vpliv proizvajalcev in veletrgovcev na izvajalce lekarniške dejavnosti.

Predlagatelj avtentične razlage drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti je ocenil, da je razlaga potrebna zato, da ne bo prihajalo do dvomov, ali sta konkretno Mestna občina Ljubljana v primeru družbe LL Grosisti, d. o. o., ter Mestna občina Maribor v primeru družbe Farmadent, d. o. o., skladno z določili sprejetega Zakona o lekarniški dejavnosti lahko tudi v prihodnje lastnici omenjenih družb. Predlagana avtentična razlaga je bila zastavljena na način, da ni izpolnila pogoja dopustnosti, saj je pravzaprav predlagala kar spremembo zakonske določbe, čemur pa avtentična razlaga ni namenjena. Obenem pa v naši poslanski skupini menimo, da so določbe zakona dovolj jasno zapisane, da se ve, kaj je bilo mišljeno in kakšen cilj se želi z njim doseči. Se pa tudi v naši poslanski skupini strinjamo s predlagateljem, da je zakonsko določeno enoletno prehodno obdobje, ki se izteče že v začetku prihodnjega leta, očitno prekratko, kot opozarjata tudi dotični občini.

Zato v naši poslanski skupini predlagamo ministrstvu, da razmisli o podaljšanju roka za izpeljavo določb o prodaji, kar bi po naši oceni občinam dalo dovolj časa, da izpeljejo vse potrebno za prodajo, kajti verjamemo, da so te prodaje zelo zahtevne, vezane tudi na številne pogodbe, ki jih imajo omenjene družbe. S tem bi te zakonske določbe naredili bolj življenjske in realne. Seveda, če obstaja iskren namen, da se te prepovedi vertikalnih povezav v resnici tudi realizirajo.

V Poslanski skupini Desus bomo podprli predlog Odbora za zdravstvo, da se predloga za avtentično razlago ne sprejme. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Bojana Muršič bo predstavila stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik, za besedo. Spoštovani kolegice in kolegi, državna sekretarka!

Da imamo danes na mizi tak predlog, ki ga je v proceduro vložil poslanec gospod Jožef Horvat, za našo poslansko skupino ni veliko presenečenje, saj smo o tej vsebini veliko govorili že med postopkom sprejemanja tako imenovanega Zakona o zdravilih kot tudi Zakona o lekarniški dejavnosti. V naši poslanski skupini smo predlog kolega poslanca preučili, preučili pa smo tudi obsežno mnenje Zakonodajno-pravne službe, seznanjeni pa smo tudi z mnenjem Vlade. Obe mnenji, tako mnenje Zakonodajne-pravne službe kot Vlade, sta negativni. Vlada Republike Slovenije meni, da predlagatelj predlaga v sprejetje avtentično razlago drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti vsebinsko tako, da ga z avtentično razlago nikakor ni mogoče dopolniti, saj bi predlagana vsebinska sprememba spremenila zakonsko določbo in jo razširila, kar pa je mogoče storiti le z novelo zakona, zato po mnenju Vlade Republike Slovenije takšna pobuda ni utemeljena. Po razlagi Zakonodajno-pravne službe Državni zbor sprejme avtentično razlago takrat, kadar norma v zakonu ni jasna in zadostna. Gre torej za razlago nejasne zakonske norme in posledično poseg v zakon, ki ima podobne učinke kot sprememba zakona, vendar s pomembno razliko, ki je v tem, da v besedilu zakona ne posega neposredno in je zato ni mogoče spreminjati. Njena posebnost je v njeni posebni moči, saj postane sestavni del zakona in velja od dneva, ko je začel veljati zakon, h kateremu je bila sprejeta avtentična razlaga. Torej v nasprotju s spremembo zakona, ki velja od uveljavitve naprej, velja za nazaj. Ker v obravnavanem primeru ne gre za določbo, katere pomena ne bi bilo mogoče ugotoviti z uveljavljenimi metodami razlage, Zakonodajno-pravna služba meni, da avtentična razlaga ni potrebna. V svojem obsežnem mnenju pa pojasnjuje tudi razloge, zakaj. Poleg vsega navedenega govori tudi oziroma opisuje, da je nedopustno.

Ker ste mnenje Zakonodajno-pravne službe vsi prejeli, ga ne bomo ponavljali, na podlagi navedenega pa te avtentične razlage v naši poslanski skupini ne moremo podpreti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Jožef Horvat bo predstavil stališče Poslanske skupine Nova Slovenija – krščanskih demokratov.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik, lep pozdrav še enkrat vsem.

V Poslanski skupini Nove Slovenije – krščanskih demokratov podpiramo sprejetje avtentične razlage drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti, ki nejasno ureja razmerja med izvajalci lekarniške dejavnosti, ki

neposredno ali posredno prek povezanih oseb ne smejo ustanavljati, voditi ali nadzirati pravnih oseb, ki upravljajo dejavnost industrijske proizvodnje zdravil, medicinskih pripomočkov ter drugih izdelkov za podporo zdravljenja in ohranitev zdravja ali dejavnost prometa na debelo z zdravili in medicinskimi pripomočki, ali prek kapitalskih naložb ali kako drugače pridobiti ali imeti nadzor nad upravljanjem teh pravnih oseb oziroma jih voditi. Pobuda je, kot že rečeno, prišla s strani Mestne občine Maribor. Današnja odločitev Državnega zbora je namreč zelo pomembna ne samo za to občino, ampak celotno regijo in za ohranitev te dejavnosti v njej. Novi Zakon o lekarniški dejavnosti je namreč prinesel prepoved vertikalnih povezav, zaradi česar se je spremenilo lastništvo Farmadenta, ki je do nedavnega bil v lasti Mariborskih lekarn, potem pa je bilo lastništvo preneseno na vse občine ustanoviteljice, med njimi je seveda največja Mestna občina Maribor. Ker tudi to ni zadostilo zakonskim pogojem, je Mestni svet Mestne občine Maribor sprejel sklep o prodaji Farmadenta in postopek prodaje poteka. S sprejetjem avtentične razlage bi tako Mestni občini Maribor kot tudi Mestni občini Ljubljana omogočili, da bi lahko bili še naprej lastnici Farmadenta oziroma LL Grosista, kar bomo v naši poslanski skupini podprli. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Miha Kordiš bo predstavil stališče Poslanske skupine Levica.

Izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo.

Poslanci Levica bomo tokrat izjemoma podprli predlog Jožefa Horvata iz krščanskih demokratov, naj se sliši še tako hecno. Ne bomo ga podprli zato, ker bi mi kar naenkrat postali neoliberalci in spremenili svoja stališča, ampak zato, ker kar predlaga poslanec Horvat, je dejansko smiselno in gre proti privatizaciji javnih podjetij v farmaciji. In socialisti zagotovo nasprotujemo tej privatizaciji na primeru Farmadent iz Maribora in LL Grosist iz Ljubljane, in to prvenstveno iz dveh razlogov. Prvič, ker bi se s privatizacijo privatizirali tudi dobički od veleprodaje zdravil, in drugič, ker bi privatizacija okrepila oligopol dveh privatnih firm, to je Kemofarmacije in Salusa. V nasprotju s predlagateljem smo socialisti poskusili pravočasno preprečiti privatizacijo. Če se spomnite, smo vložili amandma, da lahko javni zavodi ohranijo veleprodajne firme. Čeprav odbor našega predloga ni sprejel, ostajamo prepričani, da se lahko privatizaciji še vedno izognemo, in to na dva načina: tako da se javni podjetji, ki sta v lasti javnih lekarn, preneseta v last občin, kar je bilo, recimo, v primeru Farmadent že narejeno, ali pa tako, da obe javni podjetji odkupi Republika Slovenija. Ker predlog kolega Horvata predvideva možnost, da javni podjetji ostaneta v lasti občin, bomo glasovali za avtentično razlago. Ker povprečen državljan

verjetno ne ve prav dobro, o čem je tukaj sploh caka, mi dovolite krajšo razlago.

Imamo nov Zakon o lekarniški dejavnosti. Ta zakon privilegira koncesijske lekarne in privatne veleprodajne firme, kot sta že omenjeni Kemofarmacija in Salus. Ta zakon po novem dopušča koncesionarjem, da ustanovijo deo zato, da plačujejo nižje davke. Prav tako je koalicija nasprotovala amandmaju Levica, ki bi nalagal koncesionarjem, da občini plačujejo koncesijsko dajatev. Povsod v naši državi, kjer ti opravljaš neko javno službo, moraš plačati koncesijsko dajatev, samo v zdravstvu ne – pa mi povejte, kako je to smiselno. No, posebna zgodba je še 26. člen, ki ga obravnavamo. Vlada je tukaj predlagala, da se prepove tisto, kar v osnovi sploh ni problematično oziroma je problem samo za privatne grosistične firme. Privatne grosistične firme namreč nočejo, da bi javna podjetja kupovala zdravila direktno od proizvajalcev zaradi tega, ker bi na tak način izrezali posrednika, s tem pa bi te firme, privatne grosistične firme, izgubile del profita. Je pa taka poteza zagotovo v interesu državljanov, zato ker se lahko preko javnih podjetij dobiček od prometa z zdravili preokrene nazaj v zdravstveni sistem in ga okrepi.

Pa bo kdo rekel, da imamo tukaj problem z malverzacijami znotraj javnih podjetij. Ja, drži, da so ljubljanski župan Jankovič, recimo, in njegovi direktorji ljubljanskih lekarn, Marko Jakič na prvem mestu, vodili javne lekarne kot profitna podjetja in presežkov niso vračali v zdravstveno dejavnost, raje so jih uporabili za zmanjševanje proračunskih primanjkljajev. Ampak to so deviacije in take deviacije se da sanirati brez privatizacije javnih podjetij. Kjer je pa nevarnost resnična, so pa privatne veleprodajne firme, ki vstopajo v lastništvo zasebnih lekarn zato, da bi povečale prodajo zdravil. Na eni strani, ko omejujejo konkurenco, si lahko privoščijo zvišanje cen zdravil in dodatkov, na drugi strani, na porabniški strani pa ljudem vsiljujejo zdravila, ki jih te ljudje ne rabijo. Oboje prispeva k dvigu njihovih dobičkov in krog je sklenjen. Kljub tej izjemno problematični dinamiki, je Vlada predlagala zakon, ki je od javnih lekarn zahteval privatizacijo njihovih veleprodajnih podjetij, privatnim veleprodajnim firmam pa ni prepovedal, da postanejo solastnice zasebnih lekarn. Parlament je na predlog Levica na koncu vendarle prepovedal, da bi veleprodajne firme postale solastnice lekarn. Se spomnim, ker sem se tukaj celo dopoldne boril za to, da je bil tisti amandma sprejet in proti temu amandmaju je glasoval samo SMC.

Razlog za tako potezo je pa precej preprost. Soavtor vladnega zakona je predsednik lekarniške zbornice Miran Golub. Gospod Golub je tudi lastnik dveh koncesijskih lekarn na Štajerskem in vpliven član SMC, tako zelo vpliven, da je SMC v korist koncesionarjev povozil koalicijsko pogodbo in javni interes.

Ker socialisti od javnega interesa ne odstopamo, bomo glasovali za sprejetje avtentične razlage. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospa Erika Dekleva.

ERIKA DEKLEVA (PS SMC): Hvala za besedo, spoštovani predsedujoči. Predstavniki Vlade, spoštovane poslanke in poslanci!

Zakon o lekarniški dejavnosti med drugim sledi načelu, da se lekarniškim delavcem zagotovi popolna neodvisnost pri opravljanju svojega poklica. Skladno s tem načelom je določba 26. člena uvedla prepoved vertikalnega povezovanja med izvajalci lekarniške dejavnosti ter proizvajalci zdravil in morebitno povezanih oseb. Takšno prepoved vertikalnih povezav poznajo tudi številne druge evropske države, kot so na primer Avstrija, Nemčija, Francija in Italija. Bistvenega pomena pri sprejemanju takšne regulacije, ki absolutno prepoveduje vertikalne povezave, je seveda njen namen. Ta namen po sprejetem zakonu sledi dvema ključnima ciljema: zagotoviti neodvisnost farmacevtov in minimalizirati ekonomski vpliv na odločitve znotraj farmacevtske dejavnosti.

Polemik in razprav glede zadevne prepovedi je bilo tekom obravnave predloga zakona veliko. Prevladala je nesporna odločitev, da se v zakonu ohrani določba, ki ne omogoča tako imenovane vertikalne verižne povezanosti, in to ne glede na to, kdo je lastnik lekarne oziroma kdo je ustanovitelj javnih lekarniških zavodov. Ministrstvo za zdravje na predlog avtentične razlage odgovarja, da je v izpostavljenih dveh primerih Farmadenta in LL Grosista evidentno, da zadevna subjekta ne zadoščata zakonskim pogojem. Prav temu so namenjene tudi prehodne določbe zakona, ki predvidevajo prehodno obdobje, v katerem se ta dva proizvajalca zdravil lahko prilagodita novemu sistemu. To po razlagi ministrstva pomeni, da morajo veletrgovci zdravil v prehodnem času posledično spremeniti svojo lastniško strukturo.

Zavedati se moramo pomena instituta avtentične razlage, ki omogoča, da se le-ta sprejme takrat, ko določena norma v zakonu sama po sebi ni dovolj jasna in jo je treba z avtentično razlago dopolniti oziroma komplementirati. V konkretnem primeru pa je bil namen predlagatelja v 26. členu nesporno jasen, to je absolutna prepoved vertikalnih povezav, sam namen določila pa se je okreplil in potrdil tudi tekom sprejema dopolnitev predloga v fazah obravnave v Državnem zboru. Glede na navedeno v Stranki modernega centra menimo, da sprejetje avtentične razlage 26. člena ni potreben. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Nada Brinovšek. Predstavila bo

stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

Izvolite.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala za besedo. Lep pozdrav še enkrat!

Poslanska skupina Nove Slovenije je predlagala, da se sprejme avtentična razlaga 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti, ki govori o splošnih omejitvah za izvajalce lekarniške dejavnosti. Avtentična razlaga drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti je potrebna predvsem iz razloga, da ne bo prihajalo do dvomov, ali sta Mestna občina Ljubljana v primeru LL Grosist in pa Mestna občina Maribor v primeru družbe Farmadent skladno z določili sprejetega Zakona o lekarniški dejavnosti lahko tudi v prihodnje lastnici omenjenih družb. Vlada Republike Slovenije je izpostavila, da je cilj in namen zakona v celoti prepovedati tako imenovane vertikalne povezave, to je povezave med izvajalci lekarniške dejavnosti in proizvajalci zdravil. Glede na to, da so občine ustanoviteljice javnih lekarniških zavodov, bi predlagani prenos lastniškega deleža Farmadenta oziroma LL Grosista na Mestno občino Maribor oziroma Mestno občino Ljubljana ne zadostil zakonskim predlogom in tudi pogojem. Kljub podanemu stališču se še vedno pojavljajo dvomi o nujnosti izvedbe postopka prodaje družbe Farmadent oziroma LL Grosist, saj pravni teoretiški zagovarjajo stališče, da izvajalec lekarniške dejavnosti po zakonu ni občina, ampak javni zavod, zaradi česar so prepovedane zgolj vertikalne povezave za javne zavode, ne pa za občine. Prav tako je bilo izpostavljeno tudi, da skladno z Zakonom o lokalni samoupravi ni mogoče, da bi država občini omejevala obliko premoženja, saj bi na ta način lahko posegla v ustavni položaj občine in s tem tudi v sam koncept samoupravne lokalne skupnosti.

Na seji matičnega odbora je bil sprejet sklep, da se sprejetje avtentične razlage drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti ne potrdi oziroma da ni potreben. V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke pa bomo avtentično razlago podprli in seveda zavrnilo sklep, da avtentična razlaga ni primerna za nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. O Predlogu za sprejetjem avtentične razlage bomo v skladu s časovnim potekom seje zboru odločili v torek, 24. 10., v okviru glasovanj.

S tem tudi prekinjam to točko dnevnega reda in tudi 34. sejo Državnega zboru, ki jo bomo nadaljevali v torek, 24. 10., ob 9. uri.

Članice in člane Kolegija predsednika Državnega zboru obveščam, da se bo 110. redna seja Kolegija pričela čez 15 minut v sejni sobi 217. Prav tako obveščam članice in člane

Odbora za finance in monetarno politiko, da se bo 80. nujna seja odbora začela ob 13. uri v veliki dvorani na Tomšičevi. Vsem ostalim želim pa lep vikend in lep pozdrav. Nasvidenje!

(SEJA JE BILA PREKINJENA 20. OKTOBRA 2017 OB 12.12 IN SE JE NADALJEVALA 24. OKTOBRA 2017 OB 9.05.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam z nadaljevanjem 34. seje Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: Mirjam Bon Klanjšček, Marinka Levičar do 12. ure, Nada Brinovšek, Jelka Godec, Marjana Kotnik Poropat, Erika Dekleva, Andreja Potočnik, Vesna Vervega do 12. ure, Suzana Lep Šimenko, Milan Brglez od 17.30 do 19. ure, Andrej Šircelj, Uroš Prikl od 12. do 17. ure, Žan Mahnič, Jože Tanko od 16.30 dalje, Franc Trček od 12. ure dalje, Matej T. Vatovec od 14.30 dalje in Matjaž Hanžek od 10. ure dalje.

Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **24. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO DVAINDVAJSETEGA REDNEGA LETNEGA POROČILA VARUHA ČLOVEKOVIH PRAVIC REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2016 S PREDLOGOM PRIPOROČILA.**

Dvaindvajseto redno letno poročilo je v obravnavo zboru predložila varuhinja človekovih pravic. Besedo dajem varuhinji človekovih pravic gospe Vlasti Nussdorfer za dopolnilno obrazložitev predloga.

VLASTA NUSSDORFER: Spoštovani predsednik Državnega zbora dr. Milan Brglez, cenjeni poslanke, poslanci in seveda na današnjo sejo vabljeni gostje!

Predstavitve letnega poročila Varuha človekovih pravic za preteklo leto je zagotovo zelo pomembna tako za samo institucijo Varuha kot tudi za naše državljane in državljanke, ker lahko slišijo varuha, ki seveda v kratkem predstavi poročilo, tu sem s tremi namestniki, in tudi vaše odzive. Zahvaljujem se, da ste naše poročilo že obravnavali nekatere komisije, odbori, matična komisija v Državnem zboru, ki je zelo pomembna za varuhovo delo, in seveda tudi Državni svet. Tokrat prihajam pred vas izjemoma kar s tremi poročili.

Prvo poročilo je osnovno, torej poročilo, ki ga predamo vsako leto, in tudi tokrat se glede strani žal nismo mogli spustiti pod že kar magično mejo 400 strani. Sama bi si seveda želela, da bi bilo krajše, res pa je nekoliko manj priporočil kot pretekla leta. Drugo poročilo, ki vam ga predstavljamo in ima 200 strani, je poročilo Državnega preventivnega mehanizma. Tudi to poročilo je zelo pomembno za naše državljane in državljanke, kajti Državni

preventivni mehanizem nadzira vse tiste institucije, v katerih je omejena svoboda gibanja, je odvzeta, to niso zgolj zaporske institucije, prostori za pridržanje policijske postaje, domovi za mladoletnike, prevzgojni dom, ampak tudi psihiatrične klinike in domovi za starejše občane – tam, kjer je svoboda gibanja omejena. Že tu lahko povem, da je Varuh demenci prijazna točka, prva prijazna točka v Sloveniji od letošnjega poletja, kar je zelo pomembno. Smo pa tudi prijazna Unicefova točka za otroke. Tretje poročilo, tokrat prav posebno, ki ga bomo tudi obravnavali, za kar se vam zahvaljujem, posebej kot posebno točko, je posebno poročilo o kršitvah pravic tistim osebam, ki so neprosto voljno nastanjene v posebnih varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov in je Varuh zanje ugotovil, da so jim kršene človekove pravice.

Včasih radi rečemo, da številke niso vse, in vendar so tudi številke pokazatelj dela. Institucija Varuha z okoli 40 zaposlenimi ima veliko dela. Prejemamo tako pobude državljanov in državljanov kot tudi drugih, ki so pri nas, tudi tujcev, seveda pa mnoge teme odpiramo tudi na lastno pobudo. To je izjemno pomembno, prav v Državnem zboru sem pogosto vprašana, ali Varuh prejema zgolj pošto in jo rešuje ali pa odpira težke zadeve, obširne zadeve tudi po lastni presoji. Verjemite, vseh teh zadev je vsako leto celo več. Torej če smo že pri številkah, morda le nekaj takih števil, ki so vseeno pomembne. 10 tisoč klicev na našo brezplačno telefonsko številko, od teh okoli tisoč klicev neposredno k strokovnim sodelavkam in sodelavcem, ki si vzamejo čas. In prav zaradi teh skoraj tisoč klicev lahko beležimo manj pobud, kajti zelo natančna analiza primera preko telefona lahko včasih nekomu, ki je klicatelj, pove, da je klic k Varuhu prezgoden, morda prepozen, ker je zadeva že pravnomočna in ni moč ničesar več narediti, tudi dokončna, lahko reši marsikatero stisko, kajti kot veste, in to je znano tudi iz oddaj, v katerih nastopam, kličejo k nam tudi taki, kot se odzivajo v medije, ljudje, ki ne poznajo izhoda, ki so v grozljivi stiski, ki ne vedo, ne kod ne kam. Letno imamo preko 400, lani 430, zelo različnih dogodkov, ki so javni, na katerih sodelujemo ali jih mi predstavljamo, organiziramo, to je izjemno pomembna dejavnost Varuha. Pri vsakem poglavju smo se odločili, da jo damo na konec, tako da lahko vsak vidi, kaj smo na določenem področju poleg tega, da smo prejeli pobude, še naredili. Vsako leto imamo 12 zunanjih poslovanj. Lani smo se na zunanjih poslovanjih širom Slovenije srečali s skoraj 400 ljudmi. Verjemite, tako poslovanje, skoraj preselitev institucije Varuha na teren, je velik zalogaj za Varuha, kajti odide lahko več namestnikov, strokovnih sodelavcev, na terenu smo cel dan, pa ne le to, srečamo se tudi z župani in se z njimi pogovorimo o čisto vseh temah, ki se v konkretni občini dotikajo ljudi, in na koncu včasih celo rešimo, morda celo z mediacijo, kakšno osebno stisko koga, ki jo je

trpel, pa se da to rešiti tudi v pogovoru z županom. In čisto ob koncu pripravimo še novinarsko konferenco, tako vsaj lokalnim medijem predstavljamo, kaj smo zaznali na določenem področju. Vedno pazimo, da smo vsaj enkrat v letu blizu meje z Italijo in se posvečamo eni manjšini, italijanski narodni skupnosti, in seveda enkrat v bližini madžarske meje, kjer živijo tisti, ki so madžarska narodna skupnost pri nas, in jim tudi posvetimo veliko pozornosti. Naslednja stvar so zagotovo pogovori na sedežu, pogovori z ministri, pogovori s predstavniki različnih institucij, nekatere, tiste, ki so najbolj pereče za delo in za kršitve pravic ljudi, vabimo k Varuhu celo večkrat. Zelo dejavni smo tudi v srečanjih z nevladnimi organizacijami. Te so odraz ljudi, te so pravzaprav tiste, ki pogosto kažejo na stanje v družbi, in zlasti na področju okolja se srečamo skoraj vsak mesec z eno tako nevladno organizacijo, bodisi pri nas bodisi na terenu, kjer smo si ogledali že marsikatero kršitev na področju okolja prav tam, kjer ljudje živijo.

V svojem poročilu, torej našem poročilu, ki je tako obsežno, sem uporabila eno misel, ki je zelo zgovorna, in sicer: ko storiš krivico nekomu, včasih kar hitro nanjo pozabiš, če jo sam utрпиš, jo lahko pomniš leta in leta in te zelo prizadene. In če bi lahko na splošno povedala, kako ljudje gledajo na delo države, kaj ugotavlja Varuh, bi lahko rekla, da je na prvem mestu dobro, raje bi rekli slabo upravljanje tisto, ki ljudi boli, birokratski odnos, zaprta vrata, vse preveč hoje, veliko predpisov, v katerih se ne znajdejo niti ljudje s pravno izobrazbo, o njih imajo lahko celo zelo različna mnenja. Naslednja stvar, ki jo Varuh ugotavlja, je tudi nesodelovanje institucij. Kadar gre za problem, ki ga mora rešiti bodisi več ministrstev bodisi več služb v teh ministrstvih, takrat prihaja običajno do težav, ker ni prave koordinacije.

A zato, da ne bom samo kritična, bi začela s pohvalami. Zagotovo lahko pohvalim odzivna poročila Vlade Republike Slovenije. Prej smo jih dobivali zelo pozno, proti jeseni, v septembru, v tem letu kar dvakrat, kar je zelo pohvalno, to pomeni, da Vlada pozorno spremlja posamezna področja. Verjemite, da jih tudi mi in da bomo ob koncu mandata prihodnje leto, ko ga bom zaključila v začetku leta 2019, pogledali na vseh šest let, na poročila, ki se žal ponavljajo, na tista, pri katerih lahko pohvalimo državo, ker jih je realizirala, na tista, ki so stalna ali delno realizirana. Zagotovo so vsa umestna. Vsa leta ste jih sprejemali v Državnem zboru in zavezali institucije države, da jih uresničujejo. Žal ne ugotavljamo vedno tako.

Naslednja stvar so zagotovo zahteve za oceno ustavnosti, v katerih smo uspeli, a verjemite, tudi če nismo uspeli, Varuh spoštuje odločitve Ustavnega sodišča, menimo, da smo se za vložitev odločili povsem pravilno. Taka odločitev je bila zagotovo tudi o dokupu pokojninske dobe glede na čas študija in vojske. To je bila zadnja odločitev, ki jo spoštujemo,

vendar menimo, da načelo pravičnosti terja, da z ozirom na to, da prihajajo na tem področju pokojninske reforme, ki je že odmaknjena v leto 2012, napovedane spremembe – kot varuhinja bi si želela, da so pravične za vse, tako za tiste, ki so kupovali pokojninsko dobo, prostovoljno zavarovanje, kot tudi za tiste, ki so jo s tisoč, 10 tisoč in več evri morali kupiti. Zagotovo smo se v lanskem letu veselili nove ureditve po ustavni odločbi subvencije najemnin. Ni bilo pravično in prav je, da je Ustavno sodišče tako odločilo. Tudi pravice iz javnih sredstev za samostojne podjetnike, ki se jim je pravzaprav kar pripisal fiktivni dohodek, pa ga morda niso dosegli, je bil previsok, zaradi tega niso dobili določenih subvencij oziroma socialnih transferjev, to je bilo krivično. In zato se mi zdi ta odločitev pravilna. Še v nekaterih primerih smo odšli, in to dobro veste, na Ustavno sodišče, da bi poiskali odgovor, ali je nek predpis, ki je bil sprejet, ustaven ali ne, in zato imamo povsem mirno vest.

Naslednja stvar so zakoni, ki ste jih sprejeli. Začela bi kar z našim. Hvala za podporo. Po dolgih letih, ko sem postala varuhinja, sem se prvič srečala s problemom, ali Slovenija potrebuje nacionalno institucijo. Vsa leta smo jo priporočali in sedaj, torej 14. oktobra, je začel veljati naš zakon – v prvem delu že sedaj zagovorništvo otrok izjemno pomembno, žalostno, 10 let kar projekt, a vendar je tekel uspešno – več kot 550 otrokom smo pomagali ali vsaj skušali pomagati. Druga stvar, kar prihaja s 1. 6., svet za človekove pravice in kasneje se bo naša institucija dopolnila v center za človekove pravice tik pred mojim odhodom, 1. 1. 2019. Torej, zakon je pod streho, pomemben zakon. Vesela sem vseh zakonov, ki se dotikajo šibkih, to so zlasti otroci s posebnimi potrebami. Dolgo pričakovan, dolgo terjan, zato sem vesela, da je končno prišlo do premikov na tem področju. In če lahko že tu dodam, ne zmanjševati pravic. Če je gospodarska rast velika, vrnite tudi tiste, ki jih je določena zakonodaja v letu 2012 zaradi restrikcij vzela. Vpis vode v ustavo – tudi tu smo bili vsa leta dejavni in smo veseli, da je do tega prišlo. Mnogo je takih zakonov, recimo Zakon o prijavi prebivališča. Brezdomstvo je tema, ki se še kako dotika ljudi. In ljudje tega prebivališča niso imeli do spremembe, terjali smo jo, dosegli, hvala vam.

Kar veliko je torej takih zakonov, ki ste jih sprejeli, s katerimi ste poskušali urediti področje šibkih, najšibkejših, a vendar ostajajo kritične točke. Te točke so zagotovo, če grem nekako po vrsti in se sprehodim skozi naše letno poročilo, v prvem delu na področju ustavnih pravic, etika javne besede. O tem ne bom veliko govorila. Mnogi, zlasti spletni prostor je tak, kjer se da žaliti pod krinko neke kapuce nevidnosti, če bi bil viden, bi govoril zagotovo drugače. Zame to ni tista prava svoboda govora. Svoboda govora je, če govoriš, vstaneš, poveš, imaš obraz, ime in lahko za tem tudi stojiš, če pa

prekršiš določena pravila, si lahko tudi odgovoren. Varuh se ne more odzivati na vse, kar ta hip pišejo ljudje na primer na Twitterju, čisto v zasebnih poštah, na Facebooku. Večkrat smo opozorjeni na različne nepravilnosti. Tu gre za zaseben spor dveh, imamo kazniva dejanja, ki se preganjajo z zasebno tožbo, grožnja tudi na predlog. Naslednja zadeva je zagotovo diskriminacija. Diskriminacija je še vedno prisotna, hudo mi je še vedno za študente invalide, diskriminacija na področju romske problematike, večkrat je bila omenjena, skratka, vse šibke skupine, ki so v manjšini, se čutijo pogosto diskriminirane, na to opozarjajo. Pravosodje – večna tema, zadovoljna sem, da se je skrajšala doba reševanja zadev, vendar kot vemo, včasih nekateri tudi sami generirajo dolge procese, če se jim ne bi izšli v prid, pravica pa ima tako in tako lahko več obrazov, kar je zame pravično, morda za nekoga ni, in celo najvišje sodbe doživijo obsodbe krivičnosti, krivičnih sojenj. Policijski postopki – tu smo zadovoljni zlasti z odzivom policije, izjemno se odziva na vse, kar pravzaprav mi predlagamo, in to zelo hitro, ne čaka na poročilo, pogosto se tudi srečujemo s pristojnimi. Ne nazadnje so policijski postopki tisti, ki se lahko še kako dotikajo naše svobode, našega dostojanstva, in zato je zelo pomembno, da so pod kontrolo, da se ljudje zavedajo, da je dostojanstvo na prvem mestu. Seveda pa je v vseh teh zadevah treba raziskati zadeve, biti pravičen in nato tudi vseskozi opozarjamo.

Tema, ki zelo buri naše državljanke in državljane in ki je zelo pereča, so zagotovo delovnopravna razmerja. Prihajajo spremembe, a sprašujem se, kdaj bo dovolj delovnih inšpektorjev. Če imajo možnosti, pa jih ni, pomeni za ljudi odprto možnost, da bodo zadeve tekle predolgo, da rešitve ne bo in da bo kršitev preveč. Težko je gledati ljudi, ki prihajajo s pravnomočno odločbo, pa imajo le papir v roki, izvršba ni mogoča, kajti nikjer več ni ljudi, ki so jim dolžni, njihovi strici, tete in sorodniki so lastniki podjetij. Ljudi to zelo boli, zlasti ker vedo, da ne živijo slabo, da imajo avtomobile, hiše, in ta rešitev se jim zdi izredno krivična. Dom je izjemno pomemben, in zato sem vesela vseh bodočih sprememb na področju izvršbe, že napovedanih, pripravljenih, kajti zagotovo je treba s centrom za socialno delo ugotoviti, kako rešiti dom, kako rešiti otroke, da ne prihaja do izvršbe za majhne zneske. Delovnopravna zakonodaja je torej zagotovo dobra za tiste, ki jo spoštujejo, in vedno raj za tiste, ki je ne.

Okolje in prostor – zagotovo zelo pomembna, včasih se tega niti ne zavedamo, kajti mislimo, da mi živimo danes, toliko in toliko smo stari, nekoč bo tako konec sveta, a zagotovo je treba misliti na naše otroke, na naše vnuke, kapital ne sme biti pred zdravjem. Ministrstvo za okolje in prostor mora biti v svojih dejanjih še kako povezano z Ministrstvom za zdravje. Prešla bi torej na področje zdravja, ki je tudi na določenih točkah, velikokrat jih

obravnavate v Državnem zboru, za ljudi zelo pereče. Težko je videti ljudi, ki imajo 300, sedaj že 500 evrov konec oktobra, a vendar to ni denar, s katerim bi plačeval kakršnekoli prioritete v zdravstvu, kakšne posebne posege, kaj šele zobozdravstvene storitve. Veliko ljudi, ki pridejo na teren, na obisk pokaže svoje zobovje in pove, »kako naj si kaj privoščim, če imam tako pokojnino«. S tem je povezana tudi možnost do brezplačne pravne pomoči, ki jo ljudje potrebujejo skoraj vsak dan na vsakem koraku, da so suvereni, da lahko računajo na to, da jim bodo uspešni pravniki pomagali. Na področju zdravstva torej še vedno bijemo plat zvona na področju čakalnih vrst, da se odmika zdravljenje, ki je za nekoga nujno potrebno, da se vsak dan sprašuje, »ali bom šele naslednje leto na vrsti«.

Seveda imamo zelo veliko področij, na katerih bi moral Državni zbor sprejeti še marsikateri zakon, o tem dnevno govorite in veselim se vseh vaših današnjih predlogov o tem, ko boste analizirali naše poročilo. Prepričana sem, da si je vsak od vas pogledal tudi novosti, kajti na začetku poročila smo predstavili našo institucijo letos povsem drugače, bolj plastično, bolj razumljivo, s številkami, celo slikami tako, da se točno vidi, kaj delamo, kje smo in kako delujemo. Zagotovo je torej poročilo tisto, ki terja odzive. Priporočil je veliko, nekoliko manj kot prejšnja leta, nekatera so k sreči že realizirana in prav tega sem vesela. Pri nekaterih pa žal tudi Varuh ugotavlja, da capljamo na mrtvi točki. Bojim se, da je čas pred volitvami za nekatere zadeve pretrd oreh, da se ljudje in zlasti politika bojijo odpreti teme, ki so lahko sporne, ki ti takoj priključijo ljudi, ki so proti kakršnimkoli spremembam. Tako je zagotovo včasih pri teh predpisih, ki ste jih pred kratkim na področju zdravstva sprejeli. Veliko je tem, o katerih bomo razpravljali. Varuh bo nenehno opozarjal na vse, kar se v družbi dogaja, kajti vsak dan dobivamo številna pisma, odpiramo vprašanja tudi na podlagi novinarjev, ki odprejo še kako pereče teme. Veliko je tega, da moramo sobivati, da moramo spoštovati drug drugega, da tam, kjer se končajo moje pravice, se začnejo druge, in da je treba ta prostor skrbno varovati.

Hvala vam, da ste v vseh delovnih telesih obravnavali naše poročilo, da ste si vzeli zanj čas in da bom lahko danes, ker se mi čas izteka za ta uvodni del, prisluhnila vsem vašim debatam, mnenjem, da bom lahko ob koncu tudi odgovorila. Torej, veselim se vseh vaših pripomb, mnenj, kritik, Varuh dela in bo delal tudi v bodoče. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Poročilo je obravnavala Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti kot matično delovno telo in pripravila predlog priporočila Državnega zbora.

Besedo dajem predsednici gospe Evi Irgl za predstavitev poročila komisije.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti je na 18. seji obravnavala Dvaindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2016. Na začetku obravnave je besedo dobila varuhinja gospa Vlasta Nussdorfer, ki je podala dodatno obrazložitev k poročilu. Predstavila je ekipo, ki je sodelovala pri pripravi poročila, ter dodala, da so letos izdali kar tri poročila. Povedala je, da so obravnavali širše teme, ki zajemajo večje število ljudi. Pogosto so bili na terenu, novo je prvo poglavje v poročilu, kjer so želeli predstaviti institucijo Varuha. Izpostavila je pomen dveh odzivnih poročil Vlade, tudi letos namreč ugotavljajo, da je premalo sodelovanja med organi, na nekaterih področjih pa le opažajo pozitivne spremembe. Omenila je zahteve za presojo ustavnosti, ki jih je podal Varuh, ter kot pridobitev ocenila nov organ, to je Zagovornik načela enakosti, »na nacionalno institucijo za človekove pravice smo čakali 13 let«, ki je povedala, prinaša pa jo sprememba zakona o varuhu. Veliko pozornosti so posvetili v letošnjem poročilu tudi pravosodju, kjer naj bi se razmere izboljševale. Omenila pa je tudi negativni primer založenih oporok ter s tem povezano odgovornost. Posebno pozornost namenjajo mladoletnim migrantom brez spremstva ter osebam, nameščenim v zavodih proti svoji volji. Precejšen problem so deložacije, ki so posledica manjših dolgov, v zvezi s tem je treba poiskati sorazmernost.

Potem je dobil besedo predstavnik Državnega sveta, ki je povedal, da sta poročilo Varuha obravnavali dve komisiji, da ugotavljajo, da je še vedno zajetno, govoril je o pravosodju in s tem povezanimi problemi, o težavah romske skupnosti, raznih oblikah nasilja v slovenskem prostoru ter o nerazumljivih odločbah, ki jih izdajajo različni državni organi. Besedo je dobil tudi predstavnik Vlade Republike Slovenije. Povedal je, da je Vlada obravnavala letno poročilo varuhinje za leto 2016, in izrazil pohvalo za strokovno in kvalitetno opravljeno delo, ki je dobra podlaga za delo izvršilne veje oblasti. Vlada je na sistemski ravni spremenila metodologijo spremljanja poročila Varuha, na spletni strani Ministrstva za notranje zadeve je tako prikaz, kako učinkoviti so pri upoštevanju priporočil Varuha. Predstavnik Ministrstva za notranje zadeve je dejal, da z vso resnostjo obravnavajo priporočila varuhinje in si prizadevajo za izboljšanje kakovosti svojega dela in odpravo pomanjkljivosti. Upoštevali so priporočila Varuha, ki jih je sprejel Državni zbor za leto 2015, in pristopili k realizaciji priporočil, ki jih je Varuh namenil Policiji v letošnjem poročilu. Potem je spregovorila tudi predstavnica Ministrstva za zdravje. Dejala je, da priporočila Varuha obravnavajo resno. Tudi ona je izrazila zadovoljstvo ob odprtju pedopsihiatričnega oddelka, za kar naj bi bila zagotovljena tudi

potrebna sredstva. Potem so besedo dobili predstavnik Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti, predstavnik Vrhovnega sodišča, predstavnik Vrhovnega državnega tožilstva. Zagovornik načela enakosti je ocenil, da lahko iz poročila Varuha razberemo pestrost raznih vrst diskriminacije, glede pogojev za delovanje novega organa pa je opozoril, da ti na začetku niso bili zagotovljeni, zato so se obrnili na Varuha.

Potem je sledila razprava članic in članov Komisije za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti. Podali so svoja mnenja in ugotovitve k vsebini poročila. Zastavljeno je bilo vprašanje, ali smo dejansko pravna in socialna država. Precej priporočil Varuha, kot smo ugotavljali, še ni realiziranih. Državljeni se v upravnih postopkih pogosto počutijo nemočne, nekateri si ne morejo privoščiti pravne pomoči in tako naprej. Potem je bilo dano na glasovanje delovno gradivo, to je osnutek predloga priporočila z dne 19. 9. 2017, ki so ga članice in člani komisije sprejeli. V nadaljevanju so članice in člani komisije glasovali še o predlogih priporočil Poslanske skupine Levica ter jih zavrnil.

Sestavni del tega poročila je predlog priporočila, ki ga je pripravila komisija kot matično delovno telo in ga bo danes obravnaval Državni zbor. Priporočilo pa se glasi: Državni zbor priporoča vsem institucijam in funkcionarjem na vseh ravneh, da upoštevejo priporočila Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, zapisana v Dvaindvajsetem rednem letnem poročilu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2016.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo dajem predstavniku Vlade za predstavitev mnenja.

Besedo ima državni sekretar na Ministrstvu za pravosodje gospod Darko Stare.

DARKO STARE: Hvala, gospod predsednik. Lep pozdrav spoštovanim varuhinji, namestnikoma, namestnici, spoštovanim poslankam in poslancem!

Vlada se je s poročilom varuhinje za človekove pravice o delu v letu 2016 seznanila na svoji seji julija letošnjega leta in ugotavlja, da so bila ministrstva pri uresničevanju priporočil varuhinje aktivna in da so si prizadevala v največji možni meri uresničiti posamezna priporočila. Odzivno poročilo Vlade je sestavljeno iz treh sklopov, in sicer prvi del vsebuje odziv Vlade na vaše priporočilo, torej priporočilo Državnega zbora, ki je bilo sprejeto ob obravnavi letnega poročila varuhinje za delo v letu 2015, potem odziv Vlade na poročilo varuhinje za leto 2016 in pa odzivno poročilo Vlade na poročilo o izvajanju nalog Državnega preventivnega mehanizma. Vlada kot tudi v minulih letih ugotavlja in ocenjuje, da so priporočila varuhinje izjemno strokovna, da so utemeljena na konkretnih primerih iz prakse,

torej življenjskih situacijah, in so kot taka izredno dobra podlaga za iskanje rešitev za uresničevanje priporočil v obliki sistemskih, torej normativnih, rešitev, organizacijskih ali pa tudi finančnih, kar je ne nazadnje primarna odgovornost in funkcija izvršilne veje oblasti. Pregled uresničevanja priporočil iz letnega poročila za leti 2015 in 2016 se mi zdi, da je relativno spodbuden, kaže namreč, da smo od skupnega števila priporočil recimo za leto 2015, ki smo jih obravnavali in realizirali v letu 2016, realizirali v izvršilni veji oblasti 23 priporočil v celoti, 24 delno, 20 je takih, ki so stalne naloge. Še bolj spodbudno se mi zdi in sem vesel, da sem to tudi slišal v predstavitvi spoštovane varuhinje, da smo pa že za letošnje leto, torej priporočila iz letošnjega poročila, ki bodo obravnavana v prihodnjem letu, realizirali 9 priporočil in delno realizirali 26, od tega je 20 oziroma 24 takih priporočil, ki so stalna naloga posameznih resorjev oziroma izvršilne veje oblasti.

Stalno prizadevanje in ohranjanje doseženega nivoja človekovih pravic v Republiki Sloveniji je pomembna odgovornost in skrb Vlade in seveda vseh njenih resorjev, zato smo v lanskem letu z namenom večje preglednosti in učinkovitosti pri zagotavljanju ustreznega varovanja in uveljavljanja človekovih pravic naredili metodološki preboj v tem smislu, da smo si s tem namenom prizadevali zagotoviti čim boljše sistemske pogoje pri dejanskem uresničevanju in zagotavljanju človekovih pravic. V ta namen ste poslanci na predlog Vlade sprejeli poseben zakon, novelo Zakona o državni upravi, kjer je izrecno zapovedana odgovornost in skrb Ministrstva za pravosodje, da sistemsko skrbi za enoten pristop pri uresničevanju tudi priporočil, ki jih predlaga varuhinja v svojem letnem poročilu. Vlada je ustanovila posebno medresorsko delovno skupino, ki je stalna in je odgovorna za sistematično spremljanje sodb Evropskega sodišča za človekove pravice, hkrati pa je ustanovila tudi stalno projektno delovno skupino, ki deluje v okviru Ministrstva za pravosodje in je odgovorna za enotno in učinkovito uveljavljanje posameznih sodb Evropskega sodišča in posredno tudi priporočil, ki so vsebinsko nemalokrat povezana od spoštovane varuhinje za človekove pravice. Uvedeno je bilo posebno polletno poročanje, namen tega polletnega poročila je preprosto to, da se kot rečeno zagotovi neka sistemska skrb, da smo stalno aktivni, pozorni, in ne nazadnje zagotavlja tudi stalno preglednost in pa našo sposobnost oziroma uspešnost pri uresničevanju oziroma stopnji uresničevanja posameznih priporočil in se nam zdi, da to lahko deloma tudi prispeva k naši večji učinkovitosti. Kot pomemben napredek na sistemski ravni velja omeniti zakon, ki ste ga na predlog Vlade sprejeli nedavno in na nek način zagotavlja tudi sistemski okvir in ustrezno podlago Varuhu za človekove pravice, da ima pogoje po tako imenovanih Pariških

načelih in ima status A in pa tudi nek sistemski okvir in normativno podlago, ki bo zagotavljala boljše možnosti za še višjo stopnjo zagotavljanja otrokovih pravic v naši družbi.

Vse to seveda ne bi bilo v taki meri uresničeno, če varuhinja s svojimi sodelavci ne bi opravljala tako pomembnega dela in ne bi s svojimi dragocenimi priporočili izvršilne veje oblasti in vseh pomembnih institucij v tej državi opozarjala, spodbujala in tudi priporočala, da to skupaj uresničujemo, ker gre za nas in za višji nivo in blagostanje v naši skupnosti. Hvala lepa še enkrat za opravljeno delo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo mag. Bojana Muršič.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsednik, za besedo. Spoštovani predstavniki Vlade, kolegice in kolegi!

Dvaindvajseto redno letno poročilo varuhinje človekovih pravic Vlaste Nussdorfer je v mnogočem optimistično. Zadovoljna je, da se država bolje odziva na varuhova priporočila. Deloma lahko zasluge za to pripisujemo spodbudnejšim okoliščinam tako na gospodarskem kot socialnem področju, brezposelnost se pomembno zmanjšuje, revščina tudi, a počasneje, kot bi si to želeli. Tudi delo Vlade spodbuja te ugodne kazalce, četudi marsikdo tega ne želi ali ne sme videti. A dejstvo je, da se s sproščanjem prekomernega varčevanja krepi socialna varnost državljanov in državljanov. V utrjevanju socialne države in z njo povezane socialne pravičnosti imajo pomembno vlogo različne institucije. V zadnjem obdobju smo razvili široko institucionalno infrastrukturo na področju varovanja človekovih pravic, z nedavno sprejeto novelo Zakona o varuhu človekovih pravic se krepi vloga osrednjega glasnika človekovih pravic in temeljnih svoboščin, svet in center za človekove pravice, ki se vzpostavljata v okviru Varuha, bosta pomembna instituta promocije in izobraževanja s področja spodbujanja in varovanja človekovih pravic, formalizira se institut zagovorništva otrok, zato da se bo v različnih zadevah uslišal tudi glas otrok, na podlagi Zakona o varstvu pred diskriminacijo imamo Zagovornika načela enakosti. Tako široka institucionalna podpora varovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin je nujen, ne pa tudi zadosten pogoj za njihovo spoštovanje, zato moramo vrniti zaupanje tudi v tiste institucije, vključno s politiko in pravosodjem, katerih pretekla dejanja so ob sprejetju določenih odločitev vzbudila dvom, da delujejo v dobrobit posameznika oziroma skupine. Trend ustvarjanja spodbudnega okolja za krepitev socialnega položaja skupnosti kot celote je torej oprijemljiv. Krivica najbolj prizadene posameznika. Zadovoljni bomo takrat, ko bo vsak posameznik imel pogoje za to, da

izkoristi vse možne vire, ali pa bo imel vsaj oprijemljivo upanje, da mu bodo takšni pogoji na voljo v bližnji prihodnosti. Zato je prav, da ob hkratnem zadovoljstvu nad izboljšanjem ohranjam zavedanje, da smo kot politiki in družba nasploh poklicani k sooblikovanju boljšega življenja za vse.

Zato v Poslanski skupini Socialnih demokratov opozarjamo na nekatere zadeve, ki smo jih v preteklosti že izpostavili in ostajajo nerešene. Kot posamezniki navzven visoko etične družbe še vedno nismo razvili ničelne stopnje tolerance, še vedno v varni razdalji opazujemo nasilje v naši sosesčini, toleriramo jih s poskusi zmanjševanja njihovega pomena, ko jih predalčkamo kot posamične ekscese, podobno kot različne oblike psihičnega in spolnega nasilja ali pa tako kot v primeru koroških dečkov – ne da bi poznali dejanske razmere, ulica vzame pravico odločati o največji koristi za otroka in iz tega narediti prvovrsten politični šov. In še vedno ni rešen problem otrok s posebnimi potrebami in njihovih staršev. Zadovoljni smo, da je po več letih zapletov končno odprla vrata šola za otroke s posebnimi potrebami na Ptuj in da je bil v Državnem zboru sprejet zakon o zgodnji obravnavi, vendar s tem ne kot družba in ne kot politika naloge še zdaleč nismo opravili. Varuhovo poročilo zlasti opozarja na ovire v dostopnosti do najrazličnejših dobrin socialne države, predvsem do izobraževanja. Že v minulih poročilih smo Socialni demokrati opozarjali na stisko otrok, ki so v dolgotrajni oskrbi v zavodu v Stari Gori. Ne glede na to, da je bil denar zagotovljen, oprijemljivega premika še ni. Podoba Stare Gore bolj kot na civiliziran odnos do hudo bolnih otrok še vedno spominja na prizore krutosti namestitve otrok v zavodu pred 100 leti in več.

Zrelost neke civilizacije se kaže tudi v odnosu do drugih ranljivih skupin, kot so pomoči potrebni, ki jim birokratski um odmerja, katere osnovne življenjske potrebščine lahko kupijo iz sredstev socialne pomoči, starejši, ki so v primežu družbenih razmer in družinskih razmer s skromnimi dohodki pripravljani preživljati še svoje družinske člane, bolni, ki predolgo čakajo v vrstah za obravnavo zdravja, delavci, ki so pogosto le instrument v službi kapitala, neurejenost romskih naselij, kjer so otroci prikrajšani za najosnovnejše dobrine, zapiranje našega sveta pred množico, ki je v strahu za svoje življenje in v upanju na boljši svet pobegnila od nas. Vse to je del našega vsakdana, četudi si zatiskamo oči. Spoštovane in spoštovani, ni treba, da je tako. Odločitev proti revščini je odločitev, ki se sprejema v glavah vseh, ki smo prvopoklicani k odgovornosti za stanje v državi, zato mora institucionalnemu premiku slediti tudi premik k bolj oprijemljivim dejanjem. Okoliščine nam znova dopuščajo, da uresničimo temeljne zaveze, na katerih je postavljena naša država, in ukrojimo boljšo socialno državo po meri vseh. Napredek je

viden, a za posameznika, ki se mu je zgodila krivica, se še vedno dogaja, da je prepočasen.

Spoštovana varuhinja, vam in vsem, ki v okviru institucije skrbite za dobro ljudi, se v Poslanski skupini Socialnih demokratov iskreno zahvaljujemo za vaše predstavljeno delo. Ob tem pa ponovno izpostavljamo iskreno zavezo: trudili se bomo, kolikor bo v naši moči, da se izboljšajo razmere. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospa Iva Dimic.

IVA DIMIC (PS NSi): Spoštovani predsednik, spoštovani varuhinja človekovih pravic, ministrski zbor, kolegice in kolegi!

Redno letno poročilo Varuha človekovih pravic je že nekaj let ogledalo stanja v državi, ki izpostavlja bolj ali manj enake poudarke: dolgotrajni sodni postopki, zaostanki pri reševanju pritožb zoper prvostopenjske odločbe na praktično vseh področjih, delovna razmerja, štipendije, uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, socialna varnost ter brezposelnost, krivice v zdravstvu in številne druge. Tudi poročilo za leto 2016 je, lahko rečemo, žal enako. Poročilo Varuha poudarja žalostno resnico, poimenuje jo kar katastrofalna, ki je samo še ministrstvo za delo in Vlada Republike Slovenije ne vidita. V naši družbi se povečuje revščina, družbene razlike se le še poglobljajo. Kot glavno težavo na področju socialne varnosti navaja naraščajočo revščino velikega dela prebivalcev. Posledice revščine, na katere nenehno opozarjamo tudi v Novi Sloveniji, so široke. Slabo materialno stanje vpliva na samopodobo teh ljudi, njihove družinske odnose, predvsem pa krši pravico do dostojanstva tem ljudem. Kaj poslušati in kaj gleda pristojno ministrstvo za delo in Vlada Republike Slovenije, da se v tem zadnjem letu na tem področju ni prav nič premaknilo?

Že od leta 2012 varuhinja opozarja na neučinkovito reševanje pritožb zoper prvostopenjske odločbe o pravicah iz javnih sredstev. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti bi moralo z organizacijskimi, kadrovske in finančnimi ukrepi zagotoviti, da bodo odločbe na prvi in drugi stopnji odločanja izdane v zakonitih rokih. Ministrstvo priporočila ne uresničuje, iz poročila pa ni čutiti, da bi se stanje na tem področju kaj izboljšalo. Nekateri postopki v reševanju imajo letnico 2013 in 2014 – kje je tu pravna varnost? Kaj lahko nekdo, ki je pomoči potreben, napravi v tem vmesnem obdobju? Krščanski demokrati se zaradi tega sprašujemo, ali ni institucija Varuha zreducirana samo na opozarjanje, Vlada pa varuhovih priporočil ter opozoril ne upošteva. Varuh je torej glas vpijočega v puščavi. Z varuhom se strinjamo, da je načelo pravne države prepogosto grobo kršeno, in to je nesprejemljivo. Še naprej pa bomo v Novi Sloveniji – krščanskih demokratih glasno opozarjali na te krivice.

Na področju delovnih razmerij v uradu Varuha priznavajo, da število vloženih pobud nikakor ne odseva dejanskega stanja na področju delavskih pravic, saj Varuh človekovih pravic lahko obravnava le kršitve in nepravilnosti, ki jih povzročajo organi oblasti. Dejansko so na Varuha človekovih pravic naslovljene številne pobude, ki izkazujejo hude zlorabe pravic zaposlenih, ki pa jih zaradi nepristojnosti ne morejo obravnavati. Ključna vprašanja v okviru tega področja so: izvajanje inšpekcijskih postopkov oziroma nadzora nad delodajalci, neplačilo plač in prispevkov za socialno varnost, izvajanje pripravništev, prekarne zaposlitve, napotitve na delo v tujino, nasilje na delovnem mestu, trpinčenje, mobing, šikaniranje, neplačilo nadur, neustrezni delovni pogoji in druge oblike nasilja na delovnem mestu, stanje zaposlenih v Slovenski vojski, zaposlenih v zaporih in problematika vračila preveč izplačanih plač, kar se je zahtevalo od javnih uslužbencev.

V poglavju Diskriminacija najdemo izčrpno poročilo o številnih pobudah, ki poglobljeno predstavijo primere pobud s področja diskriminacije različnih družbenih skupin. Krščanski demokrati že nekaj let opozarjamo, da redno letno poročilo izpušča, namenoma ali nenamenoma, pomemben del prebivalcev naše države – kristjane, verne ljudi. Parlamentarna skupščina Sveta Evrope je na svojem zimskem zasedanju 29. januarja 2015 z veliko večino navzočih glasov sprejela resolucijo, ki v državah članicah zahteva več verske svobode in spoštovanja verskega pluralizma. Evropa, ki bi morala biti mednarodni zgled spoštovanja verske svobode, žal postaja nasprotje tega ideala evropskega povezovanja. Množijo se poročila o nasilju, vandalizmu in drugih oblikah sovražnosti do kristjanov in cerkva na evropskih tleh. Oblast je odgovorna za razumno ureditev razmer, ki bi v praksi spoštovala svobodo veroizpovedi. Prvič po dolgem času smo v poročilu lahko prebrali obsodbo nesprejemljivega vandalizma v koprski stolnici. Varuh ob tem poudari pomen svetišč za vernike ne glede na veroizpoved. Na drugi strani pa Varuh človekovih pravic v tokratnem poročilu tudi napada katoliške vernike, lahko rečemo, da dejansko ne razume koncepta pozitivne ločenosti cerkve in države. Zaskrbljeni smo zaradi tona razprave, ki se je v zvezi z blagoslovom prostorov Podružnične osnovne šole Polica odvijala v sferi splošne javnosti in v sferi državne oblasti, urad Varuha je tukaj ravnal proti umirjanju razmer. Strinjamo se z javno izjavo Akademskega društva Pravniki, ki izpostavlja, da gre za prirojene in neprepričljive razlage načela ločitve cerkva in drugih verskih skupnosti od države, ki so očitno podane z namenom izločitve določenih cerkva in drugih verskih skupnosti iz javnega življenja, in Varuh človekovih pravic pri tem sodeluje. Skupaj s številnimi razumniki se Krščanski demokrati sprašujemo, kam smo prišli. Varuh človekovih

pravic zahteva sankcioniranje zaradi blagoslova nove podružnične šole, ki so jo želeli starši in učitelji? V omenjeni izjavi pravniki poudarjajo, citiram: »Da slovenski pravni red ne prepoveduje šolam in lokalnim skupnostim, da bi se za blagoslov šolskega objekta dogovorile s katerekoli od cerkva ali drugih verskih skupnosti, če bi to ocenili kot primerno. V konkretnem primeru je blagoslov opravil predstavnik Katoliške cerkve, ki ima na lokalnem območju daleč največ pripadnikov.« Ustavno sodišče Republike Slovenije je v eni izmed odločb izpostavilo, da je, citiram: »Razlikovanje med verskimi skupnostmi glede določenega vprašanja dopustno, če zanj obstaja razumen, stvaren, v naravi stvari utemeljen razlog.« konec citata. Država je po prepričanju Sveta Evrope dolžna obsoditi in kaznovati vsako obliko sovražnega govora ali nasilnega dejanja, ki pomeni napad na katero od veroizpovedi. Takšen napad pomeni tudi diskriminatorna zakonodaja. Diskriminacija kot takšna ne zahteva le pripadnikov manjšine, ampak tudi pripadnike večinske verske skupnosti. Mediji teh pojavov praviloma niti ne zaznajo in o njih ne poročajo. Z obsodbami so zelo skope tudi pristojne državne ustanove, žal pa tudi urad Varuha sodeluje pri tem. Gre za zelo aktualne in pereče zadeve tudi v Republiki Sloveniji.

Tudi s tem se potrjuje naša nedavna trditev, da Varuh svojih nalog ne opravlja v skladu s pričakovanji. Pogosto se ne oglasi, ko je to nujno potrebno, oziroma ponekod zagovarja stališča, ki so v nasprotju z interesi večine državljanov. Izjavili smo, da če bi bil Varuh resnično zagovornik vseh državljanov, bi se moral sam oglasiti ali v svojih letnih poročilih opozoriti tudi na druge kršitve človekovih pravic. V svojih poročilih namreč zelo pogosto opozarja na diskriminacijo pripadnikov romske skupnosti, pripadnikov narodnih skupnosti in drugih, nikoli pa ne zasledimo podatkov o diskriminaciji glede na versko in politično prepričanje, ki je v Sloveniji v porastu. Prav tako izpostavljam nestrpnost in sovražno dejanje do kristjanov, kot so na primer žalitve in javno spodbujanje sovraštva do kristjanov, izjave Svetlane Makarovič, vandalizem in onečaščenje verskih simbolov in objektov. Na take izjave redko zasledimo odziv Varuha in drugih predstavnikov države. Varuhinja se je na to naše stališče odzvala z dolgo javno izjavo, ki je precedens in skuša prikazati stališče kot neosnovano. Verjamemo, da smo svoje trditve na tem mestu ustrezno utemeljili.

Varuhinja opozarja tudi na področju zdravstvenega varstva, poročilo navaja, da bi bilo treba izboljšati delo Zavoda za zdravstveno zavarovanje pri odločanju o pravicah. Varuhinja opozarja na zaostreno vprašanje predolgih čakalnih dob v letu 2016. Dolgotrajni postopki umeščanja posegov v prostor, problematika vodnih zemljišč in vodnih dovoljenj. V letu 2016 je bilo obravnavanih nekaj manj stanovanjskih zadev kot v letu 2015. Stanje na področju

deložacij, pomanjkanje stanovanj in bivalnih enot ter subvencij najemnin je še vedno alarmantno. Problematika delavcev migrantov še vedno ostaja težava.

V Novi Sloveniji smo razočarani, da se Vlada Republike Slovenije še ni resno lotila obravnave tega problema, kaj šele, da bi rešitev že poiskala. Krščanski demokrati smo Državnemu zboru že predlagali rešitev, spremembo Zakona o dohodnini. Naša rešitev predvideva uvedbo enotne splošne olajšave v višini 7 tisoč. Žal ni bilo sprejeto, mi smo pa ponoven zakon vložili in upam, da se bo ta zadeva v prihodnje rešila.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (PS Levica): Spoštovani varuhinja človekovih pravic, predstavniki Vlade, kolegice in kolegi!

Poročilo Varuha človekovih pravic obravnavamo vsako leto. Varuh človekovih pravic je samostojen in neodvisen organ in ni del mehanizma oblasti, ampak nadzornik vseh treh vej oblasti. S svojim delovanjem omejuje samovoljo vseh teh vej oblasti in nadzira njihovo delovanje. Varuh svoje delo opravlja predvsem na podlagi vloženih pobud. V letu 2016 je bilo teh preko 3 tisoč, od tega je Varuh zaključil 2 tisoč 722 zadev, v 357 primerih pa so se pobude izkazale za utemeljene. Pri tem moramo biti pozorni na dejstvo, da število utemeljenih pobud kot delež rešenih ni pravi kazalnik stanja varstva človekovih pravic v Sloveniji. Prvič zato, ker se vsaka oseba, ki ji organi oblasti kršijo pravice, na Varuha ne obrne, in drugič zato, ker lahko ena sama utemeljena pobuda, v kateri Varuh ugotovi sistemsko kršenje človekovih pravic, pomeni kršitve pravic več sto ali celo več tisoč osebam. Na podlagi svojega dela Varuh pripravi obsežno in pregledno poročilo, na podlagi katerega Državni zbor sprejema ustrezna priporočila. Lansko leto je bilo v Državnem zboru sprejetih 83 priporočil, od tega jih je danes uresničenih samo 20. Kot v uvodnem delu navaja varuhinja, bo za uresničevanje preostalih treba vložiti še dodaten napor, še posebej če upoštevamo še 71 letošnjih priporočil. Stopnja realizacije varuhovih priporočil kaže tudi na to, da Vlada priporočil ne jemlje dovolj resno. Nad skromno odzivnostjo Vlade oziroma drugih pristojnih smo v Levici zaskrbljeni, zato smo kot vsako leto doslej na matičnem odboru predlagali oziroma izpostavili tista priporočila, ki bi lahko še posebej vplivala na izboljšanje stanja tistih, ki imajo najmanj družbene moči, ter tista priporočila, ki se iz leta v leto ponavljajo in tudi danes ostajajo nerealizirana. Naša priporočila so bila zavrnjena z očitki podvajanja in politizacije, vseeno pa mi dovolite, da zopet opozorim na nekatere najbolj pereče probleme.

Varuh že vrsto let opozarja na spoštovanje ustavno določene ločenosti države

in cerkve, ki pa se v praksi slabo izvaja. V Levici smo na konkreten problem izvajanja obredne dejavnosti v prostorih javnih šol že večkrat zaporedoma opozarjali. Gre za kršitve ustave in zakona, za katere pa ni predvidenih sankcij. Na to je Varuhinja opozarjala že lani, vendar pa se Vlada na njena opozorila gladko poživžga. Naslednji problem, na katerega smo posebej opozarjali, je stanovanjska problematika, in to dveh vrst. Prvič, kljub številnim opozorilom, da so spremembe nujno potrebne, se še vedno dogaja, da lahko posameznik zaradi majhnega dolga izgubi stanovanje, v katerem živi, bodisi v primerih, ko posameznik ne zmore več plačevati najemnine za stanovanje, bodisi da mu je le-to zaradi majhnega dolga v postopku izvršbe prodano. Varuh na ta problem opozarja že od leta 2012, a priporočila tudi tukaj ostajajo nerealizirana. Spomnimo se še na sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice, ki je Sloveniji naložilo plačilo odškodnine v vrednosti 85 tisoč evrov zaradi rubeža in prodaje hiše v izvršilnem postopku, nastalem zaradi dolga v višini 124 evrov. V Levici smo na to perečo problematiko, ki je tesno povezana s problemom revščine, opozarjali tudi s priporočili, ki so bila skladna s priporočili Varuha, a v Državnem zboru žal niso bila sprejeta. Drugič, varuhinja opozarja, da je napovedana in nujno potrebna prenova stanovanjskega področja obtičala. Varuh zato ponavlja priporočilo iz leta 2015, da naj Ministrstvo za okolje in prostor čim prej pripravi spremembe Stanovanjskega zakona in v njem jasno opredeli obveznost občin pri zagotavljanju določenega števila bivalnih enot glede na prebivalstvo ter redno objavljanje razpisa za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem. Mladi, ki se morajo ali pa se želijo osamosvojiti od staršev, težko najdejo varne in stalne zaposlitve. To pomeni, da so v sedanjem sistemu stanovanjske oskrbe prepuščeni sami sebi in nemilosti stanovanjskega trga. Zato si zaradi močno segmentiranega in nevarnega trga dela stanovanja ne morejo kupiti, visoke najemnine pa jih dolgoročno hromijo glede morebitnega nakupa. Še najbolj ogroženi pa so tisti, ki nimajo dovolj sredstev niti za tržni najem, saj novih neprofitnih stanovanj zaradi neustrezne stanovanjske politike in zakonodaje v preteklosti skorajda ni.

Tudi na področju dela je Varuh podal nekatera pomembna priporočila. Na področju delovnih razmerij Varuh že leta in leta opozarja, zgodi pa se popolnoma nič. Tukaj so težave že ves čas enake, kadrovski in finančni manko pri Inšpektoratu za delo in pomanjkanje nadzora nad izplačevanjem plač in prispevkov za socialno varnost. Čeprav je Državni zbor sicer sprejel sklep, ki smo ga predlagali v Levici, da naj Vlada zagotovi nove kadre na inšpektoratu, pa bosta ta sklep in to priporočilo Varuha še naprej ostala nerealizirana. Vlada namreč v proračunih na tej postavki ni namenila potrebnih sredstev, prav tako pa ste poslanci zavrnili amandma Levice, ki bi novo zaposlovanje vsaj

po finančni strani tudi omogočil. Tudi na problematiko izplačevanja plač Varuh opozarja že vrsto let. Primerov, ko delodajalci sploh ne izplačujejo plač ali jih izplačujejo le deloma ali pa ne plačujejo prispevkov za socialno varnost, je iz leta v leto več.

Posebno pozornost bi morali nameniti tudi otrokom beguncem brez spremstva. Veliko je otrok, ki so na begu ostali brez staršev ali pa so se na pot odpravili sami. Ti otroci in mladostniki so zaradi svoje stiske in želje, da bi prišli v določene evropske države, še posebej izpostavljeni tihotapcem in predstavljajo potencialne žrtve trgovine z ljudmi. Zopet smo opozorili tudi na komunalno neurejenost romskih naselij. Kmalu bo poteklo eno leto, odkar smo v cisternah, ki jih je Cerarjeva vlada za rešitev težav s pitno vodo postavila v nekaterih romskih naseljih, in tam ni vode. Pomanjkanje sistemskih rešitev na področju osnovnih življenjskih pogojev romskih skupnosti se kaže kot začarani krog revščine in izključenosti. Slab ali nikakršen dostop do čiste pitne vode in do elektrike namreč pomeni tudi slab dostop do izobrazbe in dela. Varuh na to opozarja že od davnega leta 2012, ko je v posebnem poročilu o bivanjskih razmerah Romov na področju jugovzhodne Slovenije poudarjal, da je pogoj za uspešno vključevanje pripadnikov romske skupnosti v slovensko družbo izboljšanje njihovih nevdržnih bivalnih razmer. Na to, da se stanje nikakor ni izboljšalo, so nas jasno opozorili tudi predstavniki romske skupnosti, ki so prejšnji teden protestirali pred Vlado in pred parlamentom. Levica je v skladu s priporočili Varuha in s podporo praktično celotne romske skupnosti predlagala zakon, s katerim bi Romom končno zagotovili osnovne pogoje za človeka vredno življenje, a koalicija o teh nujno potrebnih spremembah ni bila pripravljena razpravljati.

Ob ravno prej omenjeni slabi statistiki realizacije varuhovih poročil in ob pomanjkanju volje je pomembno, da politika, in s tem mislim tudi na nas poslance, organom oblasti postavi prioritete. Poslovnik vsem poslanskim skupinam dovoljuje, da vlagajo predloge priporočil k obstoječim priporočilom Varuha. No, ko to na odboru stori Levica, pa smo obtoženi politizacije in podvajanja priporočil. Ne gre za podvajanje. Gre za to, da poskušamo tvorno sodelovati in izpostaviti tista priporočila, za katera menimo, da jim mora oblast pozornost nameniti prednostno. In če to počnemo skladno s poslovnikom in s svojim programom na način predstavljanja tistih, ki so nas izvolili, to ni politizacija, temveč politika kot skrb za skupno dobro, zato omalovaževanje naših naporov na tej točki ni bilo pošteno. Pravzaprav je naloga vseh nas poslancev, da na nek način in po svoji lastni presoji in zmožnosti pomagamo pri reševanju nekaterih najbolj perečih problemov, na katere opozarja varuhinja človekovih pravic.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanjo mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Lep pozdrav, spoštovani kolegice in kolegi, predsednik, varuhinja!

Vsako leto ob približno istem času nas v Državnem zboru obišče varuhinja človekovih pravic s svojim letnim poročilom. Tokrat imamo na poslanskih klopeh že dvaindvajseto letno poročilo varuha oziroma varuhinje človekovih pravic. Kljub temu da je v poročilu zapisanih kar nekaj pohval in uresničitvev priporočil, pa še vedno močno izstopajo nekatere kršitve in neuslišana opozorila varuhinje. Tudi letos poročilo ni nič krajše, čeprav bi si verjetno vsi želeli drugače, kajti to bi pomenilo, da smo na tem izjemno pomembnem področju naredili korak naprej, korak k boljši prepoznavi razmer, ki vodijo h kršitvam temeljnih človekovih pravic, posebej pa še k njihovi odpravi. O človekovih pravicah se je začelo govoriti že daleč nazaj, tam v 17. stoletju, natančneje v obdobju razsvetljenstva, katerega filozofi so razvili teorijo naravnega stanja, po kateri naj bi bili vsi ljudje enaki, pripadale pa naj bi nam naravne in neodtujljive pravice. V tej luči človekove pravice niso odvisne od države, temveč so prirojene ter pripadajo vsakemu avtonomnemu in suverenemu posamezniku. Takšno dojemanje človekovih pravic predstavlja podlago univerzalnim človekovim pravicam, kot so zapisane v Splošni deklaraciji človekovih pravic in seveda veljajo še danes. Kljub temu pa nam danes človekovih pravic skoraj ni treba več vsebinsko opredeljevati, saj smo jih vzeli za logične, naravne in samoumevne. Pa so res tako logične in samoumevne, kot si predstavljamo? Je logično, da urad Zagovornika načela enakosti, ki je ena izmed ključnih institucij pri uresničevanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, še vedno nima zadostnih pogojev za delovanje? Je logično, da državljanom ni zagotovljeno uresničevanje pravic do dela in plačila za opravljeno delo, kar pomeni jamstvo za izkoriščanje drugih človekovih pravic? Je logično, da v nekaterih regijah še vedno ni zagotovljena pravica do ustreznih sanitarij in pitne vode?

V teh oktobrskih dneh, kot je omenila že kolegica pred mano, je minilo 300 dni, odkar je v cisternah, ki jih je vlada Mira Cerarja za rešitev težav s pitno vodo postavila v nekaterih romskih naseljih, in v teh cisternah vode ni, kljub temu da je pravica do pitne vode na pobudo naše stranke zapisana v Ustavo Republike Slovenije. V poročilo je zapisano, da se Vlada vztrajno sklicuje na neustreznost pravne podlage Zakona o romski skupnosti, očitno pa pozablja, da ima, izhajajoč iz 88. člena Ustave, dolžnost in možnost oblikovati in predlagati zakonsko podlago, ki bi ji omogočila izvrševati dolžnost odprave kršitev pravic. Na to dolžnost je Vlado opomnila tudi varuhinja, pa se še vedno

ni zgodilo nič. Tako se Vlada z neukrepanjem in sprenevedanjem kršitvam človekovih pravic ukloni ter jih tiho in nezavedno podpira. Poseg v temeljne dobrine posameznika je tudi pasivnost države pri varovanju teh dobrin in posledično dopustitev nadaljnjega kršenja človekovih pravic, zato se ne smemo skrivati za samoumevnostjo človekovih pravic, ampak na kršitve in razmere, ki do njih vodijo, opozarjati – mi, vi, vsi. Država pa mora v polnosti izpolnjevati svojo odgovornost, ko gre za ozaveščanje in zaščito človekovih pravic. Upam in si hkrati želim, da bo naslednje varuhovo poročilo krajše, razprava pa bo tekla o korakih, ki smo jih storili za to, da ljudje, ki v tej državi bivajo, živijo kvalitetnejše in boljše, brez kršitev temeljnih človekovih pravic.

Na koncu bi želela omeniti še nekaj, kar me je nekako zbadlo v oči. Slučajno, mogoče tudi ne slučajno, smo danes pri tej točki, se pravi poročilu varuhinje človekovih pravic, in pri naslednji, posebnem poročilu varuhinje človekovih pravic, za predstavitev stališč zapisane same ženske. Slučajno? Po mojem ne. Se opravičujem, kolega iz skupine, kjer sta samo dva poslanca, pač nista mogla najti ženske, in za mano bo na vrsti moški kolega, ampak vse ostalo pa še vedno drži. Zelo zelo pomenljivo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti, zanjo dr. László Gőncz.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ (PS IMNS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani gospa varuhinja s sodelavcema, predstavniki Vlade, kolegice in kolegi!

Za uvod malo v tem tonu, kot je gospa Bratušek končala, v naši poslanski skupini zato nastopa moški, ker preprosto ženske nimamo, tako da ... Poročilo Varuha za človekove pravice za leto 2016 priča o kontinuiranem napredku instituta, ki ima z vidika človekovih pravic izreden pomen. Od tematskih področij, ki jih zajema poročilo, lahko izpostavimo socialno področje, kjer se še vedno dogajajo številne oblike kršenja ali zapostavljanja pravic. Ustanova Varuha se primerno odziva na tovrstne zlorabe ter opozarja in predlaga ukrepe v zvezi s tem. Treba je poudariti tudi skrb Varuha za še vedno pereče sodne zaostanke in nedoslednosti na tem področju in tudi za sistemske težave zdravstvenega sistema, kar je največkrat pogojeno z grobim kršenjem človekovih pravic. Na koncu obsežnega poročila je zbir priporočil Varuha, ki je v strnjen v sistemske sklope, v tem poročilu jih je 71, med njimi bom omenil le dve zadevi. Prvič, prav je, da se predlagajo še bolj celovite in potencialno učinkovite aktivnosti na področju romske problematike, kajti na tem področju kljub nekaterim napredkom še zmeraj beležimo veliko težav pri zagotavljanju najosnovnejših pravic, kot so normalne bivalne okoliščine, možnost uporabe pitne vode, vključevanje v osnovne

družbene tokove in tako dalje. Kot drugo, upravičeno pričakujemo od Vlade, da zagotovi vse potrebne pogoje za dejansko delovanje Zagovornika načela enakosti.

V nadaljevanju stališča se bom osredotočil zgolj na problematiko, povezano z avtohtonima narodnima skupnostma. Tudi v preteklem letu smo skupaj z ustanovo Varuha stremeli k sistemskemu izboljšanju sodelovanja med Varuhom in organizacijami narodnih skupnosti. V zvezi s tem je bil sklep, ki ga je sprejela Komisija za narodni skupnosti, v večini uresničen. Kljub temu menimo, da bo v prihodnje treba še bolj poglobljeno analizirati konkretne težave tega specifičnega področja, med drugimi tudi razloge pasivnosti posameznih pripadnikov narodnih skupnosti v stikih z ustanovo Varuha človekovih pravic. Iz poročila Varuha za leto 2016 je mogoče razbrati, da je bilo prijav o kršenju pravic s strani pripadnikov narodnih skupnosti malo, če odštejemo pripombe in predloge pristojnih narodnostnih organizacij, kar je skrb vzbujajoče, kajti točno vemo, da kršitve, takšne in drugačne, obstajajo. Še vedno ocenjujemo, da pripadniki madžarske in italijanske narodne skupnosti kršitve ne omenjajo oziroma prijavljajo, kajti zaradi slabih izkušenj in omalovaževanj iz preteklosti se še danes bojijo razkrivati tovrstne težave. Med bolj izstopajočimi je primer, ko je pripadniku oziroma pripadnici narodnih skupnosti kršena pravica pri zasedbi delovnega mesta, kjer je zakonsko določeno znanje tudi jezika narodne skupnosti, ter nedoslednosti pri uporabi svojega maternega jezika v okviru poslovanja z državnimi ali lokalnimi organi. Mimogrede, še vedno ni celovito urejeno zagotavljanje dvojezičnih obrazcev v ustanovah, kjer je to predpisano, čeprav je bilo tudi na osnovi opozorila Varuha v zadnjih mesecih na tem področju zaznati napredek. Kljub temu da v poročilu o tem ni konkretnih podatkov, lahko tudi za preteklo leto ugotovimo, da je še vedno prisotna nacionalna nestrpnost, največkrat v obliki sovražnega govora, ki se velikokrat pojavlja v povezavi s socialno stisko državljanov. Na tem področju jasnega zavračanja tovrstnih dejanj žal ni bilo. To ne velja samo za ustanovo Varuha, ampak na sploh, tudi za ostale subjekte v političnem in družbenem življenju.

Pozdravljamo pa aktivnosti oziroma preverjanje stanja na terenu, ki so jih sodelavci varuha delno izvajali že v letu 2015, predvsem tiste, ki so jih nenapovedano izvedli na nekaterih upravnih enotah na narodnostno mešanih območjih. Kot je v poročilu navedeno, so sodelavci varuha v zvezi z zagotavljanjem pogojev dvojezičnega poslovanja državnih in občinskih organov ter ustanov ugotovili določene nepravilnosti, na katere so opozorili. Nekatero od njih so bile med tem časom že odpravljene. Po opravljenih nenapovedanih obiskih na terenu so pri inšpektoratu za javno upravo opravili poizvedbo o izvajanju nadzora nad uporabo jezika narodnih skupnosti kot enakovrednega

uradnega jezika v upravnem postopku in v upravnem poslovanju narodnostno mešanih območij. Na omenjenem inšpektoratu so jih seznanili z ugotovitvami 10 nadzorov pri zavezancih v letu 2015. Splošne ugotovitve iz omenjenih nadzorov so, da je vlog strank v jeziku narodnih skupnosti malo, kršitev pravic do uporabe jezika narodne skupnosti pa konkretno niso ugotovili. Odkrili pa so nekatere nepravilnosti določb Uredbe o upravnem poslovanju pri uporabi dvojezičnih obrazcev, štampiljk, žigov, brošur in drugih predpisanih vsebin. Ustanova Varuha je na osnovi odgovorov inšpektorata za javno upravo zaznala, da se je po sprejemanju Načrta ukrepov Vlade RS za izvajanje predpisov na področju dvojezičnosti 2015–2018 povečala aktivnost nadzornih organov za zagotavljanje dvojezičnosti, kar je pohvale vredno. Nedoslednosti pri uresničevanju ustavnopravnih načel o javni rabi jezika narodnih skupnosti so bile v preteklosti prisotne tudi zaradi nedelujočih nadzornih mehanizmov. Vsekakor predlagamo, da se s tovrstnimi aktivnostmi nadaljuje, kajti le tako bo možno spremljati izboljšanje, upajmo, da izboljšanje in ne poslabšanje stanja.

Pomembno se nam zdi, da iz poročila izpostavimo nekaj vsebin, s katerimi se v celoti strinjamo. Sredstva za prevode, obrazce bi morala zagotavljati resorna ministrstva in ne Ministrstvo za javno upravo iz lastnih sredstev, predlaga Varuh. To je zelo pomembno, ker pristojni organi prevodov žal ne zagotavljajo. Delovne podskupine za pripravo prej omenjenega vladnega načrta bi morale pripraviti podatke, koliko obrazcev je bilo v določenem obdobju dostopnih v jeziku narodne skupnosti. Tako bi lahko pristojne bolj spodbujali k zbiranju in analizi podatkov za vsako leto. Težave so pri uresničevanju 223. člena Uredbe o upravnem poslovanju, ki ureja poslovanje v jezikih narodnih skupnosti. Tretji odstavek tega člena določa, da morajo biti vse osnovne informacije in življenjski dodatki na državnem portalu eUprava izpisani tudi v jeziku narodne skupnosti, konec leta 2016 je bilo na državnem portalu eUprava v madžarščini na voljo 145, v italijanščini 150, v slovenščini pa kar 200 vsebin, kljub temu da četrti odstavek omenjenega člena uredbe določa, da morajo biti v jezikih narodne skupnosti pripravljene tudi elektronski obrazci za oddajo vlog prek spleta in na spletu objavljeni podatki o upravnih storitvah organa. Ugotovili so tudi, da spletne strani upravnih enot, ki poslujejo na narodnostno mešanem območju, to so Lendava, Murska Sobota, Izola, Koper in Piran, v decembru 2016 še niso bile dostopne v jeziku narodne skupnosti. Po tem se je stanje k sreči izboljšalo, ni pa še celovito urejeno.

Na koncu naj še povem, da tudi v prihodnje upamo, da bomo dobro sodelovali z ustanovo Varuha človekovih pravic, kar lahko v veliki meri prispeva k preprečevanju kršenja človekovih pravic pripadnikov narodne skupnosti. Zaradi tega bova poročilo tudi

podprla. Preden pa zaključim, ker prihajam iz Lendave oziroma z območja Lendave, naj opozorim še na kršenje človekovih pravic zaradi enormnega onesnaževanja okolja na našem območju. Čeprav je ta problem eskaliral v tekočem letu in ni neposredno povezan s tem poročilom, se mi vseeno zdi pomembno poudariti in opozoriti, da so tovrstna kršenja človekovih pravic zelo huda, okoliščine, ki veljajo v okolici Lendave, so nemogoče, zato je dobrodošlo tudi opozorilo Varuha človekovih pravic. Hvala lepa.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospa Ksenija Korenjak Kramar.

KSENIJA KORENJAK KRAMAR (PS SMC): Spoštovana varuhinja, spoštovani predsednik!

Že Dvaindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2016 je vnovična priložnost, da v Državnem zboru na plenarni ravni namenimo en dan človekovim pravicam, čeprav bi te v resnici morale biti stalna točka na našem dnevnem redu. Iz teorije človekovih pravic in iz vsakodnevnih izkušenj vemo, da so človekove pravice presečna tema, ki bi jo morali v resnici imeti v uvidu pri obravnavi praktično vseh vsebin, s katerimi se srečujemo. Letošnje poročilo Varuha je še vedno zelo obsežno ter vsebuje seznam 71 konkretnih priporočil z zelo različnih področij uresničevanja človekovih pravic, vseeno pa razprava o poročilu Varuha letos poteka v drugačnih okoliščinah, ki kljub dejstvu, da naš pravni red ne omogoča pravno zavezujoče narave varuhovih priporočil, kažejo na resnost obravnave priporočil ter pravno in dejansko krepitev vloge Varuha človekovih pravic v Republiki Sloveniji.

Prva sprememba se nanaša na dejstvo, da je julija 2016 v veljavo stopila novela Zakona o državni upravi, v skladu s katero je Ministrstvo za pravosodje postalo zadolženo tudi za preučevanje in načrtovanje uveljavljanja temeljnih človekovih pravic in svoboščin. To pomeni, da je omenjeno ministrstvo postalo stična točka za oblikovanje politike človekovih pravic ter skrb za njeno izvrševanje v zasledovanju cilja čim večje stopnje uresničenosti človekovih pravic v Republiki Sloveniji. Da to nalogo opravlja z vso resnostjo in odgovornostjo, dokazuje podatek, da je Ministrstvo za pravosodje od lanskega poletja objavilo odzivno poročilo na Enaindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2015, temeljit vmesni pregled uresničevanja in varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin v Republiki Sloveniji, že julija letos pa tudi Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Dvaindvajseto redno letno poročilo Varuha za leto 2016, ki ga je varuhinja človekovih pravic predsedniku Državnega zbora predala 19. maja in ki ga obravnavamo danes. Slednje jasno

kaže, da implementacija priporočil Varuha ni odvisna od njihovega pravnega značaja, temveč v prvi vrsti od volje tistih, na katere so priporočila naslovljena.

Že na tej točki naj poudarim, da bomo v Poslanski skupini Stranke modernega centra podprli predlog priporočila, s katerim Državni zbor vsem institucijam, funkcionarjem na vseh ravneh priporoča, da upoštevajo priporočila Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, zapisana v Dvaindvajsetem rednem letnem poročilu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2016. S tem izražamo jasno pričakovanje, da se čim prej zavzeto pristopi k realizaciji novih in tudi še neuresničenih priporočil iz preteklih let. Realizacija ni nujna zato, da se odkljuka seznam priporočil, temveč zaradi ljudi, ki so se na Varuha človekovih pravic obrnili s primeri kršitev človekovih pravic, ter zato da se čim prej popravijo nastale krivice in prepreči nastanek novih. Priporočila Varuha človekovih pravic zadevajo Državni zbor tudi neposredno kot nosilca zakonodajne funkcije, ki je sam varuh človekovih pravic v zakonodajnem postopku.

V Poslanski skupini SMC smo izjemno zadovoljni, da je Državni zbor na predlog Ministrstva za pravosodje 20. septembra letos potrdil novelo Zakona o varuhu človekovih pravic. Novela razširja pristojnost Varuha ter mu omogoča prehod iz državne institucije s statusom B v institucijo s statusom A po Pariških načelih. S tem smo uresničili dolgoletno priporočilo Varuha človekovih pravic, ki je skupaj s stroko opozarjal na nujnost krepitve institucionalnega varstva človekovih pravic v Republiki Sloveniji z institucijo s tovrstnim statusom. Zakaj je to tako pomembno? Poročilo Varuha človekovih pravic je temeljit analitičen pregled obravnavanih individualnih pobud, ki riše neko splošno sliko glede tega, katere so teme s področja varstva človekovih pravic v Republiki Sloveniji, ki najbolj obremenjujejo posameznice, posameznike in v zvezi s katerimi so se obračali na Varuha človekovih pravic, ni pa mogoče iz njega neposredno sklepati o aktualnim stanju in vstopni implementaciji človekovih pravic v Republiki Sloveniji. Nov razširjen mandat Varuhu omogoča, da s pomočjo sveta Varuha za človekove pravice kot novega posvetovalnega telesa ter centra za človekove pravice kot nove notranje organizacijske enote prevzame tudi širše naloge za oblikovanje in posredovanje usmeritev za oblikovanje politik Republike Slovenije na področju človekovih pravic. Poleg dodatnih možnosti za spodbujanje in spoštovanje človekovih pravic, izobraževanje in usposabljanje, organizacijo tematskih posvetov in sodelovanje s civilno družbo novela zakona Varuhu omogoča okrepljeno mednarodno vidnost in aktivnost.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra si želimo, da bi se te institucionalne krepitve varstva človekovih pravic

v Republiki Sloveniji čim prej odrazile tudi v letnih poročilih Varuha v manjšem številu nakazanih sistemskih pomanjkljivosti varstva človekovih pravic v Republiki Sloveniji. Človekove pravice niso nikoli v polnosti uresničene, saj se zgolj približujemo višji stopnji, realizacije njihovih posameznih kršitev pa nikoli ni mogoče v celoti preprečiti. Kar pa ne samo lahko, ampak tudi moramo storiti, je, da v okviru svojih pristojnosti opozarjamo na vsakokratne probleme sistemske narave ter izkažemo politično voljo za njihovo reševanje.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospa Eva Irgl.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, spoštovana gospa varuhinja z namestniki!

Pred seboj imamo torej že Dvaindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2016. Gre za vpogled v to, kakšno je pravzaprav stanje na področju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, in zlasti za to, ali v praksi deluje socialna in pravna država, kar imamo sicer zapisano v najvišjem pravnem aktu, to je v Ustavi Republike Slovenije. Država je dolžna vzpostaviti takšno okolje, da bo lahko učinkovito uresničevala socialno pravičnost in socialne pravice, da bo lahko učinkovito uresničevala pravno državo in vladavino prava. Varuhovo poročilo je nedvomno neke vrste opozorilo, kaj je treba izboljšati v državi na področju človekovih pravic. Varuh človekovih pravic mora biti glas šibkejših, mora biti glas nemočnih, glas tistih, ki se sami borijo na poti pravice, glas tistih, ki mu zaupajo, da bo v svojih ravnanjih pravičen in nikakor ne kakorkoli političen ali pristranski. Varuh človekovih pravic mora dosledno opozarjati na kršitve človekovih pravic, še posebej je to pomembno v državah, ki imajo ali pa imamo mlado demokracijo in smo izšle iz sistema, ki je grobo kršil človekove pravice in temeljne svoboščine. Prav vladavina prava in s tem pravično pravosodje ter spoštovanje človekovih pravic namreč predstavljata podstat za učinkovito in uspešno delovanje demokratičnih postopkov, ki smo jih sprejeli in se jim zavezali ob formiranju naše države Slovenije.

Glede na to, da danes obravnavamo poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2016, mi dovolite, da najprej opozorim na ključne pristojnosti, ki jih ima Varuh kot najvišja avtoriteta oziroma bi vsaj to morala biti na področju varovanja človekovih pravic. Varuh človekovih pravic najprej varuje posameznika v stikih z državnimi organi, lokalnimi organi, nosilci javnih pooblastil ter tudi nadzira njihovo delovanje. Kaj to pomeni v praksi? To pomeni, da bi moral Varuh z vso svojo avtoriteto pomagati posamezniku v stiski v relaciji z državnimi organi in opozarjati državne organe

na nepravilnosti ravnanj, ko jih ugotovi oziroma če jih ugotovi v nadzoru. Zakaj to izpostavljam? Zato ker se osebno srečujem kot poslanka pa tudi kot predsednica Komisije za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti s posamezniki, ki pravijo, da Varuh človekovih pravic naj ne bi čisto vedno opravil svojega dela tako, kot bi ga moral, in me opozarjajo, da od Varuha pričakujejo bistveno več. Zlasti pa to, da ne bo ravnal politično pristransko in da se bo oglasil takrat, ko so kršene človekove pravice in ko je na preizkušnji pravna država, še posebej v primeru evidentnih dvojnih meril, kot je na primer zadeva Janković in izbris prisluhov. In tukaj želim, spoštovana varuhinja, da vendarle poveste, kaj ste konkretno naredili v zvezi s tem primerom Janković, torej dvojnimi merili, in z več kot očitno zlorabo prava v politične namene. Ampak o kršitvah človekovih pravic znotraj pravosodja več v nadaljevanju.

Druga ključna naloga, ki jo ima Varuh pri svojem delovanju, je to, da državnim organom naslavlja predloge, mnenja, kritike, daje priporočila. To pomeni, da jih predloži določenemu organu, ta organ je potem dolžan to obravnavati, nanje odgovoriti ter potem Varuha obvestiti o svojih ukrepih. Tukaj moram narediti eno vzporednico s komisijo, ki jo vodim v Državnem zboru, moram reči, da se žal tako Varuh kot tudi mi na komisiji za človekove pravice vse prevečkrat soočamo s tem, čemur sama pravim institucionalna ignoranca in aroganca, gospa varuhinja pa to imenuje z besedo brezbriznost. Soočamo se namreč z nesprejemanjem odgovornosti ali pa preprosto s konstantnim prelaganjem odgovornosti na druge, včasih pa odgovor pristojnih institucij dobimo šele po več urgencah. Zato tukaj nek apel vsem, ki delamo na teh področjih, resnično upam, da se bo to spremenilo in da naslednje varuhovo poročilo ne bo več opozarjalo na to, kar pravzaprav predstavlja osnovno delovanje državnih organov v relaciji do državljanov.

Tretja ključna pristojnost Varuha človekovih pravic je ta, da na Ustavno sodišče lahko naslovi predlog za oceno ustavnosti predpisov ali ustavno pritožbo zaradi kršitev človekovih pravic. Varuh človekovih pravic je zadnje čase, to moram priznati, kar dejaven na tem področju, do sedaj je na Ustavno sodišče naslovil kar nekaj zahtev za presojo ustavnosti, vendar pa bi želela na tem mestu izpostaviti oziroma spomniti na varuhovo vložitev zahteve za oceno ustavnosti v primeru, ko naj bi Slovenska vojska dobila pristojnosti Policije za vzpostavitev reda in miru ob migrantskem valu, ki je pred dvema letoma zajel našo državo. Zakaj to zdaj govorim? Zaradi tega ker se mi zdi pomembno, kakšna so ravnanja tako pomembne osebe v državi in ali so pretehtana, ali so odgovorna. Osebno ocenjujem, da je bilo to ravnanje varuhinje, ki je s tem zadržala za nekaj časa prenos policijskih pooblastil tudi na vojsko, v tistih res težkih in zaostrenih razmerah, ko je bila Policija praktično na robu svojih

zmožnosti, neodgovorno in ni bilo v korist zaščite tako državljanov Republike Slovenije na eni strani kot migrantov na drugi strani. Prav pravica do varnosti je, spoštovane kolegice in kolegi, ena izmed ključnih človekovih pravic in danes še kako pomembna dobrina, ki jo je treba varovati, jo je treba čuvati, skrbno paziti, narediti vse za to, da se ohrani. Ravnanje Varuha človekovih pravic mora biti v tako težkih razmerah, ko je pod vprašajem varnost, ob tako težkih vprašanih pretehtano in odgovorno. Prav zagotavljanje varnosti postaja oziroma je ključna zadeva v današnjem času, ko sta tako svet kot Evropa in s tem seveda tudi Slovenija na izjemni preizkušnji, in v takšnih varnostno zahtevnih razmerah je zaščita lastnih državljanov, skrb za njihovo varnost in za varnost njihovega imetja prva naloga države, Vlade in ostalih institucij.

Tretja ključna naloga Varuha človekovih pravic je ta, da Vladi in parlamentu lahko daje pobude za spremembo zakonov in drugih predpisov, in seveda tudi v letošnjem poročilu Varuha človekovih pravic za leto 2016, ki ga imamo pred seboj, lahko opazimo, da varuhinja opozarja na to, kako že res predlogo čakamo na zakon o dolgotrajni oskrbi. S tem se strinjam. Zdaj naj bi se stvari vseeno premaknile. Opozarja tudi na reformo zdravstvenega sistema, ki je nujna, pa tudi na nekatere druge zakone, ki jih je nujno treba, bom rekla, prevetriti in novelirati.

Še zadnja tudi zelo pomembna pristojnost Varuha je ta, da opravlja preglede zaporov in drugih prostorov, v katerih so osebe, ki jim je odvzeta prostost. Na Komisiji za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti smo ob obravnavi tega poročila na to sejo povabili tudi predstojnika Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij in tam je povedal, da je Varuh obiskal sedem njihovih lokacij od štirinajstih, seveda je to zelo pohvalno, izdal je pa več kot 100 priporočil. Kaj nam to pove? To nam pove, da stanje v zaporih še zdaleč ni dobro. Tudi mi na Komisijo za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti dobivamo pošto, ki opozarja na razmere. Dejstvo je, da je treba razmere izboljšati, in na to ves čas opozarjamo tudi na naši komisiji.

V Sloveniji je nedvomno veliko ljudi, ki so jim kršene človekove pravice, kot je že varuhinja povedala uvodoma, so v zelo hudih stiskah, na težkih življenjskih preizkušnjah, ki jih pravzaprav nihče ne sliši, in zato je Varuh tako pomembna funkcija v tej državi – da jih sliši. Tako kot je pomembna tudi ne nazadnje naša komisija, ki se konkretno res ukvarja prav z vlogami in pritožbami državljanek in državljanov. Veliko je torej takšnih, ki potrebujejo pomoč, in veliko je takšnih, ki že leta in leta opozarjajo na krivice, ki se jim dogajajo. Nekatere so bile večkrat resnično dokazane tudi pred sodišči po ne vem koliko letih. Ampak za to, kar se je dogajalo v postopkih, praktično nihče ni odgovarjal. V tej državi imamo posameznike, kar je tudi omenila varuhinja človekovih pravic, ki jim

je že leta recimo kršena ustavna pravica do zdravega življenjskega okolja. Imamo posameznike, ki že leta opozarjajo, da naš pravosodni sistem ne funkcionira, in tudi opozarjajo, kakšne žrtve pravosodja so bili. Ne želim zahajati v politične primere, ampak vendarle moram reči, da se spomnimo na primer Patria in Janeza Janše, spomnimo se na primer Kangler, na primer Magajna. Vem, da je nekaterim v SMC to smešno, ampak dejstvo je, da so tu bile kršene človekove pravice in da je prišlo do zlorab prava v politične namene. In na to je treba vedno opozarjati. Dokler bom jaz predsednica komisije za človekove pravice, bom na to opozarjala. Zato smo mi tudi obravnavali vse te primere na komisiji za človekove pravice, ker očitno smo še edino telo v državi, ki dosledno opozarja na kršitve, predvsem pa smo tisto telo, ki želi, da se glas tistih, ki so jim kršene pravice, tudi dejansko sliši. Zato mi obravnavamo določene teme na komisiji. Večkrat mi tudi tisti, ki pridejo do mene, rečejo, zakaj se pravzaprav ženem za temi stvarmi, ki naj jih ne bi bilo mogoče premakniti, jaz pa jim odgovarjam, da zaradi tega, ker jih je mogoče premakniti, ker z nenehnim opozarjanjem, zlasti pa s tem, da nič ne ostane skrito pred očmi javnosti, lahko stvari in razmere izboljšamo. In za pravico in resnico se je vredno boriti, pa čeprav, to priznam, je večkrat sizifovo delo, vendar čez čas zagotovo obrodi takšno delo tudi sadove.

Pred kratkim smo v Državnem zboru na zahtevo Poslanske skupine SDS obravnavali priporočilo v zvezi z zlorabo organov odkrivanja in pregona ter sodne veje oblasti. Gospa varuhinja, vi ste bili dolgoletna tožilka, zelo dobro poznate delovanje pravosodnega sistema, dejstvo je, da imamo v tej državi veliko število primerov, ki je dokazano prišlo do zlorab organov odkrivanja in pregona, kar je vodilo v nedopustne posege v ustavno varovane človekove pravice in temeljne svoboščine, čeprav je prav vsem tukaj jasno, da bi omenjeni organi morali prvi delovati neodvisno in nepristransko ter spoštovati človekove pravice. Za nastale napake v postopkih in za kršenje človekovih pravic do sedaj praktično še noben sodnik in tožilec ni odgovarjal. In tukaj sprašujem vse vas, zlasti pa varuhinjo, ali se vam to zdi, predvsem vam, gospa varuhinja, kot najvišja avtoriteta na področju človekovih pravic, sprejemljivo. Jaz vem, da tudi vi opozarjate na to v poročilih, ampak se mi zdi pomembno še bolj natančno opozoriti na to. V varuhovem poročilu za leto 2016 opozarjate na mnoge kršitve človekovih pravic posamezniku ali skupini na različnih družbenih nivojih. Med te kršitve nedvomno sodijo tudi kršitve človekovih pravic zaradi gospodarskega kriminala, danes ni bilo nič rečenega na to temo, zaradi korupcije, ki predstavlja rakrano slovenske družbe, ker se z njo zaustavlja razvoj države, zaradi bančne kriminalitete, neučinkovitega in nepravičnega pravosodja, množične so kršitve človekovih

pravic zaradi kršenja pravice do zdravstvenega varstva zaradi nedopustno dolgih čakalnih vrst, hude kršitve človekovih pravic se dogajajo zaradi revščine, ker Vlada ni sposobna zagotoviti takšnih mehanizmov, ki bi pripeljali do človeku dostojnega življenja.

Pa pojdimo lepo po vrsti, začeniši z gospodarskim kriminalom, ki kot že rečeno povzroča hude kršitve človekovih pravic, na kar posredno v svojem poročilu, zlasti pri delovnopравни zakonodaji, opozarja tudi varuhinja, gospa Vlasta Nussdorfer. Tu govorimo o lažnih stečajih, o oškodovanih upnikov, o poslovnih goljufijah, govorimo o utaji davkov, o pranju denarja, o sumljivih transakcijah, ki se odvijajo preko raznih poštnih nabiralnikov in davčnih oaz. Iz vseh teh naštetih kaznivih dejanj izvirajo mnoge kršitve človekovih pravic. Ljudje morajo biti pošteno plačani za pošteno opravljeno delo, tu ne sme biti nikakršne dileme in tu se mora postaviti pika. Delo bi moralo biti namreč vrednota, mehanizem, ki pogajanja, nas krepi, nam daje energijo, pri nas pa zaradi mizernih plačil delavcem ali pa celo neplačil za opravljeno delo delo v nemalo primerih predstavlja zgolj boj za osnovno preživetje. Varuhinja v svojem poročilu za leto 2016 tako opozarja, da nekateri delavci ne dobijo plačanih niti socialnih prispevkov, kar je sramota za to državo, ki naj bi bila po ustavi socialna država. Vzpostaviti je treba tak sistem, ki bo delavce zaščitil pred temi goljufivimi delodajalci pa tudi različnimi malverzacijami, ki se dogajajo, in jim tako ohraniti njihovo dostojanstvo. V takšnih in podobnih primerih se pričakuje, da Varuh človekovih pravic ob tako grobih kršitvah človekovih pravic, ki se kažejo zlasti v zlorabljanju delavcev, reagira odločno, zlasti pa samoiniciativno in ne le na podlagi prijave ali pobude. Vedeti moramo namreč, ponovno opozarjam, da ima Varuh človekovih pravic v 9. členu Zakona o varuhu človekovih pravic možnost, da lahko začne postopek tudi na lastno pobudo in ne le tako, da čaka na prijave in pobude prizadetih posameznikov. Ampak vendarle moram tukaj biti poštena in povedati, da so se nekateri koraki naredili tudi na tem področju in da je dejansko Varuh začel, verjetno tudi zaradi tega, ker smo ga večkrat opozorili na naši komisiji in tudi v Državnem zboru, da naj vendarle uporablja 9. člen Zakona o varuhu človekovih pravic. Kršenje človekovih pravic se dogaja torej tudi zaradi korupcije in bančne kriminalitete. Ste se že kdaj vprašali, kako bi v Sloveniji živeli, če se nam recimo ne bi zgodila večmilijardna bančna luknja. Zagotovo mnogi ne bi bili oropani prihodnosti in ne bi imeli izgubljenega desetletja in zagotovo bi bistveno manj mladih odhajalo v tujino, ker tukaj ne dobijo priložnosti, vezanih na delo.

Kršenje človekovih pravic zaradi neučinkovitega in nepravičnega pravosodja. Če želimo, da Slovenija postane pravna, socialna in s tem pravična država, torej država, ki dejansko, ne samo na neki deklarativni ravni, ampak

dejansko spoštuje človekove pravice, in država, ki bo dejansko vzpostavila vladavino prava, potem potrebujemo najprej pravično pravosodje. To pomeni, da smo vsi pred zakonom enaki, ne glede na naš status, politično pripadnost, spol ali kakšno drugo okoliščino. To tudi pomeni, da ne delimo državljanov na prvo- in drugorazredne in da smo vsi deležni enake obravnave na sodiščih. Pravično pravosodje je tisto pravosodje, ki razsoja pošteno in ni pod vplivi katerekoli politične opcije. To, kar se je zgodilo v nekaterih primerih, pa jih v SMC neradi slišijo, je prvovrsten škandal – govorim o primerih, ki sem jih že prej omenjala – in kaže na hudo zlorabo pravosodja v politične namene. Vsi vemo, da je Justicija simbol pravice – to sem že enkrat govorila tukaj na podobni seji Državnega zbora – ki naj bi bila slepa, v eni roki nosi tehtnico, kjer naj bi se tehtali argumenti tožnika in zagovornika, v drugi pa ima dvorezni meč, ki simbolizira razum in pravico ter ga lahko vihti za ali proti katerikoli strani. Njena slepota pa, kot vsi vemo, predstavlja nepristranskost in objektivnost. Ampak glede na to, kaj vse sem do sedaj že našela – se vam zdi, da se v resnici držimo teh načel? Po moji oceni se žal vidi, pa me popravite, gospa varuhinja, vi boste lahko potem seveda še odgovorili na vsa ta vprašanja in dileme, da smo tudi na podlagi vseh prej naštetih primerov nedopustnih praks v pravosodju daleč stran od vsebine, ki jo predstavlja simbol pravice. Vprašanje je, na kakšen način bomo povrnili zaupanje ljudi tako v sodstvo kot v institucije pravne države. To so prej omenjali tudi kolegi pred mano v svojih stališčih. Dejstvo je namreč, da se ugled pravosodja, če si želimo ali ne želimo priznati, znižuje, da ni zaupanja vanj, kar 72 % ljudi ni zadovoljnih oziroma ne zaupa v pravosodni sistem, kar lahko ugotovimo tudi skozi peticije, ki jih dobimo na Komisijo za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti. V letu 2016 smo namreč na komisijo dobili največ peticij in vlog prav s področja pravosodja pa tudi gospa varuhinja v poročilu, ki ga imamo pred seboj, opozarja na nezaupanje ljudi v pravosodni sistem.

Nad čim se državljani najbolj pritožujejo, ko govorimo o pravosodnem sistemu? Največkrat, kar dobimo tudi mi recimo na komisijo, se pritožujejo nad delom sodišč, opozarjajo na dolgotrajnost postopkov, na konkretne napake sodišč v postopkih, za katere kot že rečeno nihče ne odgovarja, opozarjajo na velik problem zaostankov na drugi stopnji, kar naj bi bila sicer posledica kadrovske podhranjenosti. Konkreten primer je recimo primer založenih oporok, na kar je gospa varuhinja, in tukaj se mi zdi to zelo dobro opravljeno, zelo ostro reagirala, in mislim, da je prav, da vsi skupaj dejansko tudi zahtevamo odgovornost za to stanje, ki se je zgodilo, do sedaj namreč nihče ni odgovarjal za te založene oporoke. Potem nesprejemljivost deložacij v primeru minimalnih vsot in še bi lahko naštevati.

Na komisiji smo recimo obravnavali primer vlagatelja, ki že, ne boste verjeli, 19 let išče pravico. 19 let. Rekli so sicer, da gre za težak pravdni postopek, ampak 19 let ... Pristojno višje sodišče je zadevo kar štirikrat razveljavilo in vrnilo v ponovno sojenje. Mislim ... Si predstavljate, da ste sami v takšni situaciji? Da se borite za lastno pravico, za svojo pravico, za to, da se vam povrne neko tudi zaupanje, hočeš nočeš, v pravosodni sistem, potem pa ta zadeva traja 19 let? Povsem nesprejemljivo.

Varuh človekovih pravic v svojem poročilu kar nekaj prostora nameni tudi kršitvam človekovih pravic v zdravstvu, tu pa bi želela še posebej izpostaviti kršenje človekovih pravic zaradi nedopustno dolgih čakalnih vrst v zdravstvu. V četrtek bomo na komisiji spregovorili prav o tem vprašanju, torej o kršenju človekovih pravic do zdravstvenega varstva, kamor sodijo tudi nedopustno dolge čakalne vrste. Zaradi nenormalnega sistema in tudi zaradi nesposobne ministrice za zdravje so v tej državi skoraj 250 tisoč ljudem kršene človekove pravice, saj jih prav toliko čaka na pregled pri zdravnikih in specialistih. Prepričana sem, da ima prav vsak izmed nas v družinskem krogu, bodisi širšem bodisi ožjem, osebo, ki čaka na pomoč nedopustno dolgo. Ne želim biti osebna, nikoli nisem tega izpostavila, ampak danes bom rekla, recimo moja mama čaka na operacijo hrbtenice v Valdoltri že več kot leto in pol in vsakič znova ji čakanje podaljšajo. Nevzdržne bolečine pa seveda ostajajo, pa čeprav plačuje v zdravstveno blagajno, tako kot plačujejo tudi vsi ostali, ki so v takšni ali drugačni čakalni vrsti. Skratka, ta problem je dejansko treba rešiti danes in zdaj. Ni odveč tudi poudariti, da so se čakalne dobe pod to ministrico, ki je bila že dvakrat interpelirana, pa jo je koalicija vedno zaščitila kljub napakam in nesposobnosti, povečale za kar 30 %. Jaz ne vem – a to si prav nalašč zatiskate oči pred tem problemom, zlasti v največji vladni stranki? To nalašč delate, ali kako? 30 % več je čakalna doba v zdravstvu. In potem ministrica reče, da je naredila res vse na tem področju in da so si pacienti sami krivi oziroma državljanke in državljani.

Izpostavila bom še eno zelo hudo kršitev človekovih pravic, velik problem v naši državi še vedno predstavlja revščina. Tu se strinjam z gospo varuhinjo, ki pravi, da so prav revščina, siromaštvo, pomanjkanje osnovnih dobrin eden izmed največjih posegov v človekovo dostojanstvo, čeprav je človekovo dostojanstvo tudi na nek način ustavna kategorija. Država je tista, ki bi morala ustvariti takšno okolje, da bi ljudje živeli človeka dostojno življenje. Zagotoviti bi morala socialno pravičnost, ki bi morala iti v prvi vrsti v zmanjševanje revščine, danes pa je situacija žal takšna, da še vedno pod pragom revščine živi okoli 300 tisoč ljudi, med katerimi so zaradi prenizkih pokojnin med najbolj ogroženimi upokojenci, še zlasti ženske nad 65 let, kar vodi tudi v socialno izključenost, v zimskih mesecih

pa tudi v tako imenovano energetske revščino. Prav slednja kljub nekaterim projektom, ki imajo za cilj izboljšanje energetske učinkovitosti gospodinjstev z nizkimi dohodki, žal predstavlja velik in celo vedno bolj pereč problem. Rast cen energije namreč prehitava rast dohodkov gospodinjstev. Tako se s tako imenovano energetske revščino, ki je res problem, najbolj soočajo gospodinjstva, ki prejemajo socialno pomoč, upokojenci ter nezaposleni. V stališču Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke sem opozorila samo na določene segmente kršitev človekovih pravic, moji kolegi pa bodo v razpravi zagotovo izpostavili še druge kršitve.

V Slovenski demokratični stranki bomo poročilo Varuha za leto 2016 podprli, prav tako pa tudi vsa varuhova priporočila. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo mag. Julijana Bizjak Mlakar.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR (PS DeSUS): Lep pozdrav vsem prisotnim poslankam, poslancem, predstavnikom Vlade, gospe Vlasti Nussdorfer in seveda pomočnikoma varuhinje človekovih pravic!

Pred nami je Dvaindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2016, ki je rezultat nedvomno strokovnega in kvalitetno opravljenega dela. Pri prebiranju poročila nas bode večletno ponavljanje nekaterih opozoril Varuha človekovih pravic, kar nakazuje, da na nekaterih področjih še ni zadostnega ali pa sploh ni nikakršnega napredka. Zadovoljni pa smo s področji, na katerih je država dosegla pozitivne rezultate. 17. oktobra smo obeležili mednarodni dan boja proti revščini. Revščina, pomanjkanje dobrin, siromaštvo še vedno predstavlja enega najbolj perečih problemov slovenske družbe, saj je le-ta tudi osrednji problem varuhovega poročila. Revščina je tudi najhujša oblika posega v dostojanstvo človeka. Veliko prebivalcev Slovenije živi blizu praga revščine, veliko jih živi pod pragom revščine. Po zadnjih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije pa je revščina med starejšimi celo porasla, in to kljub vse višji gospodarski rasti. Čedalje več je revnih starejših ljudi, predvsem upokojencev in starejših samskih žensk, preveč je socialno izključenih. To kaže na pomanjkljivo socialno politiko, ki jo vodi ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in invalide. Na ta problem poslanska skupina Desus že lep čas opozarja pristojno ministrstvo, to pa kljub temu ne sprejme zadostnih ukrepov, da bi se končno obrnil trend naraščanja revščine med starejšimi.

V Poslanski skupini Desus moramo še posebej opozoriti na neugoden zdravstveni položaj starejših oseb. Zdravstveno so poleg otrok in revnih najbolj ogroženi prav starejši državljani, zato so tudi zanje nesprejemljive

dolge, posebej pa še nedopustno dolge čakalne vrste, ki sicer ogrožajo zdravje in življenja vseh generacij. Pomenijo tudi kršitev pacientovih pravic in seveda tudi človekovih pravic. Čakalnih vrst Ministrstvo za zdravje še vedno ni uspelo spraviti v sprejemljive okvire, čeprav v Poslanski skupini Desus pristojno ministrstvo ves čas opozarjamo na ta problem. Prav tako se še vedno ni uredila zakonodaja za ustrezno zdravstveno in socialno obravnavo starejših oseb z demenco, odprto in nerešeno ostaja področje dolgotrajne oskrbe starejših, odpraviti je treba tudi težave pri namestitvi dementnih oseb. Ne smemo prezreti še visokega deleža utemeljenih pobud Varuhu človekovih pravic na področju institucionalnega varstva, saj v domovih za starejše primanjkuje posteljnih in kadrovskih kapacitet, neustrezno naj bi bili določeni standardi izvajanja storitev, storitve so starejšim pogosto cenovno nedostopne, razmere za bivanje v domovih za starejše pa so ponekod človeka nevredne. Nadzor nad storitvami v domovih za starejše je nezadosten oziroma neustrezen. Kljub številnim kršitvam, zabeleženim v varuhovem poročilu, je moč zaznati tudi kar nekaj pozitivnih premikov. Izpostaviti je treba še ponovno usklajevanje pokojnin in dvig regresa, ki se ga po novem bolj pravično porazdeljuje med upokojene, in seveda tudi nekaj ugodnih premikov na področju delovnopравниh razmerij.

V Splošno deklaracijo človekovih pravic je bilo v letu 1948 zapisano, da se vsi ljudje rodimo svobodni in imamo enako dostojanstvo ter enake pravice. Seveda je to lažje reči, kot pa zagotoviti. Varuhu človekovih pravic niti ne bi bilo treba pisati poročil, če bi slovenska država spoštovala določbe Splošne deklaracije človekovih pravic. Veliko število priporočil v poročilu Varuha človekovih pravic kaže, da je v Sloveniji na področju spoštovanja človekovih pravic še marsikaj narobe. Zavedamo se, da je treba na tem področju še veliko postoriti. Stanje na področju človekovih pravic se sicer počasi izboljšuje, a vseeno ne tako hitro, kot bi si to želeli. Poročilo Varuha naj nam bo torej v pomoč pri izboljšanju razmer v naši družbi, saj bi morali prav vsi naši prebivalci imeti možnost živeti dostojno.

V Poslanski skupini Desus bomo priporočila Varuha seveda podprli. Hvala za pozornost.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa vsem.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi razprava o poročilu in o predlogu priporočila. Besedo ima ponovno mag. Julijana Bizjak Mlakar, pripravita naj se gospod dr. László Göncz in gospod Jani Möderndorfer.

Gospa Julijana Bizjak Mlakar, izvolite, imate besedo.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR (PS DeSUS): Hvala lepa še enkrat za besedo.

K prej predstavljenemu stališču Poslanske skupine Desus bi želela dodati še nekaj osebnih opažanj glede stanja na področju človekovih pravic v državi. Najprej naj poročilo pohvalim kot zelo pregledno in informativno, hkrati pa lahko zaskrbljeno ugotovim, da je kršitev človekovih pravic na različnih področjih še veliko. Neodzivnost posameznih ministrstev na priporočila Varuha še vedno predstavlja resen problem v državi. Naj pri tem posebej izpostavim dve ministrstvi, in sicer ministrstvo, ki je pristojno za delovno in socialno varnost, to se pravi ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in invalide, in Ministrstvo za zdravje, zaradi tega ker prav neurejeno področje delovne, socialne in zdravstvene varnosti lahko najhujše prizadene dostojanstvo ljudi, čeprav so seveda pomembne prav vse človekove pravice. Spodbudno je veliko število obravnavanih zadev, kar 4308 naj bi jih bilo v letu 2016, od tega pa je bilo zaključenih 2722 zadev. Pri tem se je ugotovilo, da so bila zatrevanja o kršenju človekovih pravic in temeljnih svoboščin utemeljena v kar 357 pobudah.

Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da je večina kršitev in drugih nepravilnosti posledica slabega delovanja države na nekaterih področjih. Varuh že leta neuspešno opozarja na nesprejemljivo dolgo odločanje o pravicah na obeh stopnjah upravnega odločanja, pri tem pa pohvali centre za socialno delo, ki praviloma spoštujejo zakonsko določene roke, žal pa je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti tisto, ki že več let v postopkih na drugi stopnji ne sledi povečanemu obsegu dela, in zaradi tega se število nerešenih zahtevkov iz leta v leto povečuje. Upam, da se bodo tudi na tem področju naredili določeni premiki, vem, da so kadrovske problemi, da je veliko zadolžitvev, ki jih mora ministrstvo opraviti, vendar je seveda ministrstvo tukaj zaradi ljudi, zaradi državljanov in ne obratno, kar pomeni, da je treba postaviti prioritete, in varovanje človekovih pravic nedvoumno predstavlja prioriteto.

Prvič bi se na tem spoštovanem zboru lotila tudi romske problematike. Morda tudi zaradi tega, ker ob vseh številnih opozorilih tudi na področju reševanja romske problematike ni zadostnih pozitivnih premikov. Tudi ni dolgo od protestov romske skupnosti pred parlamentom, zaradi tega ker ta skupnost še vedno nima urejenih osnovnih razmer za bivanje in življenje. Romska naselja so na primer na Dolenjskem še vedno geti, kot je na to v Mladini opozoril župan Krškega Miran Stanko. Med drugim je povedal, da je v občini Krško okoli 60 osnovnošolskih romskih otrok, skoraj nobeden od njih pa ne hodi v šolo, čeprav je ta obvezna. Videti je, da ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in invalide, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in morda še kakšno ministrstvo problemov Romov sploh ne rešuje ustrezno, saj kot je iz tega članka v Mladini videti, niso poskrbeli niti za to, da bi romski otroci hodili v šolo. Romske

družine prejemajo denar za svoje številne otroke, ta pa naj bi se pogosto nenamensko porabljal za vse drugo, ne pa za boljše življenje romskih otrok. Glede na to bi človek sklepal, da ministrstva Romom radodarno razdeljujejo javni denar, ni pa nadzora, kako se ta denar porabi. Ne poskrbi se torej za ciljno usmerjanje javnega denarja za koristi otrok ali na primer za nadomestilo tega denarja, morda s storitvami za tiste otroke, ki jih starši zanemarjajo, kar je običajen ukrep v razvitih državah, kadar se ugotovi, da se denar porablja nenamensko, to je ne v korist otrok, pač pa na primer za alkohol ali kaj podobnega. Ne poskrbi se torej za to, da bi z javnim denarjem, ki ga država daje Romom, dosegli želene cilje, to je, da bi otroke izobrazili in jih usposobili za vključitev v življenje z drugimi soobčani. Verjetno ministrstva ciljev, ki bi jih morali doseči z denarnim vložkom, niti ne določijo, kaj šele, da bi nadzirali, kako se denar porablja, in tudi ne ukrepajo, če se denar napačno uporablja. Sicer pa bi morali podobni ukrepi veljati tudi za slovenske družine, kadar te zanemarjajo koristi svojih otrok, tako pa država in njene institucije tolerirajo, da romski otroci ne hodijo v šole, ostajajo neizobraženi, revni, lahko se jih vzgaja k nasilju in včasih tudi h kriminalu. Za to je seveda kriva država oziroma pristojna ministrstva, ki znajo javni denar le deliti med ljudi, ne pa tudi poskrbeti za postavitev in za uresničevanje ustreznih ciljev, ki se morajo z danimi sredstvi uresničiti.

V neskladju s pravno državo je tudi dejstvo, da komunalna in pravna neurejenost romskih naselij ogrožata uresničevanje človekovih in posebnih pravic romske skupnosti na eni strani, hkrati pa tudi uresničevanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin državljanov, ki živijo v okolici nezakonitih romskih naselij. Država kljub številnim opozorilom Varuha človekovih pravic še ni zagotovila razmer za dostop do vode in sanitarij nekaterih romskih naselij v Sloveniji, kar lahko privede tudi do morebitne sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice. Menim, da bi se moral ta problem po toliko letih opozarjanja na to problematiko že zdavnaj rešiti. Vemo, da imamo romska naselja, kjer teh problemov ni, po drugi strani je pa vsaj na Dolenjskem, pa morda še kje, ta problem še zelo pereč.

Hkrati bi pohvalila Varuha človekovih pravic za njegov uspeh v zvezi z zahtevo ustavnosti Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki je socialno najšibkejšim, samozaposlenim v kulturi in v drugih oblikah samozaposlitve, v primeru nedoseganja 75 % bruto minimalne plače pripisal kar fiktivni dohodek in jim otežil ali celo onemogočil dostop do socialnih transferjev. Sama sem na Ministrstvu za kulturo – torej v pogovorih z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti smo se želeli tega vprašanja lotiti, smo se ga lotevali, vendar kot rečeno z druge strani, s strani ministrstva, ki je te pogoje določilo, ni bilo posluha, da bi se ta problem

rešil, zato sem še posebej vesela, da je vam to uspelo.

Varuh opozarja tudi na sporen odnos nekaterih zdravnikov, ki v postopku invalidskega zavarovanja pripravljajo strokovne ocene preostale delovne zmožnosti. Njihova komunikacija z zavarovanci je bila v nekaterih primerih neprimerna in izhaja iz položaja močnejšega v postopku. Tudi to je problem, na katerega ljudje neprestano opozarjajo, torej neustrezen odnos posameznih strokovnih skupin na področju zdravstva, tudi nekaterih institucij do običajnih državljanov. Naj opozorim še na to, da je zdravljenje za številne manj premožne še vedno nedostopno. Kljub opozorilom in poslanskim vprašanjem, ki sem jih naslovila na Vlado in ministrico za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anjo Kopač Mrak ter na ministrico za zdravje Milojko Kolar Celarc, naj že vendarle uredita, da bodo lahko vsi prebivalci Slovenije dostojno živeli in se zdravili v okviru sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, ministrici ostajata neobčutljivi za potrebe ljudi. Ministrica Anja Kopač Mrak še vedno meni, da se da s 300 evri preživeti mesec, da se da s tem denarjem plačati in 300 evrov premije vsak mesec za dopolnilno zdravstveno zavarovanje, vodo, najemnino, obutev, elektriko, hrano in tako naprej, ne pove pa, kako. Ministrica Kolar Celarc pa še vedno meni, naj se reveži pač zdravijo pri prostovoljcih v ambulantah za osebe brez obveznega zdravstvenega zavarovanja. Torej, najrevnejšim se odreka dostop do zdravljenja iz javnih sredstev. Vsekakor se ministrici ne zmenita za tovrstne kršitve človekovih pravic.

Občutek ponižanja in poseg v osebno dostojanstvo človeka se žal dogaja tudi za zidovi nekaterih domov za starejše in socialnovarstvenih zavodov, kjer je posebno občutljivo izvajanje osebne higiene oziroma opravljanje toaleta, ki je izrazito intimno dejanje. Na tem področju, torej pri pomoči pri izvajanju osebne higiene, je tudi po varuhovem mnenju potrebna posebna pozornost in občutljiv pristop, ki ga posamezniki v nekaterih zavodih, nekaterih institucijah niso deležni. Na področju zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja je bila utemeljena kar četrtnina vseh pobud, ki jih je Varuh obravnaval. Tako kot naša Poslanska skupina Desus opozarja pristojno ministrico za zdravje, opozarja tudi Varuh človekovih pravic, da je treba zagotoviti vsem dostopne in kakovostne ter varne programe preprečevanja bolezni, zdravljenja in rehabilitacije ob hkratnem zmanjševanju neenakosti in zagotavljanju dostopnega zdravstvenega varstva ranljivim skupinam prebivalstva. Spremembe naj bi prispevale k skrajšanju čakalnih vrst, ustreznemu urejanju koncesij zdravstvenih storitev v domovih za starejše in pravice do skupinske rehabilitacije. V okviru zdravstvene reforme, opozarja Varuh, je treba urediti tudi urgentne pedopsihiatrične službe in zakonsko urediti upravljanje

psihoterapevtskih storitev. Žal je videti, da so tudi danes premočni zdravniški zavarovalniški in drugi lobiji, ki iščejo v zdravstvu le finančne koristi zase, da bi se lahko realiziral javni interes na področju zdravstva. Interesi pacientov so spet v ozadju. Del zdravnikov, ki si prizadeva za privatizacijo in komercializacijo javnega zdravstva, izrablja paciente za doseganje svojih zasebnih, pogosto profitnih interesov, v tem mesecu na primer pri iskanju podpore za referendum o Zakonu o zdravstveni dejavnosti, čeprav bi prav ta zakon zdravnikom dvoživkam, na katere opozarja tudi protikorupcijska komisija, vsaj malo prirezal peruti, javno zdravstvo pa bi lahko postalo neprofitno. V letu 2016 se je zaostriло vprašanje predolgič čakalnih dob, na kar sem že opozarjala, ker v tem primeru gre namreč za kršitev pacientovih pravic in s tem tudi človekovih pravic. Neodzivnost v zvezi s pobudami posameznikov opaža Varuh tudi pri javnih zdravstvenih zavodih, ki pogosto sploh ne odgovarjajo na razne peticije nevladnih organizacij, združenj bolnikov in društev, saj jih ne razumejo kot partnerje pri reševanju posameznih odprtih vprašanj, temveč kot motnjo v sistemu, ki zavodom povzroča le dodatno in nepotrebno delo. Ta neodzivnost, tudi sama sem jo zaznala, še ko sem vodila Gibanje za ohranitev in izboljšanje javnega zdravstva in tudi Društvo za ohranitev in izboljšanje javnega zdravstva, torej popolna neodzivnost je bila na strani ministrstev, na strani Vlade, tudi tedanje predsednice vlade gospe Bratušek, in to je treba spremeniti, ministrstva se morajo odzivati na pobude civilne družbe.

Posebej bi opozorila na problem revščine, ki posega v človekovo dostojanstvo in povzroča posledice na več področjih življenja, stanovanjske problematike in slabih bivanjskih razmer, zdravstvenega stanja pobudnikov, odprtosti in dostopnosti zdravstvenega sistema, kršitev pravic delavcev, osebnih in raznovrstnih zgodb brez posebnega skupnega imenovalca, dostopnosti brezplačne pravne pomoči, pravic iz socialnih transferov, sodelovanja javnosti v okoljskih zadevah in okoljskih problematikah, na neučinkovit sistem nadzorov na vseh področjih in preveč pogoste primere neprimerne odnosa javnih uslužbenecv do uporabnikov javnih storitev. Želela bi pa še posebej resnično opozoriti na nesprejemljivost tega, da se je revščina med starejšimi v letu 2016 glede na preteklo leto povišala tako, da je v letu 2016 živelo pod pragom revščine 83 tisoč upokojencev, kar je 16,9 % od vseh upokojencev, med njimi največ žensk, leto poprej je živelo v revščini 78 tisoč upokojencev. Torej, porast revščine med starejšimi ni sprejemljiva, naj pa povem še nadaljnje podatke, o katerih govori statistika, namreč da se revščina s starostjo veča. Če povem samo podatke iz leta 2014, tedaj je bilo vseh ljudi, ki so živeli pod pragom revščine 14,5 %, med upokojenci je bila revščina 15,4-odstotna, med tistimi, ki so bili stari 60 let ali več, je bila že višja, 15,9 %, med

tistimi, ki so stari 70 in več, pa je bila 19,5-odstotna, kar seveda pomeni, višja je starost, večji je delež revnih, kar pomeni nekaj povsem nesprejemljivega, pomeni, da gremo v neko egoistično družbo, kjer ne znamo dostojno poskrbeti za starost, za svoje starše, za svoje dedke in tako naprej. To se pravi, da je ministrstvo na tem področju odpovedalo, ni uresničilo tistih ciljev, ki bi jih moralo realizirati glede na naloge ministrstva. Z naraščajočo revščino pa se morajo čedalje bolj ukvarjati tudi občine, ki bi morale namenjati čedalje več sredstev za bivalne enote, zavetišča za brezdomne, za javne kuhinje, za ambulante, ki storitve ponujajo brezplačno, in za denarne pomoči najbolj ogroženim. Tudi to področje ni dovolj pod drobnogledom, da bi pravzaprav videli, na kakšen način se rešujejo ta vprašanja. Morda bi opozorila samo še na to, da je resnično treba reševati katastrofalne zaostanke pri odločanju o pravicah na pristojnem ministrstvu za delo, ker namreč iz podatkov, ki smo jih dobili o tem, vidimo, da so zaostanki zelo veliki.

Na koncu naj še enkrat pohvalim poročilo Varuha človekovih pravic, tudi delo celotne ekipe, ker daje zagotovo pomemben prispevek, zato da bomo šli v smer boljše, bolj spoštljive družbe, da bodo človeški medsebojni odnosi boljši in da bomo imeli, upam, v prihodnje bolj pravično državo in seveda bolj pravično družbo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Marija Bačič, pripravitica naj se dr. László Göncz in gospod Jani Möderndorfer.

Gospa Bačič, izvolite.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovana varuhinja človekovih pravic, spoštovani vsi prisotni v dvorani!

Ob vsakoletnem obravnavanju poročila varuhinje smo vedno bolj zadovoljni, kajti njena priporočila so vedno bolj slišana in upoštevana in vse manj jih je, kar pomeni, da so določene nepravilnosti, določene kršitve odpravljene, kar je seveda pohvalno. Veseli me, da varuhinja daje veliko pozornosti in velik poudarek osebam s posebnimi potrebami, ranljivim skupinam, Romom, kot je bilo že slišano, starejšim in bolnim ljudem. Dolgo je opozarjala na neprimerne razmere v osnovni šoli s prilagojenim programom na Ptuj in lahko rečem tudi, da je ona veliko pripomogla k temu, da imajo danes učenci lepo, svetlo šolo in primerne prostore za učenje.

Sama sem že pred dvema letoma opozarjala in opozorila na neprimerne in nevzdržne bivalne razmere v zavodski namestitvi dolgotrajno bolnih otrok s posebnimi potrebami v Stari Gori. Takrat je bila že dana obljuba, da denar menda je, vendar menim, spoštovana gospa varuhinja, da se brez vaše pomoči tukaj ne bo nič zganilo. Letos je bil sprejet zakon o zgodnji obravnavi oseb s

posebnimi potrebami, a njegova pozna uveljavitev, 1. 1. 2019, pomeni, da bodo mnogi, ki so upali na uveljavitev določenih pravic, iz njih izpadli. Poleg tega zakon sam po sebi, na kar opozarja tudi varuhinja, ne zagotavlja potreb po izobraževanju strokovnih delavcev, ne rešuje nezadostne pogostnosti raznih posebnih obravnav, ne rešuje problematike osebne asistencije in ureditev spremstva za osebe s posebnimi potrebami. Nadalje bo treba večjo pozornost nameniti podpori družinam otrok s posebnimi potrebami, saj mora biti v primarnem interesu države cilj, da dolgotrajno bolni otroci ostanejo v družinskem okolju. Nadalje bi opozorila, da družine z osebo s posebnimi potrebami po 18. letu izgubijo veliko pravic, ki se nadomeščajo s pretežno vračljivimi oblikami pomoči. Tukaj varuhinja opozarja na šolanje učencev do 26. leta, ki so vključeni v posebne programe osnovnih šol s prilagojenim programom. Tu sem postavila tudi poslansko vprašanje gospe ministrici za izobraževanje, in sicer gre za naslednje: ti učenci, to so mladostniki, ki so vključeni v te posebne programe – menim, da je bilo to kot ena kompenzacija, ker ni bilo prostora v varstveno-delovnih centrih, o programih bi se lahko pogovarjali, torej – niso upravičeni do povračila potnih stroškov. Se pravi, občine si to po svoje tolmačijo, kajti po 18. letu jih ne tretirajo več kot učence, niso pa to ne dijaki ne študentje, zato nimajo pravice do subvencionirane vozovnice. Res je, da so nekateri starši, ki so vložili tožbo na Upravno sodišče, dobili pravico do tega in so sodišča naložila občini obveznost do povračila teh stroškov, vendar »moji« starši pogosto rečejo, da se ne želijo pravdati in raje te potne stroške plačajo sami, to pa je zelo veliko, tudi 400–500 evrov na mesec. Tukaj želim opozoriti ministrstvo za izobraževanje, da nemudoma spremeni Zakon o osnovni šoli in se v 56. členu doda, da je pač pravica, da so to učenci in da imajo pravico do brezplačnega prevoza v šolo.

Tukaj bi se morda dotaknila še domov za ostarele, je bilo že tudi povedano, da včasih govorimo tudi o kršenju določenih pravic predvsem bolnikov z demenco. Svojci velikokrat opozarjajo in beremo v medijih, tudi na televiziji je bilo, da je namestitev včasih nedostojna in da so pravzaprav kršene pravice teh bolnikov. Vendar menim, da smo ljudje tudi takrat, ko zbolimo in ko nam upadejo kognitivne sposobnosti, vendarle ljudje in potrebni dostojanstva. Mogoče bi se, varuhinja, dotaknila tukaj tudi, da se malo sprehodite skozi izobraževanje osnovne šole. Vsi in že več časa ugotavljamo, da so učni načrti za osnovno šolo, za devetletko, prenatrpani, preobsežni in da so pred otroke postavljene prevelike zahteve. Včasih se sprašujemo, ali je snov namenjena osnovnošolskim učencem ali srednješolskim učencem. In potem se, ker so učenci pod takimi pritiski, tudi vprašamo, zakaj že v osnovni šoli učenci posegajo po nedovoljenih substancah.

Cilj osnovne šole in vseh nas je, da se učenci tudi veliko gibajo, vendar se mi zdi, da zdaj s tem, da se športna vzgoja ocenjuje in je veliko veliko teorije, gibanje ni več temu namenjeno. Ko morajo učenci odgovarjati na pravila, kako se moraš postaviti pri odbojki, kako se moraš postaviti pri košarki, se mi zdi, da se učencem, ne da bi jih motivirali za predmet športne vzgoje, jemlje in se jih odvrča včasih od tako zaželenih športnih vzgoje. Menim, da bi bilo tukaj treba kaj reči. Naj se zdaj dotaknem še včerajšnje teme, ki je bila na televiziji na Tedniku, in sicer o deložacijah. Nedopustno je, da se zaradi nizkih dolgov deložirajo osebe, in kot smo včeraj videli cele družine in osebe s posebnimi potrebami, se pravi, da se zaradi nizkega zneska od 100 do 500 evrov ljudem vzamejo njihovi domovi. Menim, da bo tu nujno in zelo hitro treba sprejeti zakon, s katerim bomo te anomalije odpravili, da ne bodo ljudje izgubljali svojih domov.

Veliko je še tega, kar bi lahko povedala, kar bi lahko pohvalila, vaše poročilo, vaše delo, ker vem, kako zahtevno je, ampak vendar si želim, da bi bilo čim manj takih vaših priporočil, ki si jih v bistvu ne želimo. Hvala lepa za vaše delo in vsem za pozornost.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima dr. László Göncz. Pripravita naj se gospod Jani Möderdorfer in gospa Marinka Levičar.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ (PS IMNS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Še enkrat lep pozdrav vsem prisotnim!

Naj ponovno poudarim in se tudi zahvalim gospe varuhinji za dobro sodelovanje v zadnjih letih z organizacijami narodnih skupnosti, kar je že do sedaj pokazalo določene rezultate oziroma napredke na tem področju. Menim pa, da naj se v okviru sicer zdaj že zelo dolgo nastajajočega našega splošnega zakona o narodnih skupnostih to sodelovanje še bolj nadgradi, predvsem v kontekstu sodelovanja s pristojnim namestnikom varuha glede na specifične, ki v tej naši dejavnosti oziroma v tej naši vsebini obstajajo, pa se ne bom zdaj spuščal v konkretnosti. V primeru neke dileme v komunikaciji med nami, ko govorimo o kolektivnih pravicah in o pravicah posameznikov, se najbolj zatika, je vprašanje, kje se začenja kršena pravica posameznika in v kolikšni meri je ta kolektivna. Največkrat tu težko določimo te meje v komunikaciji tudi z Varuhom, predvsem na to mislim, ko govorim o sistemski nadgradnji, da se tovrstne vsebine še bolj dorečejo in da bomo še bolj konkretni pri teh vprašanjih.

Ker sem že v stališču marsikaj poudaril, bom zgolj dve stvari posebej izpostavil. Najprej bi rad poudaril, da je v priporočilih Varuha pod številka 8 in 9, kjer govori o tem, da naj se sistematično zbirajo in analizirajo informacije posameznih ministrstev o izvajanju ukrepov jezikovne politike, to zelo pomembna zadeva. Še enkrat opozarjam na to, da smo tudi na Komisiji za narodni skupnosti na to posebej

opozorili, ker če konkretno vidimo težave, bom rekel »dnevno«, se lahko potem ustrezno pristopa k odpravi težav. Prav tako je pomembno priporočilo Varuha, da se dejansko čim bolj celovito zagotovijo elektronski obrazci, ker je to nekakšen predpogoj za izvajanje dvojezičnega poslovanja. In to je posredno seveda lahko takoj kršitev pravice posameznika v tistem primeru, ko vstopa v nek postopek in nima na voljo tovrstnih možnosti in mehanizmov.

Naj zaključim z zadevo, ki sem jo posebej že omenil v stališču, to je ta vedno bolj občutna težava pri zaposlovanju kadrov na narodnostno mešanem območju v javnem sektorju. Dogaja se namreč to, da čeprav so zakonsko določbe zelo dobro vzpostavljene in je nedvomno v javni sferi marsikatero delovno mesto pogojeno tudi s tem, da se obvlada jezik narodne skupnosti, se potem iz različnih razlogov žal marsikdaj tega ne izvaja. Največji problem nastaja pri tem, ko se na to opozarja in s tem nastane v družbi nek čuden milje, ko nekateri smatrajo, da narodne skupnosti prepotencirajo potrebo po obvladanju jezika v javni sferi. Temu ni tako. Na to je treba posebej opozoriti. Morda je tu še nekaj rezerve tudi, kar se dejavnosti Varuha tiče, ker v tistem primeru, ko niso izpolnjeni pogoji obvladavanja jezika v javni sferi, je s tem tudi celotna promocija jezika kot takšnega zmanjšana in še bolj ta problematika prispeva k težavam na tem področju. Ne bi se zdaj spuščal, da ne bi preveč časa izkoristil, ampak predvsem menim, da je to problem, kjer so še težave in kjer nedvomno moramo najti tudi neko mesto v sodelovanju z Varuhom, ko iščemo rešitve za tovrstne težave. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Jani Möderdorfer, pripravita naj se gospod Franc Breznik in gospod Primož Hainz.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Hvala lepa, podpredsednik.

Po navadi smo navajeni – saj če smo iskreni, imamo vsako leto kar naprej ista razmišljanja, predvsem zato ker so ta poročila vedno bolj debela. Kar je sicer po svoje dobro, ker kot je rekel predstavnik Vlade, so narejena kvalitetno, imajo neka svoja zaporedja, neko svojo logiko, mogoče je tudi razbrati in poiskati neke določene drugačne poglede in pa seveda vse korake, ki so bili narejeni s strani Varuha človekovih pravic, in tudi opozorila, predloge in vse ostalo, ampak s temi debelimi špehi, bolj ko so debeli, večji je problem, če se mi pogovarjamo, da hočemo, da bodo ljudje vedeli, kaj pravzaprav to je – verjemite mi, povprečen človek tega ne bo šel brat, nikoli, ni zainteresiran. Da, v Vladi da, tu in tam še kakšni študentje, ki se s tem ukvarjajo, ki morajo po nalogi obveznosti to prebrati, zato da bodo razumeli in lahko odgovarjali na izpitnih vprašanjih ali pa zato ker se bodo mogoče kdaj v stroki v svojem življenju s tem tudi srečali, in

potem se počasi zadeva konča. Naloga Varuha človekovih pravic pa je, da tudi na enostaven in preprost način osvešča in seznanja prebivalstvo, ne samo s tiskovnimi konferencami in z nekimi ocenami o posameznih perečih, najbolj vprijetljivih problemih, ampak da v resnici prebivalstvo tudi seznanja. S spremembo zakona, ko bo stopil v veljavo in tako naprej, smo dobili svet, ta ima še posebno nalogo tudi s tega področja osveščanja, bomo videli, kako bo ta stvar zaživela, in da bo ta predel prevzela še toliko bolj v tisti smeri, kar je meni zelo pomembno, namreč tisti, ki so najbolj prizadeti, tisti, ki so najbolj ranljivi, po navadi niti ne vedo, da to obstaja, če me razumete, kaj hočem povedati, še manj pa, da bi to razumeli, in kje vse najti in iskati svojo pravico. Intelektualci da, ampak ti niso vprašanje, ali bodo znali svojo pravico najti.

Pa pojdemo na bistvo, tisto, kar je pomembno v sami razpravi, in je prav, da opozorimo na nekaj stvari. Meni je všeč, da je vsaj en predstavnik iz opozicije, ker drugače je vsa opozicija dobesedno izginila, ni Levice, ni nepovezanih, ni Nove Slovenije, tamle je en predstavnik, mogoče je prišel pa zaradi mene, kaj pa vem, si domišljam, ampak dvomim, da ga tako zanimajo človekove pravice, znajo pa veliko povedati o tem. To me vedno skrbi, da kadarkoli imamo poročilo o človekovih pravicah, si politika vzame to pravico, da vedno ne samo govori in omenja, kje so problemi človekovih pravic, in opozarja na njih, ampak predvsem spolitizira človekove pravice in jih uporablja v svojo lastno korist, za svoje ideje, prepričanja, promocijo in opozarjanja na to, kaj je prav in kaj ni prav. In seveda na koncu z vso travmo in bolečino – kdo pa je dežurni krivec za človekove pravice? Država. In ta nesrečna država dobesedno razpada pri živem telesu, ker ne spoštuje človekovih pravic. To je v bistvu glavni namen opozicije, ki je danes pri tej obravnavi sploh ni več zraven. Treba je pa opozoriti seveda na eno temeljno, naj še to omenim, danes smo imeli pravzaprav, da bom podkrepil to, kar sem malo prej rekel, danes smo imeli demonstracijo kolegice Eve Irgl, ki je v resnici povedala, kako se ta posel opravlja. Prišla je za govornico, povedala veliko o človekovih pravicah, potem pa je povedala nekaj, kar moram reči, da sem se srčno nasmejal, ko sem to slišal. Rekla je tako: »Najbolj problematično je, ko kršimo človekove pravice šibkim in nemočnim, in to so še posebne ranljive skupine, ki jih je treba zaščititi.« Takoj za tem pa omeni, komu so se človekove pravice dogajale, šibkim in nemočnim, Kanglerju, Janši, Magajni, to so ti šibki in nemočni, ki v tej družbi morajo imeti posebno skrb, da bi se jih mogoče celo z imenom in priimkom omenilo v tej debeli knjigi. Jaz upam, da do tega ne pridemo. In sem vesel, hvala lepa varuhinja, da nismo še padli tako nizko, da bomo takšen način demonstracije celo akceptirali in ga uradno zaznamovali kot dovoljenega.

Mi imamo en resen problem v tej družbi, to pa je, da takrat, ko bi pa morali govoriti in opozarjati o resni tematiki, ne samo kje se kršitve dogajajo in kako jih reševati in katero zakonodajo je treba spremeniti zato, da se bojo bolj spoštovale pravice, ki jih imamo določene z ustavo. Ne pozabite, naša ustava pravzaprav temelji na človekovih pravicah, skozi vsak peti, sedmi člen pravzaprav kar naprej omenjamo samo človekove pravice, vsaj petnajst členov pa neposredno govori točno o njih. Zato ni slučaj, da imamo problem, vam dam primer, ko obravnavamo zakonodajo, vedno govorimo pri vsakem zakonu o finančnih posledicah, skoraj nikoli pa ne govorimo, ali je ta zakon poskrbel tudi za varstvo človekovih pravic. Govorimo samo takrat, kadar je alarmantnega, kadar je nekaj zelo perečega in vnebovpijočega. Dam primer ZUJF, kot prakso, ko je bil ZUJF sprejet pred leti, leta 2011/2012 se je govorilo samo o intervencijah, nujnosti in kako bo država propadla, če ne bomo tega zakona sprejeli. Nihče pa ni razpravljal, koliko človekovih pravic je bilo kršenih in odvzetih že pridobljenih pravic s samo zakonodajo, ki je posegla v 40 zakonov. Tukaj notri imamo problem. In problem imamo v posamezni percepciji, skozi katera očala oziroma prizmo gledamo na človekove pravice. Namreč veste, problem je vedno tam, kjer se opozicija odloči in reče, kaj je človekova pravica. Dam vam primer, oni imajo svojevrstno politično agendo, kaj so to človekove pravice, jaz ne morem preprosto skočiti iz te kože, ker je na to treba opozoriti, še posebej zato, ker bom imel na koncu en čisto konkretni predlog za varuhinjo, namreč to je problem, da bi oni človekove pravice najprej podelili čistokrvnim v tej državi, da bom bolj prijazen oziroma v boljšem primeru rečejo en tak lep stavek, »treba je najprej poskrbeti za naše ljudi«, za naše ljudi, te naše ljudi v narekovaju, imamo pa problem, ker jih spet vsak po svoje definira, kaj so to naši. Kljub temu, da ustava zelo jasno govori, hudo jasno, brezpogojno v 13. in 14. Členu, za koga so rezervirane človekove pravice, tako kar se tujcev tiče, ki živijo in so na teh tleh v Republiki Sloveniji, kot vse ostale državljane, nas, ki smo v tem prostoru, sobivamo in kreiramo to državo, vsak na svojem področju s svojim znanjem in s svojo odločitvijo, kako bo živel v tej državi. Kaj hočem opozoriti? Da imamo ustavo in imamo predstavnike ljudstva, ki kreirajo zakonodaja in ne razumejo ali pa nočejo razumeti ali pa celo zlorablajo posamezne člene znotraj ustave. In zaradi te percepcije, tako raznolike, imamo potem problem, ko pride poročilo od Varuha človekovih pravic. Če boste priznali si sami sebi, v predstavitvi stališč je vsaka poslanska skupina omenila samo tiste skupine, ki so jih oni ocenili, da so pomembne in vredne, da jih omenijo, da na takšen ali drugačen način opozorijo na določen problem, ki nastaja ob poročilu in opozarjanju Varuha. Dokler bomo tako gledali v Državnem zboru in na ta način razpravljali, bomo imeli problem pravzaprav še kar naprej, še

vrsto let. Mi moramo koncept v glavi spremeniti. Mi se moramo nehati spraševati o tem, kdo je naš in kdo je vaš, ampak se moramo začeti pogovarjati, kaj in na kakšen način bomo uresničevali zakon. In tukaj imamo problem, danes imamo idealno priložnost, da ta predlog, ki ga bom dal gospe varuhinji, da v bistvu diskutiramo o temi, ki pravzaprav ta hip ni problematičen v naši družbi in zato se bolj razbremenjeno in lahkotno, lahkotno mogoče ni prva beseda, ampak bolj prepričljivo in neobremenjeno pogovarjamo o tem. Govoril bom o beguncih. Mi smo imeli problem z Zakonom o tujcih, spomnite se, tukaj je vršalo, eni za, eni proti, vse varujejo človekove pravice, nevladne organizacije so bile na koncu na nogah, Ustavno sodišče se je s tem ukvarjalo, skratka vsi, Vlada je iskala rešitve, kako bi to zdaj pripeljala notri in zapakirala v celofan, zato da bi bilo vsem ministrom okej in da bi prepričala večino poslancev in tako naprej. Nekaj podobnega se je dogajalo tudi z Zakonom o obrambi, ko smo se pogovarjali o tem, ali bo vojska zraven sodelovala s policijo. Ampak problem je bil večno isti – mi smo imeli v državi ne krizo, izredne razmere. Mi smo imeli izredne razmere, ki jih celo ustava v resnici predvideva in jih celo določa, celo pove, kdaj so lahko te izredne razmere, kdo jih razglasi, v enem ali v drugem primeru, če Državni zbor tega ne more, celo predsednik., kakšne naloge ima predsednik, ko bo konstituiran Državni zbor in podobno. 16. člen je, kar se tega tiče, zelo jase. Ima pa en majhen problem, ima tisto, kar mi nimamo, so pa nekatere države to že zdavnaj uredile, mi pa nikoli tega nočemo urediti, ali zato, ker vedno čakamo na nove izredne razmere, in predvsem zaradi tega, ker si tudi v tej državi vsak po svoje razlaga, kaj so v resnici res izredne razmere. Izredne razmere niso samo vojna pa nekaj, kar je tako groznega, da v resnici je pravzaprav še osnovnošolcu jasno, da je nekaj hudo narobe v tej državi. Za izredne razmere ni nujno, da veljajo za celo Republiko Slovenijo, lahko veljajo samo za določena območja. Za izredne razmere ni nujno, da se kažejo samo v poplavih, potresu, v žledu, v ujmah in kaj jaz vem kaj še vse. Lahko je zaradi navadnega propada plačilnega sistema v državi, razpada interneta, razpada neke druge danes mogoče neotipljive situacije, ker se še ni zgodila, zaradi katerega kliče po izrednih razmerah. Ampak kaj se pravzaprav mi bojimo v tej državi? Mi se bojimo samo ene pasti, tistih hip, ko bodo razglašene izreden razmere, ups, človekove pravice bodo ogrožene. In še več, nekaj drugega kar je bolj pomembno za nas ali pa, prej bi rekel politike, tako v Vladi kot v Državnem zboru, to pa je, da bomo v svetu prepoznani kot država, v kateri nekaj dogaja in nam lahko padejo bonitetne ocene, ugled, turizem se nam zmanjša, BDP se bo zmanjšal zaradi slabšega gospodarstva, menjave, skratka vsega živega boga, hudiča sem poslušal takrat, ko smo imeli Zakon o tujcih, zakaj ne izredne razmere. Pa

čeprav imamo v tujini kar nekaj primerov razglasitve izrednih razmer, pa nič od tega niso doživeli, ampak imajo eno drugo rešitev, imajo izvedbeni zakon, kako se izpelje izredne razmere za posamezna področja. In je problem bistveno lažje rešljiv. Kar se človekovih pravic tiče, so celo bolj varovane, ne zaradi tega, ker so omejene, ampak zaradi tega, ker s tem, ko ustava zelo jasno pove in še bolj jasno izvedbeni zakon, ker jih na kratko omeji, da se mora potem povrniti v prejšnje stanje, da še večjo veljavo in pomembnost človekovih pravicam, ko rečeš, to se pa ne sme uvesti trajno oziroma izničiti in podobno, da govorim v razumljivem in dosti splošnem jeziku. Še vedno pa ustava ne glede na izvedbeni zakon varuje določene človekove pravice, ki pa se v nobenem primeru ne morejo začasno zaustaviti. Vi dobro veste, da gre za pravice nedotakljivosti človeškega življenja, prepoved mučenja, varovanje človeške osebnosti, dostojanstva, domneve nedolžnosti, načelo zakonitosti v kazenskem pravu, pravna jamstva v kazenskem postopku in svoboda vesti. To so tiste temeljne človekove pravice, katere pa tudi z izrednimi razmerami ne prenehajo veljati, kar nam daje samo garant, da v resnici s tem ne moremo reči, da so človekove pravice na tisti točki, da pravzaprav lahko tudi ogrozimo državo samo za ceno tega, da bomo človekove pravice varovali.

Če bomo pogledali, kako so to v Evropi uredili, imamo kar nekaj primerov. Na podlagi Vodiča evropskih konvencij o človekovih pravicah, je to zelo lepo opisano na 131. strani, kjer govori o 15. členu konvencije Razveljavitev v času vojne in druge splošne nevarnosti. Omenjajo primer tako na severnem Irskem, v Angliji, v Grčiji, v Turčiji, osebno za mene mogoče Turčija ni najbolj primerljiva v zadnjih letih, ampak zagotovo tisto, kar se je dogajalo pred 20 leti, ampak vsakič, kaj hočem s tem povedati, vsakič, ko so bile izredne razmere uveljavljene, so bile kratek čas in so se vrnile v prejšnje stanje. Dam še en primer, ki je iz novejših zgodovine, pa ne toliko nazaj, ki je dosti zanimiv. Vi dobro vsi veste, da so bile v Parizu, ko je bil ta znameniti napad, razglašene izredne razmere, ampak zelo malo Slovencev ali skoraj večina, razen tistih, ki se zopet ukvarjajo s tem profesionalno, pa ne ve, da so te izredne razmere bile že petkrat podaljšane. Petkrat. Kdo to ve? Človekove pravice zaradi tega niso nič manj ali pa bolj ogrožene na tem področju. Ampak s tem so zagotovili, da lahko določene stvari prej varujejo kot obratno. Če me razumete, kaj želim povedati. In mi imamo resen problem, ker vsakič znova, ko naletimo na neke izredne razmere, gremo popravljati nek obstoječi zakon, zato da lahko nekaj izpeljemo, kar je podobno izrednim razmeram, pa da ne bi bile izredne razmere. Spomnite se žleda. Zdaj smo spremenili Zakon o civilni zaščiti do tiste mere, da to zdaj lahko izvajamo, kar je prej zaradi ZUJF ven izpadlo, ker se je takratna vlada kot šlamastika in buldožer valjala vse povsod, sploh

ni vedela, da je izbrisala ven pogoje, zaradi katerega potem kasneje eno leto kasneje nismo mogli resno izpeljati zaradi žleda v Sloveniji nekih določenih obrambnih mehanizmov, zato da bi lahko zaščitili prebivalstvo, ker nismo imeli podlage. Spomnite se tistega, ko je predsednik države, ko še sam ni vedel, ko je rekel: »Zakaj vojske ni na cesti?« Pa mu je njegov adjutant rekel: »Gospod predsednik, a veste, vojska ne sme iti na cesto preden ni zaprosena. Ne gre.« Ampak to vrhovni poveljnik ni vedel tega, kaj šele vsi ostali.

Iz tega razloga se mi zdi nujno pomembno, da bi v tem smislu razpravljali, še posebej, ker takrat v obravnavi takratnega zakona je Zakonodajno-pravna služba, če se spomnite, pri Zakonu o tujcih govorila naslednje: »Ustavnoppravna teorija meni, da določbe »splošna in velika nevarnost, ki ogroža obstoj države«, ne smemo razlagati ozko, kot na primer izhaja iz zakona, ki ureja obrambo ali širše, saj so škodljivi dogodki, ki ogrožajo obstoj države lahko številni.« Potem jih pa navede nekaj, recimo potres, vulkanski izbruhi, požari, poplave, epidemije oziroma politične dogodke – notranje ali zunanje, teroristični napadi, množične migracije, nenadna in ekstremna inflacija, recesija, tudi vse to so lahko izredne razmere. A bomo šli spet zakon samo zaradi tega spreminjati? In to vse seveda lahko vpliva kadar uvedemo izredne razmere po 16. členu Ustave, mimo grede, v Republiki Sloveniji sploh še nikoli nismo izrednih razmer uveljavljali. Samo zaradi tega, ker se jih bojimo. Se kar zatrese vsak predsednik vlade ali pa vsaka politična opcija, ki reče, zdaj bomo pa uvedli izredne razmere. Bog ne daj!

Izvedbeni zakon – zato predlagam, varuhinja, v okviru novega zakona obstaja določba 50.a člena, kjer smo sprejeli v bistvu zakon o dopolnitvi Zakona o varuhu človekovih pravic, svet varuha za človekove pravice kot posvetovalno telo varuha, ki deluje po načelu strokovne avtonomije. To ne bo v tem mandatu. To si jaz niti ne domišljam. To je za naslednji mandat naloga, da pripravi ta svet. V drugem odstavku v tretji alineji pa piše: »Na predlog varuha obravnava širša vprašanja spodbujanja varstva in nadzora glede človekovih pravic in temeljnih svoboščin.« V okviru te naloge bi lahko pripravili izhodišča in poglede, kako in na kakšen način v resnici bi lahko takratna vlada ali kdorkoli bo že to pripravljala, seveda tudi neke vrste izvedbeni akt na podlagi 16. člena, kar seveda tudi govori, če boste zelo točno pogledali 15. člen, ki vam govori: »Človekove pravice in temeljne svoboščine se uresničujejo neposredno na podlagi ustave.« Potem pa vam govori: »Z zakonom je mogoče predpisati način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.« In tu imamo podlago za ta izvedbeni zakon, ki bi lahko seveda rešil ogromno težav, ki jih kasneje seveda potem pravzaprav ne bi imeli. Samo nočemo te plave knjigice, se je bojimo na vsak način.

Zaključil bom pa še z dvema opozoriloma. Jaz vem, da vam to ne bo všeč, gospa varuhinja. Ne bo vam všeč, zato ker sem vam že na odboru omenil, ampak vmes sem šel malo preverjati stvari in sem kar malo slabe volje in dokler bomo imel možnost naglas govoriti, vam bom to vedno povedal. Sprejeli smo Zakon o partnerski zvezi. V tem poročilu ga sicer omenjate in zelo jasno poveste, da ste zadovoljni, ker je vmes ta zakon bil sprejet, ker je odpravil kar nekaj neustavnosti in pa kršenja človekovih pravic in neenakosti pred zakonom. Vendar obstajajo še vedno tri določila, zaradi katerih vsi istospolni partnerji niso enakovredni državljani te Republike Slovenije. Nimajo istega naziva, ne morejo posvojiti in nimajo možnosti z biomedicinsko oploditvijo. Zdaj pa, vi veste, da tega v Državnem zboru ne bomo rešili. Na referendumu še manj, ker tam bodo takoj rekli, da gre za otroke. In potem je končana zgodba. V resnici nosite veliko breme in odgovornost, da to naredite vi s presojo na Ustavnem sodišču. Jaz sem sam osebno prepričan, da Ustavno sodišče bo pač preprosto moralo odločati tako, kot je odločala večina vrhovnih in ustavnih sodišč v smeri, ker ne bo šlo drugače. Če ne drugega – zato, da zaprete usta nam vsem, ki mislimo, da je temu tako, in zato, da pokrijete tudi svoj vrh, svoj hrbet in svojo nenazadnje dolžnost, ki jo kot varuhinja morate narediti. Ne gre drugače, ker drug tega ne bo naredil. In morate dati v presojo, akti so pripravljani, utemeljitve so pripravljene, izgovor, da ni ljudi in resursov, da bi to naredili, ga ni. Če lahko vlagate za ostale ustavne presoje, lahko tudi za to. Pomagali so vam, pripravili so vam in nenazadnje ste dali javno besedo za to, da boste to naredili.

Druga stvar, ki se mi zdi pomembna, da vas na to opozorim, pa je seveda še ena. Danes zjutraj sem prebral vaše sporočilo glede referenduma o Zakonu o zdravstveni dejavnosti. Moram reči, da sem bil strašno razočaran, ker sem prebral notri seveda to dikcijo o tem, da, češ, niste dobila nobene pritožbe od bolnikov, češ, da jih kdo sili ali pod pritiskom morajo podpisati izjavo v ambulanti in tako naprej. Jaz bi razumel, če bi govorili o bolnicah, o domovih starejših občanov, kjer ljudje fizično ne morejo iti na upravno enoto in bi celo zaprosili, da se to uredi, da pride nekdo iz upravne enote in jim registrira ta podpis. Ampak jaz kot pacient ne bom pristal na to – in vi to dobro veste, da obstajajo posredni in neposredni pritiski. In vi pričakujete, da boste reagirali samo na podlagi neposrednega pritiska in dokaza, ko bo nekdo prišel in rekel, zgodila se mi je človekova pravica. Zdaj pa vi meni razložite, gospa varuhinja, kako bo pacient, ki pričakuje, da bo dobil bolniško, pričakuje, da bo dobil zdravila, in pričakuje, da bo ozdravljen od osebe, kateri zaupa, ker mu drugega ne preostane. Istočasno bo pa ta človek, ki mu nudi vse te tri stvari, reče, oprostite, poglejte, referendum je, rabimo podpis, ukinili nam bodo koncesijo in ne bom vaša zdravnica – ali podpišete to? Povejte mi

pacienta, ki bo prišel in se bo pritožil čez svojega zdravnika, ki mu je dal bolniško zdravilo in ga mogoče celo pozdravil, če je pa to super zdravnik. V resnici je bil zlorabljen, zlorabljen, zato ker niti ni vedel, kakšna je njegova pravica, če je vedel, si ne upa in ne bo tega naredil. In tisto, kar vas jaz danes pozivam, ne da spremenite svojo odločitev, ampak da nekaj drugega naredite, da naredite to, kar vam veleva zakon in kar vam je bilo danes že enkrat povedano. Povedano pa vam je bilo da na podlagi 26. člena, ko vodite postopek, lahko Varuh začne postopek tudi na lastno pobudo, ne potrebuje nič, nobenega poziva, nobene resne pritožbe ali karkoli. Gre za izjave ljudi in medijsko kampanjo, ki se zdaj dogaja, ne drugo leto, ne čez tri leta. In če bomo to dopustili, da se to dogaja v ambulantah, verjemite mi, da jutri se bo to dogajalo v šolah, potem se bo dogajalo v vseh javnih zavodih, ga ni več instrumenta, s katerim bi zaustavili, s katerim bi rekli, da ima vsak pravico in možnost se organizirati. Imajo zdravniki pravice? Seveda jih imajo. Jih lahko zlorabljuje v svojem imenu, v poziciji svoje moči? Ne. Tukaj je problem. In jutri bodo to učitelji počeli, samo upam, da ne bodo še otrokom začeli dajati, da naj mamicam in očkom domov odnesejo to izjavo za podpisati. Če me razumete o čem govorim. To preprosto ne gre skupaj. In tako lahkotno pobegniti z izjavo, da niste dobila še nobenega uradnega poziva, je za mene nesprejemljivo. Je pa vaša pristojnost, vaša odgovornost in vaša odločitev, kaj boste naredili, moja zagotovo ne. Prav pa je, da vas kot predstavnik ljudstva opozorim, da se meni to ne zdi prav. To pravico komentiranja imam, vse ostalo je pa v vaši pristojnosti. Toliko zaenkrat. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAZH NEMEC: Besedo ima gospod Franc Breznik, pripravi naj se dr. Mitja Horvat in gospod Miha Kordiš.
Izvolite, gospod Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala. Spoštovana varuhinja, spoštovani predstavniki Vlade!

Spoštovani kolega Möderndorfer, ki se je v bistvu ukvarjal z izrednimi razmerami in s Slovensko demokratsko stranko pri vprašanju 22. rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic in kritiziral tiste, ki se s tem ukvarjamo vsa ta leta, ko smo v parlamentu, opozarjamo na nepravilnosti, opozarjamo na zadeve, ki se ne tičejo ravno nekega levega in desnega političnega pola, ampak za mene osebno, tudi za moje kolege je varovanje človekovih pravic v državi, ki ima izredno totalitarno izkušnjo, pač nekaj, kar je sveto, nekaj kar ni, lahko rečemo, če nekako ilustriram, povezano s tisto bombonjero, kjer imate različne bombone in tiste bombone, ki vam nekako odgovarjajo po okusu, ko vam jih ponudijo, vzamete ven, vse ostale bombone, ki vam ne odgovarjajo, pa pustite v tej

bombonjeri. Torej govorim o univerzalnem varovanju človekovih pravic nas vseh.

Zelo pomembno je, da v državah, ki so navadno izredno visoko razvite, prihaja do najmanjšega kršenja človekovih pravic ravno na primeru tega, ker večina posameznikov nekako integrira družbo. Potencial ljudi, ki jih integriraš v družbo, daje vsem tisto prednost, da se lahko takšna družba seveda normalno razvija, da ni noben odrinjen, noben drugače misleč nekako ni odrinjen. Ko smo postavljali to državo smo v Temeljno ustavno listino 25. junija 1991 med drugim v 4. odstavku napisali, citiram: »Upoštevajoč dejstvo, da je bila Republika Slovenija država že po doslej veljavni ustavni ureditvi, ob dejstvu da SFRJ ne deluje kot pravno urejena država in se v njej hudo kršijo človekove pravice, nacionalne pravice in pravice republik in avtonomnih pokrajin.« Torej, šli smo s totalitarnega sistema, kjer so se množično kršile pravice ne samo posameznikov, ne samo to, da so posamezniki trpeli v hudo montiranih procesih, v povojnih pobojih in v državi, kjer je šlo več kot 3 milijonov ljudi skozi različne procese, torej zapore in vse ostalo. Dejstvo je, da ima večina nekdanjih republik SFRJ danes tudi številna društva političnih zapornikov, da je oče te države dr. Jože Pučnik bil človek, ki je bil dvakrat zaprt, in se je zavedal vsega tega, ko je postavljaj, lahko rečemo, novo slovensko državo. Dejstvo je, da ste vi, kolega Möderndorfer, in ostali za nekoga, ki je bil že zaprt v bivši totalitarni državi, ponovno nekako navijali, da ga zaprejo tudi v samostojni Republiki Sloveniji in ste tu, poleg tega, da ste se zavedali, bili tiho in mu celo odvzemali mandat. Vse to je dejstvo, da slovenska moderna družba ne deluje kot celovita družba, ne deluje kot družba prava, družba spoštovanja človekovih pravic, ampak kot družba spoštovanja pravic samo tistih privilegiranih ljudi. Vsi drugi, ki so deprivilegirani, so pa odrinjeni na obrobje. Nekako se vračamo, po letu 2009 se vračamo v neko obdobje, v katerem prihaja do zatona človekovih pravic, vsaj na nekaterih področjih. Drugačemisleči, ki verjamejo v pluralizem, ki verjamejo v splošno dobro za slovenski narod, skratka drugače razmišljajo, dajejo druge rešitve, ti so odrinjeni, so marginalizirani, nimajo nobenih pravic in za njih institucije te države ne delujejo.

Vsem tistim, ki ste danes govorili o Splošni deklaraciji o človekovih pravicah iz leta 1948, naj vam povem kot posameznik, da vedno pozabite povedati eno zadevo. Pred tem smo imeli tu na odru celo vrsto mladih ljudi, in to je namenjeno tudi njim - Jugoslavija kot totalitarna tvorba komunističnega sistema, sistemskega tipa, ki je takoj po tako imenovani osvoboditvi, o kateri govorite, pobila več kot 580 tisoč posameznikov in posameznic, nikoli ni bila podpisnica Splošne deklaracije o človekovih pravicah. Leta 1948 je Josip Broz Tito, ko so glasovali, ko so se glasovanja vzdržali, dejal, da Splošna deklaracija o človekovih pravicah

posega v notranjost nekdanje komunistične države in da je to zunanji poseg v nekdanjo totalitarno Jugoslavijo. Takrat niso glasovali za splošno deklaracijo skupaj z Jugoslavijo bivša Sovjetska zveza, kompleten komunistični blok, Južna Afrika, ki je izvajala svojo apartheidno politiko do črncev, in Savdska Arabija, ker ni priznavala pravic ženskam. Iz tega smo izhajali in tega so se zavedali tudi tisti, ki so članice in člani skupine Demos, ki je Slovenijo postavil na neke nove temelje, in to smo tudi napisali v Temeljno ustavno listino 25. junija 1991. Po tistem, ko smo dvignili novo slovensko zastavo, je Slovenija na tem področju naredila samo nekaj korakov. Večina sodnikov, ki so množično kršili človekove pravice, torej niso upoštevali 101. člena Zakona o sodniški službi, in so nekako ponovno prišli v normalen slovenski sodni sistem. V zadnjih letih ali pa v zadnjih mesecih, ko smo v Slovenski demokratični stranki na to opozarjali, ko smo vstopili v Evropsko unijo, ko smo dobili feedback iz Evropske unije kot največja ali pa ena izmed največjih kršiteljic človekovih pravic na milijon prebivalcev, nekako zvonijo vsi alarmi. Ampak je logično, ljudje, ki nikoli niso imeli predmeta na Pravni fakulteti, ki se tiče človekovih pravic, spoštovanja človekovih pravic ali pa so te omejevali samo selektivno, kot sem rekel na začetku z ilustracijo tiste bombonjere, iz katere vzameš samo bombone, ki ti odgovarjajo po okusu, vse ostale pa zavržeš, je seveda splošno govorenje o človekovih pravicah tisto, o katerem se moramo vedno znova in znova pogovarjati. In ravno zaradi tega, ker množično kršijo človekove pravice delu drugače mislečih ljudi, ki po svojem znanju želijo drugače, se nam dogaja eksodus mladih ljudi, drugače mislečih ljudi, ki v slovenskem okolju tudi zaradi kršenja človekovih pravic, o katerih največkrat ne govorimo, odhajajo s trebuchom za kruhom. Torej, dogaja se nam to, kar se nam je dogajalo še v Jugoslaviji, v tistem tako imenovanem, kot pravite, mehkem obdobju Jugoslavije sredi 60. let in naprej. Tega mehkega obdobja seveda jaz ne razumem, razumem pa obdobje, kjer se moram s svojim znanjem boriti, da se kaj takšnega ne ponovi.

Tisto, kar je povedala že kolegica Eva Irgl danes, seveda gospa varuhinja podprli bomo vaše poročilo. Verjamem, da ste v veliki meri zavzeli nekatera stališča, seveda pa sem marsikdaj bil tudi kritičen, ko ste se premalo oglasili. Tiste kršitve, ki so se dogajale po letu 2008 tudi pri gospodu Janši, je bil ta molk ali pa delni molk tudi Varuha človekovih pravic v Republiki Slovenije, ki kaže na nek strah, da Varuh ne zavzame nekega jasnega stališča tudi v primerih, ko žena nekoga, ki je gospoda Janša leta 1988 aretiral, vodi pregon zoper njega. To je tipična kršitev pravice do poštenega sojenja, pravice do enakosti v sodnem postopku, pravice do enakosti orožij, kot pravimo v pravu. Gre za nekaj tako nesprejemljivega. Samo na tem, lahko rečem, argumentu bi bilo takrat znak, da

se to ne krši. Če nekdo spregleda neki tak scenarij nekega političnega pregona posameznika in če nekdo spregleda tudi to, kar se danes dogaja nekdanjemu županu gospodu Kanglerju, kjer izjavi sodnik Polegek, torej govorimo že o pritožbeni instanci v Mariboru, da je velika verjetnost, da se bo gospod Kangler vrnil v politiko in ravno zaradi tega ga je treba obsoditi na 7 mesecev zaporne kazni. S tem je prišlo do nepopravljivih posledic, gospod Kangler je izgubil mandat svetnika v Državnem svetu. Govorim o dejanjih, kjer je tudi za gospoda Kanglerja prav tako nekdo, ki je bil član zloglasne Udbe ali Službe državne varnosti, ki je množično kršil človekove pravice, danes je sodnik. Sprašujem se, ali ste to opazili in zakaj tega ni v rednem poročilu, da nekdo, ki je bil v Službi državne varnosti lahko opravlja sodniško službo v Republiki Slovenije? In ne samo to, ta sodnik je tudi sodeloval pri akcijah v tujini, sodeloval je v akcijah v Sloveniji in sodeloval je v akcijah, kjer so ljudi likvidirali. Ali se vam zdi to sprejemljivo kot varuhinja človekovih pravic? Ali se vam zdi sprejemljivo, da ta človek lahko sproži posebne metode in sredstva zoper Kanglerja, kljub temu da je tudi že dr. Bošnjak, sedanji sodnik na sodišču v Strasbourgu, ki ga je zastopal, nekako močno poudarjal ta, lahko rečemo, totalni zdrs iz nekkih okvirjev neke pravne države, kjer bi se moral že zdavnaj izločiti. Govorim seveda tudi o kršitvi Bordojske deklaracije, ki govori o nepristranskosti sodnikov in tudi tožilcev v takšnem postopku. Tukaj gre za tipičen primer. In tukaj potrebujemo Varuha z vso svojo avtoriteto.

Naslednja zadeva, ki bi jo izpostavil, je večkrat poudarjen zagovornik načela enakosti. Jaz bom, ko govorimo o zagovorniku načela enakosti, nekako ste sforsirali ta zakon, ki je postavil zagovornika načela enakosti kot neko samostojno institucijo v Republiki Sloveniji. Spoštovani kolegi, danes govorijo o tem, kar sem jaz opozarjal, tudi kolege iz Slovenske demokratične stranke, da ima ta samostojna institucija premalo denarja. Zakaj ta institucija, zagovornik enakosti ni namestnik varuha človekovih pravic, ki bi se ukvarjal samo z načelom enakosti? Za seboj bi imel kompletni birokratski servisni aparat, varuha človekovih pravic in bi se lahko ukvarjal samo s to temo. Nenazadnje se tudi varuh človekovih pravic ukvarja deloma tudi še vedno s to temo in zaradi tega po mojem mnenju in po mnenju mnogih, če govorimo o racionalnosti kompletnega državnega aparata, bi lahko popolnoma enakovredno, celo z več pomoči, govorim o servisnem birokratskem aparatu, ki ga ima Varuh, deloval na tem področju. Zaposliti neko institucijo, ki je na koncu brezglava, ki nima zadosti vzvodov, je tipični primer birokratskih ovir, po drugi strani pa tudi zamegljuje pri ljudeh nek pogled, ko se ljudje, ki so pravno neuki, nekako odločajo, v katero institucijo bodo šli tudi na tem področju diskriminacije na določenih področjih.

Spoštovani kolegi, po drugi strani pa opozarja Varuh na revščino. Predvsem kolegica Irglova je govorila, lahko rečemo, o posebni revščini, ki nikoli ni bila omenjena, ki lahko rečemo, je popolnoma njena beseda, o energetski revščini. Prihajamo v obdobje iz pozne jeseni in zime, številni ljudje, ki imajo mizerne pokojnine, si danes ne morejo privoščiti niti kurjave, kuriv za vso sezono. Kot veste, potrebujejo navadno starejši ljudje večjo temperaturo v prostorih, nekako je tudi zdravstveno dokazano. In ravno tukaj se kaže pojem energetske revščine. Lahko rečemo, to je izraz kolegice Eve Irgl, ki je na to opozarjala, na to temo smo imeli tudi nekaj sej, in želim si, da se tudi tega zavedamo.

Rad bi vas spomnil tudi, da prihajam s podeželja, s področja Slovenskih goric. Spomnil bi vas na nekatere upokoјence, ki imajo t. i. kmečke pokojnine, ki so približno 200 evrov. Mizerno živijo svoje zadnje obdobje življenja, na kmetijah, ki so največkrat revne, ki ne zagotavljajo niti nekih dodatnih ekonomskih prihodkov teh ljudi, in največkrat tudi nimajo prihodkov, da bi lahko šli v domove za starejše, ker si nekako želijo, da vsaj tisto neko revno hišo ali del hleva zapustijo svojim zanamcem, zaradi tega, da jih ne obremenijo s strani občine. Želim vam povedati, da je v Sloveniji na eni strani velika revščina, ko več kot 300 tisoč ljudi živi pod tem pragom, po drugi strani pa za ljudi tiste prve lige, kot ji rečemo, obstajajo vse pravice, obstajajo izredni privilegiji, obstajajo službe v državnem aparatu, ki ste jih v tem obdobju izredno razširili, zaradi tega po drugi strani ti ljudje živijo slabše življenje.

Tisto, kar bi še izpostavil na koncu svojega govora danes tukaj v parlamentu, je pa tudi primer, ki ga lahko potrjujem, gre za primer, ko varuhinja opozarja na stanovanjski zakon, na problematiki in pravno praznino v stanovanjskem zakonu, natakto imenovane rezervne sklade. Tudi tu sem večkrat postavil poslanska vprašanja, tako ustna kot pisna, na to temo. V Lenartu imamo primer družbe Servostan, ki je okradla večinoma stareje ljudi v stanovanjskih blokih v Lenartu za več kot 450 tisoč evrov. Lahko rečemo, da ta postopek teh ljudi pred slovenskimi sodišči ne teče, nekako so zavarovani. Ljudje se v Lenartu sprašujejo, zaradi česa. Morda zaradi tega, ker je bil oče te direktorice zloglasni, celo profesionalni delavec v mariborski Udbi, celo njen vodja in danes seveda je ta družina nedotakljiva. Ljudje pa ostajajo, torej, ker ni denarja v rezervnem skladu, ti bloki iz konca 60. let ostajajo brez toplotnih fasad, brez tistih tipičnih vlaganj v infrastrukturo teh stavb in zadeve seveda stojijo, država nima vzvodov. Ljudje, ki pa živijo v teh blokih, pa imajo, lahko rečemo v veliki večini mizerne pokojnine in niso in tudi ne zmorejo spraviti skupaj tega denarja, ki je izginil iz tega rezervnega sklada. Ker vidim, da se teh zadev glede rezervnih skladov ne upravljanja, rezervnih skladov v Sloveniji obstaja še več,

mislim, da tudi v Celju, Mariboru, da prihaja do velikih zlorab. Lahko rečem, da samo potrjujem tem trditvam varuhinje v njenem letnem poročilu. Spoštovani kolegi in kolegice, ki trenutno delujete v koaliciji, spomnimo vas, da stanovanjski zakon, kot tak moramo novelirati in da takšne zadeve morajo priti. Zavarovati moramo te rezervne sklada, da ne pride do novih zlorab.

Spoštovani kolegice in kolegi, s tem bom zaključil, da ne bom predolg. V glavnem, tisto, kar sem povedal, človekove pravice so resnično univerzalne. Za Slovensko demokrasko stranko in zame osebno so pravice vseh, ne samo Slovencev in Slovenk, pravice državljanov sveta so izredno pomembne. Izključevanje kakršnekoli skupine iz tega območja je za mali narod, za takšno malo nataliteto lahko pogubno. Izhajam iz stranke slovenske pomladi, izhajam iz stranke, kjer sta dr. Jože Pučnik in gospod Janez Janša dajala lastno svobodo za to, da smo dobili svobodo tudi ves slovenski narod. Zaradi tega je za nas ta tema sveta in spoštovanja vredna. Vedno in povsod, spoštovana varuhinja človekovih pravic, boste na naši strani imeli sogovornike. Tisto, kar vam pa želimo z našimi razpravami v parlamentu povedati, pa je, da bomo stali vedno za vami tudi takrat, ko bodo tisti, ki so izšli iz nekih drugih časov, nasprotovali in ko bodo iz tiste bonboniere, o kateri sem govoril na začetku, jemali samo tiste bonbone, torej tiste kršitve, ki so njim v prid. Za nas so vse kršitve človekovih pravic na področju Republike Slovenije kršitve, vsak je človek in vsak človek mora imeti enake možnosti za njegov razvoj in za njegov doprinos k slovenski družbi. Najlepša hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima dr. Mitja Horvat, pripravita naj se dr. Vinko Gorenak in gospod Janko Veber.

Izvolite.

DR. MITJA HORVAT (PS SMC): Najlepša hvala. Spoštovani predsednik, spoštovana varuhinja, spoštovana namestnika, predstavniki Vlade, poslanke in poslanci!

Seveda posebej najlepša hvala tudi kolegi Brezniku za ta liberalen zaključek njegovega izvajanja, tako da meni ne bo treba opozarjati na te stvari.

Nekako bi šel malo kronološko, malo pa glede samega poročila za leto 2016, namreč glede očitka, ki je bil uvodoma s strani Levice izrečen, da njihovih predlogov na matičnem delovnem telesu nismo sprejeli. Kot argument naj povem, da predlaganih dvanajst sklepov s strani Levice je predelanih osemnajst priporočil Varuha človekovih pravic, tako da seveda ni bilo dodane vsebine in zato seveda nismo želeli posegati v delo cenjene varuhinje in njenih sodelavcev.

Iskreno tudi upam, da tisto, kar je varuhinja na koncu povedala, ne drži. Jaz upam,

da to ni vaš edini in zadnji mandat, tako da iskreno upam, da boste glede na delo, ki ste ga doslej opravili, in verjamem, da bo takšno tudi do konca vašega mandata, da bo to dalo dovolj podlage za ponovno izvolitev za varuhinjo človekovih pravic. Pa tega ne govorim zaradi 400 strani poročila in seveda še ostalih dodatkov in posebnih poročil, ker sem že na začetku povedal, da si želim, da bi bila tanjša. Seveda me na drugi strani potem spet veseli, da v resnici so tanjša, če vzamem število priporočil, ki so v poročilu, ki ga obravnavamo danes, torej za leto 2016, saj imamo 71 priporočil, ki to bodisi so ali pa niso. Tukaj bo morda en malo droben namig, kajti vemo, da Varuh ne naslavlja na organe samo priporočil, ampak tudi predloge, mnenja, kritike, kot je bilo po mojem mnenju tudi pravilno opozorjeno tudi na 45. člen Zakona o varuhu človekovih pravic, da seveda lahko Državnemu zboru in Vladi predlaga tudi spremembe zakonov. Jaz v tem delu vidim to vzpodbudo in seveda tudi verjamem, da boste tako kot doslej uporabili vsa orodja, ki jih imate na voljo, da bo vaše delo tako kot do zdaj po eni strani odmevno v družbi in po drugi strani tudi seveda v tem konstruktivnem prispevku za izboljšanje stanja na področju človekovih pravic v Republiki Sloveniji.

Ker veste, da se rad preden pridem do kakšne vsebine, igram s številkami, naj se igram s številkami tudi letos. V tem delu naj ugotovim, da gre v ožjem smislu za 23 od 71 tako imenovanih priporočil, zato morda velja premisliti o tem, ali je naslov ustrezen. Vam ponujam seveda v razmislek, da morda ta končni del nekako drugače poimenujete, saj sem v njih zaznal kar 46 predlogov, morda včasih izrecno, včasih se samo z besedico »naj« opiše, kaj naj stori, bodisi pristojno ministrstvo, bodisi Vlada oziroma kaj naj storimo kot celota. Vsebovani sta dve zahtevi, kar mislim, da je zelo resna stvar in da se je temu treba dodatno in posebej posvetiti. Tudi pri besedah, ki so malo trše pojavijo, mora tudi dvakrat v dveh primerih, kar pomeni, da štiri zadeve so take, ki se jim je zagotovo treba posvetiti prednostno in verjamem, tako kot v ostalih primerih, z vso resnostjo. Ker je bilo kar precej govora o tem, da Varuh ponovno podajo določena priporočila, naj povem, da sem sam naštel bodisi 9 bodisi, ker imam malo pogojnika, 11 poročil, kjer Varuh ponovno opozarja, in to so seveda tiste zadeve ob tem, kjer smo rekli »zahteva« in »mora«, »treba je«, da bi tukaj pomenilo 13 zadev, kar na hitro pomeni tisto, čemur se moramo posebej posvetiti.

Naj opozorim na nekaj, na kar opozarjam večkrat, tudi tokrat. Zame je izredno pomembno, jaz razumem, vsaka kršitev človekove pravice je za tistega, ki jo utрпи, posebej boleča in seveda z druge strani tudi sam lahko izrazim kritiko do tega, če so ljudje, ko se srečujejo z ljudmi, ki menijo oziroma ki so jim kršene človekove pravice, če se na to ne odzivajo na človeški način, s sočutjem, kot sam

rečem rad, če gre tukaj za delovanje državnih organov, da se je treba na tovrstne zadeve prožno odzivati. Ne trdo, ne z izmikanjem, ne z izgovori. Če podam eno čisto aktualno zadevo, ki se nam zdajle dogaja ta mesec pred očmi, kdo in kako, kdaj bo odgovoril, kakšen je praktičen vidik tega, kar se je v javnosti pojavilo kot vprašanje za, jaz nimam drugih podatkov kot tiste, s katerimi se javno operira, torej bodisi za 500 ali pa za 2 tisoč študentov, katerih status je v danem trenutku negotovosti in glede česar smo vsaj delno skušali sanirati zadeve včeraj pri sprejemanju posebnega zakona, ki ureja vsaj določena vprašanja glede statusa študentov.

Jaz razumem Varuha, da ima v poročilu standardno logiko in da gre po področjih. Glede na to, kar smo slišali danes, in glede na to, kar imamo tudi v samem zakonu, morda priporočilo, ali bi odprli posebno rubriko, ki se tiče otrok, ranljivih skupin. Danes je bilo veliko govora, tudi pred tem je kolega Breznik govoril o revščini, ali so morda to vprašanja, ki bi jim veljalo posvetiti posebno pozornost tudi skozi poročilo in priporočila Varuha, kaj lahko na tem področju naredimo. Tam, kjer sem približno začel in če zdaj nadaljujem s tisto mislijo, razumemo, da je vsaka kršitev za človeka, ki jo utрпи boleča. Ampak najmanj kar velja storiti in kar seveda ponujam v razmislek in spoštovana varuhinja se bo spomnila tudi delovnega posveta, ki smo ga imeli, ko smo govorili o tem, da se je posebej treba posvetiti tistim primerom, kjer vemo, da prihaja do masovnih kršitev človekovih pravic, o čemer je govoril tudi kolega Breznik pred menoj in kar verjamem in za to tudi najlepša hvala tudi spoštovani predsednici Komisiji za peticije, človekove pravice in enake možnosti, ker se posebej opozarja na tej komisiji tudi na masovne kršitve človekovih pravic, kjer potem seveda lahko tudi govorimo o določenih vzorcih, ne da se slučajno za nekoga zgodi in lahko predstavlja nekaj, kar je za moj okus seveda tudi zelo pomembno, da se s tem ukvarja Varuh.

Če počasi preidem na številke, o katerih sem govoril, moram z zadovoljstvom ugotoviti in preden naj nadaljujem, naj se najlepše zahvalim tudi za posebno skrb, ki sta jo izkazali ob obravnavi lanskoletnega poročila, ko ste si vzeli čas in mi osebno na nekaj straneh opisali situacije in delovanje, ker vam je zmanjkalo časa in kot verjamem, ga bo tudi danes, relativno skopo je odmerjen čas za vsa vprašanja, ki se ob tako občutljivem in pomembnem vprašanju, ustavni kategoriji pojavlja oziroma o katerem govorimo danes. Tako da, če bom tudi karkoli takšnega rekel, najlepša hvala vnaprej, ni potrebe po posebni pozornosti in posebnem osebni odgovoru, bom razumel iz delovanja in seveda tudi iz vaših odgovorov, tako da ne pričakujem, da si odtrgate posebej čas zame, ker je seveda pomembnejše, da se ukvarjate s svojim osnovnim poslanstvom. Sem vam pa hvaležen za lanskoletno reakcijo, ker mi je v marsičem tudi

osvetlilo tisto vsebino, ki je pogosto skrita, samega delovanja Varuha z vsemi sodelavci.

Če grem na številke, o katerih rad govorim. Naj ugotovim, da me veseli, da je indeks zadev, ki so bile utemeljene v letu 2016, v primerjavi z letom 2015 spet nižji od 187,3, kar pomeni, da gre za dobro petino manj utemeljenih zadev v letu 2016 kot v letu 2015. Jaz verjamem, da tako, kot je bilo vmes že povedano, da hitra odzivnost in tudi resna odzivnost aktualne vlade na priporočila Varuha, na njegove zahteve in podobna vprašanja, tudi po debelini, ker je seveda gradiva pri samem poročilu veliko, je tudi odziv vlade seveda tudi zajeten, v grobem, recimo, 150 strani, tako glede informacije o realizaciji odzivnega poročila, glede na aktualno poročilo in tudi na poročilo o izvajanju zadev iz državnega preventivnega mehanizma. Pri neutemeljenih zadevah je bil, zanimivo, enak upad, čeprav gre za 18 % delež med vsemi zadevami. Torej naj za javnost povem, da je iz poročila razvidno, da je šlo za 13 % utemeljenih zadev od skupno 2 tisoč 722 zadev, torej za 357 utemeljenih zadev, ki jih je obravnaval Varuh, in da je bilo 499 od 2 tisoč 722 zadev neutemeljenih. V dobri polovici, torej v tisoč 450 primerih, ni bilo pogojev za obravnavanje zadev in 416 od 2 tisoč 722 tudi ni šlo za pristojnost Varuha. Iz tega tudi sporočilo, ki ga želim podeliti, da seveda Varuh ne more rešiti vsega, kar gre narobe v tej državi. Tudi ta del lahko razumemo in seveda je pomembno, da se Varuh ukvarja s tistimi zadevami, ki imajo širši pomen in kot rečeno, z malo sreče v tistih primerih, kjer gre tudi za masovne kršitve človekovih pravic.

Če pogledam priporočila na 77 straneh in če si skušam ustvariti sliko, kaj smo ali kaj moramo kot družba še storiti na podlagi priporočil Varuha, bom seveda absolutno podprl uvodoma in to, kar imamo na začetku pod ustavnimi pravicami, se pravi naš način komunikacije, tako javne kot tiste poljavne, kjer se pač posamezniki skrivajo ali pa tudi ne, kjer pač ne gre za sporočanje iz oči v oči ali pa v javnosti. Glede tega jaz mislim, da je vredno v družbi ustvariti še napore za to, da bomo ustvarili tudi spoštljiv odnos enega do drugega v naši družbi.

Če si pogledam, ko je bilo rečeno, da glede zagovornika nimamo ničesar, seveda to ne bo držalo, kajti Varuh, jasno s sedmimi priporočili priporoča, da Vlada čim prej zagotovo vse potrebne pogoje za dejansko delovanje, vzpostavljenega organa zagovornika načela enakosti. Globoko verjamem, da se bo to v najbližji možni prihodnosti tudi zgodilo.

Če malo izpustim omejitve osebne svobode zaradi tega, ker imamo to vsebovano tudi v posebnem poročilu in ob pravosodju, v katerem je bilo precej že povedanega in se jaz v ta del ne bi spuščal, enostavno tudi zaradi tega, ker me bo čas vsekakor povozil, bi morda želel izpostaviti nekaj, kar se je prav tako v zadnjem času dogajalo, in se bom v tem delu nekako

odzval na priporočilo Varuha, ki se nanaša na inšpekcijske službe pri okolju in prostoru kakor tudi pri delovnih razmerjih. Najprej moram pohvaliti in se zahvaliti Varuhinji za 50. priporočilo, kjer Varuh ponavlja, da mora Vlada Republike Slovenije takoj sprejeti ukrepe, ki bodo zagotovili pregleden, učinkovit in hiter sistem nadzora nad plačevanjem plač, tako v neto zneskih kot vseh odtegljajev, povezanih s plačami. Zakaj je to zame osebno izjemnega pomena in zakaj sem globoko hvaležen za to priporočilo? Zaradi tega, ker menim, da je veliko od tega, kar je bilo prej povedanega o revščini, o upokojencih, pri katerih bomo seveda bolj malo lahko storili, in pri otrocih, da je veliko problematike povezane točno s tem priporočilom. Menim, da je to širša družbena problematika, in to je ena od tistih masovnih kršitev človekovih pravic, o katerih želim posebej spregovoriti in ki jih posebej izpostavljam iz tokratnega poročila Varuha za leto 2016. Jaz sicer ne verjamem, da nam bo to uspelo z inšpekcijo, da nam ne bo uspelo s številom inšpektorjev, da nam ne bo uspelo s številom rešenih zadev inšpektorjev, ampak je seveda vse odvisno od tega, kako zagotoviti učinkovitost tistega, kar kot nepravilno inšpektorji na področju dela, torej Inšpektorat za delo Republike Slovenije ugotovi. Kako bomo kot družba odreagirali? Seveda danes, ko govorimo o kršitvah človekovih pravic, danes s tega vidika, da zagotovimo človeku dostojno življenje, ki si ga seveda lahko svobodno in odgovorno oblikuje, zlasti na ta način, da se jasno aktivno vključi v to družbo. In zato seveda tudi na drugi strani vsi drugi ukrepi ali pa priporočila, ki jih varuhinja daje za to, da se ljudem, kot ste lepo povedali uvodoma, zagotovi dostojno življenje. Vprašanje dostojanstva je in mora biti ena od temeljnih postavk spoštovanja človekovih pravic, pri čemer nočem reči, da ostale niso tako pomembne, ampak, da se enostavno moramo glede na čas, v katerem živimo, glede na vsa vprašanja, ki so bila do zdaj v razpravi odprta, da se mu moramo v zadostni meri posvetiti in seveda tudi aktivno pristopiti k reševanju teh vprašanj. Zame je nevzdržno in sploh ne razumem zakaj, ker verjamem, da ni nobenega realnega razloga, da imamo 45 tisoč otrok, ki živijo v revščini. In kot je bilo seveda tudi iz drugih strani danes opozorjeno, kje, s kakšnimi drobci lahko olajšamo ljudem njihov položaj, zlasti če sem se tudi danes že in če se še enkrat vrnem nazaj na vprašanje šolstva, če sem več govoril o študentih in malo manj o otrocih, da tudi vsem otrokom zagotovimo v kombinaciji z njihovo pravico do svobode izobraževanja, ki jo nekako ne moremo gledati samo kot pravico otrok, ampak prav tako v kombinaciji z drugo, z ustavo zajamčeno pravico tudi za starše, da imajo pravico vzgajati, izobraževati svoje otroke tako, kot imamo že danes to urejeno v zakonih. Ampak ustvarimo pogoje, da se bodo lahko pravice, ki jih imamo na načelni ravni, na ustavni ravni zapisane, da jih bomo tudi realno lahko

uživali v naši družbi. Predvsem pa, kot je bilo, če nekoliko parafraziram, danes tudi že povedano, da bo to enako za vse. In se zahvaljujem kolegu Brezniku, tukaj imava popolnoma identično stališče, da se vsem prebivalcem Republike Slovenije zagotovijo enake možnosti, zato da bomo lahko vsi kot družba prosperirali in da noben talent, ki obstaja, ne bo zaradi takšnih ali drugačnih razlogov ostal neuresničen.

Ker mi je vendarle čas potekel, toliko tega je še, ampak verjamem, da bomo lahko še ob kakšni drugi priložnosti spregovorili in da bomo seveda poskušali z združenimi močmi na tem področju narediti korake naprej, da se še zmanjša število priporočil. Jaz še vedno vztrajam na svojem predlogu. 400 strani je za vse, ki jim je poročilo namenjeno, kar zahtevno branje, potrebno si je vzeti čas, zato ne vem, ker so vsako leto debelejša in ker ne gre v tej smeri, morda ponujam v premislek, ali ne bi morda obstajala kakšna možnost za večjo publiciteto in za večjo, kako naj temu rečem, da je lažje za tiste, ki lahko in morajo nekaj storiti na tem področju, da je lažje obvladljivo, da lažje sprejmejo in da lažje razumejo osnovno sporočilo, kje in česa je treba storiti več, čeprav razumem, da skozi priporočila potem lahko tisti, ki se ukvarjajo z zadevo, pogledajo ustrezni del poročila Varuha, ker sam, recimo, stojim na stališču, tako kot sem na začetku povedal, cenim vaše delo, vaš napore, zato res iskrena hvala vam osebno in vašim namestnikom kakor tudi vsem strokovnim sodelavcem, ki delujejo pri Varuhu. Zares ogromno opravljeno delo in za viden pečat, ki ga puščate s svojim delom v tej družbi. Zato še enkrat ponavljam, upam iskreno, da to ni vaš zadnji mandat, ker bi bilo škoda izgubiti tako varuhinjo človekovih pravic, ki tako široko razume zadeve in se osebno angažira, in vam želim vse dobro tudi pri nadaljnjem delu in kličem k nadaljnjemu uspešnemu kreativnemu in konstruktivnemu sodelovanju. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Imamo še štiri prijavljene razpravljavce, zato bom navedel vse. Besedo ima dr. Vinko Gorenak, za njim naj se pripravi gospod Janko Veber, gospod Roberto Battelli in mag. Bojana Muršič.

Gospod Vinko Gorenak, izvolite.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Dobro je, da se malo izmenjujemo, da po kakšnem takem pocukranem govoru pride še kakšen, ki je drugačen. Tudi uvodni nastop gospe Irglove je bil na zelo visokem nivoju – kritičen tako, kot mora biti, in pohvalen tam, kjer mora biti, ampak seveda, potem se vklopijo najmočnejši topovi tam od Janija, da bi to malo nevtralizirali. Pustimo, to je pač moj komentar.

Kar se tiče pa samega poročila, bi se dotaknil samo sodstva, policije. Verjetno bomo kar zaključili na tem področju, ker pač je ta del ta, za katerega sem nekako znotraj poslanske

skupine zadolžen. Kar se tiče policije, je treba reči, v glavnem se gospod Šelih s tem ukvarja že dolga leta, jaz moram reči, da je na tem področju, to je treba zelo jasno povedati, stanje že vsa leta, v vseh poročilih varuhov, policija obravnavana kot, kako naj rečem, primer dobre prakse ali pa dobrega sodelovanja z Varuhom. Policija je bila prva takrat, ko se sodstvo še niti oglašalo ni ali pa ko kakšno ministrstvo za okolje in prostor tudi odgovorilo ni na vaše kritike, zahteve ali karkoli, pa je nasprotno policija bila vsa ta leta seveda konstruktivna in se je vedno odzivala. Tako tudi v tem kontekstu moram reči, če sem zelo odkrit, leta 2012, ko ste kontroliral stanje v Mariboru, v tistih pridržanih, jaz moram reči, da je bilo to sodelovanje oziroma to delovanje Varuha, konkretno gospoda Šelaha, čutiti kot dobro in korektno.

Kar se tiče policije, je treba reči še eno stvar – prav je, da opozarjate. V enem delu poročila govorite o času, ki se šteje v pridržanje, torej tudi tistem času, ko človek pride na policijsko postajo ali pa ko ga pripeljejo na policijsko postajo, tu jaz mislim, da morate še naprej povrtati, namreč absolutno cel čas, ne pa samo čas od takrat, ko bo nek policijski šef ali policist rekel, zdaj bo pa pridržanje. Tu je treba po moji oceni še naprej povrtati. Gospod Šelih, vi se ukvarjate z policijo ali največ delate na tem področju, naj vas spomnim na zadevo Ornig. Vrtajte, vrtajte, vrtajte in vrtajte in prišli boste do več deset ornigov, več deset, to meni povedo pač bivši študentje, če želite, kriminalisti, ki se s tem ukvarjajo. Uradne izjave policije so seveda popolnoma drugačne, vsaj v tej zadevi, tukaj gre za, po moji oceni, več deset tovrstnih primerov in več deset ljudi, ki danes stojijo pred sodišči ali pa so v tožilskih postopkih, pa vendarle ni to točno, tako kot je v primeru Ornig. On danes stoji pred sodiščem, v resnici je bil pa tajni policijski sodelavec. Tako da tu se mi zdi, da morate še naprej povrtati zadevo, kot bi temu rekel.

Drug sklop je seveda sodstvo. Jaz zdaj pri sodstvu – kaj naj rečem? Zdej jaz berem ta poročila tamle od leta 2004 in dejstvo je, da je napredek, da se danes sodstvo tudi odziva na vaše kritike, na vašo priporočila, če želite, in na vaše ugotovitve, saj nekoč se pa niso ali pa so se zelo slabo odzivali. Pa mislim, da imate tukaj še veliko, veliko dela. Vi navajate notri v poročilu primer človeka, ki je bil že kar obsojenec, čeprav je bil v resnici v postopku, konkretno primer navajate, mislim tale primer, ko sodišče govori o obsojencu sodnik,u po 288. ali 188. členu, ne vem natančno, pa je bil v resnici obdolženec. Skratka malomarnosti na sodiščih je še ogromno, ogromno in kršitev človekovih pravic, ki se tudi tam dogajajo, je še ogromno. Jaz sicer skušam razumeti vašo stališča, ko trdite, ne bomo se vmešavali v odprte primere. Skušam jih razumeti, ampak, glejte, ko pa so ti postopki končani, bi pa vendarle pričakoval od vas, da se boste oglašali. Ne mislim samo na Patrio, mislim tudi na 15 postopkov zoper Kanglerja, ki so

pravnomočno končani, in ni kriv; še 5,6 postopkov pa bomo imeli zaključeno celo zgodbo. In jaz bi pričakoval, da se oglasite in poveste relativno zelo jasno zadeve, da je šlo za zlorabo. Ker če pri 21 kazenskih postopkih zoper njega potem sodišča ugotovijo, da ni kriv v nobenem primeru, veste, da je nekdo moral zlorabiti. Takrat jaz mislim, da se preprosto morate oglasiti. Pa sem pogrešal oziroma do zdaj se v takih primerih še niste oglasili. Tudi kar se tiče vseh poročil, ki prihajajo iz EU na področju sodstva, tam bi se moje tudi lahko oglasili. Če smo tam predzadnji ali zadnji ali pa prvi po kršitvah človekovih pravice, če želite, jaz čutim potrebo po vašem glasu. Čutim potrebo, pa nobenega razloga ni, da stojite ob strani. Če se izda, če na nivoju EU pride do nekega poročila, v katerem je Slovenija strahotno slaba ali pa je največja kršiteljica človekovih pravic, potem verjetno to ne bo vplivalo na odprte sodne postopke oziroma se ne boste mešali v odprte sodne postopke, ampak boste dvignili glas. Jaz mislim, da ga morate dvigniti.

Zdaj pa še nekaj ostrejših puščic. Zakon o tujcih, Zakon je v rabi. Varuhinja, vi ste varuhinja državljanov Republike Slovenije. Državljanov Republike Slovenije. Vi niste varuhinja človekovih pravic tistih, ki k nam prihajajo na ilegalen način, ilegalcev tako rekoč. Vi dobro veste, da prosilci za azil, lahko v Slovenijo pridejo samo s padalom, ker drugače na zakonit način ne morejo priti v Slovenijo, ker imamo pet varnih držav pred tem. In vendarle, ko smo sprejeli v tem državnem zboru ta dva zakona, ste podlegli nevladnim organizacijam, ki tako ali tako živijo na račun davkoplačevalcev in delajo v interesu nekoga drugega, ne v interesu državljanov Republike Slovenije, mislim na večino nevladnih organizacij, zlasti na Mirovni inštitut, mislim, da je predstavnica tu, če prav vidim. Pa še koga drugega. Te institucije ne delajo v interesu državljanov Republike Slovenije, v glavnem ne. In ni prav, da podležete njim. Ni prav, da podležete temu, jaz tega ne morem sprejeti.

Govorili ste v uvodnem delu tudi o vpisu vode v ustavo, pravice do pitne vode v ustavo. Glejte, to je larifari, to je čisti larifari. Povejte mi, kdo od državljanov Republike Slovenije ima kaj od tega vpisa te pravice v ustavo. Koliko ljudem je država zagotovila vodovodno pipo, bomo rekli po domače. Ali je komu? Nobenemu. Torej, je šlo za slikanje poslancev levice, ki so to sprejeli, in tega jaz ne bi hvalil. Namreč, ker državljani niso nič pridobili na ta račun.

Kar se tiče romske problematike, ves čas opozarjate na neke reči, ki so verjetno prave, ampak poskusite pomisliti še na naslednjo zadevo. Dokler bomo mi imeli sistem, da to visi na občinah, ta sistem ne bo deloval. Zakaj? Zaradi tega, ker dokler bo župan, ki bo napeljal vodovod, ki bo naredil elektriko, ki bo naredil to, tisto, ono, bo naslednje volitve izgubil. Kateri župan bo potem to naredil? Noben. Zato

imamo težave. To mora preprosto iti – jaz mislim, da tudi vi lahko to rečete – to mora iti na nivo države. Država mora biti tista po mojem mnenju, ne župan. Ker potem bomo imeli vedno problem.

Pogrešal sem ... včasih opažam, da vozite hudo po levi. Poskušajte malo zapeljati na sredo ceste, včasih tudi malo na desno. Recimo, jaz bi vas zelo rad videl v Košnici pri tistih 300 mrtvih, tistih 300 ljudeh, ki so tam kosti ven pobirali. Košnica pri Celju, pa še kje drugje. Jaz vas ne bom šimfal, če greste na neke leve, bom rekel, partizanske pravljice poslušati, ne bom kritičen do vas, ampak morate biti pa tudi tam, ker tudi tam so državljani Republike Slovenije, ki so sicer v obliki kosti, v zemlji, ker jih je nekdo pobil. Tudi tam s svojo prisotnostjo lahko kaj naredite za izboljšanje stanja na tem področju. Mislim, da bi bilo prav, da vas tudi tam vidimo.

Se pa z vami strinjam – deložacije, to je norost, kaj delajo. In po zadevi Vaskrsi, ki jo oba pozna, se ni spremenilo nič. Mesec dni nazaj v Novem mestu isto. Ena ženska, pok na cesto zaradi 350 evrov. Potem te deložacije sicer niso izvršili, ampak tu morate po mojem še naprej pritiskati, kot se temu reče.

Se pa z vami tudi strinjam na področju pritožb zoper policijske postopke. Mislim, da je tudi s pomočjo gospoda Šeliha stanje napredovalo in je iz leta v leto boljše, celo trdite, da nekaterih pritožb tudi ni več.

Vzpostavitev sistema prič pri hišnih preiskavah, tu tudi je treba nekaj narediti, ker imamo zelo slabo stanje, zelo slabo stanje. Najverjetneje z nekimi, jaz ne vem, profesionalnimi pričami, ki bodo plačane, ali kaj jaz vem kako.

Skratka, jaz sem zadovoljen s stanjem na določenih področjih oziroma s tem, kar počnete vi, zlasti v razmerju do policije. V razmerju do sodstva imate po mojem še kakšno tako knjigo za napisati vsako leto, ker imate še dovolj dela, ker je tam še veliko stvari za postoriti. Pa po sredini ceste vozite, ne levo preveč, ker vas tako zanese, da je potem lahko ... saj veste, če zapeljemo preveč levo, imamo lahko karambol. Bolje po sredini ceste voziti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Janko Veber, pripravta naj se gospod Roberto Battelli in mag. Bojana Muršič.

Gospod Veber, izvolite.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem!

V uvodu obravnave poročila 22. rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic bi izhajal iz dejstva, da se v Sloveniji srečujemo z vse večjim jemanjem dostojanstva ljudem in pravzaprav vse večjimi razlikami med ljudmi. Lahko damo celo oceno, da nekje na račun 1 % ljudi, torej 20 tisoč ljudi, trpi 99 % drugih v Sloveniji. Ustvarja se neke vrste lažna

elita, ki svoj položaj gradi na tem, da poskuša izkoristiti položaj 99 ostalih.

Zakaj lahko o tem govorim? Če tudi v uvodu na kratko povzamem ugotovitve Sveta Evrope, ki se je ravno tako seznanil s poročilom Varuha Človekovih pravic, kjer sicer na kratko, če povzamem, tri teme omenja, in sicer kritiko Zakona o tujcih oziroma omejevanja dostopa tujcev v Slovenijo, kritizira tudi še vedno bivanjske probleme Romov in izpostavlja tudi revščino, ki je sicer v povprečju Evropske unije, a je od krize leta 2008 zelo narasla predvsem med otroki socialno ogroženih družin, starejšimi in dolgotrajno brezposelnimi in revnimi, ki so sicer zaposleni, in opozarja: »Revščina je hkrati vzrok in posledica kršitev človekovih pravic, kot je pravica do dela, hrane, izobraževanja, zdravja, primerne standarda za bivanje« Slovenijo poziva, da revščine ne jemlje zgolj kot problem socialne politike. Stališče Sveta Evrope je zelo jasno in če pogledamo, kaj smo počeli v Sloveniji od nastanka gospodarske in finančne krize od leta 2008 naprej – uvedli zelo rigorozne ukrepe, ker smo jemali pravice ljudem. Nenazadnje smo šli tako daleč, da smo celo v ustavo zapisali fiskalno pravilo in s tem izničili v veliki meri tisti del ustave, ki je osnoven, pomemben del, da je Slovenija socialna država, v svojem 2. členu Ustava o tem govori in v 3., da ima v Sloveniji oblast ljudstvo. Oboje je bilo vzeto z vpisom fiskalnega pravila v ustavo. Torej, proces gre v povsem napačno smer, gre v smer neoliberalne politike, ki jemlje dostojanstvo ljudem, in na to nas opozarja celo Svet Evrope.

Na kratko bi mogoče samo izpostavil nekatere teme, zakaj se nam pravzaprav vse to dogaja in zakaj je revščina vse večji problem, tako med otroki, starejšimi kot tudi zaposlenimi, ki prejemajo majhne plače. Mislim, da se bo potrebno v zelo kratkem času se pogovoriti o tem, da v Sloveniji vendar vzpostavimo nivo dostojne plače in da tudi vzpostavimo nivo dostojne pokojnine. Tukaj smo sicer naredili korak naprej in jo dvignili na 500 evrov kot minimalno, ampak govoriti moramo o dostojni pokojnini. To je tista pokojnina, ki ti omogoča tudi dostojno življenje v pokoju.

Težave, ki jih imamo zaradi tega, da je seveda fiskalno pravilo vpisano v Ustavo, so, lahko rečemo, sistemske narave. Prvo, kar bo potrebno, bo potrebno tudi to fiskalno pravilo spraviti iz ustave.

To, kar nas pa pesti in kar se ves čas srečujemo v Sloveniji, je zagotovo korupcija, ki ima zelo pomemben vpliv na položaj ljudi. Bistveno več sredstev bi lahko zbrali, bistveno boljši položaj bi lahko imeli, če bi korupcijo uspešno preprečevali v Sloveniji. Srečujemo se tudi v vse večjem obsegu s podatki o pranju denarja in tudi z odtekanjem denarja v davčne oaze. 75 milijard je ocena je odteklo iz Slovenije v času naše samostojnosti. To je zagotovo podatek, kjer bi morali pravzaprav zasvetiti in nas opozoriti vsi alarmi, ampak še vedno s strani Finančne uprave, recimo, ki že te podatke ima,

nimamo podatkov o tem, kdo so tisti, ki so toliko denarja odlili v davčne oaze iz Slovenije. Če k temu dodam še razprodajo podjetij po mizernih cenah, gre pravzaprav za razprodajo, in tudi razprodajo bank, kjer vložimo milijardo, prodamo za 250, potem je seveda rezultat tak, da je revščina v Sloveniji vse večja in da je ta trend pravzaprav naraščajoč, namesto da bi bilo obratno. Tukaj je tudi potrebno še enkrat izpostaviti problem preobsežne dokapitalizacije bank. Ko govorimo o tem, koliko potrebuje finančni svet, če ga tako imenujem, omejitev ni, si sam izračuna koliko potrebuje, izračunal si je 5 milijard in je to dobil. Bolj kot dokazujemo, da je to preveč, težje prihajamo do podatkov, ali in kako je dejansko to bilo izračunano. Eden od uspehov, ki ga štejem v tem obdobju delovanja Državnega zbora, je, da smo vendarle sprejeli Zakon o bankah, ki bo omogočil Računskemu sodišču tudi pregled izračuna te bančne luknje. Ampak koliko časa potrebujemo, da pridemo do tega podatka, samo potrjuje dejstvo, da si pač ta finančni špekulativni svet enostavno dovoli preveč in tudi vpliva nenazadnje na delovanje države.

Eden od pomembnih detajlov, na katerega tudi opozarjam že ker nekaj časa – imamo najvišje zamudne obresti znotraj Evropske unije. 8-odstotne zamudne obresti imamo. Nekdo, ki težko pokriva dan z dnem, mesec z mesecem, bo seveda za to plačal še visoke zamudne obresti in zato imamo težave seveda tudi z deložacijami, ki se srečujemo z dejstvom, da pravzaprav celo ljudje ostanejo brez doma, brez stanovanja zaradi 124 evrov visokega dolga. Ampak to stanovanje se potem proda po polovični ceni. Vse skupaj gre pa dejansko v smer razlastitve, ne samo države kot take, ampak tudi kot ljudi, kot posameznikov.

Naslednja točka ali pa zadnja točka zadnjega dne je Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin. O čem govori ta zakon? Da bodo bogatejši plačevali manjši davek na svojo nepremičnino, tisti z manjšo vrednostjo nepremičnine pa višji. Torej gre v proces razlastnitvenja in seveda ustvarjanja nove revščine v Sloveniji. To je narobe. Zato je prav, da to poročilo Varuha človekovih pravic predvsem uporabimo za to, da opozarjamo na revščino in na položaj ljudi v Sloveniji, in na trend, ki je še vedno napačen, kot je konkreten primer pri zakonu, ki sem ga navedel. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Bojana Muršič, potem pa pride sklepnii del razprave.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsednik za besedo.

Spoštovana varuhinja, najprej se vam moram zahvaliti za vaše pripravljeno priporočilo, prav tako gre zahvala tudi vsem vašim sodelavcem, ki nas dejansko spremljate in s tem poročilom kažete naš odnos do posameznikov oziroma skupin. Ta odnos pa, kot izhaja iz tega

poročila, nam ne more biti v ponos. Zato se moramo na tem mestu vsekakor vprašati in slediti tem priporočilom. Res je, v tem priporočilu je iz leta v leto manj priporočil, vendar tudi realizacija, moram reči, da je dokaj slaba, kljub temu da je to zadnje poročilo, bom rekla, kar obetajoče.

Spodbudna gospodarska rast se mora odražati tudi na posameznikih. Tako bi že bil končno skrajni čas, da odpravimo predolgo varčevanje, s katerim smo na rob preživetja spustili že tiste, ki so bili tako nizko, sedaj so pa v že tako nizkem položaju, da so že skoraj na robu obupa.

Naš odraz se kaže tudi z našimi odločitvami. Velikokrat, menim, da so te v Državnem zboru premalo premišljene. V prihodnjih dneh bomo imeli v obravnavi zakon o visokem šolstvu, spremembe zakona, kajti zakon, ki smo ga sprejeli, je naredil nepremišljeno potezo, da smo 2 tisoč študentov postavili na rob socialnih pravic. In mislim, da je bila to resnično naša nepremišljena poteza, katere si enostavno ne bi smeli privoščiti. Upam, da bomo to napako čim prej popravili.

V tem poročilu zaznavamo, da nas varuhinja opozarja, da so naše spremembe velikokrat nepremišljene, prav tako pa prepočasno spreminjanje te neustrezne zakonodaje. Zato to poročilo, ki ga imamo, ki je kar obsežno, obsega skoraj 400 strani, ni zbir dobrega in lepega, ampak nam predstavlja ogledalo, v katerem se moramo vsi skupaj prepoznati.

V stališču Poslanske skupine Socialnih demokratov sem poudarila, da se revščina zmanjšuje, a počasneje, kot bi si želeli. A statistični podatki so, kot kaže, eno, realno stanje je drugo. Stopnja revščine se je dodatno zaostрила ravno med najbolj šibko skupino, to so upokojeenci. Marsikateri upokojenec ne živi dostojno s svojim delom, ki ga je služil velikokrat tudi kar 40 let. V letu 2016 je bil prag revščine posameznika v višini 617 evrov, kar pomeni, da je več kot 83 tisoč upokojeencev potisnjenih pod prag revščine, kajti prejemajo pokojnino nižjo od tega praga. V primerjavi z letom poprej je to število upokojeencev povečano kar za 5 tisoč upokojeencev. Med temi upokojeenci je večina žensk, ki so bile v času svojega življenja produktivni člani družbe, a danes s to mizerno pokojnino sploh ne morejo preživeti. Velikokrat mi na terenu rečejo, poglej, draga moja, dobim tako nizko pokojnino, da ne morem ne živeti pa tudi ne umreti. In enostavno se mi poraja vprašanje, kako tem ženskam pa tudi moškim pomagati. S to pokojnino se marsikateremu tudi zgodi, da mu ne zadostuje niti za poplačilo mesečnih stroškov, kot so elekrika, ogrevanje, voda. Ob tem moram poudariti, da govorimo o generaciji, ki se je upokojevala po ZPIZ-1. Kaj se bo zgodilo z generacijo, ki se bo upokojevala po ZPIZ-2, to se pravi, čez 5, 10 let? Že sedaj so pokojnine tako nizke, pa so bile osnove bistveno boljše, kot so sedaj. In enostavno bomo morali

nekaj narediti, da ne bo res, da boš, ko si dejansko zaslužiš pokoj, še nekako iskal neke druge vire dohodkov, seveda, če zmoreš še početi kaj zraven, da boš lahko preživel iz meseca v mesec. Če mi še dovolite, bi kljub temu povzela citat novinarja Primorskih novic: »Vsak, ki je v preteklosti služil težko zaslužen kruh, ne more ostati lačen v zasluženem pokoju.« To mislim, da nam bi morali biti še kako jasno. Tega se moramo vedno nekje v ozadju spominjati, še posebej takrat, ko bomo karkoli spreminjali. So sicer pozitivni koraki na področju sprememb pokojninske zakonodaje, vsaj za to najnižjo pokojnino, ki ne mora biti nižja od 500 evrov, smo šli korak naprej, vendar tukaj, kot je varuhinja v začetku povedala, še nismo naredili prav, kajti nekateri so tudi delali, imam primer, ko je delal gospod 39 let in 7 mesecev pa nekaj imel dokupljene dobe pa enostavno ne dobi 500 evrov pokojnine, še vedno ima pokojnino nižjo od 400 evrov. Tukaj me pa resnično skrbi. Toliko za enkrat. Hvala lepa.

PREDESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Prehajamo v sklepni del razprave, v katerem dobita še predstavnica oziroma predstavniki Vlade in predlagateljica, torej varuhinja človekovih pravic. Najprej bi katera? Ne, Vlada ne želi. Potem pa ima besedo varuhinja človekovih pravic gospa Vlasta Nussdorfer.

Prosim.

VLASTA NUSSDORFER: Lepo pozdravljeni ponovno, torej ob zaključku današnje seje, spoštovani predsednik, poslanke in poslanci, ki ste še v dvorani in ste vztrajali, in seveda tudi predstavniki Vlade!

Ko govorimo o 400 straneh poročila Varuha za lansko leto in še 200 straneh poročila državnega preventivnega mehanizma in vseh vaših razpravah tako Poslanskih skupin kot tudi posameznikov, ki sta nastopili, je v sklepnem delu zagotovo nehvaležno odgovoriti čisto na vsa zastavljena vprašanja, dileme, pohvale in kritike.

Torej dovolite, da se najprej uvodoma zahvalim za vse, kar ste povedali, nenazadnje je to lahko tudi neke vrste kažipot našemu nadaljnjemu delu, kajti vsaka ideja, ki je bila dobronamerno izrečena, lahko predstavlja tudi izboljšavo bodočih poročil. Kot ste lahko ugotovili, smo poročila v teh letih tudi že spreminjali. Tako smo tretje poglavje, ki je bilo malo bolj suhoparno in je predstavljalo našo institucijo, postavili na prvo mesto, tako da lahko vsak, ko vstopi in začne brati naše poročilo, najprej ugotovi, kdo smo, kaj delamo, kako so razdeljena posamezna področja dela pri nas, tudi seveda vse številke, ki so merodajne za preteklo leto in tudi pretekla leta. Na nek način že tu poskušamo približati vsem našim bralkam in bralcem naše delo. Seveda bi lahko nekatere, morda posamezne primere tudi skrajšali, vendar vsak, ki se najde v poročilu, vsakega, ki obravnavamo seveda zaupno, bi želel, da je ta

njegov del preciziran in da ga ne prestavimo zgolj na nekaj stavkov in postane morda manj pomemben. Zato bi se torej nekaterih tem v tem svojem zaključnem nastopu dotaknila, ker se jih na začetku nisem uspela.

Večkrat je bilo rečeno, da je seveda Varuh namenjen branjenju predvsem pravic najšibkejših, tu so bili omenjeni otroci in starejši. Res je, otrokom smo namenili tudi posebno poglavje. Kot veste, se otrokom pri Varuhu zelo posvečamo, prisotni namestnik je nenazadnje tudi vodja zagovorništva, tako je vodil zagovorništvo, ko je bilo še projekt in tako vodi od minule sobote oziroma 14 dni nazaj, ko ga imamo v okviru novega zakona. Torej na področju otrokovih pravic smo izjemno dejavni, ker se nam zdi to zelo pomembno, kajti otroci so ponavadi v tistih primerih, ko so jim kršene pravice, sami in mora biti družba nanje še bolj pozorna. Prav tako se posvečamo tudi posebej pravicam drugih ranljivih skupin. Kot so starejši, nenazadnje zanje pripravimo tudi dodatna srečanja, sama se udeležujem Festivala za tretje življenjsko obdobje, številnih okroglih miz, srečanj, tudi z Zvezo društev upokojujencem, tako da smo s stanjem na tem področju tudi dobro seznanjeni. Tu so seveda še invalidi, srečujemo se z vsemi vrstami invalidov, ki pridejo ali k nam ali nas med letom opozorijo na težave, zato smo tudi v minulih letih že napisali nekaj priporočil na to temo.

Večkrat smo govorili o revščini. Težko jo je izpostaviti v enem samem poglavju in reči, to bo poglavje o revščini v naši državi, kajti zagotovo se revščina vlihotapi v zelo različna področja. Izhaja lahko iz kršitev, kot smo slišali delovnopravne zakonodaje, lahko je posledica stanja torej, ko je nekdo upokojen in prejema nizke pokojnine, lahko je dodatno bolan, invalid, ima zgolj invalidsko pokojnino. Revščina se bere torej tudi skozi celotno poročilo. Mi vsako leto napišemo toliko priporočil, ki so tudi mnenja, tudi kritike, vendar moram reči, da je celotno poročilo lahko eno samo priporočilo, če ga tako bereš in če ga tako razumeš.

Dotakniti se moram seveda tudi zaostankov, ki so bili omenjeni, na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, uvodoma jih nisem izpostavila posebej, vendar želimo si, to sem večkrat ministrici povedala in to izhaja tudi iz poročila, da se ti absolutno zmanjšajo, kajti tako veliki zaostanki, zlasti na nekaterih področjih na ministrstvu, so za ljudi, ki čakajo na rešitev pritožbe, nedopustni, prav tako je na nek način izgubil števec, ki je kazal vsaj dogleden čas reševanja oziroma število pritožb na ministrstvu.

Naslednja zadeva je področje diskriminacije. Gre za diskriminacijo, vsaj tako je bilo omenjeno, verujočih kristjanov, konkretno, izpostavljeno s strani poslanke Dimičeve, ki je predstavila stališče Nove Slovenije. Tu moram res reči, da sem se odzvala pisno in vam tudi pojasnila, da teh kritik, da bi Varuh kako drugače ravnal do kristjanov kot do vseh ostalih ver,

nikakor pri Varuhu ne moremo sprejeti. Tako smo se odzvali v vseh primerih, ki smo jih dobili. Sama poslanka je že omenila primer kopske stolnice, ko je šlo za vandalizem in smo ga nemudoma tudi obsodili. Sama sem se celo srečevala s predstavniki nacionalnega radia in televizije, ki so me opozarjali, zlasti na radiu, za pomanjkljiv verski program. Tudi tu so bile dosežene spremembe. Moram reči pa, da pobud, ki bi jih morda pričakovali in so večkrat omenjene, pri Varuhu na tem področju, konkretnih, niti ne prejemamo, sicer bi se odzvali. Sama sem se prav s konkretno poslanko Dimičevo udeležila v letošnji pomladi srečanja velikih družin. Z njimi sem preživela skoraj cel dan in tudi njim, ko sem predavala o človekovih pravicah, sem rekla: »Če menite, da so vam kršene, oglasite se, povejte, pri nas je postopek zaupen, če gre za neko širšo kršitev pa se bom zagotovo tudi primerno odzvala.« Tako da sama menim, da ne delamo prav nobenih razlik med verami. Vere in verujoči imajo enak položaj. Če se kdo pri nas oglasi in čuti krivice in če so te krivice celo širše, potem se odzovemo, nenazadnje bi opozorila celo na listovno številko 73 našega poročila, na katerem lahko preberete, kaj meni Varuh, kako je treba spoštovati svobodo izražanja in vere. Torej zanikam, da bi bilo karkoli na tem področju, da bi mi prejeli pobude in jih selektivno obravnavali. Selektivnosti sama na nobenem področju ne priznavam in je tudi ni. Vsaki zadevi tudi odgovorimo.

Področje narodnih skupnosti. Vesela sem, poslanec Göncz se je oglasil in tudi povedal, resnično, glede na to, kar smo slišali od predstavnikov obeh narodnih skupnosti, italijanske in madžarske, smo pri Varuhu celo na terenu, na srečanjih narodnih skupnosti ugotavljali, ali je in kaj je narobe. Imamo tudi dve priporočili, pomembna je dvojezičnost, s tem se strinjamo. Kot je bilo rečeno, bomo pa seveda še bolj pozorni, kako se ta uveljavlja pri zaposlovanju. Menim, da bo to stvar letošnjega poročila. Kajti ko smo pisali poročilo za lansko leto, naše delo na teh področjih še ni bilo zaključeno.

Gospa poslanka SDS, gospa Eva Irgl je izpostavila aktualen primer, ki seveda ni primer v lanskem poročilu. Gre za zadevo, ki je ta hip aktualna, zadeva dve imeni, ki jih je tudi izpostavila, dva različna pristopa. Varuh to pozorno spremlja in tudi proučuje.

Govora je bilo o institucionalni ignoranci, brezbriznosti, o počasnih odgovorih institucij in institucijam, kot je Varuh in tudi kot je vaša komisija, tudi to smo kritizirali. Moram reči, da smo dosegli napredek, ko sem prenesla te težave tudi samemu predsedniku Vlade na srečanju in tudi generalni sekretarki Vlade, tako da sedaj zadeve rešujemo veliko bolje. Če na nekem ministrstvu zastanejo odgovori in tudi naše zadeve, kaj šele potem tistim, ki se obrnejo nanje, potem na to tudi resno opozorimo.

Bila je tudi omenjena zahteva za oceno ustavnosti v zvezi z vojsko. Tu moram reči, da zaradi našega dela, zaradi naše zahteve absolutno ni bil nihče v nevarnosti, nič ni zastalo, nobeno varovanje ljudi. Mi smo samo želeli na Ustavnem sodišču, da se zadeva preveri, do česar je tudi prišlo. Odločitev je bila poštena, tako smo naredili, kot smo menili, da je prav, brez pritiskov, pa čeprav so tudi bili, a sem jih takoj odbila in opozorila na našo samostojnost. Ravno tako so lahko pritiski, da vložiš zahtevo, sicer odstopi ali ne vložiš in ravno tako odstopi. Menim, da smo ravnali prav, kar kažeta tudi dve ločeni mnenji ustavnih sodnic, ki sta podali tako mnenje, in kasneje nov zakon o obrambi ti celo upošteva, smo bili nenazadnje pri ministrici za obrambo in smo se tudi o tem odkrito pogovorili.

Zagotovo tudi na različnih področjih predlagamo različne spremembe zakonodaje. Tu seveda za vse zakone, ki se sprejemajo, nimamo niti možnosti niti časa, da bi aktivno sodelovali. Sodelujemo potem, ko dobimo v mnenje določeno zakonodajo, zlasti z vidika varovanja človekovih pravic in zlasti na področju pravosodja smo izredno dejavni.

Nadzor sodnikov se izvaja. Moram reči, da smo bili celo mi zaslužni za to, da sta bili deležni posebnega nadzora, mislim da, dve sodnici konkretno, tudi sankcije so bile, upravičeni nadzori. Vedno poudarjamo, da sodstvo ni nedotakljivo, da je potreben nadzor. Kot veste opozarjamo ne samo na predolgotrajnost sodnih postopkov v nekaterih primerih, kjer so res lahko alarmantni, vendar so vzroki lahko tudi zelo različni. Opozarjamo seveda tudi na prepotrebno kakovost sojenja, da se zadeve ne vračajo in s tem podaljšujejo roki, ampak da se na tisti stopnji, kamor pride, pritožba celo rešijo, če se to da.

Seveda so naša opozorila tehtna tudi na področju celotnega gospodarskega kriminala. Vedeti je treba, da je politika pregona na strani tožilstva. Nov generalni tožilec je že zastavil svojo politiko pregona. Tu so organi odkrivanja pregona in sojenja. Varuh opozarja na potrebo, da smo dosledni pri vseh teh pregonih tudi v zvezi s stečajji, tudi v zvezi s tem, koliko ljudi zaradi napačnih odločitev, tudi zaradi kaznivih dejanj pride v veliko slabši položaj, tako v ne zgolj težave na materialnem področju, ampak celo osebnem, na področju zdravja, spremljali smo velike krize ljudi.

Kar se tiče delovnih razmerij, moram povedati, da temu področju posvečamo tako veliko pozornost, da smo nedavno izdali celo poseben bilten, pripravili okroglo mizo o tem, ali je delo vrednota, kako nanj gledamo, kje so poštena plačila za opravljeno delo, in ugotovili številne nepravilnosti, na katere opozarjamo, in tako kot je bilo rečeno, mnogi pravzaprav se čudijo, kako je to sploh možno, kje je morala ljudi, ki znajo, zmorejo tako izkoriščati tiste, ki zanje delajo, da nimajo ne plač, včasih pa zgolj plačanih prispevkov, ki pa se nekega dne lahko

pokažejo kot zelo kritični, ko se ljudje želijo upokojiti, so starejši, zgarani, pa nimajo te možnosti.

Torej, kot rečeno, tudi pravosodje je del našega intenzivnega nadzora. Tako kot ste rekli, ukvarjali smo se z založenimi oporokami in prav pri njih zasledili kar obe kršitvi, na katere lahko Varuh še posebej opozarja, kršitev pravičnosti, ker ni bila spoštovana volja zapustnika, in seveda tudi kršitev dobrega upravljanja, kajti ni dobrega upravljanja, če oporoke nekatere zastanejo.

Moram reči, da je tudi predsednik Vrhovnega sodišča, ki nas je nedavno obiskal, gospod Florjančič, obljubil nadzor nad trajanjem postopkov. Ravno v času obiska pri nas je obiskoval različna sodišča po Sloveniji in obljubil, da bo na tem področjem še posebej bdela.

Področje zdravstva, o tem sem govorila, nikoli ne morem mimo tega. Zagotovo so ljudje, ki se še vedno, tako kot ste sami rekli, pritožujejo nad tem, da so čakalne dobe za nekatere, zlasti posege, absolutno predolge, da je vse preveč vezano tudi na denar, da če bi imel denar, bi bil prej na vrsti, bil bi pri zasebnikih, imel bi boljše in lepše zobe, pa si jih ne moreš privoščiti. Problemi fizioterapije, problemi plačljivih psihoterapij, zlasti pri otrocih nedopustni, da morajo po različnih zlorabah in dogodkih še plačevati njihovi starši, da si psihično otroci opomorejo. Nujen je tudi, o tem nisem govorila uvodoma, a se nadejam, da bomo doživeli v kratkem pedopsihiatrični oddelek, ki mora biti torej odprt za nujne probleme.

Poslanka Bačič se je dotaknila številnih pereh tudi za otroke s posebnimi potrebami. Staro goro smo obiskali, takrat so nam obljubili prenovo. Če je karkoli novega in nismo vedeli, ali ne vemo za to, nam lahko seveda vse to sporočijo starši ali kdorkoli. Zdi se nam pomembno, da smo seznanjeni, ali kje prihaja do zastoja, ali kje še ni urejeno, takrat so nam prenovo celo obljubili. Poznamo probleme v zvezi z otroki s posebnimi potrebami med 18. in 26. letom. Prav tako se kot Varuh in kot državni preventivni mehanizem posvečamo domovom za starejše občane in kot sem uvodoma povedala tudi področju demence. Tu smo tako vzorčno, spodbudno za druge postali prva demenci prijazna točka. Nadejam se, da bo na tem področju čedalje boljše.

Deložacije – stalna skrb tudi Varuha, da ne bi bili ljudje deložirani, večkrat je bilo omenjeno s strani različnih poslancev, za manjše zneske. Pripravlja se sprememba Zakona o izvršbi. Nujno je, da se pomaga ljudem, ki so pred takšno deložacijo že prej, preden bi sploh bili dolžni tako visoke vsote, da zaradi tega pride do deložacije, in da dom ni edina možnost, s katero se lahko s prodajo pod ceno poplača nekdo.

Seveda, gospod Göncz, ki se je ponovno oglašil, je opozoril na dve naši

priporočili in tudi v zvezi z zaposlenimi in dvojezičnost.

Zdaj bi se dotaknila tem, ki jih je odprl in tudi izpostavil gospod Möderndorfer, kakšno je naše poročilo. Vem, da je debelo. Večkrat sem omenila, da bi si tudi sama želela, da je tanjše, lahko bi bili primeri krajše tudi obravnavani, kot sem uvodoma rekla, je včasih zelo težko jih napisati, ker so pravzaprav tako obsežni, da bi jih zelo na kratko napisal. Zagotovo bo tudi naša nova institucija s Svetom za človekove pravice lahko odprla marsikatero vprašanje, ki bo širše narave, ne bo prešla na novega varuha, zato, ker se mora svet ustanoviti do 1. junija 2018, torej v mojem mandatu, in zagotovo bo vsaj kakšna seja in bomo lahko o marsičem tudi že govorili. Tudi mi smo zaznali, da se pogosto ukinjajo v preteklosti že pridobljene pravice. Če se spomnite, smo ravno glede ZUJF s tem opozorili Ustavno sodišče, ki je 26 tisočim upokojencem vrnilo z odločbo oziroma zahtevalo vračilo odvetnega dela pokojnin. Torej, smo ugotovili, da se marsikdaj zgodi, da so tiste pravice, ki so bile že pridobljene, kasneje celo odvzete. Kar se tiče predloga beguncev, nove zakonodaje in sveta sem odgovorila. Kar se tiče istospolnih, tako kot sem povedala na komisiji, zadeva za nas ni končana. Namestnik je danes sicer odstoten in v tujini preučuje zadevo, vemo zakaj gre, še za neuresničene zahteve, torej istospolnih po vseh treh zadevah, ki ste jih tudi vi izpostavili, torej zgodba ni končana. Govorili ste celo o referendumu in v zdravstvu, to ne gre za predmet letošnjega oziroma lanskega poročila. Razburila vas je izjava, ki smo jo dali ravno nekaj dni nazaj na našo spletno stran, mi smo celo sami želeli, dobili smo pobudo, vendar želeli smo, da bi se na nas, saj smo vendar zaupne narave obravnavamo postopke, obrnili tisti, ki se jim krši, ne bi jih izpostavili, vendar bi vedeli, na kakšen način so jim kršene pravice. Možno je tako kot ste povedali, torej vpliv, ker si kot pacient šibkejši, seveda pa smo opozorili na to, da so poti do tega, da izpolniš zahteve za referendum, tudi precej dolge in da ni nujno, da jih seveda predstaviš zdravniku, kjer si dobil ali željo ali napotek, da odideš po tej poti podpisovanja. Zato seveda še vedno čakamo in zato smo tudi dali tako izjavo, da pozivamo ljudi, da stopijo vsaj do Varuha iz kroga anonimnosti, ni potrebno, da se izpostavijo pri konkretnem zdravniku, to je bil samo predlog ministrstva. Na drugi strani pa resnično v teh nekaj dneh nobene pobude še ni bilo.

Potem je gospod Breznik govoril o marsičem, o pravosodju, o primeru, o katerem je govorila tudi poslanka, ki ga preučujemo, tudi mi smo se sestali tako z odborom 2014 kot tudi 2015. Primer hišne preiskave, ki ni bila na mestu na v enem izmed obravnavnih primerov v Mariboru, smo tudi dali v letno poročilo.

Zagovornik načela enakosti, kot je bilo rečeno, so bili predlogi, da bi našel svoje mesto tudi pri Varuhu, vendar gre za nujo po njegovi

samostojnosti, nezdržljiv je z delom varuha tudi glede na to, da nadzira zasebni sektor in ne javnega. Zato smo imeli kar veliko pogovorov s pristojnim ministrstvom, vesela sem, da je prišlo do končne rešitve. Varuh pač opozarja na to, da mora imeti tudi seveda možnosti za svoje delo, če imamo zakon, sicer je zakon zgolj na papirju.

Govora je bilo tudi s strani gospoda Breznika o stanovanjskih skladih, upravnikih na področju Ljutomera. Želela bi, da nam to predstavi oziroma nam nekdo to pošlje, kajti zelo smo pozorni prav do tega področja, ker ugotavljamo, da je na njem zelo veliko težav.

Gospodu Horvatu se seveda zahvaljujem za vse, kar je povedal.

Veliko je bilo pohval, vidim, da se vedno osredotoči tudi na številke, skrbelo me je, da je kakšna narobe, vendar kot kaže delujejo in so v redu. Seveda na koncu, ko pišemo zbir priporočil, je vsega po malem tudi zaradi razgibanosti. Nekaj časa smo želeli, da se vsako priporočilo začne enako, vendar smo ugotovili, da je morda to zelo duhamorno in zato smo ga prilagodili, ali zahtevamo kdaj bolj ostro, kdaj ponavljamo priporočilo. Tako da sem vesela vsega, področja masovnih kršitev, govorili ste o socialni, o otrocih, utemeljenosti pobud. Zagotovo je tukaj utemeljenost ali neutemeljenost včasih zelo težko opredeliti. Neka zadeva bi bila utemeljena, če bi morda ljudje še stopili na neko pot in nam poročali. Težko trdimo, če niso izkoristili pravne poti, pa vemo, da najbrž imajo prav in zato še ni pobud, še ni pogoja za obravnavo. Potem recimo pri nekaterih, kjer gre za veliko kršitev, tudi ugotavljamo, da bi lahko večkrat napisali, da je bilo nekaj kršeno ali celo v enem primeru več kršitev pravic. Celotna računalniki vsega, kar si pri Varuhu želimo, kdaj ne zmorejo. Hvala pa za vse, res dobronamerne pripombe, vse kar ste posredovali tudi glede inšpekcijskih služb, nadzora nad plačami, to je tudi ena izmed naših prioritete.

Gospod Gorenak je izrekel pohvale namestniku, dejansko področje pravosodja, policije, tu se zelo trudimo. Policija se odziva. Seveda pa nekatere primere, že dvakrat sem ponovila, ki jih je tudi on izpostavil, obravnavamo. Kar se tiče sodb Evropskega sodišča, moram povedati, da smo obravnavali tudi take zadeve, ki so se tam neugodno za Slovenijo končale, in to že prej. Tudi sedaj je ena takih zadev zadeva Šilih. Ne morem se strinjati, da Varuh nima pristojnosti do tistih, ki so pri nas. Zato je bila zagotovo pravilna odločitev, da smo odšli na Ustavno sodišče z Zakonom o tujcih, ki še ni rešen, in z Zakonom o obrambi. Nismo podlegli nikomur, prav nasprotno, če je kdo zahteval, smo ohranili samostojnost. Odločamo se takrat, ko menimo, da je prav.

Voda v Ustavi – mislim, da ste sprejeli vse to ravno v Državnem zboru, tako da vidim neko res simbolno gesto, ampak voda je pomembna in zato ne bi podcenjevala tega vpisa v Ustavo. Treba pa se je truditi, da bodo vodo imeli vsi. Večkrat so bili omenjeni tudi

Romi, nečloveške razmere, pa nenazadnje tudi Neromi.

Zelo se trudimo, da bi jih torej ohranili res to samostojnost in neodvisnost. In moja vožnja, čeprav po sredini, kot vemo, ni dovoljena po cesti, je zagotovo tista, ki upošteva vse smeri, vse ljudi, enakopravnost vseh.

Ker ste rekli, da bi ponavljala mandat – mislim, da je eden za tako funkcijo, ki je zelo odgovorna in težka, najbrž kar dovolj.

Mislim, da bom morala kmalu zaključiti. Gospod Veber se je dotaknil še mnogih tem, ki so skupne tudi nam, opozorila o revščini, o vseh težavah upokojujencev in še marsičem, s tem je na lep način zaključila tudi gospa Muršič, ki je ponovno opozorila ne le kot predstavnica Poslanske skupine SD, ampak tudi sama kot govornica, na mnoge teme, ki se še kako dotikajo Varuha in njegovega dela.

Zaključila bom, ker vidim, da se mi bo kmalu iztekel čas. Hvala. K sreči sem izkoristila vseh 30 minut. Apelirala bi samo na to, da v časih, ki so kot kaže boljši, nikoli ne jemljite pravic, ampak raje spoštujemo vse pridobljene, težko pridobljene pravice. Tako bo uresničena tudi želja mnogih, da bo naše poročilo morda res krajše. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Vsi razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati? Ja. Potem prosim, da se prijavite.

Besedo ima dr. Jasna Murgel.

DR. JASNA MURGEL (PS SMC): Hvala lepa.

Se opravičujem, če se mogoče komu zdi, da je bilo preveč povedanega. Jaz menim, da je potrebno pogledati, kaj lahko naredimo mi tukaj v Državnem zboru in kaj lahko naredi Vlada. Prvo kar je, na kar je opozorila varuhinja človekovih pravic, je to, da je potrebno zagovorniku za načelo enakosti, zagotoviti dovolj sredstev, da lahko dejansko učinkovito izvaja svojo funkcijo. Smo že govorili o tem, da je pač morda bila v samem startu narejena napaka, ko smo ta zakon delali, da smo predvideli premalo sredstev za to in se zdaj ta problem vleče že ves čac. Temu vsekakor moramo nameniti več pozornosti.

Ena stvar, ki se me je zelo dotaknila in za katero nisem imela dovolj časa, da bi se z njo ukvarjala, je vprašanje odprave diskriminacije pri prevozu študentov invalidov. Tukaj trčimo ob tisto, kar se dogaja dostikrat pri nas v tej naši državi. Problem, zakaj ne moremo zdaj zakona sprejeti ali spremeniti zakonodaje, ja medresorsko sodelovanje. Verjemite mi, sem tega pa kar nekaj videla. Prej je kolegica Bačič omenila Zakon o zgodnji obravnavi otrok s posebnimi potrebami, da je pa zdaj to problem, ker se bo uveljavil šele 2019. Ja, pa ste imeli možnost, pa bi ga sprejeli prej, pa bi se uveljavil prej! Ampak tudi pri sami izdelavi tega zakona,

pri pripravi zakona smo imeli nemalo težav ravno pri tem medresorskem usklajevanju, in to je ravno tista odgovornost države, celotnega aparata, da zagotovi to sodelovanje. A veste, kaj? Študente invalide prav resnično malo briga, kako se bomo mi tukaj v okviru vlade notranje usklajevali. To je pač stalna rakrana pri pripravi zakonov, ki posegajo na različna področja. In seveda invalidi, otroci s posebnimi potrebami segajo na področja izobraževanje, zdravstva, šolstva in potem tukaj dostikrat se zgodi, da nam zmanjka, da nam zmanjka tega, da se dogovorimo in eno področje uredimo. In pač morda mora biti kdo, da je vztrajen in da te stvari potiska naprej, ampak jaz mislim, da tukaj pa res moramo bistveno več narediti.

Morda še ena stvar, ki je še bila omenjena in jo je treba izpostaviti, in to je trajanje nerešenih postopkov s pritožbami na Ministrstvu za delo. Jaz tudi mislim, da je to nedopustno in da bi morda vendarle morali razmišljati o tem, da sprejmemo kakorkoli zakon, ki bi urejal postopek posebej pred centri za socialno delo, kajti gre vendarle za poseben, specifičen postopek, za katerega je problematično dostikrat, da rečem, uporabiti Zakon o splošnem upravnem postopku, ker vendarle gre za drugačne življenjske situacije in za katerega je morda Zakon o splošnem upravnem postopku preveč tog. Mislim, da tukaj imamo še dosti prostora, da delamo na vsebini urejanja socialnih pravic, pravic iz socialnega varstva in da tudi, čeprav gre za postopek, ampak tukaj poskušamo narediti nekaj, če smo že naredili nekaj za reorganizacijo centrov za socialno delo, morda, da prilagodimo še na tem področju.

Če še rečem to, da odločanje o kazenskih ovadbah traja v določenih primerih zelo dolgo. To je odgovornost tožilstva. Poskušali smo nekaj narediti v Zakonu o kazenskem postopku, v spremembi, v noveli, vendar pač neuspešno, ker je padla novela zaradi nekih drugih razlogov. Ampak tu seveda se strinjam, da moramo še narediti več, da do teh zadev ne bi prihajalo.

Tisto področje, na katerem imam sama največ afinitete, kjer se tudi sama največ angažiram, je področje varstva otrok s posebnimi potrebami in tudi zgodnje obravnave. Smo tudi v državi, da ne bomo samo o slabem govorili, začeli z izvajanjem pilotnega projekta zgodnje obravnave otrok s posebnimi potrebami, ki se izvaja pravkar. Tukaj pa je, sicer po začetnih porodnih krčih, zelo dobro sodelovanje treh ministrstev. To pa je lahko primer. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Franc Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala, gospod predsednik.

Spoštovana varuhinja, hvala, da ste nekako povzeli nekaj mojih pogledov in nekaj iz

moje razprave danes. Seveda bi vas, ker je po vsej verjetnosti prišlo do napačnega razumevanja, o primeru, kjer je prišlo do zlorabe tako imenovanega stanovanjskega sklada. Je bilo v Lenartu, šlo je za podjetje Servostan, zadeva je bila tudi predstavljena preko medijev, mislim, da na nacionalni televiziji. Na enem računu družbe z omejeno odgovornostjo je ta družba upravljala s stanovanji in s trgovino, denar iz rezervnega sklada je uporabljala kot neka obratna sredstva za trgovino, trgovina je prišla v neke nepojasnjene probleme. Ko se je začela na eni izmed velikih stavb sredi Lenarta na Trgu osvoboditve obnova fasade, ki je stala več kot 100 tisoč evrov, so ugotovili, da naenkrat tega denarja ni. Potem so celo ugotovili, da niti ni denarja, da je že družba potem denar porabljala za fiksne stroške mesečne, to pomeni, da ni plačevala skupne elektrike, skupne vode, odvoza smeti in zadeva je tekla v neki prisilni poravnavi. Odgovorne osebe še danes niso, kolikor je meni poznano, obravnavane na sodišču. Gre za tipično goljufijo. Po drugi strani pa so v teh blokih v večini upokojevci z nizkimi pokojninami in seveda bodo težko spravili ta denar ponovnospaj zato, da si bodo lahko naredili fasado. To pomeni, ne samo, da nimajo estetske fasade, ampak po drugi strani imajo seveda spet večje fiksne stroške za ogrevanje, to, kar sem tudi govoril prej o tako imenovani energetski revščini, ki je predvsem pereča pri starejših osebah.

Ker sem še pri besedi in imam slabe tri minute, bi vas še spomnil, nekako lahko poudarim tudi, da se sam strinjam, na problem neizplačevanja plač, prispevkov, ki je še vedno ta pereč problem. Bil sem sam eden izmed redkih poslancev, ki se je nekoč na eni seji tudi ljudem, ki prihajajo iz drugih držav pa pošteno služijo v Republiki Sloveniji in so ostali brez dohodkov, javno opravičil, kljub temu da nisem bil kriv za nič, ampak smatram, da je večina slovenskih državljanov poštenih, ampak me pa boli, da tudi nekateri slovenski podjetniki niso izplačevali plač tem ljudem, ki so delali, lahko rečemo, kot sužnji v Sloveniji za mizerne dohodke, da so ostali brez vsega. To je bila problematika nekaj let nazaj, mislim, da je bilo še iz prejšnjega mandata prejšnjega varuha, ampak vseeno pereča problematika je zaradi inšpekcijskih nadzorov, delovnih inšpekcij, ki jih je premalo. Mi, Slovenija ima vedno nek začetek, postavimo neko institucijo, tej instituciji na koncu zmanjka denarja za tiste ljudi, ki bi operativno delali na terenu. Torej ne izvajamo neke zakonodaje dokončno in da ta zakonodaja, če se krši, ni takoj prekinjena kršitev in sproducirana na sodišču. To je ta problem, tega slovenskega modela, zakaj ta pravna država ne deluje in zakaj država, po mojem mnenju in mnenju mnogih državljanov, ni pravična. Za nekatere se dokazi uničujejo, nekateri manjši ljudje, ki so deprivilegirani v tej družbi, pa seveda za svoje pravice nikoli ne najdejo.

Tretji problem, bi izpostavil, je, se strinjam s kolegico Murgel, študenti invalidi. Problem je, da jim prepoznavamo status, tudi fakultete navadno imajo posebno obravnavo teh študentov, kar lahko pozdravimo. Seveda pa je problem prevoza teh študentov, mislimo, da v takšni manjši populaciji, kot jo imamo Slovenci, da je usposabljanje nekih ljudi, ki imajo omejene gibalne sposobnosti, zelo pomembno za slovensko družbo, da morajo imeti neko pozitivno diskriminacijo ti ljudje. Mislim, da si zaslužijo vso pozornost in tudi zakonske rešitve. Če jih bo Vlada v tem mandatu pripravila, bom z veseljem tudi dvignil roko in jih potrdil.

Na koncu bi rad spomnil še na problematiko psihoterapevtskih zadev, kar ste omenili tudi v vašem poročilu. Zdi se mi pomembno in vedno več je teh obolenj tudi v Republiki Sloveniji. Tisto, kar je najbolj pereče, na kar bomo imeli tudi temo ta teden na seji komisije pri kolegici Irgl, so pa nenormalne čakalne dobe v zdravstvu. Ni problem samo čakalnih dob, problem je, da se zaradi čakalnih dob številni državljanji zelo pozno odločijo za obisk zdravnika in imamo pri nekaterih kroničnih boleznih veliko smrtnost, kar je tudi posledica dolgih čakalnih dob, ker ljudje ne poiščejo pravi čas zaradi čakanja teh stvari. Toliko z moje strani. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: S tem zaključujem razpravo.

Amandmaji k predlogu priporočila niso bili vloženi. O predlogu priporočila bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 19. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **25. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO POSEBNEGA POROČILA VARUHA ČLOVEKOVIH PRAVIC REPUBLIKE SLOVENIJE O KRŠITVAH ČLOVEKOVIH PRAVIC OSEB Z DUŠEVNO MOTNJO PRI NJIHOVEM NEPROSTOVOLJNEM NASTANJEVANJU IN OBRAVNAVI V VAROVANIH ODDELKIH SOCIALNOVARSTVENIH ZAVODOV S PREDLOGOM PRIPOROČILA.**

Posebno poročilo je v obravnavo Državnemu zboru predložila varuhinja človekovih pravic.

Besedo dajem varuhinji človekovih pravic gospe Vlasti Nussdorfer za dopolnilno obrazložitev posebnega poročila.

Prosim.

VLASTA NUSSDORFER: Spoštovani predsednik Državnega zbora, poslanke, poslanci in ostali vabljeni gostje!

Danes sem izjemoma že drugič za govornico, kajti prvič v mojem mandatu se je zgodilo, da smo letos 5. septembra vložili

posebno poročilo. Kdaj Varuh vloži v Državni zbor posebno poročilo o neki posebni problematiki, ki je težavna? Takrat, kadar ne uspe te zadeve nikakor in že dolgo časa rešiti. Kot veste, smo po sprejetju Zakona o duševnem zdravju v letu 2009 že začeli prejemati pripombe, da so posebni socialnovarstveni zavodi, štirje taki so v Sloveniji, prezasedeni. Te težave se niso rešile. Ko sem sama postala varuhinja človekovih pravic, smo z obiski teh zavodov ugotavljali, da so kar povsod številne težave, in sicer so ljudi težko nameščali na te posebne oddelke socialnovarstvenih zavodov pod posebnim nadzorom, celo neprostoVOLjno, torej s sodnimi odločitvami, kajti ni bilo dovolj mest. Na nas pa se niso obračali zgolj predstavniki teh zavodov, ki so bili v velikih težavah, ampak so tudi sami sprožali postopke, ker so menili, da za osebe, ki jih bodo nastanili, ni dobro poskrbljeno, da bo kršeno bodisi njihovo osebno dostojanstvo, varnost tako drugih, ki so tam nastanjeni, kot tudi seveda tistih, ki so tam zaposleni. Zadeve so prišle celo pred sodišče in Vrhovno sodišče je vedno, kadar je zadevo obravnavalo, odločilo, da je treba spoštovati odločitve sodišč, torej za te osebe, ki so neprostoVOLjno nastanjene, je treba najti mesto. Pri Varuhu smo želeli zadevo rešiti celo z novinarsko konferenco, ki je bila lansko leto v enem izmed socialnovarstvenih domov, konkretno v Lukavcih. Za obisk in za prisotnost na tej novinarski konferenci je vladalo izjemno zanimanje medijev. Cela Slovenija je bila preplavljena s slikami povsem neprimernih prostorov, ljudje so bili nastanjeni bodisi za paravani, v dnevnikih sobah, skratka kršena njihova pravica do varnosti, do dostojanstva. Tudi to ni pomagalo. Kljub temu, da se je varuh trudil in opozarjal tako na novinarski konferenci sami kot tudi kasneje, so nas sodišča še vedno opozarjala, da imajo številne težave. In ker se zadeve niso uspele rešiti, smo se odločili, tokrat je poročilo res kratko, vendar gre za eno tematiko, da na 30. straneh predstavimo tudi s slikami, kako so varovane pravice teh oseb, nenazadnje je pa tudi krivično, da morajo nastanitev, ki je neprostoVOLjna, v primerjavi s tem, da v zaporih ničesar ne plačajo, tukaj pa celo plačevati njihovi svojci. Torej gre za osebe, ki rabijo še posebno pozornost, saj imajo težko duševno motnjo. Težko si je najbrž sploh predstavljati, kako je za te osebe lahko sploh poskrbljeno s strani delavcev, ko imajo v nekem takem zavodu toliko takih oseb. In zato sem bila vesela tudi takojšnjega odziva. Zadeva je bila obravnavana tudi na Komisiji za peticije skupaj z našim letnim poročilom, torej zelo hitro, tudi v Državnem svetu in vesela sem, čeprav je to prvič, da sta kar dve poročili v Državnem zboru, da boste danes tudi to obravnavali in upam, da bodo sprejeta ustrezna priporočila, in da nikoli več ne bo tako, kot je bilo, ampak bolje, brez kršitve človekovih pravic teh tako že zaznamovanih oseb. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Poročilo je obravnavala Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti kot matično delovno telo in pripravila predlog priporočila Državnega zbora.

Besedo dajem predsednici gospe Evi Irgl za predstavitev poročila komisije.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi, gospa Varuhinja človekovih pravic!

Komisija za peticije za človekove pravice in enake možnosti je na 18. seji obravnavala Posebno poročilo Varuha človekovih pravic o kršitvah človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostoVOLjnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov.

Najprej je besedo dobila varuhinja človekovih pravic gospa Vlasta Nussdorfer. Povedala je, da gre za 30 strani dolgo poročilo, ki pa je izjemno pomembno, njegova vsebina se namreč nanaša zgolj na eno problematiko, in sicer na kršitve človekovih pravic oseb z duševno motnjo, ki so neprostoVOLjno, torej z odločbo sodišč, nastanjene v posebnih socialnovarstvenih zavodih. Dodala je, da se Varuh redko odloči za posebno poročilo. To stori takrat, ko ugotovi, da poročila oziroma priporočila, ki jih daje, niso realizirana V konkretnem primeru posebno občutljivih oseb, kamor seveda spadajo osebe z duševno motnjo. Namestnik varuhinje je k temu dodal, da stanje na tem področju ostaja kritično, kar je bilo ugotovljeno na podlagi obiskov, ki jih opravljajo. Prezasedenost vpliva na odnose med varovanci in zaposlenimi pa tudi na kvaliteto izvajanja programov. Bivalne razmere se pri vsaki novi nastanitvi, ki presega zmogljivosti varovanega oddelka, poslabšajo. Varuh se zaveda, da tovrstno pridržanje pomeni hud poseg v človekovo integriteto in da je država tista, ki bi morala poskrbeti za ustrezno nastanitev.

Potem je dobila besedo predstavnica Vlade, ki je opozorila na kompleksnost obravnavane problematike. Taka nastanitev je bila predvidena za tiste, za katere sodišče odloči, da morajo biti nastanjeni na varovanih oddelkih. Zadeve so skušali reševati z mehкими metodami, v komunikaciji z zavodi in sodišči, ostaja pa velika težava s pomanjkanjem prostora.

Potem je besedo dobila predstavnica Ministrstva za zdravje, ki je dodala, da je ta problem vsekakor treba rešiti, poleg ustanovitve nove institucije bo treba premisliti tudi o standardih in normativih, predvsem kadrovskih. Gre za posebno skupino ljudi, ki potrebuje temu primerno obravnavo. Besedo je dobil tudi predstavnik Vrhovnega sodišča, potem pa tudi predstavniki Skupnosti socialnih zavodov Slovenije, ki so se uvodoma najprej zahvalili Varuhu človekovih pravic, ker je izpostavil ta problem, na katerega sami opozarjajo že nekaj let. Menil je, da gre za sistemsko brezbrzižnost vlade, ki ne želi odpraviti problema, ki je nastal

zaradi dveh nepremišljenih sprememb Zakona o duševnem zdravju ter Kazenskega zakonika. Tem spremembah niso sledile ustrezne spremembe podzakonskih aktov, tako da bi socialnovarstveni zavodi lahko primerno postopali s temi ljudmi. Stanje se slabša, država pa bi morala kot ustanovitelj zavodov poskrbeti za namestitve in sredstva. Potem so v nadaljevanju dobili besedo predstavniki posameznih socialnovarstvenih zavodov, med drugim so opozorili, da je njihova populacija ena od najbolj ranljivih skupin, da težave rešujejo z najemanjem hiš, kjer nastanjujejo omenjene osebe, rezultati so dobri, vendar pa so v zavodih še vedno zelo slabi pogoji zato pričakujejo seveda tukaj pomoč države.

V okviru razprave poslank in poslancev je bilo izraženo strinjanje, da je treba v zvezi s to problematiko vendarle nekaj storiti hitro, zdaj in takoj.

Predstavniki Vlade je ob koncu poudaril, da mora država nameniti ustrezna sredstva, ne pa spreminjati normativne ureditve. Zakonodajno imamo, zagotoviti je treba denar in kadre.

Potem je bilo na glasovanje dano delovno gradivo, to je osnutek priporočila, predloga priporočila, ki so ga članice in člani komisije soglasno sprejeli.

Sestavni del tega poročila je torej predlog priporočila, ki ga je pripravila komisija kot matično delovno telo, obravnaval pa ga bo danes Državni zbor. Priporočilo pa je sledeče: »Državni zbor priporoča Vladi, da čim prej pripravi spremembe Zakona o socialnem varstvu in Zakona o duševnem zdravju in sprejme ukrepe, ki bodo zagotovili ustreznejšo neprostovoljno nastanjanje in obravnavo oseb z duševnimi motnjami v socialno zdravstvenih zavodih po določbah Zakona o duševnem zdravju. Do sprejetja oziroma uveljavitve nove ureditve tega področja pa Državni zbor Vladi priporoča, da zagotovi ustrezne prostorske zmogljivosti v socialnovarstvenih zavodih in dovolj osebja, ki bo lahko zagotavljalo ustrezne socialnovarstvene storitve.« Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo dajem predstavnici Vlade za predstavitev mnenja. Besedo ima državna sekretarka na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti gospa Martina Vuk.

MARTINA VUK: Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovana varuhinja, spoštovani namestnik, poslanke in poslanci!

Postopek neprostovoljne nastanitve oseb varovanja v oddelke socialnovarstvenih zavodov se je uvedel leta 2008 s sprejetjem Zakona o duševnem zdravju. Namen tega zakona je bil sistemsko urediti štiri oblike obravnave oseb s težavami v duševnem zdravju, in te se obravnava v skupnosti, nadzorovano obravnava, zdravljenje v oddelku pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice in kot zadnji

ukrep, obravnava na varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov.

Težave, ki izhajajo iz zakona, izhajajo na eni strani zaradi nevpodpisanosti vseh vrst obravnave v potrebni meri, tukaj mislim predvsem na nevpodpisanost ustrezne nadzorovane obravnave, ki bi morala biti vzpostavljena kot mreža po celi državi, druga težava pa izhaja večinoma iz nameščanja oseb po zaključku varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja v enoti za forenzično psihiatrijo UKC Maribor ter oseb po prestani kazni zapora z najhujšimi oblikami motenj v duševnem zdravju.

Dodatno povečanje potreb po nameščanju pa je prinesla tudi sprememba Kazenskega zakonika, ki je skrajšal ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja iz prejšnjih 10 na zdajšnjih 5 let, z obrazložitvijo, da se za te osebe nadaljuje obravnava ravno po določbah Zakona o duševnem zdravju. V poročilu varuhinje je navedeno, da se seveda ne opredeljuje z vprašanjem primernosti obravnave in ukrepov, ampak poudarja, da je obstoječa zakonodaja veljavna in jo je potrebno upoštevati do takrat, dokler ne bodo začele veljati spremembe sistema. To seveda absolutno drži. Dejstvo pa je, da je Slovenija ena izmed redkih držav članic EU, ki nima urejenega področja specializirane celostne obravnave oseb, ki so zaradi posledic duševne bolezni oziroma najhujših oblik motenj v duševnem zdravju nevarne sebi ali drugim v tolikšni meri, da se zaradi izjemnih vedenjskih posebnosti ne morejo vključiti v skupnost. Zaradi velikih razlik v individualnih potrebah siceršnjih stanovalk in stanovalcev posebnih socialnovarstvenih zavodov ter oseb, ki so zaradi posledic duševne bolezni oziroma teh najhujših oblik nevarne sebi in drugim, nobeni od obeh skupin ni več možno zagotavljati ustrezne strokovne obravnave.

Zakon o duševnem zdravju je torej prenašal določil hitro, a neustrezno namestitve omenjene skupine oseb, brez določitve drugih potrebnih pogojev za vzpostavitev takega sistema, na primer vsebina specializirane obravnave, kadrovske, prostorske in drugi normativi. Tudi iz teh razlogov se na Ministrstvu za zdravje pripravlja sprememba Zakona o duševnem zdravju.

V preteklih letih je bilo glede samega nameščanja po sklepu sodišča izvedenih vendarle nekaj aktivnosti. Javno je bil objavljen seznam na naši spletni strani o zmogljivostih varovanih oddelkov socialnovarstvenih zavodih, organiziranih je bilo več posvetov z vsemi deležniki, spodbujeno je bilo sodelovanje s koordinatorji obravnave v skupnosti, da bi pospešili odpuste iz zavodov za tiste osebe, za katere ni potrebno, da bivajo v zavodih, ampak jim je možno pomoč in obravnavo nuditi zunaj institucij, organizirale so se strokovne ekscurzije za sodnike v zavodu Hrastovec in v forenzičnem oddelku Mariborske psihiatrične bolnišnice, da se vzpostavi medsebojno sodelovanje in da

vzajemno spoznajo delovanje. Posamezne težave pri konkretnih posamičnih namestitvah pa se vedno rešujejo individualno, s ciljem zagotoviti čim boljše obravnavo. V letu 2016 je bila ustanovljena vladna delavna skupina za vzpostavitev specializirane enote za obravnavo oseb z najtežjimi oblikami motenj in cilj te delavne skupine je vzpostaviti sistem, ki bo odpravil dosedanje pomanjkljivosti in nepravilnosti. Iz pregleda praks v tujini je razvidno, da je sistem, kot ga poznamo v Sloveniji, unikum ter da je potrebno trenutno ureditev spremeniti. Zato je predlog delovne skupine, da se vzpostavi ločena obravnava oseb, pri katerih obstaja ponovitvena nevarnost storitve kaznivega dejanja. Tako vlada kot posamezna ministrstva se lotevamo reševanja problematike z zavedanjem o njeni nujnosti tako z vidika ureditev ustrezne obravnave za te osebe z najtežjimi oblikami težav v duševnem zdravju kot tudi z vidika ureditve razmer za stanovalke in stanovalce v posebnih funkcionalno varstvenih zavodih in ne nazadnje, ampak tudi zelo pomembno, z vidika ureditve razmer za vse zaposlene v teh zavodih. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (PS NSI): Spoštovani predsednik, ministrica, sodelavci, kolegice in kolegi!

Varuh človekovih pravic se ne poslužuje pogosto možnosti pripraviti posebno poročilo o določenem področju oziroma problematiki. Tokrat se je za to odločil in sicer se to poročilo v celoti nanaša na kršitve človekovih pravic oseb z duševno motnjo, ki so neprostoovoljno, torej z odločbo sodišč, nastanjene v posebnih socialnovarstvenih zavodih. Razlog za pripravo posebnega poročila je po navedbah varuhinje ugotovitev, da njihova priporočila za to področje do danes niso realizirana, ob tem, da gre za precejšnje kršitve posebej občutljivih oseb, kamor spadajo osebe z duševno motnjo. Tem osebam je sistematično kršeno dostojanstvo kljub sprejetju Zakona o duševnem zdravju. V praksi je izvajanje tega zakona izjemno težko. Varuh pa izpostavlja v prvi vrsti prezasedenost varovanih oddelkov in njene posledice. Bivalne razmere teh oseb se v vsaki novi nastanitvi, ki presega zmogljivosti varovanega oddelka, poslabšajo za vse stanovalce. Pogosto jih nastanijo na hodnik, v jedilnico ali skupni dnevni prostor ali pa v sicer dvoposteljno sobo namestijo še dodatno zasilno posteljo. Varuh opozarja, da prezasedenost ustvarja slabše možnosti izvajanja programov vzdrževanja duševnega zdravja stanovalcev. Urad Varuha je na težavo prvič opozoril že v

letnem poročilu za leto 2010. Do danes razmere niso urejene.

Zaradi navedenega Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov podpira priporočilo Varuha za delo Vlade, da sprejme potrebne ukrepe, ki bodo zagotovili ustrežnejšo neprostoovoljno nastanjanje in obravnavo oseb z duševnimi motnjami, kratkoročno pa zagotovi ustrezne prostorske zmogljivosti in dovolj osebja, ki bo lahko zagotavljalo ustrezne socialnovarstvene storitve.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIČ (PS Levica): Hvala za besedo, spoštovani predsednik.

Letošnje posebno poročilo Varuha človekovih pravic se nanaša na kršitve pravic osebam z duševno motnjo pri njihovem neprostoovoljnem nastanjanju v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov. Prva opozorila o kršitvah človekovih pravic je Varuh začel prejemati že leta 2009. Ta opozorila so se nanašala za prezasedenost teh zavodov in na pomanjkanje kadrov. Tudi Vrhovno sodišče s številni dopisi pristojnim ministrstvom že vrsto leto opozarja na perečo problematiko prekoračenih zmogljivost varovanih oddelkov socialnovarstvenih zavodov. Gre za problem, ki ga je potrebno nasloviti v najkrajšem možnem času. Varuhinja v posebnem poročilu razkriva vzroke za nespoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin oseb z duševno motnjo v sklopu njihove nastanitve in obravnave v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov. Gre za neprostoovoljno nastanitev in pridržanje, kar že samo po sebi pomeni hud poseg v pravice in svoboščine, zato je še toliko bolj problematično, da se pri tem dogajajo kršitve pravice do osebnega dostojanstva in varnosti, ki jih oziroma bi jih morala ščititi ustava. Že več let ljudi zapirajo v zavode, ki za to nikakor niso primerni, s čimer seveda kršijo dostojanstvo zadržanih oseb, hkrati pa ogrožajo varnost drugih varovancev in osebja. Ureditev dostojnih razmer je po Zakonu o socialnem varstvu obveznost Ministrstva za delo. Varuh stalno opozarja na te probleme, vendar ministrstvo, ki ga vodi skoraj ves čas ena in ista oseba, Anja Kopač Mrak, Socialni demokrati, razmer ne uredi. Gre za večletno problematiko, ki jo ministrstvo enostavno ne rešuje. Varuh je na težave opozarjal že leta 2010, torej že pred 7 leti. Varuh ugotavlja, da tudi leta 2016 na tem področju ni bilo izboljšanja in da je bilo odzivanje Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti na vse nastale težave neustrezno. Pri tem Varuh izpostavlja tudi problematiko mladostnikov s težavami v duševnem zdravju, ki se jih velikokrat namešča na oddelke za odrasle. Spomnimo, da smo lani avgusta v Državni zbor prejeli dopis Vrhovnega sodišča, ki je naslovljen na Ministrstvo za delo,

družino in socialne zadeve z naslovom, citiram: »Zahteva za nujno zagotovitev dodatnih mest na varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov.« Sodišča so namreč dolžna ljudi napotovati v take zavode, ker jih ne morejo pustiti na cesti, hkrati pa se zavedajo, da so razmere katastrofalne. V dopisu je ta poziv, citiram znova: »Menimo, da so po podatkih, s katerimi razpolagamo, razmere o varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov resno ogrožajoče za varovance, ki so tam nameščeni. Po 43. členu Zakona o socialnem varstvu je država dolžna zagotoviti ustrezno mrežo javne službe. Nesprejemljivo je, da tega ne stori in s tem neposredno ogroža varnost posameznikov, osebje zavodov, sodnike pa sili v sprejemanje odločitev, ki v tako hudih okoliščinah pomenijo tehtanje med njihovo večjo in manjšo ogroženostjo. Zato pozivamo pristojno ministrstvo za delo k takojšnjemu ukrepanju.«

Danes vsekakor moramo sprejeti predlagano priporočilo, s katerim bomo Vladi pozvali, da v najkrajšem možnem času odpravi sistemske pomanjkljivosti na tem področju ter da nemudoma zagotovi ustrezno število potrebnih zmogljivosti in kadrov v socialnovarstvenih zavodih.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanjo mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Lep pozdrav še enkrat vsem v dvorani!

Danes sem že govorila o pasivnosti pristojnih organov pri odpravi kršitev temeljnih človekovih pravice oziroma razmer, ki do kršitev vodijo, in tudi drugo poročilo, ki ga imamo pred seboj, govori točno o tem. Varuhinja se je namreč zaradi vse slabšega sanja v oddelkih socialnovarstvenih zavodov za neprosto voljno nastanitev oseb z duševno motnjo odločila, da z nastalimi razmerami s posebnim poročilom Varuha seznanimo naš Državni zbor. Za takšno poročilo se varuh odloči, kadar na določenem področju kljub opozorilom in priporočilom ni napredka. Se pravi, da gre za res alarmantno stanje.

Zakon o duševnem zdravju je z novelo v letu 2009 uzakonil neprosto voljno nastanitev oseb z duševno motnjo v socialnovarstvenih zavodih in naloga države je, da stanovalcem omogoči kvalitetno bivanje in ustrezno obravnavo. Že sama neprosto voljna nastanitev osebe v tem zavodu pomeni velik poseg v njeno pravico do svobode in varstva duševne integritete. Zato je nedopustno, da se ta ranljiva skupina oseb ob nastanitvi sooča še s pomanjkanjem bivalnih kapacitet in s tem z dodatnim posegom v njihovo zasebnost. Nastanitev posameznikov na hodnike, v dnevno-bivalne prostore in celo v jedilnice ne zagotavlja niti minimalnih standardov človeka dostojnega življenja. Prav tako stisko ob neurejenih razmerah doživljajo in občutijo tudi drugi

stanovalci, zaposleni v zavodih in nenazadnje tudi sodnice in sodniki, ki ob nastanitvah odločajo za vedenjem, da so oddelki, kamor posameznike napotijo, močno prezasedeni.

Temeljno načelo Zakona o duševnem zdravju pravi: »Osebi se ob obravnavi zagotovi varstvo njenega osebnega dostojanstva ter drugih človekovih pravic in temeljnih svoboščin, individualna obravnavo in enaka dostopnost do obravnave.« Žalostno je, da na problematiko, o kateri bomo danes govorili, varuhinja, zavodi ter sodnice in sodniki opozarjajo že vse od leta 2010. Še bolj žalostno pa je, da se na tem področju ni prav nič premaknilo. Temeljna pravica do varstva osebnega dostojanstva pa še vedno prevečkrat ostaja samo na papirju.

Priporočilo bomo v naši poslanski skupini seveda podprli, ampak samo od tega priporočila ne bo sprememb. Tako da je čim prej treba pristopiti tudi k realizaciji.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospa Ksenija Korenjak Kramar.

KSENIJA KORENJAK KRAMAR (PS SMC): Spoštovana varuhinja, spoštovani predsednik, kolegice in kolegi!

Na poslanskih klopih imamo prvo posebno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije v mandatu aktualne varuhinje. Poročilo zadeva tematiko kršitev človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprosto voljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov, ki jo izpostavlja že redno poročilo Varuha za leto 2016.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra smo hvaležni varuhinji in njenim sodelavcem, da so pripravili posebno poročilo. S temeljito analizo pravne ureditve področja obravnave oseb z duševno motnjo, nazornim orisom problematike v praksi ter priporočilom, da se posebno poročilo uvrsti na plenarno zasedanje Državnega zbora ter sprejeme priporočilo Vladi za nadaljnje ukrepanje, Varuh prispeva k vidnosti te problematike ter pospešenim naporom za njeno reševanje. V množici težav, s katerimi se srečujemo, lahko hitro spregledamo ali ne namenimo zadostne pozornosti najbolj ranljivim osebam. Glas Varuha je v takih primerih še posebej odločilen in verjamem, da bo tudi v tem primeru naletel na posluš pri nas v Državnem zboru ter pri Vladi, da še okrepi napore za iskanje najnujnejših in tudi dolgoročnih sistemskih rešitev za osebe z duševno motnjo, ki morajo biti deležne posebne zaščite in tudi varstva. Obstoječa zakonodaja za take osebe tudi brez njihove privolitve namreč predvideva sprejetje v varovani oddelek socialnovarstvenega zavoda na podlagi odločitve sodišča, medtem ko se praktično od začetka izvajanja tega ukrepa pojavlja problem prezasedenosti varovanih oddelkov. Ker taka

nastanitev ostaja praktično edini način izvajanja področne zakonodaje, imamo opravka z na videz brezizhodnim položajem, ki ogroža pravico do osebnega dostojanstva in varnosti stanovalcev socialnovarstvenih zavodov ter tudi pravice zaposlenih. Glede na izoblikovano sodno prakso, da so prostorske in kadrovske zmožnosti socialnovarstvenih zavodov sicer pomembne, a ne odločilen dejavnik za sodni ukrep sprejema v varovani oddelek, pa nastala situacija pomeni tudi pritisk na sodnice in sodnike, ki morajo odločiti v primerih nastanitev v prezasedene institucije.

Iz odziva Vlade ter razprave, ki smo jo opravili na Komisiji za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti, je jasno, da so pristojni resorji s problematiko seznanjeni in so že pristopili k njenemu reševanju. Poleg ukrepov, s katerimi je mogoče nastale nevzdržne razmere na kratek čas ublažiti, je bila vzpostavljena tudi Delovna skupina za spremembo Zakona o duševnem zdravju. Predlog priporočila, ki smo ga na podlagi posebnega poročila Varuha potrdili na komisiji, Vladi Republike Slovenije priporoča, da sprejme tako kratkoročne kot dolgoročne ukrepe za naslavljanje problema kršitev pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostovoljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov.

V Poslanski skupini Modernega centra bomo to priporočilo tudi danes enotno podprli v pričakovanju, da bo Vlada v njem videla dodatno spodbudo za to, da bodo kompleksnosti problematike navkljub čim prej pred nami učinkoviti in na spoštovanju ter krepitvi človekovih pravic utemeljeni ukrepi; torej, da bo sprejela čim prej učinkovite, na spoštovanju človekovih pravic temelječe ukrepe. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospa Eva Irgl.

EVA IRGL (PS SDS): Ponovno najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Posebno poročilo Varuha človekovih pravic o kršitvah človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostovoljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov je izjemno pomembno, saj opozarja na nesprejemljivost kršenja človekovih pravic osebam z duševno motnjo in je prav, da ga obravnavamo z vso odgovornostjo in skrbnostjo. Varuh človekovih pravic se zelo redko odloči, kot smo danes že slišali, za izdajo posebnih poročil, v tem primeru pa so se pri Varuhu odločili zato, ker gre za precejšnje kršitve človekovih pravic, saj tovrstno pridržanje pomeni hud poseg v človekovo integriteto in dostojanstvo, država pa je tista, ki mora poskrbeti za ustrezno nastanitev.

Poročilo smo torej obravnavali tudi na Komisiji za peticije ter za človekove pravice in

enake možnosti, kjer so priložnost pojasniti svoj pogled na neprimerne razmere v socialnovarstvenih centrih dobili tudi predstavniki teh ustanov, ki se neposredno in vsak dan soočajo s problematiko nastanjanja oseb z duševno motnjo v njihovih zavodih. Ti so opozorili zlasti na neke vrste sistemsko brezbržnost Vlade, kot so poudarili, ki ne želi odpraviti problema, ki je nastal zaradi dveh nepremišljenih sprememb zakona.

Zakon o duševnem zdravju je leta 2008 z namenom obravnave in skrbi za osebe z duševnimi motnjami v okviru sistema zdravstvene in socialnovarstvene skrbi na področju duševnega zdravja uveljavil poseben postopek neprostovoljne nastanitve teh oseb v varovane oddelke socialnovarstvenih zavodov. Varuhinja opozarja, da bi Zakon o duševnem zdravju moral poskrbeti za to, da osebam z duševno motnjo v primerih neprostovoljnega stanovanja ne bi bilo kršeno dostojanstvo. Žal primeri iz prakse tega ne odražajo. Zakonodajalec je kot temeljno načelo določil, da morajo biti vsaki osebi z duševno motnjo pri obravnavi zagotovljeni varstvo njenega osebnega dostojanstva ter drugih človekovih pravic in temeljnih svoboščin, individualna obravnava in enaka dostopnost do obravnave, Varuh človekovih pravic pa klub tej načelni določbi ugotavlja, da pri nastanitvi in obravnavi oseb z duševno motnjo v varovanih oddelkih zaradi različnih razlogov njihove človekove pravice in temeljne svoboščine niso spoštovane ter se dogajajo kršitve, predvsem kršitve pravice do osebnega dostojanstva in varnosti.

Dejstvo je, da so oddelki prezasedeni, zaradi česar so razmere zlasti za zaposlene nevzdržne. To so zelo plastično prikazali tudi na Komisiji za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti, kjer smo se pravzaprav poslanci, člani te komisije, prvič lahko dejansko soočili, kakšno je realno stanje na tem področju in zato sem tukaj hvaležna, da smo to poročilo dobili na komisijo in da smo ga tudi obravnavali. Vsekakor pa bo treba še marsikaj storiti, da bomo lahko rekli, da je nek napredek viden. Na te nevzdržne razmere torej opozarjajo že vrsto let različne institucije, tudi nas, komisijo, od Skupnosti socialnih zavodov do Vrhovnega sodišča in seveda Varuha človekovih pravic. Zato je prav, da je Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti sprejela sklep, ki je bil usklajen tudi z Varuhom človekovih pravic, da se čim prej pripravijo spremembe Zakona o socialnem varstvu in Zakona o duševnem zdravju, ter da se sprejmejo takšni ukrepi, ki bodo začeli reševati nevzdržno situacijo za zaposlene, na drugi strani pa zaščitili dostojanstvo oseb z duševnimi motnjami.

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke bomo posebno poročilo seveda podprli in upamo na najboljše. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke

upokoјencev Slovenije, zanjo gospa Marinka Levičar.

MARINKA LEVIČAR (PS DeSUS): Spoštovana varuhinja, kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

Varuh človekovih pravic je poleg 22. rednega letnega poročila za leto 2016 posredoval tudi Posebno poročilo o kršitvah človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovi neprostovoljni namestitvi in obravnavi v varovalnih oddelkih socialnovarstvenih zavodov. Naj spomnim, da Varuh človekovih pravic prej te kršitve obravnava že od leta 2009 naprej. Ravno zaradi neuresničevanja priporočil Varuha in zaradi velikega deleža utemeljenih pobud za nameščanje oseb v varovalne oddelke na podlagi Zakona o duševnem zdravju je Varuh človekovih pravic sedaj izdal še to posebno poročilo. Z njim seznanja Državni zbor Republike Slovenije, da so pristojna ministrstva pravzaprav gluha za njegova priporočila in da se kljub njegovim opozorilom v socialnovarstvenih zavodih že vrsto let nadaljujejo hude kršitve človekovih pravic.

Poročilo obravnava namestitve oseb, ki imajo duševne motnje in so sodno nameščene v posebne socialnovarstvene zavode. Gre torej za problematiko, na katero Varuh že vrsto let opozarja predvsem pristojno Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Podroben pregled državnega preventivnega mehanizma je v začetku leta 2017 pokazal, da je prav v vseh varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov nastanjenih več oseb, kot so uradno določene zmogljivosti.

S sprejetjem Zakona o duševnem zdravju so ostali nerešeni kadrovske normativi in standardi v socialnovarstvenih zavodih. Kot poudarja že Varuh je država zakonsko omogočila sprejem oseb na varovane oddelke socialnovarstvenih zavodov, zato je dolžna poskrbeti tudi za njihove dostojne bivalne razmere, ustrezno obravnavo in zdravljenje ter zapolniti tudi kadrovske primanjkljaje na varovanih oddelkih. Potrebne so tudi nujne spremembe Zakona o duševnem zdravju, kjer gre za medresorsko problematiko, je potrebno medsebojno sodelovanje in povezovanje Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti z Ministrstvom za zdravje in Ministrstvom za pravosodje. Videti pa je, da medsebojno sodelovanje vseh teh ministrstev ne gre tako, kot bi moralo iti.

Glede na vsebino posebnega poročila lahko sklepamo, da so nujne spremembe na tem področju, varovani oddelki so zasedeni preko svojih zmogljivosti, nesprejemljiva je praksa nameščanja oseb v prostore, ki niso namenjeni bivanju. Osebam v varovanih oddelkih so že dolgo časa kršene pravice osebnega dostojanstva, zasebnosti in varnosti. Ravno tako pa socialnovarstveni zavodi zaradi prezasedenosti ne morejo več ustrezno opravljati svojega dela. Urediti je torej treba prostorske, kadrovske in tehnične pogoje v teh

oddelkih. Dolgoletno mižanje pristojnih ministrstev pred kršitvami človekovih pravic v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov je vsekakor nedopustno.

V Poslanski skupini Desus bomo priporočilo Varuha vsekakor podprli, upajoč, da bodo ta priporočila tudi uresničena.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo mag. Bojana Muršič.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsednik, za besedo. Spoštovana varuhinja, predstavniki Vlade, kolegice in kolegi!

V Poslanski skupini Socialnih demokratov bomo priporočilo Vladi za čimprejšnje sprejetje ukrepov za bolj ustrezno neprostovoljno nastanjanje in obravnavo oseb z duševnimi motnjami podprli. Skrb za duševno zdravje je eno izmed tistih področij, ki iz leta v leto terja vse več pozornosti tako posameznikov, družine, zdravstvenega osebja, politike kot družbe celote. Nanjo opozarja tudi Varuh. V zadnjem rednem poročilu izpostavlja zlasti problematiko nedostopnosti pedopsihiatrične obravnave in neurejenost nujenja psihoterapevtske pomoči. Posebej pa opozarja na kršitve človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostovoljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov.

Posebno poročilo je rezultat večletnega opozarjanja Varuha na nevzdržnost razmer. Te so posledica prezasedenosti in so jih zaznali že na začetku uporabe Zakona o duševnem zdravju. Kot veste, je bil leta 2008 uveljavljen postopek neprostovoljne nastanitve v varovane oddelke socialnovarstvenih zavodov, nanje pa je v minulih letih Varuh redno opozarjal v letnih poročilih. Zakon o duševnem zdravju v 3. členu določa, da se morajo pri obravnavi vsake osebe zagotoviti enaka dostopnost do obravnave, individualna obravnava, varstvo njenega osebnega dostojanstva ter drugih človekovih in temeljnih svoboščin. A kot opozarja Varuh pogoji za to danes, vsaj za obravnavo oseb pri neprostovoljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov, niso izpolnjeni; še več, razmere so nevzdržne. Številka oseb v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodih namreč presega prostorske zmogljivosti. Povečanemu številu stanovalcev ne sledijo niti večje potrebe po kadrovske zmogljivosti. Težko si predstavljamo razsežnosti, ki jih ima na življenje posameznega stanovalca in na zaposlenega nameščanje novih stanovalcev v povsem neprimerne prostore, kot so hodniki, skupni delovni prostori ali celo jedilnice. Sprašujemo se, ali ob takih pogojih dela sploh lahko upamo na kakršenkoli pozitivni rezultat, kar bi ne nazadnje moral biti cilj tovrstne institucionalne obravnave. Vladni predstavniki so na Komisiji za peticije ter človekove pravice in enake možnosti napovedali ustanovitev posebne

institucije, a bilo je očitno, da do njene ustanovitve kmalu še ne bo prišlo, zato pričakujem, da se v dogovoru s socialnovarstvenimi zavodi, ki so določene rešitve že predlagani, zagotovi njihova takojšnja uresničitev. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Prehajamo na razpravo poslank in poslancev o posebnem poročilu in o predlogu priporočila.

Besedo ima dr. Mitja Horvat, pripravita naj se gospa Iva Dimic in gospa Marija Bačič.

DR. MITJA HORVAT (PS SMC): Najlepša hvala, spoštovani predsednik, za dano besedo. Spoštovana varuhinja, spoštovani namestnik, predstavniki Vlade, spoštovani gostje in poslanke in poslanci koalicije! Očitno je opozicija zapustila prostor, ne vem, zakaj.

Sam moram reči, tako kot je bilo tudi zdaj že uvodoma povedano, da me je situacija, zlasti potem ko smo slišali, kakšni so realni problemi v socialnovarstvenih zavodih, šokirala. Ne vem, kako naj pravzaprav opišem situacijo in tudi večletne napore spoštovane varuhinje na tem področju, ampak vse kaže, ker ste ena od najbolj prijaznih oseb, kar jih poznam v življenju, da tudi, kadar take grozne stvari predstavljate, izpade bistveno bolj prijazno. Skratka, da se ne moremo zavedati same globine. Zato seveda v tem delu, če sem danes kar poln nekih namigov, priporočil za nadaljnje delovanje, včasih je treba pač malo bolj odločno opozoriti. Vem, da ste na to opozorili tudi s tiskovno konferenco. Vem, da ste se posebej angažirali pri tem vprašanju in seveda temu primerno imamo pred seboj tudi Posebno poročilo Varuha. Če nadaljujem s tem, da šele ko pozorno in podrobno pogledaš, potem ugotoviš, da so v poročilu ob tistih lepah slikah prostorov, kjer gre pohvala in zahvala vsem tistim, ki skrbijo, da so socialnovarstveni zavodi, predvsem predmetni v Republiki Sloveniji, lepo urejeni, vendarle ne prikažejo tiste realne situacije, na katero so opozorili predstavniki socialnovarstvenih zavodov. Morda v kakem primeru en droben namig spet v premislek, tudi kako sliko o realnem stanju, o tistem stanju, o katerem smo se seznanili na seji Komisije za peticije človekove pravice in enake možnosti.

Prav tako veste, da sem izrazil in ponavljam tudi danes; priporočilo, ki ga danes sprejemamo, je nekaj, kar mi je spodbudilo razmišljanje, ali ni bilo pravzaprav priporočilo, ki ste ga sami oblikovali in je bilo potem v dogovoru z vami tudi modificirano, ali ni bolj benevolentno do tistih, ki morajo nekaj storiti na tem področju. Namreč, vi ste lepo opozorili pri svojem priporočilu, da je treba sprejeti ukrepe, ukrepati je treba, ne spreminjati zakonov. Čeprav lahko razumem, da se bo tudi s spremembo zakona lahko kakšno vprašanje rešilo glede na to, da imamo 9 let prakse na tem področju, bogate izkušnje in seveda nič koliko

sestankov, namesto da bi se nekaj ukrenilo. Pred seboj imamo seveda tudi odziv, odzivno poročilo na priporočilo oziroma na posebno poročilo, iz katerega zelo jasno izhaja, kaj pravzaprav potrebujemo.

Ampak, če uporabim besede svojega spoštovanega kolega Matjaža Hana, dragi moji 8 let, 9 let, devet proračunov in še vedno se pogovarjamo in še vedno smo danes tudi slišali, da bo težko realizirati in zadovoljivo rešiti nastalo situacijo. Ampak ne govorimo o komurkoli, govorimo o ljudeh; o ljudeh, ki imajo posebne potrebe, ki jih je treba individualno obravnavati in danes govorimo o celi vrsti človekovih pravic, ki so seveda z nastalo situacijo oziroma obstoječo situacijo ogrožene, da ne rečem premnogokrat tudi kršene. Zato, da ne bom predlog, naj zelo jasno opozorim, da gre za osebe, ki tam niso zaradi tega, ker imajo željo ali voljo po tem, da prebivajo v socialnovarstvenih zavodih, to, na kar je varuhinja na začetku lepo opozorila. Treba je zagotoviti sredstva in osnovni pogoji za bivanje v socialnovarstvenem zavodu pomenijo, da je treba za oskrbo, za varovanje v teh socialnovarstvenih zavodih zagotoviti finančna sredstva. Dvomim, da večino teh sredstev res prispevajo same osebe, ki so tja nastanjene, verjamem, da gre tako ali tako za sredstva, ki jih zagotavljamo iz javnofinančnih sredstev. Nisem šel v globino tega primera in nisem želel govoriti o denarju, čeprav je za situacijo oziroma priporočilo, posebno priporočilo, o katerem govorimo, to seveda tudi zelo, zelo pomembno vprašanje. Potrebujemo denar in potrebujemo osebje, jasno potrebujemo tudi ustrezne bivalne prostore; torej tri osnovne pogoje, vsi so povezani z denarjem, sredstvi, ki jih je treba zagotoviti. Pri vseh milijardah, ki smo jih v zadnjih devetih proračunih zagotavljali na tem področju, ne sprejemam nobenega izgovora, da ni bilo mogoče v vseh teh letih najti denarja za to, da bi se zagotovilo osebje in ustrezne bivalne razmere.

Za konec, ne pozabimo, da tam niso osebe prostovoljno, družba je ustvarila mehanizme, na podlagi katerih so te osebe nastanjene z odločitvami državnih organov, če kaj, potem verjamem, da je odločbe državnih organov ne samo treba spoštovati, ampak predvsem tudi izvrševati. Tako kot sem povedal za vprašanje, ki sem ga kot osrednjega od priporočil, da je zame osrednje vprašanje v tem trenutku vprašanje kršitev človekovih pravic na delovnopravnem področju odnosa med delavci in delodajalci in kjer potrebujem oziroma želim, da se zgodijo učinkovite odločbe in da se te odločbe začnejo izvrševati, tako tudi na tem področju pričakujem, seveda predvsem od ustreznega pristojnega ministrstva, da nemudoma ukrene vse potrebno, da se ta nevzdržna situacija odpravi. Jasno, v sodelovanju tudi z drugimi deležniki, ki kot smo ravno tako slišali od predhodnikov, od osnovnih predstavitev stališč poslanskih skupin, ko imamo tudi sedem let opozoril s strani pravosodja.

Tukaj je potreben dialog, tukaj je treba najti ustrezne rešitve in seveda ne vse skupaj na koncu koncev prelagati na osebe, ki so ob teh osebah, ki potrebujejo posebno varstvo in so z odločitvijo državnih organov nastanjene v socialnovarstvenih zavodih. Seveda je treba zagotoviti, da bodo ustrezni bivalni in delavni pogoji za vse deležnike. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Marija Bačič, pripravi naj se mag. Tanja Cink, potem pa prehajamo v sklepni del razprave.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Hvala, gospod predsednik. Še enkrat vsi lepo pozdravljeni!

Spoštovana varuhinja, vsa pohvala, da ste se lotili tega posebnega poročila o kršitvah človekovih pravic pri neprostoVOLjnem nameščanju oseb z duševnimi motnjami – na primerih, ki ste nam jih predstavili, težave, s katerimi s soočajo socialnovarstveni zavodi.

Soočajo se s prevelikim številom varovancev z različnimi težavami in boleznimi, s pomanjkanjem prostora in strokovnega kadra. Velika težava pa nastopi takrat, ko v že tako natrpane socialnovarstvene zavode po zaključku obveznega psihiatričnega zdravljenja namestijo osebe s težavami v duševnem razvoju. Tukaj, spoštovana varuhinja, opozarjate na številne nevzdržne razmere in nepravilnosti pri nameščanju teh oseb. Govorite o pomanjkanju ustreznih prostorov, pomanjkanju kadra in pomanjkljivi strokovni obravnavi. Kakorkoli, te razmere ne morejo biti odpustek za vse, kar navajate. To, da take osebe namestijo v neprimerne prostore, hodnike, jedilnice, skupne prostore, je nedopustno in tukaj je kršenje človekovih pravic. Predstavljajmo si, da je oseba s tako hudimi duševnimi in vedenjskimi motnjami nameščena v koticu jedilnice, ki ga od skupnega prostora loči le paravan. Kako taka oseba odreagira takrat, ko pridejo na kosilo varovanci, ko žvenketajo s priborom, se pogovarjajo ali celo smejejo? To bi prav gotovo vznemirilo vsako bolno osebo, kaj šele osebo s težavami v duševnem zdravju. Prav gotovo ga bo to vznemirilo do take mere, da bo na situacijo odreagirala neprimerno, morda celo agresivno. Lahko si predstavljamo, kako prestrašeni in nič krivi so varovanci, ki imajo primarno pravico bivanja v socialnovarstvenih zavodih, ob morebitni agresivni reakciji bolnika, ki so mu nehote zmotili njegov mir. Vsi, ki kaj vemo o ravnanju s takimi osebami, vemo, da take osebe za bivanje potrebujejo mir in čim manj motečih faktorjev, motečih stvari, da jih ne vznemirjajo ali da se ne odzovejo z neprimernimi reakcijami. Soba, v kateri biva, bi naj bila svetla, dovolj prostorna in brez dodatne posebne opreme. Iz poročila beremo, da so v nekaterih zavodih zaposleni varnostniki, imenovali bi jih pazniki, ki pa niso izobraženi za delo s takimi osebami. In kaj to pomeni? Če se ozremo malo po sosednjih državah, vidimo, da imajo to primerno urejeno.

Zakon o duševnem zdravju je stopil pri nas v veljavo leta 2008 in od takrat naprej Varuh v svojih poročilih vedno opozarja na težave neprostoVOLjne nastanitve teh oseb v socialnovarstvene zavode. Tukaj vidim problem kršenja 3. člena Zakona o duševnem zdravju, ki določa, da se vsaki osebi pri obravnavi mora zagotoviti varstvo njenega osebnega dostojanstva, človekovih pravic in svoboščin ter individualna in enako dostopna obravnava.

Varuh ugotavlja, da so razmere nevzdržne. Zavodi so prenatrpani z varovanci in se soočajo s pomanjkanjem strokovnega kadra. Osebe niso deležne strokovne timske obravnave, ne psihiatrične, ne psihoterapevtske in mladoletni bolniki ne pedopsihiatrične. Obravnava bi morala biti timska in kontinuirana. Torej, osebe s težavami v duševnem zdravju ali dementni bolniki ali osebe z motnjami v duševnem razvoju si v 21. stoletju zaslužijo dostojno, človeško namestitev in strokovno obravnavo. Vsi so ljudje, kakorkoli bolni, si zaslužijo primerno in dostojno življenje.

Slovenija je z ureditvijo, da je oseba kljub obstoju nevarnosti storitve kaznivega dejanja nevarna sebi in drugim, nameščena v poseben socialnozdravstveni zavod, unicum in ni primerljiva z drugimi državami, zato je potrebno čim prej spremeniti. Zato moramo vsi skupaj stremeti k temu, da se čim prej sprejmejo vsi potrebni ukrepi za čim bolj ustrezno neprostoVOLjno nameščanje in obravnavo oseb z duševnimi motnjami. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Tanja Cink, izvolite.

MAG. TANJA CINK (PS SMC): Spoštovani podpredsednik, varuhinja, predstavniki Vlade, drage kolegice in kolegi!

Danes razpravljamo o Posebnem poročilu Varuha človekovih pravic, ki se nanaša na kršitve pravic oseb z duševno motnjo. Z Zakonom o duševnem zdravju, ki je bil sprejet leta 2008, vemo, se je uredil poseben postopek neprostoVOLjne nastanitve oseb z duševno motnjo. Z navedenim zakonom so bili na deklarativni ravni sicer zagotovljeni, lahko rečemo, najvišji pravni oziroma strokovni standardi institucionalne obravnave teh oseb, vendar je očitno s tem nastal nov problem, ker socialnovarstveni zavodi nimajo zadostnih kapacitet na varovanih oddelkih, da bi se takšen standard dejansko tudi zagotavljal. Torej se zakon kot tak ne more ustrezno izvajati.

Omenjena situacija me v bistvu zelo spominja na institut stikov razvezanih staršev z otroki pod nadzorom, ki jih sodišča lahko povsem upravičeno izrečejo tako pogosto, kot jih, saj stiki so pravica tako otrok kot staršev in so vedno zaželeni, čeprav pod nadzorom in ker je predvideno, da se tovrstni stiki izvajajo na centrih za socialno delo, se pogosto dogaja, da centri za to nimajo niti prostorskih niti zadostnih

kadrovskih resursev. Torej gre za zelo podobno situacijo, ko nekdo nekaj z lahkoto spravi na papir, ki zdrži vse, kot radi temu rečemo, nekdo drug pa tega ne more uresničiti zaradi takšnih ali drugačnih razlogov.

Če se vrnem samo na področje neprostopovoljnih nastanitvev oseb z duševno motnjo, so to stvari, ki jih bo treba tudi ustrezno rešiti. Ne nazadnje gre za pereč problem že od leta 2009 oziroma 2010 in da gre za skrajnost razmer pove že to, da nas Varuh opozarja na problem s prav posebnim poročilom. Najverjetneje rešitev ne bo stvar vlade tega mandata, prav pa je, da na problem resno opozorimo, se ga zavedamo, saj ga ne moremo več prelagati v prihodnost, temveč ga moramo začeti reševati. Sodobni trendi obravnave oseb z duševno motnjo gredo seveda v smeri deinstitucionalizacije, torej nastanitve zunaj institucij, vendar žal to vedno ni mogoče in je v tem trenutku to, kar imamo, glede na obstoječo zakonodajo edina možna rešitev, ne more pa se izvajati na račun kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kar je bistveno. Poleg tega mora biti tak čas takšne obravnave čim krajši in upam, da je, ko se izreče takšen ukrep, resnično tudi zadnja možnost. Čeprav imam pomisleke ob podatku, da je prišlo doslej ob nastanitvi že do nasilnega vedenja stanovalcev, kar je imelo za posledico poškodovanje sstanovalca ali inventarja, in se sprašujem, če je za tako osebo z zdravstvenega vidika sploh namestitve v socialnovarstveni ustanovi ustrezna. Ampak ne glede na to, šele izhajajoč iz teh dejstev lahko razumemo načelno stališče tudi Vrhovnega sodišča, ki meni, da so prostorske in kadrovske zmožnosti socialnovarstvenega zavoda pomembne, ne pa odločilne, in razumem, da je v izhodišču seveda ta oseba, ki bo v socialnovarstveni zavodu nastanjena, če obstajajo za to utemeljeni razlogi. Po podatkih iz poročila je pri večini okrajnih sodišč zaznati celo velik pripad tovrstnih zadev.

Skratka, področje je treba čim prej celovito urediti, torej z zagotovitvijo tudi primernih prostorskih, kadrovskih, tehničnih zmožnosti na področju delovanja socialnovarstvenih zavodov – in ja, ni to samo problem Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, temveč je treba pristopiti medresorsko, ker gre za izjemno kompleksno in večplastno problematiko, ki terja več sodelovanja in usklajevanja že sedaj.

Če nekako zaključim, očitno nam gre preslabo pri iskanju rešitev prav na medresornem nivoju, kjer bi morali iskati bolj usklajene in preišljene rešitve, predvsem pa hitreje, še zlasti takrat, ko gre za tako občutljivo področje, kot je obravnava oseb z duševno motnjo. Verjamem, da naloga, ki je pred nami, ni lahka in ni enostavna, je pa nujna in moramo jo nasloviti prednostno. Če izhajam iz povsem lastnih izkušenj, si tudi ne bi drznila absolutno kriviti za nastalo situacijo samo en resor. Če ste pozorno poslušali mojo razpravo, postavlja se mi

vprašanje, ali je socialnovarstveni zavod, četudi posebni, sploh primerna nastanitev za osebo, ki tako očitno ogroža varnost sstanovalcev in osebja. Kaj želim poudariti? Namreč nujno je iskanje rešitev, ki bodo večdisciplinarne, seveda tudi usklajene, ki bodo le tako lahko celovite, predvsem pa ustrezne. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo v sklepni del razpravo, v katerem dobi besedo varuhinja človekovih pravic gospa Vlasta Nussdorfer.

Izvolite.

VLASTA NUSSDORFER: Spoštovani podpredsednik, spoštovane poslanke, poslanci in vabljeni gostje, predstavniki Vlade!

Danes smo slišali pritrilna mnenja našemu predlogu. Vsi ste se seznanili z našim posebnim poročilom, ki je res redkost. Sedaj je torej potrebna ne le dobra volja, ampak tudi sodelovanje in tudi hitra akcija. Seveda si Varuh ne želi, da bi ljudi zapirali v institucije, vendar če tako odloči sodišče, in ker imamo Zakon o duševnem zdravju, ki to za te osebe predvideva, potem seveda ni mogoče iskati drugih rešitev. Taka je zakonodaja, tako odločijo sodišča glede na mnenja izvedencev in to je zagotovo treba spoštovati. Ker je bilo rečeno, da bi morda še bolj plastično prikazali stanje, opozarjam na dve strani iz našega poročila, 19 in 20, kjer si lahko pogledate zelo zgovorne slike, žal poškodovanje inventarja, naslov pa je tudi Stanovalec poškodoval sstanovalca in popolnoma uničil sobo za izvajanje osebnih varovalnih ukrepov. Torej gre res za osebe z duševno motnjo, za osebe, ki rabijo mirno okolje, tako kot je bilo rečeno, predvsem pa brez kršitev njihovih pravic tudi do dostojanstva in kršitev vseh ostalih pravic.

Zato se zahvaljujem za vašo tehtno razpravo, resnično pa pričakujem odzive, ker Varuh je uporabil to zadnjo možnost, ki jo ima glede na 40. člen Zakona o varuhu, izdal posebno poročilo, in ga ne namerava ponavljati, realizacija pa je na ustreznih službah v državi. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Časa imamo še nekaj na razpolago, če bi kdo želel razpravljati ... Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Hvala lepa.

Zaključujem razpravo. Amandmajih k Predlogu priporočila niso bili vloženi. O Predlogu priporočila bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 19. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam 25. točko dnevnega reda.

Prehajamo na **19. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O MNOŽIČNEM VREDNOTENJU NEPREMIČNIN.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade gospodu Tilnu Božiču, državnemu sekretarju na Ministrstvu za finance.

Izvolite.

TILEN BOŽIČ: Spoštovani predsedujoči, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Veseli me, da lahko predlog novega zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin pospremim v današnjo splošno razpravo. Rešitve, ki jih prinaša, so plod širokega pristopa k zasnovi zakona. Predlog se je torej kalil pri številnih deležnikih, k čemur je znatno prispevala tudi dejavnost članov pristojnega projektnege sveta in projektne skupine. Stroka, občine, ministrstva in organi v sestavi so omogočili številne dobre rešitve in širok konsenz pri ključnih vprašanjih. Redni postopek v Državnem zboru bo tako priložnost za dodaten preizkus argumentov in morebitno nadgradnjo tega, izrazito tehničnega zakona.

Po desetletju od uvedbe je tako sedaj pred vami celovita prenova sistema množičnega vrednotenja nepremičnin, vrednosti so bile na tej podlagi nepremičninam prvič pripisane konec leta 2011 in se od takrat usklajujejo z gibanji na trgu. Takratni sistem je bil razvit z namenom zagotovitve podatka za davčne namene in tudi zato uporabe ne gre jemati zlahka; od začasnega davka na nepremično premoženje večje vrednosti, do davka na dobiček zaradi sprememb namembnosti zemljišč, do davka na promet nepremičnin in davka na dediščine in darila ter ne nazadnje davka na nepremičnine. V zvezi z uporabo podatka o vrednosti za namene obdavčitve je Ustavno sodišče sicer odločalo v povezavi s slednjim, torej davkom na nepremičnine, vendar so sledile enake odločitve tudi v preostalih primerih. Sodišče je kot neustavno izpostavilo umanjkanje možnosti pritožbe, vezano na množično vrednotenje pa opozorilo, da se v preveliki meri naslanja na rešitve v podzakonskih aktih. Posplošena tržna vrednost do ureditve očitanege, torej za davčne namene, nima uporabne vrednosti, za preostale namene pa motiv za preizkušanje še ni tako izrazit. Ne glede na to se rezultati množičnega ovrednotenja kot neodvisnega večnamenskega sistema danes široko uporabljajo – v javne namene, torej v postopkih uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, za upravljanje javnega premoženja in razpolaganja s prostorom, za različne potrebe statistike in tako dalje. Med poslovnimi nameni po poročilu Banke Slovenije

prednjači uporaba za potrebe podeljevanja stanovanjskih hipotekarnih posojil. Ne nazadnje je javna dostopnost podatkov znatno pripomogla k preglednosti trga nepremičnin in s tem omejila asimetrijo informacij tako na strani kupcev kot prodajalcev. Torej posledica množičnega vrednotenja je zagotovo tudi ta, da lahko tako kupci kot prodajalci v posle z nepremičninami vstopajo bolje obveščeni.

Predlog novega zakona naslavlja vse premisleke Ustavnega sodišča, merila množičnega vrednotenja se tako odslej določajo z zakonom v tolikšnem obsegu, kot je potrebno za zagotavljanje ustrezne pravne varnosti lastnikov, a obenem dovolj gibko, da se odraža dinamičnost sistema, ki jo zahteva sledenje spremembam na trgu nepremičnin. Zoper posplošeno vrednost nepremičnine bo lastnikom omogočen ugovor na račun posebnih okoliščin. Gre za tiste značilnosti, ki iz uradnih evidenc niso zaznavne. Dokazovanje obstoja in vrste posebne okoliščine ter deleže vpliva bo mogoče izvršiti tako na poenostavljen način, če bo šlo seveda za okoliščine, predvidene s pravilnikom, kot tudi s posamično cenitvijo v preostalih primerih, o upravičenosti bo nato presojala pristojna komisija. V postopku ugotavljanja posebnih okoliščin se bo lastniku nepremičnine zagotavljala nadaljnja pravna varnost z možnostjo pritožbe zoper izdano odločbo. Ob tem velja tudi zaradi nadaljnje razprave opozoriti, da se v postopku množičnega vrednotenja ne odloča o pravicah in obveznostih posameznika, temveč se le ugotovi podatek o vrednosti nepremičnine, uporaba oziroma način uporabe tega podatka pa bo nato predmet določanja z drugimi zakoni.

Ključna gradnika kakovosti množičnega vrednotenja sta brez dvoma tako obstoj kot tudi kakovost podatkov o nepremičninah. Kolikor je bilo to omogočeno na obstoječih podlagah, je v zadnjih letih Geodetska uprava že okrepila aktivnosti za izboljšanje podatkov, vendar brez nadgradnje zakonskega okvira bolj učinkovito in še intenzivnejše zagotavljanje kakovosti podatkov ne bo mogoče. S tem bodo tesno povezane spremembe Zakona o evidentiranju nepremičnin, trenutno jih lahko zasledite tudi v javni razpravi. Te predvidevajo več pristojnosti Geodetske uprave ravno pri nadzoru nad kakovostjo podatkov. Prav tako je v pripravi tehnična rešitev, ki bo omogočila znaten premik na področju zajema podatkov o cestni in železniški infrastrukturi.

Kot omenjeno uvodoma je predlog zakona rezultat odprtega pristopa v sodelovanju z različnimi deležniki. V duhu preglednosti in demokratizacije procesov predlog predvideva nadaljnjo krepitev sodelovanja s strokovno javnostjo. Njihov pomemben prispevek si med drugim obetamo tudi v fazi prenove modelov vrednotenja, saj je bilo odločeno, da matematični modeli ne bodo več tako imenovane črne skrinjice, rešitve se bodo tako

na podlagi konstruktivnih kritik strokovne javnosti in občin iskale skupaj s pristojnim uradom.

V želji, da spoštovane poslanke in poslanci ob koncu današnje razprave predlog pospremite z oceno, da je primeren za nadaljnjo obravnavo, se veselim prihodnje razprave, vaših pobud in morebitnih kritik ter pomislekov, ki bi jim radi namenili danes dodatno pozornost. Za pojasnila in odzive vam bom seveda tudi ves čas na razpologo. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Gospod Luka Mesec ima predstavitev stališča Poslanske skupine Levica.

Izvolite.

LUKA MESEC (PS Levica): Hvala za besedo in lep pozdrav!

Poslanci koalicije in predstavniki Vlade bodo danes verjetno razlagali, da ta zakon ni direktno povezan z davkom na nepremičnine in da se evidenca vodi tudi v druge namene, vendar v Levici mislimo, da je tukaj treba biti odkrit. Eden od glavnih razlogov, zakaj se ta evidenca sploh vodi, je obdavčitev nepremičnin. Ker je lastništvo nepremičnin v Sloveniji razpršeno, povprečnega državljana upravičeno skrbi, kakšen bo nepremičninski davek, ko bo enkrat uveden. Obstajata namreč v grobem vsaj dva načina, kako se lahko ta davek uvede. Na eni strani lahko uvedemo, recimo temu, socialno pravičen davek, kjer so bistveno bolj obdavčene nepremičnine velikih vrednosti, druga in tretja stanovanja in tako naprej, ali pa na drugi strani lahko razpršimo in obdavčitev, da zajamemo čim več prebivalcev, s tem se pa razbremeni tiste zgoraj in nesorazmerno obdavči tiste, ki imajo bistveno manj premoženja.

Zadnjih pet vlad, od Janševe, preko Pahorjeve do Cerarjeve, je sistematično izvajalo nepravilno davčno politiko. Po eni strani se sistematično znižuje davke na visoke plače in dohodke od kapitala, po drugi strani pa se zvišuje tiste davke, ki jih vsi plačujemo enako, po enaki stopnji, ne glede na dohodek, to sta predvsem DDV in trošarine. Zato je upravičena skrb, da bo tudi davek na nepremičnine, ko bo enkrat uveden, uveden na ta način, da se bodo privilegirane skupine veleposestnikov, nepremičninskih baronov, tudi Rimskokatoliška cerkev, spet v veliki meri izognili davku, medtem ko bodo nadpovprečno z davkom prizadeti državljanji, ki sicer v Sloveniji zaradi tipa poselitve in načina gradnje živijo v, po kvadratih gledano, velikih hišah ali stanovanjih, ampak so to lahko ljudje z zelo nizkimi dohodki, upokojeanci, brezposelni, na podeželju in tako naprej.

Zato je treba danes odkrito povedati, da obstaja alternativa nepravilnemu davku na nepremičnine in alternativa je ta, da tisti, ki imajo premoženje velike vrednosti, prispevajo več, kot prispevajo danes, zato da vseh drugih malih

lastnikov ne bi obremenili še bolj, kot so zdaj. Pred kratkim so na Umarju objavili raziskavo o neenakosti v Sloveniji. Ta je pokazala, da si 10 % najbogatejših ljudi v tej državi lasti že skoraj polovico vsega premoženja, 47 %, na drugi strani pa najrevnejših 20 % poseduje manj kot pol procenta vsega premoženja. Lastniška struktura je izjemno nepravilna in to je razvidno iz teh podatkov.

Lastništvo nepremičnin je sicer nepravilno, vendar pa je prepad med bogatimi in ostalim prebivalstvom ogromen. Najbogatejših 10 % ima, če gledamo strogo samo nepremičnine, v lasti 34 % vseh nepremičnin, spodnja polovica prebivalstva pa enkrat manj. Se pravi spodnjih 50 % ima enkrat manj nepremičnin v lasti kot zgornjih 10 %. Polarizacija med bogatim in ostalim prebivalstvom je na tem področju verjetno v resnici še večja, kot kažejo statistike. Geodetska uprava namreč upošteva samo nepremičnine, ki so neposredno v lasti fizičnih oseb, vemo pa, da marsikdo, ki ima veliko premoženja, lasti to premoženje preko svojih podjetij. Zakaj to govorim? Zato, ker je to ogromna rezerva za pravično obdavčitev premoženja in nepremičnin velike vrednosti. Če gledamo s stališča evropskih standardov, 10 % najpremožnejših ljudi v Sloveniji praktično ne plačuje davkov na premoženje. Francija, to so uradni evropski podatki, preko davkov na premoženje zbere kar 4,5 % svojega BDP. Slovenija na drugi strani ga zbere samo 0,6; se pravi, osemkrat manj kot Francija, gledano relativno v odstotkih BDP. V tem zaostajamo celo za Poljsko, Latvijo, Madžarsko in drugimi vzhodnoevropskimi državami, ki so znane po svojih nizkih obdavčitvah. Trenutno zato zberemo iz naslova premoženja v proračun manj kot 250 milijonov evrov na leto. Za primerjavo in da bodo ljudje razumeli, kako malo je to, lahko povem, da bo Slovenija naslednje leto na obresti za javni dolg plačala vsaj 3-krat toliko, več kot 3-krat toliko – 855 milijonov evrov.

Zato pravim, če uvedemo pravične davke na premoženje nepremičnine velike vrednosti, lahko prihodke proračuna in občin bistveno povečamo. Del teh prizadevanj je pravičen davek na nepremičnine, ki pa bi moral izpolniti vsaj dva pogoja. Prvič, uvesti je treba splošno olajšavo za to, da mali lastniki ne bi plačevali več, kot plačujejo zdaj za uporabo stavbnega zemljišča. In drugič, treba je uvesti davčno lestvico, da se bistveno bolj obdavči tistih 10 %, ki posedujejo, kot sem prej rekel, že skoraj polovico vsega premoženja oziroma 43 % vseh nepremičnin.

Naj se za konec opredelim še do tehničnih rešitev v tem zakonu. V Levici predlogom Vlade ne nasprotujemo. Prav je, da ima nekdo, ki ima, recimo, za hišo plaz ali pa živi v poškodovani hiši, možnost, da zahteva popravek vrednosti. Je pa tukaj treba opozoriti, da bodo ta sredstva bolj na voljo premožnejšim lastnikom nepremičnin, ker si ti lahko privoščijo

sodne cenilce in tako naprej, da si znižujejo davčno osnovo, medtem ko se pojavlja vprašanje, koliko bo to dostopno najrevnejšim. Tega nesorazmerja ne morejo preprečiti niti poenostavljeni postopki uveljavljanja posebne okoliščine, ki jih predlaga Vlada, ampak to se lahko kasneje korigira z visoko obdavčitvijo velikih lastnikov, to pa je, kot sem poudaril v svojem nagovoru in poudarjam tudi za konec, bistvo tega vprašanja. Ampak, kot rečeno, tem tehničnim zadevam, ki se jih ureja danes, pa ne bomo nasprotovali.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Alenka Bratušek bo predstavila stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev.

Izvolite.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Lep pozdrav še tretjič.

Verjetno smo še vedno pri Zakonu o vrednotenju nepremičnin, ne o davku na nepremičnine.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Ja.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): ... Tako ni najbolj korektno teh dveh stvari kar tako povezovati.

Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin je bil prvič sprejet leta 2006 in zaradi odločitve Ustavnega sodišča ga je pač Vlada morala novelirati. Vesela sem, da je pred nami nov zakon, da niso popravki starega in da pravzaprav rešujejo s tem zakonom to, kar je naložilo Ustavno sodišče; to je, da so stvari določene v zakonu in ne v podzakonskih aktih in da je urejena pravna varnost. Verjetno je tudi prav, da se o tako pomembnem zakonu pogovarjamo danes v tem prvem branju v splošni razpravi. Kot nam je bilo v poslanski skupini zagotovljeno, drugih velikih sprememb pri modelu, ki je upoštevan oziroma bo določil vrednost v zakonu, v tem trenutku ni. Verjetno bo v nadaljevanju tako s strani deležnikov, ki se jih to tiče, kot zakonodajno-pravne službe še treba nekaj korekcij, ampak zato je postopek v Državnem zboru.

Tako v naši poslanski skupini bomo ta zakon v tem branju podprli, ker ocenjujemo, da je potreben in da je prav, da v Sloveniji enkrat tudi pri vrednotenju nepremičnin naredimo piko. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Vojka Šergan bo predstavila stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra.

VOJKA ŠERGAN (PS SMC): Hvala za besedo. Spoštovani predstavniki ministrstev, kolegice in kolegi!

S Predlogom zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin se bodo uredila pravila postopkov in merila za množično ocenjevanje vrednosti nepremičnin v Republiki Sloveniji za namene obdavčenja in druge javne namene, določene z zakonom. Množično vrednotenje nepremičnin je postopek, s katerim se naenkrat določi vrednost večjemu številu nepremičnin z uporabo modelov vrednotenja, ki matematično simulirajo delovanje trga nepremičnin. Modeli vrednotenja se oblikujejo na podlagi analize izvedenih tržnih dogodkov, ki so o tej konkretni nepremičnini zbrani v evidencah. Množično vrednotenje omogoča ocenitev tržne vrednosti nepremičnine, razširjeno je v razvitih ekonomijah, zlasti v zadnjem času pa se sicer primarno davčni uporabi pridružujejo tudi druge vrste uporabe, tako za druge javne namene kot tudi za poslovne in zasebne namene, kot so banke, zavarovalnice.

Kakovostni rezultati množičnega vrednotenja izboljšujejo principe delovanja trga nepremičnin, tako povečujejo osveščenost udeležencev trga nepremičnin. Posplošena vrednost nepremičnine, določena z množičnim vrednotenjem nepremičnin, zagotavlja objektivnost, preverljivost in primerljivost rezultatov, zato so izpolnjeni pogoji za večnamensko uporabo.

Prvi zakon o množičnem vrednotenju je bil sprejet leta 2006 z istim namenom, kot je že omenjeno glede tega zakona. Prav tako je bil sprejet v aprilu 2006 Zakon o evidentiranju nepremičnin. Ta zakon je omogočil urejanje, evidentiranje nepremičnin, državne meje in prostorskih enot, postopek urejanja in spreminjanja meje zemljiških parcel, postopek vpisa podatkov o stavbah in delih stavb v kataster stavb ter vpisa njihovi sprememb, register nepremičnin, izdajanje podatkov in druga vprašanja, povezana z evidentiranjem nepremičnin, državne meje in prostorskih enot.

Seveda je treba omeniti, da se je nazadnje Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin spremenil v letu 2011. Razlogi za novi Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin je predvsem v temu, ker je treba veljavni zakon prenoviti, da se naslovijo očitki Ustavnega sodišča v Republiki Sloveniji o neustavnosti trenutno veljavnega zakona, to je kršitev načela zakonitosti, in pomanjkljiva ureditev pravne varnosti lastnika nepremičnine pri določanju vrednosti le-te, če se te vrednosti uporabijo za obdavčitev nepremičnin. Šele s posodobitvijo množičnega vrednotenja z novim zakonom bo izpolnjen pogoj za morebitno možnost uporabe podatkov o posplošeni vrednosti nepremičnin tudi za namene določanja davčne osnove, primerne za sodoben sistem davka na nepremičnine. Seveda pa se bo vsa problematika v zvezi z obdavčitvijo nepremičnin urejala v samostojnem zakonu, neodvisno od tega zakona.

Reforma sistema obdavčitve nepremičnin je nujno potrebna tako zaradi

formalnih kot tudi zaradi vsebinskih težav sedanjega sistema obremenitve nepremičnin. Danes so nepremičnine obdavčene s temi dajatvami, in sicer: z davkom od premoženja, nadomestilom za uporabo stavbnega zemljišča in pristojbino za vzdrževanje gozdnih cest. Pravne podlage za vse tri dajatve so bile z uveljavitvijo Zakona o davku na nepremičnine razveljavljene in z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije samo vrnjene v uporabo, kar pomeni, da v pravne podlage ni mogoče posegati.

Posledično spreminjanje občinskih odlokov za odmero NUSZ nima pravne podlage, šele z 58. členom Zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leto 2016 in 2017 so občine pridobile pravno podlago za sprejemanje novih odlokov. Sistem NUSZ v obliki, v kakršni je sedaj, predstavlja visoko tveganje za občinsko financiranje, zato bi ga bilo, seveda skupaj z davkom od premoženja in pristojbino za uporabo gozdnih cest, nujno čim prej nadomestiti z enotnim davkom na nepremičnine, ki temelji na posplošeni vrednosti nepremičnin kot davčni osnovi.

V mandatu te vlade davek na nepremičnine ne bo uveden, se pa z novim zakonom o množičnem vrednotenju nepremičnin daje boljšo podlago za njegovo uveljavitev od obstoječega zakona o množičnem vrednotenju. Tako novi predlog zakona omogoča, da se uporabijo podatki nepremičnin iz uradnih evidenc, nepremičnine se vrednotijo v skladu z najgospodarnejšo rabo, ki jo odraža tržna vrednost. Zakon omogoča, da so lastniki nepremičnin ob spremembah modelov vrednotenja obveščeni o novih vrednostih. Vsekakor je pa tudi pomembno, da zakon zagotavlja lastnikom nepremičnin pravico do ugovora zoper vrednosti – t. i. postopek ugotavljanja posebnih okoliščin.

Poslanska skupina Stranke modernega centra bo zaradi navedenega podprla Predlog zakona o množičnem vrednotenju v prvi obravnavi. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Marko Pogačnik bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

Izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsedujoči, spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Pred nami je Predlog zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin. V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke tega predloga zakona ne bomo podprli, ne bomo ga pa podprli izključno iz enega razloga. Ne bomo ga podprli iz razloga, ker smo prepričani, da je to uvod v nepremičninski davek. Kajti prepričani smo, da Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin pomeni le

osnovo, ki se bo potem nadaljevala z Zakonom o obdavčitvi nepremičnin. Vlada Mira Cerarja, koalicija – Stranka modernega centra, Desusa in pa Socialnih demokratov – res, da se sklicujejo, da je treba popraviti očitke, ki jih je dalo Ustavno sodišče v zvezi z Zakonom o množičnem vrednotenju in da se te zadeve sanirajo, vendar tudi v nekaterih razgovorih, ki smo jih imeli s predstavnikom Ministrstva za finance, smo v Slovenski demokratski stranki napovedali, če resno ne mislite z davkom na nepremičnine, potem dajte tudi v sam uvod Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin to zabeležiti – ta zakon ne bo podlaga za Zakon o davku na nepremičnine. Seveda tega ni, zato mi tega predloga zakona tudi ne nameravam podpreti. Prepričani smo, da je bilo dovolj davkov novih pod vlado Mira Cerarja, dovolj obremenitev za davkoplačevalce in gospodarstvo, kajti spoštovana koalicija, spoštovani predstavniki Ministrstva za finance, povejte nam, za kaj se danes ta zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin uporablja. Povejte razloge in na osnovi česa pridemo potem do teh zaključkov. V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da v glavnini bo ta zakon podlaga in uvod Zakona o davku na nepremičnine.

Po drugi strani smo korektno opravili razgovor s predstavniki Ministrstev za financ, podali smo tudi določene pripombe na samo besedilo, ki je pripravljeno. Samo en primer bi izpostavili. Problem, ki ga vidijo lastniki gozdov, da zakon določa iste vrednostne cone, na primer, na Gorenjskem kot za gozdove na Krasu. Pri vrednotenju vrednosti gozda se ne upošteva okoliščin, kot so naklon in relief gozda ter spravilna razdalja. Torej tudi na tem področju bo potrebno, če se bo koalicija odločila za to, da se temu zakonu prižge zelena luč v prvem branju, spremeniti te zadeve v nadaljevanju sprejemanja tega zakona.

V Slovenski demokratski stranki smo opozorili tudi predvsem na pomanjkljivosti, ki so osredotočene v tem predlogu zakona pri izrednih dogodkih. Izrednih dogodkov dejansko ta zakon ne predvideva. Izpostavili bi primer, recimo, Vrhnike in nepremičnin na Vrhniki. V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da so se zaradi izrednega dogodka, ki se je naredil s tovarno Kemis, nepremičnine vrednost na Vrhniki zaradi posledic tega tudi znižale. Samo ta zakon pri vrednotenju nepremičnin seveda ne predvideva, da bi se nepremičnine na osnovi nekega izrednega dogodka potem tudi vrednost zniževala, temveč da izračun in vrednotenje temelji predvsem na statističnih podatkih, ki jih predvideva nakup in pa prodaja.

Torej vrsto stvari, s katerimi se v Slovenski demokratski stranki ne strinjamo, predvsem ocenjujemo, da so izrazito slabo pripravljene. Ne nazadnje, kot smo že tudi uvodoma povedali, poglobilni razlog, da ne bomo dali zelene luči k temu zakonu, je to, da smo prepričani, da Zakon o množičnem

vrednotenju nepremičnin bo zgolj vzvod za novo obdavčitev, za novo obremenitev tako gospodarstva kot državljanov in državljanov Republike Slovenije, to je pa davek na nepremičnine.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Marija Antonija Kovačič bo predstavila stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije.

Izvolite.

MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Vsem prav lep pozdrav!

V Poslanski skupini Desus skušamo razumeti odločitev Vlade, da kljub dejstvu, da v tem mandatu ne bo sprejet zakon, ki bi omogočil uvedbo davka na nepremičnine, nadaljuje vse potrebne aktivnosti za njegovo uresničitev. Še zlasti, ker lahko slutimo, kakšni bodo odzivi javnosti na uvedbo davka, pa četudi gre v smeri bolj pravične nadgradnje obstoječega sistema. Podobno izkušnjo smo enkrat že imeli. Lastnike nepremičnin bo težko prepričati, da gre predlog zakona tokrat veliko bolj v njihov prid. Že to, da se lastniki intenzivno vključijo v fazo sprejemanja modelov vrednotenja, da bodo obveščeni o novem pripisu vrednosti nepremičnine ter da jim bo dana možnost spremembe, to bo naredilo bistveno večji poudarek k njihovi pravni varnosti. S tem tudi ugodimo odločbi Ustavnega sodišča. Novi izračuni vrednosti nepremičnin pa utegnejo zagreniti življenje tistih lastnikov, ki imajo po trenutnih ocenah veliko nižje vrednosti svojih nepremičnin in bi jih novi davek dodatno udaril po žepu, zato se nam v poslanski skupini predlog zakona ne zdi toliko nedolžen, saj bo, kljub temu da je neke vrste zgolj tehnični zakon, vseeno postavil temelje nepremičninskemu davku.

Naj ob tem poudarimo, da je predlog zakona obsežen, zapleten in nepregleden, omenjena tematika pa težko razumljiva za povprečnega državljana. Prepričani smo, da bi si posameznik, razen če ni za to strokovno usposobljen, zelo težko sam izračunal novo vrednost nepremičnine, zato mu ne preostane nič drugega kakor verjeti izračunu, kot mu ga bo določil Gurs. Zakoni morajo biti pisani tako, da bodo razumljivi za vso širšo javnost, brez ustvarjanja dodatne zmede in zaskrbljenosti.

Ravno tu se zadeva zatakne. Davek na nepremičnine se bo zagotovo zgodil v bližnji prihodnosti. V poslanski skupini smo vseskozi zagovarjali istočasno obravnavo obeh predlogov, saj sta soodvisna, zato nas je tudi zanimal okvir nepremičninskega davka, predvsem smo pogrešali izračune novih vrednosti nepremičnin in simulacije, kaj bi uvedba nepremičninskega davka na osnovi teh podatkov prinesla lastnikom nepremičnin.

V Poslanski skupini Desus smo posebno pozorni na to, da ne bi prišlo do

dodatnih obremenitev za gospodarstva in gospodarstvo. Brez vpogleda v vsebino Predloga zakona o davku na nepremičnine pa nas žal samo zagotovilo pristojnega ministrstva, da bodo pobrani davki iz tega naslova približno enaki sedanjim lokalnim dajatvam, ni prepričalo.

Dejstvo je, da sedanje kaotično stanje na področju pobiranja občinskih dajatev potrebuje temeljito prenovo, in to na sistemski ravni. Potrebujemo kvalitetne evidence, ki bodo temeljile na točnih in ažurnih podatkih, saj le na ta način lahko prispevamo k transparentnemu trgu nepremičnin, hkrati pa poskrbimo za administrativne poenostavitve in finančne prihranke. Torej, glede večnamenske uporabe podatkov v poslanski skupini nimamo zadržkov, kljub pozitivnim rešitvam, ki jih bo prinesel predlog zakona, pa smo še vedno nekoliko zadržani.

V poslanski skupini se zavzemamo za pravično razdelitev davčnega bremena. Tudi nepremičninski davek bo prizadel starejše, zato že sedaj napovedujemo razmislek o možni uvedbi izjem za le-te. Naša skrb se ne konča le pri dvigu pokojnin, ampak skrbno proučujemo vse predloge, ki bi utegnili pustiti posledice na socialno življenje vseh ljudi, vključno s starejšo populacijo. Ravno iz tega razloga bomo prisluhnili današnji širši razpravi o vseh pozitivnih in negativnih posledicah, ki jih bo prinesel zakon, šele takrat bomo razmislili o podpori zakonu v prvem branju. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Matjaž Nemeč bo predstavil stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

Izvolite.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik, spoštovane kolegice, dragi kolegi!

Danes začnemo z obravnavo predloga zakona, ki sicer ureja veliko tehničnih podrobnosti, vendar imajo te lahko velik vpliv na življenje vsakogar od nas. Vrednotenje nepremičnin je namreč osnova za določanje vrste danes obstoječih obveznosti, dolžnosti in tudi pravic. Ne gre za urejanje področja, ki bi ga uvajali na novo, namreč Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin je bil sprejet že leta 2006. Spomnimo, da je Ustavno sodišče marca 2014 razveljavilo pomemben del zakona, ko je presojalo uvedbo davka na nepremičnine. Eden ključnih argumentov Ustavnega sodišča je bil nezadostna pravna varnost lastnikov nepremičnin, predvsem njihove omejene možnosti za pritožbo na ocenjeno vrednost ter nedorečenost pravnega okvirja, ki bi občinam omogočil, da ocene vrednosti, pridobljene s tem zakonom, uporabijo kot podlago za odmero davka. Davek na nepremičnine naj bi nadomestil veljavno nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč.

Večji del zakona je pa ostal v veljavi in še vedno velja, je podlaga za sistem, ki omogoča, da vsak od nas preveri ocenjeno vrednost svoje nepremičnine preko javno dostopnih spletnih strani. Marsikdo je lahko v zadnjih letih, odkar je ta sistem v veljavi, opazil spremembe v vrednosti nepremičnin, saj se podatki redno dopolnjujejo in osvežujejo. Podatki predstavljajo oceno, ki se uporablja tudi za druge namene, na primer kot oceno vrednosti premoženja pri določanju višine upravičenosti do socialnih transferjev, v postopkih razlastnitvenja v javno korist in podobno. Socialni demokrati smo prepričani, da je vsak sistem vrednotenja lahko pravičen le, če temelji na pošteni in objektivni oceni vrednosti nepremičnine, ne glede na to, v kakšen namen naj se ocenjena vrednost upošteva. Res je sicer, da ta zakon ne uvaja davka na nepremičnine in ne določa njegove višine, davke na nepremičnine bo predvidoma v določenem kasnejšem obdobju uveden s posebnim zakonom, pomeni pa vrednotenje nepremičnin ključno podlago za oceno vrednosti in seveda tudi za bodočo davčno osnovo. Na tem mestu moramo zasledovati enega temeljnih načel pravne države, to je, da samo zakon lahko določi davčno obveznost, ne pa morebiti podzakonski akt. Lahko rečemo, da je pot do davka na nepremičnine tudi po morebitnem sprejetju tega zakona še relativno dolga. Zato je danes primerno, da se osredotočimo predvsem na množično vrednotenje nepremičnin, seveda pa je razumljivo, da razprava ne bo mogla in tudi ne sme ostati znotraj tehničnih podrobnosti.

Socialni demokrati torej si želimo takega sistema in vrednotenja, ki bo ljudi spodbujal k odgovorni rabi lastnine. Trenutni predlog zakona določa, da bo osnova za vrednotenje nepremičnin sistem najboljše rabe, to poenostavljeno pomeni, da nepremičnino gledamo zgolj in predvsem z vidika njenega najvišjega kapitalskega donosa in njene najvišje prodajne vrednosti. Toda večina ljudi ima hiše in stanovanja v lasti zato, da v njih živijo oziroma živimo sami ali njihove družine, in praviloma ne zato, da bi prodajali ali z njimi služili, zato Socialni demokrati vnaprej ne odklanjamo ideje, da bi množično vrednotenje potekalo po nekoliko drugačnem sistemu, sistemu najboljše možne rabe. Ta razlika pomeni, da se pri vrednotenju upošteva predvsem, čemu je nepremičnina namenjena. Poenostavljeno, namesto da bi vrednost stanovanja, na primer, v Ljubljani ocenjevali glede na možen zaslužek s tržnim oddajanjem ali prodajo, ga ocenjujemo skozi dejstvo, da je to stanovanje namenjeno prebivanju in ne služenju denarja. Ta razlika lahko na koncu pomeni ločnico med pravičnim in nepravičnim davčnim bremenom za ljudi. Čeprav je ob tem pošteno povedati, da bodo imeli lastniki nepremičnin v postopkih vrednotenja možnost sodelovati že pri definiranju modelov vrednotenja in – še pomembneje – tudi pri

določanju vrednosti njihove nepremičnine. Zato je zelo pomembna aktivnost lastnikov samih.

Socialni demokrati menimo, da bodo na tej točki ključno vlogo morali odigrati tudi občine. Vemo, da bo v prihodnje davke na nepremičnine predstavljal pomemben vir občinskih proračunov. Ta zakon se je v preteklem obdobju dlje časa usklajeval tudi z občinami oziroma njihovimi združenji, kar je tudi prav. Predvidena je vloga občin pri oblikovanju modelov vrednotenja, kakor tudi pri izračunih posplošenih vrednostih nepremičnin. Občine imajo torej veliko odgovornost, da predvsem predviden koncept vrednotenja nepremičnin natančno predstavijo občankam in občanom. Zbori občanov ali druge oblike sodelovanja z ljudmi bodo ključnega pomena, če želimo, da dosežemo ustrezno obveščenost in sodelovanje lastnikov nepremičnin v postopkih vrednotenja.

Socialni demokrati na splošno menimo, da ima vrednotenje, obdavčenje lastnine pomembno vlogo pri spodbujanju družbeno zelenih in odvracanja od družbeno nezaželenih ravnanj, zato je podlaga tudi naša ustava, ki sledi načelu socialne vloge zasebne lastnine. Zato menimo, da je upravičeno in pošteno ter pravno dopustno, če imajo zakoni in davki namen spodbujati k dobremu in odvracati od slabega ravnanja. Le namen mora biti jasno obrazložen in utemeljen. Ljudje morajo imeti možnost ugovora in sodnega varstva. Morajo imeti možnost upoštevanja posebnih okoliščin pri svoji lastni nepremičnini. Postopki morajo biti enostavni in ne dragi, saj bi s tem večini prebivalcev omogočili dokazovanje realne vrednosti premoženja in le premožnih bi se splačalo, le premožnim, se opravičujem, bi se splačalo dokazovati manjšo vrednost.

Spoštovani, predlog zakona gradi na izkušnjah s prvimi uspehi in neuspehi z uvajanjem množičnega vrednotenja nepremičnin. Prepričani smo, da se bo v nadaljnjih postopkih obravnav odprlo še marsikatero vprašanje, zato bomo v Poslanski skupini Socialni demokratov v prvi obravnavi podprli sklep, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Zvonko Lah bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov.

Izvolite.

ZVONKO LAH (PS NSi): Pred nami je nov poskus vzpostavitve sistema množičnega vrednotenja nepremičnin. Vsi se najbrž dobro spomnimo, kako je zadnji poskus propadel. Ustavno sodišče je pri prejšnjem zakonu ugotovilo tri neustavnosti. Po odločbi Ustavnega sodišča podzakonski predpis ni primeren pravni akt za določanje elementov, ki opredelijo davčno osnovo. Ti elementi biti določeni v samem zakonu. Prejšnji zakon ni imel jasnih določb o

merilih, podatkih in modelih. Prav tako ni bilo primerno urejena pravica lastnika do sodelovanja v postopku oziroma do ustreznega pravnega sredstva, kar bi bilo lahko zagotovljeno z izjavo oziroma s pritožbo. Predlog zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin uvaja sistem vrednotenja nepremičnin, ki bo podlaga za plačilo nepremičninskega davka, pa tudi za različne druge postopke, kot so, na primer, določanje pravic iz javnih sredstev, za namene analize uradne statistike, različne sodne postopke, upravljanja javnega premoženja, razlastitve v javnem interesu. Na drugi strani pa bo sistem lahko uporabljen tudi za povsem poslovne namene, na primer za potrebe bank, zavarovalnic, cenilcev, za različne študijske namene in tako dalje.

Zakon določa način ugotavljanja, kako lokacija vpliva na ceno nepremičnine. Predlog torej uvaja vrednostne cone, ki bodo opredelile posamezne področja, kjer imajo glede na trg nepremičnin z enakimi lastnostmi nepremičnine enako vrednost. Vrednostna raven na tem področju pa bo opredelila, kakšen je vpliv lokacije na vrednost nepremičnine. Kot rezultat množičnega vrednotenja nepremičnine se ugotovi posplošena vrednost nepremičnine, ki ocenjuje, kakšna naj bi bila tržna vrednost nepremičnine. Model vrednotenja naj bi po svoji vsebini namreč simuliral delovanje trga nepremičnin. Pri tem se postavlja vprašanje, kako bodo okoliščine, kot na primer relief in oddaljenost od cestne povezave, vplivale na ocenjeno vrednost nepremičnine. Tržni dogodki v delu vrednostne cone bodo namreč vplivali na ocenjeno vrednost druge nepremičnine v isti coni kljub vsem drugim okoliščinam nepremičnine. Modeli vrednotenja v vladni uredbi bodo sicer opredelili druge elemente, ki bodo določili ocenjeno vrednost nepremičnine, vendar pa ostaja veliko vprašanje, kako bodo ti modeli, vrednoteni v vladni uredbi, na koncu opredeljeni. Trenutni predlog zakona namreč ureja le kategorijo vrednostne cone in vrednostne ravni, ki določata vpliv širše lokacije na ocenjeno vrednost nepremičnine.

Krščanski demokrati kot pozitiven element zakona ocenjujemo dejstvo, da predlog vsebuje veliko bolj določno opredeljena pravna sredstva, s katerimi bo lastnik lahko izpodbijal ocenjeno vrednost njegove nepremičnine. Lastnik bo lahko namreč kadarkoli zahteva spremembo podatkov v evidencah, ki vplivajo na oceno vrednostni nepremičnine. Prav tako kot pozitivno ocenjujemo uvedbo novega pravnega sredstva. To je postopek obravnave in odločanja o posebnih okoliščinah, s katerimi bo lastnik lahko uveljavljal posebne lastnosti, kot so mikro lokacija ali poškodbe, ki spremenijo vrednost njegove nepremičnine. Posebne okoliščine, ki jih bo mogoče ugotavljati v poenostavljenem postopku, bodo opredeljene v posebnem pravilniku. Postavlja se nam vprašanje, katere posebne okoliščine bo ta pravilnik vseboval. Ob

tem krščanski demokrati opozarjamo, da dosedanje odločbe Ustavnega sodišča, ki so poudarile zahtevo, da je predpisovanje davkov pristojnost zakonodajalca, ki mora biti urejena v zakonu. Davčna osnova je eden od najpomembnejših elementov davčnega urejanja. Ko bo na tej podlagi urejen nepremičninski davek, bo torej ta zakon podlaga za določanje davčne osnove. Predlagani zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin pa veliko večino elementov, ki bodo opredeljevali davčno osnovo, prepušča urejanje podzakonskih aktov, tako v uredbi kot v pravilniku.

Postavlja se nam torej vprašanje, ali obstaja utemeljena skrb, da bi ta zakon v taki obliki, kot je sedaj, prestal ponovno oceno ustavnosti na Ustavnem sodišču. Dejstvo, da bodo modeli vrednoteni in posebne okoliščine nepremičnin določene šele v uredbi in pravilniku, nas navdaja z določeno mero dvoma, kakšni bodo na koncu v praksi elementi, ki bodo ocenili vrednost nepremičnine ter določili davčno osnovno za davek na nepremičnine.

Davek na nepremičnine poznajo tudi številne druge evropske države. Trenutna ureditev z nadomestilom za uporabo stavbnega zemljišča je nevzdržna. Obdavčitev nepremičnin bi morale upoštevati tudi vrednost nepremičnine. Večje ali dragocenejše nepremičnine seveda zahtevajo večjo davčno obremenitev. V Novi Sloveniji pa že danes opozarjamo, da bo treba hkrati z davkom na nepremičnine znižati druge davke v Sloveniji. Krščanski demokrati poudarjamo, da ne bomo podprli nobene davčne obremenitve, ki bi v splošnem Slovenijo davčno obremenila bolj, kot je obremenjena do sedaj. Ker menimo, da je mogoče predlog v prihodnjih fazah zakonodajnega postopka še izboljšati, predlogu zakona ne bomo nasprotovali.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev. Besedo ima gospod Tilen Božič, državni sekretar.

Izvolite.

TILEN BOŽIČ: Hvala za besedo pa tudi za uvodna stališča poslanskih skupin!

Morda bi za prihodnjo razpravo podal nekaj dodatnih informacij, da bodo tudi lažje potekale. Prva reč, s strani Združene levice je bilo nekaj podanih trditev, ena izmed teh, da bomo trdili, da ni povezano z davkom na nepremičnine. Jaz bi tu izpostavil predvsem to: ne v tej fazi, se pravi postopek smo zastavili dvofazno. Zakaj? Ker smo mnenja, prvič, da je to razumna odločitev tudi s političnega vidika, ker je treba najprej, se pravi dodatno urediti podatke, urediti podlage, da pridemo do tistih ocen vrednosti, ki so najbolj zanesljive. Ko imamo to zagotovljeno, se šele lahko začnemo pogovarjati o tem, kako, na kakšen način pristopiti k davku na nepremičnine. Tam je Vlada

trenutno sprejela nekatere usmeritve; od te, da bo to izključno prihodek občin in tako naprej, vendar so zgolj usmeritve. Politična razprava o tem, nekateri ste tudi omenjali, kaj bi se izločilo in tako naprej, še sledi v nekem doglednem času. Če bi to tudi skupaj danes obravnavali, je tudi moja ocena, da bi verjetno težko prišli do konca glede na to, da ... Ravno iz tega razloga smo se skušali tukaj predvsem osredotočiti na tehnične rešitve, ki jih ta zakon prinaša. Zato tudi naprej, ko se pogovarjamo – tukaj nekatere trditve, ki so bile glede nesorazmerne obremenitve, distribucije premoženja in tako naprej. Ravno skozi to se nekako tudi vidi. Dosedanji podatki kažejo, da je nepremičnega premoženja v tej državi približno 120 milijard evrov, omenjeni so bili uvodoma nekateri podatki o tem, kako se razporeja, in dejstvo je, da ko gremo na vrednost – se pravi, gre na nek način na premoženje – tudi nekako zasnova, na koncu, ko bomo prišli najbrž tudi do razprave o davku, bo temu sledila. Se pravi, nekdo, ki razpolaga z več, bo tudi več prispeval, tisti, ki pa manj, pa manj.

Glede tistih besed o tem, da naj bi tisti, ki morda razpolagajo z manj, lahko rečemo temu, sredstev, da bodo težje ugovarjali. Ravno zaradi tega smo predvideli eno rešitev, ki mislim, da je kar dobra, pa je tudi rezultat tistih odzivov iz javne razprave, pa sodelovanja tako v Svetu kot Skupini, ko gre za posebne okoliščine. Posebne okoliščine, se pravi v določenih primerih, tistih, ki jih imamo tudi v zakonu, v 26. členu, nekako predvideno splošno, katere naj bi bile tiste vrste posebnih okoliščin. Se pravi, katere štejejo. Recimo, mikrolokacija – nekaj, kar mi iz evidence ne moremo neposredno videti, recimo, je to morda neposredno, da ta hiša meji na cesto. Ali pa kakovosti nepremičnine; je morda slabše vzdrževana in tako naprej, pa tudi poškodbe. Recimo, prej je bilo omenjeno tudi s strani drugega poslanca, pa povezava s tem, najbrž kar se je zgodilo v Kemisu. Mi imamo pa v povezavi z 29. členom predvideno eno rešitev, ko se pa lahko določene ugotovitve upravnih organov ali pa tudi, lahko temu rečemo, tudi že na podlagi uradne dolžnosti, bodisi bi se nek lastnik odločil, da to uveljavlja, bodisi potem skozi to rešitev, kjer bodo že vnaprej predvidene možnosti, zakaj nekdo uveljavlja neko posebno okoliščino, bodisi tudi v primeru cenitev. To je pa bolj, po mojem mnenju za tiste primere, ki bodo zahtevnejšega značaja.

Tako od tu naprej morda – omenil sem že, da smo si vse skupaj zastavili kot dvofazni pristop, in dejstvo je, da na koncu se bo uporabljal tudi za področje obdavčitve nepremičnin. Zakaj? Zaradi tega, ker kljub temu

da je večnamenska raba predvidena, je to ena izmed rab, ki dejansko, če pogledamo skupno, glede na to, koliko stroškov to za sabo potegne, omogoča, da bo nekako ekonomično zasnovana in uporabna.

Glede drugih zadev, dviga vrednosti in tako naprej. Dejstvo je bilo, tudi s strani strokovne javnosti smo prejeli kar nekaj pripomb, da ko se uporablja podatek o dejanski rabi, se pravi, ko je neko stavbno zemljišče, lahko tudi v bližini Ljubljane, lahko tudi zelo veliko, in nekdo v obstoječem sistemu uveljavljanja, da tam vendar raste trava – se pravi, imam travnik, lahko na nek način ... in s tem vpliva na vrednost te nepremičnine v evidenci in jo izkaže kot bistveno nižjo –, v praksi, se pravi, ko ugotavljamo tržne cene, in mi iščemo ravno ta najboljši približek, se ugotavlja, da takšna zemljišča v bližini Ljubljane, ki je, recimo, veliko pa stavbno, seveda ima drugačno vrednost, kot bi ga imel morebiti travnik. Zaradi tega se to tudi pripozna. Kako bo pa potem z vidika obdavčitve, to pa, kot rečeno, enkrat v prihodnosti, ko bo ta razprava tudi na mizi. Tam se bo tudi na podlagi nekih razmerij pa tudi političnega premisleka pripeljalo tiste rešitve, za katere boste ocenili, da so najbolj primerne. Pa naj bo to morda zaenkrat en vidik.

Druga reč, ki je bila še izpostavljena – vezano na gozdove. Tukaj bi vseeno poudaril, da je predvideno, da se model nekako tudi sklicuje na bonitetno oceno in ta vključuje tudi naklon zemljišča. Se pravi, na nek način, posredno, je v modelu tudi to predvideno. Zagotovo pa tudi glede na to, da smo si nekako odprto zastavili celotno zadevo; se pravi, že celoten proces od začetka deluje tako, da sodelujemo z različnimi deležniki, ki jih vključujemo. Nekako lahko rečemo temu, da igramo z odprtimi kartami, to velja tudi za prihodnje delovanje. Se pravi, tudi ko bo prišlo do predloga modela, bo ta potem tudi nekako prepuščen pripombam, dana bo tudi ne nazadnje na lokalni ravni javna razgrnitev. Se pravi, pridobile se bo vse tiste pripombe in tiste, ki bodo nekako konstruktivne in kazale v tisto smer, da pa so osnovane, zagotovo se bo to tudi na podlage presoje stroke lahko upoštevalo. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Urška Ban, pripravi naj se gospod Zvonko Lah.

Izvolite, gospa Urška Ban.

URŠKA BAN (PS SMC): Spoštovani podpredsednik, hvala lepa za dano besedo.

Danes v prvi obravnavi obravnavamo Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin. Kot sem rekla, gre za prvo obravnavo, zato bom tudi sama na tem mestu danes nekoliko bolj splošno razpravljala o rešitvah predlaganega zakona, ker bo čas, če bomo danes tako odločili – in upam, da bomo –, da je zakon primeren za

nadaljnjo obravnavo, bo potem čas na matičnem delovnem telesu, da konkretno vsebino posameznih členov pogledamo bolj podrobno, tudi na podlagi in predvsem ob upoštevanju tega, kar bo tudi danes izrečeno pri tej prvi obravnavi. Se pravi, da bomo lahko potem konkretno pristopili k možnim popravkom oziroma nadaljevanjem, usklajevanjem določenih rešitev, ki so v tem zakonu že predvideni.

Naj najprej za uvod povem, da pozdravljam način, na kakršnega se je Vlada oziroma ministrstvo odločilo pristopiti k tej problematiki; se pravi, k pripravi tega Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin in tudi k pripravi nekega širšega koncepta nove sistemske obdavčitve nepremičnin v naši državi. Iz gradiva je razvidno, da sta bila oblikovana tako Projektni svet za koordinacijo priprave nove sistemske obdavčitve nepremičnin kot tudi Projektna skupina za izvajanje tega projekta. Obe delovni telesi sta obravnavali tudi ta zakon in na podlagi razprav, ki so bile opravljene tudi v sodelovanju s strokovno javnostjo, predvsem v zvezi z množičnim vrednotenjem in oblikovanjem modelov vrednotenja, so bile pridobljene kritične pripombe, predlogi, ki kot kaže gradivo, ki je pred nami, so bili v veliki meri upoštevani pri končnem besedilu predlaganega zakona. Prav tako je o zakonu potekala in bila opravljena široka in kakovostna javna razprava. Razprava o tej tematiki je spodbudila širok krog zainteresirane javnosti, tako občin, strokovnih interesnih združenj, kar je konec koncev tudi namen javne razprave.

Vesela bom, če bo državni sekretar v nadaljevanju morda tudi ta postopek sodelovanja javnosti, sodelovanja občin še malo bolj podrobno opisal. Predvsem iz gradiva je razvidno, da je bilo v javni razpravi podanih 46 predlogov predlagateljev pripomb, in me zanima, kaj od tega je bilo bistvenega, kaj je bilo upoštevano, kaj je morda še v tej fazi ostalo odprto in je še predmet nadaljnjih usklajevanj. To se mi zdi pomembno, ker konec koncev s sprejetjem tega zakona na nek način tlakujemo pot do drugačne obdavčitve nepremičnega premoženja. Po izkušnjah ali predvsem zaradi izkušenj v preteklosti je morda smiselno poslušanje vseh mnenj, morda tudi dodatna usklajevanja, predvsem pa previdnost in kritičnost, ki tukaj vsekakor ne smeta biti odveč. In še posebej me zanima, kako je potekalo sodelovanje oziroma usklajevanje tega zakona z občinami, njihovimi reprezentativnimi združenji: s Skupnostjo občin Slovenije, z Združenjem občin Slovenije, Združenjem mestnih občin Slovenije, ker vemo, da v sistem množičnega vrednotenja morajo biti vključene predvsem občine, ki bodo kasneje tudi skozi sistem davka na nepremičnine bile ene glavnih uporabnic tovrstnih podatkov, se pravi podatkov o vrednosti nepremičnin.

Sicer pa gre, po mojem mnenju za zakon, ki ga potrebujemo. Lahko se sicer tudi

strinjam, da je to nek način tehnični zakon, pa vendar po drugi strani gre za zakon, ki vpliva skoraj na vsakega državljana Republike Slovenije, se pravi naše države, zato je prav, da se mu posveti tudi ustrežna pozornost.

Mogoče najprej na začetku, o čem govori ta zakon. Kaj pravzaprav je množično vrednotenje nepremičnin? Ko obravnavamo ta zakon, ne govorimo o obveznostnih lastnika, ne pogovarjamo se o davku, ampak se s tem zakonom ugotavlja le podatek o vrednosti nepremičnine. Uporabo in tudi način uporabe tega podatka pa bo seveda določil nek drug zakon, takrat pa se bomo verjetno pogovarjali o Zakonu o davku na nepremičnine. Torej, v tem zakonu gre predvsem za postopek vrednotenja neke istovrstne skupine nepremičnin na določen datum, kjer se uporabljajo, kot je bilo že danes rečeno, standardizirani statistični, matematični postopki ocenjevanja vrednosti nepremičnin. Se pravi, pri množičnem vrednotenju za razliko od posamičnega vrednotenja zajemamo veliko število istovrstnih nepremičnin, se pravi za celo državo. Tukaj igra ključno vlogo, poudarjam, pravilna izbira in pravilna gradnja modelov vrednotenja, ki so na nek način določeni za vsako skupino istovrstnih nepremičnin posebej. Ne bom se sedaj spuščala v te posamezne modele, so pa seveda v zakonu predvideni.

Rezultat množičnega vrednotenja predstavlja posplošeno tržno vrednost, ki predstavlja nek približek tržne vrednosti, opravljene za individualno nepremičnino po standardih, ki veljajo za individualno ocenjevanje vrednosti nepremičnin. Torej, danes se na nek način pogovarjamo o zagotovitvi oziroma določitvi postopka ali metode, ki bo omogočila množično vrednotenje nepremičnin za različne, tudi davčne in tudi druge javne namene.

Po mojem mnenju bomo na ta način omogočili izvajanje res primerne davčne, pa tudi primerne prostorske politike tako na področju nepremičnin, zagotavlja se bo preglednost trga nepremičnin, sprotno bo omogočeno evidentiranje podatkov o nepremičninah, omogočena bo uporaba tovrstnih podatkov širokemu krogu uporabnikov, na primer že je bilo omenjeno danes pri zavarovanju posojil, pri različnih poslih v zvezi z nepremičninami, nakupu, najemu, zastavi nepremičnin in podobno.

Mogoče na kratko se še vrnem nazaj, v letu 2014, ko vemo, da je Ustavno sodišče razveljavilo Zakon o davku na nepremičnine, skupaj z njim pa tudi tiste določbe Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin, ki so bile povezane z obdavčitvijo. Zakon o množičnem vrednotenju iz leta 2006 se sicer še uporablja in se izvaja, a ga zaradi očitanih neustavnih rešitev praktično ni mogoče uporabljati za vse namene, za katere se je ta uporaba ob sprejetju tega zakona tudi predvidevala. Zato je po mojem mnenju sprejetje tega zakona nujno potrebno zaradi zagotavljanja operativnosti, se pravi funkcije sistema množičnega vrednotenja za vse

javne namene. Posplošena tržna vrednost, ki je rezultat množičnega vrednotenja, se namreč uporablja za številne namene. Eden od teh je tudi davčni namen, sem že povedala, uporablja pa se pri določanju pravic posameznikov iz javnih sredstev, v poslovnem svetu, pri določanju vrednosti hipotek in tako naprej. S tem predlogom zakona, saj smo že danes tudi slišali, se odpravljajo očitki Ustavnega sodišča, ki je za neustavnega določil tisti del zakona, ki opredeljuje množično vrednotenje za potrebe obdavčenja, in sicer iz dveh razlogov; da zakon ni nudil lastnikom ustrezne pravne varnosti oziroma možnosti sodelovanja v samem postopku določanja vrednosti nepremičnine ter da vsebine, ki bi morale biti urejene z zakonom, so se urejale v podzakonskih aktih.

Slišali smo že danes, da ta zakon naslavlja vse te vsebine, ohranja množično vrednotenje, vendar na način, da bo to primerno izhodišče tudi za nov nepremičninski davek. Sam zakon lastnikom omogoča, da bodo mogli oziroma da bodo lahko vplivali na posplošeno tržno vrednost nepremičnin že na ravni določanja modelov vrednotenja in postopkov pripisa vrednosti posamezni nepremičnini. Za lastnike nepremičnin je to namreč zelo pomembno, da bodo imeli možnost ugovarjati pripisani vrednosti nepremičnine in uveljavljati tudi posebne okoliščine, ki jih z modeli vrednotenja morda ali pa jih ne bo mogoče zajeti. Po tem predlogu je namreč nadgrajen postopek sodelovanja lastnikov in občin v fazi oblikovanja modelov vrednotenja, lastniki pa bodo lahko vplivali tudi na ta pripis vrednosti posamezni nepremičnini. Zakon, to se mi zdi pomembno, bo namreč omogočal ustrezna znižanja ali zvišanja vrednosti ob upoštevanih dokazanih posebnih okoliščinah; kot so na primer posebej ugodna, neugodna mikrolokacija, nadstandardna kakovost, poškodba nepremičnin in tako naprej. Prav okoliščina, da lastniki niso imeli pravice v teh postopkih pritožbe oziroma ugovora po prejšnjem zakonu, je pomembno vplivalo na ustavno presojo o davku na nepremičnine. Po presoji ustavnih sodnikov namreč razveljavljene določbe Zakona o množičnem vrednotenju, ki so se nanašale na ta del obdavčitve nepremičnin, niso bila dovolj jasne in določne, niso dovolj urejale pravnega položaja davčnega zavezanca.

Tukaj bi kljub vsemu povedala, da je to res šele prvi korak v postopkih posodobitve sistema množičnega vrednotenja, na podlagi tega novega zakona bo namreč treba izvesti novo vrednotenje, potem pa še veliko postoriti predvsem na evidencah, na podatkih o posameznih evidencah. Tukaj bo sigurno prav gotovo zelo pomemben prenos in ureditev vseh podatkov o namenski rabi prostora oziroma zemljišč iz prostorskih aktov občin na državno raven. Sprašujem se, mislim na tem področju imam sicer veliko vprašanj, ampak zgolj nekaj bi morda izpostavila: ali država sedaj razpolaga z ustrežno urejenimi, popolnimi podatki o

namenski rabi prostora na enem mestu, kar predstavlja v praksi velik problem pri izvajanju investicij na področju gospodarske infrastrukture, še posebej pa je ta informacija zelo pomembna kot pogoj za domače in tuje investitorje. Potem naslednje vprašanje, vpis stavb v kataster stavb – ali so te evidence urejene? Če ti vpisi niso urejeni, to spet pomeni visoko stopnjo ekonomskih in pravnih tveganj tako v prometu z nepremičninami in tudi nadalje glede same obdavčitve teh nepremičnin in tako naprej.

Da ne bom predolga, počasi zaključim. Novi predlog zakona torej izboljšuje sedanjí sistem množičnega vrednotenja nepremičnin, odpravlja ustavno neskladnost veljavnega zakona, kar se tiče spoštovanja načela zakonitosti in možnosti ugovora zoper posplošeno vrednost, je pa to, kot sem že rekla, res šele prvi korak v celotnem postopku posodobitve našega sistema množičnega vrednotenja nepremičnin. Tukaj poudarjam predvsem pomen kakovostnih in tudi pravih podatkov o nepremičninah. Rezultati tega vrednotenja bodo namreč toliko kakovostni, kot so ali kot bodo kakovostni in pravilni podatki o nepremičninah, ki se bodo na ta način vrednotile. Verjamem, da bodo danes izpostavljena še mnoga druga vprašanja; vprašanja, ki si morda še zaslužijo nadaljnje obravnave – sama bom ta zakon zdaj v prvi obravnavi podprla – in da bomo v naslednjih korakih parlamentarne procedure, verjamem, ta zakon še izboljšali in dodelali. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Zvonko Lah. Pripravi naj se gospod Ljubo Žnidar. Izvolite, gospod Lah.

ZVONKO LAH (PS NSi): Hvala lepa, predsedujoči!

Osebno zelo pozdravljam ta zakon, namreč treba je narediti nek red na tem področju, pa tudi Zakon o davku na nepremičnine bi bilo že treba uvesti, ker sedanje nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča ni pravična obdavčitev. Z davkom na nepremičnino upam, da se bo bolj obdavčil luksuz oziroma bogatejše, da se bo oprostilo tiste, ki imajo določene nepremičnine za potrebno bivanja, za osnovne potrebe, pa tudi verjetno določena kmetijska zemljišča za določeno samooskrbo, da se bolj obdavči pa tiste, ki imajo več nepremičnin, ki jih imajo na nek način na rezervo, ki imajo zazidljiva stavbna zemljišča na rezervo, pa s tem zmanjšujejo možnosti širitve stavbnih zemljišč občinam, ker imajo neuporabljena še stavbna zemljišča.

Več pa pričakujem od Zakona o gradnjah, da bo naredil red v prostoru glede legalizacije, da se bodo ustvarile prave evidence, da se bodo lahko pravično zaračunali tako komunalni prispevki kot potem evidence

izboljšale za uvedbo tega Zakona o davku na nepremičnine, ker dvomim, da bo pravično, če ne bomo v prihodnjih nekaj letih naredili red na tem področju.

Me pa določene stvari motijo. Recimo, v tistih zakonih, v ZUreP-2, o katerem bomo danes tudi glasovali, imamo problem kategoriziranih občinskih cest, lastništva zemljišč. Tukaj se predvideva, da se tista zemljišča vrednotijo po dejanski rabi, čeprav vemo, da je pravna praksa sedaj drugačna, da sodišča zahtevajo višje odškodnine, kot je pa dejanska raba bila zemljišča pred gradnjo te infrastrukture. Imamo pa tudi nekaj stvari, ki sem jih že povedal takrat na sestanku v poslanski skupini, recimo, imamo določene zaokrožitve oziroma poznamo stavbna zemljišča, pa zazidljiva zemljišča. Stavbno zemljišče je kmetijsko zemljišče, kjer je spremenjena dejanska raba, pa ni mogoče zazidati ali pa pozidati, ker nima komunalne infrastrukture. Zazidljiva zemljišča so pa tista, ki so komunalno opremljena, na katerih lahko lastnik dobi gradbeno dovoljenje. Tukaj bi morala biti razlika. Ko je bilo stavbno zemljišče, je bila vrednost dejanske rabe zemljišča krat 10, 20 ali pa celo več. Če se bo sedaj to delalo z metodo primerljivih prodaj, se bojim, da se bo naredila škoda določenim nepremičninam.

Naj razložim; na primer, občine lahko zaokrožujejo poselitve ali pa določajo stavbna zemljišča za zaokrožitev naselij. Če je ta zaokrožitev, recimo, nekaj več parcel, ni komunalno urejeno in se razparcelira in tiste parcele se prodajajo po nekaj 10 evrov po kvadratnem metru – zemljišče, komunalno neopremljeno. Če bodo ta zemljišča prodana oziroma že zgrajene stavbe prodane, bo vrednost stavbe, vrednost komunalno urejenega zemljišča, plus same stavbe in bo, recimo, vrednost parcele – pri nas smo imeli ravno zdaj pred kratkim primer, ko je bila parcela prodana za 46 tisoč evrov, zraven v vasi. V tem primeru bo, recimo, hiša vredna, tretja gradbena faza, 150 tisoč evrov in v tej ceni bo 50 tisoč evrov parcela. Če bo nekdo zgradil hišo v vasi na zemljišču svojega očeta, bo ovrednotena ta stavba s 150 tisoč evrov, zato ker bodo tiste zraven ovrednotene 150 tisoč evrov. Še drugače. Če bo obratno, da bo ta prodal hišo za 100 tisoč evrov, bo dejanska vrednost tiste hiše tam na parceli, vredni 50 tisoč evrov, 50 odstotkov več. In bo vrednotena toliko manj. Lahko pride do nekih komplikacij, ne bo poštena vrednost. Če bi pa bilo določeno, da je komunalno opremljena parcela, vrednost zemljišča dejanske rabe plus vrednost komunalne opreme, dobimo vrednost zazidljive parcele. Zdaj pa je to mnogo več, nekajkrat več. In ne bo pošteno, ker če bo eden prodal po taki vrednosti, bodo davek plačevali po taki vrednosti vsi, ki imajo na tej vrednostni coni, ki se bo določila, primerljive objekte. Zato se bojim, da bo tukaj prihajalo do določenih napak, da bi bilo ... Recimo v sosednjih državah je pa tako, da

občina kupi zemljišče po ceni dejanske rabe, plus nek dodatek, pribitek, komunalno opremljena čim ceneje, da je zazidljiva parcela komunalno opremljena čim cenejša, da pride potem skupaj vrednost stavbe s komunalno opremljenim zemljiščem čim nižja predvsem za mlade družine ali pa, ne vem, ali pa za socialna stanovanja ali pa bivalne enote. Pri nas pa na nek način pokrivamo špekulativne nakupe, ki jih bomo tudi s tem zakonom nadaljevali, s tem množičnim vrednotenjem, na ta način. Če bo se pač šlo na metodo primerljivih prodaj, tako je bilo do sedaj, ko je Gurs pač potegnil ven pogodbe, naredil nek presek.

Imamo primer pri nas ničvrednega gozda, kjer je lastniku, ki ima pet, šest hektarjev gozda, občina spremenila v stavbno zemljišče, zato ker je pač načrtovala industrijsko ali gospodarsko cono. Ko je prišla vrednost, tisto obvestilo, je bil ta gozd vreden 18 evrov pa pol, ker se je na začetku te cone pač po taki ceni nekaj tisoč kvadratov že prodalo. Do zdaj se NUSZ ni obračunaval, ker ni komunalno bilo opremljeno, zato bo prihajalo tukaj do ... Ne vem, zdi se mi tudi prav, da se naredi red, da tistemu, ki noče prodati za določeno gradnjo, ki izsiljuje, da plača visok davek, ampak bi bilo treba to z vrednotenjem in potem s samim davkom na nepremičnine zelo precizno definirati. Če zdaj govorimo, da davek na nepremičnine ne bo v celoti višji, kot je NUSZ, vam povem, da NUSZ, ki ga občine zaračunavajo, predstavljajo od 5 do 8 % primerne porabe in da je to izvorni prihodek občine. Če ne bo izdatnejši, ga je škoda vpeljevati pa imeti probleme, ki jih bodo občine imele. Ogromno problemom s tem davkom. V startu smo pa zastavili, da je to izviren prihodek občine. Seveda, saj je, ampak zelo malo pomeni. Izvorni prihodek je dohodnina. Tudi financiranje občin bi moralo biti spremenjeno, da bi stimuliralo občino, da ustvarja nova delovna mesta kot v sosednjih državah, ne samo da ima spalno naselje pa doktorje pa direktorje, ki tam v spalnih naseljih bivajo, ki imajo visoke plače in veliko dohodnine prispevajo. To je zgrešeno. Če gremo v neko novo davčno politiko, je treba gledati kot celoto, tako kot jo gleda določen občan ali pa družina, ki biva ali v Ljubljani, ali v centru ali na obrobju, ali pa nekje na podeželju. Morate se zavedati, da sedaj že veliko mladih dela od doma, da se več ne vozi v službe in je kvaliteta bivanja ne več v Ljubljani blizu železniške postaje ali pa avtobusne postaje, ampak nekje na podeželju, kjer ni smoga, ni PM10, kjer je več sonca, kjer je več vsega. Ta miselnost se obrača in moramo tudi davčno politiko tako zastaviti, da bomo imeli neko uravnavanje.

Po drugi strani pa, če gledam obdavčitev oziroma množično vrednotenje kmetijskih zemljišč oziroma pri gozdu, vrednost gozda je vrednost zemljišča, vrednost lesne mase, ki je v gozdu, v kakšni rasni fazi je, če je podrast stara deset let, tam ne bo iz tega gozda

še 50 let nič prihodka, rastiščnega koeficienta, koliko hitro raste. Mi imamo, recimo, grebene, kjer je na eni strani, recimo vzhodni, kjer je globoka zemlja, rastiščni koeficient zelo velik, je prirasta pet, šest kubikov na hektar letno. Na drugi strani, ko pa veter odnese listje v dolino, je pa plitva zemlja, je pa rastiščni koeficient 10-krat nižji. Pa dvomim, da bo ta cona razdeljena na eno in na drugo. Potem imamo ostaline krasa na eni parceli, kjer praktično ne zraste nič, skoraj nič, je sam kamen. Mislim, da so evidence že tako podrobne ali pa, da bi morali narediti ta napor, imamo Zavod za gozdove, strokovnjake, s pomočjo katerih bi lahko bolj natančno določili vrednost samega gozda, pa tudi dostopnost do ceste, naklona. Boniteta že določa določene zaveze, ampak mislim, da ne dovolj natančno.

Glede obdavčitev ... Rečeno je bilo, da se z davkom na nepremičnine ukine katastrski dohodek. Baje se po novem ne. Ali ne bo šlo za dvojno obdavčitev? Katastrski dohodek je dohodek, ki je pridelek, ki ga lastnik dobi na določenem kmetijskem zemljišču. Glede na pridelek je tudi vrednost tega zemljišča, če gremo na gozd, bistveno višja in bo obdavčen po vrednosti zemljišča in še s katastrskim dohodkom. Če potem pogledamo socialne prispevke. Nekdo, ki bo imel, že sedaj se pojavlja, nekaj hektarjev zemljišča, s katerim ne more ustvariti nekega prihodka kot na kmetiji, ampak jim bo zgolj breme, kakšen interes mu bo kmetovati, če bo plačal davek na nepremičnino oziroma bo prikrajšan na socialnih prejemkih zaradi te premičnine, vrednosti, poleg tega pa mu bo po katastrskem dohodku še povečana dohodnina? Zdaj, ljudje se pač praktični, izračunajo in imajo ... Enkrat sem že vprašal državno sekretarko na Ministrstvu za kmetijstvo, če ima država ta primer, da nekdo lahko prepíše državi določena kmetijska zemljišča ali pa včasih so to podarjali Cerkvi. Upam oziroma ne vem, kdo je boljši gospodarstvenik: ali država ali Cerkev. Komu bojo ljudje rajši dali? Ker si bojo enostavno izračunali. Imamo že primere, ko si nekateri pri dedovanju preračunajo, ali se mu splača podpisati, da prevzame določene nepremičnine glede na socialne prejemke, kakršni pač so. Pri nas, če ima kdo pet, šest otrok, se mu ne splača nič delati, nič imeti in je kvaliteta življenja tega najboljša. To moramo imeti na umu. Mislim, da bi morali imeti politiko, kako ljudi stimulirati, da bodo kmetijsko zemljišče obdelovali, da nam bojo vzdrževali kulturno krajino, ne pa, da jih bomo do konca izmolzli, na koncu se nam bo pa zarastlo – polovica kmetijske zemlje se nam je že –, in bomo kupovali, uvažali poceni in nekvalitetno hrano.

Zato upam, da bo Vlada, ko se bo lotevala te zakonodaje, res dobro preračunala. Vemo, kaj bo prinesel katastrski dohodek. Tak, kot je sprejet, bo v letu 2019, 2020, katastrofa, ampak takrat te vlade ne bo več. Ker se postopoma dviguje! Na to smo opozarjali. Zdaj naj bo pa še davek na nepremičnine približno

tako zastavljen, kot je katastrski dohodek. Jaz ne vem, od kod ... Že tako večkrat poudarjam, da sta se dva upokojenca pogovarjala med sabo, pa je rekel en drugemu: »Škoda, ker nimam sto evrov več pokojnine, pa bi imel lahko dve kravi, zdaj imam pa samo eno.« Ker dejansko, če izračunate vse stroške, ki jih ima ta kmet za obdelavo, pa kaj lahko od tega proda in kje proda? Praktično nič. Potem pa ga še obremenjujemo z davčnimi blagajnami, s prevoznicami nad fi 10, iz gozda. Pa saj to smo novodobni Butalci! In to ljudje, ki so stari 70 let, pa še obdelujejo, ker mlajši že ne več – so prepametni! Govorim iz izkušenj, tam z vasi, pa tudi sam sem toliko neumen, da obdelujem v kopačkih, ker drugače se lahko še pololim.

Po drugi strani pa dobro, da začnemo nekje; je tudi to dobro, da začnemo z davkom oziroma z zakonom o gradnjah, da se legalizira, da nimamo državljanov dvorazrednih; tiste, ki so plačali komunalne prispevke, zgradili po predpisih, pridobili gradbeno dovoljenje, ki so neumno, ker so plačali toliko več, na drugi strani pa državljane, ki niso nič plačali, pa so ravno tako zgradili. Prav je, da legalizirajo, da enkrat plačajo tiste dajatve občini in da občina pač to potem nameni za komunalno infrastrukturo, ker je še veliko manjka, saj imamo okrog 300 tisoč še državljanov, ki nimajo zdrave pitne vode, pa jo imamo vpisano v Ustavo, pa ni romskih skupnosti toliko, da ne boste mislili. Tako je prav, da se nekje začne, da je skrajni čas, da se začne. Podpiram ta zakon in tudi Zakon o davku na nepremičnine, samo bistveno drugačen, kot je bil tisti razveljavljen. Smo imeli ogromno problemov, da občine plačujejo za svoje stavbe davke in tako naprej.

Sam sem pridobil tudi zakon o davku na nepremičnine iz drugih državah, nekaterih, kjer oproščajo davka na nepremičnine za prvo nepremičnino, recimo, hišo ali stanovanje se ne plača nič, vsaka naslednja pa se plača davek oziroma ker je pač družina ne rabi zase, jo lahko oddaja, od tega tudi najemnino zaračunava, plača davek na najemnino in še davek, ali je oproščen potem davka na nepremičnino, če država dobi drug davek. V glavnem imajo to urejeno. Pri nas naj bi bilo v Sloveniji okrog 300 tisoč bivalnih enot praznih, na rezervo. V moji občini z 900 gospodinjstvi naj bi bilo okrog 300 takšnih, predvsem so to zidanice. Ali pa hiše, dvonadstropne, kjer živita dva upokojenca s pokojnino 400 evrov in se bojita, da ko enega ne bo več, da drugi ne bo imel dovolj pokojnine samo za položnice. Takšnih imamo veliko, pa verjetno s pravo davčno politiko bi se dalo tudi te bivalne enote napolniti, marsikatero stanovanjsko stisko rešiti, ker mora biti davek po drugi strani tudi stimulativen. Upam, da bo šlo v to smer in da bo toliko zdrave kmečke pameti pri sprejemanju oziroma pripravi te zakonodaje, da bomo uredili, seveda je pa treba slediti času.

Pred 30 leti, ko smo napeljevali telefonijo, smo kopali, postavljali drogove, vlekli žice, stalo je 5 tisoč mark posamezno družino.

Zdaj nihče več ne uporablja. Pred nekaj leti smo napeljali optiko, v vsako zidanico. Koliko časa bo to? Zdaj mislim, da čez 10 let tudi tega ne bomo več uporabljali, da bo šlo preko brezžično. Ker tehnologija tako hitro napreduje in temu je treba slediti. Tako, kot berem, da bo energija, elektrika, mogoče čez 15 let zastoj, ker bomo izrabljali sončno energijo in lahko shranili to energijo, da se že zdaj da samooskrbno oziroma narediti sončno elektrarno in temu je treba pač slediti. Pravijo, da gre razvoj tako hitro naprej, da vsake dve leti je čip pol manjši in dvakrat bolj sposoben, večjih zmogljivosti, tako hitro gre razvoj. Nas ne sme povoziti tukaj, ker se nam bo praktično ta narava, ki jo imamo, s katero se hvalimo, privabljam turiste oziroma sami so naš našli, saj jih nismo vabili, že kmalu se jih bomo, če bo šlo tako naprej, branili. Da to, kar nam je narava dala, ohranimo za naslednje rodove pa če je ta naša zemlja kmetijska preživela toliko vekov Slovence, mislim, da smo dolžni jo tudi ohraniti v taki kondiciji, da bo lahko še kakšno stoletje naprej preživela Slovence, da ne bomo odvisni od uvožene, slabe, napol sintetične hrane, ker imamo dosti kvalitetne doma in dosti pridnih ljudi, ki lahko to pridelajo. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Ljubo Žnidar, pripravi naj se gospod Marko Ferluga.

Izvolite, gospod Žnidar.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik, spoštovani predstavniki Ministrstva za finance, kolegice in kolegi!

Seveda sam v osnovi podpiram korak, da se v Republiki Sloveniji uredi stanje na nepremičninskem trgu oziroma na nepremičninskem področju, ki je dejansko neurejeno. Sem pa proti novim davkom, ki so trend obremenjevanja državljanov Republike Slovenije v stalnem dviganju obveznosti in dejansko višanju dajatev, in seveda to je korak k temu. Mnenja sem, da davek na nepremičninskem delu ne bi smel povišati sedanje osnove, to se pravi v tistem delu, ki ga zaračunavajo občine, ki ga zaračunava Ministrstvo za kmetijstvo v obliki katastrskega dohodka; skratka, da se ohrani ta raven, seveda pa z ureditvijo in dobro evidenco in vrednotenjem teh nepremičnin v Republiki Sloveniji. Tako se zavedam, da je to pomemben korak, vendar pa mora biti, bi rekel, ali pa v obzir je pa treba vzeti, jaz bi rekel šolo iz leta 2014, ko je dejansko bil zakon o obdavčenju nepremičnin s strani Ustavnega sodišča zavrnjen. Rekel bi, to je primer, katerega si je treba vzeti zelo dobro za vzor pri pripravi v tem delu. Berem te obrazložitve v samem zakonu, kjer se predvidevajo nove rešitve z doslednim vrednotenjem zemljišč po njihovi namenski rabi. Imamo dve vrsti zemljišč; imamo kmetijska zemljišča, ki so stavbno zazidana, in imamo

nezazidana stavba zemljišča, ki so v tem momentu, dokler še niso zazidana, v kmetijski rabi, kar je seveda ekonomično, kar je seveda logično. Tako tu povsem razumem, ni mi pa povsem jasno, kajti z tem zakonom se pa ukinja status zemljišča, na katerem je mogoče graditi. Kateri status je tisti oziroma katero zemljišče je tisto? Lepo piše, ukinja se status zemljišča, na katerem je mogoče graditi. Verjamem, da se bodo evidence vzele tudi iz Ministrstva za kmetijstvo, kjer je dejansko razvidna dejanska raba določenega zemljišča, raba kmetijskega zemljišča in sem tudi navedel, da določena kmetijska zemljišča so zazidana; ali z dovoljenjem upravnih postopkov ali ne. Različno. In teh zazidanih zemljišč je kar nekaj. Prosil bi za pojasnilo te nejasnosti, katera zemljišča bomo ukinili oziroma status zemljišča. S tem zakonom se ukinja status zemljišča, na katerem je mogoče graditi. To mi iz obrazložitve ni jasno.

Bilo je opozorjeno že na vrednotenje kmetijskih zemljišč. Iz vrednotenja, bi rekel, tam pred pripravo zakona o obdavčenju nepremičnin pred letom 2014 so bila različna kmetijska zemljišča ali pa tudi zelo podobna kmetijska zemljišča nerazumno ovrednotena, povsem nerazumno. Odstopanja so bila, da ne rečem desetkratna, več kot desetkratna odstopanja; skratka, razlike so bile nerazumna. Je pa treba se zavedati ali pa nekako dajem sugestijo za občutno pozornost. Verjamem, da za določena ravninska zemljišča bo velik interes in tako naprej, ampak že sedaj opozarjam, da z vrednotenjem kmetijskih zemljišč ne bomo storili koraka k temu, da se bodo vsa ostala zemljišča, razen teh ravninskih in najboljših kmetijskih zemljišč, da jih ne bomo spravili v tako stanje, da ne bodo več obdelana. Ker dejansko nobeden ne bo hotel biti lastnik teh zemljišč. Tega se je treba zavedati. Takih zemljišč v Sloveniji je dve tretjini oziroma če rečem ali pa ocenim z drugega vidika, subvencionirati bi bilo treba take lastnike zemljišč, da bodo obdelana. Pa potem se zavedam, da so tudi posebne kategorije zemljišč, kot so določena izpostavljena zemljišča, višinske kmetije in tako naprej. Tako je tu spekter zelo občutljiv in v Sloveniji tako raznolik pri vrednotenju kmetijskih zemljišč in posebno je tu biti izjemno pazljiv. Vsekakor ne sme biti to v tem segmentu kmetijskih zemljišč nova osnova za povišanje davkov.

Poglejte, že ta trend višanja davkov, ki sem ga v začetku izpostavil, se ne poudarja veliko, že za leto 2018 je nekaj manj kot milijardo več prihodkov. Velika večina teh prihodkov je na osnovi povečanja davkov za državljane Republike Slovenije na različnih področjih. S tega stališča se je treba samo vprašati, kako dolgo bo gospodarstvo to višanje davkov še zdržalo in kako dolgo bodo še državljani zdržali to višanje obdavčitev tudi na vseh drugih področjih. Vrednotenje nepremičnin je korak k temu in tu je treba najprej z izjemnim občutkom, z izjemno pazljivostjo narediti, urediti

pošteno evidenco in potem šele sprejemati, ali sploh iti v obdavčitev tega ali ostati na sedanji ravni. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Marko Ferluga, pripravi naj se gospod Bojan Podkrajšek. Izvolite, gospod Ferluga.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo. Pozdrav državnemu sekretarju in ekipi in vsem ostalim nadobudnim poslancem!

Mi smo vsi za ta zakon, ampak potem takoj začne ampak, tri pikice in tako. Tako kot pri vseh zakonih, tako se zgodbe vedno ponavljajo. Zakaj smo šli v Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin? Čisto enostavno iz enega preprostega razloga, zato ker je bilo treba prenoviti to zakonodajo, kot prvo, in kot drugo so se naslovili tudi očitki Ustavnega sodišča o neustavnosti tega veljavnega zakona, ki je kao kršil načelo zakonitosti in tako dalje in tako dalje. Se pravi, Zakon o množičnem vrednotenju. Šele s posodobitvijo tega vrednotenja in s tem novim zakonom bo izpolnjen tale osnovni in zame zelo pomemben pogoj za možnost uporabe podatkov o posplošeni vrednosti nepremičnin, ki naj bi bilo tudi namenjeno za bodoče določanje davčne osnove in da bo primeren tudi za sistem tega davka na nepremičnine, za katerega vem, da so državni sekretar in njegova ekipa precej garali. Žal se mu je pač naša koalicija – vsi skupaj, vsi trije partnerji – nekako odrekla zaradi tega in onega. Rekel bom, da predvsem zaradi volitev, da ne bi koga užalili in da ne bi zmanjšali števila volivcev.

Ampak mislim, da je bistveno povedati to, da je bil ta zakon o nepremičninah izredno pomemben, zato da bi dejansko lahko imeli nek dober nastavek za to, kar imamo do sedaj, in sicer nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, davek na premoženje fizičnih oseb in pristojbine za vzdrževanje gozdnih poti. Vse to imamo zdaj v tem starem, ki so trije nepovezani, neusklajeni sistemi, sicer se pa vse to steka v občinski proračun in za kar mislim, da so občine oziroma bi morale biti občine kar precej zainteresirane. Sam zakon je kar precejšen špeh, je precej tehničen zakon, tako da za tiste, ki se ne razumejo v to – med katere spadam tudi jaz seveda, da ne bo pomote –, da ga je težko razumeti. Važno je pa to bistvo, ki se ga nekako hoče na nek način prikazati in dopovedati; in sicer, kaj naj bi sistem množičnega vrednotenja prinašal. Se pravi, bistven pomen je transparentnost trga nepremičnin. Tukaj so te enotne evidence podatkov o nepremičninah, ki bi bile javno dostopne, seveda. To stalno spremljanje tega trga nepremičnin, ki kot smo videli, tudi precej niha, tudi odvisno od gospodarskih in političnih aktualnosti, da so javno dostopne ocene vrednosti nepremičnin, kakor sem že prej omenil, da so, kar je pomembno, zanesljive informacije za

potencialne investitorje in tudi da so vsi deležniki tega nepremičninskega trga nekako obveščeni in da se zmanjša ta možnost nekega netrznega obnašanja. Informacije so tudi za prostorski razvoj, kar ni zanemarljivo pri nas. In enakost obravnave teh enakih nepremičnin, mislim, da je to, kar prinaša ta davek na nepremičnine, in je zelo pomemben, in tukaj so nekako elementi, na katerega se to naslavlja.

Ko govorimo o tem, da je to nastavek za bodoči davek na nepremičnine, gre tudi za neko spodbujanje racionalnega ravnanja s temi nepremičninami. Tudi, kar je zame zelo pomembno in mislim, da zato bi morale biti občine oziroma, po mojem, tudi so občine zainteresirane, da je možnost kot nek vir zagotavljanja nekih stabilnih prihodkov občin, predvsem za investicije, kar ni zanemarljivo. Se pravi za gradnjo gospodarske in družbene infrastrukture in seveda ostalih občinskih investicij. Jasno je, da so pomisleki. Tukaj imam kar nekaj dopisov samih občin, kjer imajo neke svoje pripombe, kot je pri vsakih zakonih, ampak mislim, da se to z nekim usklajevanjem še zmeraj da nekako priti na nek isti imenovalec. Mislim, da je pravilno zastavljeno in da je koncept pravilno zastavljen, za kar se še enkrat zahvaljujem državnemu sekretarju in ekipi. Vem, da je močno garala na tem, ker to je vedno taka, bom rekel v navednicah, škatljiva zadeva, predvsem pa tisto, ko bo enkrat, če bo, ta davek na nepremičnine, ki se ga vsi otepajo, ne vemo, zakaj, in vemo, kakšne perturbacije politične je že v preteklosti to delalo, ampak mislim, da enkrat bi morali priti na čisto in enkrat postaviti nek red. To je sedaj samo en košček mozaika, ki se nekako združuje v to enotno razumevanje in delovanje davčnega sistema. Mislim, da je treba to zadevo podpreti in v tej smeri nadaljevati. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Bojan Podkrajšek, pripravi naj se gospod Ivan Škodnik. Izvolite, gospod Podkrajšek.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Spoštovani podpredsednik Državnega zbora, hvala za besedo. Cenjene kolegice in kolegi, gospod državni sekretar s svojo ekipo!

Ko govorimo v Državnem zboru o Zakonu o množičnem vrednotenju nepremičnin, se prav gotovo strinjam s tistimi, predvsem s svojim kolegom, ki je predstavil stališče Slovenske demokratske stranke, da je pač to en vhod v nepremičninski davek. K temu bi dodal, da so to velika vrata, ki odpirajo ta hodnik do nepremičninskega davka.

Seveda se strinjam z vsemi tistimi – prav gotovo je bilo mnogo dela, da je do tega gradiva prišlo, da ni padlo iz omare. Tako je državni sekretar tu ... Prav gotovo drži, tudi z vsemi vašimi sodelavci. Je pa dejstvo, da tudi to drži, da kot so moji kolegi povedali v tem

državnem zboru, da imamo na tem področju veliko neurejenega. To drži. Veliko neurejenega imamo tudi na različnih področjih v tej državi. Ko govorimo o davku in ko sem govoril o tem hodniku v nepremičninski davek, se prav gotovo moramo spomniti leta 2014, ko je Ustavno sodišče prižgalo rdečo luč temu davku. Živimo v državi, tudi državni sekretar je povedal, da imamo ovrednoteno to premoženje na okoli 120 milijard. To je seveda velika velika številka, ki si je prav gotovo vsi ne znamo predstavljati. Imamo pa tudi na eni strani tiste, ki imajo teh objektov, nepremičnin mnogo, velikokrat tudi nepotrebni. Na drugi strani pa imamo ljudi, ki imajo tiste osnovne nepremičnine in zelo težko plačujejo dajatve za te nepremičnine.

Velikokrat se tudi zgodi, ko srečaš koga, ki je v preteklosti imel možnost, da je prišel do neke nepremičnine, ki je prav gotovo prebogata, prevelika, seveda nekdo potem pride tudi v čas, ki pa tega več ne zmore. Je pa dejstvo nekaj, to ugotavljamo vsi skupaj že nekaj časa, da tudi skozi ta predlog zakona – pozorno sem poslušal tudi vsa koalicijska stališča, tudi poslanke in poslance iz koalicije, ki so razpravljali zelo previdno. Predvsem sem bil zelo pozoren, ko sem poslušal predsednico Odbora za finance. Je bila dosti previdna. In tudi sam bi se tu ustavil pri tej previdnosti.

Dejstvo je, da preveč nalagamo gospodarstvu bremen, največkrat to več ne zmorejo. Ali pa se to posledično prenaša na zaposlene, seveda, ko govorimo, zakaj zaposleni s tistimi minimalnimi plačami ne morejo dobiti večje plače. Pa prav gotovo živimo v času v tej Sloveniji, ko preveč obremenjujemo – mislim, da ni pravi izraz, ker ljudje smo vsi isti – tiste, ki imajo najmanj, ki težko živijo. Zato imam pri tem Predlogu zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin veliko pomislekov in se res bojim, da smo v hodniku in da s tem, če boste, spoštovane poslanke in poslanci, seveda s tipko za ta predlog podprli, dali možnost Vladi, da pride do tega zakona o nepremičninskem davku. Pa vem, da vedno niso temu krivi tisti, ki so zaposleni na ministrstvu, ampak največkrat pride, da me bodo vsi razumeli, ki me poslušajo, befel, da pa če pride, da je treba priti do tega cilja. Ko prihajamo do tega cilja, seveda največkrat pa ne želim govoriti všečno, pozabljamo na tiste, ki najtežje živijo, in pozabljamo na tiste, ki smo jim že v preteklosti naložili preveč bremen. Največkrat je zgolj cilj, da se ta zakon, zdaj ta, potem pa tudi nepremičninski zakon, spravi pod streho, preide v veljavo, potem pa tako nihče več ni odgovoren. Seveda tudi poslanke in poslanci potem neradi slišimo, ko nas ljudje ustavijo na pločniku ali svojem kraju, da smo za kaj odgovorni. Tudi današnja razprava se mi takšna zdi, umirjena, tiha, previdna, ampak vse kaže, da s tem, s to klimo, umirjeno, se lahko zgodi, da bo ta zakon šel v veljavo, posledično pa večja bremena za naše ljudi. Se pa prav gotovo

strinjam in bom vedno stisnil tipko za, ko bomo na področju davkov znali pobrati davke od vseh.

Spoštovani državni sekretar, cenim vas, prav gotovo ste tisti, ki poznate situacijo v Sloveniji, da eni davke plačujejo, eni dobijo za 100 ali pa 200 evrov tudi izvršbe, slišali smo že tudi kdaj, da so izgubili nepremičnine, ko danes govorimo o nepremičnini, so pa ljudje, ki v državi ne plačujejo milijonskih davkov, celo imamo ljudi, katerim se po več milijonov odpiše teh zadev. Zato cenim današnjo previdnost v tej dvorani in velike pomisleke, da ne bomo zašli na napačen hodnik, ki vodi v nepremičninski davek. Hvala za vašo pozornost.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Ivan Škodnik, pripravi naj se gospod Tomaž Lisec.

Izvolite, gospod Škodnik.

IVAN ŠKODNIK (PS SMC): Hvala za besedo, predsedujoči! Spoštovani državni sekretar z ekipo, kolegica in kolegi poslanci!

Danes seveda govorimo o Zakonu o množičnem vrednotenju nepremičnin, ki bo seveda nekako temelj ali pa osnova, kjer se bodo uredila pravila, postopki in merila za množično vrednotenje nepremičnin z namenom, kasneje z drugim davkom, da bi bile te stvari oziroma te nepremičnine čim bolj pravično obdavčene. Seveda pravila, postopki, merila. Upam, da ste se vsi zamislili in da sodelujejo tu strokovnjaki z različnih področij. Govorim zato, ker ta pravila bodo na koncu odigrala tisto vlogo takrat, kadar bodo vsi akterji, ki bodo tu sodelovali, iz tistih področij. Danes smo govorili o področju kmetijstva, da je eno tako pereče, drugo je na splošno gospodarstvo. Če bodo ta merila tako narejena, da bodo potem ti davki, o katerih govorimo, pravični in realni, potem je v redu. In prav je, da do tega pridemo. Do teh meril je seveda treba priti, ki so osnova za davke, in do teh davkov bo prav gotovo v neki prihodnosti, seveda z nekim drugim zakonom, prišlo. Danes pa moramo povedati, da so nepremičnine obdavčene s tremi dajatvami – davek od premoženja, nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest in tako naprej.

Če se vrnem nazaj h kmetijstvu najprej, kasneje se bom še dotaknil drugega gospodarstva ... Tiste kmetijske površine in seveda tudi gozdovi, od katerih posamezniki živijo, delajo in je to dohodek, bo seveda treba na nek način primerno oceniti, da ne bodo ti davki kasneje res previsoki zaradi tega, ker je bilo že omenjeno, da se podeželje zarašča, mi pa vemo, da moramo podeželje ohranjati, ker se to navezuje tudi na področje razvoja turizma. Sam prihajam s podeželja, sem tam živel dolgo obdobje, na kmetiji in stvari tudi še zdaj spremljam, se pogovarjam s kmeti in različnimi ljudmi in nekako vem, da dohodek, ki je ustvarjen na kmetiji, ni tako enostavno pridobljen, kot si marsikdo misli.

Velikokrat govorimo, na kmetijah je fino, smo bili na obisku, smo fino jedli, zdaj bodo koline, in tako naprej. Vse to je lepo, je prijetno opravilo, ampak, da do tega prideš, je treba kar krepko delati, veliko vlagati, ne samo eno leto, desetletja. Treba se je odrekati dopustom, delati ob praznikih in tako naprej. Skratka, kmetijstvo je neko posebno področje. Vem, da se bodo te stvari upoštevale, in upam, da tako, da ne bodo negativno vplivale na padec podeželja še v tej smeri.

Se moram pa popolnoma strinjati z Zvonkom Lahom in Ljubom Žnidarjem, ki sta govorila pred mano, da bo treba zelo paziti pri kmetijskih površinah, ki imajo status zazidljivih površin, vendar se na njih zemljišča obdelujejo, je to prihodek za kmetijo in je razlika med tistimi, ki so gradbene parcele, ki so komunalno opremljene in tako naprej. Zdaj bo marsikdo rekel, da zakaj pa imajo kmetje potem tiste gradbene parcele. Velikokrat sami pri tem niso sodelovali in so z raznimi odloki pa določena območja tudi zazidljiva in tako pravzaprav ovrednotene. Nekateri kmeti tega niti ne vedo, šele takrat, ko bodo dobili davke, bodo videli, da je to tako.

Če grem na gospodarstvo ... Še danes sem govoril z enim kolegom, podjetnikom, ki mi je nekako razlagal, da je treba gospodarstvo razbremeniti. Upam, da s temi raznimi davki ne bomo še dodatno obremenili gospodarstvo, ker vemo, da je treba v gospodarstvu ustvarjati, da je treba vlagati v neke objekte in da če so osnova neki objekti za proizvodnjo, da bodo potem po teh merilih, ki bodo kasneje osnova za davek, da bo to res pravično, pravilno ocenjeno, da ne bo prišlo do tega, da bodo dobili ti podjetniki ogromne davke in jih bo potem odvracalo in ne bo motiviralo za proizvodnjo.

Se bi pa ustavil na področju vplivov na okolje. Tudi tu bi se morali vsi zavedati, ko govorimo o davkih v gospodarstvu ... Glejte, ni vseeno, če primerjamo izdelke iz železa, aluminija, cementa, lesa. Na koncu izdelki, ki so izdelani iz teh materialov, imajo enak davek, ampak ko pa pogledamo, kakšen je vpliv na okolje, recimo primer cementa, plastike, kjer je oddajanje CO₂ do petdesetkrat večje, pri lesu pa je obratno, les akumulira CO₂. Tako bo treba na tem področju marsikaj storiti in seveda tudi regulirati in postavljati davke v taki smeri, da bo to pravično. Mi se moramo zavedati, da moramo podpirati proizvodnje, ki ne vplivajo negativno na okolje. Mi se moramo zavedati, da imamo otroke, da imamo vnuke, da bodo lahko tudi oni kasneje za nami živeli. O tem okolju velikokrat govorimo, govorimo, zgodi pa se pravzaprav nič. Mislim, da se bodo določeni odgovorni morali konkretno odločiti in tudi oceniti, katera proizvodnja ni primerna in je škodljiva, bodo pač šparali, če bodo s proizvodnjo nadaljevali, pač toliko več plačati. In to bo treba narediti prej ali slej, če hočemo podpirati zdrave in tiste proizvodnje, kot sem že prej omenil, kot je lesna industrija. Do lesne industrije pa praktično nimamo nobenega posluha. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Tomaž Lisec, pripravil naj se gospod Uroš Prikl.

Izvolite, gospod Lisec.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, podpredsednik, za dano besedo. Spoštovani predstavniki ministrstva, kolegi, kolegice, vsem skupaj en lep pozdrav!

Moram reči, da bom z veseljem še enkrat poslušal, čeprav smo ga deloma že dobili, ko smo se z določenimi predstavniki Ministrstva za finance sestali v poslanski skupini, zakaj je ta zakona potreben. In drugo vprašanje, tudi na tega smo deloma že dobili odgovor, vemo, da je bolj politične kot vsebinske razprave vreden, ta odgovor pa je, zakaj zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin danes na klopi, z zakonom o davku na nepremičnine pa bo verjetno ena druga vlada, in to ne prej kot leto obsorej. Sam osebno sicer mislim, da bi morali ta dva zakona sprejemati in o njima razpravljati istočasno, seveda pa v obeh zakonih lahko pustimo tako imenovane prehodne in končne določbe, da lahko z zakonom o davku na nepremičnine pustimo čas, da se z zakonom o množičnem vrednotenju nepremičnin prime in izvede v praksi. In, ja, ta zakon je potreben, kajti če samo pogledamo ne samo pojme, ki jih ta zakon opredeljuje, gre za neko zelo vsebinsko materijo, ki posega v bistvu v vsakega državljanca, naj si bo na nekoga, ki ima lastnino, naj si bo to gozd, kmetijsko zemljišče, stavbno zemljišče, zazidljivo parcelo, hišo ali pa morda ne nazadnje živi v blokovskem naselju, kjer pa je prav tako smiselno, da ljudje poslušajo, kaj se s tem zakonom dogaja in kaj se bo verjetno dogajalo tudi z zakonom o davku na nepremičnine. Tudi naslednje zadeve, ki so v tem zakonu, na primer načini vrednotenja, da se trije načini uveljavljajo, način tržnih primerjav, na donosu zasnovan način in nabavnovrednostni način. Tukaj imam osebno že deloma probleme. Način tržnih primerjav. Jaz imam srečo, ker imam za podpredsednika v občinskem odboru zelo sposobnega nepremičninskega posrednika. Ko sem se sam zanimal za nakup določenih parcel in sem ga vprašal, kaj je ključno pri nabavi parcele, je rekel, da so ključne tri zadeve: lokacija, lokacija, lokacija. Ko se za lokacijo odločiš, sem ga vprašal, kaj je ključno. Tri zadeve: cena, cena, cena. Sem rekel: »Ja in kaj pa potem?« »Ah,« je rekel, »tukaj je pa stvar dogovora, Janez hoče X, Jože želi Y, tukaj vmes je pa stvar dogovora.« Ko vemo, da predvsem na področju nepremičninskih zadev prihaja do tudi veliko špekulacij, imamo pa problem s tržno primerjavo oziroma, kot je napisano, je to statistična zanesljiva ocena tržne vrednosti. Če imamo tukaj še ta vidik, zakaj pa ima Janez v naselju naslov 100 in Jože, ki ima naslov 101, pa sta istega leta naredila hišo, hiše so celo v naselju približno enake, pa eden reče, glej, jaz sem dobil pa tak izračun, drugi pa, jaz pa tak izračun. Pa oba pravita, ja, pa moj izračun ni

pravilen, pa moj izračun ni pravilen. Če pa vprašate, čigav izračun pa je pravilen, pa rečeta oba, ja, vrednost moje hiše je pa takšna, drugi pa reče, ja, po mojem mnenju je pa vrednost moje hiše takšna. In potem imamo nekoga drugega, ki želi to kupiti, pa reče, ja, spoštovani, moja tržna vrednost je pa tista, ki jo bom jaz dal za to hišo. Skratka, ta tržna vrednost je zelo diskutabilna. Zakaj opozarjam na te zadeve? Ker ta zakon bo imel za posledico zakon o davku na nepremičnine.

Če je v tem zakonu ta zelo vsebinska materija, za kar gre tudi priznanje Ministrstvu za finance, da ste zakone, ki so že bili na tem področju, pregledali, se jih sploh upali lotiti, da ste zelo tankočutni, kajti z določenimi zadevami imamo lahko probleme potem ne samo v teh podzakonskih aktih, ki ste jih pripravili, ampak pri davku na nepremičnine. Saj veste, ljudje se razburijo zaradi enega evra pri tem davku, zaradi dveh evrov pri tistem davku, zaradi dviga cen treh evrov pri tistih storitvah in tako naprej. Če govorimo o nekih nepremičninah, kjer imamo vrednosti od nekaj evrov za nekaj kvadratnih metrov kmetijskega zemljišča, pa do, na primer, če samo pogledamo kakšen spletni portal milijonskih zneskov, in če imamo tukaj probleme s tem vrednotenjem, z modeli vrednotenja, potem se nam lahko vse podre. Vemo samo eno stvar, intenca države je, da čim več pobere. Ko govorimo, da intenca države je, da čim več pobere, niti ne vemo, kam bo šel ta davek na nepremičnine. Lahko se naslednja vlada, kar si je ta vlada zamislila, da bo naslednja vlada to naredila, odloči za vsaj tri modele. Lahko reče, da ta davek gre v državni proračun in pustite nas pri miru. Ena takšna avtokratska oblast bi verjetno to naredila. Ena bolj zmerna bi že rekla, dajmo polovico občinam, polovico državi. Verjetno najbolj pošteno pa bi bilo, da bi šel ta davek takoj nazaj v občinske proračune. Pa verjetno bodo še tam problemi, ker bodo kakšni občinski svetniki rekli, »joj, poglej spoštovani župan, ni pametno, da vržemo vse v integralni proračun, ker potem župan dela s tem denarjem kakor hoče«. Če pa daš v neke namenske vire, odpreš določene postavke in rečeš, recimo, 10 % iz pridobljenega davka na nepremičnine bo šlo izključno za ta segment, 10 % za ta segment, določen del pa tudi morda v integralni proračun, so zadeve že veliko bolj sprejemljive. Tudi za ljudi, ki bodo plačali davek. Če bo nekdo plačal nekaj tisoč evrov davka, ob zavedanju, da bo plačal v občinski proračun, bo verjetno veliko lažje dal, kljub temu da se bo spraševal, zakaj ker bo rekel, okej, vsaj poznalo se bo. Pa lahko potem zahtevamo od občine, da uredi to cesto, da uredi tisto zadevo. Skratka, ljudje se veliko bolj kot pri državnem proračunu počutijo, kar so nekateri celo predlagali, participatorno sprejemanje proračuna. Ko gledamo tukaj že te naslove členov, Sestavine modela vrednotenja, Merila za usmerjanje modelov vrednotenja, potem sem si zapisal še naprej, veliko je teh vsebinskih momentov v tem zakonu, na katere

res upam, da bo Zakonodajno-pravna služba dala konkretne odgovore ali je vse v redu ali ni. Potem pa, to pa je apel predvsem predlagateljem zakona in koalicijskim poslancem, kajti od vas je največ odvisno, da boste gledali Zakonodajno-pravno službo, njihovo mnenje kot nek ne ne bodi ga treba, ampak neko vsebinsko zadevo, da se zadeve tehnično uredijo. Ni smisel, da imamo probleme s podzakonskimi akti in potem z davkom na nepremičnine, predvsem verjetno vsi skupaj upamo, da ne bi imeli še enkrat kakšnih negativnih izkušenj z Ustavnim sodiščem in z njihovimi odločitvami. Tukaj pri tem zakonu sem si zapisal še dva člena, sodelovanje občin. Občine sodelujejo pri pripravi predloga modelov vrednotenja. Občine se pozove, da v 30 dneh od dneva prejema organu vrednotenja dajo svoje pripombe. Zdaj približno vemo, kako poteka delovanje občine. Imamo super župane, super občinske svete, ki imajo sprejete proračune oktobra, novembra. Imamo občine in župane, ki imajo sprejete občinske prostorske načrte, imamo pa tudi župane in občinske svete, ki sprejemajo proračune glede na to, koliko so jim finančna konstrukcija podira, pa jo rešujejo bolj kot ne sproti, in imamo tudi župane, ki ob omembi občinskega prostorskega načrta padejo v nezavest, ker rečejo, joj, samo tega mi ne dati, ker že pet let, šest let, sedem let se ukvarjamo s tem. Ali pa imamo župane, ki sprejemajo občinske prostorske načrte, jih dajo v najnižji predal in potem nimajo pojma, kaj se naj bi jim sploh dogajalo, ker niso imeli niti pojma, kaj so želeli z občinskim prostorskim načrtom sprejeti. Tako da me tukaj zanima, ko govorite o sodelovanju občin, kaj to vsebinsko pomeni za občine, pa verjetno tudi kaj to finančno pomeni za občine, ali je ta 30-dnevni rok, glede na to, da govorite o tem zakonu, potem pa bo šele davek na nepremičnine, morda malo prekratek. Saj veste, razen kakšnih izrednih občinskih sej se po navadi enkrat na mesec oziroma po navadi devetkrat do maksimalno desetkrat občinski sveti sestanejo. Če bodo pozvani in v roku 30 dni, me je strah, da že tako bodo župani zadevo bolj z levo jemali. In če bo še hiter rok, bo še bolj tako skrupucalo nastalo tudi tisto, za kar bodo občine celo pripravljene sodelovati. Tako da morda, spoštovani predstavniki ministrstva, malo več o tem, kaj se pričakuje od občin, tako vsebinsko kot finančno, in kaj lahko občine od vas pričakujejo – morda kakšno pomoč? Ali pa bo šlo bolj za enosmerno komunikacijo, občine uredite, pošljite? Ali bo morda ministrstvo že kaj posredovalo in uredilo?

Druga stvar, o kateri smo že deloma diskutirali, pa je ugotavljanje posebne okoliščine. Tukaj piše, katere so vrste okoliščin, upravičene osebe in pa kaj sploh so posebne okoliščine. Danes so že bili omenjeni določeni malo večji državni projekti ali situacije, ki verjetno zelo vplivajo ne samo na tisto konkretno zemljišče, ampak tudi na malo širši kontekst znotraj kraja, znotraj občine, morda tudi znotraj regije. Jaz

moram reči, da zadnjih pet dni razmišljam, kako lahko Ministrstvo za okolje in prostor reče, da v usedlinah tistega potoka v Kamniku pri Kemisu so raketovorne snovi, ampak če ljudje tega ne bodo pili in če to ne bo prišlo v podzemlje, je zadeva super. Pa pustimo ob strani okoljsko pa zdravstveno problematiko, ki takšen dogodek naredi. Poglejte na ceno nepremičnine. Ali pa primer Magna. Eni bodo rekli, da bodo povišali cene za nepremičnine, eni pravijo, da bodo razvrednotili cene. Na drugi strani pa poglejmo konkreten primer iz Posavja. Jaz sem iz Sevnice. Nuklearna elektrarna Krško. Ko sem se vozil v srednjo šolo v Brežice, sem jo vsak dan dvakrat videl. Tisti, ki se malo spoznamo na energetiko, rečemo prav, super, da imamo nuklearno elektrarno, prav je, da imamo tudi kaj drugega v Posavju. Če pa vprašate ljudi, ki tam blizu živijo, pa boste videli njihovo mnenje. Poznam primer, ko je država preko podjetja kupovala tako kmetijska zemljišča, predvsem pa same nepremičnine od tamkajšnih prebivalcev zaradi širitve, zaradi odlagališča, kakšne so bile ocene po Gursu. Za zjokati! Skoraj nič vredne. Na srečo je bila potem to državno podjetje toliko lokalno, okoljsko in pa, bom rekel, zdravokmečkorazumsko, da je dalo ljudem neke zmerne cene za te nepremičnine oziroma jim je zagotovilo, da za takšno ceno, kot jo oni vrednotijo, jim bodo pa postavili drugje hišo oziroma takšen bo njihov vložek. Pri teh posebnih okoliščinah je treba biti zelo pozoren, ker me zanima, kdo bo ugotavljal, ko piše, da za posebno okoliščino morajo biti naslednji pogoji: da »se zaradi njenega vpliva posplošena vrednost enote vrednotenja, na katero posebna okoliščina vpliva, spremeni za vsaj 20 % oziroma za več kot 200 tisoč evrov«. Jaz mislim, da ta drugi del, za več kot 200 tisoč evrov, jaz tako malo po kmečko razmišljam, dajte to ven. 20 % je 20 %. Če gre tudi za, na primer, hektar kmetijske zemlje, kjer se v njegovi okolici nekaj zgodi, je cena tega zemljišča 20 % posebna okoliščina. Ali pa če gre to za neke objekte, ki imajo milijonske vrednosti. Ker ne razumem, ali za vsaj 20 projektov oziroma za več kot 200 tisoč evrov. To pomeni de facto, da bo za vsak 20 % več, ali to pomeni samo za tiste, ki imajo 200 tisoč evrov. Pa se bom spet vrnil k Janezu in Jožetu. Za nekega Janeza, ki mu je Gurs ocenil vrednost nepremičnine 100 tisoč evrov in se zgodi neka okoliščina v tem rangi 20 %, bo za vsak evro, ne bom rekel, da za 10 ali pa 100 ali pa tisoč evrov gledal, koliko se mu bo spremenila vrednost nepremičnine. Če vemo tukaj, da gre za ta človeški faktor, kaj se bo zgodilo, potem je treba zelo trezno razmisliti, na kakšen način dati posebno okoliščino in kako jo ovrednotiti.

Preden grem še na kmetijski del, sam sem predsednik Odbora za kmetijstvo in dobivam ogromno dopisov ne samo zaradi tega zakona, ampak tudi zaradi ostalih zadev na področju kmetijstva. Jaz upam, da se je prej poslanka Desusa zmotila, ko je rekla, kje je

istočasnost obeh zakonov, da so v Poslanski skupini SDS za to, da se oba zakona, torej zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin in zakon o davku na nepremičnine obravnavata istočasno. Mislim, da sem tako slišal. Če je to res, spoštovani poslanci koalicije, vas danes javno sprašujem, kaj ste storili, da bi do tega prišlo oziroma ali potemtakem ne drži tisto, kar ni več niti javna skrivnost, ampak vsi vemo, da je predsednik vaše stranke zahteval kot politični maček približno s takšnimi besedami, češ, ni šans, da zakon o davku na nepremičnine sprejmemo v tem mandatu, naj ga naslednja vlada sprejme, kadar želi. Danes v stališču pa ste rekli da obžalujete, da nista istočasno oba zakona pred nami. Pa me zanima, kaj je resnica. Ali pa je resnica takšna, kot je po navadi, da eno so besede pred javnostjo, »mi obžalujemo«, zadaj pa žuganje, da ni šans, da se sprejme v tem mandatu, ker bližajo se državnozborske volitve, davek na nepremičnine, »ljudje nas bodo raztrgali«. Tukaj bi verjetno sam celo podprl to tezo, da je Karl Erjavec, kot nekdo, ki je človek za vse vlade, to tudi na vladi izpogajal. Ampak o tem naj kaj povedo poslanci koalicije, predvsem pa morda poslanci Desusa.

Zdaj bom šel na kmetijski del. Pridobil sem dve informaciji. Jaz moram reči, da zelo dobro sodelujemo kot odbor in sam kot predsednik odbora s Kmetijsko-gozdarsko zbornico Slovenije. Tukaj imam gradivo s 24. julija 2017. Kmetijsko-gozdarska zbornica predlaga upoštevanje kmetijskih in gozdnih zemljišč kot posebnih proizvodnih sredstev. In potem, da Vlada v Predlogu zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin ni upoštevala glavnih stališč Kmetijsko-gozdarske zbornice in tako naprej. Pa me zanima, kot rečeno, je tukaj je datum 24. julij 2017, ali se je od julija, to je 3 mesece kasneje kaj spremenilo. Zakaj pa mislim, da se ni veliko spremenilo, pa je dopis s 30. 9., ko so na Kmetijsko-gozdarski zbornici dali kar nekaj pripomb. Pa me zanima, kaj je storjeno. Zakaj govorim o kmetijstvu, kot o posebni temi, z vsem spoštovanjem do gospodarstva, pa do fizičnih oseb, pa do lokalnih skupnosti, govorim zato, ker imam pred sabo zakon, ki ga je sprejela ta vlada, ki je dala kmetu nov davek. Reče se mu Zakon o ugotavljanju katastrskega dohodka, kjer smo poslušali, da ne bo šlo za dvig davka, ne bo šlo za dvig davka. Kaj je ključna poanta? Kmetje se sprašujejo, ali bomo poleg tega zakona o ugotavljanju katastrskega dohodka dobili še nov davek, zakon o davku na nepremičnine. Skratka, dva davka. Ali bo varianta, da se z dnem, ko bomo, upam, da v naslednjem mandatu, čim prej sprejeli zakon o davku na nepremičnine, kajti to pa je dejstvo, kar ne narediš prvo leto, potem zamudiš ostala tri leta, se bo ta zakon umaknil ali pa bo v zakonu o davku na nepremičnine izpadlo področje kmetijstva in podeželja? In kar je ključno, kmetje se bojijo, pa bom uporabil grdo besedo, takšnega natega, kot ga določa 16. člen Zakona o ugotavljanju katastrskega

dohodka, citiram: »V letu 2017 se katastrski dohodek in pavšalna ocena dohodka na čebelji pan pripiseta v vrednosti 40 %, v letu 2018 v vrednosti 55 % in v letu 2019 v vrednosti 75 % katastrskega dohodka in pavšalne ocene dohodka na čebelji pan.« Pa če vemo, kako se izračuna katastrski dohodek, vemo, kaj lahko pričakujejo kmetje v letu 2019. Ampak v letu 2019 oziroma 2020, ko bodo šteli za 2019, ne bo nobenih volitev, verjetno niti podobne ali vsaj enake vlade zagotovo ne bo in tako naprej. Zato se bojijo, da namesto kakšnih sladkih obljub pri davku na nepremičnine bodo dobili notri takšno grozoto, kot je v tem zakonu bilo napisano. In če še vemo, da je Kmetijsko-gozdarska zbornica, Sindikat kmetov, predvsem pa Zveza lastnikov gozdov opozarjala na problem, ki se mu reče rastiščni koeficient, ko so imeli amandmaje na to temo pri Zakonu o katastrskem dohodku v smislu, pogledajte, pa saj vi sploh ne veste, kaj nam boste računali, in imajo sedaj v praksi ogromno problemov, ko morajo sami dokazovati, da to, kar je v praksi izračunano, ni tudi to, kar je v praksi na terenu. Vsi vemo, kaj je rastiščni koeficient, podatke o proizvodni sposobnosti gozda. In če pogledamo naš gozd, verjetno če bo šla zadeva z lubadarjem tako naprej, da bo celoten gozd potreben takšne zakonske diktacije, kot je zakonska diktacija posebna okoliščina, kajti skoraj vsakemu drugemu gozdu v Republiki Sloveniji se je v zadnjih dveh, treh letih zagotovo zmanjšala cena zaradi lubadarja, ki je prišel skoraj že vsepovsod. Na Koroškem so ga letos že imeli, bil sem na Pokljuki, so kmetje vestno delali in tako naprej. Zanima me, ko razmišljate v drugi fazi z uvedbo zakona o davku na nepremičnine, kaj bo s katastrskim dohodkom.

In zadnja stvar, ko smo že pri katastrskem dohodku in gozdovih, me zanima, ali ste pri tem zakonu sodelovali s podjetjem Slovenski državni gozdovi. Sam osebno bom zelo spremljal, tako kot spremljamo delovanje tega podjetja, kakšne bodo ocenjene vrednosti podobnih gozdov v lasti Janeza ali v lasti podjetja Slovenski državni gozdovi, ker imamo zelo slabe izkušnje. Sam konkretno lahko prinesem in sem že prinesel na odbor posamezne dokaze, da ko država želi nekaj od posameznika, je ta njegova nepremičnina vredna skoraj nič. Ko pa želi ta Janez nekaj od države, od Sklada kmetijskih zemljišč, če želite direktno, ali pa tudi verjetno od podjetja Slovenski državni gozdovi je pa država zelo neradodarna. Primer, ko kmetje hočejo kupiti od Sklada kmetijskih zemljišč parcelo, je bil po Gursu ocenjen kvadratni meter 4 evre. Ko smo po skoraj enem letu spraševali, ko nismo vedeli, kdo je sploh pravi naslovnik znotraj vseh direktoratskih, znotraj ministrstev, tako za kmetijstvo kot za za javno upravo, smo končno dobili odgovor. Ja, država je pripravljena prodati, ampak ne po tržni vrednosti oziroma po Gursovi vrednosti 4 evre za kvadratni meter, država je hotela za ta kvadratni meter zemlje tam nekje, ne bom si drznil reči, Bogu izza nogu, 40 evrov

za kvadratni meter. In to za neko zemlje, na kateri je bilo polno vejevja, ker je ta površina ob nekem potoku. Toliko o tem, ko govorimo o tej tržni vrednosti in kaj je Janez kot zasebnik in kaj je v tem primeru Miro Cerar kot Vlada oziroma Miro Cerar kot država.

Zato želim, da v naslednjih fazah vsi skupaj prisluhnimo ne samo Zakonodajno-pravni službi, predvsem pa vsem tem stanovskim organizacijam. S področja kmetijstva jih lahko naštejemo deset, pa verjetno še z ostalih področij, predvsem prostorskih in okoljskih, da bomo zelo tankočutni, kaj bomo pisali v ta zakon. Kajti, še enkrat, ta zakon bo osnova, s tem se ne moremo slepiti, za zakon o davku na nepremičnine in če se tu zmotimo, se bomo še veliko bolj zmotili pri tistem zakonu. Saj veste, kako se po navadi država zmoti – skoraj nikoli v svojo škodo.

Lepo je, da imamo ta zakon v proceduri, ne nazadnje tudi zaradi tega, ker imamo odločitev Ustavnega sodišča in tiste odločbe je treba spoštovati in sprocesirati. Ampak z grenkim občutkom obžalujem, da Ministrstvo za finance iz predala ni potegnilo, ker baje obstaja ogromno zakonskih osnutkov zakona o davku na nepremičnine, ko bi lahko preko tega ovrednotenja potem konkretno izračunali finančne učinke v praksi. Verjemite, to ljudje najbolj pričakujejo in tega se ljudje tudi najbolj bojijo, zato je verjetno razumljiva politična poteza te vlade oziroma vsaj določenega dela te vlade, ki je rekel, da zakona o davku na nepremičnine v tem mandatu ne bomo videli, ker ni poguma. Škoda.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Tilen Božič, državni sekretar.
Izvolite.

TILEN BOŽIČ: Hvala za besedo.

V dosedanji razpravi, za katero ocenjujem, da je bila doslej zelo konstruktivna, se je nabralo kar nekaj vprašanj, pomislekov, komentarjev, na katere bi se odzval.

Pa bi morda začel z zadnjim, ker so vtisi še najbolj sveži. Tako da, prva reč, spet je bilo nekaj razprave o tem, se pravi, o prvem, drugem delu, kar se tiče pristopa glede davka na nepremičnine, bi samo omenil eno reč, ki je, mislim da tudi za vas zanimiva, pa tudi v prihodnje, ko se bo o tem odločalo. Če gremo pogledat področje NUSZ, se pravi odmere davka, ki se tiče stavbnih zemljišč, je bila tam ena ocena, da ni približno 20 do 30 % podatkov, zato se tudi ne pobere povsod, kjer bi se moral. So pa te evidence v domeni občin. Ko pridemo na področje davka na nepremičnine in tega, kar poskušamo sedaj urediti z ZMVN, se pravi z Zakonom o množičnem vrednotenju nepremičnin, da bi bile te evidence še bolj popolne, lahko rečemo neka centralna evidenca, iz katere se bo lahko izhajala, še vedno glede na

pretekle izkušnje, tudi tisto, kar se je zgodilo s prejšnjo uvedbo, obstaja tako v javnosti kot tudi med različnimi deležniki in tudi ne nazadnje med vami nekaj dvomov in pomislekov, ali smo že pripravljeni, ali imamo ustrezne podatke in tako naprej. Ravno ZMVN bo omogočil, da se ti podatki dopolnijo, dodatno preverijo, da se dvigne kakovost na tak način, da ko bo pa prišlo do razprave o tem, kaj pa je z davkom na nepremičnine, katere rešitve dati notri, bomo mi in tudi ekipa iz Ministrstva za okolje in prostor oziroma Gursa in Urada za množično vrednotenje sposobna takrat na katerakoli vprašanja, ki se bodo pojavila, dati ustrezne simulacije in povedati: »V redu, ta skupina, ta tip nepremičnin, to območje, take posledice.« Za moje pojme je takrat, ko se pa govori o tako pomembnih zadevah, kot so davki, izredno velikega pomena to, da so ti podatki, s katerimi bomo takrat oziroma vam bodo – bomo videli, kar se mene tiče, če bom lahko še imel priložnost delati na tem – lahko zagotovo dali takšne informacije, da boste primerno informirani, da boste lahko s tem v zvezi sprejemali pravilne odločitve. Tako bo ta servis, ki ga bo takrat Vlada zagotavljala, boljši za potrebe teh odločitev.

Omenjeno je bila potem naprej lokacija-cena, od tu naprej tudi beseda špekulacije. To jemljem na znanje tudi na ta način, da bo, predvideno je nekje najbrž konec novembra, upam, če bo danes ocenjeno, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo, tudi na odboru obravnava tega. Mi bomo, to lahko dam besedo, pripravili nekaj predstavitev, ki bi jih tudi lahko s prosojnicami predstavili, da se bo bo videlo, kako se podatki o teh transakcijah zbirajo, pogledajo, analizirajo in upoštevajo. Za tiste, za katere se ugotovi, da so morebiti špekulativne, nereprezentativne ali pa, ko se gre na terenski pregled, ugotovi, da ne odražajo dejanskega stanja. Marsikdaj se namreč zgodi kakšna transakcija, za katero piše, da se je prodalo zemljišče, je bila pa morda na njem še kakšna nepremičnina, in to taka konkretna, in obratno. Danes je z nami v dvorani tudi gospod Mitrovič, ki to budno spremlja, in verjamem, da bo takrat na odboru lahko tudi zelo dobro te stvari predstavil, da boste videli v podrobnosti, kako se te zadeve izvajajo, da se v največji meri tiste špekulacije izločajo, da ne bi vplivale na kakovost modelov.

Naprej je bilo omenjeno tudi glede Zakonodajne-pravne službe Državnega zbora. Lahko rečem, da veselim pričakujemo njihov pogled na rešitve, tako nomotehnične kot morebitne druge pripombe. Ocenjujem, da bo dovolj časa, zato se mi zdi tudi dobro, zakon gre po rednem postopku, naslednji teden je redna seja Odbora za finance, na katerem tega ne bo, ker bi bilo to zagotovo bistveno prehitro. Potem bo tudi priložnost za pripravo amandmajev kakšen mesec, mesec in pol, da se pripravijo, kot je treba. Kot smo pristopili k temu uvodoma, se pravi, da smo nekako skušali spraviti

informacije tako do koalicijskih poslancev kot tudi do opozicijskih, bomo glede tega tudi v prihodnje odprti, ker cilj je, kot že rečeno, da iščemo skupaj čim boljše rešitve.

Glede sodelovanja z občinami, je na eni strani interes občin, ki imajo ta pogled v naprej kot nek vir, ki ga bodo imeli v prihodnje in bo izključno njihov, je neka potreba, da se evidence uredijo, da bodo imeli neko zanesljivost v prihodnje. Dosedanje sodelovanje z njimi, tudi kar je bilo pripomb, če rečem na splošno, od skupnih pripomb, ki smo jih prejeli v javni razpravi, pa to ne gre samo za pripombe občin, ki jih je bilo 46, smo jih vsaj deloma upoštevali več kot 80 %. Tako da se je šlo korektno skozi, pogledalo in kjer se je dalo, se je upoštevalo. So zelo dober, moram priznati, in iskriiv sogovornik, ker imajo vpogled na dogajanje na terenu zelo dober, tudi se srečujemo s tem, ker ste omenili, gospod Lisec, se pravi, kar se tiče OPN in tako naprej. Vidijo, kje so tisti momenti, kjer lahko pride do zapletov. Tudi zaradi tega so rešitve v zakonu predvidene tako, da ko se pogovarjamo o komunikaciji, o razgrnitvah in tako naprej, se gre v neko sodelovanje. Se pravi, ko bo razgrnitev, bodo prišli predstavniki lokalne enote, Gurs tja, pomagali to izvesti, da ne bo šlo samo tako, da se nekaj pošlje občinam, potem pa čaka, če bo kaj, bo, ampak da se gre skupaj v to. Do zdaj tudi kar se tiče obstoječih rešitev v ZMVN, se pravi tega, kar velja v tem trenutku, je bilo to sodelovanje na nek način do zdaj že tudi predvideno. Ti podatki so se pošiljali, so se na tak način zagotavljali. Je pa res predvideno nekaj več, pripoznana je ta potreba po dodatnem sodelovanju. Daleč od tega pa, da bi bilo to lahko.

Kar se tiče posebnih okoliščin, ste omenili 20 % oziroma 200 tisoč evrov. To gre za nekakšen so-pogoj, se pravi tisti, ki je prvi izpolnjen. Primer. Če imate vi nepremičnino v vrednosti 2 milijona evrov in je 10 % tega 200 tisoč evrov, se pravi, je manj kot 20-odstotna sprememba, v tem primeru vseeno lahko greste v uveljavljanje teh posebnih okoliščin. Morda bo tudi del prihodnje razprave, ali so ti odstotki, mejniki in tako naprej primerno postavljeni. Zagotovo se lahko še kakšna dobra razprava na to temo naredi.

Kar se tiče kmetijskega dela. Ja, zagotovo gre tukaj za dve reči. Potegnil bi dve zadevi, ki sta po mojem ključni, da vemo, kje se kreše neko razmišljanje ali pa drugačen pristop že k razmišljanju. Eno je razmejevanje, kaj je vrednost nepremičnine v odnosu potem naprej do davka, neka ločitev tega. Se pravi, če gledamo vrednotenje, vrednotimo pač vse in na nek razumem način, da je čim bližje tistim tržnim vrednostim, ki jih lahko dosega. Na drugi strani pa, če se pogovarjamo potem daleč naprej o davčnem področju, gledamo pa nekako tako, da na eni strani imamo davek na premoženje, se pravi na podlagi vrednosti premoženja, koliko bi se to obdavčilo, na drugi strani pa vprašanje

nekega davka na dohodek, se pravi katastrskega dohodka. Tudi če gremo gledat katastrski dohodek, ne glede na to, kar ste tudi omenili, da je postopno poviševanje, omenili ste panje, je to, ne glede na vse skupaj, ko bo tudi zgornji znesek dosežen leta 2019, je to še vedno znatno pod ekonomskim izračunom, ki je ocena, koliko lahko neko zemljišče, nek panj, karkoli že, od sebe dohodka da oziroma ustvari znotraj enega leta. Ne glede na to je tisti korak razumevanja oziroma lahko tudi rečem neke posebne obravnave in posebnega občutka Ministrstva za finance pri tem, te stvari so se tudi v času, se pravi zgodovinsko gledano, pripoznavale, so nekatere posebne rešitve, nek sistem stalne pozitivne diskriminacije ravno zaradi tega, ker se zavedamo pomena samooskrbe, ohranjanja krajine in tako naprej. Tako da tudi v prihodnjih razpravah, ko bo do tega zagotovo prišlo, bo, kdorkoli že, kot je bilo prej prej rečeno, morda na tem mestu stal. Ko se bomo ali pa boste pogovarjali o davku, bodo to legitime razprave, in to bo ravno tisto, se pravi z vidika politike, pa ne mislim politikanstva, ampak dejansko politike, prioritet te države v prihodnje, kako se odločiti v nekem konkretnem primeru.

Glede vpliva morebitnega lastništva na ceno, modeli lastništva lahko rečem se ne upoštevajo. Gre za to, da so določeni indikatorji, tem se določijo ponderji in ti vplivajo na ceno. Ali je lastnik Janez ali Tomaž ali Tilen ali neko državno podjetje, na to ne bo vplivalo. Dejansko množično vrednotenje, se pravi tehnični zakon, ne glede na okoliščine, ki niso, bi lahko rekel, tržno značilne, se pravi, da bi vplivale na tržno ceno, jih pač ne bo upošteval.

Naprej druge zadeve še morda pri občinah, ko smo že začeli nekako to debatovati. Ena izmed pomembnih zadev, na katere so tudi občine opozarjale, zagotovo velja omeniti to, da se uporabljajo zgolj tiste podatki, ki so že na razpolago. Se pravi tisti podatki, ki so iz uradnih evidenc. Na podlagi teh se je ugotovilo, da se tudi s temi podatki dajo narediti dobri modeli. Od tu naprej pa se bodo v času najbrž pojavili tudi še nekateri drugi podatki, ki se bodo morda čez nekaj let lahko upoštevali pri izboljšanju kakovosti teh modelov. Ko se mi pogovarjamo recimo o komunalni opremljenosti zemljišč, je bilo tu ravno preko pogovorov z občinami ugotovljeno, da pa tega podatka, ki bi bil zanesljiv, da bi ga lahko uporabili za množično vrednotenje, še nimajo. Bo verjetno na razpolago čez nekaj let. Tukaj je zagotovo ta prostorski paket zakonodaje, ki bo dodal nekako te razvojne faze, ampak do tam naš loči še nekaj let. Ko bo to na razpolago, se zagotovo pa da kakšno reč tudi s tem v zvezi več narediti.

Kar se tiče namenske rabe in upravičenosti te uporabe, koliko imamo podatkov in tako naprej. Trenutno ima občinski prostorski načrt sprejet približno dve tretjini občin. Velika večina preostalih se pripravlja, da bodo to tudi uredili, ker se tudi sami zavedajo,

da urejanje prostora koristi tako njihovim občanom kot nekemu razvojnemu potencialu, ki ga občina lahko doseže. Tudi iz tega razloga mi ocenjujemo, da je ta pristop primeren. Kar se tiče stavb, ki so v katastru, skozi vse dosedanje pogovore, ki smo jih imeli z različnimi deležniki, je bilo ugotovljeno, da neevidentiranje, lahko rečemo temu stavb, čudno se sliši, če rečem, da ni problem, ampak so vpisane te stavbe v registru nepremičnin, razen tega so tudi predvidene določene rešitve, ki omogočajo, da se bo to ustrezno izpopolnjevalo, izboljševalo, nadzor bo tudi vzpostavljen nad kakovostjo teh podatkov. Tako da tu mislim, da je bilo nekako realno ocenjeno, kaj se da in tudi temu sledijo te zakonske rešitve.

Nekaj besed je bilo še glede, kako temu rečemo poenostavljeno, gozda, rastiščnega koeficienta in tako naprej. Ta se določa na parcelo. Slovenija je razdeljena na približno 60 tisoč poligonov rastiščnega koeficienta. Določa ga sicer Zavod za gozdove. V okviru priprave modela so tudi oni sodelovali, zato sem nekako overjen v tem, da bi morale tudi rešitve s tem v zvezi biti primerne, zagotovo pa tudi ob ustrezni morebitni zastopanosti na odboru, če bodo vabljeni oziroma se bodo odločili, da se udeležijo, lahko dajo tudi oni še ta svoj operativni vidik, zakaj mislijo, da so tudi te rešitve nekako primerno naslovljene.

Kakšne zadeve, ki so bile tukaj omenjene sproti, se ne tičejo toliko tega področja. Morebiti bi glede davčnih blagajn vseeno omenil, da kar se tiče osnovne dejavnosti, tam ni izstavljanja računov, tudi ni obveznosti fiskalizacije in tako naprej. Tam imamo notri tudi prvo predelavo, ki je zdaj znotraj katastrskega dohodka, ampak se ne bi v to spuščal. Kar se tiče raznoraznih predvidenih oprostitov ali karkoli takega. Ponovno bi rekel, da vrednost se bo določila za vse. Kako, na kakšen način se bo to v prihodnje uporabljalo, za katere namene, je pa druga reč. Je pa to po mojem mnenju predpogoj, da se lahko sploh pride do nekega vsebinskega pogovora o tem. Se pravi, če imamo neko skupino zavezancev ali pa lastnikov na eni strani, moramo najprej videti s čim razpolagajo, da lahko potem preko simulacij ugotovimo, ali je nek njihov ali pa kakšen drug argument upravičen ali ne.

Veseli me tudi, da je marsikdo izpostavil, da se podpira nekako urejanje tega stanja, da je bilo to pripoznano. V povezavi z namensko rabo so določeni komentarji na mestu, sem pa že prej komentiral, zakaj ocenjujem, da smo to zadevo ustrezno rešili. Posebej ko se pogovarjamo o tržni ceni. Namenska raba, se pravi tista najprimernejša raba je ravno tista, ki vam pove, kolikšna bi morala biti potem tudi tržna vrednost te nepremičnine. Občine so tiste, ki bodo skrbele za to, kaj s prostorskim načrtom uredijo. In od tu naprej, če bo neka odločitev, da pa se je nekdo tudi špekulativno odločil, da za neka zemljišča, recimo temu, spremeni status oziroma namen,

se bo lahko tudi na nek razumen način z nekimi relativno kratkimi postopki povrnilo v predhodno stanje, če bo to upravičeno. Seveda se ne more nekdo v centru nekega mesta ali vasi odločiti, da bo tisto pa kar naenkrat postala spet njiva po namenu, ampak na nekem robnem območju, kjer se je morda, ne bom rekel, špekuliralo, ampak morda predvidevalo, da bo prišlo do poselitve, pa se sedaj vidi, da v naslednjih 10, 20 letih ne bo nič, se lahko to ponovno spremeni nazaj v tisto, kar je bil prvotni namen.

Bila je omenjena tudi ta morebitna sorazmernost, nekako vzporednica z davkom, vseeno velja, da če pogledamo obstoječi NUSZ, tam so lahko tudi večkratne, več deset, več sto, konec koncev več tisočkratne razlike v tem, kako se neko stavbno zemljišče obravnava glede na cono, glede na občino. Z vidika neke sorazmernosti in pravičnosti je zagotovo nek generalni pristop, ki bi se kasneje pojavil z davkom na nepremičnine, bolj pošten do državljanov in omogoča, ker tudi na terenu je opazna pa tudi iz sodnih odločb je razvidno, da včasih gre res za neko samovoljo, glede na to, da umanjajo argumenti, zakaj pa se NUSZ na določenem območju točkujeta na ta ali oni način, zakaj je tudi toliko težak.

Mislím, da bi bilo to za zdaj vse. Kasneje pa še dodatno. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Uroš Prikl, pripravi naj se gospod Janko Veber in gospa Vojka Šergan.

Izvolite, gospod Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi!

Naj mi bo dovoljeno, da začnem z enim pregovorom Kogar piči strupena kača, se boji zvite vrvi. Zakaj to govorim? Govorim zaradi tega, ker je Zakon o davku na nepremičnine v prejšnjem mandatu že doživel, jaz si temu upam reči, eno klavno usodo v končni fazi. Seveda je tudi to eden izmed razlogov, zakaj smo v Poslanski skupini Desus do predlaganega zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin nekoliko zadržani. Pa gremo po vrsti. Da je trenutna situacija na področju lokalne samouprave, ko gre za pobiranje občinskih dajatev, davščin, nekoliko, upam si skorajda reči, kaotična oziroma ne najbolj ustrezno urejena, je verjetno dejstvo. Na področju pobiranja nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč je, jaz sem prepričan v to, treba narediti kar ene bistvene, da ne rečem tektonske spremembe, eno prenovo. Pa naj mi bo ta beseda, ki se rada uporablja na sistemski ravni, oproščena, ja, na sistemski ravni je treba to prenovo narediti. Treba je vzpostaviti takšne evidence, ki bodo verodostojne, ki bodo kakovostne, ki bodo odražale dejansko stanje, saj se bo lahko le na podlagi takšnih korektnih in konkretnih vrednosti tudi korektno in konkretno

pobirale dajatve. Zadeva bo transparentna, poštena in tudi pravična. Je pa dolga pot do tega. Hkrati je verjetno treba tudi poskrbeti, da bo čim manj administrativnih ovir. Jaz zato vedno znova poudarjam, ko je govora o pogovarjanju z občinami, pogovarjanju z lokalno samoupravo v korelaciji tako z Ministrstvom za finance kot tudi z Ministrstvom za javno upravo, naj se zaboga občinam že prisluhne. Ne rabi se jim dati a priori več denarja, ampak tukaj sledi še nadaljevanje, da me ne bo kdo narobe razumel, če se jim ne da več denarja, kar bi sicer bilo zelo v redu in prav, naj se jih potem razbremení pri nekaterih drugih zadevah. Naj se jih razbremení pri nekih administrativnih, si bom dovolil reči, nepotrebnih nalogah in aktivnostih, pa bomo vsi na koncu zadovoljni. Vendarle smo vsi, tudi poslanci, tisti, ki prihajamo iz nekega lokalnega okolja in smo nanj tako ali drugače bolj ali manj navezani. Če so evidence tukaj neustrezne, je pa dosti neurejeno področje pobiranja nadomestil za uporabo stavbnega zemljišča in je treba narediti kakšne spremembe, kakšne nove korake. Jaz si upam trditi, da korak v to smer, da se ustrezno ovrednotijo nepremičnine na ozemlju celotne države, je sigurno ena smela poteza, je korak v pravo smer. Ali bo to osnova za nove evidence, za novo platformo, za pobiranje nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč, ali je to osnova za pričakovani davek na nepremičnine, pa je seveda drugo vprašanje. Jaz moram tukaj povedati, da ta entuziazem ali pa ta korajža, če hočete, ki jih preveča na Ministrstvu za finance, še posebej z našim bivšim kolegom poslancem Božičem, je sigurno hvale vredna. Jaz verjamem, da če so iskreni nameni, želim si in upam, da so le-ti takšni, na koncu ne more izostati pravična rešitev. Kaj je pravična rešitev, to je optimalna nadgradnja obstoječega sistema in da pridemo do takšnega zakona, ki ne bo spravljal v inferioren položaj posameznikov, še posebej tistih ranljivih ciljnih skupin, h katerim se bom še vrnil, in da ne bomo, tu pa govorim v prvi osebi množine, postavljeni v slabši položaj tisti, ki ne prihajamo iz glavnega mesta ali pa, če hočete, tisti, ki prihajamo iz severovzhodne Slovenije, ki je vedno znova zapostavljena. Pika. Tu ni stvar za diskusijo.

Želim si seveda to, da se lastnike nepremičnin še bolj vključi, aktivno vključi. Ne nazadnje je to tudi vsebina tega, kar je povedalo Ustavno sodišče, tako v fazi sprejemanja modelov vrednotenja kot tudi možnosti ugovora, možnosti spremembe, če hočete z eno besedo, jaz se včasih težko fokusiram zgolj na eno besedo ali en stavek, da so torej aktivni člani, da aktivno soodločajo pri teh procesih vrednotenja in točkovanja. Glede samih izračunov, tudi mi v poslanski skupini smo imeli predstavnike, danes jih je dosti v Državnem zboru, pa prav je, da vas je dosti tukaj, da suportirate Božiča, ko ste prišli v našo poslansko skupino, vas je bilo še neprimerno več, cela četica vas je bila. In tudi to je bilo zelo pohvalno. Zelo korektno ste nam

predstavili te zadeve. Ampak dajte se spomniti, mi v Desusu, pa verjamem, da velika večina državnoborskih poslancev nismo ravno strokovnjaki za to področje. Če zdaj mene vprašate, če lahko z nekaj stavki ali pa s polurnim traktatom obnovim, kakšna je metodologija, ki ste jo vi uporabljali ali pa jo boste uporabili, sem tukaj zelo težko en korekten sogovornik. Z drugimi besedami povedano, mnogi ali pa velika večina državljanov te države ni toliko uka na tem področju, ali pa še drugače povedano, ta metodologija in ta sistem ovrednotenja nepremičnin je zelo zakomplicirana zadeva. Naj mi bo to dovoljeno, zelo kunštna stvar je to. Ni za pričakovati, da se bomo vsi na dolgo in široko s tem ukvarjali in da bomo v detajle v podrobnosti ta sistem razumeli. Verjetno se to tudi ne pričakuje od državljanov te države. Kaj sledi temu? Sledi temu to, da bomo verjetno morali državljani verjeti temu, kar nam pripravljavec tega vrednotenja nepremičnin pove. Ne bom rekel slepo zaupati, ampak meče potem samo v inštitut ene pritožbe. Spomnite se, predstavniki Ministrstva za finance, kaj smo vam takrat povedali. Najprej smo vas zelo pozorno poslušali, na koncu pa smo vam povedali, okej, zdaj je prvo branje, pa da to napetost mogoče malo razbremenim, mi v Desusu bomo v prvi fazi, v prvem branju predlog tega zakona podprli. Ampak, verjemite, to še ne pomeni, da bomo mi tudi podprli zakon v končni fazi. Spomnite se, kar smo vam takrat povedali, in to še vedno pričakujemo, zahtevamo, bolj zahtevamo, kot pričakujemo, da nam predstavite neke izračune, v končni fazi neke simulacije. Če je osnovna hipoteza ali pa osnovno izhodišče prenove obstoječe zakonodaje, da se bistveno, drastično ne bodo dajatve na tem področju spreminjale, z drugimi besedami, da ne bodo dodatno obremenjeni, dodatno prizadeti tako fizične osebe kot pravni subjekti in tudi kmetije, potem pričakujemo, da ta novi zakon ne bo nekih drastičnih korenitih sprememb naredil. Če mi ne vidimo te simulacije, in če ne bo nobene spremembe, je potem, oprostite mi na preprostosti, je osnovno vprašanje, zakaj sploh gremo v neke spremembe, če se ne bo nič spremenilo. Kaj pa mi zdaj pričakujemo? Jaz osebno pričakujem to, da ne bo prišlo do dodatnih obremenitev, to moram še enkrat povedati na tem mestu, tako za fizične osebe, razen seveda tistih, ki razpolagajo z enormnimi, ogromnimi količinami ali pa predmeti nepremičnin, da ne bo tukaj gospodarstvo še enkrat več na tapeti, da bo na ta način, če bi bilo hipotetično dodatno obremenjeno, še manj konkurenčno, in da tudi najbolj ranljive ciljne skupine tukaj ne bodo deležne nekih dodatnih neugodnosti. Kot rečeno, mi pričakujemo te izračune, še več, pričakujemo tudi simulacije, kako bo na posamezni družbeni in gospodarski segment to vplivalo, bodisi novo vrednotenje, kot v končni fazi tudi tisto, kar sledi na koncu vsega, to je davek na nepremičnine.

Še nekaj, ker sem obljubil na začetku, da se bom vračal k ranljivim skupinam. Ja, ker se rad vračam, ker sem primoram v svojih nastopih na to še posebej opozarjati. Kaj so ranljive skupine? Ranljive skupine prebivalstva so tisti, ki si na žalost iz takšnih ali drugačnih okoliščin ne morejo sami priskrbeti boljšega jutri in so odvisni na nek način tudi od države. Jaz z veliko žalostjo ugotavljam, da je čedalje več predstavnikov starejših generacij na tem področju. Ob tej priložnosti, kolegice in kolegi, bi vam rad še enkrat iskreno položil na dušo, da zaradi sprememb na področju vrednotenja nepremičnin – vemo pa, da kar lepo število starejše populacije, normalno, da je temu tako, je lastnikov nepremičnin, in prav ta starejša generacija si je trideset, štirideset in več let odrekala, od ust trgala kruh, da si je lahko neko nepremičnino ustvarila – da ne bodo sedaj v slabšem položaju. In tukaj vas na to opozarjam, tukaj ni igranja z usodo ljudi. Tu enostavno za moj okus računovodska logika, matematična logika ne odigra tiste ključne vloge. Mi bomo tukaj, če bo šel zakon po zeleni poti, po poti, ki si jo želimo, na vsak način težili tudi k temu, da bodo tudi kakšne izjeme. Desus ni stranka, ki bi se zadovoljila z nekaj odstotnim zvišanjem pokojnin, pa s kakšnim regresom. S tem se nas ne da kupiti. Mi si želimo korektnega položaja v družbi vseh generacij, zdaj sem malo več časa namenil starejši generaciji, ker je normalno, da po toliko in toliko letih ustvarjanja starejše generacije imajo kakšno nepremičnino, ki pa ni padla z neba, ki ni bila od boga dana. Oprostite na tej primerjavi. Trdo so si jo prigarali. Hkrati pa tudi ne želimo, da so srednje generacije in tudi mlajše generacije pri takšnih ali drugačnih zakonskih rešitvah deprivilegirane.

Tako da, dragi moji, podpora v prvem branju z naše strani gre. Mi dosti pozorno, četudi nismo vsi tukaj v tej dvorani, zelo pozorno spremljamo to razpravo. Vidim, da me zelo pozorno predstavniki Gursa pa financ poslušate, in tudi druge kolege, ki sem prepričan, da dobro hočejo, hočejo dobro popotnico za ta in oni drugi zakon, ki bo verjetno v naslednjem mandatu prišel. Dajte jih dobro poslušati, dobronamerno vzeti te sugestije, tudi kritiko, če je kakšna, tudi z moje strani, in pripravite zakon, ki ne bo diskriminatoren, da bomo lahko nanj tako pripravljavci oziroma izvršna veja oblasti kot mi zakonodajalci ponosni. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC:
Postopkovno, gospod Tomaž Lisec.
Izvolite.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, predsednik za dano besedo.

Se opravičujem, Uroš, mislim, da sva kar v redu kolega, ampak v Desusu pozabljate na eno stvar. Bili ste v koaliciji, ko smo sprejemali Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin, ki ga je Ustavno sodišče delno

razveljavilo, bili ste v Vladi, ko smo sprejemali Zakon o davku na nepremičnine.

15. 11. 2013, ura je bila 6:35:47, tretja obravnava, glasovanje, obstrukcija SDS, kvorum 54, za 56, tudi koalicija za. Zato, spoštovani predsedujoči, predlagam, da glede na to, da smo očitno zadnjega pol leta, ko bomo vsi tekmovali, kako smo vsi najboljši, da opozorite ljudi, ki imajo za sabo nahrbtnik, da naj se spomnijo na ta nahrbtnik. Prosim, da drugič opozorite tiste, ki govorijo o tem, kako bi bilo treba to storiti, da so imeli možnost marsikaj spremeniti, pa tega niso. Ko smo takrat 19 ur razpravljali samo o Zakonu o davku na nepremičnine – šli smo od gasilcev, do kmetov, socialno ogroženih, obrtnikov. Preberite si magnetogram, kakšna so bila stališča takrat.

Zato, spoštovani podpredsednik, v izogib temu hvaljenju, kaj je kdo naredil, imate kot predsedujoči možnost, da kdaj koga tudi opomnite, da je kdaj že imel kakšno možnost, pa je ni izkoristil. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa, gospod Tomaž Lisec.

Bom sprejel to vašo pobudo kot dobronamerno. Ni se mi zdelo, da bi spadala ravno v sklop postopkovnih predlogov, ampak vidim že, da se gospod javlja, tako da bom dal kar besedo.

Gospod Uroš Prikl, postopkovno, imate besedo.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Tomaž, ni se mi treba opravičevati, prvič. Drugič, da sva kar v redu kolega, se s teboj absolutno strinjam. Tretjič, to je pa zdaj ta bistveni del, jaz nimam nobenega nahrbtnika, je pa res, da sem svojo razpravo začel s pregovorom, da kogar piči strupena kača, se boji zvite vrvi. Res je, takrat je tudi Poslanska skupin Desus glasovala za tak zakon. Na koncu se je izkazalo, da so bili očitno tudi moji kolegi v Desusu takrat premalo previdni. Zato bomo tokrat še bolj previdni. Skozi celotno mojo razpravo ni bilo nobene refleksije za nazaj, ampak sem govoril o zakonu, ki je trenutno v razpravi, o katerem se trenutno pogovarjamo. Kot sem povedal, želel bi si, da je ta zakon korektno pripravljen in ne dela nobenih barier med posameznimi ciljnim skupinami in da je korekten do vseh državljanov in državljanek ter hkrati tudi do vseh poslovnih subjektov takšnih ali drugačnih. Jaz tukaj res ne vidim nobenega razloga, da bi se vračali nazaj in da bi se obkladali, obtoževali, kaj je bilo narejeno, kaj je kdo naredil, česa kdo ni naredil. Dajmo strniti tukaj vso našo energijo in apelirati na pripravljavce zakona, to pa je Vlada oziroma v njenem imenu Ministrstvo za finance, da pripravi korekten zakon.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Tudi to se mi ni zdelo postopkovno, ampak predlagam, da nadaljujemo z delom, zato dajem besedo

gospodu Janku Vebru, pripravi naj se gospa Vojka Šergan in gospod Roberto Battelli.

Gospod Veber, izvolite.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem!

Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin bo imel zelo hude posledice za večino lastnikov, ki imajo manj vredne nepremičnine. Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin bo določil povprečno vrednost nepremičnin in tisti, ki imajo nadpovprečno vrednost nepremičnin, bodo plačevali zato nižje davke, tisti, ki imajo podpovprečno vrednost nepremičnine, pa bodo plačevali višji davek na to nepremičnino. Če poenostavim, revnejši bodo plačevali za bogatejše. Zato se bodo socialne razlike v Sloveniji povečevale, kar pa zagotovo ne more biti cilj, še posebej pa ne v trenutku, ko smo pravzaprav danes zaključili razpravo o 22. rednem poročilu o delu Varuha človekovih pravic, kjer je zelo jasno zapisano v poročilu varuha kot v stališču Sveta Evrope o stanju človekovih pravic v Republiki Sloveniji, da je revščina po letu 2008, torej po nastanku finančne in gospodarske krize, v Sloveniji izjemno narastla predvsem med otroki iz socialno ogroženih družin, starejšimi, dolgotrajno brezposelnimi in tudi redno zaposlenimi in opozarja, da je s tem okrnjena pravica do dela, hrane, izobraževanja, zdravja in primerne standarda za bivanje. Svet Evrope je o stanju človekovih pravic na stališču in nas je konkretno pozval, da revščine ne jemljemo zgolj kot problem socialne politike, pač pa splošnega varovanja človekovih pravic. Občutek imam, da Ministrstvo za finance in Ministrstvo za okolje in prostor, ki sta nekako kreatorja tega zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin, očitno ne sledita tem priporočilom tudi s strani Sveta Evrope. Očitno je Vlada zopet sprejela odločitve, da ne bo upoštevala teh opozoril o revščini v Sloveniji.

Če grem naprej, najranjivejše skupine oziroma kakšen je odstotek oziroma število ljudi, ki živijo pod pragom revščine, 83 tisoč upokoancev, 61 tisoč brezposelnih, 50 tisoč sicer delovno aktivnih, vendar z izjemno nizko plačo, 46 tisoč mladoletnih otrok, 40 tisoč pa ostalih ali nezmožnih za delo, gospodinje, študentov in drugih neaktivnih oseb, skupaj 234 tisoč oseb živi pod pragom revščine ta hip v Sloveniji. Če pogledamo podatke, koliko jih je pa tik nad tem pragom, pridemo do številke celo 400 tisoč. In vi pridete z zakonom v Državni zbor, ki bo nadpovprečno obremenil prav tiste z manjšo vrednostjo nepremičnin. Kaj se bo zgodilo? Primorani bodo, če bodo želeli plačevati davke, prodati to nepremičnino. Ko si primoran prodati nepremičnino, jo prodajaš po bistveno nižji ceni, kot bi jo sicer prodal, ko bi nastopil nek trenutek, da se odločiš, da te nepremičnine iz takšnih ali drugačnih razlogov ne potrebuješ. Ko si pa primoran, ker ne moreš plačevati previsokih davkov, prodati

nepremičnino, jo boš pa prodal po nizki ceni. In kdo bo tukaj zaslužil? Špekulanti, ki pokupijo takšne nepremičnine, in tisti najbogatejši sloj, ki bo na koncu želel priti do teh nepremičnin. To je stanje, v katerega pelje zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin, zato ga ne bom podprl in je dejansko škodljiv za veliko večino lastnikov nepremičnin v Sloveniji.

Še posebej pa bodo tukaj prizadeti predvsem starejši. Vemo, da so pokojnine nižje kot plače, ne glede na to, da smo v zadnjem obdobju sicer nekoliko popravili minimalno pokojnino na 500 evrov, ampak še vedno je to manjši znesek od praga revščine. In še vedno nimamo dostojnih pokojnin, še vedno nimamo dostojnih plač. Starejši prebivalci, ki so se leta odpovedovali marsičemu, da so si ustvarili dom, bodo na podlagi tega zakona prizadeti. Prvič zato, ker se bo tudi višja vrednost nepremičnine vštevala v socialne prispevke ali pomoči, ki jih prejemajo, in imeli bodo zaradi tega tudi manjše prispevke ali jih bodo celo izgubili. Mladi celo mogoče štipendijo zaradi tega.

Starejša populacija bo izjemno prizadeta. In če pogledamo mlajšo populacijo, ki si še le ustvarja življenje, svojo kariero, kaj se jim bo zgodilo. Na podlagi tega zakona bodo, če bodo postali lastniki stanovanja ali šli celo v gradnjo stanovanjske hiše ali kupili starejšo nepremičnino in jo preuredili, dvignili njeno vrednost, obdavčeni. Kakšna stimulacija je za mladega, da si reši svoj stanovanjski problem, ko ve, da ga čaka potem davek na to nepremičnino? In ker bo ta nepremičnina, ker je mlad, predvidevam, pod povprečno vrednostjo, bo plačal neprimerno visok davek zaradi tega. In ker bo verjetno moral najeti tudi kredit, bo tudi ta kredi obdavčen. Odplačeval bo kredit plus še davek na to nepremičnino. To je povsem neprimeren pristop tudi do mlajše generacije.

Tako da principi, ki jih uvajate s tem zakonom, so dejansko pogubni. Tudi če pogledamo občine, me preseneča, da zaenkrat ni večjega odziva s strani občin. Ampak to govorjenje, da je nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč nekaj zastarelega, spoštovani, v času gospodarske in finančne krize so občine prebrodile to krizo ravno zato, ker so imele nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča. Ni bilo vezano na vrednost nepremičnine. S tem zakonom vežete tudi za občine, da bodo imele takšne prihodke, kolikšna bo vrednost nepremičnine v tistem letu. Ko je kriza, vrednost nepremičnin pade. Posledično padejo proračuni občin in posledično bodo občine v takšni situaciji, kot je bil državni proračun, kjer smo rezali socialne pravice, zmanjševali standard ljudi. Slovenija je prebrodila to krizo samo zato, ker so občine imele, torej v veliki meri, ker so občine imele nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, ki je pač davek zato, ker uporabljate neko zemljišče, na katerem si si zgradil hišo in nihče drug tega ne more uporabljati. Zato pač plačaš to nadomestilo, ker si omejil rabo drugim tega zemljišča. In to je korekten davek in je prav,

da ga plačujemo. Če bo pa prišlo do tega, da bodo občine vezane na vrednost nepremičnin, ste porušili tudi ravnovesje v lokalni samoupravi in jim odvzeli avtonomijo. Občine s tem zgubijo avtonomijo, kajti država bo določala to vrednost nepremičnin. In kje imajo občine danes težave? Točno na tisti točki, kjer država določa tudi vrednost glavarine. Nikjer drugje nimajo toliko težav. Pri glavarini toliko let po gospodarski in finančni krizi še vedno ne dobivajo toliko, kolikor jim pripada po Zakonu o financiranju občin. In zdaj k temu dodajamo še en dodaten kriterij nepremičnin, ki bodo špekulativno zagotovo vedno padle v času krize. Tudi ko ljudje množično razprodajajo svoje nepremičnine, ker ne morejo plačevati davkov, bodo vrednosti nepremičnin padle. Padejo pa tudi proračuni občin. To je zelo hud poseg tudi v lokalno samoupravo. Škodljive posledice tega zakona so resnično takšne narave, da enostavno zaradi tega ga ni mogoče niti slučajno, vsaj jaz ga ne bom podprl.

Če pogledam potem še nekatere druge podatke, ki jih pač imam na razpolago. Kakšno je bilo razmerje recimo pri nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča, koliko davka so plačevali recimo državljani, koliko pa podjetja oziroma lastniki kapitala. Verjetno še drži to razmerje, da so nekje državljanke in državljani plačevali eno petino do eno četrtno vrednosti nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za svoja zemljišča, kjer imajo dom, kjer imajo hišo, štiri petine oziroma tri četrtine pa so plačevale gospodarske družbe oziroma lastniki kapitala iz nepremičnin, ki ustvarjajo prihodek. Torej bolj so bili ali pa so ta hip bolj obremenjeni tisti, ki ustvarjajo prihodek iz nepremičnin, torej lastniki kapitala. Predvidevam, da bo ta zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin bistveno bolj obremenil državljanke in državljane in ponovno razbremenil kapital. In to je pa naslednji korak, proti kateremu se pa vendarle moramo zelo jasno opredeliti in vprašati, kam drvimo, kam peljemo državo, v kakšen položaj peljemo ljudi. Torej enostavno kapital dobi vedno več kot pa državljanke in državljani, kot večina državljanov. In to je tisti poguben mehanizem, ki ga dejansko je treba zavrniti tudi v tem zakonu o množičnem vrednotenju nepremičnin.

Samo še dva podatka iz razlage zakona. Glejte, ta hip imajo občine minimalne stroške, imajo stroške s pobiranjem nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč. Z ukinitvijo tega bodo imele problem z ljudmi, ki to danes delajo na občinah. Kaj bo s temi ljudmi, zakon tega odgovora ne daje. Po drugi strani država predvideva že v letih 2017, 2018 dva milijona dodatnih stroškov zaradi vzpostavljanja teh evidenc, komunikacije z ljudmi. Zaradi uvedbe množičnega vrednotenja nepremičnin se stroški dvignejo dva milijona samo v dveh letih in konstantno potem 600 tisoč v vseh naslednjih letih zaradi programske opreme. Dodatno se zaposluje ljudi, 200 tisoč na leto bo dodatnih

zaposlitev. Torej dvigujemo administrativne stroške, povečujemo javno porabo. To je zelo negativen učinek tega zakona, če gledamo v odnosu do gospodarstva, ki mora ustvarjati bruto domači proizvod in dodano vrednost. In še ta podatek, dajte prosim izbrisati iz zakona, 120 milijard naj bi bilo vredno vso premoženje v Sloveniji. Nobena država ne objavlja teh podatkov. A mi prodajamo Slovenijo? Nobena država ne objavlja teh podatkov, koliko je vredno premoženje v neki državi. Mi to mirno zapišemo in govorimo o tem, da je naše premoženje vredno 120 milijard. Ja, bo prišel nek mogoče in bo rekel, jaz bi pa kupil Slovenijo, zakaj pa ne. Pa ne bom dvakrat rekel, da ne bomo imeli ali predsednika Vlade ali predsednika države, ki bi tudi rekel, ja, pa dajmo prodat, no saj ... Ampak to res ni podatek, ki sodi v takšen zakon. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Vojka Šergan. Pripravijo naj se gospod Roberto Battelli, gospod Franc Jurša in mag. Marko Pogačnik. In to je zaenkrat vse.

Gospa Vojka Šergan, izvolite.

VOJKA ŠERGAN (PS SMC): Hvala za besedo.

Danes imamo splošno razpravo o Predlogu zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin. Prav je, da razpravljamo, prav je, da izražamo pomisleke, vprašanja, ker samo tako lahko zakon, ki naj bi ga v nadaljevanju tudi sprejemali, dobil, bom rekla, tudi izboljšave, da bi se upoštevali predlogi. Vendar pa se mi zdi prav tudi to, ko na te pomisleke dobivamo odgovore in argumente, da tudi tem prisluhnemo in o njih razmislimo, preden ponovno negativno razpravljamo o njih. Da je zakon zahteven in njegov začetek, sistem množičnega vrednotenja se je razvijal v okviru projekta, financiranega s kreditom Svetovne banke že v letih 2000–2005, je dal izhodišča ne samo za množična vrednotenja, ampak za celovito prenovu nepremičninskega sistema. To se pravi, da ta razprava in pravzaprav gradnja te zakonodaje ni nova, ima že kar dolgo brado. Prav tako bi omenila to, da je pravzaprav že prva vlada Janeza Janša začela vzpostavljati ta zakon in da je namen in cilj vzpostavitev danes isti. 1. člen tega predloga tega zakona je isti kot leta 2006 in samo izboljšujemo danes njegovo podlago. Tudi sama pravzaprav vidim to kot tehnični zakon, ki določa model vrednotenja nepremičnin, vidim kot sistemski zakon, katerega cilj je, da se istovrstnim nepremičninam naenkrat določi čim bolj natančna ocena tržne vrednosti. Torej je cilj množičnega vrednotenja kar se da kakovostna ocena tržne vrednosti nepremičnin. Ta vsebuje vsa merila in načela množičnega vrednotenja in predstavlja standard množičnega vrednotenja. Odločitev o tem, ali bo država vzpostavila sistem množičnega vrednotenja, ni vezana samo na odločitev v zvezi s sistemom obdavčitve nepremičnin. Tukaj bi rada predvsem še enkrat poudarila, da je eno sistem množičnega vrednotenja, drugo pa je sistem obdavčitve

nepremičnin. In danes se pravzaprav pogovarjamo o sistemu množičnega vrednotenja. Ta sistem množičnega vrednotenja je večnamensko uporabljiv, še posebej za javne namene, za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, za poslovne namene predvsem bank, zavarovalnic in tudi za zasebne namene kupcev in prodajalcev nepremičnin. Mogoče bi tukaj na tem mestu izrazila še vprašanje, pa nek odgovor pričakovala, da bi mogoče povedali še malo več o tem, kako bo ta zakon vplival na socialne transferje, kaj pravzaprav pomeni ta zakon v tem smislu. V nadaljevanju tudi odpravlja očitke Ustavnega sodišča o neustavnosti trenutno veljavnega zakona. In prav je, da se pravzaprav vse ureja v zakonu in ne v podzakonskih aktih in da imajo možnost vsi udeleženi pritožbe na sam postopek. Ko je bilo rečeno tudi to, kako je ta zakon krivičen, kako velika napaka je, bi jaz vendarle razpravljala v to smer – a NUSZ je pa pravičen zakon? Kaj pa danes vsi najemniki, vsi tisti socialno ogroženi, ki so najemniki stanovanj? Ja, oni plačujejo NUSZ v posameznih občinah. Kaj pa v tem primeru? A potem občine to oprostijo? Seveda oprostijo verjetno tistim z najnižjim, ampak v bistvu vsi najemniki stanovanj plačujejo NUSZ, kot sem jaz seznanjena s tem. Če pa ne, pa želim, da me kdo popravi, če imam to napačno informacijo.

Potem druga nepravilnost, ki jo jaz vidim, je tudi ta, da nekatere občine, sicer jih je malo v zadnjem času, ampak sploh nimajo tega davka na nepremičnine v smislu NUSZ govorim. To se pravi, da nekateri pravni subjekti na določenih območjih tega davka danes nimajo. A je potem pravično napram, ne vem, neki drugi občini, ki ima danes najvišji NUSZ, ta dva pravna subjekta, pa ne nazadnje fizične osebe. A je to danes pravično? Tudi tisti, ki imajo danes hišo in imajo najnižjo pokojnino, imajo zaračunan NUSZ. Kaj pa to? Jaz verjamem, da bom dobila odgovor tudi danes na to vprašanje, kako se bo to reševalo v tem zakonu. Zato se mi zdi, da to ni, dva kolega razpravljavca, ki sta razpravljala, ne vem, jaz mislim, da bi se morali tudi v tem smislu vprašati. Najnižja pokojnina in današnji NUSZ, kolega Uroš. Danes so tudi z najnižjo pokojnino dolžni plačati NUSZ. Tako da ne bi rekli, da uvajamo s tem zakonom nov davek. To ni nov davek. To je samo sprememba davka na področju nepremičnin, za katerega jaz trdim, da je v tem trenutku nepravilno. To, kar danes obstaja preko NUSZ, je nepravilno, zato je treba celostno razpravljati o tem, kaj je prav in kaj ni in kaj star sistem predvideva in kaj bo pravzaprav novi zakon o vrednotenju nepremičnin omogočal. Jaz verjamem, da bo ta model zastavljen tako in apeliram na to v tem trenutku, ker to je vendarle splošna razprava, da se gre pravočasno v poskusne izračune, ki bodo omogočali ta vpogled na nek način tudi na terenu, kaj bo ljudem prineslo. Nazadnje ko se je sprejemal ta zakon, pa preden je bil sploh na mizi, ko ste glasovali, kakor se jaz spomnim, smo domov dobivali te izračune. Res so se

spreminjali. Ja, so se. Ampak na nek način smo tisti, ki smo takrat spremljali razprave in ko smo domov dobivali ta obvestila, smo lahko to spremljali. Tiste anomalije, ki so se pa takrat pojavljale za isto nepremičnino, tako različni izračuni, pa verjamem, da bo ta nov model vrednotenja odpravil. Saj zato se je šlo v prenovu zakona. Jaz mislim, da je treba na tej točki samo ta apel, da se resnično ta model preizkusi, da se vidi na enakih nepremičninah, na kakšen način, kakšen vpliv ima, in se mi zdi, da s tega vidika, če se to doseže, ker to je bila največja napaka v preteklosti. Tisti, ki naj bi plačeval ta davek, na nek način ni imel vseh možnosti pritožb. To sta dve temeljni stvari, ki sta zaznamovali padec prvega zakona. Zato verjamem, da v vsem tem času, če si bomo vzeli zadosti časa, bodo te anomalije odpravljene in da ne bo prihajalo do podobnih zdrsov.

Kako naj bi se odražale izboljšave tega novega zakona? Uporabljali naj bi se podatki nepremičnin iz uradnih evidenc. Nepremičnine se bodo vrednotile v skladu z najgospodarnejšo rabo, ki odraža tržno vrednost, modeli se bodo določali transparentno, saj jih v bistvenih elementih določa že zakon. Modeli vrednotenja se morajo redno vzdrževati. Pri tem bi rada rekla, da bo to zelo pomembno zato, da se bo potem lahko to vrednotenje nepremičnin uporabljalo tudi v bankah, zavarovalnicah. To bo izrednega pomena, ker pravzaprav tukaj greste tudi v to smer, da tisti, ki bo kupoval nepremičnino in bo vzel kredit v banki, mu ne bo treba plačati cenilca, da bi to nepremičnino ovrednotil, ampak bo ta vrednost nepremičnine že obstajala in bo banka lahko to uporabila pri podelitvi kredita temu kreditjemalcu. In ne pozabimo, da je to tudi strošek. Veste, takšen cenilec stane danes za tako povprečno nepremičnino kar okrog 300 evrov. Pa sem rekla tako čez palec. In to je sigurno strošek. Ko bo nekdo kredit jemal, mu bo ta strošek prihranjen. Tudi na to ne smemo pozabiti. Zato je pomembno, da se ta model vrednotenja res vzdržuje.

Lastniki nepremičnin so ob spremembah modela vrednotenja obveščeni o novih vrednostih. To je tudi zelo pomembno, da so lastniki obveščeni. V postopku oblikovanja modelov vrednotenja se velika vloga zaupa strokovni javnosti s področja ocenjevanja nepremičnin. Tukaj bodo pravzaprav tisti, ki se ukvarjajo s cenitvami nepremičnin kot strokovna javnost v nadaljevanju, sem prepričana, tudi sodelovali in dali svoje pripombe. Zakon tudi zagotavlja lastnikom nepremičnin pravico do ugovora. To je pa tisto, kar je bilo ustavno sporno.

Še enkrat, kaj prinaša sistem množičnega vrednotenja nepremičnin. Jaz bi rekla, da predvsem transparentnost trga nepremičnin, enotne evidence podatkov o nepremičninah, ki bodo javno dostopne, stalno spremljanje trga nepremičnin, javno dostopne ocene vrednoti nepremičnin, zanesljive

informacije za investitorje, dobro obveščenost udeležencev trga nepremičnin in pa manjšo možnost netržnega obnašanja, podlage za premišljene poslovne odločitve, za bolj kakovostno opravljanje premoženja in pa informacije za usmerjanje prostorskega razvoja. Pa še nekaj se mi zdi, da danes pravzaprav nismo omenili oziroma nisem zasledila v razpravah. Kadarkoli se pogovarjamo o previsokih davkih iz dela, smo vedno znova govorili, da je te davke treba v bistvu prestrukturirati v smeri tega, da se razbremenijo davke na delo in da se obremenijo premoženje. Splošna razprava je tudi v to smer, da se nekako kapital na nek način obremenjuje in razbremenjuje delo. Jaz vidim Predlog zakona o množičnem vrednotenju kot kvalitetno podlago za to, da se v naslednjem mandatu sprejme davek na nepremičnine, in da se tudi v nadaljevanju lahko pogovarjajo naslednje vlade pa naslednji poslanci o tem, da bodo lahko na nek način razbremenili delo. In o tem se tudi danes nismo pogovarjali.

Pa še nekaj. Ko je bilo govora o tem, da je treba obremeniti kapital in da je zdaj mnenje, da je kapital ni obremenjen in da bodo bolj obremenjene fizične osebe. Jaz mislim, da temu ne bo tako, ker že danes so podjetja višje obdavčena tudi pri NUSZ, kot so pa fizične osebe. Vsaj v večini občin. Jaz mislim, da tudi v nadaljevanju, ko se bo postavil ta novi davek, pa mislim, da to sploh ni predmet, vsaj jaz ga ne vidim, pa me bodo popravili, če mislim narobe, da ni predmet modela množičnega vrednotenja, ker predlog množičnega vrednotenja je vrednotenje nepremičnin. V nadaljevanju bo pa procent davka, ki bo pa davek na nepremičnine, nalagal te obveznosti in takrat bo treba določiti pravo razmerje med fizičnimi osebami in pravnimi osebami. Ampak jaz mislim, da v tem trenutku to ni osnova. Jaz bi imela danes toliko.

Še nekaj sem hotela omeniti. Še ena prednost tega novega zakona bo, in sicer to, da so danes nepremičnine obdavčene s tremi dajatvami – davek od premoženja, nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča in vzdrževanje gozdnih cest. Tudi to se na nek način odpravlja in se vse skupaj da v davek na nepremičnine. Tako da se mi zdi, da je treba v nadaljevanju zelo dobro pretehtati vse te stvari in ne preveč na pamet govoriti tisto, kar v bistvu ni prav in ni res. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Preden nadaljujemo, dajem besedo še državnemu sekretarju na Ministrstvu za finance Tilnu Božiču za določena pojasnila.

Gospod sekretar, izvolite.

TILEN BOŽIČ: Hvala za besedo.

Kar nekaj zadev je bilo izpostavljenih takih bolj tudi manj zanimivih, ampak zagotovo sem dolžan dati kakšen odziv, da ne bo obvisela v zraku kakšna, lahko rečem, tudi nerodna navedba. En komentar glede zahtevnosti, se

pravi vsebine zakona, ki ga je vzpostavil gospod Prikl, ki je utemeljena, zagotovo, tudi glede državljanov, uvida v to, razumevanja. Ravno zaradi tega ker vemo, da gre za kompleksno zadevo, smo se odločili za odprt pristop. To se pravi, da so bili povabljeni tudi strokovnjaki, ali iz akademske sfere ali ocenjevalci vrednostnih papirjev, ne nazadnje imamo tudi znotraj države oziroma javne uprave strokovnjake na tem področju. In ti se spuščajo notri in v tiste zadeve, kjer do zdaj ni bilo možno, pa ne namerno, ampak ker se pač ni prepoznala ta potreba. To se pravi, da tista črna škatla, kar se tiče modelov, se odpira, bo izpostavljena kritiki, bo razgrnjena javno in bo tudi možnost, da strokovnjaki podajo svoja mnenja. V okviru tega verjamem, da bodo tudi zanimive razprave. To bodo tudi ne nazadnje mediji povzemali, gledali in na ta način bomo tako mi, se pravi Ministrstvo za finance kot Ministrstvo za okolje in prostor, Gurs, Urad za množično ovrednotenje, kot tudi strokovna združenja, interesna združenja in mediji poskrbeli za to, da bomo te vsebine prevajali v vsem razumljiv jezik. Zagotovo bodo pa edino in najbolj, lahko rečemo temu, zveličavno merilo rezultati. Se pravi, ali tista cena, ki je ugotovljena na podlagi nekega modela, najbolj odraža tisto ceno, ki je nekako tržna. Omenjeno je bilo, da to mora biti zakon, ki ne bo diskriminatoren. Zakon, ki ureja množično vrednotenje, ni diskriminatoren. Ne gleda barve, ne gleda lastništva, nič od tega. Gleda samo podatke, ki vplivajo na tržno vrednost. Da bi pa v naprej v tem zakonu urejali določene rešitve, se pravi, da bi rekli, ne vem, rečemo, da je nepremičnina, ki jo ima nekdo v lasti, lahko rečemo tudi upokojenec, pol manj vredna. Ni pol manj vredna, vredna je toliko, kot je. Kakšno bo pa apliciranje davka, kako bo pa tukaj, lahko rečemo, ta hiša odločala o tem, ko bo zakon na mizi, je pa druga reč. In takrat boste povedali, glede na posamične družbene skupine, glede na posamične interesne skupine in tako naprej. Kar pa prinaša množično vrednotenje, je to, da se najprej ugotovi, koliko ima nekdo pod palcem, koliko je težak, kakšno je njegovo premoženje. In če bo situacija takšna, da bo nekdo imel pod sabo 2, 3 milijone evrov premoženja, imel bo pa minimalno pokojnino ali pa neke dohodke, ko bomo ugotovili, da ima minimalne, najbrž to ne bo samo predmet tega zakona, bo najbrž tudi predmet kakšnega drugega zakona, s katerim ste se ukvarjali, morda ugotavljanja izvora premoženja. Tako da sorazmernost tega z nekimi dohodki, ki jih ima nekdo, je tu zelo tesna korelacija med tem, koliko je nekdo v življenju ustvaril, in koliko tega premoženja ima. Če gremo pogledat množično vrednotenje, pa pogledamo področje Goriškega, koliko je tam neka nepremičnina vredna, ki si jo je nekdo zgradil z odrekanjem, je zagotovo primerjalno v centru Ljubljane to razmerje lahko tudi 1 : 5, 1 : 10. In tako tudi je. Nekdo, ki je verjetno živel na Goriškem, se ukvarjal s kmetijsko dejavnostjo in si je stežka tisto nepremičnino pridobil, izjemno

težko, bi imel takšno nepremičnino s takšnimi gabariti na neki parceli, primerljivo veliki v centru Ljubljane. Se pravi, tu korelacije, se pravi neke logike zadaj so.

Zahteva o izračunih, simulacijah. Testni izračuni bodo, vam jih bomo tudi dali. V tem trenutku jih imate že javno na razpolago na spletu, se pravi iz obstoječega zakona o množičnem vrednotenju določene vrednosti. Hendikepi, ki so bili ugotovljeni, se tudi tam že odpravljajo. Predvsem tisti, ki izhajajo iz napačnih podatkov. Ta zakon je tudi zastavljen na ta način, da so se skozi prvi krog ugotovili, lahko temu rečemo, vzgibi zavezancev. Tudi na podlagi tega, da se je gledalo, če se je spremenil podatek o uporabni površini, je bil znaten učinek na vrednost nepremičnine, čeprav v resnici ga ne bi smelo biti. In to smo potem ugotovili oziroma ekipa je ugotovila, da to pretirano vpliva na modele glede na dejansko stanje, tako je bilo treba vzeti nek drug podatek, nek drug ponder. Recimo neto tlorisno površino, ki vam pove več, onemogoča pa, da bi nekdo, ki bi bil bolj informiran, v tistem trenutku zgolj na podlagi spremembe nekaterih podatkov bistveno posegel v vrednost nepremičnine. V tem primeru dostikrat tudi neupravičeno. Kar se tiče teh podatkov, jih bomo zagotovili in tudi predstavili, zagotovo najkasneje, če nam boste namenili danes podporo, na Odboru za finance.

Naprej je bilo rečeno predvsem s strani poslanca Vebra, da bo tu nadpovprečna obremenitev tistih, ki imajo manj, in podpovprečna tistih, ki imajo veliko. To ne drži. Kot rečeno, množično vrednotenje bo ugotovilo tržno vrednost nekega premoženja. Se pravi, razmerje je jasno, kako deluje. Tudi kar se tiče odnosa do revščine. Vseeno drugi ukrepi, ki jih imamo tukaj, recimo če gremo gledat, v naslednjem tednu se bomo pogovarjali na Odboru za finance o izboljšanju splošne olajšave, da ne bo več tiste stopničavosti. To so ravno tisti, ki potrebujejo največ. V proračunih za naslednji dve leti ste najbrž tudi opazili, kar se tiče področja pokojnin, so bili narejeni koraki naprej, včeraj ste se pogovarjali o odpravi nekaterih ukrepov s področja študentov in tako naprej. To je zelo veliko področij. Kot rečeno, množično vrednotenje ne prinaša tistih posledic, ki so bile tukaj izpostavljene, razen če imate v mislih že morda nek poseben način obdavčitve, ampak ta ni na mizi in tudi dvomim, da bi ga kdaj ta hiša ali vlada sprejela, še posebej ne na tako pristranski način. Že ko smo se lotili tega, da se gre na vrednost, nakazujemo, od česa naj bo nekaj odvisno. Tudi ko se pogovarjamo o tistih, ki recimo trenutno koristijo pravice iz javnih sredstev, do zdaj niso imeli možnosti se pritožiti, vplivati na to vrednost. Zdaj imajo možnost uveljavljanja posebnih okoliščin. Nekdo, ki ima nepremičnino, pa lahko je to v centru Ljubljane, recimo v Šiški, pa ima nepremičnino v izredno slabem stanju, do zdaj ni mogel ugovarjati. Tukaj notri, tudi s tistim, kar bo podzakonski akt predvideval, bo naštet, v zakonu jasno

razvidno, se pravi mikrolokacija, kakovost. In pod kakovost spada ravno to, da če je stavba v slabem stanju, on lahko ne na podlagi neke cenitve, ki jo je treba plačati nekemu sodnemu oziroma nekemu drugemu cenilcu, ampak na podlagi tega, da v skladu s splošnim upravnim postopkom dokaže svoj prav. Morebiti je to lahko tudi fotografija z mobilnim telefonom, s katero dokazuje, da je fasada v izjemno slabem stanju, da okna praktično so, kakršna so, so bila 30 let nazaj popravljena in tako naprej. Na ta način po novem doseže znižanje vrednosti. Torej po tem, kar predlagamo. Po tem, kar je zdaj, tega ne more narediti.

Morda je tudi to razlog, za davčne namene je bil interes velik. Tam je zadeva relativno hitro prišla do Ustavnega sodišča in padla. Socialno šibki pa načeloma do Ustavnega sodišča težko pridejo. Tudi zaradi tega je Ministrstvo za finance skupaj z drugimi deležniki prepoznalo to, da je treba v zakonu dati določene rešitve, ki omogočajo vsem na enostaven ekonomičen način dejansko vplivati na ceno. In to je to, kar nekako tudi s predlogom pripeljemo notri. Ko se pogovarjamo o teh socialnih transferjih, ravno to bo ta predlog omogočil, da bo lahko glede na to, da je že neka meja predvidena v zakonu, v obstoječi zakonodaji, kdaj je nekdo upravičen do transferja in kdaj ne, da bo pa morda po teh rešitvah lahko postal upravičen.

Kar se tiče tega, da ni večjega odziva s strani občin. Jaz bi vseeno poudaril, da ko je prišla informacija ven, da nekako koalicija še dodatno razmišlja o tem, ali bi šla naprej s tem predlogom, so se občine javile, združenja. Združenja so tudi prisotna v projektnem svetu in projektni skupini ter nam dajejo na znanje svoje poglede, svoja razmišljanja. Imajo težave na področju bremenitve nepremičnin, se pravi NUSZ in tako naprej, imajo težave na področju evidenc in tako naprej. V teh rešitvah tudi vidijo, da naslavljamonekatere pomembne probleme, s katerimi se srečujejo. Ravno na podlagi tega bodo lahko imeli svoje finance bolj vzdržne. Če gledamo področje za čas recesije, se je šel NUSZ zvišal, kaj pa vem, 10, 15 %. In potem je bilo rečeno, da bomo mi njim zdaj določali in da bodo izgubili avtonomijo. To je vprašanje, kako bo določal zakon. Ampak načeloma osnovne usmeritve so bile tudi v tej smeri, njihov izključen dohodek pa tudi določene možnosti kalibriranja glede na svoje preference, koliko bi obremenjevali. Ampak saj pravim, ta razprava pride kasneje na mizo.

Kar se tiče poseganja v lokalno samoupravo in tako naprej. Jaz mislim, da je dober signal včeraj prišel iz Državnega sveta, se pravi pristojne komisije, jaz mislim, da je prišla podpora temu predlogu tako, kot je, zagotovo bodo tudi vključeni v prihodnje razprave in bodo kot običajno poročali na pristojnem odboru za finance, kaj si o tem predlogu tudi mislijo.

Razne navedbe v tem smislu, da nobena država ne objavlja podatkov. Jaz bi

vseeno poudaril, da to ne drži. Zdaj ne vem, če gremo v naštevaje, lahko tudi gremo, ampak recimo kakšna Švedska, potem imamo kakšno Dansko, Latvijo, ki to objavljalo. Bojazen, da bi pa nekdo prišel in rekel, zdaj pa dam na mizo 120 milijard evrov in vas bom kupil in boste moji hlapci – mislim, da so takšne trditve pa vseeno malo pretenciozne. Če ne zaradi drugega, ker če ima nekdo 120 milijard, da lahko kupi to premoženje, če oceni transakcijske stroške na en odstotek, pa recimo je to 1,2 milijardi, če ima 120 milijard, verjetno ima tudi 1,2 milijardi za cenitev vseh nepremičnin v državi, se bo našel verjetno nekdo v tej državi, ki bi mu te izračune naredil, lahko tudi mimobežno. Tako da jaz mislim, da vedno je to vprašanje kupca in prodajalca. Če ima nekdo interes po nakupu, bo pridobil vrednost nepremičnine, jo bo ponudil, potem je pa na tistem, ki bi jo prodal, ali jo bo prodal ali ne. Imamo določene situacije predvsem v obmejnem območju, ampak ZMVN, se pravi množično vrednotenje na to ne vpliva. Če ima nekdo interes, ima denar, na drugi strani pa je voljan prodajalec, se bo to zgodilo. Ali to objavljamo ali ne. Je pa po moje bistveno bolj pozitivno objavljanje teh podatkov. Zakaj? Ker nakup ali prodaja nepremičnine se ti zgodi morda enkrat, nekemu nobenkrat, nekemu dvakrat, trikrat v življenju. In takrat je zelo pomembno, da tisti, ki prodaja, ali pa tisti, ko kupuje, ne bosta opeharjena. In na ta način, ker so v bistvu postali ti podatki javno znani, si lahko nekdo, ki prodaja svojo nepremičnino, pogleda in se v nekaj tednih informira o tem, koliko so primerljive nepremičnine, ki si jih ne nazadnje pogleda po spletu in si ustvari neko sliko, v redu, to je pa tisto, kolikor je trenutno primerljiva tržna vrednost, to je toliko, kolikor je pripravljen daleč iti in si zagotovi to, da ne bo v tistem trenutku na račun nekoga, ki je morda posrednik ali pa se s tem na debelo, lahko temu rečemo, ukvarja, ima velike izkušnje, se pustil pretentati na ta način, da mu bo dal za njegovo nepremičnino ne črn, ne bel, če je njemu jasno, da lahko tudi na podlagi podatkov, ki so na spletu za to nepremičnino dobi toliko, kolikor mu gre.

Omenjeno je bilo tam vmes nekje, da gre za spremembo na področju obdavčitve nepremičnin. Ne, v bistvu ta zakon prinaša možnost za znatne spremembe v neki pregledni, učinkoviti smeri. Kot rečeno, bo pa ta razprava enkrat kasneje. ZMVN ničesar od tega ne prejudicira, z izjemo tega, da bo pogledal, če zelo poenostavim, koliko je neka nepremičnina tržnoprimerljivo vredna, se pravi, če potegnem analogijo naprej, koliko ima nekdo pod palcem, potem bo pa ta zbor ocenjeval, koliko bi bilo primerno, solidarno, sorazmerno, razumno, da prispeva v skupno oziroma v lokalne blagajne.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Imamo še dva prijavljena razpravljavca. Kot prvi dobi besedo gospod Roberto Battelli, drugi pa gospod Franc Jurša.

Gospod Battelli, izvolite.

ROBERTO BATTELLI (PS IMNS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik.

Tudi moja razprava bo preventivna, ker je jasno, da dejansko se tu razpravlja o možnem prihajajočem davku na nepremičnine. Tudi predstavniki Vlade trdijo, da bo to dobra osnova tudi za to prihodno operacijo. Moje prepričanje je, da – in govorim o davku na nepremičnine – tržna vrednost ne more biti osnova za ta davek. Ne more biti osnova za ta davek iz razlogov, ki so jih mnogi kolegi že povedali. Ne nazadnje je bil tudi kolega Veber, ki je bolj na sveže spomnil, zakaj to ne more biti. Upokojenci, mladi ... Jaz bi dodal še nekaj, da ti upokojenci in ti mladi, o katerih je Janko govoril, živijo tudi v Kopru, Izoli, Piranu, v centru Ljubljane in v Kranjski Gori. Torej možnost pritožb. Veste, to je zelo dvorezna zgodba, ker je tržna vrednost ene nepremičnine zelo fluidna, ker se lahko spremeni v zelo kratkem času. V enem letu lahko nekje, kjer sedaj ni nič in je lep pogled, ne vem, zraste bencinska črpalka s postajališčem za kamione. Vse nepremičnine, ki bodo gledale na to, bodo izgubile na vrednosti. Pa sem dal en primer, ki mi je prišel slučajno v glavo. Ampak te možnosti padca ali celo dviga nepremičnin so zelo pogoste in se bodo dogajale. To pomeni, da bo stalno ena vojska ocenjevalcev sproti ugotavljala vrednost iste nepremičnine. In lastnik bo plačal enkrat več davka in enkrat manj, ker se bo pritoževal glede na spremenjene okoliščine njegove nepremičnine. Recimo da se nekdo odloči, ima sredstva, varčeval je, tako da popolnoma energetsko zavaruje svojo nepremičnino, naredi fotovoltaični, ki je tudi subvencioniran, način pridobivanja energije. In ta nepremičnina kar naenkrat iz majhne vrednosti lahko pridobi dosti na vrednosti. Se pravi v šestih mesecih, ko bo on to naredil, bo treba ponovno vrednotiti to nepremičnino. To bo kaos v državi in pritožbe in ponovna vrednotenja. Saj se ne bomo z ničemer drugim ukvarjali kot s tem. Zato ponavljam, tržna vrednost nepremičnin ne more biti parameter, po katerem se izračuna davek. Je treba najti nekaj bolj poštenega in bolj učinkovitega. Tudi ta NUSZ v večini občin ni vezan na tržno vrednost nepremičnine. Na tržno vrednost so vezane druge dajatve. Če jaz prodam in plačam davek na denar, ki ga dobim, že plačam davek državi. Če varčujem in dobim toliko obresti od tega varčevanja, plačam davek na te obresti. Denar, ki bi ga rabil za obnovo hiše, na primer.

Tako da jaz predlagam, jaz seveda nisem ekspert, skušam uporabljati zdravo pamet, ampak predlagam, da se v tem zakonu nekako nakaže, da tržna vrednost nepremičnin ne more biti osnova za davek. Drugo je luksuz. Vprašanje je, kaj bo s hišami, stanovanji, kjer bivamo, mnoge države ne obdavčujejo stanovanj, kjer ljudje bivajo. Obdavčujejo pa visoko drugo, tretje, četrto stanovanje, vikendice in te stvari. Torej nek nadstandard in tudi nek luksuz. To je smiselno in še tam je bolje ne pretiravati, razen ko gre za eklatantne primere.

Jaz bi svetoval, da s temi zadevami in tudi s tem zakonom hitimo zelo počasi.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Franc Jurša izvolite, imate besedo.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala.

Lep pozdrav vsem kolegicam in kolegom ter ostalim v prostorih velike dvorane Državnega zbora. V vsakem primeru pa je prav, da pozdravim tudi državnega sekretarja in ekipo, s katero je prišel v Državni zbor, da bi nam odgovarjal na vprašanja, povezana s tem zakonom o množičnem vrednotenju nepremičnin.

Že v samem začetku moram reči, da v tem delu izpostavim na ustrezen način zavarovanja najbolj ranljivih skupin. Kolega Veber je govoril, kdo so najbolj ranljive skupine. Ne bom za njimi ponavljal, ampak bom vseeno rekel, da med temi najbolj ranljivimi skupinami pa so v veliki meri tudi enočlanska gospodinjstva, običajno v starosti ostanejo to gospe. To je prva in osnovna naloga nas, ki sedimo v tej dvorani kot predstavniki ljudstva. Za mene je ta razprava danes, ker je to prva razprava, res načelna, in tudi konkretno ne želim govoriti. Bom pa povedal nekaj tudi iz tistih izkušenj, ki so v preteklosti bile negativne, saj sem šel skozi državni zbor, ko smo že imeli zakon o vrednotenju nepremičnin in imeli smo že tudi zakon o davku na nepremičnine. Kako in na kakšen način se je ta zgodba končala, več ali manj vsi vemo, in je jaz tudi tokrat ne bi ponavljal. Bi pa rekel, da sem takrat, ko je prišel predlog, da se bo ta zakon obravnaval, najprej seveda logično na Vladi, potem medresorsko usklajeval in potem prišel v Državni zbor, osebno in tudi naša stranka opozoril, da mogoče pa res ni najbolj pravi čas, da ta zakon damo v obravnavo, saj smo dejansko tik pred državnozbornimi volitvami. Šest mesecev nas praktično, mogoče malo več, loči od tega, da bomo dejansko šli na nove volitve. Hote ali nehoti se ta zakon povezuje z zakonom o davku na nepremičnine. Hote ali nehoti. Jaz se zavedam tudi tega, da dejansko bo trajalo približno dve leti, preden bo lahko šel v postopek novi zakon o davku na nepremičnine. To pomeni, če ta vlada ne bi pripravila tega zakona in ga državni zbor tudi sprejel, potem ni možnosti, ni šanse, da bi lahko v prvem delu mandata nova vlada ta zakon tudi sprejela. Poglejte, nisem zagovornik davkov in nikoli ne bom, ampak vseeno mislim, da je prav, da to zadevo v državi poenotimo. Nimamo teh zadev enotno razrešenih na območju vseh 200 pa še toliko lokalnih skupnosti. Dve lokalni skupnosti sta, mislim da še zdaj, ki sploh tega NUSZ nimata. Nadomestilo za uporabno stavbnih zemljišč je dejansko relativno velik prihodek lokalni skupnosti in je zelo pomemben. Celotako pomemben je, da je tudi zelo pomembno, v katerem obdobju leta ga dobijo občinski svet in župani, županje, da je ta priliv lahko ključnega

pomena za izvedbo določenih projektov na lokalni ravni.

Če bi nadaljeval pri tej zgodbi, moram reči, da ne bom spraševal predstavnikov Ministrstva za finance, da mi dajo določene odgovore na moja vprašanja. Jaz si želim in že takrat, ko ste bili v naši poslanski skupini, sem opozoril na to, da želimo videti usmeritve novega zakona o davku na nepremičnine. Kljub temu da se zavedam, spoštovani, da v taki sestavi ne boste predlagali novega zakona. Takrat bo neka druga vlada in bo ta zakon predlagala. Ne bom zdaj rekel, da bo neka druga koalicija, lahko bo tudi ta, lahko bo kakšna nova, ampak vi ne boste s tem obremenjeni. Imate pa verjetno neke smernice, ki bi nam koristile za našo odločitev pri sprejetju tega zakona. S temi smernicami želim, da se seznaniti tudi naša poslanska skupina, da se bomo v končni fazi lažje odločali, ali bomo to zadevo v drugi obravnavi in potem končno v parlamentu v tej dvorani tudi podprli.

Še to kar je zelo pomembna zadeva. Moram povedati, da si v nobenem primeru ne želim in tudi ne mislim podpreti predloga zakona – ne govorim zdaj o tem zakonu, ker tukaj ne bo čisto jasno razvidno, ampak novega zakona o davku na nepremičnine, ki bi bil višji od povprečja nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. V nobenem primeru ne mislim tega podpreti, če bom sodeloval v tej dvorani še v teh razpravah in tudi potem soodločal z 1,1 % svojega deleža glasu, ki ga imam v parlamentu. Zato vam predlagam, da temeljito poslušate naše razprave, da pripravite dejansko dodatne predloge, ki izhajajo iz osnov, ki smo jih mi danes tukaj povedali in tudi širša javnost, da bomo potem skozi drugo in tretjo obravnavo bistveno lažje te zadeve speljali skozi proceduro. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC:

Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobi besedo še predstavnik Vlade in sicer državni sekretar na Ministrstvu za finance Tilen Božič.

TILEN BOŽIČ: Najlepša hvala, za sklepno besedo.

Jaz jo bom uvodoma izkoristil tudi za odzive še na ti dve zadnji razpravi, ker mislim, da je tako prav.

Gospod Battelli je izpostavil nekaj besed v tem smislu, da tržna vrednost ne more biti osnova za davek. Jaz bi tu izpostavil eno reč. Možnosti tako teoretičnih kot praktičnih pristopov je več. V zadnjem času je trend, da se gre v bistvu na vrednost, to je pripoznano kot najboljši pristop tega časa, to nam je bilo pripoznano tudi ob reviziji s strani Mednarodnega denarnega sklada. To nam pripoznajo tudi države, ki so na poti uvedbe sistema množičnega vrednotenja in se tudi v okviru teh priprav prihajajo posvetovati z nami,

kako smo to naredili, kaj smo naredili in kaj nameravamo.

Tako da tu gre za odločitev, v kateri smeri. Odločili smo se po našem prepričanju za tisto, ki je sodobna in za ta čas tudi primerna. Dejstvo je, da morda dvajset let prej se zagotovo o tem ne bi pogovarjali, ker že takšnih tehnoloških zmogljivosti ni bilo. Tudi ni bilo takšnega povezovanja baz podatkov. Tudi ni bilo možnosti podatkov urediti in pridobiti na ta način. Dejstvo je pa, da smo se do sedaj do tega tudi kot država obnašali nekako mačehovsko. Tudi če gledam po tem, koliko podatkov o cestah, železnicah in tako naprej je evidentiranih v naših stavbah, je zagotovo še kar nekaj manevrskega prostora tudi na strani države za izboljšave, kar se tiče razpoložljivosti teh podatkov pa tudi njihove kakovosti. In tudi pri tem mislim, da ta rešitev, ki jo zdaj prinašamo in je na mizi, gre za posodobitev nečesa, kar je bilo uvedeno pred desetletjem, daje dodatno inercijo, dodatni zagon in spodbudo, da bo do tega tudi dejansko v nekem doglednem času prišlo.

Dejstvo je, tudi gospod Jurša je izpostavil, da najmanj dve leti je do takrat, ko se bomo lahko resno pogovarjali o davku na nepremičnine. In dejstvo je, da če zdaj ne bi uredili tega tehničnega dela, se mi zagotovo naslednji mandat ne bi pogovarjali o davku na nepremičnine oziroma niti ne bi mogli dati tistemu, ki se bo imel možnost o tem pogovarjati, te možnosti, ker bi najprej moral urediti osnovne zadeve. Se pravi, če ne bo te prenove, potem ostane v bistvu v veljavi obstoječi zakon. Se pravi, ne gre za to, da ali ne, gre za to, ali gremo na novega, sodobnega, da rešimo tiste težave, na katere je opozorilo Ustavno sodišče, da rešimo tiste težave, na katere opozarjajo stroka in številni deležniki, ali pa ostanemo s tem obstoječim sistemom, gremo v novo vrednotenje z obstoječim sistemom, z vsemi anomalijami in uporabnostjo oziroma neuporabnostjo, ki jo ta prinaša s seboj.

Potem je bilo tudi rečeno glede smernic. Smernice, se pravi, kar se tiče obdavčitve nepremičnin, je Vlada že potrdila s sklepom, ki je javen in zagotovo, tukaj je tudi moja beseda, da pridemo k vam tudi v poslansko skupino to predstaviti, razložiti. Enako velja tudi za preostale poslanske skupine. Če imate interes, če bomo le našli čas, in do sedaj smo še vedno ga, morda v različnih zasedbah ravno zaradi tega, ker ni bilo vedno možno, ampak ga bomo našli, če bo takšna želja na vaši strani izražena, da potrebujete dodatne informacije. Kot rečeno, z množičnim vrednotenjem s tem predlogom prinašamo prenovo pristopa in izboljšanje možnosti, kar se tiče podatkov.

Kar se tiče pa varovanja posamičnih skupin, v tem trenutku, tudi če grem pogledat NUSZ, te skupine niso varovane, niso naslovljene, nimajo nobene pozitivne diskriminacije ali pa pristopa. Je dokaj arbitrarno določen. Načeloma bi se moral določati, lahko

rečemo po infrastrukturi, ki je na razpolago komu, ki je na takšnem stavnem zemljišču, pa kaže tudi sodna praksa, da ni vedno tako. Tudi razmerja gredo v več stotine, ena proti več sto, tako da tu je vprašanje, kateri sistem predstavlja sploh podlago za to, da gremo v nekaj bolj razumnega in v nekaj bolj preglednega, bolj učinkovitega in tudi, če se že tako pogovarjamo bolj poštenega, da bo lahko tudi odražalo takratno neko politično realnost, ko boste vi odločali o tem, kateri skupini oziroma strukturi stopiti naproti z nekimi dodatnimi rešitvami v zakonu o davku na nepremičnine, ki bi takrat eventualno bil tudi na mizi.

Kot sklepno. Glede pristopa imamo odprt pristop, tega se bomo držali, tako izven te hiše, do različnih javnosti, tudi medijev, strokovnjakov kot tudi do vas, se pravi poslancev, poslanskih skupin. Tiste podatke, ki jih imamo, če nas boste za to tudi zaprosili oziroma nas pozvali k temu, bomo, če bo le možno, v najkrajšem času zagotovili tudi z dodatnimi obrazložitvami in si bomo za to zagotovo vzeli čas, ker mislimo, da je to pomembno. Tudi do sedaj vložen čas, ti obiski, ki so bili po poslanskih skupinah, kažejo na to, da to omogoča potem razpravo v tej dvorani, ko pa dejansko prihaja do polemik, izzivov, predstavitev nekih argumentov, ki vodijo v to, da se lahko nek predlog dejansko tudi skozi ta proces še bistveno izboljša. Tako urejamo podatke in evidence s tem predlogom. S tem bomo prišli do bolj zanesljivih vrednosti, ki so predpogoj za to, da se, kot je bilo rečeno, pridobivajo hipotekarna posojila na enostaven, cenejši način, lahko pride do tega, da se bolj pravično odmerja, se pravi pravice iz javnih sredstev, do tega, da se ne nazadnje pride do nekega poštenega sistema oziroma primerne in preglednega sistema obdavčitve, da se, kot tudi večkrat vi poveste, davek pobere tam, kjer je treba, ker obstoječi režim omogoča to, da marsikje se že iz preprostih nekih arbitražnih razlogov ne pobere zaradi nepopolnih evidenc. Tako da ta temeljita prenova prinaša, kot je bilo že omenjeno, možnost ugovora z uveljavljanjem posebnih okoliščin, prinaša tudi bistveno višjo stopnjo določnosti vsebine, se pravi, da ni več toliko vsebin v podzakonskih aktih, zelo veliko stvari se prenaša v zakon, seveda ob upoštevanju določene gibkosti, ki zagotavlja, da pa ne bi prišlo do tega, da ne bi mogli slediti dinamičnosti, ki jo takšna rešitev tudi predvideva.

Kot rečeno, rad bi se zahvalil vsem za dosedanje razprave, komentarje. Na marsikaj od tega, kar ste danes izpostavili, se bom do naslednjic še boljše pripravil, bomo imeli tudi širšo ekipo. Kot rečeno, če boste danes ocenili, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo je v okviru Odbora za finance možnost večjega števila sogovornikov, tako ministrska raven, če tako rečem, kot tudi ostale ravni, se pravi strokovna javnost in tako naprej. Na nek način se že veselim tiste razprave, ker bo zagotovo

živahna in zanimiva, predvsem pa bodo najbrž tudi državljanke in državljani lažje iz tistega izluščili, zakaj je to smiselno oziroma zakaj Vlada ocenjuje, da je ta predlog primeren in da bo boljše reševal obstoječe situacije. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, državnemu sekretarju. Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati. Ugotavljam, da. Še kdo? Vidim, da samo eno roko.

Gospod Zvonko Lah, izvolite, imate na voljo pet minut.

ZVONKO LAH (PS NSi): Hvala lepa, predsedujoči.

Različne razprave smo tukaj slišali. Tudi sam sem imel pomislek oziroma v naši poslanski skupini glede zakona, kot je predstavljen. Zato sem tudi povedal, da ne bomo v prvi obravnavi nasprotovali temu zakonu, se pa strinjam s tistim, da se mi zdi, tudi razpravljaj sem prej, da tržna vrednost je tudi po mojem razmišljanju vprašljiva kot osnova za obdavčitev. Če samo za primer povem. V sosednji Avstriji nimajo katastrskega dohodka, ampak imajo nekaj podobnega, davčno osnovno za obdavčitev pa določijo tako, da upoštevajo 18-letni dobiček na kmetijskem zemljišču. To je neka osnova za obdavčitev. Ni tržna vrednost, ni ne vem kakšna druga vrednost. Če upravljaš z zemljo, če iz zemlje nekaj imaš, tako kot če nekaj prodaš, plačaš davek na dobiček. Za razliko od nakupa in prodaje, tam pa, če poseduješ zemljo, imaš stroške z zemljo, davke in vse ostalo pri kmetovanju, in je davčna osnova tisti dobiček, tisto, kar imaš ti plusa od dobička na tej zemlji. En tak princip bi bilo treba tudi pri nas najti. Zato sem prej govoril o tem, kako ni pošteno, če se upošteva cena neke nepremičnine na osnovi primerljivih prodajnih pogodb, ki potem praktično z eno prodajno ceno ali pa nekaj takih cen vplivajo na obdavčitev vseh drugih nepremičnin na tistem območju. Zdi se mi tu pošteno, da je to tržna cena. Recimo, gradnja neke hiše v Portorožu ali pa nekje v Halozah je enak strošek. Samo tržna cena hiše v Portorožu je trikrat ali štirikrat višja od tiste v Halozah, in ne bi bilo pošteno, da se plača tako večji davek na premoženje, če sem bil dosti jasen.

Drugače pa, kot sem že prej opozarjal, malo za šalo, v teh razpravah, če se malo poslušamo. Eden od volivcev mi je rekel: »Nekam povoženi se mi zdite poslanci.« Sem rekel: »Kako povoženi?« Pa je bilo to še pred temi volitvami, ker sedaj še hujše izgleda. «Ja, povoženi na način, na katerega poslanci nikakor ne bi smeli biti povoženi.« Sem ga vprašal, kako to misli. Je rekel: »Čas vas je povozil.«

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Zaključujem splošno razpravo. Žal se ni možno več prijavljati k razpravi, sicer smo imeli še dve želji, potem ko se je gospod Lah prijavil.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zbornice odločali čez pol ure v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda in tudi 34. sejo Državnega zbora, ki jo bomo z glasovanjem nadaljevali ob 19.40. Hvala lepa zaenkrat.

(Seja je bila prekinjena ob 19.07 in se je nadaljevala ob 19.41.)

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo zbornice.

Preden preidemo na postopek glasovanja, vas želim obvestiti, da bo Državni zbor glasovanje opravil po naslednjem vrstnem redu: 24., 25., 19., 23., 7., 6. in 5. točka dnevnega reda.

Prehajamo na glasovanje zbornice o predlogih odločitev. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Nadaljujemo s prekinjeno 24. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Dvaindvajsetega rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2016 s predlogom priporočila.

Prehajamo na odločanje o Predlogu priporočila k dvaindvajsetemu rednemu letnemu poročilu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2016.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 65, proti pa nihče.

(Za je glasovalo 65.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je priporočilo sprejeto.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 25. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Posebnega poročila Varuha človekovih pravic Republike Slovenije o kršitvah človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostovoljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov s predlogom priporočila.

Prehajamo na odločanje o Predlogu priporočila k posebnemu poročilu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije o kršitvah človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostovoljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 67, proti pa nihče.

(Za je glasovalo 67.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je priporočilo sprejeto.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 19. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 49, proti pa 16.

(Za je glasovalo 49.) (Proti 16.)

Ugotavljam, da je Zbor sklep sprejel, zato bo predlog zakona dodeljen v obravnavo Odboru za finance in monetarno politiko kot matičnemu delovnemu telesu. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 23. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga za sprejem avtentične razlage drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti.

Prehajamo na odločanje o predlogu sklepa matičnega delovnega telesa, ki se glasi: Predlog za sprejem avtentične razlage drugega odstavka 26. člena Zakona o lekarniški dejavnosti se ne sprejme.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 44, proti 20.

(Za je glasovalo 44.) (Proti 20.)

Ugotavljam, da je Državni zbor predlagani sklep sprejel, zato je postopek za sprejem avtentične razlage končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 7. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga zakona o urejanju prostora v okviru rednega postopka.

Predstavnica Vlade je na seji Državnega zbora 18. oktobra 2017 po končani tretji obravnavi opozorila, da je predlog zakona zaradi amandmajev, sprejetih v drugi obravnavi, neuskladen, zato je Vlada pripravila uskladitveni amandma k 57., 58., 187., 261., 263., 264., 265., 266., 267., 268., 269., 286., 291., 293., 294., 295. in 297. členu, ki je objavljen na e-klopi.

Želi predstavnica Vlade predstaviti uskladitveni amandma?

Prosim, besedo ima ministrica za okolje.

IRENA MAJČEN: Spoštovani predsednik Državnega zbora dr. Milan Brglez, spoštovane poslanke in poslanci!

V uskladitvenem amandmaju k predlogu zakona o urejanju prostora v 57. in 187. členu se zaradi enoznačnega pomena in medsebojne usklajenosti določb zakona predlaga uporaba bolj natančnega poimenovanja vrste prostorskih aktov, na katere se določbe nanašajo.

Zaradi sprejetih amandmajev se namreč v besedilu obeh členov pojavlja

pomanjkljivo poimenovanje, na podlagi katerega lahko nastane dvom, ali gre za strateške ali izvedbene prostorske akte oziroma ali gre za državne ali občinske prostorske akte. Z uskladitvenim amandmajem se jasno določa, da gre za občinske izvedbene prostorske akte, s čimer se doseže notranja skladnost zakonskega besedila.

V 58. členu se zaradi Zakona o državnem odvetništvu, ki državno pravobranilstvo preimenuje v državno odvetništvo, kot možen vložnik tožbe navaja državno odvetništvo. Amandma pomeni uskladitev predloga ZUreP z drugim že veljavnim zakonom, saj zakon o državnem odvetništvu od 20. 5. namreč že velja, uporabljati pa se bo začel 20. 11.

Sprememba v 261. členu predstavlja uskladitev s spremenjenimi določbami 44. člena tega zakona, ki so bile z amandmajem sprejete na drugi obravnavi. Občinski urbanist namreč v skladu s spremenjenimi določbami 44. člena tega zakona ne sme v občini voditi postopkov lokacijske preveritve, če bi zaradi tega lahko prišlo do kolizije interesov. Tem nalogam primerno morajo biti opredeljeni tudi prekrški.

Spremembi v členih od 263 do 269 in členih 286, 293, 294., 295. in 297. so vse posledica sprejetja amandmaja k 299. členu, ki je bil prav tako sprejet na drugi obravnavi in je zamaknil rok uporabe zakona, prvotno je bil predviden zamik veljavnosti zakona. Posledice se z novim uskladitvenim amandmajem vežejo na začetek uporabe zakona, pri čemer je to še vedno datum 1. 6. 2018.

V 291. členu se zaradi zagotavljanja notranje usklajenosti določb zakona namesto izraza »prostorske ureditve javnega pomena«, uporablja izraz »prostorske ureditve državnega pomena« saj je to vrsta prostorskih ureditev, ki jih opredeljuje predlog ZUreP v 50. členu. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Želite besedo poslanke in poslanci? Ne. Potem zaključujem razpravo in prehajamo na odločanje o uskladitvenem amandmaju. Razpravo? Je bilo prej. Ja. Samo preverjam. Razprava je še odprta.

Besedo ima gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (PS NSI): Spoštovani predsednik!

V Poslanski skupini Nove Slovenije ne bomo podprli tega zakona, ker paket trojček teh zakonov bi moral, če gremo s sistemsko spremembo, rešiti vsaj štiri stvari. Prvo je legalizacija, ki rešuje delno drugi zakon o gradnji, potem je pridobitev lastništev v javno korist za kategorizirane občinske ceste, ki jih je 23 tisoč na zasebnem lastništvu. Ta trojček zakonov ne daje možnosti, ne rešuje tega, da bi občine lahko v dogladnem času to rešile, kar bi morale že zdavnaj tudi po odločbi Ustavnega sodišča in po zakonu bi bilo leta 2012 to že rešeno. Potem cena komunalno opremljenih

stavnih zemljišč. Predvideno je bilo, da se komunalna infrastruktura preimenuje v »gospodarska infrastruktura«, kjer sem jaz razumel, da za gospodarsko infrastrukturo se šteje tako javna komunalna infrastruktura kot tudi tisto zemljišče, ki je komunalno opremljeno in služi razvoju gospodarstva. Vendar je bilo na odboru predlagano s strani Poslanske skupine Desus, da se preimenuje v »gospodarsko javno infrastrukturo«, to pa pelje nazaj, da je to javna komunalna infrastruktura. In nič drugega ni javnega kot komunalna infrastruktura: cesta, vodovod, kanalizacije, pločniki, javna razsvetljava. To je komunalna infrastruktura ali po novem gospodarska javna infrastruktura. Ponovno imamo še naprej, da bodo špekulanti izseljevali in dražili komunalno opremljeno stavbno zemljišče. V sosednjih državah je to drugače urejeno, v vseh, in so cene komunalno urejenih stavnih zemljišč za dve tretjini nižje in konkurenčne. Pri nas pa nismo konkurenčni, ker zakonodaja podpira špekulativne nakupe. Če ne verjamete, preverite lastništvo stavnih zemljišč okrog večjih mest, kdo je lastnik, s kakšnim namenom je bilo kupljeno, zakaj to čaka in odganja tuje in domače vlagatelje. Ker je cena previsoka.

Naslednja zadeva. Nujno je skrajšanje postopka sprejemanja občinskih prostorskih aktov. V sosednjih državah, za primer sem povedal, Finska, Švedska, Nemčija v enem letu kompleten postopek, z vsemi nosilci urejanja prostora, speljejo v enem letu. Pri nas – to desno kratko je dosedanje – 4 do 8 let; to levo daljše je novo – dodane so štiri nove faze in tri faze podaljšane za 30 dni. Nič ni drugega ni spremenjenega. A smo dosegli cilj? Predstavnik ministrstva je govoril, da je bila Magna sprejeta po predpisih, po starem, v pol leta. Zakaj je ostalo 4 do 8 let? Kdo je kriv? Zdaj se pa še podaljšuje. Ali je to cilj tega zakona? Smo kaj rešili? Nič nismo rešili. Rešijo lahko na samem ministrstvu. Če je šla Magna v pol leta skozi, naj gredo še vsi ostali občinski OPN-ji v pol leta skozi. Naj to dokažejo! Bomo videli čez pol leta, če bo kakšen prostorski akt, ki se do zdaj že dolgo vleče, v tem času rešen po tem novem postopku, ki ga danes sprejemamo. Nič nismo rešili. Rešili smo edino legalizacijo, ki je pa v drugem zakonu.

Zato mi tega zakona, ki prinaša še večjo zmešnjavo, kot je bila do sedaj, ne moremo nikakor podpreti.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odprta je razprava o uskladitvenem amandmaju. Na to opozarjam. Ali želi še kdo razpravljati o uskladitvenem amandmaju? Ne. Potem to razpravo zaključujem in prehajamo na odločanje o uskladitvenem amandmaju.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 49, proti pa 15.

(Za je glasovalo 49.) (Proti 15.)

Ugotavljam, da je uskladitveni amandma sprejet.

Zdaj pa prehajamo na odločanje o predlogu zakona v celoti.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 47, proti pa 17.

(Za je glasovalo 47.) (Proti 17.)

Ugotavljam, da je zakon prejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 6. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga gradbenega zakona v okviru rednega postopka.

Ker je predlog zakona vsebinsko povezan s Predlogom zakona o urejanju prostora, sem na seji zbora 18. oktobra 2017 na podlagi drugega odstavka 86. člena Poslovnika Državnega zbora določil, da bo zbor o Predlogu gradbenega zakona odločal po končani 7. točki dnevnega reda.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na seji matičnega delovnega telesa oziroma Državnega zbora v drugi obravnavi, predlog zakona neusklajen. Prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti 13.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 13.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 5. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti v okviru rednega postopka.

Ker je predlog zakona vsebinsko povezan s Predlogom zakona o urejanju prostora in s Predlogom gradbenega zakona, sem na seji zbora 18. oktobra 2017 na podlagi drugega odstavka 86. člena Poslovnika Državnega zbora določil, da bo zbor o Predlogu zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti odločal po končani 7. in 6. točki dnevnega reda.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na seji matičnega delovnega telesa oziroma Državnega zbora v drugi obravnavi, predlog zakona neusklajen. Prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti 12.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 12.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Zaključujem tudi 34. sejo Državnega zbora.

Seja se je končala 24. oktobra 2017 ob 19.59.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BAČIČ, MARIJA	110, 194, 313, 339
BAH ŽIBERT, ANJA	196, 203, 207, 231, 232, 253, 259, 265, 277
BAN, URŠKA	71, 75, 348
BATTELLI ROBERTO	370
BIZJAK MLAKAR, MAG. JULIJANA	110, 310
BOGATAJ, MAG. TANJA	170
BOH, DR. TOMAŽ	90
BOŽIČ TILEN	341, 347, 359, 367, 371
BRATUŠEK, MAG. ALENKA	75, 76, 78, 81, 82, 83, 84, 92, 95, 284, 303, 335, 343
BREZNIK, FRANC	234, 247, 259, 318, 330
BREZOVAR, DR. NEJC	84, 85
BRGLEZ, DR. MILAN	89, 221
BRINOVŠEK, NADA	171, 282, 294

C

CERAR, DR. MIROSLAV	20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28
CINK, MAG. TANJA	339

D

DEKLEVA, ERIKA	294
DIMIC, IVA	300
DOBOVŠEK, DR. BOJAN	95, 190, 215, 277
DOLINŠEK, MARJAN	64, 65, 69, 70, 215, 237, 246, 260

F

FERLUGA, MARKO	62, 63, 68, 233, 252, 354
----------------------	---------------------------

G

GANTAR, TOMAŽ	165, 289, 292
GODEC, JELKA	43, 44, 45
GÖNCZ, DR. LÁSZLÓ	304, 314
GORENAK, DR. VINKO	28, 29, 30, 96, 191, 275, 276, 323
GRIMS, MAG. BRANKO	38, 39, 40, 208, 230
GYÖRKÖS ŽNIDAR, MAG. VESNA	100, 104

H

HAINZ, PRIMOŽ	37, 38, 197, 229
HAN, MATJAŽ	26, 27
HANŽEK, MATJAŽ	56, 57, 58
HORVAT, DR. MITJA	274, 320, 338
HORVAT, JOŽEF	35, 36, 73, 78, 91, 111, 112, 127, 138, 178, 194, 200, 228, 287, 290, 292
HRŠAK, IVAN	169

I

IRGL, EVA	47, 298, 306, 332, 336
-----------------	------------------------

J

JAZBEC, MAG. SAŠA	70, 81, 83
JURŠA, FRANC	49, 219, 232, 258, 370

K

KATIČ, ANDREJA	210, 221, 239, 244, 261
----------------------	-------------------------

KLEMENČIČ, MAG. GORAN	29, 30, 39, 40, 187
KOLAR CELARC, MARIJA MILOJKA.....	32, 37, 38, 43, 44, 77
KOLEŠA, ANITA.....	87, 199
KOPAČ MRAK, DR. ANJA.....	31, 41, 48, 63, 64
KOPMAJER, BENEDIKT.....	86, 172, 224, 247
KOPRIVNIKAR, BORIS.....	49, 50, 59, 60
KORDIŠ, MIHA...31, 32, 33, 74, 80, 81, 82, 83, 91, 213, 226, 227, 239, 243, 245, 267, 268, 270, 280, 284, 288, 293	
KORENJAK KRAMAR, KSENIJA.....	56, 277, 305, 335
KOTNIK POROPAT, MARJANA.....	188, 278
KOVAČ, NATAŠA	273
KOVAČIČ, MARIJA ANTONIJA.....	72, 345
KOZLOVIČ, MAG. LILIJANA	57, 58
KRAJNC, MAG. BOJAN	136
KRIVEC, DANIJEL	51, 52, 125, 131, 144, 145, 147, 165, 175, 184, 185

L

LAH, ZVONKO...45, 46, 47, 87, 99, 123, 138, 141, 152, 154, 156, 166, 169, 173, 177, 183, 206, 283, 334, 346, 350, 372, 374	
LAJ, FRANC	87, 174
LEP ŠIMENKO, SUZANA.....	72, 109
LEVIČAR, MARINKA.....	337
LISEC, TOMAŽ	88, 93, 356, 363
LOGAR, DR. ANŽE	19, 20, 21, 204, 206

M

MAHNIČ, ŽAN.....	50, 51, 102, 105, 106, 216, 236, 256, 266
MAJCEN, IRENA46, 47, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 64, 65, 68, 69, 70, 121, 127, 142, 145, 150, 153, 154, 156, 160, 180, 373	
MARFLAK TRONTELJ, MAG. JONIKA	271, 272
MATIČ, DR. DRAGAN	192, 201, 205, 209
MAUČEC ZAKOTNIK, JOŽICA.....	291
MESEC, LUKA.....	342
MÖDERNDORFER, JANI (JANKO).....	314
MURGEL, DR. JASNA	191, 330
MURŠIČ, MAG. BOJANA.....	87, 97, 172, 250, 283, 292, 299, 325, 337

N

NEMEC, MATJAŽ.....	220, 235, 248, 268, 345
NOVAK, LJUDMILA	24, 25, 26
NUSSDORFER, VLASTA.....	295, 326, 331, 340

P

PERŠAK, ANTON.....	66, 67, 193, 209
POČIVALŠEK, ZDRAVKO	35, 36, 42, 61, 62
PODKRAJŠEK, BOJAN	54, 55, 148, 153, 169, 354
POGAČAR, PETER	106, 113, 116
POGAČNIK, MAG. MARKO	61, 62, 344
POJBIČ, MARIJAN.....	264, 265, 271
POTOČAN, BOJANA	186
PRIKL, UROŠ	59, 60, 104, 107, 286, 362, 364

R

RAJIĆ, MAG. BRANISLAV	160, 176, 195, 208
RANC, DANILO ANTON	157, 163, 168

S

SHAKER, KAMAL IZIDOR	33, 34
----------------------------	--------

SLUGA, JANJA	53, 54, 86, 95, 108, 115, 116, 117, 193
SMERKOLJ, ALENKA	33, 34
STARE, DARKO	298
STEBERNAK, LIDIJA.....	163, 167

Š

ŠERGAN, VOJKA.....	164, 288, 343, 366
ŠIRCELJ, MAG. ANDREJ	56, 76, 78, 285
ŠKOBERNE, JAN	40, 135, 187, 189, 225, 227, 251, 269
ŠKODNIK, IVAN	83, 355

T

TABAKOVIĆ, SAŠA	89, 93, 198, 203, 207, 210
TOMIĆ, VIOLETA	22, 23, 24, 66, 67, 68, 190, 195, 198, 203, 302, 334
TONIN, MAG. MATEJ.....	18, 19, 178, 189, 211, 249, 279
TRČEK, DR. FRANC.....	41, 42, 98, 100, 101, 103, 106, 108, 111, 114, 115, 116, 117, 122, 133, 135, 137, 140, 141, 145, 148, 151, 154, 155, 158, 160, 161, 162, 166, 173, 176, 177, 178, 180, 181, 182, 184, 185, 266, 268, 269, 270, 271, 272

V

VEBER, JANKO.....	73, 90, 243, 255, 287, 324, 364
VERBIČ, MAG. DUŠAN.....	85, 129, 133, 138, 146, 148, 162, 170, 174
VILFAN, PETER.....	94, 97, 282
VUK, MARTINA	333

Z

ZAJC, SIMON	103, 106, 281
ZORČIČ, IGOR.....	122, 139, 141, 143

Ž

ŽNIDAR, LJUBO.....	34, 131, 149, 159, 180, 353
--------------------	-----------------------------

LEGENDA

PS SMC – Poslanska skupina Stranke modernega centra
PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke
PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije
PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov
PS ZL – Poslanska skupina Levica
PS NSi – Poslanska skupina Nove Slovenije
PS IMNS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti
PS NP – Poslanska skupina nepovezanih poslancev
NeP – Nepovezani poslanec